

නිරිවිකපරිශතකිසාරපාරතනෙත
පිපුලිසුබ්බුද්ධා
බු ඩ සො සා හි ඩා නෙ නි මෙ රා ස හෙ න

කතා

ප ප ම සු ද නි

නාම

මජ්ඣිමනිකායස්කපා.

—o— +7.064

ද්විදාසොණිකපුරාණා සමමො භාෂණා.

චාරනාගජ්ජායාමෙ ම සුමනිකාගුරුපාසාදිපතෙ වරකතන
මහාමහාමර අධිපතෙ කතන

භිරිමාරගාමරෙන සද්දනාඤ්චරිචෙණවරියෙන

සිද්ධිමරකතිනාමනපොහාගිධානෙන

උපසංඝනායකමහරපාදෙන

සංසොධිතා මෙව්වාසිසංඝිතා

—x—

පපමසුදනිමුද්දාමනණසමිතිතා

මා පා රි තෙ ත

(උපුමම්පළ)

විභාසාචාර්යාලයෙ උපපට්ඨානාවරියෙන

මහාගතෙන මනිනා

සොලමිකගරෙ

සංස්ථාපිතාසමාගමක සංගතයෙ

ද්විදාසොණිකපුරාණා සමමො භාෂණා.

බුද්ධසා භගවතො පරිනිබ්බානා

2454.

1911.

ප ප ව සු ද නී ම ජ්ඣිම නිකාය ට්ඨ කථා.

නමෝනාම සග්ගතො අරහතො
ස මො ස ඔබ්බ සං.

කරුණසිතලහදයං පඤ්ඤාපරේනිවර්තනමොග්ගමං,
සනරුමරලොකනරුං වඤ්ඤ සුගතං ගතිවිමුක්තං.

බුඛොපි බුඛභාවං භාවෙත්වා වෙව සච්ඡිකත්වා ච,
යං උපගතො ගතමලං වඤ්ඤ තමනුග්ගාරං බමමං.

සුගතස්ස ඔරසානං පුත්තානං මාරසෙනමථනානං,
අට්ඨනනමපි සමුභං සිරසා වඤ්ඤ අරියසංඝං.

ඉනි මෙ පසන්නමනිතො රතනත්තයවඤ්ඤාමයං පඤ්ඤං,
යං සුචිත්තතුත්තරුයො හුත්වා තස්සානුභාවෙන.

මජ්ඣිම ථාමාණසුත්තඛතිකස්ස ඉබ්බ මජ්ඣිමානමවරස්ස,
බුඛානුබුඛසංවණ්ණිකස්ස පරවාදමථනස්ස.

අත්ථාසකාසනත්ථං අට්ඨකථා ආදිතො වසිසනෙහි,
පචගි යා සංඛිතා අනුසංඛිතා ච පචජාපි.

සිහලදීපං පන ආභනාථ වසිනා මහාමහිඤ්ඤන,
ඨපිතා සිහලාසාය දීපවාසිනමත්ථාය.

අපනෙත්වාන නතොගං සිහලාසං මනොරමං භාසං,
තනතිනසානුච්ඡේකං ආරුඤ්ඤෙතො විගතදොසං.

සමයං අවිලෝමෙතො රෙරුනා රෙරවංසපදිනානං,
සුනිපුණ්ණිවර්ජනානං මහාවිභාදකිවාසිනා.

හිත්වා පුනපුනාතන මත්ථං අත්ථං පකාසසිස්සාමී,
සුජනස්සච තුට්ඨත්ථං චිරවසිතත්ථං බමමස්ස.

සිලකථාමුත්තබමමා කමමට්ඨානානි වෙව සංඛානි,
චිරයාවිධානසගිතො කොනසමාපනතිවිත්ථායො.

සබ්බාව අභිඤ්ඤායො පඤ්ඤාසංකලනනිව්ඡයො වෙච්ච,
බන්ධා බානායනනිඤ්ඤානි අරයානි වෙච්ච චන්තාරි.

සව්වානි පච්චයාකාරදෙසනා සුපරිසුඛනිපුණ්ණායා,
අවිමුක්තනනම්භො විපස්සනානාවනා වෙච්ච.

ඉති පන සබ්බං යස්මා විසුඛිමග්ගෙ මයා සුපරිසුඛං,
චූත්තං තස්මා භියෙක නි නා ඉඤ්චිවාරපිස්සාමි.

මඤ්ඤා විසුඛිමග්ගො එසවතුනනම්පි ආගමානං හි,
ස්ත්වා පකාසපිස්සති තස්මි යථාභාසිතං අත්ථං.

ඉවෙච්ච කතො නස්මා නම්පි ගඤ්ඤානි සබ්බමනාය,
අවසිකථාස විජානාම මජ්ඣමසංඛිතිනා අත්ථංතති.

තස්මි මජ්ඣමසංඛිතිනාම පණ්ණාසතො මූලපණ්ණාසා මජ්ඣම
පණ්ණාසා උපරිපණ්ණාසානි පණ්ණාසතනසසංගහා වග්ගතො එ
කෙකපණ්ණාසාය පච්චච්චග්ගෙ කත්වා පණ්ණරසවග්ගසමාග්ගො
යා සුත්තතො දිග්ඛිසුත්තසනා වෙච්ච සුත්තනනා පදනො තෙ
විසුත්තරපමසනාඛිකානි අසීතිපදසහස්සානි, තෙනානු පොරුණි.

“අසීතිපදසහස්සානි භියෙක පච්චසනානි ව,
සුන තෙව්සති මුත්තා පදමෙවං චච්ඡේත”නති.

අක්ඛරතො පන සත්තආක්ඛරසනසහස්සානි චන්තාලීසව ස
හස්සානි තෙපඤ්ඤාසව අක්ඛරානි.

භාණ්ඩාරතො අසීතිභාණ්ඩාර තෙව්සතිපද්ධිකො ව උපඛි
භාණ්ඩාරො-

අනුසන්ධිතො සුච්ඡානුසන්ධි අජ්ඣාසයානුසන්ධි යථානුසන්ධි
වග්ගෙක සංඛෙපතො නිව්ඛානුසන්ධි, විජාරතො පනෙත් නිඤ්
අනුසන්ධිසහස්සානි නවච සනානි ගොනති, තෙනානුපොරුණි.

“නිඤ් සන්ධිසහස්සානි නථා නවසනානිව,
අනුසන්ධිනාය එතෙ මජ්ඣමස්ස පකාසිතා”ති.

තස්මි පණ්ණාසාසු මූලපණ්ණාසා ආදි, වග්ගෙසු මූලපරියායව
ග්ගො, සුත්තොසු මූලපරියායසුත්තා, නාස්සාපි එවමෙමසුත්තනි
ආදිකං ආයස්මිනා ආනංඤන පඨමමගාසංඛිතිකාලෙ චූත්තං
නිදානමාදි-

සාපනෙසා පඨමමගාසංඛිති සුමඛලවිලාසිනිකා දිසනිකාය
වසිකථාය ආදිමුඛි විජාරිකා, තස්මා සා තස්මි විජාරිකායෙන
ව ඛේදිතබ්බා-යංපනෙතො එවමෙමසුත්තනි ආදිකා නිදානං තස්මි.

එවැනි නිපාතපදං මෙති ආදිනි නාමපදානි. උක්කවඩාසං විහරති
ති එති චිති උපසංහපදං හරතිති ආබ්භතපදානි ඉමිනා
තාව නිශයන පදවිනාමො වෙදිතබ්බො අත්තො පන එවං
සංඝො තාව උපමුද්දෙසසමපනං සනතරහනවචනසමපට්ඨග්ගා
කාරනිදස්සනාවධාරණදී අනෙකත්තප්පෙදො, තදාහි “එවං
භූතෙන මව්චන කතතබ්බං ඤාපුං බත්ත”නති එවමාදිසු උපමා
යං ආගතො. “එවමෙන අභිකාමිතබ්බං එවං පටිකාමිතබ්බං”
නති ආදිසු උපදෙසෙ. “එවමෙනා හගවා එවමෙනා සුගතා”ති
ආදිසු සමපනං සනෙ. “එවමෙවං පනායං වසලි යස්මිංවා තස්මිං
වා තස්සවු ඤාතස්ස සමණස්ස වර්ණණං භාසති”ති ආදිසු ගරහ
නෙ. “එවමිනතෙනාති බො තෙජ්ඣු හගවතො පට්ඨසෙසාසු”
නති ආදිසු වචනසමපට්ඨග්ගෙන. “එවං වස බො අහං පතෙනා හග
වතා ධම්මං දෙසිතං ආජිනාමි”ති ආදිසු ආකාරෙ. “එති තං මාණ
ව යෙන සම්මෙණ ආනතො තෙනුපසංකම් උපසංකම්චා මම
වචනෙන සමණං ආනතුං අප්පාබාධං අප්පාතඤ්ඤා ලුහුට්ඨානං
බලං එසුචිහාරං පුච්ඡ සුභො මාණ්ථො නොදෙය්‍යපුතෙනා හව
තනං ආනතුං අප්පාබාධං—පෙ—එසුචිහාරං පුච්ඡතිති එවච ව
දෙති සාධු කීර හවං ආනතො යෙනාසුප්පාස මාණ්ථස්ස නොදෙ
ය්‍යපුතස්ස නිබ්බසනා තෙනුපසංකම්භු අනුකම්පං උපාදයා”
ති ආදිසු නිදස්සනෙ. “නා කං මඤ්ඤාති කාලාමා ඉමෙ බම්මා ඤ
සලාවා අභසලාවාති අභසලා හතෙන සාවස්ථවා අනවස්ථවාති
සාවස්ථ හතෙන විඤ්ඤාගරහිතවා විඤ්ඤාපසස්ථාවාති විඤ්ඤාගර
හිතා හතෙන සමන්තා සමාදිණණං අභිනාය දුක්ඛාය සංවතන
නති නොවා කථංවා එති ගොතිති සමන්තා හතෙන සමාදිණණං
අභිනාය දුක්ඛාය සංවතනනති එවං නො එති ගොති”ති ආ
දිසු අවධාරණෙ. ස්වායම්බ ආකාරනිදස්සනාවධාරණෙසු දට්ඨ
බ්බො—

තත්ත ආකාරතේන එවං සංදෙහන එනමත්තං දිපෙති නානාතය
නිපුණං අනෙකජ්ඣාසසසමුට්ඨානං අත්තප්පනසමපනං විවිධ
පාරිභාරිසං බම්මත්තදෙසනාපට්ඨෙවබ්බමිතිරං සබ්බසත්තානං සක
සකතාසානුරූපතො සොතප්පමාගව්ඡනං තස්ස හගවතො ව
චනං සංඝාප්පකාරෙන කො සමතො විඤ්ඤානං සබ්බතාමෙන
පන සොතුකාමනා ජනෙනාපි එවං මෙසුනං යොපි එකෙනා
කාරෙන සුතනති—

නිදස්සනං තෙන නාහං සයමිතු න මයා ඉදං සවර්කතනති අ
ත්තානං පරිමොචෙතොනා එවං මෙ සුතං මයාපි එවං සුතනති ඉ
දානි වතනබ්බං සකලං සුතතං නිදස්සෙති—

අවධාරණතේන “එතං භගා භික්ඛවෙ මම සාවිකානං ඤාති”.

බලසුනානං යදිදා ආනන්දා සනිමනනානං, ගනිමනනානං, ඩිති මනනානං, උපධ්‍යායානං යදිදං ආනන්දා”හි එවං භගවතා ඥාය සමා ආනන්දා අසිකුසලො ඛමමකුසලො බසජනකුසලො නිරු තතිකුසලො පුබ්බාපරකුසලො”හි එවං ඛමමසෙනාපතීනා ච පස ස්ථිතාවානුරූපං අත්තනො ඛාරණබලං දරෙස්සනො සත්තනානං සොතුකම්‍යතං ජනෙති එවං මෙ සුතා තච ඛො අස්මිනොවා බස ජනනොවා අනුනිමනධිකං එවමෙව න. අඤ්ඤා ධා දධි බහනති-

මෙසඳො, හිසු අසේසු දිස්සති නරාභිස්ස “ගාරාභිගිතං මෙ අපොජනෙය්‍ය”නති අදිසු මයාති අසො “සාධු මෙ භගනන භ ගවා සංඛිතෙනන බමමං දෙසෙතු”හි අදිසු මයගනති අසො. “ඛමමද්‍යායාද මෙ භික්ඛවෙ භවතා”හි අදිසු මමාති අසො. ඉධ පන මයා සුතනති ච ම ට සුතනති ච අස්මිනෙ සුඤ්ජි-

සුතනති අයං සුතසඳො සඋපසගෙහො අනුපසගෙහො ච ගමන විස්සුත කිලිතනුපවිතානුරොග සොනට්ඨෙඤ්ඤාය සොනවාග්‍යා සාරපඤ්ඤානාදි අනෙකත්පනෙදො, තරාභිස්ස “සෙනාය පසු නො”හි අදිසු ගව්ජනෙතාති අසො. “සුතඛමමස්ස පසසනො”හි අදිසු විස්සුතඛමමස්සාති අසො. “අවිස්සුතාවිස්සුතස්සා”හි අදිසු කිලිතනාතිලිතනස්සාති අසො. “නුමෙහති පුඤ්ඤං පසුතං අන ප්‍යත”නති අදිසු උපවිතනති අසො. “යෙ යොගපසුතාධිර”හි අදිසු යොගානුසුතනාති අසො. “දිට්ඨං සුතං චුත”නති අදිසු සො තමඤ්ඤායනති අසො. “සුතඛරො සුඛසනතිවයො”හි අදිසු සොනවාග්‍යානුසාරපඤ්ඤානඛරොති අසො. ඉධපතස්ස සොනවා රුද්ධසාරොන උපධාරිතනතිවා උපධාරණනතිවාති අසො. මෙ සඤ්ජයති මයාති අසො සති එවං මයා සුතං යොගවාග්‍යාසාරො න උපධාරිතනති සුඤ්ජි මමාති අසො සති එවං මෙ සුතං සොන වාග්‍යාසාරොන උපධාරණනති සුඤ්ජි-

එවමෙනෙසු හිසුපරෙදසු එවනති සොනට්ඨෙඤ්ඤාණදිට්ඨෙඤ්ඤාණකිව්ච නිදස්සනං. මෙහි චූතනට්ඨෙඤ්ඤාණසමධිප්පග්‍යාදිදස්සනං. සුත නති අස්සවනභාවපට්ඨෙකඛපනො අනුනානධිකාරිපරිනගණ නිදස්සනං. තථා එවනති නස්සා සොනවාග්‍යානුසාරොන පචිතතාය විඤ්ඤාණවිථියා නානපසකාරොන ආරමමණ පචිතතිභාවපසකා සනං, මෙහි අත්තපසකාසනං, සුතනති ඛමමපසකාසනං, අයං ගහත් සංඛෙඛපො නානපසකාරොන ආරමමණ පචිතතාය වි ඤ්ඤාණවිථියා මයා න අඤ්ඤං කතං ඉදං පන කතා අයං ඛමෙමා සුතොති. තථා එවනති නිද්දිසිතබ්බපසකාසනං මෙහි පුග්ගලප්ප කාසනං සුතනති පුග්ගලකිව්චපසකාසනං, ඉදං චූතනං හොති යං සුතනං නිද්දිසිසසාපි තා මයා එවං සුතනති. තථා එවනති යස්ස

විත්තසන්නානස්ස නානස්සකාරස්සවත්තියා නානස්සඛ්‍යජනනග්ගණං හොති තස්ස නානාකාරනිදද්දෙසා, එවන්ති හි අයං ආකාර පඤ්ඤානති, මෙති කතතාරනිදද්දෙසා, සුතානති විසයනිදද්දෙසා, එතතාවතා නානස්සකාරස්සවතෙතන ජිත්තසන්නාතෙන නං ස මඛිතිනො කතතුවිසයෙ ගගණ්සකතිට්ඨානං කතං හොති, අථවා එවන්ති පුග්ගලනිව්චනිදද්දෙසා සුතානති විඤ්ඤාණකිව්චනිදද්දෙසා මෙති උපායකිව්චපුත්තපුග්ගලනිදද්දෙසා-

අයං පතෙත්ථ සංඛෙපො මයා සවන්තිව්ච විඤ්ඤාණසමඛිතිනා පුග්ගලෙන විඤ්ඤාණවරෙසන ලඛ්‍යවන්තිව්ච චෙට්ඨාගාරෙන සුතානති. තත්ථ එවන්ති ච මෙති ච සච්ඡිකට්ඨපරමත්ථවරෙසන අවිජ්ජමානපඤ්ඤානති කිංගෙත්ථ නං පරමත්ථතො අත්ථ යා එවන්ති වා මෙති වා නිදද්දෙසං ලභෙත්ථ සුතානති විජ්ජමානපඤ්ඤානති යංගි නං එත්ථ සොගෙන උපලඛං නං පරමත්ථතො විජ්ජමානානති. තථා එවන්ති ච මෙති ච නං නං උපාදාය වත්තබ්බතො උපාදායපඤ්ඤානති, සුතානති දිජ්ජාද්දති උපනිධාය වත්තබ්බතො උපනිධායපඤ්ඤානති, එත්ථ ච එවන්ති වච්ඡෙන න අසමමාහං දිපෙති නති ස මවුලුහො නානස්සකාරපට්ඨෙවබ්බසමඛො හොති සුතානති වච්ඡෙනා සුතස්ස අසමමාහං දිපෙති යස්ස හි සුතං පමුව්ඨං හොති නෙසා කාලාතරෙ මයා සුතානති පටිජානාති ඉවචස්ස අසමමාගෙන පඤ්ඤාසිඛි අසමමාසෙන සතිසිඛි. තත්ථ පඤ්ඤාපුබ්බධ්‍යමාය සතිසා බ්‍යජනාවධාරණ්සමත්තා සතිපුබ්බධ්‍යමාය පඤ්ඤාය අත්ථපට්ඨෙවබ්බසමත්තා නදුප්පයසමත්තායොගෙන අත්ථ බ්‍යජනාය පුත්තස්ස බමමකොසස්ස අනුපාලනසමත්තො බමමගණ්ඨානාදිකතසිඛි-

අපරෙ නෙසා, එවන්ති වච්ඡෙනා යොනිසොමනසිකාරං දිපෙති අයොනිසොමනසිකාරො නා නානස්සකාරපට්ඨෙවචානාවතො, සුතානති වච්ඡෙනා අවිකෙතචා දිපෙති විකත්තවිත්තස්ස සච නානාවතො, තථා හි විකත්තවිත්තො පුග්ගලො සබ්බසමපතති යා වුච්චමානොපි න මයා සුතං පුති හණ්ඨාති හණ්ඨා යොනිසො මනසිකාරෙන වෙත්ථ අත්තසමමාපණිධිං පුබ්බව කතපුඤ්ඤානා සාධෙති සමමා අප්පණිතිනතස්ස පුබ්බ අකතපුඤ්ඤාස්ස වා නද්දනාවතො, අවිකෙතපෙන සබ්බමසවනං සපුරිසුපස්සයව සාධෙති නති විකත්තො සොතුං සංගකාති නව සපුරිසෙ අනුපස්සයමානස්ස සවනං අත්ථති-

අපරෙ නෙසා, යසමා එවන්ති යස්ස විත්තසන්නානස්ස නානස්සකාරස්සවත්තියා නානස්සඛ්‍යජනනග්ගණං හොති තස්ස නානාකාරනිදද්දෙසාති වූත්තං, සොච එවං හද්දකො ආකාරෙ න සුමමා අප්පණිතිනතො පුබ්බ අකතපුඤ්ඤාස්ස වා හොති න

සමා එවනති ඉමිනා පඤ්ඤානෙත ආකාරෙන පච්චිමවකකවයස මපනතිමත්තතො දිපෙති, සුන්හති සවනසොගෙන පුරිමවකක වයසමපනති, නහි අපභරුරුප දෙසෙ වසතො සපුරිසුපසය යවිරහිතස්ස වා සවනා අත්ථ ඉවසස් පච්චිමවකකවයසිඤ්ඤා ආසයසුඤ්ඤි සිඛාගොති පුරිමවකකවයසිඤ්ඤා පයොගසුඤ්ඤි තායව ආසයසුඤ්ඤා අභිනමව්‍යනතිසිඤ්ඤි පයොගසුඤ්ඤි ආනමව්‍යනතිසිඤ්ඤි ඉති පයොනාසයසුඤ්ඤා ආනමාධිකමසමපනතස්ස වචනා අරුණ ඝාතං විස පුරිසස් උදයතො භොතිසොමනසිකාරො විසව කුස ලකමමස්ස අරහති භගවතො වචනස්ස පුබ්බධගමං පවිතුනති භානෙතිදුතං සිපෙතොතා එවමෙමසුන්හති ආදිමාහ-

අපරෙ නසො, එව නති ඉමිනා නානාඥාකාරපරිච්චෙදවිදිපකෙන වචනෙන අත්තතො අත්ථපටිභානපටිසමිතිදුසමපනතිසබ්භාවං දිපෙති සුන්හති ඉමිනා සොනබ්බපෙදපරිච්චෙදවිදිපකෙන ධ මමනිරුත්තිපටිසමිතිදුසමපනතිසබ්භාවං, එවනති ව ඉදං සො නිසොමනසිකාරදිපකං වචනං භාසමානො එතෙ මයා ඛමමා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පටිච්චාරිති දිපෙති, සුන්හති ඉදං සවනසොගදිපකං වචනං භාසමානො ඛට්ඨ මයා ඛමමා සුතා ඛණ්ණා වචසා පරිච්ඡනාති දිපෙති, තදුභයෙනාපි අත්ථබ්‍යජනපරිපුරිං දිපෙතොතො සවනෙ ආදරං ජනෙති, අත්ථබ්‍යජනපරිපුරිණ්ණං භි ඛමමං ආදරෙන අසුඡරෙනා මහතා භිතා පරිබාහිරො ගොතිති ආදරං ජනෙතො සකකච්චං ඛමමො සොනබ්බො-

එවමෙමසුන්හති ඉමිනා පන සකලෙත වචනෙන ආසමා ආ නොදු තථාගතඥාචදිතං ඛමමං අත්තතො අදහනොතො අස පුරිසගුමිං අතිත්තමති සාවකත්තං පටිච්ඡනෙනා සපුරිසගු මිං මත්තමති තථා අසඛමො විතං වුට්ඨාපෙති සඛමෙම විතං පතිට්ඨාපෙති කෙවලං සුතමෙවෙනා මයා නසෙසව පන පගව තො වචනනති දිපෙතොතො අත්තනං පරිමොචෙති සත්ථාරං අ පදිසති ජීනවචනං අපෙති ඛමමෙනෙත්ති පතිට්ඨාපෙති. අපිව එවමෙමසුන්හති අත්තනා උප්පාදිතභාවං අපටිච්ඡනෙනා පුරි මං සවනං විවරෙනා සමමුඛා පටිගතතිත්ථිදං මයා තස්ස පගව තො වතුලෙසාරජ්ජිසාරදස්ස දසබලවරස්ස ආසභණ්ඩානට්ඨා පිනො සිහනාදනාදිතො සබ්බසතානුත්තමස්ස ඛමමිසාරස්ස ඛ මමරජස්ස ඛමමාඤ්ඤිතො ඛමමදිපස්ස ඛමමසරණස්ස සඛමම වරවත්තවත්තතො සමමාසමුඛස්ස න එත්ථ අසත්ථා ඛමමමවා පදෙවා බ්‍යඤ්ඤෙනවා කඛිඛාවා චමතිවා කත්තබ්බාති සබ්බදෙ වමනුස්සානං ඉමසමිං ඛමම අස්සඤ්ඤං විනාසෙති සබ්බසමදං උප්පාදෙති. තෙනෙතං වුට්ඨති-

විනාසයේ අසාධිත සහ වඩාත් සාපේක්ෂ,
එවැනිමයුතුමිනිවිට වදා නොනමසාවකොනි.

එකතනි ගණනපරිවේදනිදෙසො, සමයනි පරිවේදනනි
දෙසො, එකසමයනිඅනියමිතපරිදිපනං, තත් සමයසදෙසො.

සමවාසය බණේ කාලෙ සමුහෙ හෙතුදිට්ඨිසු,
පටිලාහෙ පහාණෙව පටිවේදෙව දිසානි.

තථාහිසං “අප්පෙවනාම සෙව්පි උපසංකමෙයනම කාලෙව ස
මයෙව උපාදායා”නි එවමාදිසු සමවාසො අනො. “එකොව බො
හිකවෙ බණෙව සමයොව බුග්ගවරියවාසායා”නි අදිසු බණේ.
උණසමයො පරිලාහසමයො”නි අදිසු කාලො. “මහාසමයො
පවනසමයො”නි අදිසු සමුහො. “සමයොපිබො නෙ පදාලි අප්පටි
විබො අහොසි හතවා බො සාවත්ථො විහරති හතවාපි මං ජාති
සහති පදාලි නාම භික්ඛු සත්ත්වසාසනෙ සිකාය පරිසරකාරීනි අ
යමපිබො නෙ පදාලි සමයො අප්පටිවිබො අහොසි”නි අදිසු
හෙතු. “නෙන බොපන සමයෙන උග්ගාගමානො පරිබාජකො
සමණමණ්ඩකාසුරොතො සමයප්පවාදකො නිසුකාචිරෙ එකසාල
කෙ මලලියාය ආරමෙපටිවසනි”නි අදිසු දිට්ඨි-

“දිට්ඨෙව බමෙම යො අනො යො වනො සමපරිදිකො

අනාසසමයාධිරො පණ්ඩිතොනි පවුච්චනි”නි-අදිසු පටිලාහො.

“සමමා මානාසසමයා අනාමකාසි දුකඛසායා”නි අදිසු පහා
ණං. “දුකඛසා පිළිනාටෙයො සංඛිතාටෙයො සන්තාපටෙයො විපරිණ
මටෙයො අසිසමයටෙයො”නි අදිසු පටිවේදො-

ඉධ පනස්ස කාලො අනො, නෙන සංවච්ඡර උතු මාසධිමාස
රතනිඤ්ච පුබ්බණ්ණ මජ්ඣනික සායණ්ණ පඨම මජ්ඣම පච්ඡම
යාම මුහුත්තාදිසු කාලප්පභෙදභුතෙසු සමයෙසු එකං සමයං
දිපෙති-

තත් කිඤ්චාපි එතෙසු සංවච්ඡරදිසු සමයෙසු යං යං සුත්තං
යමනි යමනි සංවච්ඡරෙ උතුමනි මාසෙ පකෙහි රතනිසායෙ දිවි
සපාතෙවා වුත්තං සංඛිතං ථෙරස්ස සුච්ඡිතං සුච්චිතාපිතං
පඤ්ඤා යමො පන එවමෙමසුතං අසුකසංවච්ඡරෙ අසුකඋතු
මනි අසුකමාසෙ අසුකපකෙහි අසුකරතනිසායෙ දිවසපාතෙවා
නි එවං වුතෙත නිසංකා සුඛෙන ධාරෙතා වා උද්දිසිතා වා උ
ද්දිසාපෙතා වා බහුසෙවව වනනංබං හොති තස්මා එතෙතොව
පඤ්ඤා සංඛිතෙත් සමොධානොතා එකං සමයනි ආහ-

මය වා ඉමෙ ගබ්භානකානි සමයො ජාතිසමයො සංවේග
සමයො අභිනිකම්බනසමයො දුක්ඛකාරකසමයො මාරවිජය-
සමයො අභිසමෙබ්බාධිසමයො දිට්ඨිමිමසුඛමිහාරසමයො ඉද

සනාසමයෝ පරිනිබ්බානසමයෝති එවමාදයෝ හග්ගිතෝ දෙවමනුසොසු අනිච්ඡ පකාසා අනොකකාලප්පතොද, එව සම යා නෙසු සමයෙසු දෙසනාසමයසංඛාතං එකං සමයනති දිප්ප තී, යො වා යං ඥාණකරුණානිව්වසමයෙසු කරුණානිව්වසමයො අපාතහිතපරහිතපටිපතතිසමයෙසු පරහිතපටිපතතිසමයො ස නතිපතිතානං කරුණීයව්වසමයෙසු ඛම්මිකථාසමයො දෙසනා පටිපතතිසමයෙසු දෙසනාසමයො නෙසුපි සමයෙසු අඤ්ඤාන රං සන්ධාය එකං සමයනති ආග-

කසමා පනෙත් යථා අභිධමෙම “යසමී සමයෙ කාමාවචර”නති ච ඉතො අඤ්ඤාසු සුත්තපදෙසු “යසමී සමයෙ හිකඛවෙ භික්ඛු භිවිඤ්චෙව කාමෙති”ති ච භූමමචචනෙන නිදද්දෙසො කතො- චිතයෙව “තෙන සමයෙන ඛුබ්බො භගවා”ති කරුණවචනෙන තවා අකඤ්චා එකං සමයනති උපයොගවචනනිදද්දෙසො කතො තී, තස්මින ඉධව අඤ්ඤාචා අත්සමිතවතො. තස්මින අභිධමෙම ඉතො අඤ්ඤාසු සුත්තපදෙසු ච අධිකරණයො භාවෙන භාව ලකඛණයො ච සංචාරනි අධිකරණං හි කාලයොව සමුහයො, ච සමයො තස්මින චූත්තානං එකාදිබ්බමානං ඛණසමවායගෙනු සංඛාතය ච සමයසස භාවෙන තෙසං භාවො ලකඛි යති තසමි නිදත්තේතනනස්මින තස්මින භූමමචචන නිදද්දෙසො කතො, චිතයෙ පන ගෙනුඅයො කරුණයො ච සංචාරනි යො හිසො සිකඛාපද පඤ්ඤානිසමයො සාරිසුත්තාදිහිපි දුට්ඨෙඤ්ඤායෙක නෙනසම යෙන ගෙනුභූතෙන කරුණභූතෙන ච සිකඛාපද, නි පඤ්ඤාපය නොනා සිකඛාපදපඤ්ඤානිගෙනු ච අවෙක්ඛමානො භගවා තස්මින තස්මින චිකාසි තසමා තදත්තේතනනස්මින කරුණවචනෙ න නිදද්දෙසො කතො, ඉධ පන අඤ්ඤාසමි ච චංඡනිකෙ අවච නතසංයොගයො සමිතවති යං හි සමයං භගවා ඉමං අඤ්ඤාචා සුත්තනතං දෙසෙසි අවචනතමෙව තං සමයං කරුණවිහාරෙන චිකාසි තසමා තදත්තේතනනස්මින ඉධ උපයොගවචනනිදද්දෙසො කතොති තෙනෙනං වුට්ඨති-

තං තං අත්මවෙක්ඛිති, භූමෙමින කරුණෙන ච,
අඤ්ඤාසමයො වුත්තො උපයොගෙන සො ඉධාති.

පොරුණ පන විණ්ණයනති තසමී සමයෙතිවා තෙනසමයෙ නාති වා තං සමයනතිවා අභිලාපමගතතොද, එස සංඛිත්ත භූ මමමෙව අයො තසමා එකං සමයනති වුත්තෙති එකසමී යම යෙති අයොවෙදි තබ්බො-

භගවාති ගරු ගරුං හි ලොකෙ භගවාති වදනති අයම සංඛිභූ ඤ්චිසිට්ඨතාය සංඛිසත්තානං ගරු තසමා භගවාති වෙදිතබ්බො පොරුණෙහිපි වුත්තං-

“භගවාති වචනං සෙව්ඨං භගවාති වචනමුත්තමං,
භගු භාරවස්සනෙතොසො භගවා තෙන වුවචති”-අපිව-

භාග්‍යවා භගවා සුභතො භගෙහි ව විභත්තවා,
භත්තවා වභතගමනො භවෙසු භගවා තනො”ති.

ඉමිසො පි ගාථාය වසෙනසුපදසං විසාරතො අනේ වෙදි නබ්බො. සො විසුඛිමනෙත්ඛුඛානුසුතිනිදෙදසෙ වුතො යෙ ව. එත්තාවතො වෙඤ්චිමං මෙසුනාති වචනෙන යධාසුතං ඛමමං දෙසෙතො භගවතො ඛමසරීරං පච්චකං කරෙති. තෙන නදිදං අතිකත්තකසත්ථකං පාවචනං අයං වො සභාති සත්ථ අදසනෙන උක්කන්ධිතං ජනං සමසායෙති. එතං සමසං භග්වාති වචනෙන නසමිං සමයෙ භගවතො අවිජ්ජමානභාවං ද සෙසනො රුපකායපරිනිශ්චයං සාවෙති. තෙන එවං විධසුනාම අරියඛමමසස දෙසෙනා දසබලධරෙ වජ්රසංඝාතසමානකායො සොපි භගවා පරිනිබ්බුතො කෙනෙකෙකෙන ජීවිතෙ අසා ජනෙනබ්බාති ජීවිතමදමන්තං ජනං සංවෙලෙති සබ්බමෙච සස උසසාහං ජනෙති. එවන්තිව භග්වතො දෙසනාසමපනතිං නිද්දිසති. මෙසුනාති සාවකසමපනතිං. එතං සමසනති කාලසමපනතිං. භග්වාති දෙසනසමපනතිං. උක්කන්ධායං විහරන්ති එඤ්ච උක්කාති දිපිකා තච නගරං මධ්‍යලද්වයෙ සුඛග්ගො සුනකඛන්තං මා අතිකමිති රතතිමපි උක්කාසු සිතාසු මාපිතන්තා උක්කන්ධාති වුවති. දණ්ඩදිපිකාසු ජලෙතා ධාරියමානාසු මාපි තත්තාති වුත්තං ගොති. නසසං උක්කන්ධායං, සමිපලෙඨ වෙතං භූමිවචනං. විහරන්ති අවිසෙසෙන ඉරියාපථදිබ්බමුත්තමාරිය විහාරෙසු අකුසලාරම්භාරසමඛිතිපරිපනමෙත්තං. ඉධ පන ධාන ගමනාසනසයනාපභෙදෙසු ඉරියාපථෙසු අකුසලාරම්භාරසමඛිතිපරිපනමෙත්තං. තෙන භිකූපි ගච්ඡනොපි නිසිකොපි සයනොපි භගවා විහරන්ති වෙදිනබ්බො. සො හි එතං ඉරියා පථබ්බතං අකුසලාරම්භාර ඉරියාපථෙන විච්ඡිද්ධා අපරිපටනමත්තභාවං හරති පවතෙති. තසමා විහරන්ති වුවති-

සුභගමනෙති එඤ්ච සුභගතො සුභගං සුඤ්ජරසරීරකත්තා සුඤ්ජරකාමත්තාවාති වුත්තංගොති. නසස හි වනසසසරීරසමපනතියා මනුසො අත්තපානාදිති අද්‍යය රන්ති. දිවං නසෙච්ච ඡස්සමජ්ජ උස්සවෙ කරෙන්නා භොගසුඛං අනුභොගති සුඤ්ජරසුඤ්ජරෙව ඤ්ඤාමෙ පඤ්ඤාති සුත්තං ලොම සිතරං ලොමාති තෙ සන්තං තථෙව ගොති. එවන්තං සුඤ්ජරසරීරකත්තා සුඤ්ජරකාමත්තා ව සුභගා. අපිව බහුජනකත්තායපි සුභගා. වනසතිති වනං අත්තසමපදාය සත්තානං භතති කරෙති අත්තති සිතෙහං උ.

පොදෙහිති අභෝ. චක්‍රතෙ ඉති වා වනං නානාවිධකුසුමගන්ධ සමෝදමන්තකොකිලාදිවිහරිතමවිරුතෙහි මඤ්ජුමාරුතවලි තරුකකිසාබාවිවපපලලවපලාසෙහි ච එථ මං පරිභූෂ්ථාති ශබ්ධ පාණිනෝ යාචති විශාති අභෝ. සුභගඤ්ච නං වනච සුභගව නං නයමිං සුභගවතෙ. චක්‍රච නාම රෙපිමං සයංඡනනති දුට්ඨං, නත්ත චෙඵචනජෙනවනාදිති රෙපිමාති, අන්තචන මහාවන අජ නවනාදිති සංජානාති. ඉදමපි සයං ඡනනති චෙදිතබ්බං. සාල ආජමුලෙති එත්ත සාලරුකෙබාපි සාලොති වූචති යථාහ. “සෙ යප්ථාපි භික්ඛවෙ ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදුරෙ මහනතං සා ලවනං තවස්ස ඵලගණේකාහි සඤ්ජනනං” “අනතරොන යමකසා ලිතං”තී. වනාපති ජෙට්ඨකරුකෙබාපි යථාහ.

“නවෙව දෙව විජිතෙ නවෙවුයකනභූමියා,
උජ්චංසා මහාසාලා නිලොභාසා මනොරමා”ති.

යොකොවි රුකෙබාපි යථාහ. “අථබ්බො නං භික්ඛවෙ මාලුවාසී ජං අඤ්ඤතරස්මිං සාලෙ නිපතෙය්‍ය”ති. ඉධපන වනාපති ජෙ ට්ඨකරුකෙබා අබ්භෙය්‍යො. ආජසදෙදු පනස්ස තමෙව ජෙට්ඨ කනාචං සාබෙති යථා අඤ්ඤත්‍රාපි “සුපතිවිසීනස්ස වො බ්‍රාහ්ම ඤ්ඛමමිකා නිග්‍රොධරජස්සා”ති. නත්ත චෙවාසමාසො සාලානං රීජනිපි සාලරුඡ සාලො ච සො සෙට්ඨකටෙට්ඨන රුජනිපි සා ලරුඡ-

මූලනති සමීපං අයංහි මූලසදෙදු “මූලාති උඛරෙය්‍ය අනතම සො උසිරනාලුමනකානිපි”ති ආදිසු මූලමූලෙ දස්සති. “ලොභො අකුසලමූල”නති ආදිසු අසාධාරණගෙනුවති. “යාච මජ්ඣනිකෙ කාලෙ ජායා ඵරති නිවානෙ පණණාති පනනති එතනාවතා රු කඛමූල”නති ආදිසු සමීපෙ. ඉධ පන සමීපෙ අබ්භෙය්‍යො. තස්මා සාලරුජස්ස සමීපෙති එවමෙත්ත අභෝ දට්ඨබ්බො. නත්ත සියා යදි නාව භගවා උක්කට්ඨායං විහරති සුභගවතෙ සාලරුජමූ ලෙති න වතතබ්බං, අථ නත්ත විහරති උක්කට්ඨායනති න වතත බ්බං, නති සක්කා උපයත්ත එකං සමයං විහරිතුනති. නබොපනෙ නා එවං දට්ඨබ්බං. නඤ්ඤ අවොචුමන සමීපටෙට්ඨ භූමිමචවනනති. තස්මා යථා ගබ්‍භායමුනාදිනං සමීපෙ ගොසුථාති වරනනාති ග බ්‍භාය වරනති යමුනාය වරනති වූචනති. එවමිධාපි යදිදං උ ක්කට්ඨාය සමීපෙ සුභගවනං සාලරුජස්ස මූලං නත්ත විහරතො වූචති උක්කට්ඨායං විහරති සුභගවතෙ සාලරුජමූලෙති-

ගොවරගාමනිදස්සනත්තං භික්ඛ උක්කට්ඨාවචනං. පබ්බජිතා නුරුපතිවාසට්ඨානනිදස්සනත්තං සෙසවචනං. නත්ත උක්කට්ඨා කීනතනෙති අයස්මා ආනනෙදු භගවතො ගහට්ඨානුගහක

රණං දසෙසති. සුභතචනාදිකිත්තනෙන පබ්බජිතානුග්‍රහකරණං. තථා පුරිමෙන පච්චයගහණෙනා අත්තකිලමථානුග්‍රහයාගච්චස්සං, පච්චමෙන චන්ද්‍රිකාමයසභානෙනා කාමසුඛලුපිකානුග්‍රහයාගච්චස්සං, පුරිමෙන ඛමමදෙසනාහිග්‍රහයා, පච්චමෙන විචෙකාඛිමුත්තං, පුරිමෙන කරුණං උපගමනං, පච්චමෙන පඤ්ඤා අපගමනං, පුරිමෙන සත්තානං ගිතසුඛනිප්පාදනාඛිමුත්තං, පච්චමෙන පරගිතසුඛකරණං නිරුපලෙපනං, පුරිමෙන ඛමමිකසුඛාපරිව්වාගනිමිත්තං ථාසුචිහාරං, පච්චමෙන උත්තරමිත්තසුඛමමානුග්‍රහයාගනිමිත්තං, පුරිමෙන මිත්තසානං උපකාරබ්බලනං, පච්චමෙන දෙවානං, පුරිමෙන ලොකෙ ජනස්ස ලොකෙසංචබ්භාවං, පච්චමෙන ලොකෙන අනුපලිත්තනා, පුරිමෙන “එකපුග්‍රහලොහිකඛිවෙ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති බ්‍රහ්මජනගිතාය බ්‍රහ්මජනසුඛාය ලොකානුකම්පකාය අජාය ගිතාය සුඛාය දෙවමිත්තසානං කතමො එකපුග්‍රහලොහිකඛිවෙ අරහං සමමාසමුඛො”ති වචනෙනා යදන්තං භගවා උප්පන්නො තදන්තරීප්පාදනං, පච්චමෙන යන්තරීප්පාදනො තදනුරුප්පිහාරං, භගවා හි පඨමං සුමිතිවනෙ පුත්තං බොධිමං භෙදිති ලොකියලොකුත්තරාය. උප්පත්තියා වනෙයෙව උප්පන්නො තෙනස්ස වනෙයෙව පිහාරං දසෙසතිති එවමාදිනා න යෙනෙත්ථ අන්තරාපනා වෙදිතබ්බො. නනුත්ති දෙසකාලපරිදිපනං. යං හි සමයං විහරති තත්ත සමයෙ යසම්ඤ්ච සාලරුජමුලෙ විහරති තත්ත සාලරුජමුලෙති දිපෙති. භාසිතබ්බසුත්තෙ වා දෙසකාලෙ දිපෙති, නතිභගවා අසුත්තෙ දෙසෙ කාලෙ වා ඛමමං භාසති, “අකාලො ඛො නාව බාහියා”ති ආදී වෙස්ස සාධකං. ඛො ති පදසුරණමත්තෙ අවධාරණං ආදිකාලස්ථො නිපාතො. භගවොති ලොකගරුදිපනං. හික්ඛුති කථාසවනසුත්තසුග්‍රහලවචනං, අපි වෙස්ස හික්ඛකොති හික්ඛු හික්ඛාවර්තං අප්ඤ්ඤානොති හික්ඛුති ආදිනා නයෙන වචනෙත්ථා වෙදිතබ්බො. ආමනෙතසීති ආලපි අභාසි සමෙඛාබෙසි, අයමෙත්ථ අත්තො. අඤ්ඤා පන ඤාපනෙ පි ගොති. යථාහ-“ආමනායාමි වො හික්ඛවෙ පටිවෙදයාමි වො හික්ඛවෙ”ති. පකෙකාසනෙපි. යථාහ-“එහි තං හික්ඛු මම වචනෙන සාරිසුත්තං ආමනෙතති”ති. හික්ඛවොති ආමනනාකාරදිපනං, තච හික්ඛනසීලනාදිගුණයොගසිඛිත්තා වූත්තං. හික්ඛනසීලනාගුණසුත්තොපි හි හික්ඛු හික්ඛනඛමමනාගුණසුත්තොපි හික්ඛු හික්ඛනෙ සාධුකාරිනා ගුණසුත්තොපිති සද්දවිදු මඤ්ඤති. තෙන ව නෙසං හික්ඛනසීලනාදිගුණයොගසිඛිනෙ වචනෙන භිනාඛිකජනසෙමිතං වූත්තං පකාසෙන්නො උඛිතදිනුභාවති ග්‍රහයා කරොති. හික්ඛවොති ඉමිනාව කරුණවිඤ්ඤාදියොමෙහද

යනායනනිපානපුබ්බධාමෙන වචනෙන දූත අත්තනො මුඛාහිමු
බො කරෙතොතා තෙනෙව කථෙතුකම්පනාදීපකෙන නෙදිං ව
චනෙන සොතුකම්පනං ජනෙති, තෙනෙවව සමේඛාධනායෙන
සාධුකං සවනමනාසිකාරෙ'පි තෙ නියොපෙති, සාධුකං සවනම
නාසිකාරායතනාහි සාසන්සමප්පත්ති. අපරෙසු'පි දෙවමනුසෙසසු
මිඤ්චානෙසු කස්මා භික්ඛුයෙව ආමනෙතසීතිවො? ජෙට්ඨසෙට්ඨා
සත්තසද්දසනිහිත භාවනො, සබ්බපරිසසාධාරණ භි භගවතො
බමමදෙසනා, පරිසානම ජෙට්ඨා භික්ඛු පඨමුප්පන්නතො, සෙ
ට්ඨා අනගාරියභාවං අදිං කතො සත්ථුවර්ණානුමිතියකතො සකල
සාසනාපටිග්ගාගකතොව, අසත්තා තෙනත් නිසිතොසු සත්ථු
සත්තිකතො, සද්දසනිහිතා සත්ථුසත්තිකාවචරතොති. අපිව
තෙ බමමදෙසනාය භාජනං යථානුසිට්ඨං පටිපත්තිසමචරතො, මි
සෙසතොව එකවෙව භික්ඛුයෙව සන්ධාය අයං දෙසනාතිපි තෙ
එව ආමනෙතසී, නත් සියා කිමත්තං පන භගවා බමමං දෙසෙ
තො පඨමං භික්ඛු ආමනෙතසී න බමමමෙව දෙසෙසීති? සතිජ
නනාත්තං, භික්ඛු භි අඤ්ඤං විනෙතනනාපි විකම්පනවතනාපි බ
මමං පච්චවෙකවතනාපි කමමට්ඨානං මනාසිකරොතනාපි නිසි
ත්තාමොගාති, තෙ අනාමනෙතො බමමම දෙසියමානෙ අයං
දෙසනාකිංනිදානා කිංපච්චයා කීනමාය අට්ඨුප්පත්තියා දෙසිනාති
සලලකෙඛානං අසකෙකානනා දුග්ගතිනං වා ගණේයස්ස න වා
ගණේයස්ස තෙන නෙසං සතිජනනාත්තං භගවා පඨමං භික්ඛු ආ
මනෙතො පච්චා බමමං දෙසෙති.

හදනෙතී ගාරවච්චනාමොනා: සත්ථුතො පටිවචනදානං වා,
අපිවෙත් භික්ඛවොති වදමානො භගවා තෙ භික්ඛු ආලපති, හද
නෙතති වදමානා තෙ භග - නනං පච්චාලපත්ති. නථා භික්ඛවො
ති භගවා අනාසති, හදනෙතී තෙ පච්චානාසනති, භික්ඛවොති
පටිවචනං දාපෙති, හදනෙතී පටිවචනං දෙති, **හෙ භික්ඛු** තී
යෙ භගවා ආමනෙතසී.

භගවතො පටිවසෙසාසු තී භගවතො ආමනනා පතිඅසෙසා
සු අභිමුඛා නුත්වා සු ඤිංසු සමපටිවසීංසු පටිග්ගගෙසුතති අසො.
භගවා එතදමොවාති භගවා එතා ඉද්දති වතනබ්බං සකලං සු
ත්තං අවොච. එත්තාවතා ව යං ආයසමනා ආනාඤ්ඤා කමලකුච
ලක්ඛණමිලසාදුරසසලිලාය පොතිරණියා සුඛාවතරණත්තං
නිමමලසීලාතලරවනාමිලාසිසොපානා විපසකිණ්ණමුත්තාභල
සද්දිසවාලිකාකිණ්ණපමරතුමිභාගං තිත්තං මය සුචිතතතතිත්ති
මිතා වෙදිකාපරිකම්පනසස නතිතාපථං පුඬිතුකාමනාය මිය
පච්චිමිතිතසමුස්සයසස පාසාදවරසස සුඛාග්ගනාත්තං දතනමය
සමුග්ගපුඬිලකුකවනලතාවිනබමණිගණපහාසමුද්දස්ස ල සො

හං සොපානං විස සුවර්ණවලයනුසුරාදිසංඝට්ඨනසද්දසමස්ස කථිතහසිතමධුරස්සරගෙහපනව්වරිතස්ස උලාරඉස්සරියවිභව සොහිතස්ස මහාසරස්ස සුඛප්පවෙසනාථං සුවර්ණරජනමිණිමු තතාපවාලාදිප්පතිවිජ්ජාතිතස්සානිධිතවිසාලවාරබාහං මහාවා රං විස අඤ්ඤාපනසමපනතස්ස බුඩ්ධානං දෙසනාසුඤ්ඤාමහිතා වසංසුවකස්ස ඉමස්ස සුභාසස්ස සුඛාවගාහනාථං කාලදෙසදෙ සකපරිසාපදෙසපතිමණ්ඩනං නිදානං භාගිතං. තස්ස අඤ්ඤා නා සමතතා.

ඉදාති සබ්බබ්මමූලපරිසායනී ආදිනා නගෙන භගවතා නිකම් තතස්ස සුභාසස්ස වර්ණනාය මකායො අනුප්පරෙතා. සා පනෙ සා සුතනවර්ණනා යසමා සුතනනි “තබ්බං විචාරෙත්වා චුච්චමා නා පාකවා භොති, තස්මා සුතනනිතෙතබ්බං නාව විචාරයිසාම. ච තතාගේ හි සුතනනිතෙතබ්බා අත්තජ්ඣාසගො පරජ්ඣාසගො ආ වජාවසිකො අවුප්ප තතිකොති. තඤ්ඤාති සුතනාති භගවා පරෙ හි අනජ්ඣාසගො කෙවලං අත්තනො අත්තජ්ඣාසගොනෙව කපේසි, සෙය්‍යපීදා? ආකඤ්ඤායසුතනං වජ්ජසුතනං මහාසතිපට්ඨානසු තනං මහාසලායනනිවිභවසුතනං අරියවංසසුතනං සමමප්පධා නසුතනනගාරකො ඉච්චාදඉඤ්ඤාබලං බොජ්ඣක්ඛමග්ගහසු තතනගාරකොති එවමාදිති, තෙසං අත්තජ්ඣාසගො නිකෙඛ පො. යාති පන “පරපක්කා බොධනුලස්ස විමුතති පරිපාවතියාධ මමා යනුනාහං ධුතලං උතතරං ආසවානං ඛගෙ විනෙය්‍ය”නති එවං පරෙයං අත්තජ්ඣාසගො ඛනිං මනං අභිනිගාරං බුජ්ඣනභාවච අවෙකඤ්ඤා පරජ්ඣාසගො වසෙන කපිතාති, සෙය්‍යපීදා? චූළභු ලොවාදසුතනං මහාභුලොවාදසුතනං ඛමචකප්පවතනනං ඛානුවිභවසුතනනති එවමාදිති, තෙසං පරජ්ඣාසගො නිකෙඛ පො.භගවතනං පන උපසම්මතියා වතස්සා පරිසා වතතාගේ වර්ණනා නාහා සුපර්ණනා ගන්ධබ්බා අසුරා යකබ්බා මහාභුතො තාවතිංසාදගො දෙවා මහාබ්‍රහ්මානි එවමාදගො “බොජ්ඣක්ඛා බොජ්ඣක්ඛාති භගෙන චුච්චනති නිවරණි නිවරණිති භගෙනචු ච්චනති ඉමෙ තුබ්බො භගෙන පච්චාදනකබ්බා කිංසුබ්විතනං සුරසස්ස සෙට්ඨ”නති ආදිනා නගෙන පඤ්ඤා පුච්ඡනති, එවං පුට්ඨන භගවතා යාති කපිතාති බොජ්ඣක්ඛසංසුතනාදිති යා නි වා පනඤ්ඤාතිපි දෙවතාසංසුතන බ්‍රහ්මසංසුතන මාරසංසුතන සත්තපඤ්ඤා චූළලවෙදලල මහාවෙදලල සාමඤ්ඤාඵල ආලවක සුච්ඡොමසුතනාදිති තෙසංපුච්චාවසිකො නිකෙඛපො. යාති පන තාති උප්පනනං කාරණං පටිච්ච කපිතාති, සෙය්‍යපීදා? ඛ මමදයාදං චූළලසිහනාදා වක්ඛපමං පුට්ඨමංසුපමං දරුකබ්බා පමං අග්ගිකබ්බාපමං චේණපිණ්ඩපමං පාරිච්ඡතතකුපමංගති ඵ

විමාදිනි, තෙසං අට්ඨප්පත්තිකො නිකෙඛපො. එවමේසු චතුසු නිකෙඛපෙසු ඉමස්ස සුත්තස්ස අට්ඨප්පත්තිකො නිකෙඛපො. අට්ඨප්පත්තියං හි ඉදං භගවතා නිකඛිතං. කතරාස අට්ඨප්පත්තියා? පරියතතිං නිසසාය උප්පන්න මානෙ. පච්ඡනා කිර බ්‍රාහ්මණ නිණ්ණං වෙදනා පාරගා අපරභාගෙ භගවතො ඛමමදෙසනං සුඛා කාමේසු ආදීනවං ගෙනමමෙව ආනිසංසං සමපස්සමා නා භගවතො සත්තිකෙ පබ්බජ්ඣා නවරසෙසව සබ්බං බුඛවච නං උග්ගණ්හිචා පරියතතිං නිසසාය මානං උප්පාදෙසුං. යං යං භගවා කථෙසි තං තං මයං ඛිප්පමෙව ජනාම භගවා හි නිණ්ව ලි ඛිනානි වත්තාරි පද්‍යනි සත්ත විභතියො මුලෙචා නිකිචිකථෙති. එවං කපිතෙ ව අමනාකං ගණ්හිපදං නාම නජීති තෙන භගවති අහාරවා සුඛා තතො පට්ඨාය භගවතො උපට්ඨානමි ඛමමසව නමි අභිණ්ණං න ගවජනති. භගවා තෙසං තං මත්තාචාරං ඤාතා අභබ්බා ඉමෙ ඉමං මානබ්ලං අනුපභව්ව මග්ගං වා ඵලං වා සවජ් කාතුනති තෙසං සුත්තපරියතතිං නිසසාය උප්පන්නමානං අට්ඨප්පත්තියං කථා දෙසනාකුසලො භගවා මානාපජනතං සබ්බධමම මුලපරියායනති දෙසනං ආරභි.

තත් සබ්බධමමමුලපටිසංගති සබ්බසංඝං ඛමමානං මුලපරියායං සබ්බසංගති අනවසෙසානං, අනවසෙසවාචකො හි අයං සබ්බසදෙද්ද, සො යෙන යෙන සමබ්ගං ගවජනි තස්ස තස්ස අනවසෙසනං දිපෙති යථා සබ්බං රූපං අනිච්චං සබ්බා වෙදනා අනිච්චා සබ්බසංගතාය පරියාපන්නාසු ඛමමසුති. ඛමමසදෙද්ද පනායං පරියතති සවසමාබිපඤ්ඤාපකති සභාවසු ඤානාසු ඤාපතති ඤෙය්‍යකදිසු දිස්සති. “ඉධ භික්ඛු ඛමමං පරියාසුණාති සුත්තං ගෙය්‍ය” නති ආදිසු ඛමමසදෙද්ද පරියතතියං වත්තති. “දිට්ඨධමමො විදිතධමමො”ති ආදිසු සචෙට්ඨසු “එවං ඛමමා තෙ භගවතො”ති ආදිසු සමාබ්මති.

“යසෙසතෙ චතුරො ඛමමා වානරිඤ්ඤ යථා තව,
සච්චං ඛමමො ඛිති වාගො දිට්ඨා සො අතිවත්තති”ති.

ආදිසු පඤ්ඤාය, ජනිතමමා ජරධමමානි ආදිසු පකතියා, කුසලා ඛමමානි ආදිසු සභාවෙ, තසමිං බොපන සමයෙ ඛමමා ගොනතිති ආදිසු සුඤ්ඤායා, ඛමමො සුචිණ්ණො සුඛමාච්චානිති ආදිසු සුඤ්ඤා, වෙ අනිසනා ඛමමානි ආදිසු ආපතතියං, සබ්බා ඛමමා සබ්බා කාරෙන බුඛස්ස භගවතො ඤාණමුඛෙ ආපාථං ආගවජනතිති ආදිසු ඤෙය්‍ය, ඉධපනායං සභාවෙ වත්තති. තත්තායං වචනායො, අත්තනො ලක්ඛණං ධාරෙනතිති ඛමමා, මුලසදෙද්ද විස්තාරිතො එව.

ඉධපනායං අසාධාරණ්ගෙනුමිති දට්ඨබ්බො. පටිසංග සදෙද්ද මධු

පිණ්ඩිකපරියායොති නං ධාරෙහිති ආදිසු දෙසනාය වත්තති. අප්ථි මෙ බ්‍රාහ්මණ පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමාදමානො වදෙය්‍ය අකිරියවාදෙ, සමණෝ ගොතමෝති ආදිසු කාරණ, ක ස්‍ය නුබො ආනතු අප්ථ පරියායො භික්ඛුනියො ඔවදිතුනති ආදිසු වාර, ඉධ පන කාරණෙපි දෙසනායපි වටති. නසමා සබ්බමම මූලපරියායනති එස් ස්බ්බසං ඛමමානං අසාධාරණගෙනුසංස්සදි නං කාරණනති වා සබ්බසං ඛමමානං කාරණදෙසනනති වා එවමෙයො දට්ඨබ්බො, නෙය්‍යස්සතා ව නස්ස සුත්තස්ස න චතු භූමිකාපි සභාවඛමමා සබ්බමමාති වෙදිතබ්බො. සත්තායපරිශාප නානා පන තෙභුමකඛමමා ව අනවසෙසතො වෙදිතබ්බො. අය මෙස්ස අභිප්‍රායොති.

මොති අයං වොසද්දො පච්චිත්ත උපයොග කරණ සමපදාන සාමිවචන පදසුරුණසු දිස්සති. කච්චිපන වො අනුරුධා සමය්‍යා සමමාදමානාති ආදිසු හි පච්චිත්ත දිස්සති, ගච්චි භික්ඛවෙ ප ණාමෙමිවොති ආදිසු හි උපයොගෙන වො මම සතතිකෙ වස්ථි බ්බනති ආදිසු කරණ, වනපස්පරියායං වො භික්ඛවෙ දෙසි ස්‍යාමිති ආදිසු සමපදානෙ, සබ්බසං වො සාරිපුත්තා සුභාසින නති ආදිසු සාමිවචනෙ, යෙ හි වො අරියා පරිසුඛකායකමිත්තා ති ආදිසු පදසුරුණමගෙන, ඉධ පනායං සමපදානෙ දට්ඨබ්බො. භික්ඛමොති පරිසුඛවෙන අභිමුඛිත්තානං පුන ආලපනා, දෙසි ස්‍යාමිති දෙසනාපටිඡනනා, ඉදං චුත්තං ගොති භික්ඛවෙ සබ්බම මමානං මූලකාරණං තුම්‍යාකං දෙසි ස්‍යාමිති. පුත්තියෙන නයෙන කාරණදෙසනා තුම්‍යාකං දෙසි ස්‍යාමිති. නං සුණාමාති, නං අභිං නං කාරණං නං දෙසනං මයා චුච්චමානං සුණංථ, සාධුකං මහසික රොමාති, එස් පන සාධුකං සාධුති එකස්මෙතං, අයච සාධු ස ද්දො ආයාචන සමපටිච්ඡන සමපහංසන සුඤ්ජ දුක්ඛිකමමාදිසු දිස්සති. සාධු මෙ භනෙන භගවා සංඛිතෙනා වමං දෙසෙතු ති ආදිසු හි ආයාචනෙ දිස්සති. සාධු භනෙනාති බොතෙ භික්ඛු භ ගවතො භාසිතං අභිනංසිතා අනුමොදිතාති ආදිසු සමපටිච්ඡ නෙ, සාධු සාධු සාරිපුත්තාති ආදිසු සමපහංසනෙ.

සාධු ඛමමරුචි රුජ්ඣ සාධු පඤ්ඤාණවානරො
සාධු මිත්තානමද්දුබ්බො පාපස්සාකරණං සුඛනති.

ආදිසු සුඤ්ජර, තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සාධුකං සුගණිතිති ආදිසු සාධු කසද්දොයෙව දළහිකමෙම, ආණ්ඩනියනති පි චුච්චති. ඉධාපි අයං එස්සෙව දළහිකමෙම ආණ්ඩනියම අස්සො වෙදිතබ්බො. සුඤ්ජ රෙහිපි වටති දළහිකරණස්සෙන හි දළහමිමං ඛමමං සුණංථ සුගහ භිං ගණනනා, ආණ්ඩනිඅස්සෙන මම ආණ්ඩනියා සුණංථ, සු

සුරැකින සුරැකීමට පදනම බවට සුරැකින එවැනි පිටින බව
නි. මහසිකරොපානි අවස්ථා සමනානරොපානි අපො. අවිකි
නානිනා හැටුම් නිසාමේ වර්තන කෙරුණි අධිපායය.

ඉදුනෙය් නා සුණ්ඨානී සොනිඤ්ඤවිකෙඛ්චාරණමෙනා, සා ඩුකා මනාසිකරුථානී මනාසිකාරෙ දළ්ඤාමමනියොපනෙනා ම නිඤ්ඤවිකෙඛ්චාරණං. පුර්වමෙව ස්වප්නවිපලලාසගාහවාරණං, පච්ඡිමං අස්විපලලාසගාහවාරණං, පුර්වමෙන වමමසවනෙනියොපෙනි, පච්ඡිමෙන සුභ්භානං ඛමානං ඛාරණපපරික්ඛාදිසු, පුර්වමෙන වස්වස්පනො අයං ඛමො නස්මා සවනියොනී දිපෙති, පච්ඡිමෙන සාඤ්ඤා නස්මා මනාසිකාරෙඛ්ඛානී. සා ඩුකාපදංවා උපායපඤ්ඤා යොපෙතො යස්මා අයං ඛමො ඛමමගමනිරොදෙසනාගමනිරොව නස්මා සුණ්ඨා සා ඩුකා. යස්මා අනගමනිරොප විවෙඛමනී රුචි නස්මා සා ඩුකා මනාසිකාරුථානී ඵලං යොපනා වෙදිතංඛා. භාග්ගියාමනී, දෙසිසස්සාමි. නං සුණ්ඨානී ඵස්මිං පටිඤ්ඤා නං දෙසනා න සංඛ්ඛාතනොව දෙසිසස්සාමි අපිච්චො විභාරනො පි නං භාග්ගියාමනී චූතං ගොති. සා ඛෙපවිභාරවාචකානි හි ඵ නානී පදානි. යථාහ වඩ්ඛිසුසේරො.

“සංඛ්‍යාතන පි දෙසෙනි විඤ්ඤාන පි භාසති,

• සාලිකාසව නිගන්තයෙහි පරිභාෂාං ලදිරස" නම්.

එවිට බුදුන්ගේ උපසාහස්තා හුණුව එවිට හතරොති බො තෙත්තඩු හඟවතො පව්වසෙසාසු සමුප්පිව්ණිසු පටිගතගෙසුනති වූතනං ගොති. අථ තොසං හඟවා එතද්වොච එතං දුද්දති වතනබ්බං ඉධ ඝිකඛ්වෙති අද්දි සකලං සුතනං අවොච. තස්මි ඉධාති දෙසාපදෙ සෙ නිපාතො, ඤායං කස්මි ලොකං උපාදාය වූවිති. යථාහ-ඉ ධ නිපාතො ලොකෙ උපපන්නිති, කස්මි සාසනං. යථාහ-ඉ ධෙව ඝිකඛ්වෙ සමගණං ඉධ දුද්දියො සමගණාති, කස්මි ඔකා සං යථාහ.

ඉඳිනි නිවසිමානසස ඉදිවනුනසස මෙ සතො,
සුනරසුච මේ'ලඹො එවිං ජානාති මාරසාති.

කැපී පදිංචි වූ ප්‍රජාවන්ගේ ස්වභාවික-භෞතික-සාංස්ථික-සංස්කෘතික-සමාජ-ආර්ථික-ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳව ප්‍රජාවන්ගේ ස්වයං-ප්‍රකාශයක් ලෙසින් සලකා බැලිය යුතුය.

[illegible]

උත්තපරිපූව්ඡාචිනිවජ්ඣවිරහිතත්තා පඤ්ඤාපටිසොධකො නො ව අභමො පටිපතතියා අභිගතතබ්බස්ස අනාගිගතත්තා නොව අභිගමො අත්ථි. සො අභමාභිගමාසාවා ඤෙය්‍යෙඤ අස්සුතවාදුති. ස්වායං,

සුද්දනං ජනනාදිහි කාරණෙහි සුදුස්සනො
සුදුස්සනනොගධත්තා සුදුවායං ජනො ඉති.

සොහි සුත්තලො නානාප්‍රකාර්‍යාදි කිලෙසානං ජනනාදිහිපි කාරණෙහි සුදුස්සනො. යථාහ, සුදු කිලෙසෙ ජනෙතති'ති සුදුස්සනා සුදු අභිගතසක්කායදිට්ඨිකා'ති සුදුස්සනා සුදු සඤ්ඤානා මුඛලෙලාකකා'ති සුදුස්සනා සුදු සබ්බගතිහි අවුට්ඨිතා'ති සුදුස්සනා සුදු නානාභිසංඛාරෙ අභිසංඛරෙතති'ති සුදුස්සනා සුදු නානාමසෙහි වුයන්ති සන්තාපෙහි සන්තප්පන්ති'ති සුදුස්සනා. සුදු නානාපරිලාභෙහි පරිබ්‍රහන්ති'ති සුදුස්සනා සුදු පච්ඡුකාමගුණේසු රත්තා ගිඛා ගථිතා මුච්ඡිතා අරෙකාපනතා ලක්ඛා ලගිතා පලිබ්බා'ති සුදුස්සනා සුදු පච්චි නිවරණෙහි ආවවා නිවුතා මුච්ඡිතා පිහිතා පටිවජ්ජනා පටිකුස්සනා'ති සුදුස්සනා. සුදුන්ම ගණනපථමනිත්තානං අරිඤ්චමපරමමුඛානං නිව්ඤ්ඤාමාචාරිනං ජනානං අභිගතාගධත්තාපි සුදුස්සනා. සුදු වා අයං විසුංසෙව සඤ්ඤා ගතො විසංසට්ඨො සීලසුතාදිගුණේසුගෙතහි අරියෙහි ජනොති'පි සුදුස්සනො. එවමෙනෙහි අස්සුතවා සුදුස්සනො'ති ඒහි පදෙහි. යෙ තෙ,

දුට්ඨෙ සුදුස්සනා වුත්තා බුබ්බනාදිවචනක්ඛානා,
අගෙනා සුදුස්සනො එකො කල්‍යාණෙකො සුදුස්සනො'ති.

වෙ සුදුස්සනා වුත්තා. තෙසු අනං සුදුස්සනො වුත්තො හොති ති වෙදිතබ්බො. අසිංසානං අදස්සාමි'ති, ආදිසු අරියා'ති ආරක්කත්තා කිලෙසෙහි අනෙයෙ න ඉරියනතො අයෙ ඉරියනතො සදෙවකෙන ව ලොකෙන අරණීයතො බුඛා ව පච්චෙකබුඛා ව බුඛසාවකා ව වුච්චන්ති. බුඛා එව වා ඉධ අරියා යථාහ, සදෙවකෙ භික්ඛවෙ ලොකෙ—පෙ—නථාගතො අරියො'ති වුච්චන්ති. සප්පට්ඨිකා'ති, එත්ථ පන පච්චෙකබුඛා නථාගතසාවකා ව සප්පට්ඨිකා'ති වෙදිතබ්බො. තෙ හි ලොකුත්තරගුණේයොගෙන සොගන පුරිසා'ති සප්පට්ඨිකා. සබ්බෙව වා එතෙ වෙධාපි වුත්තා බුඛා පිති අරියසාවකා ව සප්පට්ඨිකා ව. පච්චෙකබුඛා බුඛසාවකා පි. යථාහ,

යො වෙ කනක්කු කනවෙදි සිරෙ
කලකණ්ඨිනෙතා දළහනනි ව හොනි
දුඛිනසස සකතව ව කෙරෙහි කිවිම
තථාච්චිං සප්පරිසං වදනතිති.

කලකණ්ඨිනෙතා දළහනනි ව හොනි'හි එතතාවතා හි බුධියා වකො වුනෙතා. කනක්කුනාදිහි පවෙවකබුධිබුධා'හි. ඉද්දානි යො තෙසං අරියානං අදසසානසිලො නව දසසනෙ සාබ්බකාරි සො'අ රියානං අදසසාපි'හි වෙදිනබ්බො. සොව වක්ඛුනා අදසසාපි සු ණේන අදසසාපි'හි දුට්ඨො. තෙසු සුඤ්ඤාන අදසසාපි ඉඬ අභි පෙසනො. මංසවක්ඛුනා හි දිබ්බවක්ඛුනා වා අරියා දිට්ඨා'පි අදි ට්ඨාව හොනති. තෙසං වක්ඛුනං වණ්ණමනනගණණිනො න අරිය භාවගොචරනො. සොණ්ණිගාලාදයො'පි ව වක්ඛුනා අරියෙ ප සසනති නව තෙ අරියානං දසසාපිනො. තත්තිදං වත්ථු, විතතලප බ්බතවාසිනො කිර ඛිණ්ණසවණ්ණෙරසස උපට්ඨාකො බුබ්බපබ්බාජි නො එකදිවසං ථෙරෙන සභිං පිණ්ඩාය චරිතො ථෙරසස පතතවි වරං ගහෙනො පිට්ඨිනො ආගච්ඡනො ථෙරං. පුච්ඡි අරියා නාම භගන කිදිසා'හි. ථෙරෙ ආග ඉබ්බකවෙවා මහලලකො අරියා නිං පතතවිවරං ගහෙනො වනනපට්ඨතනං කතො සග චරනෙතා ඕ නෙව අරියෙ ජනාහි එවං දුර්ජනා ආබුසො අරියාහි. එවං වු තෙත'පි සො නෙව අක්කසි. තස්මා න වක්ඛුනා අදසසානං දසස නං. සුඤ්ඤාන දසසනමෙව දසසනං. යථාග, කිං නෙ වක්ඛුනා ඉමිනා පුතිකායෙන දිට්ඨෙන යො බො වක්ඛුනා ධම්මං පසසති සො මං පසසති'හි. තස්මා වක්ඛුනා පසසනෙතා'පි සුඤ්ඤාන අරි යෙහි දිට්ඨං අනිවාදිලකඛණං අපසසනෙතා අරියාබ්ගතව ධ ම්මං අනබ්බවජනෙතා අරියකර්මමානං අරියභාවසස ව අදිට්ඨ නතා අරියානං අදසසාපි'හි වෙදිනබ්බො. අරියබ්බසස අකොච්ඡ ණ්ද'හි, සතිපට්ඨානාදිභෙදෙ අරියබ්බමෙව අකුසලො. අරියබ්බමෙ අභිනිනො'හි, එත් පන,

දුට්ඨො විනායො නාම එකමෙකෙත් පට්ඨා
අභාවනො තසස අයං අභිනිනො'හි වුවති.

අයං හි සංවර්චිනායො පභානවිනායො'හි දුට්ඨො. එත් ව දුට් ඨො'පි විනායෙඑකමෙකො විනායො පට්ඨා භිජ්ජති, සංවර්චින යොපි හි සීලසංවරෙ සතිසංවරෙ සුඤ්ඤානසංවරෙ බන්තිසංවරෙ චිරියසංවරෙහි පට්ඨිබ්බො. පභානවිනායොපි තද්ධගපභානං වි කම්මිතපභානං සමුච්ඡිදපභානං පටිපසසාඛිපභානං නි සසරණිපභානනි පට්ඨිබ්බො. තත් ඉමිනා පාතිමොකබ්බසංවරෙ

නිලපෙතො හොති සමුපෙතො'ති අයං සිලසාවරො. රක්ඛති චක්ඛුන්ත්‍රියං චක්ඛුන්ත්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති'ති අයං සතීසංවරො.

යාතිසොනාති ලොකස්මිං(අජිනාති හඟවා)සුති තෙසංතිවාරණං සොනානං සංවරං බුදුම් පක්ඛන්ත්‍රියෙතෙ පිටියරෙ'ති.

අයං සුඤ්ඤාසංවරො. ඛමො හොති සීතස්ස උණ්හස්සා'ති අයං ඛනතිසංවරො. උප්පන්නං කාමචිතකකං භාගිවාසෙති පජ්හති භි අයං චිරියසංවරො.

සංඛෙබ්බා'පිචායං සංවරො යථාසකං සංවරිතබ්බානං විනොත බ්බාන ච කායදුච්චරිතාදීනං සංවරණංහො සංවරො චිතයන හො චිතයො'ති වුවවති.

එවා නාව සංවරචිතයො පච්චා භිජ්ජති'ති වෙදිතබ්බො. නථායං නාමරුපපරිවේදදිසු විපස්සනාසුඤ්ඤාසු පටිපක්ඛිතාව තො දිපාලොකෙතො නමස්ස තෙන තෙන විපස්සනාසුඤ්ඤා න නස්ස නස්ස අභිගස්ස පහාණං සෙය්‍යපීදං? නාමරුපවච්චා තෙන සකකායදිට්ඨියා පච්චයපරිච්ඡාතෙන අහෙතුච්චිසමහෙතු දිට්ඨිනං තස්සෙව අපරභාගෙන කංඛාචිතරණෙන කථංකථිතා වස්ස කලාපස්මම්සතෙන අහං මමාති ගාහස්ස මහාමහාවච ජාතෙන අමහෙ මහසක්ඛස්ස උදයදස්සතෙන උචේදදිට්ඨියා වයදස්සතෙන සස්සනදිට්ඨියා භයදස්සතෙන භයෙ අභය සක්ඛස්ස ආදිනවදස්සතෙන අස්සාදසක්ඛස්ස නිබ්බදානුපස්සතෙන අභිරුතිසක්ඛස්ස මුච්ඡාකම්පනාසුඤ්ඤාන අමුච්ඡාකම්පනය උපෙබ්බාසුඤ්ඤාන අනුපෙබ්බාය අනුලොමෙන ධම්මදිට්ඨිතියං නිබ්බාතෙ ව පටිලොමභාවස්ස ගොගුභුනා සංඛාරනිම්මතග්ගාහස්ස පහානමෙතං තදභිග්ගාහානං නාම. යං පන උපවාරස්සා හෙදෙන සමාඛිනා පවත්තිභාවනිවාරණො භවස්සාගරෙන ව උදකපිට්ඨි සෙවාලස්ස තෙසං තෙසං නිවරණදිබ්බමානං පහානං එතං විකම්මානස්සාහානං නාම.

යං චතුර්තං අරියමග්ගානං භාවිතතතා තංතංමග්ගබ්බතො අත්තතො සන්තාගෙ දිට්ඨිගතානං පහානායාති ආදිනා නමෙ න වුත්තස්ස සමුදයපක්ඛියස්ස කිලෙසගණස්ස අවිචනනං අප්පච තතිභාවෙන පහානං ඉදං සමුචේදස්සාහානං නාම.

* යං පන ඵලකම්මණි පටිප්පස්සඛිතනං කිලෙසානං එතං පටිප්පස්සඛිප්පාහානං නාම.

යං සබ්බසංඛතනිස්සවග්ගා පභිනසබ්බසංඛිතං නිබ්බානමෙතං නිස්සරණස්සාහානං නාම.

සබ්බමිති වෙතං පහානං යස්මා පහානට්ඨන * පහානං වින

යටෙහින විනයො තසමා පභානවිනයො'ති වුවවිති. තං තං පභානතො වා තස්ස තස්ස විනයස්ස සමිතවතොපෙනා පභාන විනයො'ති වුවවිති.

එවං පභානවිනයො'පි පචධා භිජ්ජති'ති වෙදිතබ්බො.

එවමයං සංඛෙපතො දුට්ඨො හෙදතො ච දසවිධො විනයො භින්නසංවරතතා පභානබ්බස්සච අප්පභින්නතා යසමා එතස්ස අස්සුතවතො දුට්ඨජ්ජනස්ස නත්ථි තසමා අභාවතො තස්ස අයං අවිනිතො'ති වුවවිති. එසනගො සප්පජිසානං අදස්සාවි සප්පජිස ධම්මස්ස අනෙකාවිදෙ සප්පජිසධම්මෙ අවිනිතො'ති එතො'පි හි න නා නාකරණං එකං අත්තො. යථාහ-යෙ ව තෙ අරියා තෙ ව තෙ සප්පරිසා යෙ ව තෙ සප්පරිසා තෙ ව තෙ අරියා යො එව සො අරියානං ධම්මො සො එව සො සප්පරිසානං ධම්මො යො එව සො සප්පරිසානං ධම්මො සො එව සො අරියානං ධම්මො යෙ ව තෙ අරියවිනයා තෙ ව තෙ සප්පරිසවිනයා යෙ ව තෙ සප්පරිසවිනයා තෙ ව තෙ අරියවිනයා අරියෙති වා සප්පරිසෙති වා අරියධම්මෙති වා සප්පරිසධම්මෙති වා අරියවිනයෙති වා සප්පරිසවිනයෙති වා එසෙ එකෙ එකටෙහි සමෙ සම්මාගෙ නජ්ජනෙ න ඤෙඤාචාරි: කසමා පන භගවා සබ්බධම්මමුලපරියායං වො හි ක්ඛිවෙ දෙසිස්සාවිති වතා තං අදෙසෙත්වා ච ඉධ භික්ඛවෙ අස්සුතවා දුට්ඨජ්ජනො අරියානං අදස්සාවිති එවං දුට්ඨජ්ජනං නිදද්ධිති? දුග්ගලාඛිට්ඨානාය ධම්මදෙසනාය තං අත්ථං අවිකාතුං, භගවතො හි ධම්මාඛිට්ඨානා ධම්මදෙසනා ධම්මාඛිට්ඨානා දුග්ගලදෙසනා දුග්ගලාඛිට්ඨානා දුග්ගලදෙසනා දුග්ගලාඛිට්ඨානා ධම්මදෙසනා'ති ධම්මදුග්ගලවසෙනො'ව නාව චතුර්ඛිධා දෙසනා. තත්ථි "තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ වෙදනා කතමා තිස්සො සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සොවෙදනා"ති එවරුපි ධම්මාඛිට්ඨානා ධම්මදෙසනා වෙදිතබ්බො. "ජඩාතුරො අයං භික්ඛු සුරිසො ජථස්සායනතො අධාරදස මනොපච්චාරො චතුර්ඛිට්ඨානො"ති එවරුපි ධම්මාඛිට්ඨානා. දුග්ගලදෙසනා.

"තරො'මෙ භික්ඛවෙ දුග්ගලා සතොතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං කතමෙ තරො අනෙධා එකවක්ඛු ඵ්ඵවක්ඛු කතමො ව භික්ඛවෙ දුග්ගලො අනෙධා"ති එවරුපි දුග්ගලාඛිට්ඨානා දුග්ගලදෙසනා. "කතම ච භික්ඛවෙ දුග්ගතිහයං ඉධ භික්ඛවෙ එක වෙවා ඉති පටිසංචික්ඛති කායදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො අභිසම්පරායං—පෙ—සුඛමනානං පරිහරති ඉදං වුවවිති භික්ඛවෙ දුග්ගතිහය"නති එවරුපි දුග්ගලාඛිට්ඨානා ධම්මදෙසනා. "සායං ඉධ යසමා දුට්ඨජ්ජනො අපරික්ඤාතවත්ථුකො අපරික්ඤාත

මූලික ව ඉඩාත්‍රස්‍රයා සබ්බමොනා මූලාදානා මඤ්ඤානානොති කසමා පුට්ඨජනං දසෙසඤ්ඤා පුත්තලාබ්ධිනාය දෙසනාය නං අත්ථං ආවිකානුං “ඉධ භික්ඛවෙ අසසුතවා පුට්ඨජන්නො අරියානං අදසසාථී”ති එවං පුට්ඨජනා නිද්දසීති වෙදිතබ්බො.

එවං පුට්ඨජනං නිද්දසීත්වා ඉදාති තස්ස පඨවිආදිසු වත්ථසු සබ්බසක්කායසම්මජ්ජනිකං මඤ්ඤානං දසෙසනො පඨවිං පඨවිනොති ආදිමාන.

තත්ථ ලක්ඛණපඨවී සසම්භාරපඨවී ආරමමණපඨවී සම්මුතිපඨවීති වතුබ්බිබා පඨවී

තාසු “කතමා ව ආවුසො අජ්ඣත්තිකා පඨවිඛාතු යං අජ්ඣන්තං පච්චන්තං කක්ඛලං බරිගත”නති ආදිසු වුත්තා ලක්ඛණපඨවී. “පඨවිං බණ්ණස්ස වා බණ්ණපෙය්‍ය වා”ති ආදිසු වුත්තා සසම්භාරපඨවී. යෙ ව කෙසාදයො විසති කොට්ඨාසා අයොලොභාදයො ව බාහිරා සා හි වණ්ණොදිති සම්භාරෙහි සම්භාරෙහි පඨවීති සසම්භාරපඨවී. “පඨවිකසිණමෙකො සඤ්ජානාති”ති ආදිසු ආගතා පන ආරමමණපඨවී, නිමිත්තපඨවීති පි දුළුති. පඨවිකසිණජ්ඣානලාභී දෙවලොකෙ නිබ්බන්තො ආගමනවසෙන පඨවිදෙවනාති නාමං ලහති අයං සම්මුතිපඨවීති වෙදිතබ්බො. සා සබ්බා පි ඉධ ලබ්භති. තාසු යං කිම් පඨවිං අයං පුට්ඨජන්නො පඨවිනො සඤ්ජානාති පඨවීති සඤ්ජානාති පඨවිභාවෙන සඤ්ජානාති ලොක වොහාරං ගගෙත්වා සඤ්ඤවිපල්ලාසෙන සජානාති පඨවීති එතං පඨවිභාවං අමුඤ්චනොති එව වා එවං සතොති වා සත්තස්සාති වා ආදිනා නායෙන සඤ්ජානාති කසමා එවං සජානාතිති න වත්තබ්බො. උමමන්තකො ච්ඡෙස්ස පුට්ඨජන්නො සො යං කිම් යෙන කෙනචි ආකාරෙන ගණ්හාති, අරියානං අදසසාථිනාදිනෙදමෙව වා එත්ථ කාරණං. යං වා පරතො අපරිඤ්ඤානං තස්සාති වදනෙන න භගවතා එවං වුත්තං.

පඨවිං පඨවිනො සඤ්ඤානාති, සොතං පඨවිං එවං විපරික්ඛණ්ණස්ස සඤ්ජානිත්වා “සඤ්ඤානිදානා හි පපච්ඡබ්බා”ති වචනතො අපරහායෙ එමප්පතෙන හි තණ්හාමානදිට්ඨිපපචෙහි ඉධ මඤ්ඤානා නාමෙන වුත්තෙහි මඤ්ඤාති කප්පෙති විකප්පෙති නානප්පකාරතො අඤ්ඤාතා ගණ්හාති තෙන වුත්තං “පඨවිං මඤ්ඤාති”ති.

එවං මඤ්ඤාතො වසස නා මඤ්ඤානා ඔලාරකෙන නායෙන දසෙසනුං “යා අයං කෙසා ලොමා”ති ආදිනා නායෙන විසතිනෙදා අජ්ඣත්තිකා පඨවී වුත්තා. යා වායං විභබ්බෙ “තත්ථ කතමා බාහිරා පඨවිඛාතු යං වා බාහිරං කක්ඛලං බරිගතං කක්ඛලන්තං කක්ඛලභාවො බහිවා අනුපාදිණ්ණං සෙය්‍යවීදං අයො ලොහං ති පු සිසං සජ්ඣා වුත්තා මණ්ඨනං චෙට්ඨයං සබ්බසිල්ලාපවාලරජ්ජන්තං

රූපං ලොභිතබ්බො මසාරගලලං නිණ් කට්ඨ සකඛර කඨලා භූමි පාසාණේ පබ්බතො” එවං බාහිර පඨවී වූතතා. යා ච අජ්ඣන්තාර මමණ්තතිකෙ නිමිත්තපඨවී නං ගහෙනා අයමෙසු යොජනා වූවෙති. පඨවී මඤ්ඤතිති, නිහි මඤ්ඤනාහි අහං පඨවීති මඤ්ඤති මම පඨවීති මඤ්ඤති පරෙ පඨවීති මඤ්ඤති පරසස පඨවීති මඤ්ඤති.

අථ වා අජ්ඣන්තිකං පඨවීං නණ්හාමඤ්ඤනාය මඤ්ඤති මාන මඤ්ඤනාය මඤ්ඤති දිට්ඨිමඤ්ඤනාය මඤ්ඤති. කථං? අයං හි කෙ සාදිසු ඡතුරුගං ජනෙති කෙසෙ අසසාදෙති අභිනායුති අභිවදති අජෙක්ඛාසාය තිට්ඨති ලොමෙ නබෙ දනෙත තවං අඤ්ඤතරං වා පන රජනියං වත්තුං, එවං අජ්ඣන්තිකං පඨවීං නණ්හාමඤ්ඤනාය මඤ්ඤති. ඉති මෙ කෙසා සිද්ධං අනාගතමධානං ඉති ලො මාති ආදිනා වා පන නයෙන තස් නඤ්ඤං සමන්තාගෙනි ඉමිනා හං සිලෙන වා—පෙ—බ්‍රහ්මචරියෙන වා එවං සිනිඛමුදුසුබ්‍රමනිල කෙසො භවිස්සාමිති ආදිනා වා පන නයෙන අප්පට්ඨිමධානං පටි ලාභාය චිත්තං පණීදහති එවමපි අජ්ඣන්තිකං පඨවීං නණ්හාම ඤ්ඤනාය මඤ්ඤති. තථා අත්තනො කෙසාදිනං සමපතතිං වා විපතතිං වා නිස්සාය මානං ජනෙති සෙයෙකගමසමිති වා සදි භොගමසමිති වා නිනොගමසමිති වා එවං අජ්ඣන්තිකං පඨවීං මානමඤ්ඤනාය මුඤ්ඤති. “නා ජිවං නං සරීර”නති ආගතනයෙ න පන කෙසා ජිවොති අභිනිවිසති. එස නයො ලොමාදිසු. එව මපි අජ්ඣන්තිකං පඨවීං දිට්ඨිමඤ්ඤනාය මඤ්ඤති. අථ වා “ය චෙව බො පන අජ්ඣන්තිකා පඨවීධාතු යා ච බාහිර පඨවීධාතු පඨවීධාතුරෙවෙසා නං නෙතං මමා”ති ඉමිස්සා පවතති යා පව්වති කනගෙන කෙසාදිනෙදං පඨවීං එනා මම එයොගමසමි එයො මෙ අත්තාති අභිනිවිසති. එවමපි අජ්ඣන්තිකං පඨවීං දිට්ඨිමඤ්ඤනාය මඤ්ඤති. එවං තා ච අජ්ඣන්තිකං පඨවීං නිහි මඤ්ඤනාහි ම ඤ්ඤති. යථා ච අජ්ඣන්තිකං එවං බාහිරමපි. කථං? අයං හි අය ලොමාදිසු ඡතුරුගං ජනෙති අයලොමාදීති අසසාදෙති අභිනායුති අභිවදති අජෙක්ඛාසාය තිට්ඨති. මම අයො මම ලොගනති ආදිනා නයෙන අයාදිති මමායති රකඛි තොපඨති එවං බාහිරං පඨවීං නණ්හාමඤ්ඤනාය මඤ්ඤති. ඉති මෙ අයලොමාදයො සි සුං අනාගතමධානනති වා පනෙසු නඤ්ඤං සමන්තාගෙනි. ඉමි නාහං සිලෙන වා වනෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා එවං පන අයලොමාදිලපකරණේ භවිස්සාමිති වා අප්පට්ඨිමධාය පටි ලාභාය චිත්තං පණීදහති එවමපි බාහිරං පඨවීං නණ්හාම ඤ්ඤනාය මඤ්ඤති. තථා අත්තනො අයලොමාදිනං සමපතතිං වා විපතතිං වා නිස්සාය මානං ජනෙති ඉමිනා සෙයෙකගම

සමීති වා සදිසොහමසමීති වා නිනොහමසමීති වා එවා බාහිරං පඨවිං මානමඤ්ඤනාය මඤ්ඤති. අයෙ ජීවසඤ්ඤිත්තවා පන අ යං ජීවොති අභිජිනිසති. එස නයො ලොභාදිසු. එවං බාහිරං ප ඨවිං දිට්ඨිමඤ්ඤනාය මඤ්ඤති. අථවා “ඉධෙකච්චො පඨවිකසිණං අත්තතො සමනුපස්සති යං පඨවිකසිණං සො අහං යො අහං නං පඨවිකසිණානි පඨවිකසිණා ච අත්තච අවයං සමනුපස්සති”ති පටිසම්භිදයං වූත්තනායෙනො නිමිත්තපඨවි අත්තා’ති අභිනිවි සති එවමිති බාහිරං පඨවිං දිට්ඨිමඤ්ඤනාය මඤ්ඤති. එවං බාහිරං පඨවිං නිති මඤ්ඤනාහි මඤ්ඤති. එවා-තාච පඨවිං මඤ්ඤතිති එත්තිසො පි මඤ්ඤනා චෙදිතබ්බො. ඉතො පරං සංඛිපෙ නොව කථාසිසාම.

සඨවියා මඤ්ඤතිති, එත් පඨවියාහි ශ්‍රමමවචනමෙතං, නසමා අහං පඨවියාහි මඤ්ඤති, මයහං කිචනපලිබ්බොධො පඨවියාහි ම ඤ්ඤති, පරෙ පඨවියාහි මඤ්ඤති පරස්ස කිචනපලිබ්බොධො පඨවි යාහි මඤ්ඤතිති අයමෙත් අභවා. අථවා යවායං කථං රූපසමිං අ ත්තානං සමනුපස්සතිති? ඉධෙකච්චො චෙදනං සඤ්ඤං සංඛාරෙ විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති අ. ෧. බො මෙ අත්තා සො බො පන මෙ අත්තා ඉමසමිං රූපෙ’ති එවා රූපසමිං වා අත්තානං සමනුපස්සති’ති එතස්ස අත්තයො වූතො. එතෙනොව නයෙ න චෙදනාදිධමෙම අත්තතො ගහෙත්වා තතො අප්පකත්තිකබා හිරෙසු පඨවිසු යං කිචි පඨවිං නසොසාකාසනාවෙන පරිකප්පෙ ත්වා සො බො පන මෙ අයං අත්තා ඉමස්සා පඨවියාහි මඤ්ඤ නොනා පඨවියා මඤ්ඤති. අයමස්ස දිට්ඨිමඤ්ඤනා. නසමිං යෙව පනස්ස අත්තති සිතොහං නාවනදුක්ඛ මානං උප්පාදයතො න ණ්භාමානමඤ්ඤනා’පි චෙදිතබ්බො. යද, පන තෙනොව නයෙන සො.බො පනස්ස අත්තා පඨවියාහි මඤ්ඤති තද, දිට්ඨිමඤ්ඤනා, එව සුඤ්ඤති. ඉතරයොපි පන ඉවජති. සඨවිනො මඤ්ඤතිති එත් පන පඨවිනො’ති නියස්සත්තවචනා, නසමා සංඋපකරණස්ස අත්තතො වා පරස්සවා යවා වූත්තප්පහෙදතො පඨවිනො උප්ප තතිං වා නිත්තමනං වා පඨවිනො වා අඤ්ඤා අත්තා’ති මඤ්ඤ මානො පඨවිනො මඤ්ඤති’ති චෙදිතබ්බො. අයමස්ස දිට්ඨිම ඤ්ඤනා.

නසමිං යෙව පනස්ස දිට්ඨිමඤ්ඤනාය මඤ්ඤනෙ වනදුස්මිං සි නොහං මානච උප්පාදයතො නණ්භාමානමඤ්ඤනා’පි චෙදිත බ්බො. අපරෙ ආහු පඨවිකසිණං පරිත්තං භාවෙත්වා තතො ච අ ඤ්ඤා අප්පමුණං අත්තානං ගහෙත්වා පඨවිනො බහිඛා’පි මෙ අත්තා’ති මඤ්ඤමානො පඨවිනො මඤ්ඤති. සඨවිං මෙති මඤ්ඤ තීති, එත් පන කෙවලමිති මහාපඨවිං නණ්භාවසෙන මමායතිති

ඉඹිනා නයෙන පවත්නා එකා නණ්ණාමඤ්ඤනා එව ලබ්භතිති වෙදිතබ්බා. සා වායං මම කෙසා මම ලොමා මම අයො මම ලොහනති එවං යථා වුත්තාප්පභෙදය සබ්බාය අජකිත්තිකබ්බාසි රාස පඨවියා යොරෙතබ්බාති. පඨවිං අභිනාදුතිති, වුත්තාප්පකාරමෙව පඨවිං නණ්ණාදිට්ඨිති අභිනාදුති අසායාදෙති පරමසතිවා හි වුත්තං ගොති.

පඨවිං මඤ්ඤතිති, එකෙනෙව එතස්මිං අණේ සිබෙ කසමා එතං වුත්තනති වෙ? අභිවාරිතමෙතං පොරුණෙහි. අයං පන මෙ අත්ත නොමති, දෙසනා විලාසනො වා ආදිනවදසනනො වා යසාපි හි ඛමමධාතුයා සුප්පරිච්ඡිතතා නානානගච්ඡිතතදෙසනාවිලා සසම්පන්නා අසා සා භගවතො සුප්පරිච්ඡිධා නස්මා පුබ්බෙ ම ඤ්ඤනාවලසෙන කිලෙසුප්පත්තං දසෙසඤා ඉද්දාති අභිනාදුනාව සෙන දසෙසනො දෙසනාවිලාසනො වා ඉදමාග. යො වා පඨවිං මඤ්ඤති පඨවියා මඤ්ඤති පඨවිනො මඤ්ඤති පඨවිං මෙති ම ඤ්ඤති සො යස්මා න සන්නොති පඨවිනිසසිතං නණ්ණං වා දිට්ඨිං වා පභාතුං නස්මා පඨවිං අභිනාදුති යෙව, යො පඨවිං අභිනාදුති දුක්ඛං සො අභිනාදුති දුක්ඛං ච ආදිනවෙ'ති ආදිනවදසන නො'පි ඉදමාග, වුත්තං වෙතං භගවතා. "යො භිත්තවෙ පඨවිධා තුං අභිනාදුති දුක්ඛං සො අභිනාදුති යො දුක්ඛං අභිනාදුති අ පරිච්ඡිගතො සො දුක්ඛස්මාති වදුම්"ති. එවං පඨවිවන්දුකං මඤ්ඤ නං අභිනාදුන ච වන්දා ඉද්දාති යෙන කාරණෙන සො මඤ්ඤති අභිනාදු ති ව නං කාරණං ආවිකරොතොතා ආග. නං කිසං ගෙතු අපරිඤ්ඤානං නසාති වදුමිති. තස්සඤා, සො පුට්ඨස්සො නං පඨවිං කිසං ගෙතු මඤ්ඤති කෙන කාරණෙන මඤ්ඤති අභිනාදු තිති වෙ? අපරිඤ්ඤානං නසාති වදුම් යස්මා නං වන්දා නසා අප රිඤ්ඤානං නස්මාති වුත්තං ගොති. යොහි පඨවිං පරිඡානාති සො තිති පරිඤ්ඤාති පරිඡානාති ඤාතපරිඤ්ඤාය තිරණපරිඤ්ඤාය පභා නපරිඤ්ඤායාති. තත් කතමා ඤාතපරිඤ්ඤා? පඨවිධාතුං පරිඡානා ති අයං පඨවිධාතුං අජකිත්තිකා අභං බාහිරා ඉදමස්ස ලක්ඛණං ඉමාති රසපච්චාපද්ධානපද්ධානාතිති අයං ඤාතපරිඤ්ඤා. එවං ඤාතං කතො පඨවිධාතුං තිරොති අනිවිච්චතො දුක්ඛතො රොග තො'ති වා වත්තාලියාය ආකාරෙහි අයං තිරණපරිඤ්ඤා. කතමා පභානපරිඤ්ඤා? එවා තිරොත්වා අත්තමගෙන පඨවිධාතුයා ඡතු රාගා පජහති අයං පභානපරිඤ්ඤා. නාමරූපවච්චතො වා ඤාතප රිඤ්ඤා. කල්පසම්මසනාදිඅනුලොමපරියොසානා තිරණපරිඤ්ඤා. අරියමගෙහ ඤාණං පභානපරිඤ්ඤාති. යො පඨවිදු පරිඡානාති සො ඉමාහි තිති පරිඤ්ඤාති පරිඡානාති අසා පුට්ඨස්සො නා පරි ඤ්ඤායො. නත් තස්මා අපරිඤ්ඤාතතො පඨවිං මඤ්ඤතිට අභි

නානුති වානි. තෙනාහ භගවා, ඉබ භික්ඛවෙ අසසුනවා සුද්ධස්
නො—පෙ—පඨවිං මඤ්ඤති පඨවියා මඤ්ඤති පඨවිතො මඤ්ඤ
ති පඨවිං මෙති මඤ්ඤති පඨවිං අභිනිකුති නං කිසසු ගෙනු අපර
ඤ්ඤානං තස්සාති වදාමිති.

පඨවිවාරෙ නිවසිතො.

ආසං ආපනොති, එතාපි ලක්ඛණසමනාරම්මණසමුත්තිවසෙ
න චතුබ්බිබ්බො ආපො. තෙසු “නත්ත කතමා අජකිනතිකා ආ
පොධාතු යං අජකිතං පච්චිතං ආපො ආපොගතා සිනෙහො
සිනෙහගතං බන්ධනතං රූපස්ස අජකිතං උපාදිණ්ණ”නති
ආදිසු වූතො ලක්ඛණආපො. “ආපොකසිණා උග්ගණනො
ආපසමි නිමිතං ගණ්ඨාති”ති ආදිසු වූතො සසමනාරම්මො. සෙ
සං සබ්බං පඨවියං වූතං සදිසමෙවති. තෙවලා යොජනානගෙන
පන “පිතං සෙමන”නති ආදිනා නගෙන වූතො වාදස තෙද අ
ජකිනතිකා ආපොධාතු. “නත්ත කතමා බාහිර ආපොධාතු යං බාහි
රං ආපො ආපොගතං සිනෙහො සිනෙහගතං බන්ධනතං රූප
ස්ස බහිවා අනුපාදිණ්ණං සෙය්‍යපීදං මූලරසො ඛනරසො තව
රසො පතරරසො පුප්ඵරසො ඵලරසො බීරං දඬි සප්පි නවතිත්තං
තෙලා මධුපාණිතං හුමානි වා උදකානි අනනලික්ඛානි වා”ති
එවං වූතො ව බාහිර ආපොධාතු වෙදිතබ්බො. යො ව අජකිතො
රම්මණනිකෙ නිමිතං ආපො. තෙජං තෙජනො ති, ඉමසමි
තෙජොවාරෙපි වූතනාගෙනෙව චිත්තාරෙ වෙදිතබ්බො. යොජ
නානගෙන පනෙත් “ගෙන ව සන්නප්පති ගෙන ව ජරියති ගෙ
න වපරිඛයාති ගෙන ව අසිනපිතබාධිතසාධිතං සමමා පරිණමං
නවජති” ති එවං වූතො චතුස්සතෙද අජකිනතිකා තෙජොධාතු.
“නත්ත කතමා බාහිර තෙජොධාතු යං බාහිරං තෙජො තෙජොග
තං උසමා උසමගතං උසුමං උසුමගතං බහිවා අනුපාදිණ්ණං
සෙය්‍යපීදං කට්ඨගති සකලිකගති නිණ්ගති ගොමයගති පුසගති
සංකාරගති ඉන්ද්‍රගති අගතිසන්නාපො සුරියසන්නාපො කට්ඨ
සන්නිවයසන්නාපො නිණ්සන්නිවයසන්නාපො බඤ්ඤසන්නිවය
සන්නාපො ගන්ධසන්නිවයසන්නාපො” ති එවං වූතො ව බාහි
ර තෙජොධාතු වෙදිතබ්බො.

වාසං වාසනො ති, ඉමස වාසවාරස්සා ‘පි යොජනානගෙන ප
න “උඛිඩතමා වානා අබොගමා වානා කුච්ඡස්සා වානා කොට්ඨස
සා වානා අඛමඛනානුසාරිනො වානා සත්තා වානා මූරකා වානා
උප්පලකා වානා අස්සාසො පස්සාසොති”එවං වූතො අජකිනතිකා
වාසොධාතු. “නත්ත කතමා බාහිර වාසොධාතු යං බාහිරං වාසො

වායෝගතං ඵමිතිතතං රූපස්ස බහිඛා අනුපාදිණ්ණං සෙය්‍යාථීදං
 සුරස්මා වාතා පච්ඡිමා වාතා උත්තරා වාතා දක්ඛිණ වාතා සුරජා
 වාතා අරජ වාතා සීතා වාතා උණ්ණා වාතා පරිත්තා වාතා අභිම
 න්නාවාතා වෙරම්බා වාතා පක්ඛා වාතා සුපණ්ණා වාතා නාලව
 ඤ්ඤාවාතා චිඤ්ඤාවාතා” ති එවං චූතනා ච බාහිර වායෝධාතු වෙ
 දිතබ්බා, සෙසං චූතනන්යමෙව, එනතාවතා ච යොයං චූතනමිති එ
 කඛමෙව යෙ ඛමමා එකලක්ඛණ්ණං තෙන චූතනා භවන්ති සබ්බා
 ඉති චූතෙතා ලක්ඛණ්ණං භාගේති එවං නෙත්තරියං ලක්ඛණ්ණං නා
 ම භාගේ චූතෙතා, තස්ස වසෙන යස්මා චතුසු භූතෙසු ගතිතෙසු
 උපාදාරූපමි ගතිතමෙව භවති රූපලක්ඛණ්ණං අනතීතතනා, ය
 ඤ්ඤි භූතොපාදාරූපං සො රූපක්ඛණ්ණො, තස්මා අස්සුතවා පුට්ඨජ්
 නො පඨවීං ආපං තෙජං වායං මඤ්ඤතිති වදන්තන අභිතො
 රූපං අත්තතො සමනුපස්සතිති චූතනං ගොති, පඨවියා ආප
 සමිං තෙජසමිං වායසමිං මඤ්ඤතිති වදන්තන රූපසමිං අත්තනා
 නං සමනුපස්සතිති චූතනං ගොති, පඨවිතො ආපතො ජතෙ
 තො වායතො මඤ්ඤතිති වදන්තන රූපතො අඤ්ඤා අත්තනා
 ති සිඛිතනා රූපවන්තං වා අත්තනානං අත්තනි වා රූපං සමනු
 පස්සතිති චූතනං ගොති.

• එවමෙතා චතසො රූපවත්තිකා සකකායදිට්ඨිමඤ්ඤනායො,
 තත් එතා උච්චදදිට්ඨි තිසො සසතදිට්ඨියොති වෙව දිට්ඨි
 යො ගොන්ති අයමි එත් චිසෙසො වෙදිතබ්බා, එවා රූ
 පමුඛෙන සබ්බාරවත්තිකා මඤ්ඤනං වන්තා ඉදාති යෙ සබ්බාගේ උ
 පාදය සත්තා පඤ්ඤපියන්ති තෙසු සත්තෙසු පියස්මා පුට්ඨජ්නො
 මඤ්ඤනං කරොති තස්මා තෙ සත්තෙ නිද්දිසන්තා භූතෙ භූත
 නො සජානාතිති ආදිමාන, තත්තොයං භූතසඤ්ඤා පඤ්ඤිකමනං
 මනුස්සධාතුච්ඡිමානත්තොසවසත්තරූක්ඛාදිසු දිස්සති, “භූතමි
 දාති භික්ඛවෙ සමනුපස්සථා” ති ආදිසු භි අයං පච්ඡ ඛතෙධසු
 දිස්සති, “යාතිධ භූතාති සමාගතාති” ති එත් අමනුසෙසසු, ච
 ත්තාගේ බො භික්ඛු මහාභූතා ගෙනු” ති එත් චතුසු ධාතුසු, “භූ
 තසමිං පාවිතරිය” නති ආදිසු චිජ්මාගෙන, “යො ච කාලසයො
 භූතො” ති එත් ඛිණ්ණසවෙ, “සබ්බව නික්ඛිපියන්ති භූතා
 ලොකෙ සමුපස්සන්ති” එත් සත්තෙසු, “භූතගාමපාතව්‍යතා
 යා” ති එත් රූ ක්ඛාදිසු, ඉධ පනායං සත්තෙසු වත්තති, නො ච බො
 අචිසෙසෙන වාතුමිහාරජිකානාං හි ගෙට්ඨා සත්තා ඉධ භූතාති
 අභිපෙතනා, තත් භූතෙ භූතතො සඤ්ජානාතිති ආදි චූතනන්ය
 මෙව, භූතෙ මඤ්ඤතිති, ආදිසු පන තිසොයං පි මඤ්ඤනායො වෙදි
 තබ්බා, කපං අයං භිසො පස්සති ගහපතිං වා ගහපතිසුත්තං වා
 පච්චි කාමගුණති සමපතිතං සමබ්භිභූත” නති චූතනන්යෙන

භූතෙ සුභා සුඛතා'ති ගඟෙතො රජ්‍යති දිස්වා'පි රජ්‍යති සුඛො 'පි
 භායිතො'පි සායිතො 'පි පුභිතො 'පි ඝූර්‍යිතො 'පි. එවං භූතෙ තණ්හා
 මඤ්ඤනාය මඤ්ඤති. අභො වතාහං ඛතති යමහං සාලානං වා
 සහව්‍යතං උප්පජ්ජෙය්‍යන්ති ආදිනා වා පන නයෙන අප්පටි
 ලබස්ස පටිලාභාය මිත්තං පණ්දහති එවමපි භූතෙ තණ්හා
 මඤ්ඤනාය මඤ්ඤති. අත්තතො පන භූතානඤ්ච සමප්පත්තිවිප
 තතිං නිස්සාය අත්තානං වා සෙය්‍යං දහති භූතෙසු යං කිංඤ්ච
 භූතං ථිතං අත්තානං වා භිතං-පෙ-යං කිංඤ්ච භූතං සෙය්‍යං.
 අත්තානං වා භූතෙන භූතඤ්ච අත්තනා සදිසං දහති. යථා
 හ, ඉබ්බකච්චො සාතිසයථාතියා වා-අඤ්ඤතරඤ්ඤතරොන වතද්ධි
 නා පුබ්බකාලං පරෙහි සදිසං අත්තානං දහති අපරකාලං අත්තා
 නා සෙය්‍යං දහති පරෙහිතො දහති යො එවරුපො මානො. අයං
 වුච්චති මානාතිමානොති. එවං භූතෙ මානමඤ්ඤනාය මඤ්ඤ
 ති. භූතා පන නිව්වා ධූවා සසස්සා අච්චරණමබ්මොතිවා ස
 බ්බ සත්තා සබ්බ පාණි සබ්බ භූතා සබ්බ ජිවා අවසා අබලා
 අච්චරයා නිසතිසබ්බතිභාවපරිණතා ජසෙසවාහිත්තිසු සුබ්බකං
 පටිසංචෙදෙන්නති'ති වා මඤ්ඤමානො දිට්ඨිමඤ්ඤනාය මඤ්ඤති.
 එවං භූතෙ නිති මඤ්ඤනාහි මඤ්ඤති. කථං භූතෙසු මඤ්ඤති?
 තෙසු තෙසු භූතෙසු අත්තඤ්ච උප්පත්තිං වා සුබ්බප්පත්තිං වා ආ
 කඛ්ඛති එවං තාව තණ්හාමඤ්ඤනාය භූතෙසු මඤ්ඤති. භූතෙසු
 වා උප්පත්තිං ආකඛ්ඛමානො දුනං දෙනි සීලං සමාදියති උපො
 සථකමම කරොති එවමපි භූතෙසු තණ්හාමඤ්ඤනාය මඤ්ඤති.
 භූතෙ පන සමුග්ගාගෙන ගඟෙතො තස් එකච්ච භූතෙ සෙ
 ය්‍යතො දහති එකච්ච සදිසතො වා භිතතො වාති එවං භූ
 තෙසු මානමඤ්ඤනාය මඤ්ඤති.

තථා එකච්ච භූතෙ නිව්වා ධූවාති මඤ්ඤති එකච්ච අතිව්වා
 අබ්බවාති අහමපි භූතෙසු අඤ්ඤතරස්මිත්ති වා මඤ්ඤති එවං භූ
 තෙසු දිට්ඨිමඤ්ඤනාය මඤ්ඤති. භූතණා මඤ්ඤති ති, එත් පන
 සලපකරණස්ස අත්තතො වා පරස්ස වා යතො කුතොච්ච භූත
 තො උප්පතීති මඤ්ඤමානො භූතතො මඤ්ඤතිතිවෙදිතබ්බො.
 අයමස්ස දිට්ඨිමඤ්ඤනා තස්මිංසෙව පනස්ස දිට්ඨිමඤ්ඤනාය
 මඤ්ඤතෙ වතද්ධස්මිං සිනෙහං මානව'උප්පාදයතො තණ්හාමාන
 මඤ්ඤනා'පි වෙදිතබ්බො. භූතං මෙති මඤ්ඤතිති, එත් පන එකා
 තණ්හාමඤ්ඤනාව ලභති සාවායං මම දුන්නා මම ඛිනා මම
 අරෙළකා කුකුළුකර ගජ්ජිගවාස්සවලවා'ති එවමාදිනා නයෙ
 න මමායතො පටිත්තතිතිවෙදිතබ්බො. භූතෙ අභිනිඤ්ඤති, එතං
 වුත්තනායමෙව. අපඤ්ඤනාං නස්සාති, එත් පන ජෙ සබ්බාරෙ
 උපාදය භූතානා පඤ්ඤති තෙසං අපරිඤ්ඤනතතා භූතා අපරි

ඤ්ඤානාගොනතිති වෙදිතබ්බා. යොජනා පන චූන්තනායෙනව වෙදිතබ්බා. එවං සංඛිප්පනා සංඛාරවසෙන ව සත්තවසෙන ව මඤ්ඤානාච්ඡන්දසෙසනා ඉදං ති භූමිවිසෙසාදිනා හෙදෙන විජ්ඣා රතොපි තං දසෙසනො දෙවෙ දෙවනොති, ආදිමාහ. තස් දිබ්බ නති පඤ්චගි කාමගුණෙහි අත්තනො වා ඉච්ඡාති දෙවා කිලිනති ජෙනෙනති වාති අඤ්ඤා. තෙ නිව්ඛා සම්මුතිදෙවා උප්පතතිදෙ වා විසුඛිදෙවාති. සම්මුතිදෙවා නාම දුක්ඛො දෙවියො කුමාරා. උප්පතතිදෙවානාම වාතූමමහාරජකෙ දෙවෙ උප්පාදය තතුන්තරං දෙවා. විසුඛිදෙවා නාම අරහතො නිශ්සංසවා. ඉධ පන උප්පතති දෙවා දට්ඨබ්බා. නො ච බො තෙ අවිසෙසෙන පරනිව්මිතවසව තතිදෙවලොකෙ මාරපරිසං ධිපෙත්වා සෙසා ජ් කාමාවචරා ඉධ දෙවාතිඅබ්භෙසනා. තස් සබ්බා අත්ථිඤ්ඤානා භූතවාරෙ චූන්ත නායෙනව වෙදිතබ්බා.

පජාපතීති, එස් පන මාරෙ පජ්ජතිති අබ්භෙසනො. සො කු හිං වෙදිතබ්බො? කෙච් පන තෙසං තෙසං දෙවානං අබ්ජතීනං මහාරජදිනං එතං අභිචචන නති වදන්ති තං දෙවගුණෙනව තෙසං ගතිතන්තා අසුන්ත නති මහාඅට්ඨකථායා පටිකඛිත්තං.

මාරෙයෙව පන සත්තසංඛිතාය පජාය අබ්ජතීනාවෙන ඉධ පජ් ජතීති අබ්භෙසනො. සො කුහිං වසතීති? පරනිව්මිතවසවතතිදෙ වලොකෙ. තභු හි වසවතරුජ රජං කාරෙති මාරෙ එකස්මිං පදෙසෙ අත්තනො පරිසාය ඉසාරියං වතෙතනො රජ්ජව්ව නෙන දුම්රිකරජස්තෙනා විය වසතීති වදන්ති. මාරගුණෙන ව වෙත් මාරපරිසායපි ගුණං වෙදිතබ්බං. යොජනානායෙන වෙත් පජ්ජති ව ඤ්ඤානං දිස්සාසුකං සුබ්බහුලං දීඝවා වා සුත්වා වා රජ්ජනො තණ්හාමඤ්ඤානාය මඤ්ඤාති අගො වතාහං පජ්ජති නො සහවංතං උප්පජ්ජයන්ති ආදිනා වා පන නායෙන අප්පටි ලබස්ස පටිලාභාය ජිත්තං පණ්දිතනො පි පජ්ජති තණ්හාම ඤ්ඤානාය මඤ්ඤාති පජ්ජතීනාවං පන පතො සමානො අහමස්මි පජ්ජා ඉසාරෙ අබ්ජතීති මානා ජනෙතො පජ්ජති මාන මඤ්ඤානාය මඤ්ඤාති. පජ්ජති නිවෙවා ධූවොති වා උච්ච්ජ්ජයති විනසිසිසතිති වා අවසො අබලො අවිරියො නියතිසංඛිතාව පරිණො ජසෙසවාභිජ්ජිසු සුබ්බකං පටිසංවෙදෙතිති වා මඤ්ඤාමානො පන පජ්ජති දිට්ඨිමඤ්ඤානාය මඤ්ඤාතිති වෙදි තබ්බො.

පජාපතීස්මිති, එස් පතොකා දිට්ඨිමඤ්ඤානාව සුජ්ජති තස්සා එවං පවති වෙදිතබ්බා. ඉඛෙකච්චො පජ්ජතීස්මි යෙ ඛමිඤ්ඤා සංවිජ්ජනති සංඛිතො තෙ නිව්ඛා ධූවා සස්සනා අවිපරිණාමධම්මා නි මඤ්ඤාති අභවා පජ්ජතීස්මි නස් පාපං න තස්මිං පාපකාති

බමොනි උපලිප්පනතිති මඤ්ඤති. සජ්ජාසනිතොති, එත්ති තිස්සො, පි මඤ්ඤනා ලබ්භනති කපිං? ඉධෙකාවො ස උපකරණස්ස අත්ත නො වා පරස්ස වා පජ්ජතිතො උප්පනතිං වා නිශ්ශමනා වා ම ඤ්ඤති. අසමස්ස දිට්ඨිමඤ්ඤනා. තස්මිං යෙව පනස්ස දිට්ඨිමඤ්ඤ නාමඤ්ඤතෙ වතථුස්මිං සිනෙහං මානව උප්පාදයතොනර්ණා මානමඤ්ඤනා පි වෙදිතබ්බා. සජ්ජාසනිං මෙති, එත්ති පන එකා නර්ණා මඤ්ඤනාව ලබ්භති සාවායං පජ්ජති මම සත්ථා මීම සාමී ති ආදිනා නයෙන මමායතො පව්තනතිති වෙදිතබ්බා. සෙසං චූත්තනායමෙව. බ්‍රහ්මං බ්‍රහ්මනොති, එත්ති බ්‍රැහ්මනො තෙහි තෙහි ගුණවිසෙසෙතිති බ්‍රහ්මා. අපිව බ්‍රහ්මාති මහාබ්‍රහ්මා පි චූච්චති තථාගතො පි බ්‍රාහ්මණෝ පි මානාපිතරො පි සෙට්ඨමි, “සහ සෙසා බ්‍රහ්මා විසහසෙසා බ්‍රහ්මා” ති ආදිසු හි මහාබ්‍රහ්මා බ්‍රහ්මා ති චූච්චති. “බ්‍රහ්මාති භික්ඛුවෙ තථාගතසෙසනං අඛිට්ඨන” නති එත්ති තථාගතො.

“තමොක්ඛො, බ්‍රහ්මා සමන්තවක්ඛු
ලොකනනගු සබ්බජවාතිවතො
අනාසවො සබ්බදුක්ඛප්පතිතො
සච්චිතයො බ්‍රහ්මා උපාසිතොමෙති”.

එත්ති බ්‍රාහ්මණෝ. “බ්‍රහ්මාති මානාපිතරො පුබ්බාවරියාති චූච්ච රො” ති එත්ති මානාපිතරො. “බ්‍රහ්මවිකං පවතෙනති” ති එත්ති සෙට්ඨං. ඉධ පන පඨමාභිනිබ්බතො කප්පාදුතො බ්‍රහ්මා අභි ප්‍රොපොතො. තස්මිනණෙනෙව බ්‍රහ්මදුරොගිතබ්‍රහ්මපාරිසර්ප්පා පි ගතිනාති වෙදිතබ්බා. අත්තවර්ණනා පනෙත්ති පජ්ජතිවාරො චූත්තනායෙනෙව වෙදිතබ්බා. ආශ්‍රිතොවාරො දර්ශනදිපිකාය අවමි විය එතෙසං සරීරො අහා ජිජ්ජාමි ජිජ්ජාමි පනනති විය ස රති විසරතිති ආභස්සරු. තෙසං ගහණෙන සබ්බා පි දුරියජ්ඣා නභුමි ගතිනා. එකතලවාසිතො එවමෙනෙ සබ්බෙ පි පරිත්තාහා අප්පමාණහා ආභස්සරුති වෙදිතබ්බා. සුභකිණ්ණොවාරො සුභෙන ඔකිණ්ණො විකිණ්ණො සුභෙන සරීරප්පාවණ්ණෙන එකසනසු වර්ණමඤ්ඤසාය ධර්මසමපර්ජලිතකඤ්චනපි රක්ඛසස්සිරිකාති සුභකිණ්ණො. තෙසං ගහණෙන සබ්බා පි තුරියජ්ඣානභුමි ග තිනා. එකතලවාසිතො එවමෙනෙ පි සබ්බෙ පරිත්තසුභඅප්ප මාණසුභසුභකිණ්ණොති වෙදිතබ්බා. චෙතසඵලවාරො විසුලා ඵලා ති වෙහපඵලා චතුර්වර්ණානභුමිබ්‍රහ්මාතො චූච්චනති. අත්ත යයොජනා පන ඉමෙසු තිසු පි වාරොසු තුතවාරො චූත්තනායෙ නෙව වෙදිතබ්බා. අභිභූවාරො අභිභවති අභිභූ කිං අභිභ වීති? වතනාගෙ බ්‍රහ්ම අරුපිතො අසඤ්ඤතවසෙසනං අඛිට්ඨං

නා. අසඤ්ඤාසත්තා දෙවා වෙනපථලෙහි සඩ්ඨි එකතලා එව. එ කසමිං ඔකාසෙ යෙන ඉරියාපථෙන නිබ්බිත්තා තෙනෙව යාමිතා සුක්ඛං නිබ්බිත්ති චිත්තකමමරුපසදිසා හුත්වා, තෙ ඉධ සබ්බෙ 'පි අභිභුවචනෙන ගතිතා. කෙච්ඡි අභිභූතාම සහසොං බ්‍රහ්මාතිථව මාදිනා නයෙන තස්ස තස්ස අභිපතිබ්‍රහ්මානං වණ්ණයනති. බ්‍රහ්ම ගහණේනෙව පන තස්ස ගතිත්තතා අසුත්තමෙනති වෙදිත බ්බිං. යොජනාන්තො වෙස්ස අභිභූ වණ්ණවා දිසාසුකොතිසුත්වා තස්ස ජඤ්ඤාං උපාදෙතොනා අභිභූ තණ්හාමඤ්ඤානාය මඤ්ඤා ති. අභොවතාහං අභිභූනො සහවාහං උපපජ්ජයානති ආදිනා වා පන නයෙන අප්පට්ඨබ්බස පටිලාභාය චිත්තං පණ්දිතොනො පි අභිභූ තණ්හාමඤ්ඤානාය මඤ්ඤාති. අත්තානං නිනොනො වා අ භිභූ සෙසානො දහනොනා පන අභිභූ මානමඤ්ඤානාය මඤ්ඤා ති. අභිභූ නිවේධා බ්බොති ආදිනා නයෙන පරමසනොනා අභිභූ දිට්ඨිමඤ්ඤානාය මඤ්ඤාතිති වෙදිතබ්බො. සෙසං පජ්ජතිවාරෙ වුත්තනායෙනෙව වෙදිතබ්බං. එවං හභවා පටිපාටියා දෙවලො කෙ දසෙසනොනා අභිභූවචනෙන අසඤ්ඤාහවං දසෙසත්වා ඉදානි යසමා අයං වට්ඨකථා සුඛවාසා ව චිව්ට්ටපකෙහි සිතා අනාගාමීති ණසවා එව හිතෙ දෙවා යසමා වා කතිපයකපසහසාසුක්ඛා තෙ දෙවා බුද්ධපාදකාලෙයෙව ගොනති බුඛා පන අසබ්බසොපි ක පො නි උපපජ්ජති තදා සුඤ්ඤා සා භූමි ගොති රඤ්ඤා බන්ධා වාරධානං වීඨි හි බුඛානං සුඛවාසහවො තෙනෙව ච කාරණෙ න විඤ්ඤාණධර්මවසෙනාපි සත්තාවාසවසෙනාපි න ගතිතා. සබ්බ කාලිකා පන ඉමා මඤ්ඤානා තසමා තාසං සදා විජ්ජමානාහුං. දසෙසනොනා සුඛවාසෙ අතිකතමිත්වා ආකාසානිවාසනනති ආදිමාහ. තස්ස අකාසානඤ්ඤායනනති තමභූමිකා චිත්තාගො කුසලවිපාකකිරියබන්ධා තෙ ව තත්ප්පජ්ජනායෙව දට්ඨබ්බො. හ වපරිවෙජ්ජකථා අයනති කත්වා. එසනායො විඤ්ඤානිවාසනනාදිසු. අස්සොජනා පන චතුස්ස පි එතෙස්ස වාරෙස්ස අභිභූවාරෙ වුත්ත නායෙනෙව වෙදිතබ්බො. මානමඤ්ඤානා වෙස්ස පජ්ජතිවාරෙ වුත්තනායෙන 'පි සුජ්ජති. එවං භූමිවිසෙසාදිනා හෙදෙන විජාර නො 'පි මඤ්ඤානාවතප්පං දසෙසත්වා ඉදානි සබ්බමඤ්ඤානාවතප්පාහු තං සකකායපරියාපනතං තෙහුමකබ්බමතෙදං දිට්ඨාදිති චතුහි සබ්බණ්ණිත්වා දසෙසනොනා දිට්ඨිං දිට්ඨිනො නි, ආදිමාහ. තස්ස දිට්ඨිනති මංසචක්ඛනා 'පි දිට්ඨිං දිට්ඨිචක්ඛනා 'පි දිට්ඨිං රූපායන නායෙසනං අභිවචනා. තස්ස දිට්ඨිං මඤ්ඤාති ති, දිට්ඨිං මඤ්ඤාති තිහි මඤ්ඤානාහි, කථං? රූපායනනං සුභසඤ්ඤාය සුබසඤ්ඤාය ව පසෙසනොනා තස්ස ජඤ්ඤාං ජනෙති නං අසොදෙති අභිනාද 'ති. වුත්තමිති ගෙනා ගතවතා, "ඉත්ථරූපෙ භික්ඛවෙ සත්තා

රතනා හිමා ගච්ඡා මුච්ඡිතා අරේඛාපතනා තෙ දිසරතනං සො
 වන්ති ඉත්ථපවසානුගා” ති එවං දිට්ඨං තණ්හාමඤ්ඤනාය
 මඤ්ඤති. ඉති මෙ රූපං සියා අනාගතමධ්‍යානනි වා පනෙත්ථ
 නජිං සමමනනානෙති රූපසමපදං වා ආකම්බිමානො දුතං දෙ
 තිති වින්ධායෙ—එවමපි දිට්ඨං තණ්හාමඤ්ඤනාය මඤ්ඤති. අතත
 නො පන පරස්ස ච රූපසමපත්තිවිපත්තිං නිස්සාය මානං ජනෙ
 ති ඉමිනාහං සෙයෙකතමස්මිති වා සද්ධෙසාහස්මිති වා භිනො
 හමස්මිති වාති එවං දිට්ඨං මානමඤ්ඤනාය මඤ්ඤති. රූපායන
 නං පන නිවචං බුචං සස්සනනති මඤ්ඤති අතතා අතතනියනති
 මඤ්ඤති මධ්‍යලං අමධ්‍යලනති මඤ්ඤති එවං දිට්ඨං දිට්ඨිමඤ්ඤ
 නාය මඤ්ඤති. එවං දිට්ඨං තිහි මඤ්ඤනාහි මඤ්ඤති. කථං දිට්ඨ
 සමිං මඤ්ඤති? රූපසමිං අතනානං සමනුපස්සනානායෙන මඤ්ඤ
 නොනා දිට්ඨසමිං මඤ්ඤති යථාචා ඵනෙ ඵඤ්ඤං එවං රූපසමිං රු
 ගාදයොති මඤ්ඤනොනා ‘පි දිට්ඨසමිං මඤ්ඤති. අයමස්ස දිට්ඨි
 මඤ්ඤනා. තසමිංයෙව වා පනස්ස දිට්ඨිමඤ්ඤනාය මඤ්ඤතිනෙ
 වන්දුසමිං සිතොහං මානස්ස උප්පාදයතො තණ්හාමානම
 ඤ්ඤනා චෙදිතබ්බා. එවං දිට්ඨසමිං මඤ්ඤති. සෙසා පඨවිවාරෙ
 චුත්තනායෙනෙව චෙදිතබ්බං. සුභ්‍යති මංසයොනෙන ‘පි සුතං
 දිබ්බසොනෙන ‘පි සුතං සද්දායනනායෙසනං අභිවචනං. මුත්තනි,
 මුත්තං ව මුතිත්තං ව ගතිතං ආහවච උපගන්ත්වාති අභේයා. ඉඤ්ඤා
 නං ආරමමණනම අඤ්ඤමඤ්ඤ සංකිලෙසෙ විඤ්ඤනනති
 චුත්තං හොති. ගන්ධරසමචාට්ඨබ්බායනනානං එත්ථ අභිවචනං.
 විඤ්ඤනනති, මනසා විඤ්ඤනං සෙසානං සත්තනනං අයනනා
 නමෙන අභිවචනං. ඛමමාරමමණස්ස වා, ඉධ පන සක්කාය පරි
 යාපනාමෙව උපලබ්භති. වින්ධායෙ පනෙත්ථ දිට්ඨවාරෙ චුත්තන
 යෙනෙව චෙදිතබ්බා. එවං සබ්බං සක්කායගෙදං දිට්ඨාදිති චතු
 හි දසෙසකා ඉද්දති තමෙව සමාපත්තකවාරෙන අසමාපත්තක
 වාරෙන ව විධා දසෙසනොනා එකත්තං නානත්තනති ආහ. එක
 නත්තති ඉමිනා හි සමාපත්තකවාරං දසෙසති. නානත්තනති ඉමි
 නා අසමාපත්තකවාරං. තෙසං වචනභේයා එකතාවො එකත්තං,
 නානාභාවො නානත්තනති. යොජනා පනෙත්ථ සමාපත්තාකුචාරං
 චතුහි බතෙධ්වි අසමාපත්තකවාරස්ස පස්සති බුතෙධ්වි හිඤ්ඤා
 රූපං අතතතො සමනුපස්සතිති ආදිනා සාසනනායෙන පඨවිවාර
 දිසු චුත්තනව අට්ඨකථානායෙන යථානුරූපං විමංසිත්වා චෙදිත
 බ්බා. කෙච්ඡි පන එකත්තනති එකත්තනායං වදන්ති. නානත්ත
 නති නානත්තනායං. අපරෙ එකත්තසඤ්ඤි අතතා හොති අරෙ
 ගො පරමමරණි නානත්තසඤ්ඤි අතතා හොතිති එවං දිට්ඨා

හිනිවෙසං නා සබ්බං ඉධානම්පෙතනනා අසුත්තමෙව
 හොති. එවං සබ්බං සත්තායං ඒධා දසෙසඤ්ඤා ඉදානි තුමෙව
 එකධා සමිපිකෙඤ්ඤා දසෙසනො සබ්බං සබ්බනොති ආදිමා
 හ. යොජනානායො පනෙත් සබ්බං අසංසාදෙනො සබ්බං ත
 ණ්හාමඤ්ඤාය මඤ්ඤාති මයා ව එතෙ සත්තා නිමිත්තාති ආදි
 නා නයෙන අත්තනා නිමිත්තං මඤ්ඤනො සබ්බං මාන
 මඤ්ඤාය මඤ්ඤාති. සබ්බං පුබ්බං තතනම්මහෙනු සබ්බං
 ඉසාරනිමිමානහෙනු සබ්බං අහෙනු අපච්චයා සබ්බං අපී
 සබ්බං නඤ්ඤාති ආදිනා නයෙන මඤ්ඤනො සබ්බං දිට්ඨිමඤ්ඤ
 නාය මඤ්ඤාති වෙදිතබ්බා, කථං සබ්බස්මිං මඤ්ඤාති ඉධෙ
 කච්චා එවං දිට්ඨිකො හොති මහා මේ අත්තාති සො සබ්බං
 ලොකසන්තිවාසං තසෙසාකාසනාචෙන පරිකපෙඤ්ඤා සො බො
 පන මේ අයං අත්තා සබ්බස්මිංති මඤ්ඤාති අයමස්ස දිට්ඨිමඤ්ඤ
 නා, තස්මිංයෙව පනස්ස අත්තනි සිනෙහං තංවනුකඤ්ච මා
 නං උප්පාදයතො තණ්හාමානමඤ්ඤාති 'පි වෙදිතබ්බා, භෙසං
 පඨිච්චා රෙ වුත්තනායෙනෙව වෙදිතබ්බං. එවං සබ්බං සත්තායං
 එකධා දසෙසඤ්ඤා ඉදානි අපරෙත 'පි නයෙන තං එකධා දසෙස
 නොති නිබ්බානං නිබ්බානනොති ආදිමාහ. තත් නිබ්බානනාති
 යතො බො හො අයං අත්තා පඤ්චිති කාමගුණෙහි සමප්පිතො
 සමබ්බිතුතො පරිචාරෙති. එත්තාවතා බො හො අයං අත්තා පරම
 දිට්ඨිමමනිබ්බානං පනොති හොතිති ආදිනා නයෙන පඤ්ඤා ආ
 ගතං පරමදිට්ඨිමමනිබ්බානං වෙදිතබ්බා. තත් නිබ්බානං අසංසා
 දෙනො තණ්හාමඤ්ඤාය මඤ්ඤාති තෙසං නිබ්බානෙන අහ
 මස්මි නිබ්බානප්පත්තොති මානං පනොති මානමඤ්ඤාය
 මඤ්ඤාති අනිබ්බානං යෙව සමානං තං නිබ්බානතො නිවුදි
 තො ව ගණිතනො දිට්ඨිමඤ්ඤාය මඤ්ඤාති වෙදිතබ්බා,
 නිබ්බානතො පන අඤ්ඤා අත්තානං ගහෙත්වා ඉදං නිබ්බානං
 අයං අත්තා සො බො පන මේ අයං අත්තා ඉමස්මිං නිබ්බානෙති
 මඤ්ඤනො නිබ්බානස්මිං මඤ්ඤාති අයමස්ස දිට්ඨිමඤ්ඤානා ත
 ස්මිංයෙව පනස්ස අත්තනි සිනෙහං තංවනුකඤ්ච මානං උප්පා
 දයතො තණ්හාමානමඤ්ඤාති 'පි වෙදිතබ්බා, එසහගො නිබ්බා
 නතො මඤ්ඤානාසි. අත්තාපිති නිබ්බානතො අඤ්ඤා අත්තානං
 ගහෙත්වා ඉදං නිබ්බානං අයං අත්තා සො බො පන මේ අයං
 අත්තා ඉතො නිබ්බානතො අඤ්ඤාති මඤ්ඤනො නිබ්බාන
 තො මඤ්ඤාති. අයමස්ස දිට්ඨිමඤ්ඤානා, තස්මිංයෙව පනස්ස
 අත්තනි සිනෙහං තංවනුකඤ්ච මානං උප්පාදයතො තණ්හා
 මානමඤ්ඤාති 'පි වෙදිතබ්බා අතො සුඛා මම නිබ්බානනාති

මඤ්ඤනොනා පන නිබ්බානං මෙති මඤ්ඤතිති වෙදිතබ්බං සෙසං වුත්තනකමෙව. අයං පනොස් අනුගීති.

යාදිසො එස සක්කායො තථා නා අවිජානනො
පුට්ඨජනස්ස සක්කායෙ ජයනති සබ්බමඤ්ඤනා.
රෙහුබ්‍රෙජා හිදුරෙ වායා දුක්ඛො අපරිණායකො
නං පච්චනිකතො බාලො ගණ්හාති මඤ්ඤනා ඒ සො.

සුභතො සුඛතො වෙව සක්කායං අනුපස්සනො
සලහසෙසව අභිවිති ගොති තණ්හාය මඤ්ඤනා.

කිවිමඤ්ඤං අබ්ධියාස සමපනතිං නස්ස පස්සනො
ගුරාදී සාව ගුරුසමිං ගොති මානෙන මඤ්ඤනා.

අනසා අනන්ධියා වෙති පස්සනො නං අබ්බිතො
ආදායෙ මිස බෝගස්ස දිට්ඨියා ගොති මඤ්ඤනා.

මඤ්ඤනාති ච භාමෙනං සුබ්බමා මාරබන්ධනං
සීරිලං දුස්සම්මමඤ්ඤ යෙන බබො පුට්ඨජනො.

බහුං විජජ්ජමානො 'පි සක්කායං නාතිවත්තති
සමුස්සිතං දුශ්භවිතං සාව ගජුලබන්ධනො.

යො සො සක්කායමලලීනො ජාතියා ච ජරාය ච
රොගාදීනි ච දුක්ඛානි නිව්වං පඤ්ඤති බාලිසො.

නං චො වජ්ජි භද්දං වො සක්කායං අනුපස්සාථ
අසාසානො අසුභතො තෙදතො'ථ අනන්ධතො.

ඵසො සුභාසො භසාසස්ස පස්සං ඵවමිමං බුබො
සහාය මඤ්ඤනා සමිධා සබ්බදුක්ඛා පමුච්චතිති.

පුට්ඨජනබ්බසෙන චතුරිසති.
සබ්බා සමිමනසතථා නිවසිත්වා.

එවං සහස්ස සුඛපීඨදිප්ප වන්දුසු සබ්බසක්කායබමමමූලභූතං පුට්ඨ
ජනස්ස පච්චනතිං දුක්ඛස්ස නා ඉදානි තෙසෙව වන්දුසු සෙබස්ස
පච්චනතිං අභිඤ්ඤනො සො පි සො හික්ඛිමෙ හික්ඛු සෙබොති අදී
මාහ. තස්ස යොති උදෙසවචනා. සොති නිදෙසවචනං. පි
කාගෙ සමිපිභවනො අයමිපි බමෙමා අනියතොති අදිප්ප මිස.
සො ච ආරමමණසහාගෙන පුත්තලං සමිපිභවති න පුත්තල
සහාගෙන ගෙට්ඨතො හි පුත්තලා දිට්ඨිවිපනනා ඉඛ දිට්ඨිසමිප

නතො න තෙසා සභාගතා අස්ථි අරමමණං පන හෙට්ඨා පුග්ගලා නමි නදෙව ඉමෙසමිති නදෙවාවි—තෙන වුත්තං. “අරමමණ සභාගෙන පුග්ගලං සමිතිමෙකිති න පුග්ගලසභාගෙනා”ති. ඥාති ඥාති ඉමිනා පන සකලෙන චචුනෙන ඉදුනිවත්තබ්බං සෙඛං දුසෙසනිති වෙදිතබ්බො.

භික්ඛමෙ භික්ඛුති ඉදං වුත්තනායමෙව. සෙඛොති තෙනබ්බෙන සෙඛො? සෙඛබ්බමෙවපටිලාභතො සෙඛො. වුත්තං හෙතං “කිත්තා, චතා නු ඛො භගෙන සෙඛො භොති ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙඛාය සමමාදිට්ඨියා සමන්තාගතො භොති—පෙ—සෙබෙන සමමාසමාඛිනා සමන්තාගතො භොති එත්තාවතා බො භික්ඛු සෙඛො භොතිති. අපි ච—සික්ඛනිතිපි සෙඛො, වුත්තං හෙතං. “සික්ඛනිති බො භික්ඛු නස්මා සෙඛොති වුවවති කිඤ්ච සික්ඛනි අබ්බිලමිති සික්ඛනි අබ්බිතමිති සික්ඛනි අබ්බසුඤ්ඤමිති සික්ඛනි සික්ඛනිති බො භික්ඛු නස්මා සෙඛොති වුවවති”ති. යොපි කල්‍යාණ පුට්ඨජනො අනුලොමපටිපදාය පරිපුරකාරී සීලසම්පන්නො ඉඤ්ඤෙසු ගුහනවාග්ගෙ සොපනෙ මත්තඤ්ඤ ජගර්ඝානුශොගමනු සුත්තො සුබ්බරත්තාපරරත්තං බොධපක්ඛියානං ධම්මානං භාවනානුශොගමනුසුත්තො විහරති අස්ථි වා සෙඛ වා අඤ්ඤතරං සා මසංඝථො අධිගමිත්තමිති සොපි වුවවති සික්ඛනිති සෙඛො. ඉමසම් පනඤ්ඤ පටිච්චප්පතොව සෙඛො අධිපොතො, නො පුට්ඨජනො.

අප්පත්තං මානසං එතෙනාවි අසත්තමානසො. මානසනති රුගොපි විත්තමිති අරහත්තමිති. “අනාලික්ඛවග්ගෙ පාසො සමායං චරති මානසො”ති එස භි රුගො. “මානසං විත්තං මිත්තො මානස”නති එස විත්තං. “අප්පත්තමානසො සෙඛො කාලං කසිරි රතෙ සුතා”ති එස අරහත්තං. ඉධාපි අරහත්තමෙව අධිපොතං. තෙන අප්පත්තාරහතොති වුත්තං භොති. අනුන්තරනති සෙට්ඨං අසද්දිනති අසො. චතුභි යොගෙහි බෙමං අනුපද්දන්තති ඥාගඤ්ඤමි, අරහත්තමෙව අධිපොතං. සන්ධිසමානොති වෙ පස්සා නණ්ණාපස්සා ච ජඤ්ඤාපස්සා ච. “පස්සමානසහි ජස්සිනාති පච්චිතං වාපි පකප්පිතෙසු”ති එස නණ්ණාපස්සා.

“ජිත්තං පාපිමනො සොතං විබ්බන්තං විනලික්ඛන්තං,
පාමුඤ්ඤා භොථ බෙමං පඤ්ඤා භික්ඛවො”ති.

එස කතතුසම්පන්නාකුසලච්ඡඤ්ඤාපස්සා. අයමෙව ඉධාධිපොතො. තෙන පස්සමානොති, නං යොගඤ්ඤමිති කතතුකාමො අබ්බන්තකාමො නත්තිතො නප්පොතො නප්පොතොති වෙදිතබ්බො.

විහරනීති අඤ්ඤං ඉරියාපථකං අඤ්ඤන ඉරියාපථෙන විච්ඡේධා අපරිපවනාං කායං හරති අථවා සබ්බං සංඛාරං අනිව්වානි අභිමුච්චනො සංඛාය විහරතීති ආදිනා'පි නිදදෙසනසෙ නොත් අයො දුට්ඨබ්බො.

සංඛිං සංඛිනො අභිජානානීති, පඨවිං පඨවිභාවෙන * අභිජානාති න පුටුජ්ජනො විය සබ්බාංකාර විපරිනාය සංඤ්ඤාය සඤ්ජානාති අපි ච බො අභිවිසිට්ඨෙන ඤාණෙන ජානාති. සංඛිනති එතං පඨවිභාවං අමුඤ්චනොත්තායෙව නං අනිව්වානි'පි දුක්ඛානි'පි අනත්තා'පි එවං අභිජානාතිති වුත්තං ගොති. එවච නං අභිඤ්ඤා සංඛිං චා මඤ්ඤතීති කිං වුත්තං ගොති මඤ්ඤතීති මඤ්ඤි අයං පන මඤ්ඤි ච න මඤ්ඤි ච නවත්තබ්බොති එතස්මිං හි අගේ ඉදං පදං නිපාතෙත්වා වුත්තානති වෙදිතබ්බං කො පනොත් අභිජානොති වුච්චතෙ.

පුටුජ්ජනො නාව සබ්බමඤ්ඤනානං අපාතිනත්තා මඤ්ඤතීති වුත්තො. ඛිණ්ණසම්මා පභිනත්තා න මඤ්ඤතී. සෙබ්බස්ස පන දිට්ඨිමඤ්ඤනා පභිනා ඉතර් පි නනුභාවං ගතා. තෙන සො මඤ්ඤතීති'පි න ච ව්‍යානබ්බො පුටුජ්ජනො විය න මඤ්ඤතීති'පි න ව්‍යානබ්බො ඛිණ්ණසම්මා විජානාති.

සම්මඤ්ඤායං නාස්සාති, සෙබ්බස්ස නං මඤ්ඤනාවනු ඔක්කනනානියාමත්තා සම්මාධිපරායණත්තා ච තිති පරිඤ්ඤාති පරිඤ්ඤායං අපරිඤ්ඤායාඤ්ච නච න ගොති පුටුජ්ජනස්ස විය නො'පි පරිඤ්ඤානං ඛිණ්ණසම්මා විය සෙසං සබ්බත් වුත්තනාය මෙව.

සෙබ්බසෙන දුරියතයකථා නිව්ඤ්ජා.

එවා පඨවිආදිසු වනුසු සෙබ්බස්ස පචතතිං දසෙත්වා ඉදං ඛිණ්ණසම්මා පචතතිං දසෙත්තො සො'පි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහනති ආදිමාහ.

තත්ත යොජිති සමපිණ්ඩනං. ඉධ උභයසභාගතා පි ලබ්භති. සෙබ්බො හි ඛිණ්ණසම්මා අරියපුග්ගලත්තා සභාගො. තෙන පුග්ගලසභාගතා ලබ්භති. ආරම්මණසභාගතා පන වුත්තනස්ස එව. අරහන්ති ආරක්ඛිලෙසො දුරක්ඛිලෙසො පභිනාතිලෙසොති අයො. වුත්තං ගෙතං භගවතා. “කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ගොති ආර්කාස්ස ගොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා පොනොගමිකා සදර් දුක්ඛවිපාකා ආසති ජාතිජරාමරණියා එවා බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ගොති”ති. ඛිණ්ණසම්මාති.

* පඨවිභාවෙන.

විනයාගේ අසවා කාමාසලෝ—පෙ—අවිජ්ජාසලෝ ඉමෙ විනයා
ගේ අසවා අරහතො ඛිණ්ණ පභිනා සමුව්ඡින්නා පටිපාසකා
අභබ්බාසාහතිකා සුභ්ගතිනා දඬා නෙන වුවුවති ඛිණ්ණසලෝති.

මුසිනාහි, ගරුසංවාසෙ'පි අරියමග්ගෙ'පි දසසු අරියවාසෙසු'පි
විසි පරිවිසි වුණෝ පරිවුණෝ සො වූත්වාසො විණ්ණවරණෝ
වුසිනවා. නිකායරණියෝ, පුද්ගලනිකායරණියෝ උපාදාය සත්ත
සෙවා වතුහි මග්ගෙහි කරණියංකරොනනිනාම ඛිණ්ණසට්ඨාස ස
බ්බකරණියානි කතානි පරියොසිතානි නත් තස්ස උත්තරිං කර
ණියං දුක්ඛකම්මාසිමායා'පි කතාකරණියෝ. වුත්තමපි ගෙන.

තස්ස සමමා විමුත්තස්ස සත්තවිත්තස්ස භික්ඛුනො
කතස්ස පටිවරොගා නත් කරණියං න විජ්ජතිති.

බුද්ධිමානෝති, පාදානි නයො පාදා බන්ධනාගේ කිලෙසපාගේ
අභිසංඛාරපාගේති තස්සමෙ නයො පාදා මචිතා මරොපිතා හි
කත්තො පාතිනා, නෙන වුවුවති මචිතපාගේති. අනුසංකප්පද
නෙ'පි, අනුපට්ඨනො සද්ධා සකස්නති වුත්තං ගොති. කතා
රසායං දකාගේ කතො. සද්ධොති ච අරහතං වෙදිතබ්බං.
තං හි අනතුපතිබන්ධනවෙසින අත්තානං අවිජ්ජනවෙසින අත්ත
නො පරමස්මයෙහි ච අත්තනො අත්තනා සකස්නති වුවුවති.
සමික්ඛිණ්ණපට්ඨාසංගොපනොති, හවසංගොපනානිති දසසංගොප
නානි කාමරහසංගොපනං පටිසමානදිට්ඨිවිචිකිත්වාසිලබ්බනපර
මාසහවරකඉසාමව්ජ්ජිසංගොපනං අවිජ්ජිසංගොපනං ඉමානි
හි සත්ත සමෙසු සංගොපෙනති උපතිබන්ධනති හවං වා හවෙ
න සංගොපෙනති තස්මි හවසංගොපනානිති වුවුවනි. ඉමානි
හවසංගොපනානි අරහතො පරිකම්භානි පභිනානි සුභ්ගති
නා දඬානි නෙන වුවුවති පරිකම්භානිහවසංගොපනොති.

සමමදස්ස විමුත්තොති, එත් සමමදස්සොති සමමා අස්සො
කං වුත්තං ගොති? බන්ධනං බන්ධනං ආසනනානං ආසනනං
වාතුනං වාතවිං දුක්ඛස්ස පිලිනවිං සමුදයස්ස පහවිං හි
රොධස්ස සාතවිං* මග්ගස්ස දස්සනවිං සබ්බා සංඛාරා අනිච්ඡා
නි එවමාදිං වා හෙදං සමමා යථාභූතං අස්සො ජාතිත්වා නිරසි
ත්වා තුලසිත්වා විහාවෙත්වා විතුත්තං කත්වා.

විමුත්තොති, වෙ විමුත්තො, විත්තස්ස ච අවිමුත්තති නිබ්බාන
ම, අරහා සබ්බකිලෙසෙහි විමුත්තවිත්තත්තා විතතවිමුත්තියා'පි
විමුත්තො. නිබ්බානං අවිමුත්තත්තා නිබ්බානො'පි විමුත්තො.
නෙන වුවුවති සමමදස්ස විමුත්තොති. සමික්ඛිණ්ණං නයොති, අ

රහතො තං මඤ්ඤානාවන්තා නිති පරිඤ්ඤාති පරිඤ්ඤාතං තසමා ඥානං වන්තං න මඤ්ඤාති තං මඤ්ඤාතං න මඤ්ඤාතිති චූළානං ගොති. සෙසං චූළානංයමෙව. නිබ්බානාවාරෙ පන ඛයා ජායමානාති, ආදයො තයො වාදා චූළානා. අයච පරිඤ්ඤාතවාදො නිබ්බානාවාරොපි විජායෙතෙන ච පරිඤ්ඤාතං තසාති සබ්බපදෙහි සොපෙතා චූළා ඛයා ජායමාන විතර්කතනාති යොපෙතබ්බං. එ සනතො ඉතරෙසු. දෙසනා පන එකස් චූළානං සබ්බස් චූළානමෙව ගොතිති සංඛිතනා.

ඛයා ජායමාන විතර්කතනාති, එස් ව යසමා බාහිරතො කාමෙසු විතර්කතො න ඛයා ජායමාන විතර්කතො. අරහා පන ඛයා එව. තසමා චූළානං ඛයා ජායමාන විතර්කතනාති. එසනතො දෙසමො ගෙසුපි. යථා ච පරිඤ්ඤාතං තසාති වදමිති චූළොතොපි පරිඤ්ඤාතනාතො සො තං වන්තං තං වා මඤ්ඤාතං න මඤ්ඤාතිති අපොගොති. එවමිඛාපි විතර්කතනා සො තං වන්තං තං මඤ්ඤාතං න මඤ්ඤාතිති දට්ඨබ්බං.

එස් පරිඤ්ඤාතං තසාති අයං වාදො මහත්තාපනාපාරිසුරිදසානස්මිං චූළොතො ඉතරෙ එලසමිතිකිරියාපාරිසුරිදසානස්මිනි චේදිතබ්බං. එහි වා කාරණෙහි අරහා න මඤ්ඤාති වන්තස්ස ච පරිඤ්ඤාතනාතො අකුසලමූලානම් සමුච්ඡිනනනා. තෙනස්ස පරිඤ්ඤාතවාදො වන්තපරිඤ්ඤා දිපෙති. ඉතරෙහි අකුසලමූල සමුච්ඡිදනති. තස් පමිමෙසු නිසු වාරෙසු අයං විසෙසො චේදිතබ්බං.

නිසු හි දෙසෙසු ධුතෙ ආදිනවං දිසවා දුක්ඛානුපස්සි විහරතොතො අප්පණ්ණිතවිමොඛෙන විමුක්තො ඛයා ජායමාන විතර්කතො ගොති. දෙසෙ ආදිනවං දිසවා අනිව්‍යානුපස්සි විහරතොතො අනිමිත්තවිමොඛෙන විමුක්තො ඛයා දෙසස්ස විතර්කසො ගොති. මොගෙ ආදිනවං දිසවා අනන්තානුපස්සි විහරතොතො සුඤ්ඤාතවිමොඛෙන විමුක්තො ඛයා මොගස්ස විතර්කගො ගොති. එවං සතො න එකො නිති විමොඛෙහි විමුච්චිති වෙ වාදා න වන්තබ්බං සිසුනති චෝත. කසමා අනියමිතනා අනියමෙන හි චූළානං යොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහනති න පන චූළානං අප්පණ්ණිත විමොඛෙන වා විමුක්තො ඉතරෙන වාති තසමා තං අරහතො සුජ්ජති. තං සබ්බං වන්තබ්බමෙවාති අවිසෙසෙන වා යො කොච්ඡි අරහා සමානොපි ධුතාදි බයෙ විපරිණාමිදුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤාතනාතො ඛයා ජායමාන විතර්කගොති චූළොති. දුක්ඛදුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤාතනාතො ඛයා දෙසස්ස විතර්කගො. සංඛාරදුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤාතනාතො ඛයා මොගස්ස විතර්කගොති. ඉට්ඨාරමමණස්සවා පරිඤ්ඤාතනාතො ඛයා ධුතෙසු විතර්කගො. අභිට්ඨාරමමණස්ස පරිඤ්ඤාතනාතො ඛයා දෙස

සසස විතදෙසො. මජ්ඣනිකාසූත්තපරිකල්පනා වයා මොහසා විතමොහො. සුඛාය වා වෙදනාය හි රුතානුසයස්ස ස මුච්ඡිනනනා වයා රුතසා විතරුහො. ඉතරුසු පටිසමොභානුස යානං සමුච්ඡිනනනා විතදෙසො විතමොහො වානි. නසමානං විසෙසං දසෙසනොනා ආහ වයාරුතස්ස විතරුගනනා විතදෙස නනා විතමොහනනානි.

විණිසවචසෙන නතියවතුන්
පඤ්චමජ්ඣනසකථා නිවිසිනා.

එවං පඨවිආදිසු චතුසු විණිසවස්ස පවතනං දසෙසනා ඉද, නි අත්තනො පවතනං දසෙසනො නථාගනො'පි හික්ඛවෙති, ආදිමාහ. නත් නථාගනොති, අවධිති කාරණෙහි භගවා නථාග නො. නථා ආගනොති නථාගනො. නථා ගනොති නථාගනො. නථලක්ඛණං ආගනොති නථාගනො. නථබලෙම යථාවනො අභිසම්බුධොති නථාගනො. නථදස්සිනාය නථාගනො. නථා වාදිනාය නථාගනො. නථාකාරිනාය නථාගනො. අභිනවන වෙසින නථාගනොති. කථං භගවා නථා ආගනොති නථාගනො?

යථා සබ්බලොකහිනාය උසස්සනමාපනනා පුරිමකා සම්මාස මුඛවා ආත්තායථා හි විපස්සී භගවා ආගනො යථා සිඛී භගවා යථා වෙස්සතු භගවා යථා කකුසලොවා භගවා යථා කොනාමගමනො හගවා යථා කස්සපො භගවා ආගනොති. කිං වූතනං හොති. යෙ න අභිනිහාරෙන එතෙ භගවතොනා ආගනා තෙතෙව අමහාක මපි භගවා ආගනො. අථවා යථා විපස්සී භගවා—පෙ—යථා කස්ස පො භගවා දානපාරමිං පුරෙත්වා සීලතෙක්ඛමමපඤ්ඤාචරිය බනතිසච්චඅබ්බිකානමෙත්තාඋපෙක්ඛාපාරමිං පුරෙත්වා ඉමා දසපාරමියො දසඋපපාරමියො දසපරමිත්පාරමිගොති සමතිං සපාරමියො පුරෙත්වා අභිගපරිච්චාගං නානබතරස්සුත්තදාර පරිච්චාගනති ඉමෙ පමමහාපරිච්චාගෙ පරිච්චිත්ථා පුබ්බියො ගපුබ්බවරියබමමකානාසුනත්චරියාදසො පුරෙත්වා බුඞ්චරි යාය කොටිං පත්වා ආගනො. නථා අමහාකමපි භගවා ආගනො. ය ථා ච විපස්සී භගවා—පෙ—කස්සපො භගවා චත්තාගෙ සතිපට්ඨා නෙ සමමප්පධානෙ ඉභිපාදෙ පඤ්ඤිත්රියාති පඤ්ච බලාති සත්ත බොජ්ඣංගෙ අරියං අවධිබ්බිකං මග්ගං භාවෙත්වා බුද්ධොති ආ ගනො. නථා අමහාකමපි භගවා ආගනො. එවං නථා ආගනො ති නථාගනො.

සරෙව ලොකමිහි-විපසිඤ්ඤා
සබ්බසංසාරාං මුනො ඉධාගතා
තථා අයං සත්තාමුනි-පි අගතො
තථාගතො වුවවනි තෙන වක්ඛමාති.

එවං තථා අගතොති තථාගතො. කථං තථා ගතොති තථාගතො? යථා සමුපනි ජාතො විපසිඤ්ඤා භගවා ගතො—පෙ—කසසපො භගවා ගතො කථංසුච සො ගතො? සො හි සමුපනි ජාතොව සමෙහි පාදෙහි පඨවියං පතිංසාය උත්තරුහිමුඛො සත්තපදවිනිභා රෙන ගතො. යථාහ, සමුපනි ජාතො ආනංද බොධිසංගො සමෙහි පාදෙහි පතිංසාය උත්තරුහිමුඛො සත්තපදවිනිභා රෙන ගවුපනි සෙනමිහි ජනෙන අනුකීර්මානෙ සබ්බා වදිසා අනුචි ලොකෙහි ආසති වාචං භාසති “අනො භමසම් ලොකස්ස ථෙවෙධා භමසම් ලොකස්ස සෙවෙධා භමසම් ලොකස්ස අයමිනිමා ජාති නාදිති පුනඛගතො”ති තවස්ස ගමනං තථං අගොසි අචිතථං අනෙකෙසං විසෙසාධිතමානං පුබ්බනිමිත්තභාවෙන. යං හි සො සමුපනි ජාතොව සමෙහි පාදෙහි පතිංසාය ඉදම්පියං වතුරිද්ධිපාදපටිලාභස්ස පුබ්බනිමිත්තං. උත්තරුහිමුඛභාවො පඤ්ඤා සබ්බලොකානුගතභාවස්ස පුබ්බනිමිත්තං. සත්තපදවිනිභා රෙ සත්තබොජ්ඣා භරතනපටිලාභස්ස. “සුචරණං දණ්ඩං විනිපතනති වාමරං”ති එත්ථ වුත්තවාමරුකෙබ්බො පන සබ්බනිසීයනිමිථං නස්ස. සෙතච්ඡන්තබාරණං අරහන්තවිමුතතිවරවිමලසෙතච්ඡන්තපටිලාභස්ස. සබ්බදිසානුචිලොකනං සබ්බසංසාරානුචරණ සංසාරපටිලාභස්ස. ආසතිවාචාභාසනං අප්පනිවතතිසවරබමච්ඡානප්පච්ඡන්තස්ස පුබ්බනිමිත්තං. තථා අයං භගවා-පි ගතො තවස්ස ගමනං තථං අගොසි අචිතථං නෙසංසංසුච විසෙසාධිතමානං පුබ්බනිමිත්තභාවෙන. තෙනාහු පොරණං.

“ මුහුත්තජාතොව ගවුපනි යථා
සමෙහි පාදෙහි පුසි වසුනධරං
සො විකක්ඛි සත්ත පදානි ගොතමො
සෙතංසුච ජන්තං අනුබාරස්සං මරු.

ගතොන සො සත්තපදානි ගොතමො
දිසා විලොකෙසි සමා සමන්තො
අට්ඨචතුපෙනං ගිරමබ්බදිරසි
සිංහො යථා පබ්බතමුඛනිට්ඨො”ති.

එවං තථා ගතොති තථාගතො. අථවා යථා විපසිඤ්ඤා භගවා—පෙ—යථා කසසපො භගවා අයමිති භගවා තරෙව තෙනබමෙමන කාම

විද්‍යා පහාය ගනො. අවකාශයෙන් ව්‍යාප්ත. අලෝකසංයුත වීනමිබං අවිකේතපෙන උද්ධවිකුකකුචං ඛිමමවවන්තොතින ඵවිකිවරං පහාය ගනො.

සුභේන අවිජ්‍යං පද්‍යලේඛා ගනො. පාමුලේන දරනී මි නොදෙතා, පඨමජ්ඣානෙන නිවරණකවාටං උග්ගාවෙතා, දු තියජ්ඣානෙන මිතකකම්මාරධුමං උපසමෙතා, තතියජ්ඣා නෙන පිතීං විරුපෙතා, චතුත්තජ්ඣානෙන සුබද්ධකම් පහාය, ආකාසානඤ්චායතනසමාපත්තියා රූපසංයුක්තසංයුක්තාන තතසංයුක්තයා සමචිත්තකම්මතා, විසුද්ධානඤ්චායතනසමාපත්තියා ආකාසානඤ්චායතනසංයුක්තයා, ආකිඤ්චායතනසමාපත්තියා වි සුද්ධානඤ්චායතනසංයුක්තයා සංයුක්තයානතසමාපත්තියා ආකිඤ්චායතනසංයුක්තයා සමචිත්තකම්මතා ගනො.

අනිව්‍යානුපස්සනාය නිව්වසංයුක්තං පහාය දුක්ඛානුපස්සනාය සුඛසංයුක්තං අනත්තානුපස්සනාය අත්තසංයුක්තං නිබ්බිදානුපස්ස නාය නන්දිං විරතානුපස්සනාය රුතං නිරෝධානුපස්සනාය ස මුදයං පටිනිස්සනානුපස්සනාය ආදිනා බයානුපස්සනාය භන සංයුක්තං වයානුපස්සනාය ආසුභනං විපරිණමානුපස්සනාය ධුව ඨසංයුක්තං අනිමිත්තානුපස්සනාය නිමිත්තසංයුක්තං, අප්පණිභිත්‍යා නුපස්සනාය පණ්ඨිං සුඤ්ඤානානුපස්සනාය අභිනිවේසං අබිප සංයුක්තමමවිපස්සනාය සාරද්ධානිනිවේසං යොදුතසුඤ්ඤායනෙන සමෙමාහාභිනිවේසං ආදිනවානුපස්සනාය ආලයාභිනි වේසං පටිසම්භිනානුපස්සනාය අප්පට්ඨං විවිධානුපස්සනාය සං යොගාභිනිවේසං සංඛ්‍යාපනම්මග්ගෙන දිට්ඨිකල්පි කිලෙ සෙ පාඤ්ඤිං සකදාගමිමග්ගෙන මිත්‍රාරිකෙ කිලෙසෙ පහා ය අනාගාමිමග්ගෙන අනුසභග්ගෙන කිලෙසෙ සමුග්ගානෙතා අරහත්තමග්ගෙන සංඛිකිලෙසෙ සමුච්ඡිද්ධා ගනො. එවමිදි තථා ගනොති තථාගනො.

කථං තථලකම්මණං ආපනොති තථාගනො? පඨවිධාතුයා ක කබලතලකම්මණං තථා අවිතථං ආපොධාතුයා පග්ගණල කම්මණං—පෙ—තෙජෝධාතුයා උණ්හත්තලකම්මණං වායොධා තුයා විච්ඡින්නලකම්මණං ආකාසධාතුයා අසමප්ප්ඨිලකම්මණං වි සුද්ධාතුයා විජ්‍යනලකම්මණං රූපස්ස රූපනලකම්මණං වේදනාය වේදනිකලකම්මණං සංයුක්තසංයුක්තනලකම්මණං ස ඩ්ඛාරුතං අභිසම්භිරණලකම්මණං විසුද්ධානසංයුක්තනලකම් මණං විතකකස්ස අභිනිරෝපනලකම්මණං විවාරස්ස අනුමේදන ලකම්මණං පිතියා ඵරණලකම්මණං සුඛස්ස සාතලකම්මණං වි ග්ගෙනකඤ්ඤාය අවිකේතපලකම්මණං එස්සස්ස පුසනලකම්මණං සමිඤ්ඤස්ස අබිමොක්ඛලකම්මණං විරිදිඤ්ඤස්ස පග්ගහලකම්

ණං සතීන්‍ද්‍රියස්ස උපධිනානලක්ඛණං සමාධින්‍ද්‍රියස්ස අවිකේඛප
ලක්ඛණං පඤ්ඤින්‍ද්‍රියස්ස පඤ්ඤානලක්ඛණං සද්ධාබලස්ස අස්ස
ද්ධියෝ අකම්පියලක්ඛණං චිරියබලස්ස කොසරෝ සතිබලස්ස
මුඛසිංහෙව සමාධිබලස්ස උද්ධවෙව පඤ්ඤාබලස්ස අවිජ්ජාය අ
කම්පියලක්ඛණං, සත්‍රිසමේඛාජ්ඣක්ඛණස්ස උපධිනානලක්ඛණං
ධම්මචිත්තසමේඛාජ්ඣක්ඛණස්ස පච්චයලක්ඛණං චිරියසමේඛා
ජ්ඣක්ඛණස්ස පග්ගහලක්ඛණං පිතිසමේඛාජ්ඣක්ඛණස්ස ඵරණ
ලක්ඛණං පස්සතිසමේඛාජ්ඣක්ඛණස්ස උපසම්පලක්ඛණං සමාධි
සමේඛාජ්ඣක්ඛණස්ස අවිකේඛපලක්ඛණං උපෙඛාසමේඛාජ්ඣක්ඛණ
ස්ස පටිසම්ඛානලක්ඛණං, සමමාදිට්ඨියා දදසනලක්ඛණං සමමා
සංකප්පස්ස අභිනිරුපනලක්ඛණං සමමාචාරොපය පරිග්‍රහන
ලක්ඛණං සමමානමන්තස්ස සමුට්ඨානලක්ඛණං සමමාආජීව
ස්ස චෝදනලක්ඛණං සමමාචාරාමස්ස පග්ගහලක්ඛණං ස
මමාසනියා උපධිනානලක්ඛණං සමමාසමාධිස්ස අවිකේඛපල
ක්ඛණං, අවිජ්ජාය අඤ්ඤාණලක්ඛණං සම්ඛාරානං වෙනනාලක්ඛ
ණං විඤ්ඤාණස්ස විජ්ජනලක්ඛණං නාමස්ස නම්මනලක්ඛණං
රූපස්ස රූපනලක්ඛණං සත්‍රායනනස්ස ආයනනලක්ඛණං එ
ස්සස්ස සුසනලක්ඛණං වෙදනාය වෙදසිතලක්ඛණං තර්කාය
ගෙතුලක්ඛණං උපාදානස්ස ගහණලක්ඛණං භවස්ස ආසුභන
ලක්ඛණං ජාතියා නිබ්බතදිලක්ඛණං ජරාය ජරණලක්ඛණං මර
ණස්ස චුතිලක්ඛණං, ධාතුනං සුඤ්ඤානාලක්ඛණං ආයනනානං
ආයනනලක්ඛණං සතිපට්ඨානානං උපධිනානලක්ඛණං සමමුප්ප
ධානානං පදනනලක්ඛණං ඉභිපාදනං ඉජ්ඣනලක්ඛණං ඉන්‍ද්‍රි
යානං අධිපතීලක්ඛණං බලානං අකම්පියලක්ඛණං බොජ්ඣක්ඛණා
නං නියතනලක්ඛණං මග්ගස්ස ගෙතුලක්ඛණං සච්චානං නට්ඨ
ක්ඛණං සමථස්ස අවිකේඛපලක්ඛණං විපස්සනාය අනුපස්සන
ලක්ඛණං සමථවිපස්සනානං එකරසලක්ඛණං සුගතනානං අ
නතීවත්තනලක්ඛණං සීලවිසුද්ධියා සංවරලක්ඛණං චිත්තවිසු
ද්ධියා අවිකේඛපලක්ඛණං දිට්ඨිවිසුද්ධියා දස්සනලක්ඛණං ඛ
යෙඤ්ඤාණස්ස සමුච්චේදලක්ඛණං අනුපාදෙඤ්ඤාණස්ස පස්සතිල
ක්ඛණං ජංගස්ස මූලලක්ඛණං මනසිකාරස්ස සමුට්ඨානලක්ඛණං
එස්සස්ස සමෝධානලක්ඛණං වෙදනාය සමෝසරණලක්ඛණං
සමාධිස්ස පමුඛලක්ඛණං සතිතා ආධිපතෙය්‍යලක්ඛණං පඤ්ඤ
ය නතුත්තරලක්ඛණං චිත්තනියා සාරලක්ඛණං අමනොග්ගස්ස
නිබ්බානස්ස පරිඥාපානලක්ඛණං නථං අවිනථං එවං නට්ඨලක්ඛ
ණං ඤාණගතියා ආගතො අවිරජ්ඣිඛා පනෙනා අනුප්පනෙනා
ති නථාගතො. එවං නට්ඨලක්ඛණං ආගතොති නථාගතො.

කථං නට්ඨමෙම යථාචතො අභිසම්බුද්ධොති නථාගතො? නට්

බමුමා නාම වනතාරී අරියසව්වානි යථාහ, “වනතාරීමානි හීකඛි
 වෙ තථානි අචිතථානි අනඤ්ඤථානි කතමානි වනතාරී ඉදං දුක්ඛ
 නති හීකඛිවෙ තථමෙතං අචිතථමෙතං අනඤ්ඤථමෙතං”නති
 ඵ්ඨාමෙ. තානි ච භගවා අභිසම්බුද්ධො තස්මා තථානං අභිස
 ම්බුද්ධත්තා තථාගතොනි වුවවති. අභිසම්බුද්ධොති ඵ්ඨානි ගත
 සද්දො—අපි ච ජරාමරණස්ස ජුතීපච්චයසමිහුතසමුදයගතබ්බො
 තථො අචිතථො අනඤ්ඤථො—පෙ—සබ්බාරාගං අවිජ්ජාපච්චය
 සමිහුතසමුදයගතබ්බො තථො අචිතථො අනඤ්ඤථො. තථා අ
 චිජ්ජාය සබ්බාරාගං පච්චයබ්බො සබ්බාරාගං විඤ්ඤාණස්ස පච්ච
 යබ්බො—පෙ—ජුතියා ජරාමරණස්ස පච්චයබ්බො තථො අචිත
 ථො අනඤ්ඤථො. තා සබ්බො භගවා අභිසම්බුද්ධො තස්මාපි ත
 ථානං අභිසම්බුද්ධත්තා තථාගතොනි වුවවති. ඵ්ඨං තථබ්බමම
 යථාවතො අභිසම්බුද්ධොනි තථාගතො.

කථං තථදස්සිත්තාය තථාගතො? භගවා යං සදෙවකෙ ලො
 කෙ—පෙ—සදෙවමනුස්සාය අපරිමාණස්ස ලොකධාතුස්ස අපරි
 මාණානං සත්තානං චක්ඛුවාමෙ ආපාථං ආගච්ඡන්තං රූපාථ
 මමණං නාම අත්ථි තං සබ්බාකාරතො ජානාති පස්සාති ඵ්ඨං
 ජානතා පස්සතා ච තෙන තං ඉට්ඨානිට්ඨාදිවසෙන වා දිට්ඨස්සත
 මුතවිඤ්ඤාතෙස්ස ලබ්භමානකපදවසෙන වා, කතමං තං රූපං
 රූපායතනං යං රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදය වණණ්
 නිතං සතිදස්සනං සප්පට්ඨං නිලං පිතකනති අදිනා නයෙන
 අනෙකෙහි නාමෙහි තෙරසහි වාමෙහි විපඤ්ඤසනයෙහි වි
 හජ්ජමානං තථමෙව භොති විතථං නත්ථි. ඵස නයො සොතවා
 රුදිස්සුපි ආපාථමාගච්ඡන්තස්ස සදාදිස්සු. වුත්තං වෙතං භගවතා
 “යං හීකඛිවෙ සදෙවකස්ස ලොකස්ස—පෙ—සදෙවමනුස්සාය
 දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං ම
 නසා තමහං ජානාමි තමහං අභිඤ්ඤාසිං තං තථාගතස්ස විදිතං
 තං තථාගතො න උපට්ඨාසී”ති. ඵ්ඨං තථදස්සිත්තාය තථාගතො.
 ඵ්ඨ තථදස්සිඅත්ථි තථාගතොනි පදසමහවො වෙදිතබ්බො.

කථං තථාවාදිත්තාය තථාගතො? යං රහතිං භගවා බොධී
 මචෙඤ්ඤ අපරාජිතපලලබ්භන නිසින්නො තිණණ්. මාරානං
 මත්ථකං මද්දිත්වා අනුත්තරං සමමාසමෙබ්බො අභිසම්බුද්ධො
 යමරහස්සිං යමකසාලානං අන්තරෙ අනුපාදිසෙසාය නිබ්බාන
 ධාතුසා පරිනිබ්බාධි ඵ්ඨන්තරෙ පඤ්ඤව න්නාමුසවස්සපරිමාණ
 කාලෙ පඨමබොධිතාපි මජ්ඣිමබොධිතාපි පච්ඡමබොධිතාපි
 යං භගවතා භාසිතං සුත්තං ගෙය්‍යං—පෙ—වෙදලලං තං සබ්බං
 අත්තො ච ව්‍යඤ්ඤන්තො ච අනුපවජ්ජං අනුනමනධිකං සබ්බා
 කාරපරිපුණ්ණං රාගමදනිමිදනං දොසමොහමදනිමිදනං

නස් තස් වාලගමනමපි අවකලිතං සබ්බතං එකමුඛී
කාය ලජ්ඣං විශ ඵකනාලියා මිණිතං විශ ඵකතුලාය තුලිතං
විශ ච තථමෙව ගොති නො අවිතථං—තෙනාහ—“යච චූඤ්ඤ
රතතිං තථාගතො අනුගතරං සමාසලොභාධිං අභිසම්බුද්ධති
යච රතතිං අනුපාදිසෙසාය නිබ්බානඛාතුයා පරිනිබ්බායති යං ඵ
තස්මිං අනතරෙ භාසති ලපති නිද්දිසති සබ්බතං තථෙව ගො
ති නො අඤ්ඤථා තස්මා තථාගතොති චූච්චති”ති. ගද අඤ්ඤා
හි එස් ගතසඤ්ඤා එවං තථාවාදිතාය තථාගතො. අපි ච ආනද
නමාගඤ්ඤා වචනනති අඤ්ඤා. තථො අවිපරිතො ආගඤ්ඤා අස්සාති
දකාරස්ස තකාරං කඤ්ඤා තථාගතොති චූච්චති. එවමෙතස්මිං
අඤ්ඤා පදසිඤ්ඤා වෙදිතබ්බා.

තථං තථාකාරිතාය තථාගතො? භගවතො හි වාචාය කායො
අනුලොමෙති කායස්සාපි වාචා තස්මා යථාවාදි තථාකාරී යථා
කාරී තථාවාදි ච ගොති ඵවමුතස්ස චස්ස යථා වාචා කායොපි
තථා ගතො පවත්තොති අඤ්ඤා. යථා ච කායො වාචාපි තථාග
තොති තථාගතො. තෙනෙවං—“යථාවාදි භික්ඛවෙ තථාග
තො තථාකාරී යථාකාරී තථාවාදි ඉති යථාවාදි තථාකාරී යථා
කාරී තථාවාදි තස්මා තථාගතොති චූච්චති”ති. එවං තථාකා
රිතාය තථාගතො. කථං අභිනවනට්ඨන තථාගතො? උපරි
භවග්ගං ගෙට්ඨා අවිචිං පරිසන්නං කඤ්ඤා නිරියං අපරමාණුසු
ලොකධාතුසු සබ්බසතෙන අභිභවති සිලෙනාපි සමාධිනාපි
පඤ්ඤායාපි විමුත්තියාපි න තස්ස තුලා වා පමාණං වා අස්මි අතු
ලො අප්පමෙය්ස අනුගතරො රාජරාජ දෙවදෙවො සකකා
නං අභිසංකතා බ්‍රහ්මානං අභිබ්බමා. තෙනාහ “සදෙවකෙ
භික්ඛවෙ ලොකෙ—පෙ—සදෙවමනුස්සාය තථාගතො අභිනු
අනභිනුතො අඤ්ඤාදනඤ්ඤා දසො වසවනති තස්මා තථාගතොති චූ
ච්චති”ති. තඤ්ඤා පදසිඤ්ඤා වෙදිතබ්බා. අගඤ්ඤා අගඤ්ඤා කො
පනෙස දෙසනාච්චිලායො වෙච පුඤ්ඤස්සයො ච. තෙනගෙස
මහානුතාවො භිසංකතා දිබ්බාගදෙන සප්ප විශ සබ්බපර
පථවාදිතො සදෙවකච ලොකං අභිනවති. ඉති සබ්බලොකාහි
භවතො තථො අවිපරිතො දෙසනාච්චිලාසමයොවෙච පුඤ්ඤම
යො ච අගඤ්ඤා අස්සාති දකාරස්ස තකාරං කඤ්ඤා තථාගතොති
වෙදිතබ්බා. එවං අභිනවනට්ඨන තථාගතො. අපි ච තථාය
ගතො පනෙතොතිපි තථාගතො තථං ගතොතිපි තථාගතො
අවගතො අතිතො පනෙතො පරිපනෙතොති අඤ්ඤා. තස්මි සකල
ලොකං තීරණපරිඤ්ඤාය තථාය ගතො අවගතොති තථාග
තො. ලොකසමුදයං පහානපරිඤ්ඤාය තථාය ගතො අතිතොති
තථාගතො. ලොකනිරෝධං සචරිකිරියාය තථාය ගතො පනෙතො

නි නථාගතො. ලොකනීර්ධයාමිතිං පටිපදං නථං ගතො ප
 තෙනා පටිපතෙනා'නි නථාගතො. තෙනායං වුතෙනා භගවතා
 "ලොකො භික්ඛවෙ නථාගතෙන අභිසම්බුද්ධො ලොකස්මා න
 ථාගතො අවගතො විසංසුතෙනා ලොකසමුදයො භික්ඛවෙ න
 ථාගතෙන අභිසම්බුද්ධො ලොකසමුදයො නථාගතස්ස පභිනො
 ලොකනීර්ධො භික්ඛවෙ නථාගතෙන අභිසම්බුද්ධො ලොක
 නීර්ධො නථාගතස්ස සච්ඡිකතො ලොකනීර්ධයාමිති පටි
 පදා භික්ඛවෙ නථාගතෙන අභිසම්බුද්ධා ලොකනීර්ධයාමිති
 පටිපදා නථාගතස්ස භාවිතායං භික්ඛවෙ සදෙවකස්ස ලොක
 ස්ස—පෙ—සබ්බං තං නථාගතෙන අභිසම්බුද්ධං තස්මා නථා
 ගතොති වුච්චති"ති. තස්ස එවමිපි අයො වෙදිතබ්බො. ඉමමිපි
 ච නථාගතස්ස නථාගතභාවපරිදිපතෙ වුබ්බතතමෙව. සබ්බා
 කාරෙන පන නථාගතොච නථාගතස්ස නථාගතභාවං වණ්ණෙ
 යා. අරහං සමමාසම්බුද්ධොති පදවයෙන පන ආරක්කතා අරිතං
 අරුතච ගතතතා පව්වයාදිතං අරහතතා පාපකරණේ රහාහා
 වාති ඉමෙහි නාව කාරණෙහි අරහතති වෙදිතබ්බො.

සමමා සාමච සබ්බවමමානං බුද්ධතතා පන සමමා සම්බු
 ධොති අයමෙත්ථ සංඛෙපො. විතාරතො පතෙනං පදවයං
 විසුඤ්ඤායෙහි බුද්ධානුස්සති වණ්ණනායං පකාසිතං. පරිඤ්ඤානං
 නථාගතස්සාති, එත්ථ පන එතං මඤ්ඤානාවනුප්පි පරිඤ්ඤාතං න
 ථාගතස්සාති'පි පරිඤ්ඤාතතං නථාගතස්සාති'පි අයො වෙදිත
 බ්බො. පරිඤ්ඤාතතං නාම පරිඤ්ඤාතපාරං පරිඤ්ඤාතාවසානං
 අනවසෙසතො පරිඤ්ඤාතනි වුත්තං ගොති. බුද්ධානං හි සාව
 කෙහි සභිං කිඤ්චා'පි තෙන තෙන මග්ගෙන කිලෙසපපහා
 නෙ විසෙසො නත්ථි. පරිඤ්ඤාය පන අත්ථි. සාවකා හි චතුත්තං
 ඛාතුතං එකදෙසමෙව යමමසිත්වා නිබ්බානං පාපුණ්නති බුද්ධා
 නං පන අණුප්පමාණමිපි සම්ඛාරගතං ඤාණෙන අදිට්ඨමනුලී
 තං අනිරිතමසච්ඡිකතං නත්ථි.

නාදේ දුක්ඛස්ස මුලනිති, අදිප්ප නාදීති, පුරිමා නණ්හා. දුක්ඛ නති,
 පඤ්චකඛාධා. මුලනති ඉති විදිත්වාති, තං පුරිමභවනාදිං ඉමස්ස
 දුක්ඛස්ස මුලනති එවං ජානිත්වා. භවා ති, කමමභවතො. ජානීති
 විපාකකඛාධා. තෙ හි යස්මා ජායනති තස්මා ජානීති වුත්තා. ජානි
 සිසෙත වා අයං දෙසනා. එවමිපි ඉති විදිත්වාති ඉමිනා යො,
 ජෙතබ්බං. අයං හි එත්ථ අයො. කමමභවතො උප්පත්තිභවො
 ගොති එවම ජානිත්වාති. භූතස්සා ති, සත්තස්ස. ජරාමරණනිති,
 ජරා ච මරණම වුත්තං ගොති. තෙන උප්පත්තිභවෙන භූ
 තස්ස සත්තස්ස බන්ධානං ජරාමරණම ගොතිති එවම ජානි
 ත්වා. එතනාවතා යං බොධිරුක්ඛමුලෙ අපරාජිතපලලභෙකත

නිසිනොහොත් සමමසිතව සබ්බසංකප්පාදනං පනොතො තස්ස පටිච්ච සමුප්පාදස්ස පටිච්චො මඤ්ඤානානං අභාවකරණං දස්සෙතො චතුසංකප්පං නිසන්ධිං නියමං විසත්‍යාකාරං තමෙව පටිච්චසමුප්පාදං දස්සෙසී.

කථං පන එතතාවතා එස සබ්බො දස්සිතො භොතිති? එස භි නාඤ්ඤි, අයමෙකො සංඛෙපො. දුක්ඛස්සාති චචනතො දුක්ඛං දුතියො. භවා ජාතිති චචනතො භවො ආතියො. ජාතිජරාමරණං චතුසො. එවං තාව චතතාරො සංකප්පා වෙදිතබ්බො. කොට්ඨාසාති අපො. නණ්ණාදුක්ඛානං පන අනාරං එකො සන්ධි. දුක්ඛස්ස ච භවස්ස ච අනාරං දුතියො. භවස්ස ච ජාතියා ච අනාරං තතියො එවං චතුනං අචතුලිතං අනාරසද්ධිය චතුසංකප්පානං තයො සන්ධි වෙදිතබ්බො.

නස් නාඤ් අතිතො අබ්බා. ජාතිජරාමරණං අනාගතො. දුක්ඛං ච භවො ච පච්චුප්පනොති. එවං තයො අබ්බා වෙදිතබ්බො.

අතිතෙ පන පඤ්චස්ස අකාරෙස්ස නාඤ්චචනෙන නණ්ණා එකා ආගතා අනාගතාපි අවිජ්ජාසංඛාරඋපාදානභවා පටිච්චලක්ඛණෙන ගතිතාව භොතති. ජාතිජරාමරණචචනෙන පන සෙ සංතතං ජාතිජරාමරණං තෙන වූතතංගෙවාති කතො ආයතීං විඤ්ඤාණනාමරූපසමුප්පාදනාදිතාව භොතති. එ චමෙතෙ පුරිමකමභවස්මිං මොහො අවිජ්ජා ආසන්නා සංඛාරා නිකන්ති නණ්ණා උපගමනමුපාදානං චෙනතා භවො ඉති ඉමෙ පඤ්ච ධම්මා පුරිමකමභවස්මිං ඉධ පටිසන්ධියා පටිච්චයා ඉධ පටිසන්ධිවිඤ්ඤාණං ඔක්කන්ති නාමරූපං පසාදො ආයතනං පුරෙස්සා එස්සො වෙදිතං වෙදනා ඉති ඉමෙ පඤ්ච ධම්මා ඉධ පපත්තිභවස්මිං පුරෙකතස්ස කමමස්ස පටිච්චයා ඉධ පරිපක්කතතා අයතනානං මොහො අවිජ්ජා ආසන්නා සංඛාරා නිකන්ති නණ්ණා උපගමනමුපාදානං චෙනතා භවො ඉති ඉමෙ පඤ්ච ධම්මා ඉධ කමභවස්මිං ආයතිපටිසන්ධියා පටිච්චයා අයති පටිසන්ධිවිඤ්ඤාණං ඔක්කන්ති නාමරූපං පසාදො ආයතනං පුරෙස්සා එස්සො වෙදිතං වෙදනා ඉති ඉමෙ පඤ්ච ධම්මා අයති උපත්තිභවස්මිං ඉධකතස්ස කමමස්ස පටිච්චයාති එවං නිද්ධිලක්ඛණං විසති ආකාරං වෙදිතබ්බො.

එවං “නාඤ් දුක්ඛස්සමුලනති ඉති විදිතො භවා ජාති භූතස්ස ජරාමරණං”නති එතතාවතා එස සබ්බොපි චතුසංකප්පො නිසන්ධි නියමො විසත්‍යාකාරො පටිච්චසමුප්පාදො දස්සිතො භොතිති වෙදිතබ්බො. ඉදාති නස්මා නිසා භික්ඛිතෙ—සෙ—අභිසම්මුඛොති චදුමිති එස අපුබ්බපදවණ්ණනං කතො පදගොජනාය අස්ස නිගමනං කරස්සාම. නස්මාතිහා නි, තස්මා ඉට්ඨෙව වූතතං භො

හි. නිකාරහකාර නිපාතා. සබ්බසොථී, අනවසෙසවචනමේතං. **තණ්හානහිනි** ඵලං චුත්තානං සබ්බතණ්හානං. බසුරි, ලොකුතතරමයෙන අවචනනකම්යා. විරාගාදිනි බයවෙවච නානෙව. යා හි තණ්හා ඛිණ් විරත්තා'පි නා භවන්ති නිරුධා'පි චත්තා'පි පටිනිස්සට්ඨා'පි. බයාති වා චතුමග්ගකිවචසාධාරණ මේතං. තතො පඨමමග්ගෙන විරගා දුතියෙන නිරෝධා තති යෙන වාගා චතුරේන පටිනිස්සග්ගාති යොජෙතබ්බං.

යාහි වා තණ්හාහි පඨවීං පඨවිතො සජානෙය්‍ය නාසං බයා. යාහි පඨවීං මඤ්ඤය්‍ය නාසං විරගා යාහි පඨවියා මඤ්ඤය්‍ය නාසං. නිරෝධා යාහි පඨවිතො මඤ්ඤය්‍ය නාසං වාගා යාහි පඨවීං මෙහි මඤ්ඤය්‍ය නාසං පටිනිස්සග්ගා යාහි වා පඨවිං මඤ්ඤය්‍ය නාසං බයා—පෙ—යාහි පඨවීං අනිනඤ්ඤය්‍ය නාසං පටිනිස්සග්ගාති ඵලමෙත්ථ යොජනා වෙදිතබ්බා. න කිඤ්චි විරු ජකිති. අනුතතරහිනි, උත්තරවිරහිනං සබ්බසෙට්ඨං. සමමා සමමාධිනති, සමමා සාමඤ්ච බොධිං අථවා පයන්ථ සුඤ්ජාඤ්ච බොධිං. බොධිති රුකෙතා'පි මග්ගො'පි සබ්බඤ්ඤානඤ්ඤාණම්පි නි ඛිනානම්පි. “බොධිරුකඛ්ඛුලෙ පඨමාභිසම්බුධො” නි ව “අනන්ත ධු ව බොධිං අනන්ත ධු ගය” නති ධු අගනට්ඨානෙසු හි රුකෙතා බොධිති වුවවති. “බොධි වුවවති චතුසු මග්ගෙසු ඤ්ඤාණ”නති අග නට්ඨානෙ මග්ගො. “පපොති බොධිං වරපූරිමෙධසො”නි අග නට්ඨානෙ සබ්බඤ්ඤානඤ්ඤාණං. “පත්තාන බොධිං අමනං අසධා න”නති අගනට්ඨානෙ නිබ්බානං. ඉධ පන භගවතො අරහත්ත මග්ගඤ්ඤාණං අධිපොතා. අපරෙ පන සබ්බඤ්ඤානඤ්ඤාණනති'පි වදන්ති.

සාවකානං අරහත්තමග්ගො අනුත්තර බොධි ගොති න ගො තිති? න ගොති. කසමා? අසබ්බගුණදුශකත්තා. තෙසං හි කසස වි අරහත්තමග්ගො අරහත්තඵලමෙව දෙති කසසවි තිසොසා වි ජ්ඣ කසසවි ජ අභිඤ්ඤා කසසවි චතසොසා පටිසම්භිදා කසසවි සා වකපාරමිඤ්ඤාණං. පවෙචකබුඩානම්පි පවෙචකබොධි ඤ්ඤාණමෙව දෙති. බුඩානං පන සබ්බගුණසම්පත්තිං දෙති අභිසෙකො විශ රඤ්ඤා සබ්බලොකිස්සරියතාවං. තසමා අඤ්ඤාසා කසසවි'පි අ නුත්තර බොධි න ගොති.

අභිසම්බුධොති, අභිසංඤ්ඤාසි පටිච්ජකි පතොතා අධිගතොති චුත්තා ගොති. ඉති වදාමිති, ඉති වදාමි අභිතබාමි දෙසෙමි පඤ්ඤ පෙමි පට්ඨපෙමි විවරමි විහජමි උත්තානිකරුමිති. තත්තාසං යොජනා, **හඨාගතො'පි හික්ඛවෙ—පෙ—පඨවිං. න මඤ්ඤාති—පෙ—පඨවිං හාහිනඤ්ඤාති නං කිස්ස ගෙතු නජි දුක්ඛස්ස මූලං භවා ජාති භූතස්ස ජරාමරණනි—ඉති විදිකාරි,** තත්ථ ඉතිකාරෙ කා

රණ්ණො. තෙන ඉමස්ස පටිච්චසමුප්පාදස්ස විදිතන්තා පටිච්ච ත්තාති වුත්තං හොති. කිංඤ්ච භියෙක යස්මා ච ඵචමිමං පටි ච්චසමුප්පාදං විදිතා තථාගතස්ස නාදීති වුත්තනාණ්හා සබ්බ ප්‍රකාරාපි පටිතා නාය ච තථාගතො සබ්බස්සා තණ්හානං ඛයා අනුත්තරං සමමාසමේවාධිං අභිසමුබ්බො තස්මා පඨවිං න ම ඤ්ඤති—පෙ—පඨවිං නාභිනාදුති. වදාමිති එවං අභි සමුබ්බ ත්තා පඨවිං න ම ඤ්ඤති නාභිනාදුතිති වදාමිති වුත්තං හොති.

අථවා යස්මා නාදී දුක්ඛස්ස මූලානි ආදිතා නයෙන පටි ච්චසමුප්පාදං විදිතා සබ්බස්සා තණ්හානං ඛයං ගතො තස්මා තිහ භික්ඛවෙ තථාගතො සබ්බස්සා තණ්හානං ඛයා—පෙ—අභි සමුබ්බොති වදාමි සො එවං අභිසමුබ්බන්තා පඨවිං න ම ඤ්ඤ ති—පෙ—නාභිනාදුතිති. යථ යස්මාති අවතා තස්මාති වුච්ච ති තථ යස්මාති ආනෙතා යොජෙතබ්බං අයං සාසනසුතති. එස නයො සබ්බස්සා. ඉදමච්චාච භගවාති ඉදං නිදානාවසා නතොප්පාදාති යාච අභිසමුබ්බොති වදාමිති සකලසුත්තන්තං භගවා පුරෙසං පඤ්ඤාය අලබ්භාතියපතිට්ඨං පරමගම්හිරං සබ්බඤ්ඤානං දස්සෙතොතා එකෙන සුදුස්සන්තවාරෙන එකෙන සෙබ්බාරෙන චතුති බ්‍රහ්මස්වවාරෙහි විහි තථාගතවාරෙහිති අට්ඨති මහාවාරෙහි එකමෙකස්මිම වාරෙ පඨවිආදිති චතුච්ඡුති යා අනාරවාරෙහි ච පතිමණ්ඩලා විභාණ්ඩාරපරිමාණයත නතියා අච්චාච.

එවං විචිත්‍රනායදෙසනාවිලාසසුත්තව පනෙනං සුත්තං කරවික රුතමඤ්ඤානා කණ්ණසුබ්බෙන පණ්ඩිතජනගදයානං අමතාභි සෙකසද්දෙසන බ්‍රහ්මස්සරෙන භාසමානස්සාපි න තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනාදුතති.

තෙ පඤ්චසනා භික්ඛු ඉදං භගවතො වචනං නානුමොදිංසු. කස්මා? අඤ්ඤාණකෙන. තෙ කිරුමස්ස සුත්තස්ස අභිං නාභි ජාතිංසු තස්මා නාභිනාදිංසු—තෙසං හි තස්මිං සමයෙ එවං විචි ත්‍රනායදෙසනාවිලාසසුත්තමි එතං සුත්තං සන්තප්පුලෙන දුස්ස පට්ඨෙන මුබ්බන්තං කතා පුරතො ධර්මමනුඤ්ඤාභොජනං විය අහොසි.

නත්‍ර ච භගවා අත්තනා දෙසිතං ඛමිමං පරං ඤාපෙතුං කප්පස තසභස්සාධිකාති වත්තාරි අසංඛෙයන්ති පාරමයො පුරෙතා සබ්බ ඤ්ඤානං පතොතා සො කස්මා යථා තෙ න ජාතන්ති තථා දෙසෙ සිති? වුත්තමිදං ඉමස්ස සුත්තස්ස නිකේධපටිච්චාරණයං එවං මාන භඤ්ජනථිං සබ්බබමිමමූලපරියායන්ති දෙසනං ආරභිති. තස්මා නට්ඨි පුන වත්තබ්බමථි. එවං මාන භඤ්ජනථිං දෙසිතව පන තං සුත්තං සුතා තෙ භික්ඛු තං යෙව කිර පඨවිං දිට්ඨිගතිකො

සඤ්ජානාථී සෙබොපි අරහාපි තථාගතොපි අභිජ්ජානාති කිං නා මිදං කථං නාමිදංගති විනේනන්තා පුබ්බෙ මයං භගවතා කථිතං යං කිචි බිප්පමෙව ජනාම ඉද්දති පනිමස්ස මූලපරියායස්ස අන්තං වා කොටිං වා න ජනාම න පස්සාම අහො බුද්ධා නාම අප්පමෙ යං අතුට්ඨාති උඤ්චද්දා විය සප්පා නිමමදා හුත්වා බුබුපට්ඨා නව ධම්මසම්මතව සංකච්චං අගමංසු.

තෙන බො පන සමයෙන භික්ඛු ධම්මසභායං නිසින්නා ඉමං කථං සමුට්ඨාපෙස්සා. අහො බුද්ධානං ආනුභාවො තෙ නාම බ්‍රාහ්මණපබ්බජිතා තථා මානමදමන්තා භගවතා මූලපරියාය දෙසනාය නිගතමානා කතාති. අයමරහි තෙසං භික්ඛුනං අන්තර්කථා විප්පකතා. අථ භගවා ගන්ධකුටියා නිකම්ඵිත්වා තං ඛණ්ණුරුපෙන පාටිභාරයෙන ධම්මසභායං පඤ්ඤානවර බුද්ධාසනෙ නිසීදිත්වා තෙ භික්ඛු ආග.

කාය නුඤ්ඤාති භික්ඛවෙ ඵතරහි අනන්තරකථාය සන්තිසින්නාති. තෙ තමිඤ්ඤාති භගවතො ආරොචෙස්සං. භගවා ඵතදවොච, න භික්ඛවෙ ඉද්දතෙව පුබ්බොපි අහං ඉමෙ ඵවං මානීපහතින සිරෙ විවරතො නිගතමානෙ අකාසිනති. තතො ඉමිස්සා අට්ඨු ප්පාත්තිසා ඉදං අතීතං ආනෙසි.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතරො දිසාපාමොකො බ්‍රාහ්මණො බාධනස්සං පට්ටසගි තිණ්ණං වෙදනං පාරගු—පෙ—අනවශ්‍යො සො පච්ඡන්තාති මාණවකසනාති මනො වාචෙති පණ්ඩිතමාණවකා බහුව ගණනති ලහුව සුට්ඨි ච උපට්ඨාරොගති ගතින ච තෙසං න විතස්සති. සොපි බ්‍රාහ්මණො ආචරියමුට්ඨිං අකත්වා සචෙ උදකං අසිඤ්චතො විය සබ්බසිප්පං උග්ගණ්ණා පෙත්වා තෙ මාණවකෙ ඵතදවොච. ඵතකමිදං සිප්පං දිට්ඨ ධම්මසම්පරාය හිතනති. තෙ මාණවකා යං අමනාකං ආචරියො ජනාති මයමපි තං ජනාම මයමපි ද්දති ආචරියා ඵවාති මාන මුත්තාදෙත්වා තතොප්පභූති ආචරියෙ අගාරවා නිකම්ඤ්ඤාතො විහරංසු.

ආචරියො ඤ්ඤාතරස්සාමි තෙසං මානනිග්ගහනති විනේනසි. සො ඵකදිවසං උපට්ඨානමාගන්ත්වා වඤ්ඤා නිසිනො තෙ මාණවකෙ ආග තාතා පඤ්ඤා පුච්ඡස්සාමි කචචිත්ථ සමත්වා කථෙතුන්ති. තෙ පුච්ඡථ ආචරියා පුච්ඡථ ආචරියාති සහසාව ආහංසු යථාතං සුතමදමන්තා. ආචරියො ආග.

“කාලො සසති භූතාති සබ්බාගෙව සහන්තො
යො ච කාලසයො භූතො සභූතපච්චිං පච්චි”ති.

මූල පරියාය සුන්වණ්ණා.

විසෂයේදී නානා ඉමං පඤ්ඤානි. තෙ විනෝතො අජානා මානා තුණ්හි අහෙසුං ආවරියො අලං නානා ගවජ්ජා සෙව කථෙය්‍යමානි උයෙකපෙසි.

තෙ දසංචි විසතිමිති සමිපිණිනා හුඬා න තස්ස පඤ්ඤාසා ආදිං න අනතමද්දසංසු. ගන්තො ච ආවරියස්ස ආරොචෙසුං නති මස්ස පඤ්ඤාසා අපමපජානාමානි. ආවරියො තෙසං නිශ්භග ජාය ඉමං ගාමමහාසි.

බහුනි නරසිසානි ලොමසානි බ්‍රහ්‍යානි ච
ගිවාසු පටිමුත්තානි කොච්ඡෙදෙවෙසු කණ්ණිව්‍යානි.

ගාථායෙකො බහුනි නරානා සිසානි දිස්සන්ති සබ්බානි ච නානි ලොමසානි දිස්සන්ති සබ්බානි ච නානි මහනානානි ගිවායමෙව ධ්වනිනානි න නාලථලං විස ගජේන ගතිනානි නත්ති තෙසං ඉ මෙහි බමෙමිති නානාකරණං එත්ති පන කොච්ඡෙව කණ්ණිව්‍යානි අත්තානං සන්ධායාග කණ්ණිව්‍යානි පඤ්ඤවා කණ්ණිව්‍යාදං පන කසසවි නත්ති.

තං සුඬා තෙ මාණවකා මඩ්ඛාබුතා පහතකවතො අබොමුඛා අඩ්ඛාලියා හුමිං ලිඛිතා තුණ්හි අහෙසුං. අථ තෙසං සතිරිකතා වං පසසිතො ආවරියො උග්ගණ්ඨථ නානා පඤ්ඤානි පඤ්ඤං වි ස්‍යාජෙසි.

කාලොති පුරෙහත්තකාලොපි පච්ඡාහත්තකාලොපිති ඵ වමාදි. භූතානිති සත්තාඛිට්ඨනමෙතං කාලො භූතානං න ච මමමංසාදිති බාදනි අපි ච බො තෙසං ආසුචණ්ණිලොති බෙපෙ නොනා යොබ්බඤ්ඤං මද්දනොනා ආරොග්‍යං විනාසෙනොනා සස ති බාදනිති වූවෙති. සබ්බානෙව සහත්තනානි එවං සසනොනා ච න කිඤ්චි වජේති සබ්බානෙව සසති න කෙවලච භූතානි එව අපි ච බො සහත්තනා අත්තානමිති සසති. පුරෙහත්තකාලො පච්ඡාහත්තකාලං න පාපුණ්ති එසනඥො පච්ඡාහත්තකාලාදිසු. යො ච කාලසංසො භූතොති ඛිණ්ණසවසෙසනං අධිවචනං සො හි ආයතීං පටිසන්තිකාලං බෙපෙතො බාදිතො සීතත්තා කාලසංසොති වූවෙති. සභුතපවතිං පටිති සො යා'යං තණ්හා අපා යෙසු භූතෙ පවති තං ඤ්ණිකිනා පරිච්චි සමමකාසි තෙන භූතපවතිං පටිති වූවෙති—පජනි තති'පි පාඨො ජනිකා නිබ්බ තතිකන්ති අභේයා.

අථ තෙ මාණවකා දිපයගස්සාලොකෙන විස රත්තං සමවිස මං ආවරියස්ස විසාජ්ජනෙන පඤ්ඤාසා අත්තං පාකවං දිස්වා ඉ දැනි මයං යාවජ්චං ගුරුවාසං වසිස්සාම මහනානා එතෙ ආවර යා නාම මයං හි බහුසසුතමානං උප්පාදෙති: චතුප්පදිකතා

එය මිසි අස්ථි න ජනාමානි නිගනමානා පුබ්බසදිසමෙව අවරි
යසස වතතපට්ටිතාං කත්වා සග්ගපරයණ් අගෙසුං. අහං භික්ඛ
වෙ තෙන සමයෙන අවරියො අහොසිං ඉමෙ භික්ඛු ආණ්ඩ
කා එවං පුබ්බෙපහං ඉමෙ එවං මානපග්ගහිතසිරෙ විවරනොත
නිගනමානෙ අකාසිනාහි. ඉම ච ජනකං සුඛා තෙ භික්ඛු පු
බ්බෙප මයං මානොනෙව උපහනාති භියෙකසොමනාය නිග
නමානා හුඛා අතතතො උපකාරකමමධිනපරයණ් අගෙසුං.

තතො භගවා එකං සමයං ජනපදවාරිකං චරනොතා වෙසාලිං
පඤ්චා නොනමිකෙ වෙහියෙ විහරනොතා ඉමෙසං පඤ්චසනානං
භික්ඛුනා සුදුණුපරිපාකං විදිත්වා ඉමං නොනමකසුන්තං කථෙසි.

“අභිඤ්ඤායාහං භික්ඛවෙ ඛමමං දෙසෙමි නො අනභිඤ්ඤාය ස
නිදානාහං භික්ඛවෙ ඛමමං දෙසෙමි නො අනිදානං සප්පට්ඨාරි
යාහං භික්ඛවෙ ඛමමං දෙසෙමි නො අප්පට්ඨාරියං නසස මග්ගං
භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ඛමමං දෙසන්තො-පෙ-නො අප්පට්ඨාරියං
කරුණියො ඔවාදො කරුණියා අනුසාසති අලඛ පන වෙ භි
ක්ඛවෙ තුට්ඨියා අලං අතතමනායා අලං සොමනසාය සමමාය
මිබ්බදො වත සො භගවා සවාකබානො ඛමෙමා සුපට්ඨරොතා
සබ්බසාහි. ඉදමවොච භගවා ඉමස්මිඤ්ච පන වෙයකකරණස්මිං
භඤ්ඤාමානො සහස්සිලොකධාතු අකමපිත්වා”ති.

ඉම ච සුන්තං සුඛා තෙ පඤ්චසනා භික්ඛු නස්මිංයෙවාසනො
සහ පටිසම්භිදාහි අරහත්තං පාපුණිංසු. එවායං දෙසනා එතස්මිං
ථාගෙ නිධිමගමාසිති.

පපඤ්චසුද්ධියා මජ්ඣිමනිකායධිකථාය
මූලපරයායසුන්තවණ්ණනා නිවසිතා.

**එවමෙමසුහං සාවනපිසනති සබ්බාසවසුන්තං, නත්තායං අපුබ්බ
පදවණ්ණනා. සාවනපීති සවන්සස ඉසිනො නිවාසධිනාහුතා
නගරී යථා කාකඤ්ඤි මාකඤ්ඤි එවං තාව අක්ඛරපිනනකා. අධි
කථාවරියා පන භණ්ණති යං කිචි මනුසසානං උපභොගපරිපො
යං සබ්බමෙසු අත්ති සාවත්ථී සත්ථිසමාගොගෙ ච කිං භණ්ඩ
මත්ති පුට්ඨිතෙ සබ්බමත්ති වචනමුපාදාය සාවත්ථී.**

සබ්බද, සබ්බපකරණං සාවත්ථියං සමොභිතං
නස්මා සබ්බමුපාදාය සාවත්ථී පඤ්චවති.

කොසලානං පුරං රමමං දස්සති යං මනොරමං.
දසති සඤ්ඤාහි අවිචිතතං අනාපානසමාප්තං.

දුඛං වෙසුලුතං පතනං ඉධං ජිතං මනෝරමං
 ආලකමන්දුව දෙව්‍යානං සාවස්ථපුරමුත්තමන්ති.

තස්සං සාවස්ථං. ජෙනවනෙහි, එස් අත්තනො පච්චන්තිකප්පං ජිනානිති ජෙනො රක්ඛං වා අත්තනො පච්චන්තිකප්පෙන ජිනෙ ජානොති ජෙනො මංසලකමම්මත්තාය වා තස්ස එවං නාම මෙව කතන්ති ජෙනො, ජෙනස්ස වනං ජෙනවනං නං හි ජෙනෙන රුපකුමාරෙන රෝපිතං සංවක්ඛිතං පරිපාලිතං සො ච නස්ස සාමි අහොසි තස්මා ජෙනවනන්ති වූවෙහි.

තස්මිං ජෙනවනෙ. අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙහි, එස් සුදුනොනා නාම සො ගහපති මානාපිතුහි කතනාමට්ඨෙත සබ්බකාමසම්බන්ධාය පන ඵගනමච්ඡේදනාය කරුණුදිගුණසමඛිතිනාය ච නිව්වකාලං අනාඨානං පිණ්ඩමුද්ධි තෙන අනාඨපිණ්ඩිකොති ය ඛිං ගතො.

ආරාමන්ති එස් පාණිනො විසෙසෙන වා පබ්බජිතාහි ආරාමො තස්ස සුච්චිලාදිසොපාය නාහිදුරනාව්වාසනනාදිපඤ්චම්බසෙනායනසම්පන්නා ච නොනා නොනා අගමම රමන්ති අභිරමන්ති අනුක්කණ්ඩිතා නුඨා නිවසන්තිහි අනෙථා. වුත්තප්පකාරාය වා සමපන්නා තස්මිං ගතොපි අත්තනො අබ්ගන්තරං යෙව ආනෙඨා රමෙහිති ආරාමො. සො හි අනාඨපිණ්ඩිකෙන ගහපති නා ජෙනස්ස රුපකුමාරස්ස හන්තො අට්ඨාරසතිරක්ඛංකොටි සන්ධාරෙන කිණ්ඨා අට්ඨාරසතිරක්ඛංකොටිහි සෙනාසනාහි කාරපෙඨා අට්ඨාරසතිරක්ඛංකොටිහි විහාරමහං නිට්ඨාපෙඨා එවං චතුපක්ඛංකොටිපරිව්වාගෙන බ්බපමුඛස්ස සඛස්ස නිශාදිතො. තස්මා අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමොති වූවෙහි තස්මිං අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ.

එස් ච ජෙනවනෙහි වචනං පුරිමසාමිපරිකිත්තනං. අනාඨ පිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙහි පච්චිමසාමිපරිකිත්තනං. කිමෙනෙසං පරිකිත්තනෙ පයොජනන්ති? පුක්ඛංකාමානං දිට්ඨානුගතීං ආපඡ්ඡන්තං. තස්මිං චාරකොට්ඨකපාසාදමාපනෙ භූමිවිකකයලබ්ධා අට්ඨාදස හිරක්ඛංකොටියො අනෙතකොටිඅග්ගන්තා රුක්ඛා ච ජෙනස්ස පරිව්වාගො චතුපක්ඛංකොටියො අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ඉති තෙසං පරිකිත්තනෙන එවං පුක්ඛංකාමා පුක්ඛංකාමා කරොන්තිහි දසෙසන්නො ආයස්මා ආනන්දො අඤ්ඤාපි පුක්ඛංකාමෙ තෙසං දිට්ඨානුගතීං ආපඡ්ඡනෙ නිගොථෙහි. සබ්බාසවසංචරපටිසංසං චො හික්ඛිවෙහි, තස්මා ඉදං සුත්තමිහාසි? තෙසං හි කබ්බනං උපකතිලෙසවිසොධනං - ආදිං කත්වා ආසවකම්මාය පටි

පතනිදසුනක්. තත් සබ්බාසම්මංචරපටිසාසනනි, සබ්බසං ආසවානං සංචරණං සංචරනං කාරණං යෙන කාරණෙන සංචරනං පිදහිතා හුක්ඛා අනුප්පාදනිරොඛසම්බානං බයං ගව්ඨනනි පනිසනති නාපච්ඡතනනි තං කාරණනි අනේවා.

තත් ආසවනනිති ආසවා චක්ඛුතොපි—පෙ—මනතොපි සවනනි පච්ඡනනනිති චූත්තං හොති බම්මතො යාවගොත්ථා ඔකාසො යාවභවණං සවනනිති චා ආසවා. එතෙ බමේම එතච ඔකාසං අනෙතා කරතවා පච්ඡනනනිති අනේවා.

අනෙතාකරණනේවා හි අයමාකාරො. චිරපරිවාසිසබ්බෙන මුද්දුද්දො ආසවා විශාතිපි ආසවා. ලොකසමිං හි චිරපරිවාසිතා මද්දුද්දො ආසවාති චූච්චනති. යදී චාපි චිරපරිවාසිකබ්බෙන ආසවා එතෙයෙව භවිතුමරහනති. චූත්තංගෙනං. “සුරිමා හිකබ්බෙ කොටි න පඤ්ඤායති අච්ඡරාය ඉතො සබ්බෙ අච්ඡරා නාගොසි”ති. අදී ආයනං චා සංසාරදුක්ඛං සවනනි පසචනනිතිපි ආසවා. සුරිමාතිබෙත්ති නිබ්බවනානි යත්ති නිලෙසා ආසවාති ආගව්ඨනනි තත් සුඡ්ඡනති. පටිථිමං කමෙමෙපි න කෙටිලඤ්ච කමමකිලෙසා යෙව ආසවා අපි ච බො නානාපසකාරකා උපද්දවාපි. සුතෙනසු හි “නානං චූඤ්ඤා දිට්ඨිබමිසානංයෙව ආසවානං සංචරණං බමිමං දෙසෙට්”ති එත් ඵවාදමුලාදා නිලෙසා ආසවාති ආනතා.

“යෙන දෙවුප්පතන්තස්ස ගතබ්බො චා විගබ්බමො,
යකඛන්තා යෙන ගබ්භයා මනුස්සන්තච අණ්ණප්පෙ,
තෙ මහතා ආසවා ඛිණි ප්ඵසනා විනාදිකතා.”

එත් තෙහුමකච කමිමං අවසෙසා ච අකුසලා බමිමා. “දිට්ඨිබමිසානං ආසවානං සංචරණං සමප්පසිකානං ආසවානං පටිසානායා”ති එත් පරුපවාදවිප්පටිසාරවච්චනාදියො වෙච අපායදුක්ඛාදා ච නානාපසකාර උපද්දවා. තෙ පනෙනෙ ආසවා යත් යවා ආනතා තථා වෙදිතබ්බා.

එතෙ නි විනයෙ නාච “දිට්ඨිබමිසානං ආසවානං සංචරණං සමප්පසිකානං ආසවානං පටිසානායා”ති ඵ්වා ආනතා සලායනතො “තයොමෙ අචූඤ්ඤා ආසවා කාමාසවො භවාසවො අච්ඡරාසවො”ති නිවා ආනතා. අභෙදාදිසු ච සුතනතෙනසු අභිබමේම ච තෙ එව දිට්ඨාසවෙන සහ චතුරා ආනතා. නිබ්බිසිකාපරිසාරයෙ “අත් භිකබ්බෙ ආසවා නිරයභාමිනියා අත් ආසවා නිරව්භානසොනිනාමිනියා අත් ආසවා පෙතනිවිසසනාමිනියා අත් ආසවා මනුස්සලොකගාමිනියා අත් ආසවා දෙවලොකගාමිනියා”ති ප

සුවධා ආගතා. ජකකනිපාතෙ “අත්තිකබ්බෙ ආසවා සංවුරු ප හාසබ්බා”ති ආදිනා නයෙන ජබා අගතා. ඉමස්මිං පන සුනන්ත නෙයෙව දස්සනාපතානබ්බෙති සච්ඡි සන්තධා ආගතාති.

අයං තාව ආසවපදෙ වචනඥා චෙව පභෙදෙ ව. සංවරප දෙ පන සංවරයතිති සංවරෙ. පිදහති නිවාරෙති පචන්තිතුං නදෙතිති අචෝ.

තථා හි “අනුජනාමි හිකබ්බෙ දිවා පතිසලලියනෙන්න වාරං සංවරිඤ්ඤා පතිසලලියිතු”නති “සොනානං සංවරං බුමි පඤ්ඤ යෙනෙ පිට්ඨරෙ”ති ආදිසු පිට්ඨනඥාන සංවරමාන, සවායං සංව රෙ පඤ්චිච්ඤා හොති සීලසංවරෙ සති ඤ්ණ ඛනති චිරිය සංව රෙති. තත් “ඉමිනා පාතිමොක්ඛසාවරෙත උපෙතො”ති අයං සීලසංවරෙ. පාතිමොක්ඛසීලං හි එත් සංවරෙති වුත්තා.

“චක්ඛුඤ්ඤෙ සංවරමාපජ්ජති”ති ආදිසු සතිසංවරෙ. සතිගෙ න් සංවරෙති වුත්තා. “සොනානං සංවරං බුමි පඤ්ඤයෙනෙ පිට්ඨරෙ”ති අයං ඤ්ණසංවරෙ. ඤ්ණාගෙත් පිට්ඨරෙති ඉමිනා පිට්ඨනඥාන සංවරෙති වුත්තා. “බමො හොති සිත්ඤ්ඤ” “උප්ප න්නා කාමචිතකකං නාභිවාසෙති”ති ආදිනා පන නයෙන ඉභෙව බන්තිචිරියසංවර ආගතා. තෙස ච සබ්බාසවසංවරපරියා යනති ඉමිනා උදෙශසෙන සංගතින්තනා සංවරභාවො චෙදිත බ්බො.

අපි ව පච්චිඤොපි අයං සංවරෙ ඉධ ආනන්තායෙව. තත් බන්ති චිරියසංවර තාව වුත්තායෙව. “සො නව අනාසනං ත ච අ ගොවර”නති අයමපනෙත් සීලසංවරෙ. “පට්ඨසංඛායොතිසො චක්ඛුඤ්ඤසංවරසංචුතො”ති අයං සතිසංවරෙ. සබ්බත් පට්ඨසංඛා ඤ්ණසංවරෙති. අගතින්තනඤ්ඤා පන දස්සනා පට්ඨසචනා භාවනා ව ඤ්ණසංවරෙ. පරිසන්ති එතෙන ධම්මාති පරියායො උප්පත්තිං නිරෝධං වා ගච්ඡන්තිති වුත්තං හොති.

එන්තාවතා සබ්බාසවසංවරපරියායනති එත් යං වන්තබ්බං තං වුත්තං හොති. ඉද්දති ජානනො අගනති ආදිසු ජනනො ජනනන ස්ස. පස්සනොති පස්සනනස්ස. චෙපි පද්ධති එකධ්මාති ව්‍යඤ්ජ නමෙව නානා. එවං සනන්තොපි ජනනොති ඤ්ණලක්ඛණං උ පාදය පුගලං නිද්දිසති. ජනනලක්ඛණං හි ඤ්ණං. පස්සනො ති ඤ්ණාප්පභාවං උපාදය. පස්සනාප්පභාවං හි ඤ්ණං. ඤ්ණසම ඩ්ධි පුග්ගලො චක්ඛුනා රූපාති ඤ්ඤාන විච්චෙ ධම්මෙ පස්සති. අපි ව යොතිසො මනසිකාරං උප්පාදෙතුං ජනනො අයොතිසො මනසිකාරෙ යථා න උප්පජ්ජති එවා පස්සනොති අයමත් සා රෙ. කෙච් පනාවරියා බහු පපචෙ භණ්ණති තෙ ඉමස්මිං අභෙත්ති සුජ්ජන්ති. අභ්භානා බ්බන්ති, අසවප්පනානං අසවානං අව්ව

නතකතියසමුප්පාදං ඛිණ්ණකාරං නත්තොචනති අයඛෙව හි ඉමස්මි
ව සුනෙන අසවානං බසා අනාසවං චෙනොච්චුනති තති අදිස්ස ව
ආසවකතියසො. අඤ්ඤානු පන මහාථලානිබ්බානාති පි ආසව
කතියොති වුවිවනති. නාමාහි,

“සෙබසස සිකතිමානස්ස උප්පමනානුසාරිනො,
බයස්මිං පසිමං ඤාණං නතො අඤ්ඤා අනන්තරං”ති.

අදිස්ස මනො ආසවකතියොති වුනො. “ආසවානං බසා සම
ණො ගොති”ති අදිස්ස ථලං.

“පරවජ්ජනුපස්සිස්ස නිව්වං උජ්ඣානසඤ්ඤිනො,
ආසවා නස්ස වස්සිනති ආරා සො ආසවකතියා”ති.

අදිස්ස නිබ්බානං ආසවකතියොති වුනො. නො අජානනො නො
අපස්සනොති, යො පන න ජානාති න පස්සාති න සස නො වදානති
අසො. එතෙන යෙ අජානනො අපස්සනො සාසාරද්වේශෙව
සුඛං වදන්ති තෙ පටිත්තිනා ගොනති පුරිමෙන පදවශෙන
උපායො වුනො ඉමිනා අනුපායපටිසෙඛොති සබ්බොපෙන වෙ
ස් ඤාණං ආසවසංවරපරිශායොති දස්සිතං ගොති.

ඉදානි යං ජානතො ආසවානං බයො ගොති නා දසෙසතුකා
මො කිව හික්කවෙ ජානනොති, පුට්ඨං ආරාහි. තත් ජානනා බහු
ච්චා දබ්බජානිකො ථව හි කොච්ඡ හික්කු ජනනං කාතුං ජානාති
කොච්ඡ ච්චද්දිනං අඤ්ඤාතරං නස්ස ඊදිසාති කමමාති වනනසිසෙ
සථා කරුණකස්ස සා ජානනා මහාථලානං පදට්ඨානං න ගො
නති න වනනබ්බා යො පන සාසනෙ පබ්බජ්ඣා වෙජ්ජකමමාදා
ති කාතුං ජානාති තසෙසවං ජානතො ආසවා වස්සිනතියෙව.

තස්මා යං ජානතො පස්සතො ච ආසවානං බයො ගොති න
දෙව දසෙසනො ආහ සොනිසො ම මනසිකාරං අසොනිසො ම
මනසිකාරනති තත් යොනිසො මනසිකාරෙ නාම උපායමනසි
කාරෙ පථමනසිකාරෙ අනිව්වාදිස්ස අනිව්වනති අදිනා ථව නයෙ
න සම්මානුලොභිකෙන වා චිත්තස්ස ආවට්ඨනා අනිව්වනා ආ
හොගො සමන්තාහාරෙ මනසිකාරෙ අයං වුවිවති යොනිසො
මනසිකාරෙ.

අයොනිසො මනසිකාරෙති අනුපායමනසිකාරෙ උප්පමන
සිකාරෙ අනිව්වන නිව්වනති දුක්ඛෙ සුඛෙති අනන්තති අනන්තති
අසුතෙ සුතනති අයොනිසො මනසිකාරෙ උප්පමනසිකාරෙ ස
ව්වපටිකකුලෙන වා චිත්තස්ස ආවට්ඨනා අනිව්වනා ආහොගො
සමන්තාහාරෙ මනසිකාරෙ අයං වුවිවති අයොනිසො මනසිකා
රෙති. එවං යොනිසො මනසිකාරං උප්පාදෙතුං ජානතො අයො

තේසා මනසිකාරඤ්ච යථා න උපපජ්ජති එවං පස්සන්තො ආසවා නා බයො හොති. ඉද්දති ඉමසෙස්වත්ඨස්ස සුත්තං දසෙස්සන්තො ආගා අයොනිසො හික්ඛමෙ—පෙ—සනීසෙනහීති, තෙන කිං වුත්තං හොති? යස්මා අයොනිසො මනසිකරුත්තො ආසවා උපපජ්ජන්ති යොනිසො මනසිකරුත්තො පතීයන්ති තස්මා ජනිතබ්බං යොනිසො මනසිකාරං උප්පාදෙත්වා ජනන්තො අයොනිසො මනසිකාරඤ්ච යථා න උපපජ්ජති එවං පස්සන්තො ආසවානා බයො හොතිති.

අයං නාවෙත්ථ සංඛෙපවණ්ණනා. අයං පන විජ්ඣරෙ. තත්ථ යොනිසො අයොනිසොති, ඉමෙහි නාව චිති පදෙහි ආබ්බං හොති උපරි සකලා සුත්තා. වට්ඨවට්ඨවසෙන හි සකලං සුත්තං වුත්තං.

අයොනිසොමනසිකාරමූලකඤ්ච වට්ඨං යොනිසො මනසිකාරමූලකං විවට්ඨා. කථා? අයොනිසො මනසිකාරොහි වක්ඛමානො වෙ බමෙම පරිපුරෙහි අවිජ්ජව භවතණ්හව අවිජ්ජාය ව සති අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාර—පෙ—දුක්ඛකච්චයස්ස සමුදයො හොති තණ්හාය සති තණ්හාපච්චයා උපාදානං—පෙ—සමුදයො හොතිති එවමයං අයොනිසොමනසිකාරබහුලො සුත්තලො වා තථෙතාහිසාතෙන චිත්තනට්ඨනාවා වීය ගභාවතෙන පතීත ලොකුලං වීය චක්කායතෙන නිසුත්තබලිවද්දෙ, වීය පුනපුන භවයොනිගතිවීක්ඛණ්ඩිතිසන්තාවාසෙසු ආවට්ඨපරිවට්ඨං කරොති එවං නාව අයොනිසොමනසිකාරමූලකං වට්ඨං. යොනිසොමනසිකාරො පන වක්ඛමානො “යොනිසොමනසිකාරසමපනත සෙස්සනා භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පාටිකඛා අරියං අට්ඨඛිතිකා මග්ගං භාවෙසසති අරියං අට්ඨඛිතිකං මග්ගං බහුලීකරිස්සති”ති වචනතො සමමාදිට්ඨිපමුඛං අට්ඨඛිතිකා මග්ගං පරිපුරෙහි යාව සමමාදිට්ඨි සා විජ්ජාති තස්ස විජ්ජප්පාද, අවිජ්ජාතිරුධා සංඛාරතිරුධො—පෙ—එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකච්චයස්ස නිරුධො හොතිති එවං යොනිසොමනසිකාරමූලකං විවට්ඨං වෙදි තබ්බං.

එවං ඉමෙහි චිති පදෙහි ආබ්බං හොති උපරි සකලං සුත්තං එවා ආබ්බෙ වෙත්ථ යස්මා සුඛෙබ්බ ආසවප්පහානං දසෙස්සන්තො පච්ජා උප්පන්ති වුච්චමානා න සුජ්ජති න හි පතීනා පුන උපපජ්ජන්ති උප්පන්නානා පන පහානං සුජ්ජති තස්මා උදෙසෙසපට්ටෙලාමනොපි අයොනිසො හික්ඛමෙ මනසිකරුත්තොති ආදිමාග. තත්ථ අයොනිසො මනසිකරුත්තොති වුත්තප්පකාරං අයොනිසො මනසිකාරං උප්පාදයන්තො. අනුසන්තො වෙම ආසවා උපපජ්ජන්තිති එත්ථ යෙ සුඛෙබ්බ අප්පට්ඨිකසුඛං විවරදිං පච්චයං වා උපට්ඨාකසච්චිතා ඊකඅනෙතවාසිනං වා අක්ඛන්තරං මනුක්ඛන්තරං පටිලභිත්වා

තං සුතං සුඛනිති අයොනිසො මනසිකරොතො අඤ්ඤානරං වා පන අනත්තභූතපුබ්බං ආරම්භණං යථා තථා වා අයොනිසො මනසිකරොතො ආසවා උප්පජ්ජන්ති තෙ අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති වෙදිතබ්බා. අඤ්ඤාථා වා හි අනමනගෙන සංසාරෙ අනුප්පන්නා නාම ආසවා නාසන්ති අනුභූතපුබ්බොපි චත්තමිති ආරම්භණෙ වා යස්ස පකතිසුඛියා වා උදෙසපරිපුර්වජාපරිපතතිනවකමමයොනිසො මනසිකාරානං වා අඤ්ඤානරවසෙන පුබ්බෙ අනුප්පජ්ජන්තො පව්වා නාදිගෙන පව්වගෙන සහසා උප්පජ්ජන්ති ඉමෙපි අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති වෙදිතබ්බා.

තෙසුගෙව පන චතුරම්භණෙසු පුනස්ස උප්පජ්ජානා උප්පන්නා පව්වන්ති වුවන්ති ඉතො අඤ්ඤාථා හි පඨමුප්පන්නා නං වඤ්ඡිනාම නත්ති.

සොනිසො ම බො හික්ඛවෙති එත් පන යස්ස පකතිසුඛියා වා සෙය්‍යථාපි ආයසමනො මහාකස්සපස්ස හඤ්ඤාය ව කාපිලානියා උදෙසපරිපුර්වජිති වා කාරණෙහි ආසවා නුප්පජ්ජන්ති සො ච ජානාති න බො මෙ ආසවා මගෙන සමුග්ගානං ගතා හඤ්ඤාසං සමුග්ගානාය පටිපජ්ජස්සාමිති නතො මග්ගභාවනාය ස බ්බෙ සමුග්ගානෙති තස්ස තෙ ආසවා අනුප්පන්නා න උප්පජ්ජන්ති වුවන්ති.

යස්ස පන කාරකසෙසව සතො සතිසමෙමාසෙන සහසා ආසවා උප්පජ්ජන්ති නතො සංවේගමාපජ්ජන්තො යොනිසො පජ්ඣනොතො තෙ ආසවෙ සමුවජ්ජන්ති තස්ස උප්පන්නා පතියන්ති වුවන්ති.

මණ්ඩලාරාමවාසීමහානිස්සභූතිචේරස්ස විය. සො කිර නසමිං ගෙව විහාරෙ උදෙසං ග ඡ්ඡාති අථස්ස ගාමෙ පිණ්ඩාය වරතො විසභාකාරම්භණෙ කිලෙසො උප්පජ්ජ සො නං විපස්සනාය වික්ඛමේතත්වා විහාරං අගමාසි තස්ස සුපිනනොපි නං ආරම්භණං උපට්ඨාසි. සො අයං කිලෙසො වඤ්ඡිත්වා අපායසංවත්තනිකො ගොතිති සංවේගං ජනෙත්වා ආවරියං ආපුරිත්වා විහාර නික්ඛමිම මහාසඤ්ඤාසම්මතචේරස්ස සංගතිකො රාගපටිපක්ඛං අසුභකමමට්ඨානං ගගෙත්වා ගුමිඛනතරං පටිසිත්වා පාසුකුලවිවරං පඤ්ඤිත්වා ත්‍රිසජ්ජ අනාගාමිමග්ගෙන පච්ඤාමගුණයං ජිඤ්ඤා උට්ඨාය ආවරියං වඤ්ඤා පුනඤ්චසෙ උදෙසමග්ගං පාසුණි. ගෙ පන චත්තමානානුප්පන්නා තෙසං පටිපත්තියා පහානං නාම නත්ති. ඉදං උප්පන්නා ච ආසවා පතියන්ති ඉදමෙව පදං ගගෙත්වා ගෙ තෙ ආසවා පතියන්ති තෙසං නානාපකාරොතො අඤ්ඤාමි පහානකා

රණං ආවිකාතුං දෙසනං විජායරතෙනා අනථි හික්කාවෙ අසවා
දසසනා පඤ්ඤානිති ආදිමාග. යථාතං දෙසනාපභෙදකුසලො
බමමරුජු.

තනි දසානා පහානබ්බාති දසානෙන පහානබ්බා. එස නයො සබ්බත්. දූදානි නානි පදානි අනුපුබ්බතො වතකාතුකාමො කත මෙ ම හික්කමෙ අසමා දසානා පහානබ්බාති පුච්ඡං කත්වා මූලපරි. යායවණ්ණිනාං චුත්තනායෙතෙව ඉම හික්කමෙ අසසුතවා පුච්ඡස්සොති පුත්තලාඛිට්ඨානදෙසනං ආරභී.

තැන් මනසිකරණීයෙ බමෙම නපපානාතිති ආවර්තබෙබ්
සමනනාගරිතබෙබ් බබෙම නපපානාතිති. අමනසිකරණීයෙති
තබ්බපරිබ්බෙ. එස නයො සෙසපඳෙසු. යසො පන ඉමෙ බමමා
මනසිකරණීයා ඉමෙ අමනසිකරණීයාති බමෙමනා නිසමො
නාත් අකාරනොපි නාත් යෙනාකාරෙන මනසිකරිමානා අඤ
සලුප්පතතිපදට්ඨානා ගොතති තෙනාකාරෙන න මනසිකාන
බ්බා යෙන කුසලුප්පතතිපදට්ඨානා හොතති තෙනාකාරෙන මන
සිකානබ්බා තසමා සසා භික්ඛවෙ බමෙම මනසිකරොනො අනුස
තෙනා වා කාමාසවොති ආදිමාහ. තත් යසාති යෙ අසා අසු
තවතො පුට්ඨ්ථිතසා. මනසිකරොනොති ආවර්තයෙනා සමනා,
ගරනතසා. අනුප්පතෙනා වා කාමසවොති එත් සමුච්චය
ඤා වාසඳො න විකප්පඤා, තසමා යථා “යාවතා භික්ඛවෙ
සත්තා අපද වා දිපද වා—පෙ-තථාගතො තෙසං අක්කමක්ඛා
යති”ති වූතෙන අපද වා දිපද වාති අඤා. යථා ව “භූතානං වා
සත්තානං ධීරියා සමුච්චසීනං වා අනුක්කතායා”ති වූතෙන
භූතානව සමුච්චසීනවාති අඤා. යථා ව “අඤාතො වා උදක
තො වා ඉට්ඨපෙදතො වා”ති වූතෙන අඤාතො ව උදකතො ව
ඉට්ඨපෙදතොවා ති අඤා. එවමොපි අනුප්පතෙනා ව කාමා
සවො උප්පත්ති උප්පතෙනා ව කාමාසවො පට්ඨතිති අඤා
දට්ඨබ්බො. එවං සෙසෙසු. එත් ව කාමාසවොති පඤ්චකාම
ගුණීකො රුගො. ඡවාසවොති රුපාරුපභවෙ ජතුරුගො කො
නතිකන්ති ව සසතුචෙජදදිට්ඨිසහගතා. එවං දිට්ඨාසවොපි
භවාසවෙ එව සමොධානං ගවජති. අවිජ්ජාසවොති වතුසු
සවෙට්ඨ අඤ්ඤාණං. තත් කාමගුණේ අසාදතො මනසිකරො
නො අනුප්පතෙනා ව කාමාසවො උප්පත්ති උප්පතෙනා ව පට්
ඨති මහගතබමෙම අසාදතො මනසිකරොනො අනුප්ප
තෙනා ව භවාසවො උප්පත්ති උප්පතෙනා ව පට්ඨති.

විසු භූමිසු බලමම චතුර්විජලාසපදබ්බානසාභවන මනසි

කරුණාංග හා අනුප්පාදන: ව්‍යවස්ථාපිතව, උපකරණ උපකරණ
ව පවතින බවට පරීක්ෂණය කළේය. ව්‍යවස්ථාපිතව පවතින බවට පරීක්ෂණය
කළේය. ව්‍යවස්ථාපිතව පවතින බවට පරීක්ෂණය කළේය.

කසමා පන තරයෝ එව අසවා ඉබ වුත්තාති. විමොක්ඛපටි පක්ඛිත්තො. අපාණිතිවිමොක්ඛපටිපක්ඛා හි කාමාසවා අනි මිත්තසුඤ්ඤපටිපක්ඛා ඉතරො. තසමා ඉමෙ තරයෝ අසමෙ උපාදෙදන්තා තිණ්ණං විමොක්ඛානං අභාතිතො හොන්ති අනුප්පාදෙදන්තා භාතිතොති එනමන්. දසෙසදන්තා තරයෝ එව වුත්තාති ඛෙදිතබ්බා. දිට්ඨාසමොපි වා එන් වුත්තොසෙවා ති වණ්ණිතමෙතං.

[illegible]

එතතාවතා සෞ අයං පුග්ගලාච්චිධානාය දෙසනාය දසසනා පභාතබ්බෙ ආසවෙ නිද්දසිතුං අසසුතවා පුද්ධිත්තො චුතෙනා සො යසමා අසොනිසො මිත්තවෙ මනසිකණොනො අනුසංගතා වෙච ආසවා උපපජ්ජන්ති නි එවං සාමිකොදො චුතතානං අසො නිසො මනසිකාරපච්චයානං කාමාසවාද්දනමිදි අභිධානං තසමා තොපි ආසවෙ තෙනෙව පුග්ගලෙන දසෙසුතවා ඉද්දනිදසසනා පභාතබ්බෙ ආසවෙ දසෙසනොනා සො එවං අසොනිසො මනසි කණොනි අසොසිං නු ඛො අනන්ති ආදිමාග. චිම්බිවජ්ජසිසෙන වෙත්ථ චිධාසවමිදි දසෙසුතං ඉමං දෙසනං ආරභි.

තසාමේ, සසෙසනෙ ඉමිනා වුනනගෙහන අසවා උප
 ජනනි සො පුපුර්නො යො වාසං අසසුතවාති අදිනා නගෙ
 න වුනො සො පුපුර්නො එවං අයොනිසො අනුපාගෙන
 උපපේන මනසිකරෙති. කරං? අහොසිං නු ඛො—භෙ—සො
 කුඨිං භාමි හමිසාති ති. කිං වුතං හොති? යො එවං අයොනිසො
 මනසිකරෙති යථාසා අනං අහොසිං නු ඛොති අදිනා නගෙ
 න වුතා සොලසවිභාගා විවිකිවජා උපජජති තත් අහොසිං
 නු ඛො න නු ඛොති සසානාකාරච අවිච්චසමුප්පනනිකාරච
 නිසාය අනිතෙ අත්තනො විජ්ජමානතච අවිජ්ජමානතච කංච
 ති. කිං කාරණෙන න වත්තබ්බං. උමමත්තකො විස බාලපුපුර්
 නො යථා වා තථා වා පවත්තති. අපිච් අයොනිසො මනසිකා
 රෙගෙවෙත් කාරණං. එවං අයොනිසො මනසිකාරසා පන කිං
 කාරණෙනි සෙව්ව පුපුර්නතාචො අරියානං අදසානාදිති වා.
 නනු ච පුපුර්නො යොනිසොපි මනසිකරෙතිති භො ව

එවමාහ න මනසිකරෙහිති, නපන තස්ස පුට්ඨස්ස නිසාචො කාරණං සබ්බමසවණකලාණමිත්තනාදිති තස්ස කාරණංති. නහි ම චුළමංසාදිති අත්තනො පකතියා සුගන්ධාති අභිසංඛාරපච්චයා පන සුගන්ධාති'පි ගොනති.

කිංතනුඛො අගොසිනති ජාතිලිඛිතාපනතියො නිසාය බතතියො නුඛො අගොසිං බ්‍රාහ්මණවෙසසසුද්දගහට්ඨපබ්බජිතඳෙවම නුසානං අඤ්ඤාතරෙහි කඩිති.

කථනනුඛො හි සණ්ඨානාකාරං නිසාය දිසො නුඛො අගොසිං රසසමුදාතකණ්ඩාපාමාණිකඅපාමාණිකාදිනං අඤ්ඤාතරෙහි කඩිති. කෙපි පන ඉසාරතිමමානාදිං නිසාය තෙන නුඛො කාරණෙන අගොසිනති ගෙනුතො කඩිතිති වදනති. **කිං හුඤා** කිං අගොසිනති ජාතිආදිති නිසාය බතතියො හුඤා නුඛො බ්‍රාහ්මණ අගොසිං—පෙ—ඳෙවො හුඤා මනුසොති අත්තනො පරමපරං කඩිති, සබ්බමෙව ව පන අඩානන්ති කාලා භිවචනමෙතං. **භවිසාමි නුඛො නනුඛො** හි සසන්තාකාරව උච්චේදාකාරව නිසාය අනාගතො අත්තනො ජිජ්ජමානතව අජිජ්ජමානතව කඩිති, සෙසමෙත්ථ චුත්තනාගමෙව.

එතරහි වා පච්චුසනනං අඩානන්ති ඉදාති වා පටිසන්ධිමාදිං කඤා චුතිපරියනනං සබ්බමි ප්‍රත්තමානකාලා ගගෙනා අජකුතනං **කථංකපී ගොතිති** අත්තනො බතො සෙව විචිකිච්ඡ ගොති, අහං නුඛොසමීති අත්තනො අත්තාචං කඩිති, දුතනං පනෙතනති, දුතනං අදුතනන්ති කා එත්ථ විනා. අපිච්චේද ඉදං ව තට්ඨමි උදාහරන්ති චුලලමානාය කිර දුතො මුණෙකා මහාමානාය දුතො අමුණෙකා තං දුතනං මුණෙකසුං සො චුට්ඨාය අහං නුඛො චුලලමානාය දුතොති විනොසි. එවං අහං නුඛොසමීති කඩිං ගොති. **නො නුඛොසමීති** අත්තනො නත්තාචං කඩිති. තත්තා'පි ඉදං වතට්ඨ. එකො කිර මච්චේද ගණනෙනා උදකෙ මිරට්ඨානෙන සිතිහුතං අත්තනො උරුං මච්චාති විනොතො පහරි. අපරෙක සුසානපසෙස බෙත්තං රකබ්බොතො සිතො සඤ්ඤා පිතො සසි. සො පටිච්ඡුක්ඛිතො අත්තනො ජණ්ණකාති වෙයකබාති විනොතො පහරි. එවං නො නුඛොසමීති කඩිති. **කිංතනුඛොති** බතතියොව සමානො අත්තනො බතතියභාවං කඩිති. එසනසො සෙසෙසු'පි. ඳෙවො පන සමානො ඳෙව භාවං අත්තනො නාම නත්තී සො'පි පන අහං රුපි නුඛො අරුපි නුඛොති අදිනා නයෙන කඩිති, බතතියාදයො කස්මා නත්තනතිති වෙ? අපච්චකබා තෙසං තස්ස තස්ස කුලෙ උපානති ගහට්ඨා පිච පොතලිකාදයො පබ්බජිතසඤ්ඤිතො පබ්බ

ජිනා'පි කැප්පනුබො මෙ කම්මනා ආදිනා නයෙන ගහවයි සැසිදෙනා මනුසා'පිව රුජනො විය අනනනි දෙවසැසිදෙනා හොනනි.

කප්පනුබොසම් නි වුත්තනයමෙව කෙවලං එත් අබනනනර ජවො නාම අත්ති ගහෙතො නසා සණ්ඨානාකාරං නිසාය දිසො නුබොසම් රසාවතුරසාජලංසඳ්ධිංසසොලසංසාදිනං අ සැසිතරප්පකාරොති කඛිනොනා කප්පනුබොසම් කඛිනිති වෙදිතබ්බො. සරීරසණ්ඨානං පන පච්චුප්පනං අජනනො නාමනත්. කුණො ආනො සොකුභිං ගාමී හවිසානිති අත්ත භාවසා අගතිගතිධානං කඛිති. එවං සොලසප්පභෙදං විචි කිව්ජං දසෙසත්වා ඉදුනි ඉමිනා විචිකිව්ජාසිසෙන දිධාසවං දසෙසතුං අයං දෙසනා ආරචා නං දසෙසනො. නසා එවං අසොනිසො මනසිකරොනො ජනනං දිට්ඨිනනති ආදිමාග. නසා පුත්තලසා යථා අයං විචිකිව්ජා උප්පත්ති එවං අයොනිසො මනසිකරොනො නසෙවං සවිචිකිව්ජසා අයොනිසො මනසි කාරසා ථාමනෙත්තා ජනනං දිට්ඨිනං අසැසිතර දිට්ඨි උප්පත්ති නි වුත්තං හොති. තත් සබ්බපදෙසු වාසදෙසු විකප්පො.

එවං වා දිට්ඨි උප්පත්තිති වුත්තං හොති. අත් මෙ අත්තාති වෙත් සසානදිට්ඨි සබ්බකාලෙසු අත්තො අත්තං ගණ්හාති. සව්වනො ථෙවනොති භූතො ව ජීරණො ව ඉදං සව්වනති සුච්ඡි දළහතාලේභාති වුත්තං හොති.

තනම් මෙ අත්තාති අයං පන උචෙජ්දදිට්ඨි සතො සත්තසා තත් තත් විභවගහණතො. අථ වා සුරිමා'පි නිසු කාලෙසු අත්ති ගහණතො සසානදිට්ඨි පච්චුප්පනමෙව අත්තිගණනති උචෙජ්දදිට්ඨි, පච්චිමා'පි අත්තානාගතෙසු නත්ති ගණතො පසානො ආහුරියොති ගතිනදිට්ඨිකානං විය උචෙජ්දදිට්ඨි, අති තෙ එව නත්ති ගණනති අබිවසච්චුප්පනතිකසෙව සසා නදිට්ඨි.

අත්තනාම අත්තානං සජානාමිති සැසිකඛිනධම්මෙන වනෙධ අත්තාති ගහෙතො සැසිය අවසෙසකඛිනෙධ සජානො ඉමි නා අත්තනා ඉමං අත්තානං සජානාමිති හොති.

අත්තනාම අත්තානනති සැසිකඛිනධම්මෙව අත්තාති ගහෙ තො ඉතරෙ වත්තාරො'පි අත්තනාති [ගහෙතො සැසිය තෙ ස ජානොනො එවං හොති, අත්තනනාම අත්තානනති සැසිකඛිනධං අත්තනාති ඉතරෙ වුච්චනාරො අත්තාති ගහෙතො සැසිය තෙ සජානොනො එවං හොති, සබ්බා'පි සසාතුවෙජ්දදිට්ඨියොව.

විඤ්ඤ මෙදෙසොති ආදයො පන සසානදිට්ඨියා එව අභිති

වෙසාකාර. තත් වදනිති වදෙ වවිකමෙසස කාරකොති වුතතං
 හොති. වෙදිසනිති වෙදෙසෙස ජානාති අනුතවති වාති වුතතං
 හොති. කිං වෙදෙතිති තත් තත් කලකණ්ඨපාපකානං කමමා
 නා මිසාකං පටිසංවෙදෙති. තත් තත්තාති තෙසු තෙසු යොගින
 නිසිතිතිවාසනිකාසෙසු ආරමමණෙසු වා. නිවෙමාති උප්පාදවණ
 රහිතො. බුභොති ඵ්ඤ සාරභුතො. සසොනොති සබ්බකාලිකො.
 අවිසේණාමබමෙමාති අත්තනො පකතිභාවං අවිජ්ජනාධමෙමා.
 කකණ්ඨකො මය නානාපකාරං න ආපජ්ජති. සසනිසුමනති ව
 ඤ්ජුරිසසමුද්දාමහාපඨවිපබ්බතා ලොකවොහාරෙන සසනිසො
 ති වුවනති. සසනිහිසං සසනි සමං. යාව සසනිසො නිව්ඨ
 නති නාව තථෙව සසනිති ගණිතො ඵං දිට්ඨි හොති. ඉදං වු
 චන්ති භික්ඛබෙ දිට්ඨිගතනති ආදිසු ඉදංගි ඉදං වත්තබ්බස
 පව්වකතිදසනං, දිට්ඨිගතසමබ්බත ව ඉදං වුතතං න
 දිට්ඨිසමබ්බතන ජත් භි දිට්ඨිසෙව දිට්ඨිගතං ගුරුතං මය දි
 ට්ඨිසු වා ගතං ඉදං දසනං වාසට්ඨිදිට්ඨිඅනෙතාගබ්බතාතිථි
 දිට්ඨියා වා ගතං දිට්ඨිගතං ඉදං ති අත් මෙ අත්තාති ආදි දිට්ඨි
 යා ගමනමත්තමෙව නත්තේ අත්තා නිවෙමාති වා කොමිති
 වුතතං හොති.

සොසං දිට්ඨි දුතතිගමනට්ඨන ගහනං දුරතීකමනට්ඨ
 න සප්පිතසට්ඨන ව කහනාරො දුතීකබ්බතනාරවාලක
 නතාරදසො මය සමමාදිට්ඨියා විනිජ්ජකනට්ඨන විලොමට්ඨ
 න වා මිසුකං කදචි සසනසස කදචි උචෙජ්ජස ගහණො
 විරුපං ඵඤ්ජනති විජ්ජනං බන්ධනට්ඨන සංයොජනං
 තෙනාහ දිට්ඨිගතනං දිට්ඨිසංයොජනනති. ඉදංගසා තමෙම
 බන්ධනට්ඨං දසෙතොනා දිසිසංයොජනසංසුතොති ආදිමා
 හ. තසායං සංඝිපඤ්ඤා ඉමංගා දිට්ඨිසංයොජනෙන සංසුතො
 සුච්ඡින්නො එතෙහි ජනිතදිහි න පරිමුච්චති කිං වා බහුතා සක
 ලවට්ඨකබ්බතොථි න මුවනති.

ඵං ජප්පහෙදං දිට්ඨිසංයොජනං සසමා සීලබ්බතපර
 මාසො කාමාසවාදිවචනෙනෙව දසිතො හොති. කාමසු
 බන්ධනි හවසුබ්බං හවසුබ්බිඅත්ඤ්ඤා අවිජ්ජාස අභිභුතා ඉතො
 බහිඨා සමණ්ඛාහවණ සීලබ්බතාති පරමසනති තසමා තං අද
 සෙසත්වා දිට්ඨිගතණෙන වා තස ගතිතත්තාථි තං අදසෙසත්වා
 ව ඉදංගි යො පුත්තලො දසනා පහාතබ්බි ආසවෙ පජගති
 තං අදසෙසත්වා තෙසං ආසවානං පහානං අදසෙසත්වා සුබ්බි වා
 අදසෙසත්වා මනසිකරුතො සුච්ඡින්නසා තෙසං උප්පනති.
 අදසෙසත්වා ඉදංගි තබ්බිපරිතසස පහානං අදසෙසත්වා සුතමා

මඩො හික්කඩෙ හි අදිමාහ. නසානො යාව සො ඉදං දුක්ඛනිති අභවජ්ඣි නාව ගෙට්ඨා චුත්තනායෙන චුත්තපච්චනිකානායෙන ච වෙදිතබ්බො.

පච්චනිකානායෙන ච සබ්බාකාරෙන අරියබමමස්ස අකොච්ඡ අච්චනිකපච්චනිකානො අයං සුතවා අරියසාවකො අරියබමමස්ස කොච්ඡෙ අරියබමමෙ සුච්චිතොති වෙදිතබ්බො.

අපි ව බො සිබාප්පනාපිපස්සනනොප්පාදාති යාව ගොත්තුතා ව තදත්තුරුපෙන අභේන අයං අරියසාවකො වෙදිතබ්බො. සො ඉදං දුක්ඛනිති සොනිසො මනසිකරොතිති අදිසු පන අයං අත්ථිභාවනා. සො චතුසච්චකමමට්ඨානිකො අරියසාවකො තණ්හාවජ්ඣි තෙහුමකා බන්ධා දුක්ඛා තණ්හා දුක්ඛසමුදයො උභිත්තං අප්පච්චති නිරොධො, නිරොධසමපාපකො මනොති එවං පුබ්බෙව ආචරියසන්තකෙ උක්ඛන්තචතුසච්චකමම ට්ඨානො අපරෙන සමයෙන උපස්සනාමග්ගං ආරුලොගා සමානො තෙ තෙහුමකෙ වාටො ඉදං දුක්ඛනිති යොනිසො මනසිකරොති උපායෙන පථෙන සමන්තාහරති වෙච චිපස්සති ව. එත්ථ හි යාව සොනාපනාමග්ගො නාව මනසිකාරස්සෙනෙව චිපස්සනා චුත්තා යාපනායං නස්සෙව දුක්ඛස්ස සමුට්ඨාපිකා පභාවිකා තණ්හා අයං සමුදයොති යොනිසොමනසිකරොති.

යස්මා පන ඉදං දක්ඛිම සමුදයො ව ඉදං ධානං පඤ්ඤා නිශ්ඤානි නප්පට්ඨානාති තස්මා යද්දං නිබ්බානං නාම අයං දුක්ඛනිරොධොති යොනිසො මනසිකරොති. නිරොධසමපාපකං අට්ඨමිතිකං මග්ගං අයං දක්ඛනිරොධාමිතිපට්ඨාදාති යොනිසො මනසිකරොති උපායෙන පථෙන සමන්තාහරති වෙච චිපස්සති ව. තත්තායං උපායො අභිග්ඛෙසොනාම වරො ගොති චිවරො නත්ථි තස්මා අයං අප්ථ ඉමස්මිං කායෙ පඨවිධාතු ආපොධාතුති අදිනා නයෙන සකසනාතිතං චත්තාරි භුතාති තදත්තුසාරෙන උපාදාදාති ව පටිග්ගගෙට්ඨා අයං රූපකිතොති වචනාපෙති තං වචනාපයනො උප්පන්නො තද රමමණේ චිත්තවෙනසිකෙ බමෙම ඉමෙ චත්තාරෙ අරූපකිතොති වචනාපෙති තනො ඉමෙ පච්චකානිවා දුක්ඛනිති වචනාපෙති තෙ පන සබ්බෙපකො නාම ව රූපවාති වෙ භාගා එව ගොනති ඉදම නාමරූපං සග්ගෙසප්පච්චයා උප්පජ්ඣති තස්ස අයං ගෙතු අයං පච්චයොති අමිජ්ඣ හවතණ්හා කමමානා රුද්ධකෙ ගෙතුපච්චයෙ වචනාපෙති. තනො තෙසං පච්චයාන ව පච්චසුප්පනාබමානව යථාවසරසලකනිණං වචනාපෙත්වා ඉමෙ බමමා අනුඤ්ඤා ගොනතිති අනිවර්තකනිණං ආරොපෙති අව උදයව්‍යයපිළිගන්නා දුක්ඛාති දුක්ඛලකනිණං ආරොපෙති අව

සවත්තනතො අනත්තාහි අනත්තලක්ඛණං අරුථෙති. එවං නීති ලක්ඛණාහි අරුථෙත්වා පටිපාටියා ඵපසන්නං පවත්න නො සොනාපනතිමග්ගං පාසුණ්හි. තසම් බණේ චිත්තාර් සවාහි එකපටිච්චෙබ්බෙනව පටිච්ඡක්ඛි එකාහිසමයෙන අහි සමෙහි දුක්ඛං පරික්ඛුද්ධවෙබ්බෙන පටිච්ඡක්ඛි සමුදයං පභා නපටිච්චෙබ්බෙන නිරුධං සච්ඡිකිරියාපටිච්චෙබ්බෙන මග්ගං භාව නාපටිච්චෙබ්බෙන දුක්ඛව පරික්ඛුද්ධාසමයෙනාහිසමෙහි—පෙ— මග්ගං භාවනාභිසමයෙන අහිසමෙහි නො ව බබා අක්ඛු මඤ්ඤන ඤාණෙන එකාක්ඛුණ්ණොව හි එස නිරුධං අරමමණ නො සෙසාති කිළවතො පටිච්ඡාදිච්චව අහිසමෙහි ව. නහි ස්ස තසම් සමයෙ එවං හොති අහං දුකාං පරිත්තාමිති වා—පෙ— මග්ගං භාවෙමිති වාහි. අපිච්චබාසා ආරම්භණං කත්වා පටිච්චව චසෙන නිරුධං සච්ඡිකිරියොගෙව නං ඤාණං දුක්ඛපරි ක්ඤ්ඤාතිවමිති සමුදයපනානාතිවමිති මග්ගභාවනාතිවමිති කරු නියෙව. තසෙව උපායෙන යොගිසො මනසිකරුණො තිණ් සංයොජනාති පජියති විසතිවනදිකා සකකායදිට්ඨි අවධි වනදිකා චිත්තිවජා සිලෙන සුඛ වතෙනාසුඛිති සිලවතානං පර ඵසනකො සිලවතපරමාසොති.

නත් වතුසු අසවෙසු සකකායදිට්ඨිසිලබ්බතපරමාසා දිට්ඨාස වෙන සඛන්තිතත්තා අසවා බවව සංයොජනා ව. විචිකිච්ඡා සා යොජනමෙව න අසවො. දසසනා පනාතබ්බා අසවාහි එත් ව පරියාපනානනා පන අසවාහි ඉමෙ වුවන්ති දසසනා පනාතබ්බං හි ඉමෙ සකකායදිට්ඨිඅදයො දසසනා පනාතබ්බා නාම අසවා හි දසෙසනොතා අග. අප වා සා අසං ඡන්තං දිඝිතං අක්ඛුණ්ණා දිට්ඨිදසසන්තිති එවං සරුපෙනෙව සකකායදිට්ඨි විහත්තා නං සංගයාග ඉමෙ වුවන්ති භික්ඛුවෙති. සා ව යසමා සහජන පනානෙකබ්බෙහි සඤ්ඤා පජියති දිට්ඨාසවෙ පජියමානෙ නං සහජතො වා වතුසු දිට්ඨිසම්පසුත්තවිතෙතසු කාමාසවොපි අච්ඡාසවොපි පජියති පනානෙකබ්බෙ පන වතුසු දිට්ඨිවිප සුතෙතසු නායසුපණ්ණාදිසමිත්තපත්තාවසෙන උපපජ්ජමානො හවාසවො තෙතෙව සම්පසුතො අච්ඡාසවොපි විසු දොම නසුප්පෙනසු පාණතිසාධාදිතිබ්බත්තකො අච්ඡාසවොපි තවා විචිකිච්ඡා චිත්තසංසුත්තඅච්ඡාසවොපිති එවං සබ්බ ථාපි අවසෙසා තසොපි අසවා පජියති තසමා බහුවචනතිඤ්ඤ සො කතොති එවමෙපත් අනො වෙදිතබ්බො. එස පොරණ් නං අධිපායො.

දසසනා පනාතබ්බාහි දසසනං නාම සොනාපනතිමග්ගො ඉත න පනාතබ්බාහි අනො, කසමා සොනාපනතිමග්ගො දසසනං

පඨමං නිබ්බානං දස්සනතො නත්තු නොත්තුභු පඨමතරං පස්සතිති? නො න පස්සති දිස්වාකතනාබ්බං කිව්වං පන නිකරෙති සංඝො ජනානං අප්පාභානතො නස්මා පස්සතිති න වතනබ්බො. යත්ත ඤාති රුජනං දිස්වාපි පණ්ණාකාරං දතො කිව්වතිප්පත්තියා අදිට්ඨතො අරුජං රුජනං න පස්සාමිති වදනො හාමවාසි පුරිසොචෙත්තිදස්සනං. එවං දස්සනෙන පභානබ්බො අසඬෙද සෙසානා ඉදං නිදනනාරුද්ධිබ්බං සංවරං පභානබ්බො දස්සනං නිකරෙති ව සිකරෙති අසඬා සංවරං පභානබ්බොති අත. එවං සබ්බං සමබ්බොචෙදිතබ්බො.

ඉතො පරං හි අත්මනතමෙව වණ්ණසිසාම. නත්තු ව දස්සනෙන හාවනායාති ඉමෙහ විභි අප්පාභානබ්බො අසඬොනාම නත්ත අථ කස්මා පිසුං සංවරදිති පභානබ්බො දස්සනති? සංවරදිති පුබ්බපාගෙ විකම්මනියා අසඬා වතුති මග්ගනි සමුග්ගානං ගච්ඡන්ති නස්මා තෙසං මග්ගානං පුබ්බපාගෙ ඉමෙති පච්ඡාකාරෙති විකම්මනප්පාභානං දස්සනෙනා එවමාග. නස්මා යො වායං වුතො පඨමො දස්සනමග්ගොයෙව ඉදං හාවනා නාමෙන වුට්ඨිස්සන්ති තෙසා මග්ගා තෙසං සබ්බසංඝි අයං පුබ්බපාගපට්ටපදාති චෙදිතබ්බො. තත්ත ඉධාති ඉමස්මිං සා සතො. සම්මාදිති පට්ටසම්මාද. නත්තං සම්මාදෙද්දා ඤාතො ධර්මසංකප්පානතිගණනාදිසු දිස්සති. “සම්මාදෙකං පට්ටසෙවති” ති අදිසු ඤාතො දිස්සති. “පට්ටසංකප්පාසම්මාද සමුදායරුති” ති අදිසු ඤාතොයෙ. “තෙසං තෙසං බම්මානං සම්මාද සමුදාය” ති අදිසු පසංකප්පානියං. “න සුතරං සම්මාද” ති අදිසු ගණනායං. ඉධ පන ඤාතො දිට්ඨබ්බො. සම්මාදො සොතිසොතිති උපායෙන පථෙන පට්ටසම්මාද ඤාතො පට්ටසෙවත්තංති අතො. එත්ත ව අසංවරෙ අදිනපට්ටසම්මාදො යොතිසොපට්ටසම්මාදා චෙදිතබ්බො. සොයං “වරං භික්ඛුවෙ තත්තාය අයොසලාකාය අදිනාය ස මප්පලිතාය සමොතිතුතාය වත්තායෙ. සමප්පලිමධං නත්තෙව වත්තායෙ සමුදායෙසු රුපෙසු අනුච්ඡාදොයො නිමිත්තාගොති” අදිනා අදිනපට්ටසම්මාදො චෙදිතබ්බො.

මත්තායෙසංවරංවුතො විහරන්ති එත්ත වත්තමෙව ඉත්තං වත්තායෙසං සංවරං තො සංවරෙ පිදහනතො ඵකනතොති වුතො ගොති. සතියා එතං අබ්බවතං. වත්තායෙසං සංවරෙ වත්තායෙසංවරෙ නිත්තාකො අවාටකච්ඡො වනමහිසොති අදිතො විය. තත්ත කිවාපි වත්තායෙසං සංවරෙ වා අසංවරෙ වා නත්ත නති වත්තායෙසං නිත්තාය සති වා වුට්ඨිසෙවං වා උපායෙති අපි වියද, රුපාරම්මණං වත්තායෙසං අපාථං අගච්ඡති තදා වත්තෙති විකම්මනං උපපජ්ජති නිද්ධං නිද්ධාමනොවාතු

ආවර්ජනාවට සාධනයා උපපජ්ජා නිරුජ්ඣති නො වනු විඤ්ඤාණං දසසනාවට නො විපාකමනොධාතු සමපට්ඨනා කීවට නො විපාකානෙකුකමනො විඤ්ඤාණධාතු සනාතීරණකීවමි. නො කිරියානෙකුකමනො විඤ්ඤාණධාතු වොත්ථනකීවට. සාධය මානා උපපජ්ජා නිරුජ්ඣති තදනනාරං ජමනං ජමති තථා'පි නෙව භවතිසමයෙ න ආවර්ජනාදිනං අඤ්ඤාතරසමයෙ සංවරො වා අසංවරො වු අත්ථි ජවනකකිණෙ පන සවෙ දුසසීලාං වා මුට්ඨසවටං වා අඤ්ඤාණං වා අකකිනති වා නොසජ්ජං වා උපපජ්ජති අසංවරො හො ති එවං හොනෙතා'පි සො චක්ඛුන්‍යයෙ අසංවරොති චුචමති කසමා යසමා තසමි සති වාරමපි අගුනාං හොති භවතිගමපි ආවර්ජනාදිති විචිචිතතා නි'පි යථාකිං යථා නගරෙ චතුසු වාරෙසු අසංචුතෙසු කිමා'පි අනෙතාසරවාරකොටස්කතබ්‍යාදයො සුසංචුතා තථා'පි අනෙතානග රෙ සබ්බං භණ්ඩං අරකකිතං අගොපිතමෙව හොති නගරවා රෙන හි පච්ඡිනා වොරා යං ඉච්ඡන්ති තං කරෙය්‍යං එවමෙවං ජ වනෙ දුසසීලාදිය උපපනෙනසු තසමි අසංවරෙ සති වාරමපි අගු නනං හොති භවතිගමපි ආවර්ජනාදිති විචිචිතතා'නිපිති.

තසමි පන සීලාදිය උපපනෙනසු වාරමපි ගුනනං හොති භව තිගමපි ආවර්ජනාදිති විචිචිතතා'නි'පි යථාකිං යථා නගරවාරෙසු සුසංචුතෙසු කිමා'පි අනෙතාසරාදයො අසංචුතා තථා'පි අනෙතානගරෙ සබ්බං භණ්ඩං සුරකකිතං සුගොපිතමෙව හොති නගරවාරෙසු පිති තෙසු වොරානං පවෙසො නත්ථි එවමෙවං ජවනෙ සීලාදිය උපප නෙනසු වාරමපි ගුනනං හොති භවතිගමපි ආවර්ජනාදිති විචිචිතතා නි'පි තසමා ජවනකකිණෙ උපපජ්ජමානො'පි චක්ඛුන්‍යසංවරොති චුතෙතා ඉධිමායං සතිසංවරො අධිපෙයනොති වෙදිතබ්බො. චක්ඛුන්‍ය සංවරෙන සංචුතො චක්ඛුන්‍යසංවරසංචුතො උපෙනොති චුතනං හොති තථාහි පාතිමොක්ඛසංවරසංචුතොති ඉමස්ස විභබ්බ ඉමිනා පා තිමොක්ඛසංවරෙන උපෙනො හොති—පෙ-සමනනාගතොති චුතනං තං එකජ්ඣං කත්වා චක්ඛුන්‍යසංවරෙන සංචුතො චක්ඛුන්‍යසංවර සංචුතොති එවමෙවො වෙදිතබ්බො.

අථවා සංවරිති සංචුතො එකෙසි පිදහිති චුතනං හොති චක්ඛුන්‍ය යෙ සංවරසංචුතොති චක්ඛුන්‍යසංවරසංචුතො චක්ඛුන්‍යසංවරසඤ්ඤි තං සතිකවාටං චක්ඛුවාතෙ සරවාතෙ කවාටං විය සංවරි එකෙසි පිදහිති චුතනං හොති අයමෙව වොත්ථ අත්ථො සුඤ්ඤාරො.

තථාහි චක්ඛුන්‍යසංවරං අසංචුතස්ස විභරතො, සංචුතස්ස විභ රතොති එතෙසු පදෙසු අයමෙව අත්ථො දිස්සති.

විහරනීති එවං. චක්ඛුන්ද්‍රියසංවරසංවුත්තො යෙන ඤාතෙති ඉරියා පථවිභාගෙතෙ විහරනී. සංකිංසානි ආදිමිති සං චක්ඛුන්ද්‍රියසංවරද අස්ස භික්ඛුනො අසංවුත්තස්ස අථකෙතො අපිදතිතො විහරන්තස්සානි. එව මනො වෙදිතබ්බො. අථවා යෙකාරස්ස යනති ආදෙසො භික්ඛාරො ච පදපුරුණො යෙ අස්සානි අනො. උපපජ්ජෙය්‍ය නති නිබ්බතෙතය්‍යං. ආ සමා විසානපටිලාභානි චත්තාරො ආසවා අනෙකෙ ච විසානකරා කිලෙසපටිලාභා විපාකපටිලාභා වා. චක්ඛුවාරෙ හි ඉඤ්ජරමමණං ආපා ථගතං කාමස්සාදවසෙන අස්සාදයතො අනිනාන්දයතො කාමාසවො උපපජ්ජති ජිද්ධං. අකුසල්ලමිති සුගතිභවෙ ලභිස්සාමිති භවපක්ඛාය අස්සාදයතො භවාසවො උපපජ්ජති සතෙතානි වා සත්තස්සානි වා ගණනන්තස්ස දිස්සවො උපපජ්ජති සබ්බගෙව සහජාතං අකුසල්ලං අවිජ්ජාසවොති චත්තාරො ආසවා උපපජ්ජන්ති තෙති සම්පයුත්තා අපරෙ කිලෙසා විසානපටිලාභා ආයතීං වා තෙසං විපාකා තෙපිති අසංවුත්තස්සෙව විහරතො උපපජ්ජෙය්‍යන්ති වුදිවන්ති. එමංසනොති එවං අස්ස තෙ එවං. එතෙන උපායෙන න භොනති. නො අකුසල්ල ථානි වුත්තං භොති.

[illegible]

සීතෙන චලති න කම්පති කම්මසානං න චිජ්ඣති අපි ව බො ලොම සනාග්ගේරො විය අනාපසකෙනා'පි සීතෙන පුෂො න චලති න කම්පති කම්මසානමෙව මනසිකරොති. ථෙරො කිර වෙතියපබ්බතො පියභිගුගුහාය පධානස්සරේ විහරන්තො අනතරසකෙ හිමපානසමයෙ ලොකනතරිකතිරයෙ පච්චවෙකඛිත්වා කම්මසානං අචිජ්ඣන්තොව අබොධාකාසෙ චිතීනාමෙසි එවං උණ්ණාදිසු'පි අත්තයොජනා වෙදි තබ්බා, කෙවලං හි යො හිකඛු අබ්බතතමපි උණ්ණං සහති සෙච්ච ථෙරො විය අයං බමො උණ්ණාසානි වෙදිතබ්බා, ථෙරො කිර හිමහස මයෙ පච්ඡාහතනං බතිවඛිකමෙ නිසීදි කම්මසානං මනසිකරොන්තො සෙදුපිසස කවෙජ්ඣ මුච්චන්ති අථ නං අනෙතවාසිකො ආහ ඉධ හනෙන නිසීදථ සීතලො ඔක්කාසොති ථෙරො උණ්ණහසෙතොවමති ආපුසො ඉධ නිසීනෙනාති අචිච්චහානිරයං පච්චවෙකඛිත්වා නිසීදියෙ ව උණ්ණනතිවෙජ්ඣ අහනිසනනාපොව වෙදිතබ්බා, සුරියසනනාපව සෙන ඵනෙතං වජ්ඣ වෙදිතබ්බං.

යො ව වෙ තයො වාරෙ හතතං වා පානීයං වා අලභමානො'පි අනමතගෙහ සංසාරෙ අතතනො පෙතතිවිසසුප්පතති. පච්චවෙකඛිත්වා අවෙධෙතො කම්මසානං න චිජ්ඣති යෙව අබ්බතෙනති ඛංස මකසවාතාතපසමථෙසෙහි පුෂො වා'පි තිරච්ඡානුප්පතති. පච්චවෙකඛිත්වා අවෙධෙතො කම්මසානං න චිජ්ඣති යෙව සිරිසපසමථෙසෙහි පුෂො වා'පි අනමතගෙහ සංසාරෙ සීහවාග්ගාදිමුඛෙසු අනෙතවාසං පරිවතනිතසුඛිභාවං පච්චවෙකඛිත්වා අවෙධෙතො කම්මසානං න චිජ්ඣති යෙව පධානියේරො විය අයං බමො ජීසච්ඡාස -සෙ-සිදි-සසසමථසානනාති වෙදිතබ්බා, ථෙරං කිර බණ්ඩවෙල විහාරෙ කණ්ණිකාරපධානස්සරේ අරියවංසං සුණ්ණතං සොරවිසො ස පොපා ඛසි ථෙරො ජානිත්වා'පි පසනනවිත්තොනිසීනෙනා ධම්මංයෙව සුණ්ණාති විසවෙගො ඵමො අහොසි ථෙරො උපසම්පදමණ්ඩලං ආදිං කත්වා සීලං පච්චවෙකඛිත්වා පරිසුඛසීලොමති පීතිං උප්පාදෙසි සහ පිතුප්පාදු වියං නිවතනිත්වා පඨවිං පාච්ඣි ථෙරො තණ්ච වීතෙන කග්ගතං ලභිත්වා විපසානං වසේත්වා අරභතතං පාපුණි.

යො පන අකෙතාසවසෙන දුරුතෙන දුරුතතතතායෙව දුරා ගතෙ අපි අනතිමවජ්ඣන්තිතෙ වචනපථෙ සුත්වා බන්ධිගුණයෙව පච්චවෙකඛිත්වා න වෙධනි දීඝභාණ්ණකආභයේරො විය අයං බමො දුරුතතානං දුරාගතානං චචනපථානනාති වෙදිතබ්බා.

ථෙරො කිර පච්චියතනොසභාවනාරාමතාය මහා අරියවංස පටිපදං කථෙසි සබ්බො මහාගාමො ආගච්ඡති ථෙරස්ස මහාසකකා රො උප්පජ්ඣි තං අඤ්ඤාතරො මහාථෙරො අධිවාසෙත්තුං අසකෙතා

නොනා දිස්සාණකො අරියවංසං කප්ථෙති සබ්බරතී. කොලාහලං කරොතිති ආදීනි අකොකාසී උභෝපි ච අතතනො අතතනො මිහාරං ගච්ඡන්තා ගාමුනමතං එකපථෙනෙව අගමංසු සකලගාමුනමපි සො තං අකොකාසීයෙව තතො යත් මිනනා විහාරානං ම යොගා භිජුති තත් එතා දිස්සාණකප්ථෙරො තං චද්දිකා එස භ නෙත්තුමහාකං මගොගති ආහ සො අසුනනොනා විය අගමාසී ථෙරොපි විහාරං ගන්තා පාදෙ පක්ඛාලෙකා නිසීදි තමෙන අතො මාසිකො කිං හනෙන සකලගාමුනං පරිභාසනාං න කිම් අවමුත්තා ති ආහ ථෙරො බන්ධනයෙව ආමුසො මයං භාරො න අක්ඛන්ති එක පද්ධාරොපි කමමසානවිශොගං න පසංගමිති ආහ එත් ඔ වචන ථෙව වචනපථොති වෙදිතබ්බො.

යො සන උප්පන්නා සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛමනසෙන දුක්ඛා බිහලසෙන නිප්පා එරසසෙන බරා නිබ්බාසෙන කටුකා අසංඤ චරතිතතො අසානා මනානා අවසිස්සනතො අමනාපා පාණ්ණරණ සමත්තාය පාණ්ණරා අභිවාසෙති යෙව නවෙධති එවං සභාවො ගොති. මිත්තලස්සබ්බෙන පධානියප්ථෙරො විය අයං උප්පන්නානං -පෙ-අභිවාසිකජාතිකොති වෙදිතබ්බො, ථෙරස්ස කීර රතී. පධා නෙන විතිනාමෙකා සිත්තං උදරවානො උප්පජ්ඣ සො තං අභිවා සෙනාං අසනෙකානො ආමතනාති පරිවතනාති තමෙන චික්ඛමන සස්ස සිතො පිණ්ඩපාතියප්ථෙරො ආහ ආමුසො පබ්බජිතො නාම අභිවාසනාසිලො ගොතිති හො සාමු භගොති අභිවාසෙකා නිව්චලො සසි වානො නාතිනො යාච හදයං එලෙසී ථෙරො වෙදනං වික්ඛ මොකා විපසංගෙනා මුහුරතනා අනාගාමි භුත්වා පරිනිබ්බාසීති.

සං භික්ඛාති සීතාදිසු යං කිම් එකධම්මමපි අස්ස අනඤ්චාසයතොති අනඤ්චාසනාසං අනඤ්චාසනාසං සෙසං වුත්තනායමෙව. ආසවුප්ප නාති පනෙත් එවං වෙදිතබ්බො සිතෙන පුඤ්ඤ උණ්ණං පත්තයො කා මාසවො උප්පජ්ජති එවං සබ්බත්තං නාමි නො සමපතතිහවෙ සුගතිහවෙ සිත්තං වා උණ්ණං වාති හවං පනෙත්තනාසං හවාසවො, මයං සිත්තං උ ණ්ණනාති ගායො දිසාසවො සබ්බබ්බෙනෙව සමපසුත්තො අභිජුස වොති, ඉමෙ වුවචනාති-පෙ-අභිවාසනා පහානබ්බාති ඉමෙ සීතාදිසු එකවෙකස්ස වස්සෙන චත්තාරො කන්තා අනෙකෙ ආසවා ඉමාය බ්බාතිසංවරසංඛාතාය අභිවාසනාය පහානබ්බාති වුවචනාති අප්ථො, එත් ඔ යමො අයං බන්ධනී සීතාදයො ධම්මෙව අභිවාසෙති අතතනො උපරි ආරොපෙකා වාසෙති යෙව න අසතමානො හුත්වා තුරස්සති කස්සො අභිවාසනාති වුවචනාති වෙදිතබ්බො.

පටිසංඛ්‍යාසොතිසො චණ්ඩං ගජං පටිවජ්ජෙති අහං සම
 භෙග්ගි වර්ණිකා ගජස්ස ආසනෙන න සාතබ්බං තතො නිදානං ඝි
 මරණෙට්ඨි සියා මරණමත්තමට්ඨි දුක්ඛනති එවං උපාසෙත පථෙත්තං-ප
 ට්ඨවෙකඤ්ඤා චණ්ඩගජං පටිවජ්ජෙති පටිකකමති එස නසො සබ්බජ්ඨි.
 චණ්ඩානති දුඝං වාලනාති වුත්තං හොති. බ්‍රාහ්මනාති බ්‍රිදිරබ්‍රාහ්මණාදිං
 කණ්ඩකාධානනති යජ්ඨ කණ්ඩකා විජ්ඣනති තං ඔකාසනති වුත්තං
 හොති. සොබ්බනති සබ්බසො ජිනනවටං. පසානනති එකතො ජිනන
 නටං. චණ්ඩකුනති උච්චිසොදකගබ්බමලාදිනං ජබ්බිනසානං. ඔලී
 ගලලනති තෙසංයෙව කද්දමාදිනං සද්දතොකාසං. තං ජණ්ණම
 නතමපි අසුචිහරිතං. හොති චෙ'පි චෙතාති. සානාති අමනුස්සදුඝා
 නි හොනති තසමා නාති වජ්ජෙතබ්බාති. අනාසනෙති එජ්ඨ පන අ
 ද්‍රව්‍යතං ආසනං අනාසනං තං අජ්ඨකො අනියතවජ්ජිකං රහො පටි
 චජ්ජනාසනනති චෙදිතබ්බං.

අගොචරෙති එජ්ඨ'පි අයුතො හොචරො අගොචරො සො
 වෙසියාදිහෙදතො පචච්ඨො. පාපකො මිත්තනති ලාමකො දුස්සිලෙ
 මිත්තපතිරුපකෙ අමිත්තෙ. ගජනනනති සෙවමානං. විසද්දා සමුගම
 චාදිති පරික්ඛා බුඬිසමපනනා සමුගමවාරයො, ඝිකුනමෙතං අභි
 වච්ඡාං තෙති එකං කමමං එකුදෙදසො සමසික්ඛතාති ඉමං සමානං
 බ්‍රහ්මං චරනාති තසමා සමුගමචාදිති වුච්චනති. පාපකෙසු සාතෙසුති
 ලාමකෙසු සාතෙසු. ඔකපෙසසුනති සද්දහෙය්‍යං අධා අයමායසමා අ
 කාසි කරස්සතිති වා. සං ගිස්සාති ගජ්ඨිආදිසු යං කිචි එකමපි අස්ස. සෙ
 සං වුත්තනායමෙව, ආසවුපපනති පනෙත් එවං චෙදිතබ්බා ගජ්ඨිආදිති
 දුතෙන දුකෙකන වුච්චස්ස සුඛං පජ්ඨයතො කාමසමො උපපජ්ජති
 නත්ති නො සමපනතිහවෙ සුගතිහවෙ ජ්දිසං දුක්ඛනති හවං. පනෙත්
 නාසස්ස හවාසමො මං හත්ථි මද්දති අස්සොති ගාතො දිඝාසමො සබ්බෙ
 හෙව සමපසුතො අවිජ්ජාසමොති.

ඉමෙ වුච්චනති-පෙ-පටිවජ්ජනා පහානබ්බාති ඉමෙ [ගජ්ඨි] ආ
 දිසු එකකස්ස වසෙන වත්තාරො කත්වා අනෙකෙ ආසවා ඉමිනා සීල
 සංවරසබ්බාතෙන පටිවජ්ජනෙන පහානබ්බාති වුච්චනතිති චෙදිතබ්බා.

පටිසංඛ්‍යාසොතිසො උප්පනං කාමමිනක්කං නාධිවාසෙති
 නි ඉති වායං විතකෙකා අකුසලො ඉති'පි සාවජ්ජො ඉතිපි දුක්ඛ
 විපාකො සො ච බො අත්තව්‍යාබාධා'පි සංවත්තනතිති ආදිනා නාසෙ
 න යොනිසො කාමවිතකෙක ආදිනවං පච්චචෙකඤ්ඤා තැමිං න
 යමිං ආරමමණෙ උප්පනං ජාතමතිතිබ්බතං. කාමවිතක්කං නාධි
 වාසෙති විත්තං ආරොපෙත්වා න වාසෙති අබ්‍යතනරෙන වා

සෙතීනිපි අනෙකු. අනඬිවාසෙනෙකා කිං කරොති. පජහති ඡබ්බෙති කිං කවටරං විශ පිටකෙනාති? නති අපි ච බො තං විනොදෙති භුදති විජ්ඣති නිභරති කිං බලිවද්දං විශ පනොදෙනාති? නති අථබො වෘත්තිකරොති විගතනතං කරොති යථාසූ අනෙකාපි නාවසිසාති අනතමසො භවබ්ගමනතමපි තථා නං කරොති කථං පන නං තථා කරොත්ති? අනභාවංගමෙති අනු අභාවංගමෙති වික්ඛම්භනපපභා නෙන යථා සුචික්ඛමතිතො හොති තථා කරොත්ති චුත්තං හොති. එස නයො වෘපාදවිතිංසාවිතකෙනසු. එන් ච කාමචිතකෙනාති යො කාමපට්ඨසංයුතො විතකෙකා මිච්ඡාසංකපපොති විභවෙත චුත්තො. එස නයො ඉතරෙසු.

උප්පනනුප්පනෙන උප්පනෙන උප්පනෙන උප්පනනමනෙක යෙවාති චුත්තං හොති. සකිං වා උප්පනෙන විනොදෙති උත්තියවාරෙ අජ්ඣුප්පෙකිතා න හොති සතකතතතුවපි උප්පනනුප්පනෙන විනො දෙතියෙව. පාපකෙ අකුසලෙති ලාමකභේන පාපකෙ අකොසලෙ නාය අකුසලෙ. ධම්මෙති තෙයෙව කාමචිතකනාදයො සබ්බෙ'පි වා නව මහාවිතකෙක තන් තයො චුත්තා එව අවසෙසා ඤාතිවිත කෙකා ජනපදවිතකෙකා අමරවිතකෙකා පරානුද්දයනාපට්ඨසංයුතො විතකෙකා ලාභසක්කාරසිලොකපට්ඨසංයුතො විතකෙකා අනවඤ්ඤ නතිපට්ඨසංයුතො විතකෙකාති ඉමෙ ඡ. සංඝිකාති එතෙසු විත කෙකසු යං කිචි අසා. සෙසං චුත්තනායෙව.

කාමචිතකෙකා පනෙත් කාමාසවො එව තංවිසෙසො භවාසවො තංසමපයුතො දිඨ්ඨාසවො සබ්බවිතකෙකසු අවිජ්ජා අවිජ්ජාසවොති එව. ආසවුප්පනති වෙදිතබ්බා. ඉමෙ චුච්චනති—පෙ—විනොදනා පහානබ්බාති ඉමෙ කාමචිතකනාදිවසෙන චුත්තප්පකාරා ආසවා ඉමිනා තසමිං තසමිං විතකෙක ආදීනවපච්චවෙකකතසතිතෙන විරිය සංවරසම්භානෙන විනොදනෙන පහානබ්බාති චුච්චනතිති වෙදිතබ්බා. පටිසම්භාසොතිසො සතිසමෙතාජ්ඣාබ්බා. පාමෙතිති අභාවනාය ආදීනවං භාවනාය ව ආනිසංසං උපායෙන පථෙන පච්චවෙක්ඛන්තා සතිසමෙතාජ්ඣාබ්බා. පාමෙති එස නයො සබ්බන්. එන් ච කිවාපි ඉ මෙ උපරිමග්ගතතසසමයසමතුතා ලොකුතතරබොජ්ඣාබ්බා එව අධි පෙපනා තථා'පි ආදිකමමිකානං බොජ්ඣාබ්බෙතසු අසමෙතාහන්. ලො කිසලොකුතතරමිසසකෙන වෙසං නයෙන අන්වර්ණනං කරිසා මි ඉධිපන ලොකිසනායං පහාය ලොකුතතරනායො එව ගහෙන බෙබ්බා. එන් සතිසමෙතාජ්ඣාබ්බාති ආදීනා නයෙන චුත්තානං ස තතනනං ආදිපදනංයෙව නාව-

අනොසීදන පච්චුප්පානං, පිනාසනීති පිති සා ඵරණලක්ඛණං භුභිල කකණං වා කායචිත්තානං පිනානුරසා තෙසංයෙව ඔදග්ගපච්චුප්පානා, කායචිත්තදුරුච්චසංඝානානො පසංඝි සා උපසමලක්ඛණං කායචිත්තදුරුච්චමඤ්ඤානුරසා කායචිත්තානං අපරිපථඤ්ඤානසීතිභාවපච්චුප්පානා, ස්මාධානානො සමාධි සො අවිකේතපලක්ඛණො අවිසාරලක්ඛණො වා විතතචේතසිකානං පිණ්ඩානුරසො විතතසීතිපච්චුප්පානො, අජිඤ්ඤාපකකනානො උපෙකඛා සා පටිසංඛිතානලක්ඛණං සමවාහිතලක්ඛණං වා උනාධිකනිවාරණරසා පකුපානුපච්චේදනරසා වා මජ්ඣිමනිකානුපච්චුප්පානා, සෙසං වුත්තනායමෙව ඵලං සෙසපද්ධනමපි අනුත්තො ලක්ඛණාදිති ච විනිච්ඡයො විඤ්ඤාතබ්බො.

කමතොති ඵල්ල ච සතිවට්ඨානං භික්ඛවෙ සබ්බජීකං වදුමිති වචනතො සබ්බසං සෙසබ්බොජ්ඣාසිතානං උපකාරකතා සතිසමේඛා ජ්ඣාසිතො පඨමං වුත්තො තතො පරං සො සතො විහරන්තො තං ධම්මං පඤ්ඤාය විවේචිති ආදිනා නයෙන සෙසසමේඛාජ්ඣාසිතානං සුබ්බාපරිසවවනෙ පයොජනං සුත්තෙයෙව වුත්තං ඵලමෙල්ල කමතො'පි විනිච්ඡයො විඤ්ඤාතබ්බො.

අනුනාධිකතොති කසමා පන භගවතා සතෙතව බොජ්ඣාසිතා වුත්තා අනුනා අනාධිකාති ලීනුඛවචපට්ඨකතො සබ්බජීකතො ච ඵල්ල භි නයොව බොජ්ඣාසිතා ලීනාසං පට්ඨකතා යථා යථෙවබො භි කකවෙ සමයෙ ලීනං විතතං හොති කාලො තසමිං සමයෙ ධම්මවිචයසමේඛාජ්ඣාසිතාසං භාවනාය කාලො විද්විසසමේඛාජ්ඣාසිතාසං කාලො පිතිසමේඛාජ්ඣාසිතාසං භාවනායාති, තයො උඛ්චවස්ස යථාග යථෙවබො භික්ඛවෙ සමයෙ උඛ්චතං විතතං හොති කාලො තසමිං සමයෙ පසංඝි සමේඛාජ්ඣාසිතාසං භාවනාය කාලො සමාධිසමේඛාජ්ඣාසිතාසං භාවනාය කාලො උපෙකඛාසමේඛාජ්ඣාසිතාසං භාවනායාති, ඵකො පනෙල්ල සබ්බජීකො යථාග සතිව ධම්මං භික්ඛවෙ සබ්බජීකං වදුමිති, සබ්බතතින නති'පි පාෂො විතතමපි සබ්බල්ල ඉච්ඡිතබ්බකතති අනෙල්ල ඵලං, ලීනුඛ වචපට්ඨකතො සබ්බජීකතොව සතෙතව බොජ්ඣාසිතා වුත්තා අනුනා අනාධිකා ඵලමෙල්ල අනුනාධිකතො'පි විනිච්ඡයො විඤ්ඤාතබ්බො, ඵලං නාව සතිසංඝොජ්ඣාසිතනති ආදිනා නයෙන වුත්තානං සතනනං ආදි පද්ධතං යෙව අනුච්ඡේදනං කල්ලා ඉද්දති භාවෙති විවේකනිසංසිතනති ආදිසු ඵලං ඤ්ඤාතබ්බො, භාවෙතිති වසේසති අතතතො විතතසන්නානෙ පුනපුනං ජනෙති අභිතිබ්බතෙතතිතු අනෙල්ල, විවේකනිසංසිතනති විවේකනිසංසිතො විවේකනාති විවිතතතා සමායං තදබ්බවිවේකො විකිබ්බකසමුච්චේදපට්ඨපසංඝිතිසංරණවිවේකොති පච්චිධො තාසං නා

නාහනං අරියධම්මෙ අවිනිකොති එත්ථ චුතතනායෙතොව චෙදිනබ්බං අයමෙව හි තත්ථ චිතයොති චුතෙනා ඵවමෙනසම්. පචච්ඨෙවි විමේ භෙක විවෙකනිසසිතනාති තදබ්බවිවෙකනිසසිතං සමුචෙත්ථවිවෙකනි සසිතං නිසාරණවිවෙකනිසසිතව සතිසමොඤ්ඤායං භාවෙතීති අය මඤ්ඤා චෙදිනබ්බං. තථාහි අයං බොජ්ඣක්ඛගභාවනානුසුතෙනා යොගී විපස්සනාකමණේ කිච්චතො තදබ්බවිවෙකනිසසිතං අර්ඤ්ඤාසයතො නි සාරණවිවෙකනිසසිතං. මග්ගකාලෙ පන කිච්චතො සමුචෙත්ථවිවෙක නිසසිතං ආරමමණතො නිසාරණවිවෙකනිසසිතං සතිසමොඤ්ඤායං භාවෙතීති.

පචච්ඨවිවෙකනිසසිතමපිති එකෙ තෙ හි න කෙවලං. බලවිප සසනාමග්ගඵලකමණේසු ඵව බොජ්ඣක්ඛග උඞ්ඨරනාති විපස්සනාපාද කකපිණර්ඤානං ආනාපානාසුභක්ඛමභවිභාරජ්ඣානෙසුපි උඞ්ඨරනාති නච පටිසිඬා අභකථාචරියෙහි තසමා තෙසං මතෙනා එතෙසං ඤානා නං පචතතිකමණේ කිච්චතො ඵවං විකම්මනාවිවෙකනිසසිතං. යථා ච විපස්සනාකමණේ අර්ඤ්ඤාසයතො නිසාරණවිවෙකනිසසිතනාති චුතතං. ඵවං පටිපපස්සතිවිවෙකනිසසිතමපි භාවෙතීති වග්ගං. වට්ටහි. ඒස නායො විරාගනිසසිතාදිසු විවෙකඤ්ඤා ඵව හි විරාගාදයො කෙ වලං. තෙත්ථ චොස්සග්ගො දුට්ඨො පරිච්චාගචොස්සග්ගො ච පකඤ්ඤ නථොස්සග්ගො චාති තත්ථ පරිච්චාගචොස්සග්ගොති විපස්සනාකම ණේ ච තදබ්බවසෙනා මග්ගකමණේ ච සමුචෙත්ථවසෙනා කිලෙසප්ප භානං.

පකඤ්ඤ නථොස්සග්ගොති විපස්සනාකමණේ තනන්තනාභාවෙන මග්ගකමණේ පන ආරමමණකරණෙන නිබ්බානපකඤ්ඤානං තදුභය මපි ඉමසම්. ලොකියලොකුතතරමිස්සකෙ අත්ථවණණනානායෙ වට්ටහි තථාහි අයං සතිසමොඤ්ඤායං යථා චුතතනා පකාරෙන කිලෙසෙ පරිච්චජ්ඣති නිබ්බානච පකඤ්ඤාති. චොස්සග්ගපටිණාමිගාති ඉමිනා පන සකලෙන වචනෙනා චොස්සග්ගත්ථං පරිණාමනතං පරිණතච පරි චචනතං පරිපකඤ්ඤාති ඉදං චුතතං හොති අයං හි බොජ්ඣක්ඛගභාවනා මනුසුතෙනා හිකුඤ්ඤා යථා සතිසමොඤ්ඤායං කිලෙසපරිච්චාගචොස්ස ග්ගත්ථං. නිබ්බානපකඤ්ඤ නථොස්සග්ගත්ථච පරිච්චජ්ඣති යථා ච පරිප ඤකා හොති තථා නං භාවෙතීති එස නායො සෙසබොජ්ඣක්ඛගසු. ඉධ පන නිබ්බානායෙව සබ්බසම්බන්ධෙහි විවිත්තතනා විවෙකො සබ්බෙසං විරාගභාවතො විරාගො නිරෝධභාවතො නිරෝධොති චුතතං. මග්ගො ඵව චොස්සග්ගපරිණාමි තසමා සතිසමොඤ්ඤායං භාවෙති විවෙකං ආරමමණං කත්වා පචතති යා විවෙකනිසසිතං. තථා විර්ගනිසසිතං නිරෝධනිසසිතච තච්ඤ බො අරියමග්ගකමණප්පච්චතති යා

කිලෝග්‍රෑම් ෪෫ක පරිදිවාග්‍රහණයේදී ඔහු නිකුත්කළ ආගමන ව පරිණතය පරිපක්‍ෂානාති අයුරුව අනෙක් දෙදෙනා එය නාසයා සෙසුකොට තිබුණි.

සංකීර්ණානි එතෙසු බොජකිවේනසු යං කිචි අසසං සෙයං චුත්ත
නායමෙව. ආසචුප්පනතිසං පනෙතී ඉමෙසං උපරි මහත්තායසම්පසු
ත්තානං බොජකිඛිනානං අභාවිතතතා යෙ උපපජජ්ජසුං කාමාසවො
භවාසවො අච්ජ්ජාසවොති නයො ආසවා භාවයනො එවසං තෙ න
හොනතිති අයං නයො වෙදිතබ්බො. ඉමෙ චුච්චනති—පෙ—භාවි
තාස පභානබ්බාති ඉමෙ නයො ආසවා ඉමාය මහත්තායසම්පසු
ත්තාය බොජකිඛිනභාවනාය පභානබ්බාති චුට්ඨනතිති වෙදිතබ්බො.

ඉදහි ඉමෙහි සත්‍යතාකාරණි පණිනාසවං සිකුං. ථොමොනොනා; ආසවපපතානෙ චස්ස ආතිසංසං දස්සෙතොනා ඵනෙහෙව ච කාරණෙහි ආසවපපතානෙ සත්‍යතානං උස්සුකං ජනෙතොනා සමො ච බොගිකිමි-සෙ-අනමකාසි දුක්ඛාසාහි ආග. නත් සතො ච බොති සාමිච්චනෙ තොකාරො යස්ස බොති වුක්ඛං හොති. පොරණො පනා සමිති කාලෙහි වරොණොනා. සෙ ආසවා දස්සනාහි යෙ ආසවා දස්සිතොන පතාතබ්බො හො දස්සිතොනෙව පණිනා ගොනති න අප්පටිතො සු සෙව පණිනසංඝං හොති ඵං සබ්බත්ථි වීරො.

සබ්බාසම්මංවරසංවුත්තොති සබ්බෙහි ආසව්විධානෙහි පිති
නො සබ්බෙසං වා ආසවානං විධානෙහි පිතිතො, අවෙජ්චජි නණ්ණ
නති සබ්බමි නණ්ණං ඡිද්දි සමුච්ඡිද්දි, මාමතාසි සංඝොජනනති
දසවධිසංඝොජනං පරිවත්තාසි නිමමුලමාසි, සම්මානි හෙතුනා
කාරණෙනා, මානාතිසම්මානා මානාසා දසසානාතිසමයා පතානාති
සමයා ච අරභන්තමහොති කිච්චවසෙන මානං පසානති අගමසා
දසසානාතිසමයො තොන දිසො පන සො නාචදෙව පතිගති දිඝවිසෙ
න දිඝසත්තානං ඡිට්ඨං විග අගමසා පතානාතිසමයො.

අනන්තකාසි දුකකසාසානී එවං අරහත්තමග්ගෙන මානාසස දිඨ
තතා පභිනත්තා ච සෙ ඉමෙ කායබ්බිකාසස අනෙතා ජීර්හි කරිත
ත්තං වා හි එවං චුතතඥානිමමරිසාදනෙතා ච අනන්තදිං හිකබ්බෙ
ජිවිතනහි එවං චුතතලාමකනෙතා ච සකසාසො එකො අනෙතානි
එවං චුතතකොඨාසනෙතා ච එසෙවනෙතා දුකකසාස සබ්බපදිපයසිකි
සානි එවං චුතතකොඨාසනෙතා වාහි චත්තාරො අනතා තෙසු සබ්බ
සොව ච ධුදුකකසාස අදුං චතුස්ථකොට්ඨසිකාතං අනන්තකාසි පරිමෙඡ
දං පරිවජුමං අකාසි අනන්තසමුප්පසාසමනාචසෙසං දුකකිකාසිනි
චුතතං සොනි.

අනන්තරා නො ගිහබුනි සකමනා තුළමනා පිරිසොමනසොස්
වා සමසුත්තමනා සුඛා භගවතොභාසිතං අගිනන්දනා ඉදං
දුක්ඛස්ස අනාකිරියා පරියොසානං. භගවතො භාසිතං සුකරිත්.
සුලපිතං එවමෙවං භගවා එවමෙන සුගතාහි මන්තෙන සමපටි
ච්ඡන්තා අබ්බනුමොදිංසුති.

සෙසමෙත්ථ යං න වුත්තං තං පුබ්බෙ වුත්තන්තා ච සුවිඤ්ඤාය
න්තා ච න වුත්තං නස්මා සබ්බං වුත්තානුසාරෙන අනුපදෙසො පච්චවෙ
කම්මබ්බං—

සබ්බංසමසුත්තමණණ නා නිසිතා.

එවමෙමසුනාහි බම්බදාදසුත්තං. යහමා පනස්ස අටථුප්පත්තීනො
නිකෙතො නස්මා තං දෙසෙත්ථි චස්ස අපුබ්බපදවණ්ණනං කරස්සාම
කතරාය පන ඉදං අටථුප්පත්තියා නිකම්මන්තාහි ලාභසක්කාරෙ භගව
තො කීර මහාලාභසක්කාරො උප්පජ්ඣී යථා තං චන්ත්තාරො අසමික
යො පුරිනදානපාරමිසමයස්ස සබ්බදිසාසු යමකමහාමෙතො වුළුගිත්තා
මහොසං විය සබ්බපාරමියො එකසමිං අනන්තාවෙ විපාකං දස්සාමාහි
සමපිණ්ඩා විය ලාභසක්කාරමහොසං නිබ්බන්ධාසිංසු තතො අනන්
පානසානවත්ථලාගතවිලෙපනාදිහත්ථා බත්ථියමුහමණාදයො ආ
ගන්තො කහං ඤ්ඤො කහං භගවා කහං දෙවදෙවො නරාසනො පුරිස
සීතොහි භගවන්තං පරියෙසනති සකටයතෙහිපි පච්චයෙ ආගරිත්ථි
මාකාසං අලගමානා සමන්තා ගවුත්තපමාණමපි සකටබුරෙන සකට
බුරං ආගච්ච නිසිනති චෙව අනුබ්බන්තාහි ච අකුකම්මාදිමුහමණාද
යො විය සබ්බං බකුකෙසු තෙසු තෙසු සුත්තෙසු ච ආගන්තයෙන
වෙදිතබ්බං—යථා ච භගවතො එවං භික්ඛුසංඝස්සාපි වුත්තං හෙතං තෙ
න බො පන සමයෙන භගවා සක්කන්තො හොති ගරුකන්තො මානිතො
සුඤ්ඤො අපචිතො ලාජ්ඣී විවර්මණිපාතසෙත්තාසනතිලානපච්චයහෙස
ජ්ජපරිකාරානං භික්ඛුසමොසාපි බො සක්කන්තො හොති—පෙ—පරිකාරා
රානන්ති තථා යාවතා බො වුඤ්ඤ ඵතරහි සම්ඝා වා ගණො වා ලොකෙ
උප්පන්නා නාහං වුඤ්ඤ අඤ්ඤං එකසම්ඝමපි සමනුපස්සාමි එවං ලාභ
ගායසග්ගප්පත්තං යථර්ථ වුඤ්ඤ භික්ඛුසමොසාහි ස්වායං භගවතො භි
ක්ඛුසම්ඝස්ස ච උප්පන්නා ලාභසක්කාරො එකතො හුඛා වින්තා
මහානදීනං උදකම්මිව අප්පමෙය්‍යා අගොසී.

කමෙන භික්ඛු පච්චයගරුකා පච්චයනිධා පච්චයබ්බාහුලිකා අහෙ
සුං පච්චාහන්තමපි තෙලමබුථාණිනාදිසු ආගවෙසු ගණ්ඨිං පහරිත්ථා
අමාකං ආචරියස්ස දෙථ උපස්සායස්ස දෙථාහි උච්චාසද්දං කරො
න්ති සා ච නෙසං පච්චනති භගවතොපි පාකවා අගොසී.

තනො හගවා අනුප්‍රවේශයන්හි බලවත්වීම. උපාදෙය්‍යා වි
 නොසි පව්වයා අභිප්‍රායානි න සකකා සිකකාපදං පඤ්ඤපෙඤා පච්ච
 යපට්ඨමා හි කුලපුත්තානං සමණධර්මවුත්තී හන්දහං බම්මදයාදපටි
 පදං දෙසෙමි සා සිකකාකාමානං කුලපුත්තානං සිකකාපදපඤ්ඤානි
 විය හවිසානි නගරවාතර සපිතසඛකාසිකාආදයො විය ව යථා හි
 නගරවාතරසපිතෙ සඛකාසිකෙ ආදයෙ වත්තාරො පි වණණං අත්ත
 නො ඡායං දිසවා වජ්ජං පතාය නිද්දසා ගොන්ති එවමෙවං සිකකා
 කාමානං කුලපුත්තානං සිකකායොගමග්ගිකෙන අත්තානං මණ්ඩකු
 කාමා ඉමං සඛකාසිකාදසුපමං දෙසනං ආවජ්ජවා ආමිසදයාදපටි
 පදං වජ්ජවා බම්මදයාදපටිපදං පුරෙන්නා ඤාපමෙව ජාතිජරාමර
 ණාසා අත්තං කරිසානන්ති ඉමිසා අට්ඨප්පත්තියා ඉදං සුත්තං අභා
 සි-තත් බම්මදයාද මෙ හිකුමම හදි එ මා ආමිසදයාදති බම්මසා
 මෙ හිකුමෙව දයාද හවථ මා ආමිසසා යො මග්ගං බමෙමා තසා පටි
 ගතාහකා හවථ යම බො මග්ගං ආමසං තසා මා පටිගතාහකා හව
 ථාති වුත්තං හොති තත් බමෙමාපි දුට්ඨො නිප්පරියායබමෙමා පරි
 යායබමෙමාති ආමිසමපි දුට්ඨං නිප්පරියායමිසං පරියායමිසන්ති
 කථං මග්ගප්පතිබ්බානාහෙදෙ හි නවට්ඨොපි ලොකුත්තරබමෙමා නි
 ප්පරියායබමෙමා නිබ්බන්ධිකබමෙමායෙව න කෙනාපි පරියායෙන කා
 රණෙන වා ලෙසෙන වා බමෙමා යං පතිදං විට්ඨප්පත්තියං කුසලං
 සෙය්‍යපීදං ඉමෙකෙවො විට්ඨං පණෙනො දනං දෙහි සීලං සමා
 දියති උපොසථකමමං කරොති ගනිමාලාදීති වජ්ජපුජං කරොති බ
 මමං සුණාති දෙසෙති කානසමාපතායො නිබ්බන්ධනති එවං කරො
 නො අනුපුබ්බන නිප්පරියායබමමං අමතං නිබ්බානං පටිලභති
 අසං පරියායබමෙමා තථා විවරාදයො වත්තාරො පච්චයා නිප්පරියා
 යාමිසමෙව න අඤ්ඤාන පරියායෙන වා ලෙසෙන වා ආමිසං යං පති
 දං වට්ඨගාමිකුසලං සෙය්‍යපීදං ඉමෙකෙවො වට්ඨං පණෙනො සුමප
 නාතිහවං ඉවජ්ජමානො දනං දෙහි-පෙ-සමාපතායො නිබ්බන්ධනති එවං
 කරොනො අනුපුබ්බන දෙවමනුසාසමපතතිං පටිලභති ඉදං පරි
 යායාමිසං නාම-තත් නිප්පරියායබමෙමාපි හගවතොයෙව සන්තකො
 හගවතා හි කපිතතා සිකඤ්ඤා මග්ගප්පතිබ්බානාති අභිවජ්ජන්ති වු
 ත්තං හෙතිං සො හි බ්‍රාහ්මණ හගවා අනුප්පනාසා මග්ගසා උපා
 දෙනා අසජාතසා මග්ගසා සජනො-පෙ-මග්ගානුගා ව පන ථ
 තරහි සාවකා විහරන්ති පච්ජා සමනතාගතාති ව සො භාවුසො හග
 වා ජානං ජානාති පසං පසාති වකඤ්ඤානො ඤාණභුතො බම්මභු
 තො බ්‍රහ්මභුතො වත්තා පවත්තා අත්තං නිවන්තො අමතසා දතා
 බම්මසානි තථාගන්තාතිව.

පරියායධම්මොපි භග්වතොයෙව සන්නකො භගවතාහි කපිත තත්තාඵවං ජානානති විවරං පඤ්ඤා දුනං දෙනොනා—පෙ—සමාප තතිං නිබ්බන්ධනොනා අනුක්කමෙන අමතුං නිබ්බානං පටිලභතී ති නිපපරියායාමිසමපි භගවතොයෙව සන්නකං භගවතා හි අනුක්ක තත්තායෙව හික්කුති ජීවකච්ඡුං ආදිකං කතා පණීතවිවරං ලඛං යථාහ අනුජානාමි හික්කවෙ ගහපතිවිවරං යො ඉච්ඡති පංසුකුලිකො හොතු යො ඉච්ඡති ගහපතිවිවරං සාදියතු ඉතරිතරෙනපාහං හික්ක වෙ සනතුසිංයෙව වණ්ණමිති පුබ්බෙ හි හික්කු පණීතං පිණ්ඩපාතං නාලඡුං සපදනපිණ්ඩයාලොපහොජනායෙවාහෙසුං රාජගහෙ විහ රතෙනන භගවතා අනුජානාමි හික්කවෙ සසිසහත්තං උදෙසහත්තං නිමන්තනහත්තං සලාකහත්තං පකිකං උපොසවිකං පාටිපදිකනති ඵවං අනුක්කතත්තායෙව පණීතහොජනං ලඛං තථා සෙනාසනං පුබ්බෙ හි අකට්ඨකාරුක්කමුලාදිසෙනාසනායෙව හික්කු අහෙසුං තෙ අනුජානාමි හික්කවෙ පචලෙණානීති ඵවං භගවතා අනුක්කත තත්තායෙව විහාරො අසිසියොගො පාසාදො හමිතියං ගුහානි ඉමිනා සෙනාසනානි ලභිංසු පුබ්බෙ මුත්තහරිට්ඨෙනෙනව හෙසජ්ජං අකංසු තෙ භගවතායෙව අනුජානාමි හික්කවෙ පච හෙසජ්ජානි සෙය්‍යපීදං සප්පි නවනීතං තෙලං මවුපථාණීතනති ඵවමාදිනා නයෙන අනුක්ක තත්තා නානාහෙසජ්ජානි ලභිංසු පරියායාමිසමපි භගවතොයෙව ස න්නකං භගවතා හි කපිතත්තායෙව ජානනති සමපතතිභවං පඤ් ඤො දුනං දතා සීලං—පෙ—සමාපතතියො නිබ්බන්ධනො අනුක්ක මෙන පරියායාමිසං දිට්ඨසමපතතිං මනුස්සසමපතතිං පටිලභතීති.

තදෙව යසමා නිපපරියායධම්මොපි පරියායධම්මොපි නිපපරියා යාමිසමපි පරියායාමිසමපි භගවතොයෙව සන්නකං තසමා තත් අත්ත නො සාමිභාවං දසෙසතොනා ආහං ධම්මදාසාද මෙ හික්කවෙ භවථ මා ආමිසදායාද යො මයං සන්නකො දුට්ඨොපි ධම්මො තස්ස දායාද භව ථ යච්චො ඵතං මයනතෙව සන්නකං ආදීසං තස්ස දායාද මා භවථ ධම්මකොඨාසසෙසව සාමිනො භවථ මා ආමිසකොඨාසස්ස යො හි ජන සාසනෙ පබ්බජිතො පච්චයපරමො විහරති චතුසු තණ්හප්පාදෙසු සඤ්ඤි ස්වාමානො නික්කිත්තවුරො ධම්මානුධම්මපටිපතතීයං අයං ආමිසදායාද නාම තාදිසා මා භවථ යො පන අනුක්කතපච්චයෙසු අප්පිච්ඡතාදිති චෙව නිස්සාය පටිසංඛාසෙවමානො පටිපතතිපරමො විහරති චතුසු අරියවංසෙසු සඤ්ඤිස්වාමානො අයං ධම්මදායාදෙ නාම තාදිසා භවථානි වුත්තං හොති.

ඉද්දති යෙසං තත් ඵතදහොසි භවිස්සති මා අනාගතමධානං කිංඤ්ඤො භගවා සාවකානං අලාභකීකො ඵවමානාහි තෙසං අති

පණ්ඩලාභාසිකා අතං වදාමිති දසෙසංචුං ආහ අඤ්ඤි මෙ තුමෙහස්ස
 —පෙ—නො ආමිසදයාදාති තස්සායමයො අඤ්ඤි මෙහස්ස අනුකම්පා
 අනුදායා හිතෙසිතා කෙන නු මො මෙ කාරණෙන කෙන උපායෙන
 යාවකා ධම්මදයාද අසස්ස ධම්මකොසාසසාමිනො නො ආමිසදයාදාති
 අයං පන අධිප්පායො පසස්සති කිර හගවා ආමිසගරුකානං ආමිසෙ
 උපකම්පිතානං අතීතකාලෙ තාව කපිලස්ස හික්ඛුනො සබ්බාපිටි ආ
 දිත්තං හොතීති ආදිතා නයෙන ආගතපාපහික්ඛතික්ඛතීසික්ඛමානා
 දීනව අනෙකස්සානං අපායපරිපූරකත්තං අත්තනො සාසනෙ පබ්බ
 ජිතානං දෙවදත්තාදිනව ධම්මගරුකානං පන සාරිපුත්තමොග්ග
 ලානමහාකස්සපාදිනං අභිඤ්ඤපටිසම්මදිගුණපටිලාහං තස්මා
 තෙසං අපායපරිමුත්තිං සබ්බගුණසම්පන්නිව ඉච්ඡන්තො ආහ අඤ්ඤි මෙ
 තුමෙහස්ස අනුකම්පා කිත්ති මෙ සාවකා ධම්මදයාද හවෙය්සං නො
 ආමිසදයාදාති පච්චයගරුකො චතුපරිසන්නරෙ කුටකභාපණො චිස
 නික්ඛන්තො රො චිස ච නිත්තෙතො නිපසණො හොති තනො චිවට්ඨි
 තච්ඡෙනා ධම්මගරුකො තෙජ්ජා සීහොව අභිකුය්ස්වාරී නසමාපි එව
 මාහ අඤ්ඤි මෙ තුමෙහස්ස—පෙ—නො ආමිසදයාදාති එවං ධම්මදයාද
 මෙ හික්ඛමෙ හවථ මා ආමිසදයාදාති ඉදං අනුකම්පාය පණ්ඩිතතරං
 ලාහං ඉච්ඡන්තො වුත්තං නො අලාභඤ්ඤානාති සාධෙත්වා ඉදාති
 ඉමස්ස ඔවාදස්ස අකරණෙ ආදීනවං දසෙසන්තො ආහ තුමෙහස්ස හි
 ක්කමෙ—පෙ—නො ධම්මදයාදාති. තත් තුමෙහස්සි තෙන ආදිස්සා
 හමෙස්සාපාති තුමෙහස්සි තෙන ආමිසදයාදහාවෙන නො ධම්මදයාද
 හාවෙන ආදිස්සා හවෙය්සාථ අවදිසිතබ්බා විසුංකාතබ්බා වචන්පෙන
 බ්බා විඤ්ඤාති ගාරය්සා හවෙය්සාපාති වුත්තං හොති කිත්ති ආමිසදයා
 ද සන්තසාවකා විහරන්ති නො ධම්මදයාදාති අහමි තෙන ආදිස්සා
 හමෙස්සානති අහමි තෙන තුමහාකං ආමිසදයාදහාවෙන නොධම්ම
 දයාදහාවෙන ගාරය්සා හවෙය්සං.

කිත්ති ආමිස—පෙ—දයාදාති ඉදං හගවා තෙසං අතීව මුද්ධකරණත්ථං.
 ආහ අයං හි එත් අධිප්පායො සවෙ හික්ඛමෙ තුමෙහස්ස ආමිසලොලා
 චරිස්සථ තත් විඤ්ඤා මං ගරහිස්සන්ති කථං හි නාම සබ්බඤ්ඤා සමා
 නො අත්තනො සාවකෙ ධම්මදයාදෙ නොආමිසදයාදෙ කාතුං න
 සකෙකාති, සෙය්ස්වාපි ජාම අනාකප්පසම්පන්නෙ හික්ඛා දිස්වා ආචරි
 යුපජ්ඣායෙ ගරහන්ති කස්සිමෙ සම්මිහාරිකා කස්සන්තවාසිකාති
 සෙය්ස්වාපි වා පන කුලකුමාරකෙ වා කුලකුමාරිකායො වා දුස්සිලෙ
 පාපධම්මෙ දිස්වා මාතාපිතරො ගරහන්ති කස්සිමෙ පුත්තා කස්ස ධිත
 රොති එවමෙවං මං විඤ්ඤා ගරහිස්සන්ති කථං හි නාම සබ්බඤ්ඤා
 සමානො අත්තනො සාවකෙ ධම්මදයාදෙ නොආමිසදයාදෙ කාතුං.

නා සසෙකානිති එවං ඉමස්ස ඔවාදස්ස අකරණේ ආදීනවං දසෙකානා කරණේ ආනිසංසං දසෙකානොත්තමො ම බොති ආදිමාගි. තත් අහ මිදි තෙන න ආදිස්සො භවෙය්‍යනාති සෙය්‍යථාපි නාම වත්තාපරිපුරණ දහරහිකවු උදෙසස්පරිපුට්ඨයම්පනොන වස්සසතිකෙ ජෙරෙ විය ආක, පපම්පනොන දිස්වා කස්ස සතිවිහාරිකා කස්සනෙතවාසිකා අසුකස්සා නි පතිරුපංචොරස්ස පටිබලො වග ඔවදිකුං අනුසාසිතුනති ආවරිත්‍ර පජ්ඣායා න ආදිස්සා න ගාරස්සා භවනාති එවමෙවං. අහමිදි තෙන තුමනාකං බිම්මදායාදහාවෙන නොආමිසදායාදහාවෙන කස්ස සාවකා නාලකපටිපදං තුවටකපටිපදං ඔදුපමපටිපදං රථවතීතපටිපදං මහානොසිඛස්සාලපටිපදං මහාසුඤ්ඤාතාපටිපදං පටිපනනා වතුපව්වස සනෙතාසභාවනාරාමඅරිසවංසෙසු සකඝිතුනා පට්ඨයගෙබනො චිට්ඨ මානස්ස අබ්භාමුත්තච්ඡුපමා විහරනාති සමණස්ස ගොතමස්සාති වු තෙන සබ්බඤ්ඤා වත භගවා අසකම් වත සාවකො ආමිසදායාදපටිපදං ඡරිධාපෙතො බිම්මදායාදපටිපනතිපුරතො කාතුනති විඤ්ඤානං න ආ දිස්සො න ගාරස්සො භවෙය්‍යනාති එවං ඉමයමිං පදෙ අභිප්පායං ඤා තො සෙසං කණ්ණපණෙබ්බ වුත්තනායපට්ඨනීකෙනා චෙදිතබ්බං, එවං ඉ මස්ස ඔවාදස්ස කරණේ ආනිසංසං දසෙකානා ඉදුනිතං ඔවාදං නිය්‍යා තෙනොනා ආහ නාමොතිහ මෙ හික්වමෙ-පෙ-නො ආමිසදායාදාති එවමිම. ඔවාදං නිය්‍යාතෙනො ඉදුනිතස්ස බිම්මදායාදපටිපනතියා පරි පුරකාරිං ථොමෙතුං ඉධානං හික්ඛමෙති ආදිමාග. භගවතො හි ථොම නං සුඛාපි භොගානියෙව තථත්තාය පටිපජ්ජිතාරො තත් ඉධානී නි පාතපදමෙනං. භුත්තාමිති භුත්තවා කතභත්තකිලෙවාති වුත්තං ගො නි. පමාමිතොති යාවදජ්ඨපචාරණාය පචාරිතො යාවදජ්ඨං භුජිතො පටිකම්භත්තොජනො තිතොතොවාති වුත්තං ගොති වතුබ්බිධා හි පවා රණා වස්සංවුත්ථපචාරණා පට්ඨයපචාරණා අනතිරිත්තපචාරණා යාව දජ්ඨපචාරණාති.

තත් අනුජානාමි හික්ඛමෙ වස්සං වුත්ථානං හික්ඛානං කිංකි යා තෙති පචාරෙතුනති අයං වස්සංවුත්ථපචාරණං, ඉව්ඡාමගං භනෙතා සබ්බං මාතුමාසං භෙසපෙජ්ජති පචාරෙතුනතිව අඤ්ඤානු පුනපචාරණාය අඤ්ඤානු නිවට්ඨපචාරණායාති වු අයං පට්ඨයපචාරණං පචාරිතො නාම ආසනං පඤ්ඤායති භොජනං පඤ්ඤායති භජ්ඨපස්සො ඕතො අභිභරති පටිකෙබ්බපො පඤ්ඤායති එසො පචාරිතො නාමාති අයං අනතිරිත්ත පචාරණං, පඤ්ඤානො බාදනියභොජනියෙන සහස්සා සනතපෙසසි සමප වාරෙසිති අයං යාවදජ්ඨපචාරණං. අයමිධ අභිපෙසනා ඉත්ත වුත්තං පචාරිතොති යාවදජ්ඨපචාරණාය පචාරිතොති.

භං අක්කඤ්ඤාං ඵකන්ති අභේවා, සද්දිනති නිපාතො සබ්බජිවිත
 විහන්තිවචනෙසු තාදිසොච; නත්ථ තත්ථ අත්ථො පරිණමෙත
 බෙබ්බිඤ්ඤා පනස්ස යො ඵසොති අභේවා, යො ඵසො පිණ්ඩපාතො
 නාම ඉදං ආමිසකුඤ්ඤාතරනති චුත්තං හොති. සන්ත්තනාමනති සා
 ධු වයාහං; ඡිචනති යථා ඉදති ඉමං බණං විනිනාමෙම ඵචමෙවං
 රතතිජ්වලිප්පි, විනිනාමෙසානති බෙපෙසා. අනිවත්තාපෙසාං;
 භො නං සිණ්ඩසානනති සො නං සදෙවකෙන ලොකෙන සිරසා
 සමපිච්ඡිතබ්බරුපං සුගතාතිරිත්තං පිණ්ඩපාතං අගුජ්ඣා ධම්ම
 දයාදහාවං ආකච්ඡමානො. ආදිත්තසිසුපමං පට්ටපෙකතිනා නො
 නෙව ජ්ඣවජ්ජාදුබ්බලොපන ඵලං රතතිජ්වලිප්පි. විදනාමෙසා; අඨ
 දුක්ඛසසාති ඉමසමි. පන වාරෙ ඵස සංබෙපො. සචෙ යො හිකඤ්ඤා
 යන්ත්තනාහං—පෙ—විනිනාමෙසානති විනෙතානො ඵච්ඡිප්පි වි
 නෙතසා පබ්බජිතෙන බො වාලුමිහාකුලෙ අරකෙඤ්ඤා තෙසරුපං
 විස පටකාමගුණවාලාකුලෙ යාමෙ පිණ්ඩපාතොපි දුක්ඛං පරිසෙ
 සිතං අයං පන පිණ්ඩපාතො ඉති පරිසෙසනාදිනා ව විමුත්තො
 සුගතාතිරිත්තො වාති උගතො සුජ්ඣතමනිසකුමාරෙ විස හොති
 යෙති ව පවති කාරණෙති පිණ්ඩපාතො න පරිගුජ්ඣතබ්බො හො
 ති සෙසාමිදං. පුගගලං ගරහිනා අපරිගුජ්ඣතබ්බො හොති අලජ්ජි
 පුගගලස්ස සන්තකොති අපරිසුඛඋප්පත්තිය අපරිගුජ්ඣතබ්බො
 හොති හිකඤ්ඤාපරිපාචනො අසන්තසමුත්තාවනුප්පනෙනාති සාමිකා
 නුකමොය න පරිගුජ්ඣතබ්බො හොති පිණ්ඩපාතසාමිකො හිකඤ්ඤා ජ්ඣ
 වජ්ජොති යො ධාතො තස්සෙව අනෙතවාසිකාදිඅනුකම්පාය න
 පරිගුජ්ඣතබ්බො හොති අනෙතවාසිකාවා අකෙඤ්ඤා වා තප්පට්ඨබ්බා
 ජ්ඣවජ්ජොති ගෙපි ධාතා සුභිතා අපි ව බො අසසදායය න පරිගුජ්ඣ
 තබ්බො හොති පිණ්ඩපාතසාමිකො හිකඤ්ඤා අසාමොති. ගෙති ව
 කාරණෙති අයං විමුත්තො හගවා ජි ලජ්ජිතං අගොති පරිසුඛ
 ප්පත්තිකො පිණ්ඩපාතො හගවා ව ධාතො සුභිතො පට්ටාසිංස
 කොපි වකෙඤ්ඤා පුගගලො නත්ථ යෙ ව ලොකෙ සඬා හගවා ගෙසං
 අගොති ඵලං විනෙතනා ව යො නං පිණ්ඩපාතං ගුජ්ඣා—පෙ—
 විනිනාමෙසා. ඵගතාවතා යොපි අගුජ්ඣා සමණධම්මං කුරෙති
 යොපි ගුජ්ඣතබ්බකමෙව පිණ්ඩපාතං න ගුත්තො හොති. යොපි
 ගුජ්ඣා සමණධම්මං කුරෙති යොපි ගුජ්ඣතබ්බකමෙව ගුත්තො
 හොති ගත්ථ පිණ්ඩපාතෙ හි විසෙසො අත්ථ පුගගලෙ පන විසෙ
 සො, ගඤ්ඤා ගං දසෙසනො කිමාපි භොති ආදිමාග. තත්ථ කිමා
 පිති අනුජනනපසංසනෙති නිපාතො; කිං. අනුජනාත් තස්ස හි
 කඤ්ඤා ගං අනවජ්ජපරිභොතං, කිං පසංසති ගුජ්ඣා සමණධම්ම
 කරණං. ඉදං චුත්තං හොති යදිපි යො හිකඤ්ඤා ඵලං ගුජ්ඣතබ්බකම
 ව ගුජ්ඣා කාතබ්බකමෙව කරෙසා. අඨ වො අසුසෙච මෙ සුභිමො
 හිකඤ්ඤාති යො පුරිමො හිකඤ්ඤා නං පිණ්ඩපාතං ප විකතිපිනා සමණ

බලම. කෙරෙහි අසුරෙව මෙ සොයෙව මම විසු සුරෙසු සුරත
රෙව විය විසු පණ්ඩිතෙසු පණ්ඩිතතරෙව විය ව පුරුෂතරෙව ව පාස.
සතරෙව ව දුර්විසිකතරෙව අතරෙකෙන පුරුෂයෝ ව පසංසනී
යෝ වානී වුතන. හොනි. ඉදුහි තමන්. කාරණෙන සාධෙතො
න. කියා හෙතෙහි අදිමාන.

තසානො තප්පි සියා තුමිතානං කාමො සො භික්ඛු භගවතො
පුරුෂතරෙව ව පාසංසතරෙව වානී. නං භි නාසා භික්ඛුනොති යසො
නං පිණ්ඩපාතපටිකතිපතං පාසා භක්ඛුනො දීඝරතනං අපිච්ඡ
නාසං—පෙ—විසිසාරමනාසං සංවරාසානි, කථං? තසා භි සචෙ
අපරෙන සමයෙන පටිමයසු අනුච්ඡාදා වා පාපිච්ඡතා වා මහිච්ඡ
තා වා උපපජ්ජිසාති තතො නං ඉමිතා ප්‍රාණපාතපටිකකපඅභිකු
සෙන නිවාරෙසාති අපර භං පුග්ගාතිරිතන මපි පිණ්ඩපාතං පටි
කතිපිකා ඊදිසං ඉච්ඡං උපාදෙසිති එවං පටිමෙකමානො එස
තසො අසනතුනීයා අසලොභසා උපපන්නස්ස නිවාරණං. එවං
තාවස්ස අපිච්ඡතාස සනතුනීයා සලොභසා සංවරාසානි. සුභ
රතාසාති එස අසං සංවරාණනා, ඉධෙකයො අත්තනොපි උප
භාසානමපි දුගතෙ හොති පුජ්ජාසො එකමො අත්තනොපි
උපභාසානමපි සුභතෙ හොති සුභපාසො. කථං? යො භි අමබ්
ප්‍රාදිති ලබා අනමබ්ප්‍රාදිති පරියෙසති අඤ්ඤාසා භරෙ ලබං අ
ඤ්ඤාසා භරෙ ඡතිමෙතො සබ්බං ගාමං විචරිතා රිත්තපතො
ව විහාරං පටිසිකා නිපජ්ජති අසං අත්තනො දුගතෙ. යො පන
සාලිමංසොදනාදිතං පතො පුරෙතා දිනෙනපි දුමිමබ්බාවං
අත්තනමනාවං දසෙසති තෙසං වා සමිමබ්බාවං නං පිණ්ඩපාතං
කිං තුමෙතනි දිනනනති අපසාභදෙනො සාමණෙරගහභාදිතං
දෙති අසං උපභාසානං දුගතෙ, එතං දාමං මනුසා දුරතො පරි
වජ්ජනති දුගතෙ භික්ඛු පසාසා පාසි තුනති, යො පන යං කිච්ඡ
ලබං වා පමිණිතං වා ලබා තුමිමෙතො ව අච්ඡා විහාරං ගන්තො
අත්තනො කමම. කෙරෙහි අසං අත්තනො සුභතෙ, යො ව පරෙ
සමපි අසං වා බහුං වා ලබං වා පමිණිතං වා දුතං අතිලොභා
අත්තමනො විසසනනනුබ්බො හුතං හෙසං සමිමබ්බාවං පරිමුච්ඡා
යාති අසං උපභාසානං සුභතෙ එතං දිසා මනුසා අතිවිස විසා
පො හොනති අමිතාකං හදනො සුභතෙ ථොකකෙනපි තුසා
ති මයමෙව නං පොසෙසාමාති පටිඤ්ඤං කාමො පොසෙනති,
තප්පි සචෙ අපරෙන සමයෙන තසා අත්තනො වා උපභාසානං
වා දුගතතාසෙන විතනං උපපජ්ජිසාති තතො නං ඉමිතා පිණ්ඩ
පාතපටිකකපටිකසෙන නිවාරෙසාති අපර භං සුගතාතිරිතන
මපි පිණ්ඩපාතං පටිකතිපිකා ඊදිසං විතනං උපාදෙසිති එවං
පටිමෙකමානො එවමසා සුභරතාස සංවරාසානි. සචෙ පන
සා සොසජ්ජං උපපජ්ජිසාති තමපි එතෙතෙවච්ඡාසෙන නිවාරෙ
සාති අපර භං ගාමං තද්ද සුගතාතිරිතනං පිණ්ඩපාතං පටිකතිපිකා

තථා ජීවත්ථාදාබලාපරෙතොපි සමණධම්මං කතා අර්ථ කො
සර්වමුහුසුරසිත් එවං පච්චෙක්ඛමානො එව මයා විරියාරමිතා
ය සංවිතතිස්සති එවමයං ඉදං පිණ්ඩාදාතපටිකම්පනං දීඝරතනං
අස්චන්දනං—පෙ—විරියාරමයාස සංවතතිස්සති. එවමස්මිමෙ පච
ගුණ පරිපුර්ණ දසකථාවන්තී පරිපුරෙස්සනති; කථං? අනු භි පාලියං
යෙව අපිච්ඡන්දනාසනානුඤ්චිරියාරමිතවිබෙසන තිණි ආගතාති සෙ
සාති සංග්‍රහෙත සඛගතිතාති ඉදං භි සබ්බකථාවන්තී. නාමමෙ
ව යද්දං සංග්‍රහෙත යථාත ‘සා ව ටො අයං ආනන්ද කථා අභිස
ංග්‍රහිතා ගුණොපිච්චරණසපාසා එකන්තනබ්බිදාස විරතාස නි
රන්ධාස උපසමාස අභිසංග්‍රහ සංග්‍රහාධාස නිබ්බානාස සංවතතති
සෙසංග්‍රහං අස්චන්දකථා”ති විජ්ජාතෙ එවං ඉමෙ පච ගුණ පරිපුර්ණ
දස කථාවන්තී පරිපුරෙස්සනති දස කථාවන්තී පරිපුර්ණ තිස්සො
සික්ඛා පරිපුරෙස්සනති. කථං? එතෙසු භි අපිච්ඡන්දකථා සන්තොස
කථා අසංසග්ගකථා සීලකථා තී ඉමා වතස්සො කථා අධිසීල
සික්ඛාසඛගතිතායෙව, පච්චකකථා විරියාරමිතකථා සමාධික
ථාති ඉමා ව්‍යස්සො අධිවිතතසික්ඛාසඛගතිතා, පසංසකථා විමුක්ති
කථා විමුක්තිසුඤ්ඤස්සනකථාති ඉමා ව්‍යස්සො අධිපඤ්ඤසික්ඛා
සඛගතිතාති එවං දසකථාවන්තී පරිපුර්ණ තිස්සො සික්ඛා පරිපුරෙ
ස්සනති තිස්සො සික්ඛා පරිපුර්ණ පච අපෙතො ධම්මකම්මෙ පරිපුරෙ
ස්සනති, කථං? පරිපුර්ණ භි අධිසීලසික්ඛා අපෙතො සීලකම්මෙතොයෙව
හොති අධිවිතතසික්ඛා අපෙතො සමාධිකම්මෙතො අධිපඤ්ඤසික්ඛා
අපෙතො පඤ්ඤවිමුක්තිවිමුක්තිසුඤ්ඤස්සනකම්මෙතො එවාති එවං ති
ස්සො සික්ඛා පච අපෙතො ධම්මකම්මෙ පරිපුරෙස්සනති පච ධම්ම
කම්මෙ පරිපුර්ණ අමතං නිබ්බානං පරිපුරෙස්සනති, සෙසංග්‍රහාපි උපරි
පබ්බතො පාළුස්සකො මහාමෙඝො අභිප්පාලකො පබ්බතකඤ්ඤපදර
සාමා පරිපුරෙති තා පරිපුර්ණ ඤාණබ්බො ඤාණබ්බො මහාසුබ්බො ම
හාසුබ්බො ඤාණබ්බො ඤාණබ්බො මහානද්ධො මහානද්ධො සමු
ද්දං සාගරං පරිපුරෙති එවමෙව තස්ස භික්ඛුනො ඉමෙ පච ගුණ
පරිපුර්ණ දස කථාවන්තී ආදිං කතා යාව අමතං නිබ්බානං පරිපුරෙ
ස්සනති එවමයං භික්ඛු ධම්මදාසාදපටිපදං පටිපන්නො පරමධම්ම
දාසාදං ලව්ඨතිඑතමයං සමස්සපානො ගතවි තං කිස්ස හෙතුති
තං භි තස්සභික්ඛවෙ භික්ඛු තාති ආදිට්ඨා එවමෙ තස්ස භික්ඛුනො
පුර්ණතපාසංසතරභාවං කාරණං භාසාධනා ඉදං තෙ භික්ඛු
තථත්තාස සනතිසොජ්ජෙනා නාසමානිත භික්ඛවෙති ආදිභාත.

කං වුත්තං හොති සක්ඛා යො තං පිණ්ඩාදාතං ගුරුතී සමණ
ධම්මං කර්මස්ස සො ඉමෙහි පච්ඡන් මුලගුණෙහි පරිබාහිතො සො
පත අගුරුතී කුරුස්ස සො ඉමෙසං භාසී හොති නාසමානිත භි
ක්ඛවෙ—පෙ—පො අභිසද්ධාද්ධා—ඉදමෙවම භක්ඛාති ඉදං නි
ද්ධාපටිසොසානතො පඤ්ඤා යාව නො අභිසද්ධාද්ධා සුත්තායදෙ

සංභවා අවොච. ඉදං චක්ඛා සුගතො ඉදං ච සුත්තපදෙසං වතා
 සෙත්තනාය පටිපදාය ගතත්තා සුගතොති සඤ්ඛං. පඤ්ඤාසෙව
 භගවා; උභාසාසනා විහාරං. පාචිසි පඤ්ඤාත්තවරබ්බාසනතො
 උභිතිනා විහාරං. අත්තතො මහාගඤ්ඤාටි. පාචිසි අසමිතිනාය
 එව පරිසාය. කඤ්ඤා? ධම්මථොමනන්දං, බ්බා කිර අපරිනිවිතාය දෙ
 සනාය විහාරං පටිසන්නා විති කාරණෙති පටිසන්නි පුගලථො
 මනන්දං වා ධම්මථොමනන්දං වා. පුගලථොමනන්දං. පටිසන්නො
 එවං විනොති ඉමං මයා සංඛින්නන උදෙසං. උද්දාමං වින්ධොර
 ත අවිභතං. ධම්මපටිග්ගාහකා භික්ඛු උග්ගතෙතො ආනන්දං වා
 කථවාසනං. වා උපසංකම්භා පුච්ඡිසානති තෙ වස්සං. ඤාණෙන
 සංසඤ්ඤා විසංසෙජ්ජානති තතො ධම්මපටිග්ගාහකා පුත මං
 පුච්ඡිසානති තෙසමහං. සුකපිතං. භික්ඛවෙ ආනන්දෙන සුකපිතං
 කථවාසනෙන මවෙපි තුමො එතමන්දං. පුච්ඡිසානති අනන්ද
 නං. එවමෙව. වතකරෙය්නති එවං. තෙ පුගලථොමෙසාමි
 තතො තෙසු ගාරවං ජනෙතො භික්ඛු උපසංකම්භාසනති තෙති
 භික්ඛු අනෙව ධම්මං ව භික්ඛාපෙසානති තෙ තෙති නිසොජ්ජා
 තිසො සික්ඛා පරිපුරෙන්නා දුක්ඛසන්නා කම්මසන්නති. ධම්ම
 ථොමනන්දං පටිසන්නො එවං විනොති යථා ව ඉධෙව විනොති
 මසි විහාරං පටිසෙ නමෙව ආමිසද්දාදං ගරහතො ධම්මද්දාදං
 ථොමෙතො ඉමායංසෙව පරිසති. නිසින්නො සාරිපුත්තො ධ
 මො. දෙසිසානති එවං. විනනවපි අමහාකං. එකජ්ඣාසයා මහියා
 දෙසිතා අයං දෙසනා අග්ගා ව ගරුකා ව භවිසති පාසාණවල්ලන
 සද්දො වතුරෙකනිත්තරණෙකා තිසෙව ධම්මනා වා විග්ග සග්ගම
 නෙකෙව වතුරනතආරඤ්ඤාථො විස ව භවිසානති යථා ව එවං.
 කරෙන්නා අයං දුග්ගොති පරිසති. ආණං. ධම්මො, උභාසාස
 නා පාසාදං ආරුල්ලෙන රජති තනෙව නිසින්නො සෙනාපති නං.
 රඤ්ඤා ධම්මං ආණං පවතෙති එවමපි මයා ධම්මං. දෙසනං.
 ඉමායංසෙව පරිසති. නිසින්නො සාරිපුත්තො ථොමෙතො දෙසි
 සානති එවං. විනනවපි අමහාකං මහියා දෙසිතා අයං දෙසනා බල
 වතං මජ්ඣිමනිකසුරියො විස පජ්ජිසානති එවං ඉධ ධම්මථො
 මනන්දං. උභාසාසනා විහාරං. පාචිසි. ඊදංසෙසු ව ධාතෙසු භගවා
 නිසින්නාසනෙසෙව අකාරකිතො විග්ගාගතිතො විහාරං පටිසන්නි
 චෙදිතබ්බො. යදි භි කාසගතිතො ගවෙල්ලයා සබ්බා පරිසා භගවතො.
 පරිවාරොති ගවෙල්ලයා සා එකවාරං. භින්නා පුත දුස්සනතිපාතා
 ගවෙසානති භගවා භි විග්ගාගතිතො එව පාචිසි, එවං. පටිසෙ පන
 භගවති භගවතො අධිපායානුරුපං. එතං ධම්මං. ථොමෙතොකො
 නාම භො අසමා සාමිපුත්තො—පෙ—එතදවොච.

ආණ්ඩු ආභික්ඛාති පියවචනමෙතං; සාමිපුත්තොති තස්ස ථෙරස්ස
 භාටි; තව භො මාතිතො න පිතිතො රුපසාරියා භි බ්බාමණියා

සො පුත්තො තස්මා සාරිපුත්තොති වුවවිති. අභිරුක්ඛානනාසා
ති පක්ඛනනාසා සතො න විරෙන; ආවුසො භික්ඛවෙති එත්ථ පභ
බ්බා; ගතවතො සාවකො ආලපනො භික්ඛවෙති ආලපනති සාව
කා පන බුබ්බෙති සද්දිසා මා හොමාති ආවුසොති පභිමං වත්තා පච්ඡා
භික්ඛවෙති ගණනති බුබ්බෙති ව ආලපිතො භික්ඛසංඝො හදන්තො
ති පටිවචනං. දෙති සාවකෙති ආවුසොති. කිංඤ්ඤා භූ භො
ආවුසොති එත්ථ කිත්තාවතාත් පඨවෙඡ්ඤා වචනං කිත්තකොනාති
වුත්තං හොති; නුකාගෙ පුච්ඡායං; බොකාගෙ නිපාගා නො; සංඥ
පටිච්ඡනාසා විහරන්තොති තිති විවෙකෙති කායචිත්තඋපතිවිලෙ
කෙති. සංඥො විහරන්තාසා; විවෙකං නානුසික්ඛනති තිත්ථං.
විවෙකානං අසුඤ්ඤානම් නානුසික්ඛනති ආර්ථසද්ධාදු ව හොනතිත්
ඉදම්භං. අසංඝා සාරිපුත්තො භික්ඛු පුච්ඡී. එස නායො සුක්ඛ
පකෙති. එවං වුත්තො තමත්ථං සොදුකාමා භික්ඛු දුරන්තොති භො
ති ආදිඤ්ඤාසු.

තත්ථ දුරන්තොති තිරිතරභිතොති තිරිතරනපදතොති තෙනසො
ජනගණනානාපිති වුත්තං හොති; සතතිකෙති සමිපෙ; අසංඝා
නුත්ති ජුග්ගං. බුද්ධිත්ථං; අසංඝානංසෙව සාපිසුතං පටිභානු
ති ආසංඝතොසෙව සාරිපුත්තාසා හාගො හොතු ආසංඝා පන සා
රිපුත්තො අත්තතො හාගං කථා විහරන්තා වුත්තං. හොති අසංඝ
තො ති හාගො යද්දිං අත්ථකානං අමහාකං පන සවනං හාගො
ති අසමෙත්ථ අධිප්පායො එවං. සංඤ්ඤාකරණෙන සමෙති; කෙච්ඡ
පන ගණනති පටිභානුති දිස්සාතු; අපරෙ උපභානුති. ධාරණස්ථානී
ති උගගතෙස්සනති පරිධාපුණ්ණස්සනති; තතො තෙසං. කථෙතුකා
මො ථෙගෙ තෙන හිති ආදිමාන. තත්ථ භෙදානාති කාරණවචනං; හී
කාගෙ නිපාගො. සංඝා සොදුකාමාත්ථ සංඝා ව මියනං හාරං. අගෙ
පඨිත්ථ තස්මා සුණ්ඨාති වුත්තං. හොති; ගොපි භික්ඛු ථෙරස්ස වච
නා සමාපිච්ඡංසු තෙනාහ එවමාවුසො—සෙ—පටිච්ඡෙස්සාසුනති.
අථ තෙසං. ආමිසද්ධාදං ගරහකොනන ගතවතා නුමෙහපි තෙන
ආදිස්සා ගවෙසනාති එකකොනනාසාරෙන වුත්තමත්ථං. තිති ආකා
රෙති දසෙස්සනතො අසංඝා සාරිපුත්තො එතදවොච. ඉධාවුසො
සංඥ පටිච්ඡනාසා විහරන්තො—සෙ—චිත්තාවතා භො ආවුසො
සංඥ පටිච්ඡනාසා විහරන්තො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛනති. එ
ත්තාවතා ව ගතවා ආමිසද්ධාදපටිපදං ගරහකොනා නුමෙහපි
තෙන ආදිස්සා ගවෙසනාති ආහ, අව අත්තතා පුච්ඡං පුච්ඡී කිත්තා
වතා නු භො—සෙ—නානුසික්ඛනති තස්ස විත්ථාරතො අත්තො
සුචිතොතො හොති සො ව. බො ගගගතො ආදිස්සානං. අනාමසි
නිව. ගතවතොසෙව හී සුත්තං සාවකො අනුගණනාසා අතවපි
තෙන ආදිස්සො හවිස්සාමිති වතතුං න සාවකානං. එස නායො සුක්ඛ
පකෙති. අයං තාවෙත්ථ අනුසන්තික්ඛමසොජනා, අයං පභත්ථ

ණණනා, ඉඩාහි ඉමසමි සාසනෙ; සඤ්ඤා පවිත්තනස්සාහි සඤ්ඤා නිති විවෙකෙහි අවනතං විවිතතස්ස; විවෙකං නානුසික්ඛනති කාසවිවෙකං නානුසික්ඛනති හ පරිපුරෙන්නති වුතං හොති; යදි පන තිවිමමි විවෙකං සංඝාය වදෙයා පුට්ඨාය අවිසෙසො සියා වතතරණපකෙඛාහි අයං නාමා ඉමිනා පදෙන කාසවිවෙකං සෙසව ධම්මානන්ති ආදිනා විතතවිවෙකං බාහුලිකාහි ආදිනා උපතිවිවෙකව දසොත්ථි එවමෙත්ථ සම්මෙපතො අත්ථා වෙදි තබ්බො

සෙසම ධම්මානන්ති ලොකාදයො සංඝායාන යෙ පරතො නත්තා වුපසා ලොහො ව පාපානොති ආදිනා නයෙන වක්ඛති; නාසප්පහ නතිති හ පරිවෙජනති විතතවිවෙකං හ පරිපුරෙන්නති වුතං හොති; බාහුලිකාහි විවරද්ධාහුලාය පටිපනනා; සාසනං සිවිලං ගණ්ඨනන්ති සාධලිකා; ඛණ්ණමනෙ පුබ්බිකමාහි එත්ථ ඔක්ඛමතං වුත්ථි අවගමනකොප පව නිවරණති තෙන පවතිවරණපුරණෙ පුබ්බිකමාහි වුතං හොත්ථ; සම්මෙකෙහි උපතිවිවෙකෙහි තිබ්බා නො; නික්ඛන්තමුත්ථාහි ඔරෙපිතවුත්ථ තදතිගමාය ආරම්භමපි අත රමානාහි. එතතාවතා උපතිවිවෙකං හ පරිපුරෙන්නති වුතං හොති. එතතාවතා අතිසමෙතෙව වත්ථා ඉද්දාහි දෙසනං නියමෙ තොනා නත්තාවුසොති ආදිමාන. කසමා සාවකා තිති ධානෙහිති එවං හි අතිසමෙතොව වුත්ථාම. තෙ කවපි මඤ්ඤාද් ගණ්ඨි න අමෙහති උද්දාහිතොසි හොනති ඵෙර නවා මඤ්ඤිමාහි එවං පන නියමෙතො වුත්ථාමතෙ අමෙහ ගණ්ඨිති ආදරං කරෙන්නති යථා රඤ්ඤා අම වෙවති නගරවිසිසො සොධෙතබ්බාහි වුත්තාපි කෙන නු බො සොධෙතබ්බාහි මඤ්ඤාමානා න සොධෙතති අත්තතො අත්ත තො කරවාරං සොධෙතබ්බ නත්තා අණ්ණෙහිසා නික්ඛන්තාය සබ්බ චුත්තතොන සොධෙතති ව අලංකරෙන්නති ව; එවං සම්පදමිදං වෙදිතබ්බො.

තත්ථ නත්තාහි තෙසු සාවකෙසු ඵෙරාහි දසවසො උපාදාය වුත්ථ නති නිති සානෙහිති නිති කාරණෙහි; අයං හි ධානසද්දෙ ඉසාරිසප්පි නික්ඛණ්ණකාරණෙසු දිස්සති. “කිං පනායස්මා දෙවානම්ඤ්ඤ කම්මං කත්වා ඉමං ධානං පටොනා”ති ආදිසු හි ඉසාරිසෙ දිස්සති. “ධාන කුසලො හොති අක්ඛණ්ණවෙධි”ති ආදිසු සිතිසා. “ධානසො වෙතං තථාගතං පටිභාති”ති ආදිසු ඔණේ. “ධානව ධානතො අභානව අභානතො”ති ආදිසු කාරණේ. ඉධ පන කාරණෙසෙව. කාරණං හි යස්මා තත්ථ එලං නිථිති තදයත්තවුත්තාහිතෙව තසමා ධානනති වුත්ථි. ඉමිනා පඤ්ඤාන සානෙහි ඵෙරා හික්ඛි ගාරස්ඤාහි එත්ථ ගාරස්ඤාහි ගරහිතබ්බා; ඵෙර නාම සමානා අරඤ්ඤා වතපත්ථාහි පතනාහි සෙතාසනාහි හ උපෙනි ගාමිනිකසෙතාසනං හ මුත්ථ නති සබ්බණ්ණිකාගමනං. විචේක්ඛනා විතරනති කාසවිවෙකමපි හපු

රෙහති නවමජ්ඣිමකාලෙ කීදිසා අගෙසුන්ති එවං. ඤේහබ්බා
 හොන්ති ඉමං නිද්දං ආවුසො ලභන්තිත් දසෙස්සති. දුක්ඛෙහි ධානෙ
 හාති එත්ථාපි ඉමෙ නාම ථෙරුපි සමානා සෙසං ධම්මානං සත්ථා
 පතාතමාන ගත ලොහාද්ධිමෙව න ජහන්ති අවජ්ජසද්ධිකාතමත්ත
 මපි එකමනෙත නිසිද්දන්ති විතොකගගතං න ලභන්ති නවමජ්ඣිම
 කාලෙ කීදිසා අගෙසුන්ති එවං. ඤේහබ්බාහොන්ති ඉමං නිද්දං ආවු
 සො ලභන්තිත් දසෙස්සතිත් එවං යොජනා කාතබ්බා. දුක්ඛෙහි ධානෙ
 හාති එත්ථාපි ඉමෙ නාමාවුසො ථෙරුපි සමානා ඉත්ථිතරෙත න යාපෙ
 නති විවරපත්තසෙනාසනපුත්තාසමණධනානුයොගමනුසුත්තා විහ
 රන්ති උපධිවිවේකං අපුරස්සානා නවමජ්ඣිමකාලෙ කීදිසා අගෙ
 සුන්ති එවං. ඤේහබ්බා හොන්ති ඉමං ආවුසො නිද්දං ලභන්තිත්
 දසෙස්සතිත් එවං යොජනා වෙදිතබ්බා. එස නසො මජ්ඣිමනවචා
 රෙසු, අයං පන විසෙසො. මජ්ඣිමානි පච චස්සෙ උපාදාය යාව
 නව වස්සා වුචන්ති. නමාති උභයවචස්සා වුචන්ති සථා ව හත්ථ
 නවමජ්ඣිමකාලෙ කීදිසා අගෙසුන්ති වුත්තං එවම්ධි නවකාලෙ
 කීදිසා අගෙසු ථෙරකාලෙ කීදිසා හවිස්සන්ති මජ්ඣිමථෙර
 කාලෙ කීදිසා හවිස්සන්තිත් වස්සා යොජෙතබ්බං. ඉමස්මිම කණ්ඨ
 පකෙඨි වුත්තපචචනිකනසෙන සුකකපකෙඨි අත්ථා වෙදිතබ්බො.
 අයං පනෙත්ථ සඞ්ඛෙපො, ඉමෙ වත ථෙරුපි සමානා යොජනපර
 මපරාය අරඤ්ඤ වතපත්ථානි පත්තාති සෙනාසනානි සෙවන්ති හා
 මනනසෙනාසනං උපගන්තුං සුත්තකාලෙපි න උපගව්ජන්ති එවං.
 ජණ්ණපට්ඨපි ආරඞ්චරියා පඤ්ඤානාං පසාදං ජනෙන්නි නව
 මජ්ඣිමකාලෙ කීදිසා අගෙසුන්ති ඉමිනා පඨමෙත ධානෙන ථෙරු
 පාසංසා හවන්ති පසංසං ලභන්ති ලොහාදසො පඤ්ඤ විතතුවිවේ
 කං පුරෙන්නි අසමපි මහාථෙරෙ සඞ්චිහාරිකඅනෙතවාසිකපරිවාරි
 තෙන හුස්සා නිසිද්දන්ති සුත්තකාලෙපි ජද්දෙසපි වසෙ විත්තමානෙ
 ගත්තකම්භං. කන්ථා පරිභොජාසං නික්ඛමති සාසං පරිභොජානො
 නික්ඛමති කපිණ්ණපරිකම්භං. කණ්ඨ සමාපත්තියො නිබ්බන්තති ම
 ග්ගාථානි අධිතච්ඡති සබ්බථාපි විත්තවිවේකං පුරෙති ඉමිනා දුති
 සෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු පාසංසා හවන්ති පසංසං ලභන්ති ස
 සම්මි කාලෙ ථෙරස්සපට්ටසුකුලකොසෙය්‍යද්දති සුඛසම්මිස්සාති ලහු
 විවරති සුත්තාති තස්මිමපි නාම කාලෙ අයං මහාථෙරෙ ප.සුකුලා
 නි ධාරෙති අපිච්චා සාසනං ගතෙත්ථා විගතනිවරණෙ ඵලසමාප
 තති. අපොනා උපධිවිවේකං පරිපුරස්සමානො විහරති නවමජ්ඣිම
 කාලෙ කීදිසො අගෙසාසිති ඉමිනා තතියෙන ධානෙන ථෙරු පාසං
 සා හවන්ති පසංසං ලභන්තිත්. එස නසො මජ්ඣිමනවචාරෙසු.

නත්‍රාමුසොති කො අනුසන්ති? එවං නවකාසාරෙති ආභිසද්දාදපට්
 පදං ගතහොනා නවති ධම්මදාසාදපට්පදං ථොමෙතොනා අභාරභ
 ගාසාරෙති දෙසනං නිථාපොනා සෙ තෙ සෙසව්. ධම්මානං සත්ථා

පහානමාන තෙ ව ධමෙම නප්පජ්ඣනනීති එවං පහානබ්බධමිති. චූත්තා තෙසං සරුපතො ඉමෙ තෙත් දසෙසතුං ඉදං තත්තාචූසො ඥාතො වානි ආදිමාන අසමනසකි. අපි ව තෙථා පරියායෙතෙව ධමෙමා කම්මො ආමිසං පන පරියායෙනපි නිප්පරියායෙනපි ක ඵතාං ඉදුති නිප්පරියායධමි. ලොකුත්තරමගතං කථෙතුං ඉදමා න, අසමෙපත් අනුසකි.

ශ්‍රීකෘති අතිතදෙසනානිදසනං; සද්දු පටිච්ඡතාසා විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛනත්ති ආදිනා තයෙන චූත්තදෙසනා යනති චූත්තං හොති. ලොහො ව සාසනො දෙසො ව සාසනොති ඉමෙ වෙ ධම්මා පාපකා ලාමකා ඉමෙ පහානබ්බාත් දසෙසති; තත් පුබ්බතලකම්මෙණ ලොහො දුස්සනලකම්මෙණ දෙසො තෙසු ලො හො ආමිසද්දයාදසස පච්චසාතුං ලාගෙ හොති දෙසො අලාගෙ ලො ඝන අලබං පසෙත්ති දෙසෙන අලභතොනා විසාතවා හොති ලො හො දෙසාධබ්බමෙ හොති දෙසො අද්දයකෙ වා අමනුස්සද්දයකෙ වා ලොහෙන නව තණ්හා මූලකෙ ධමෙම පරිපුරෙති දෙසෙන පච මචජ්ජරියාති ඉදුති තෙසං පහානුපායං දසෙසතොනා ලොහසස ව ඝණානාසාති ආදිමාන. තසසණො තසස පන පාපකසස ලොහසස ව දෙසසස ව පහානාස; අත් මජ්ඣිමා සම්පදුති මගතං සකිය ඉ දං චූත්තං, මගො හි ලොහො එකො අනොනා දෙසො එකො අ නොනාති එතෙ වෙ අනොන න උපෙති න උපගච්ඡති මුත්තො එ තෙති අනොනති තසා මජ්ඣිමා පටිපදුති චූචති එතෙසං මජ්ඣික භවතො මජ්ඣිමා පටිපජ්ජිතබ්බතො ව පටිපදුති. තථා කාමසුඛ ලලිකානුයොගො එකො අනොනා අත්තකිලමථානුයොගො එකො අනොනා සසසතං එකො අනොනා උචෙජ්ඣද එකො අනොනාති පුරි මනියෙනෙව විජාරෙතබ්බං. මසබ්බකරණීති ආදිති පන තමෙව පටිපදං, ථොමෙති සා හි සච්චාතං දසසතාය සංවත්තති දසසතෙ පරිණාසකථෙතාති මසබ්බකරණී. සච්චාතං සදුණං සංවත්තති විදිතකාරකථෙතාති සදුණකරණී. ගතාදිනම චූපසමනො ලප සමාස සංවත්තති. වතුනනමපි සච්චාතං අභිසෙදාදිසාහාවදසසන හො අභිසෙදාස සංවත්තති. සමෙබ්බාධොති මගො තසසතාය සංවත්තනො සමෙබ්බාධාස සංවත්තති. මගොගෙව හි මගගතාය සංවත්තති මගගත කාතබ්බතිවකරණො. නිබ්බානාමගසස පන සච්ඡිකරියාය පච්චකඛකමාය සංවත්තනො නිබ්බානාය සංවත්තතිති චූචති අගමෙඤ්ඤ සාගෙ. ඉතො අසුදුථා වණ්ණනා පපමවා. ඉදුති තං මජ්ඣිමං පටිපදං සරුපතො දසෙසතුකාමො කකමා ම සාති පුච්ඡිවා අසමමාති ආදිනා තයෙන විසසඤ්ඡ ති. තත් අසමමාත අවිධාරණවචනං අසුදුමගතපටිසෙධනෙත්තං බුඬංචෙවකබුඬසාවකානං සාධාරණාවදසසනාදිච; චූත්තවෙගං “එසොව මගො තත්ඤ්ඤාදු දසසතසස විසුභිසා”ති. සොස.

කිලිසානං ආරක්ඛනාපි අරිසො අරියපාසානාසං සංවත්තනීතිපි
අරිසොකු දෙසිනොතිපි අරියතාවපටිලාභාසං සංවත්තනීතිපි අරිසො.
අසනි අබ්බතී උපපතන්නා අසබ්බිකො, නව අබ්බතීවිමුක්තො පව
බ්බිකතුරියාදිනිවය. කිලෙසො මාරෙන්නො ගට්ඨනී මග්ගනී වා
නිබ්බානං මග්ගනී වා නිබ්බානාත්තීකමිති වා තෙසි* පටිපජ්ජි
යතීති මග්ගො. සෙසොපිදනති නිපාතො, තස්ස කතමො සො
ඉතිපටති අත්තා; කතමානි වා තානි අසබ්බානිත්. එකමෙකං හි
අබ්බං මග්ගො සෙව යථාග-සමමාදිසි මග්ගො වෙවි කෙතුමානී, පොරා
ණාපි හණන්ති දස්සනමග්ගො සමමාදිසි අතිනීරොපනමග්ගො ස
මමාසංකප්පො, පෙ අවිජ්ඣාපමග්ගො සමමාසමාධීනී, සමමා
දිසාදිසුපටිතොසු සමමාදස්සනලක්ඛණං සමමාදිසි සමමාඅතිනීරොප
නලක්ඛණං සමමාසංකප්පො සමමාපරිග්ගහලක්ඛණං සමමාවාචා ස
මමාසමුදාපනලක්ඛණං සමමාකමමනො සමමාවොදුපනලක්ඛ
ණං සමමාආර්ථවො සමමාපග්ගහලක්ඛණං සමමාවායාමො සමමා
උපසානලක්ඛණං සමමාසති සමමාසමාධානලක්ඛණං සමමාසමාධි
නිබ්බවනමපි තෙසං සමමාපස්සනීති සමමාදිසිති ඵනෙනෙව නසයන
වෙදිතබ්බං.

තත්ථ සමමාදිසි උපපජ්ජමානා මිට්ඨාදිසිං තප්පවනීකා*කිලෙසො ච
අවිජ්ජව පජාති නිබ්බානව ආරමමණං කරොති සමපසුත්තධිමෙම ච
පස්සති තෙ ව බො අසමෙමාහතො න ආරමමණතො තස්මා සමමාදි
විසිති වුවති. සමමාසංකප්පො මිට්ඨාසංකප්පං තප්පවනීකාකිලෙසො ච
පජාති නිබ්බානව ආරමමණං කරොති සමපසුත්තධිමෙම ච සමමා
අතිනීරොපනී තස්මා සමමාසංකප්පාති වුවති. සමමාවාචා මිට්ඨාවා
චං තප්පවනීකාකිලෙසො ච පජාති නිබ්බානව ආරමමණං කරොති
සමපසුත්තධිමෙම ච සමමාපරිග්ගහනී තස්මා සමමාවාචාති වුව
ති සමමාකමමනො මිට්ඨාකමමනං තප්පවනීකාකිලෙසො ච පජ
ති නිබ්බානව ආරමමණං කරොති සමපසුත්තධිමෙම ච සමමා
සමුදාපනී තස්මා සමමාකමමනොති වුවති. සමමාආර්ථවො මි
ට්ඨාආර්ථවං තප්පවනීකාකිලෙසො ච පජාති නිබ්බානව ආරමමණං ක
රොති සමපසුත්තධිමෙම ච සමමාවොදුපනී තස්මා සමමාආර්ථවොති
වුවති. සමමාවායාමො මිට්ඨාවායාමං තප්පවනීකාකිලෙසො ච තොස
ජ්ජව පජාති නිබ්බානව ආරමමණං කරොති සමපසුත්තධිමෙම ච
සමමාපග්ගහනී තස්මා සමමාවායාමොති වුවති. සමමාසති මිට්ඨා
සතිං තප්පවනීකාකිලෙසො ච පජාති නිබ්බානව ආරමමණං කරොති
සමපසුත්තධිමෙම ච සමමාඋපසානපනී තස්මා සමමා සතිති වුවති.
සමමාසමාධි මිට්ඨාසමාධිං තප්පවනීකාකිලෙසො ච උබ්බව පජාති

* පරෙතීතිපි පාසො දිස්සතෙ. † තප්පවනීය, පොසකෙසු.

නිබ්බානව ආරම්භණං කතොති සමපසුග්ගතමෙව ව සමමාසමාගියති කසමා සමමාසමාගිති වුවෙති. ඉද්දති අයං ඛො සා ආවුසොති තමෙව පිටිපදං නිගමෙන්නො ආහ. තස්සානො,

සමායං චිත්තානොපි ලොකුග්ගතෙර මගෙහ එකතො කචා කපි තො අභිභික්ඛා මගෙහා-අයං ඛො සා ආවුසො පෙතිබ්බානාය සංචිත්තාති. එවං පභාතබ්බතමෙව ලොහදෙසෙ නප්පකානුපාදව දසොති ඉද්දති අඤ්ඤපි පභාතබ්බතමෙව තෙසං පභානුපායව ද සොන්නො නුත්තමසො කොඛොමාති ආදිමාහ. තත් කුප්පිනල ලකුණො කොඛො වණ්ණිකකලකුණො වා ආභාතකරණරසො දුසනපච්චුපථානො, උපනක්ඛිනලකුණො උපනානො වෙරා අප්පිතිස්සාප්පනරසො කොධානුපාදකිභාවපච්චුපථානො, වුග්ගවෙතං පුබ්බකාලෙ කොඛො අපරකාලෙ උපනානොති ආදී, පරතුණ මකුනලකුණො මනෙකා තෙසං විනාසනරසො තදවච්චාදන පච්චුපථානො, සුගග්ගාහලකුණො පළාසො පරතුණෙති අනතනො ගුණානං සමිකරණරසො පරෙසං ගුණප්පාමාණෙන උපභානපච්චු පථානො, පරසමපතීඛිතලකුණො ඉස්සා තස්සා අකමමනලකුණො වා තත් අනභිරතිරසො තතො විමුඛභාවපච්චුපථානො, අනත නො සමපතීනිගුහනලකුණො මවෙරං අනතනො සමපතීයා පරෙති සාධාරණභාවං අසුඛායනරසං සංකොපපච්චුපථානං, කත පාපපිට්ඨාදනලකුණො මාසා තස්සා නිගුහනරසො තදවරණපච්චු පථානො, අනතනො අවිජ්ජමානගුණප්පාකාසනලකුණො සංඝඨයාං තෙසං සමුද්ධරණරසං සරීරාකාතෙතිපි තෙසං විගුහකරණපච්චු පථානං, විතතස්ස උමුමාතභාවලකුණො එමෙතො අප්පාතිස්සාච්චිත්ති රසො අමවද්දවතාපච්චුපථානො, කරණුග්ගාරියලකුණො ඝාර ඛො විපට්ඨනිකතරසො අකාරවපච්චුපථානො, උනනතිලකුණො මානො අභබ්බාරරසො උමුමාතභාවපච්චුපථානො, අබ්බුතනතිල කුණො අභිමානො අතිරිඨ අභබ්බාරරසො අච්චුමුමාතභාවපච්චු පථානො, මනනාචලකුණො මුද්ද මද්දාහරසො උමමාදුපච්චු පථානො, පවසු කාමගුණසු විතතවොස්සග්ගලකුණො පමාද්ද වොස්සග්ගානුපද්ධනරසො සතිවිප්පවාසපච්චුපථානොති. එවා ඉමෙසං ඛමමානං ලකුණාදීනි චෙදිතබ්බානි. අයමෙත්ථ සමෙබ්බපො විජානො පන තත් කතමො කොඛොති ආදීනො විගබ්බ වුත්තනසෙතෙච්ච චෙදිතබ්බො. විසෙසතො චෙත්ථ ආමිසද්දයාද්ද අනතනො අලහනො අඤ්ඤා ලාභිනො කුප්පිති තස්ස සකිං උප්පන්නො කොඛො කො ඛොසෙච්ච නනුතරිං උපනානො සො එවං කුඛො උපනග්ගනො සන්නපි අඤ්ඤා ලාභිනො ගුණෙ මනෙකති අභමපි තාදිසොති ව සුගග්ගාහං ගුණාති අයමෙස්ස මනෙකා ව පළාසො ව සො එවං මකුනි පළාසි තස්ස ලාභසකකාරාදිසු කිං ඉමෙස්ස ඉමිනාති ඉස්සාති පද්ධාති අගමෙස්ස ඉස්සා සමෙව පනස්ස කාවි සමපතී තොති තස්සා

තෙන සාධාරණතාවං න සත්ති ඉදමිසං මච්චරං ලාභෙනානු
 ණො පන අත්තනො සන්තති ඉදං පටිච්චාදෙනි අමසං මාසං
 අසන්තති භුණ්ණි පකාසෙති ඉදමිසං සාමිසං සො එවං පටිපන්නො
 සචෙ යථාසිප්පායං ලාභං ලභති තෙන එසො කොති අමුදුට්ඨො
 නිසිදං එවං කාතබ්බනි ඔවදිත්වා අසක්කුනෙත්තො අමසං ට
 මිසං සචෙ පන නං කොචි * කිචි වදන් නිසිදං එවං කාතබ්බනි
 තෙන සාරඛිට්ඨො කොති හාකුට්ඨමුඛො කො මෙ තිනති පස
 යහගාණි අමසං සාරමො නිත්තං ඵමිත්තං අභමෙව සෙත්තොති
 අත්තානං මෙඤ්ඤන්තො මාති කොති සාරමොන කෙ ඉමෙති උථර
 අතිමෙඤ්ඤන්තො අතිමාති අමසං මානො ම අතිමානොව සො
 තෙති මානාතිමානෙති ජුතිමදදිං අනෙකරූපං මදං ජනෙති
 මත්තොසමානො කාමකුණාදිසේසදසු ව්‍යුත්ත මමජ්ජති අමසං
 මසද ව පමාසදවාති එවං ආදිසද්ධොද අපට්ඨිත්තො කොති ඉමෙති
 පාපකෙති ඛිමෙති අඤ්ඤති ව එවරූපෙති, එවං තාචෙත්ත පකාත
 බ්බො ඛිමො චෙදිතබ්බො—පහානුපායො පන පාඨනො ව අත්තො
 ව සබ්බත්ත නිබ්බිසෙත්තොත්තෙව සුඤ්ඤපට්ඨාපාට්ඨානං † පනෙත්ත
 අයං තෙසද එකමෙව භාවනානෙත්තො ව චෙදිතබ්බො.

තත්ත තෙසද තාව අයං හි මජ්ඣිමා පටිපදු කදපි අරිත්තො අභිඤ්ඤි
 කො මසෙත්තො කොති කදපි සත්තබ්බිකො අයං හි ලොකුත්තරපඨම
 ජිකානාවසෙත උපපජ්ජමානො අභිබ්බිකො කොති අවසෙසජිකානාව
 සෙත සත්තබ්බිකො උක්කමිතිදද්ධෙත්තොපනිදං අභිබ්බිකොති වු
 තො ඉතො පරං හි මග්ගබ්බං නාපි එවං තාචෙත්ත තෙසද චෙදිත
 බ්බො. යස්මා පඤ්ඤාසලානං සමමාදිසි සෙසා යථාක “පඤ්ඤා හි
 සෙසා කුසලා වදන්ති”ති. කුසලොරොසු ව පුබ්බබ්බිකො යථාක “කථව
 භික්ඛෙව සමමාදිසි පුබ්බබ්බිකො කොති සමමාදිසි සමමාදිසි පඤ්ඤා
 හි මිට්ඨාදිසි මිට්ඨාදිසි පඤ්ඤාති”ති විත්තොරො, යථාක—විජ්ජා ව
 ණො භික්ඛෙව පුබ්බබ්බිකො කුසලානං ඛිමොත්තං සමාපත්තියාති.
 තප්පභවාතිතිබ්බිකොති සෙසබ්බොති යථාක, සමමාදිසියා ‡ සමමා
 සංකප්පො පනෙති. පෙ. සමමාසනියං සමමාසනියං පනෙති. තස්මා ඉමිනා කමෙත
 එතාති අබ්බොති වුත්තාතිති එවමෙත්ත කමො
 චෙදිතබ්බො—භාවනානෙත්තො—කොචි සමපුබ්බබ්බිකමං විපස්සනං හා
 චෙති කොචි විපස්සනාපුබ්බබ්බිකමං සමටං. කථං? ඉසෙබ්බෙත්තො පඨමං
 උපමාරසමාධිං වා අප්පනාසමාධිං වා උප්පාදෙනි අයං සමප්පා සො
 තව තංසමපසුත්තො ව ඛිමෙව අනිට්ඨාදිති විපස්සනා අයං විපස්සනා
 ඉති පඨමං සමප්පා පච්ඡා x විපස්සනා තෙන වුවෙති සමපුබ්බබ්බිකමං

* කෙචි භික්ඛු වදන්ති. † සුඤ්ඤපට්ඨාපාට්ඨානං.
 ‡ සමමාදිසියා—පොත්තකසු. x පච්ඡිමා.

නිකාය, හඬවා හෙතන එවං භෙසාදි හඬවනා සඟී, සමස්තවික්කමොදෙ
 අනෙකි සිතොදකං මිය උණ්ණාදකෙන සමමාදනං එකිනාමි, අත්
 මාසි යාය ට කවරී භෙ, භොතොතම බමනියං කවරි යාපනියං කවරි
 භොතො භොතමසා භොතමසාවකානව අප්පාබාධං අප්පාතබ්බං උත්ත
 භානං බලං එකමුඛාරාහිති ආදිකාය කථාය සමමාදි, තං පිතිපාමො
 ජ්ජසබ්බාතසමමාදං, ජනනපත්තං සමමාදිතුං සුභාහ්වාවතො ව ස
 මමාදනියං කථං අනුචාරාදිතමධුරිතාය සුචිරමිසාලං සාරෙතුං නි
 රන්තරං පවතෙතතුං අරහරුපතො සරිතබ්බතාවතො ව සාධාරණීයං,
 සුත්තමානසුබතො ව සමමාදනියං අනුසාරිතමානසුබතො සාරාණී
 යං--තථා බ්‍යඤ්ඤපරිසුඛතාය සමමාදනියං අනුපරිසුඛතාය සාරා
 ණීයානති එවං අනෙකෙහි පරිත්‍යාගෙහි සමමාදනියං කථං සාධාරණීයං,
 මිතිසාමෙකොති පරිත්‍යාගාපෙතො නිසපෙතො; ගෙනපෙතො අනෙතො
 තං පුරිමානමො එකමන්තං නිසිදි, එකමන්තානති, භාවනපුංසකති
 දෙදුසො, විසමං වක්ඛමසුරියා පරිවත්තනනති ආදිසුචිය තසමා යමා
 නිසිතොනා එකමන්තං නිසිතොනා භොති තථා නිසිදිති එවමෙත්ත
 අනෙතා දසිබ්බො; භුමමන්තං වා එතං උපපොතවචනං. නිසිදිති,
 උපාපිසි; පණ්ණිකා හි පුරිසා ගරුභානියං උපසංකමිතො අසනකුසල
 තාග එකමන්තං නිසිදනති අපචි නේසං අඤ්ඤතරො තසමා එකම
 න්තං නිසිදි, කථං නිසිතොනා පන එකමන්තං නිසිතොනා භොතිති?
 ජ නිසජ්ජදෙසෙ වජේත්තා සෙසයපීදං අතිදුරුච්චාසන්නමුපරිවාත්
 මුත්තතප්පදෙසං අතිසමමුබමතිපච්ඡාති අතිදුරෙ නිසිතොනා සපෙ
 කපෙතුකාමො භොති උච්චාසදෙදන කපෙතබ්බං භොති අච්චාස
 නොන නිසිතොනා සංකමන්තං කපෙතාති උපරිවාතෙ නිසිතොනා හි සරි
 ත්තෙකිත බාධති උත්තතප්පදෙසෙ නිසිතොනා අභාරවං පකාසෙති
 අතිසමමුඛා නිසිතොනා සපෙ දඬුනාමො භොති එකමුනා වකුටං
 ආතවච දසිබ්බං භොති අතිපච්ඡා නිසිතොනා සපෙ දඬුනාමො භොති
 හිවං පසාරෙතො දසිබ්බං භොති තසමා අගමපි එතෙ ජ නිසජ්ජදෙසෙ
 වජේත්තා නිසිදි තෙන වුත්තං එකමන්තං නිසිදිති. සෙසමෙති, ගෙ
 ඉමෙ; කුලපුත්තාති, දුමිබා කුලපුත්තා ජාතිකුලපුත්තා ආචාරකුල
 පුත්තා ව; තත් “තෙනෙකො පන සමගෙත රසිපාලො කුලපුත්තො
 තසමා ගෙව පුලලකොභිතනෙ අග්ගකුලිකසා පුත්තො”හි එවං ආ
 ගතො උච්චාකුලපුත්තා ජාතිකුලපුත්තා නාම “ගෙතෙ කුලපු
 ත්තා සබා අභාරසමා අනභාරියං පබ්බරිතා”හි එවං අගතො පන
 යත්ත කත්ති කුල පුත්තා “පි ආචාරසමපන්නා ආචාරකුලපුත්තා නාම
 ඉධ පන මිහිපි කාරණෙහි කුලපුත්තාගෙව. සබාති සබාය; අභාරස්
 මාති, අභාරතො; අනභානිසනති, පබ්බජ්ජං භික්ඛුභාවම්; පබ්බජ්ජමපි
 හි නත්තො අභාරියනති අනභාරියං අභාරසා හිතං කසිතොරකබ්බාදි
 කමමං එතං නපටීති අනෙතා භික්ඛුභාවම් නත්තො අභාරනති අන

හිමරා අනභාරයා හා වෙය අනභාරියො. පබ්බජිතාති උපභතා; එවිං ස
බ්බපාපි අනභාරියසබ්බානං පබ්බජ්ජං භික්ඛුහාවම් උපභතාති වුත්තං
හෙති. පුබ්බබ්බිකමොති පුරුකොත්ථම් නායකො; බ්හුසාහොති, හිත
කිරියාය බ්හුපකාරො, හවිං හෙයං හොතාමො සමාදපෙතාති, හෙ
කුලපුත්තෙ හවං හොතමො අබ්බිලාදිති සාහෙතා සික්ඛාපෙතා; සා
ප්භිනාති සො ජනානුසංඝො; දිසානුගතියං ආපජ්ජිති දසානානුගතියං
පටිපජ්ජති; යං දිඤ්ඤා හවං හොතමො යං ඛන්තිකො යං රුටිකො
හෙ පන හංදිසිකා හොතති නංඛන්තිකා තංරුටිකාති අපො. කාමො
පනායං එවමානාති? එසංකි ර පුබ්බ අනෙකෙ කුලපුත්තෙ
අභාරමජ්ඣේ වසන්තෙ දෙවපුත්තා විය පච්ඡි කාමගුණෙති පාරිවාරිය
මානෙ * අනෙකා ව බහි ව සුසංවිනිතාරකෙකි දිසො හෙ අපරෙත්
සමයෙත් සභවතො බ්හුරසාරං බම්බදෙසනා සුභා සබ්බාය සරා නි
කම්මම් පබ්බජ්ජා සාසට්ඨාදනපරමනාය සන්තුඤ්ඤා අරඤ්ඤකෙසු සෙ
නාසනෙසු කෙනවි අරකම්මානෙති අනුසංඛිතාපරිසංඛිතෙ හස්
පහසෙ උද්භිදුදගෙන අද්දස දිසො ව ඉමෙයං කුලපුත්තානං අයං ආ
සුච්ඡාහොති කං නිසාය උසංනෙතාති ජිනෙතනො සමණං. හොත
මනති සභවති පසාදං අලභ්ථි සො තං පසාදං නිවේදෙත්ථ සභවතො
ස්තත්තිකං ආගතො තමො එවමාන. අපසා සභවා තං වචනං සමපටී
චජ්ජනො අබ්බතුමොදනො ව එවමෙත්ථ ච්ඡාමණොති ආදිමාන. වචන
සමපටිචජ්ජනානුමොදනෙත්ථායෙව හි එතං අයං එවනති නිජා
හො, මමං උද්දිසාති, මං උද්දිසා; සබ්බාති, සබ්බාය එව; න ඉණසා
න සග්ගාති ආදිති සක්ඛායාන. ඊදිසානං යෙව හි සභවා පුබ්බබ්බ
මො න ඉත්තෙසං. දුරගිගමනමානිති, සමහරිත්ථ දුකකාති දුසා
හාති; න සකකා අපපසකෙකාති අපජ්ඣාගාතිත්ථාති වුත්තං හෙති.
අරඤ්ඤ චනංසොති, අරඤ්ඤාති ව චනපත්තාතිව තත්ථ කිවාපි
අභිධමම් නිපාරියායෙන නිකම්මො බහි ඉන්ද්‍රියො සබ්බමෙතං
අරඤ්ඤනති වුත්තං තථාපි යත්තං පවබ්බසතිකං පච්ඡිමනති ආර
ඤ්ඤකම්මනිපොදකං සෙනාසනං වුත්තං තදෙව අබ්බෙතනති
මෙදිතබ්බං. චනපත්තාති හාමනං අතිකම්මො මනුසානං අනු
පචාරොසානං යත්තං න කම්මෙති න වරියති, වුත්තමෙතං චනපත්තාති
දුරානමෙතං සෙනාසනානං අබ්බවනං චනපත්තාති චනසංඝාත
මෙතං සෙනාසනානං පෙසංචනපත්තාති සිංසනකානමෙතං
චනපත්තාති සමුදාමනාසනමෙතං චනපත්තාති පරියන්තානමෙතං
චනපත්තාති න මනුසානපචාරානමෙතං සෙනාසනානං අබ්බවන
නති. එතං ව පරියන්තානනති ඉමමෙකං පරියායං ධපෙත්ථා සෙසපරි
සාසෙහි චනපත්තාති වෙදිතබ්බාති. පනානාති, පරියන්තාති අතිදු

රානී. දුකකරං පවිට්ඨකානති, කායවිප්පකං දුකකරං; දුර්ගිරමනති,
අතිරමිත්තං. න සුඛං, ඵකතෙතති ඵකිභාභව; කිං දුස්සෙති කායවිප්ප
කෙ කතෙ'පි තත්ථ විග්ගං අතිරමාපෙත්තුං දුකකරං විෂංචියරුමො හි
අගං ලොකොති. ගරුනති මනෙඤ්ඤති, ගරුනතිපීඨ සසනතිපීඨ; මනෙ
ති, මනං; සමාධිං අලභමාණස්සාති උපවාරසමාධිං වා අප්පනාසමා
ධිං වා අලභන්තස්ස; කිං දුස්සෙති ඊදිසස්ස භික්ඛුනො. තිණ්ණපණ්ණමි
භාදිසද්දුගි විවිධෙධී ච කිංසනකෙති චනානි විග්ගං විකම්පනාති
මනෙඤ්ඤති. සබ්බං බ්‍රාහ්මණො සබ්බං පබ්බජිතානං කුලපුත්තානං
අරඤ්ඤවාසෙන විමිතිතො ආහ - අථස්ස භගවා පුරිමනාසෙතෙව
ඵව්වෙතං බ්‍රාහ්මණොති ආදීති තං චචනං සමුප්චිට්ඨිතා අබ්බන්ධො
දිත්වා ච යස්මා සොළසස්ස ධාතෙස්ස ආරම්භණ්ණපරිකාමරුකිතානං සෙව
තාදිසාති සෙනාසනාති දුර්ගිරමනවාති න තෙස්ස ආරම්භණ්ණපරිකාම
ස්සන්තානං අත්තානම්, බොධිසත්තො සමානො නාදිසො අනෙ සි
තස්මා අත්තනො නාදිසානං සෙනාසනානං දුර්ගිරමනවතං දුස්ස
තුං මසහමපි බොති ආදිමාහ-තත්ථ පුබ්බෙච්ච සමෙධාධාති, සමෙධාධි
තො පුබ්බෙව; අරියමග්ගස්සචනතිතො අපරිකාමග්ගෙවොති චුත්තං
කොති. අනුභවමුඛස්සාති, අප්පච්චිඛවතුස්සවස්ස; බොධිසත්තස්ස
චස්සනොති-බුද්ධිකතකසත්තස්සෙව සමමාසමෙධාධිං අධිගන්තුං අරු
න්තස්සෙව සතො බොධියා වා සත්තස්සෙව උග්ගස්සෙව සතො; දිප
ඛකරස්ස හි භගවතො පාදමුලෙ අභිධම්මසමොධානෙන අභිනිහාර
සමිපිතොපභුති නටාගතො බොධිසත්තො උග්ගො පත්තබ්බො ඵසා
යොති තදධිගමාග පරකකමං අමුච්ඡන්තාසෙව ආගතො තස්මා බො
ධිසත්තොති චුට්චති. නස්ස මග්ගනති තස්ස ඵවං බොධිසත්තස්සෙව
සතො මග්ගං; ගෙ කෙති සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වාහි, ගෙ කෙති
පබ්බජ්ජපතො වා භොවාදිතො වා; අප්පට්ඨබ්බකාසකම්මනාති,
අපරිසුඛෙන පාණාතිපාතාදිතො කායකම්මනෙන සමන්තාගතා;
අප්පට්ඨබ්බකාසකම්මනාසංදෙසනෙත්ති අපරිසුඛස්ස කායකම්මන
සංඛාතස්ස අත්තනො දෙසස්ස ගෙතු; අපරිසුඛකායකම්මනස්ස කා
රණොති චුත්තං කොති. හමෙති ඵකංසව්වතෙ නිපාතො; අඤ්ඤානති
සාවර්ජං අකෙධමව; හසතෙරවනති විතතුත්තාසස්ස ච භගානකාරම්ම
ණස්සෙවතං අධිච්චනං; තත්ථ හගං සාවර්ජසෙන අඤ්ඤාලං හෙරවං
අකෙධමසෙනාති වෙදිතබ්බං. අවුහනතිති පකෙකාසනති; කථං
තෙති පාණාතිපාතාදිති කථා අසුත්තමකමස සෙව නො තෙ ජා
තෙත්තං සෙසං අපරිඤ්ඤිත ඉදති අ'ග්‍රබ්ඤ්ඤා අනව්‍යසනං ආපාදෙ
ස්සනති අරඤ්ඤං පවිසිතා ගවජ්ජනෙර වා භුමිකනෙර වා නිසිදනති
තෙ අප්පමත්තකමපි තිණ්ණසද්දං වා පණ්ණසද්දං වා සුත්තා ඉදතිමග
නභාති තසනති උත්තසනති * ආගන්තො පරෙති පරිවාරිතො ව්‍ය

* කප්පට්ඨි විග්ගාසනති-කප්පට්ඨි-විග්ගාසනතිති දිස්සතෙත.

බ්‍රහ්ම විසිතා වීය ව හොනනි එවං තං හයහෙරවං අතනනි සමා රොපනෙත අවිකයනනි පකෙකාසනනි.

හ බොපනානං පෙ පටිසෙවාවිති අහං භො පන අපරිසුඛ කායකමමනොනා නුචා අරඤ්ඤ මනපජානි පනානා සෙනාසනා නි න පටිසෙවාවි; ථෙ ඤි වොති එත වොති නිපාතමයනං, අපිඤ්ඤා වුචනති වුඛා ව වුඛසාවකා ව, පටිසුඛකායකමමනොනා ඊදිසා නුචා; අහං භො අඤ්ඤාමොති තෙසං අමනි එකො අඤ්ඤාතරො; භො ඛාසෙනො හි හහෙතා පි පබ්බජිතො පි පරිසුඛකායකමමනොනා හොති. භික්ෂොති අතිරෙකෙත නිපාතො; පෙලොමනනි පතිතලොම කං; භෙමං සොත්ථිභාවනනි අත්තො. ආපාදිනනි ආපජ්ජි; අතිරෙකං සොත්ථිභාවං අතිරෙකෙන වා සොත්ථිභාවමාපජ්ජනනි වුතනං හොති. අරඤ්ඤ විහාරායාති අරඤ්ඤ විහාරජාය.

කායකමමනවාරකථා නිසිදා පෙ

එසනෙයො සබ්බජා අයං පන පිසෙසො, වජිකමමනවාතර කාව අපටිසුඛවිකමමනොනා අපරිසුඛෙන මුසාදාදදිනා වජිකමම නෙනන සමනනාගතා; තෙ කථං හයහෙරවං අවිකයනනි? තෙ මුසා වාදදන පරසො අතං හඤ්චා පිසුනාය වාචාය මිග්ගහෙදං කාචි පරුසාය වාචාය පරෙසං පරිසමජෙකි මමොනි නිද්දචා නුදිචා නිර ආකවාචාය පරසුඤානං කමමනෙන වා නාසෙචා මයං අසුග්ග මකමන සපෙ පන තෙ ජනෙයසුං සෙසං අපරජිකිමන ඉදනි අනු බ්‍රහ්මා අනායසයනං පාපෙයසුනනි අරඤ්ඤං පටිසිචා ගවජ්ජනතර වා භුමබ්බනතර වා නිසිදනනි තෙ අපමනකමපි නිණ්සද්දං වා පණ්ණාසද්දං වා සුචා ඉදනිමන නාභාති තසනනි උග්ගසනනි ආග නනි, පරෙහි පරිවාරිතා වීය බ්‍රහ්ම වීය වීඛිතාවීය ව හොනනි එවං තං හයහෙරවං අතනනි සමා රොපනෙත අවිකයනනි පකෙකාස නනි. මනොකමමනවාතර අපටිසුඛමනොකමමනොනා අපරිසු ඛෙන අභිජ්ඣාදිනා මනොකමමනෙන සමනනාගතා; තෙ කථං හයහෙරවං අවිකයනනි තෙ පරෙසං රකිතගොපිතෙසු හණ්ණසු අභිජ්ඣාචීයමලොභං උප්පාදදිනා පරසො කුජ්ඣිචා පරපුග්ග මිච්ඡා දසුනං ගාභාපෙචා මයං අසුග්ගමකමන පෙ අතනනි සමා රොපනෙත අවිකයනනි පකෙකාසනනි. ආජිවවාතර අපටිසුඛා ජීවොති අපරිසුඛෙන වෙජ්ජකමමන දුකකමමන වබ්බප්පයොගාදි නා එකවීයභිඅනෙයනාහෙදදන ආජිවෙන සමනනාගතා; තෙ කථං හයහෙරවං අවිකයනනි? තෙ එවං ජිවිකං කපෙචා සුග්ගනි සාසනසොධකා කිර තෙපිටකා හිකවු සාසනං සොභෙතං නිකබ්බ නනා අජ්ජා සෙව වා ඉධ ආගමිසුනනිති අරඤ්ඤං පටිසිචා ගවජ් ජනතර වා භුමබ්බනතර වා පෙ තසනනි උග්ගසනනි තෙහි

ආගන්තුකා පරිවාරණා ගතිතා විය ඔද්දනවන්තානි නිවාසිතා විය ව
 භොනාති. සෙසං තාදිසමෙව පෙර ඉතො පරං අභිජ්ඣාසුති
 ආදිසු කීවාපි අභිජ්ඣා ව්‍යාපාද මනොකමමන්තසබ්බානි තා තථාපි
 නිවරණවසෙන පුන වුතතාති වෙදිහබ්බං. තත් අභිජ්ඣාසුති පර
 භණ්ඩානි අභිජ්ඣාසනසිලා; කාමෙසු නිබ්බානාති * වත්තු කාමෙසු
 බහලකිලෙසරාගා; හෙ කථං භයහෙරවං අවහන්ති? හෙ අව
 වන්තිතාරමමණං භොහති සෙසං අවවන්තිතාරමමණානං අරඤ්ඤ
 විහරන්තානං දිවා දිශං රතනිං භයහෙරවං සුඤ්ඤා උපසාති හෙ
 අකුසලවිතතා අපමග්ගාසනානි සසන්ති රජස්සං වා ලතං වා දිස්වා
 සප්පසඤ්ඤිතො භොහති බාණ්ණං දිස්වා ගග්ගසඤ්ඤිතො ඵලං වා
 පබ්බතං වා දිස්වා ගන්ධසඤ්ඤිතො සප්පාදිති අනග්ගසනං ආපා
 දිතා විය භොනාති, සෙසං තාදිසමෙව. ව්‍යාපන්තමිත්තාති පකතිභා
 වච්ඡිකන්තන විපන්තවිතතා; කිලෙසානුගතං හි විතතං පකතිභාවං
 විජ්ඣති පුරාණභතතව්‍යාසත්තං විය පුතිකං භොති. පදුඬමනිසබ්බපා
 ති පදුඬවිතතසංකප්පා; අභද්දකෙන † පරෙසං අනන්තර්නකකෙන
 විතතසංකප්පෙන සමන්තාගතාති වුගතං භොති. හෙ කථං භයහෙර
 වං අවහන්ති? භයහෙරවච්ඡානං ඉතොප්පතුති අභිජ්ඣාසුතාරෙ වු
 තතනසෙසෙව වෙදිහබ්බං. සත් පන විසෙසො හවිසොති තත්
 වකංචං භා වෙදිහ පනානං ව්‍යාපන්තමිත්තාති ඵත් පන මෙග්ග
 විතො අධං ගිතවිතොති දසොති ඊදිසා හි බොධිසත්තා. භොනති
 ති එවං සබ්බත්ථ වුග්ගදෙසපටිපක්ඛවසෙන බොධිසත්තතුණා ව
 භොණාතබ්බං මහිමිබපසිසුසිනාති විතතෙලඤ්ඤතුතෙන ඵතො
 න සෙසනාමකායෙලඤ්ඤතුතෙන මිබෙන ව පරිසුසිතා අභිතුතා
 ගතිතාති වුගතං භොති; හෙ නිදදුබ්බලා භොහති උබ්බතාති උබ්බ
 පකතිකා විප්පාදුමානවිතතා; උබ්බෙවන හි ඵකාරමමණෙ විතතං
 විපථාදුති ධර්මසිංඝං වාහෙන පවාකා විය. අවුපසන්තමිත්තාති අති
 බ්බුතවිතතා; ඉධ කුකකුච්චං ගතෙතුං වට්ටති.

කබ්බි වෙට්ඨිකිවර්ණි ඵත් ඵකමෙවිදං පමමං නිවරණං කිනතු
 වෙදිහ ඉදන්ති ආරමමණං කබ්බනතො කබ්බා ඉදමෙවිදන්ති නිවෙර්
 තුං අසමන්තභාවතො විට්ඨිකිවර්ණි වුට්ටති. හෙන සමන්තාගතතො
 සමණ්ත්වාහමණා කබ්බි වෙට්ඨිකිවර්ණි වුගතා. අග්ගකකංසකපරවලිභී
 හි සෙ අග්ගානං උග්ගකංසෙහති උග්ගපන්ති උට්ටසානෙ ධපෙනති පරං
 වමෙහන්ති ගරහන්ති නිදුන්ති නිවෙ ධානෙ ධපෙනති හෙසමෙහං.

* නිබ්බසාරාගා-පාලියං. † අභද්දකෙන-පොත්තකසු

අභිවචනං; තෙ කථං භයතෙරවං අවහන්තී? තෙ පරෙති අසුකො ච කීර අසුකො ච අත්තානං උපාසකං සෙත්ති අමෙක ගරහන්ති දුසෙ විය කතොති ගණිතං තෙති අනුබ්බා පලාසිත්වා අරඤ්ඤං පටිසිත්වා ගව්ඨ න්නෙර වාති කාසකමමන්තසදිසං විත්තරෙනබ්බං. ජම්බුතීති කාසො භිතතලොමං සත්තාකාරෙන ජමෙතන සමන්තාගතා; ගිරංකපාතිකා ති තීරුපකාතිකා ගාමදුරකා විය භයබහුලා; අසුරකතරාති * වුත්තං ගොති. ලාභසකාරසිලොකානති එත්ත ලබ්බාතිති ලාභො වතුන්තං පට්ටයානමෙතං අභිවචනං සකකාරොති සුඤ්ඤානෙරා පට්ටයා එව ති පණිතපණිතා සුඤ්ඤානෙරා අභිසංඛරිත්වා තතා සකකාරොති වුච්ඡාති යා ච පරෙති අත්තනො ගාරවකිරියා පුප්ඵාදිති වා පුරා සිලො කොති වණ්ණභණ්ණං එත්තං ලාභව සකකාරම සිලොකව ලාභස කකාරසිලොකා; නිකාමසමානාති පත්තමානා; භයබ්බානං අති ජක්ඛාලවාරසදිසමෙව තදත්තදිපකං පත්තත්තං පියතාමිකවත්තං කපෙත්තති.

එතකා කීර පියගාමිකො නාම භික්ඛු සමාදින්නාගුතබ්බානං භික්ඛු නං ලාභං දිසවා අභමපි ගුතබ්බං සමාදිසිත්වා ලාභං උප්පාදෙමිති වි නෙත්තාති සොසාතිකබ්බං සමාදාය සුසානෙ වසති අපෙකදිවසං එතකා කමමුත්තනා ජරගතවො දිවා නොවතෙර චරිත්වා රතනිං තස්මිං සුසානෙ පුප්ඵාදිමිති සිසං කත්වා රොමන්තමානො අභාසි පියතාමි කො රතනිං වබ්බමනා නිකාමන්තනා තස්ස ගුහසද්දං සුත්වා විනෙත්තසි අබ්බා මං ලාභසිමො එස සුසානෙ වසතිති ඤාති දෙවරාති විනෙත්තෙතු මාගතොති සො ජරගතවස්ස පුරතො අප්ප්ලිපගතන්තො සප්පරිස දෙවරාප අප්ප් මෙ එකරත්තං බම සෙවපසාය න එවං කරියාමිති නමස්සමානො සබ්බරත්තං යාවනො අභාසි තතො සුරිසෙ උසිත්ත නං දිසවා කත්තරසසියා පතරිත්වා පලාපෙසි සබ්බරත්තං මං හිංසා පෙසිති.

කුසිනාති කොසජ්ජාගුහතා; භිණ්ඩපිසාති [හිණ්වා] විරියෙන රභි තා පිගුත්තා; නිබ්බිරියාති වුත්තං ගොති. තත්ත කුසිතා කාසිකවිරි යාරමහවිරතිනා කොන්ති භිණ්ඩපිසානෙවනසිකවිරියාරමහවිරතිනා තෙ ආරමමණ්ණවච්ඡානමත්තමපි කාතුං න සකකානති තෙසං අවචන්ති තාරමමණානන්ති සබ්බං පුබ්බසදිසමෙව. මුභස්සාතිති නභස්සාති; අස මපජානාති පඤ්ඤාරතිනා; ඉමස්ස පටිපකෙක උපසිතසතිගමස්මිති වචනතො සතිභාජනීයමෙවෙතං † පඤ්ඤාපත්තත්තං සතිදුබ්බලාදිපන ත්තං වුත්තා, දුර්ව්වා හි සති සඤ්ඤාසමපගුත්තා විප්පගුත්තා ච තත්ත පඤ්ඤාසමපගුත්තා බලවති විප්පගුත්තා දුබ්බලා තස්මා යදපි තෙසං සති ගොති තදාපි අසමපත්තනා මුභස්සාතිසෙව තෙ දුබ්බලාය සති යා සතිකිච්ච භාවතොති එවමත්තං දිපෙතුං අසමපත්තාති වුත්තං තෙ එවං මුභස්සාති අසමපත්තා ආරමමණ්ණවච්ඡානමත්තමපි කාතුං න සකකානතිති සබ්බං පුබ්බසදිසමෙව. අසමාතිනාති උපවාරප්ප

* අසුරකතරා-† සතිභාජනීයමෙවෙතං වනං-කිණ්ඩි.

ණාසමාබ්විරතිතා; විබ්බන්තවිත්තාහි උබ්බන්තවිත්තා; සමාබ්විරතෙ
 ලභ්බාකාසෙසන උබ්බවෙන තෙසං සමාබ්විරතවිත්තං නාතාරමමිණෙසු
 පරිබ්බමති වනමකකෙවා පීඨ වනසාධාසු උබ්බවෙන එකාරමමිණෙ
 පි විපජ්ජති පුතෙබ්බ වුත්තනුසෙසන තෙ එවං අසමාතිතා විබ්බන්තවි
 තතා ආරමමිණවට්ඨානමත්තමපි කාතුං න සතෙකානාහිති සබ්බං
 පුබ්බසද්ධිසමෙව..... දුප්පඤ්ඤාහි නිප්පඤ්ඤානමෙතං අබ්වට්ඨනං. පඤ්ඤා
 පත දුප්පඤ්ඤානාමං නාම නන්ති. එලමුඤාති එලමුඤා; ඛිකාරයාග
 කාරො කතො ලාලමුඤාති වුත්තං. භොති දුප්පඤ්ඤානං හි කප්පන්තා
 නං ලාලා මුඛතො ගලති ලාලා ව එලාති වුවන්, යථාස “පසෙසල
 මුක්ඛං උරගං විජ්චිත”නති, තස්මා තෙ එලමුඤාති වුවන්හි එලමුඤාති
 පි පාසො එලමුඤාතිපි කෙවි පසානති අපරෙ එලමුඤාතිපි සබ්බසෙ එල
 මුඤාති අපත්තා..... තථං භග්ගෙරවං අවිහංගනි තෙ දුප්පඤ්ඤා එලමු
 ඤා ආරමමිණවට්ඨානමත්තමපි කාතුං න සතෙකානාහි තෙසං අවට්
 ඤ්ඨිතාරමමිණානං අරභෙඤ්ඤා විතරන්තානං දිවා දිසං රන්ති භග්ගෙර
 වං සුභවා උපසාති තෙ අක්ඛ්‍යලවිත්තා අප්පමත්තතෙතනපි තස්සන්ති
 රජ්ජං වා ලතං වා දිස්වා සප්පඤ්ඤාදිනො භොතන්ති ඛාණ්ඩං දිස්වා
 ගක්ඛසඤ්ඤාදිනො එලං වා පබ්බතං වා දිස්වා ගන්තිසඤ්ඤාදිනො සප්පාදිති
 අනාත්මසංසං ආපාදිතා පීඨ භොගනි එවං තං භග්ගෙරවං අත්තති
 සමාප්තපනසෙසන අවිහංගනි පතෙකාසන්ති. පඤ්ඤාසමප්පන්තානමි
 සමීති එත්ථ පඤ්ඤාසමප්පන්තාහි පඤ්ඤාසමප්පන්තා සමන්තාගතො
 නො වෙධා විපසානාපඤ්ඤාසන මග්ගාපඤ්ඤාස අපි වෙධා පත ඉමෙසු
 සොළසස්ස ධාතෙසු ආරමමිණවට්ඨානපඤ්ඤාහි අත්තො. සෙසං සබ්බ
 සෙ වුත්තනාසමෙවන්ති.....

සොළසස්ස ධාතාරමමිණපටිගතො නිසින්නො..... පෙ.....

නසං මසන්නති තො අනුසස්සී? බොධිසත්තො කිර ඉමාති
 සොළසාරමමිණාති පරිගණිතන්නො භග්ගෙරවං අදිස්වා භග්ගෙර
 වං නාම එවරුපාසු රන්තිසු එවරුපෙ සෙනාසතෙ පඤ්ඤාහි හතු
 නං තත්ථාපි ගවෙසාමීති හවෙහරවගවෙසනං. අකාසි එතමත්තං
 හතවා ඉදං ඩ්‍රාගමිණස්ස දසෙසන්නො තස්ස මසන්නති ආදිමාන.
 තත්ථ සා නාති උභයමෙතං රන්තිනං සෙව! උපදාසනිදදාසවට්ඨනං—
 අභිඤ්ඤානාහි එත්ථ අභිති ලක්ඛණතෙ උපසග්ගො; තස්මා අභිඤ්ඤා
 තාහි වතුපාරිජුරියා වතුපරික්ඛණෙනාහි එවමාදිති ලක්ඛණෙහි
 ඤාතාහි වෙදිතබ්බා. අභිලක්ඛිනාහි එත්ථ උපසග්ගමත්තමෙව; තස්මා
 අභිලක්ඛිතා ලක්ඛණියා ඉවෙව්ව අත්තො. උපොසථසමාදනබ්බමස
 වණපුරාසකකාරාදිකර භන්තං ලක්ඛකබ්බා සලලක්ඛකබ්බා උපල
 ලක්ඛකබ්බාහි වුත්තං භොති. මාතුද්දසීති පක්ඛස්ස පඨවදිවසනොපප
 භුති වතුදාසන්නං පුරණී එකාරන්ති; එවං පච්ඤ්ඤි අභිමී ව, සක්ඛස්සා
 හි සුක්ඛකපක්ඛස්ස කණ්ඩාපඛස්ස වී එතා තිස්සො තිස්සො කන්ධා ජ්

රහතිංසො භග්ගො සබ්බස්මිං පක්කම්මවිතං සොපෙකංඛං පක්කස්සි වාතුදුද්ධි පක්කස්ස පච්ඡි පක්කස්ස අසමිති. අපි පච්ඡි කස්මො න ගතිංසාති? අසබ්බකාලිකානාං බ්‍රහ්ම ඝිට්ඨානං අනුප්පන්නාපි උප්පජ්ජිතා අපරිත්ඛින්නාපි පච්ඡි අනභිලක්ඛිතාසොපි පරිත්ඛින්නා පන ධම්මසංඛ්‍යාතානෙසාං විජ්‍යානං ධම්මසංඛ්‍යාතං විජ්‍යාතං නොතිති තතො සම්මතතිති පච්ඡිති ධම්මසංඛ්‍යාතං අපසංකං තතොපාසාදිති සා අභිලක්ඛිතා ජාතා එවං අසබ්බකාලිකානාං එතං න ගතිංසාති. නපාරුපාසුති තපාරිඛාසු; ආරාමමෙතිංසාතිති ප්‍රපාරාමපලාරාමාදසො ආරාමා එව ආරාමමෙතිංසාති; විහරිතතෙසෙන භි තෙ මෙතිංසාතිති වුවහති පුජනිතෙසෙනාති වුතං නොති. චතමෙතිංසාතිති බලිගරණවතසර්ගසුභවත [දේව] සාලවනාදීති වනාතිසොපි වනමෙතිංසාති; රුක්ඛමෙතිංසාතිති ශාමනිකමාදිවාසෙසු පුජනිතරුක්ඛිතෙසෙව රුක්ඛමෙතිංසාති; ලොකියා හි දිබ්බාධිවතාති වා මඤ්ඤාමානා තෙසු සොපි වා දිබ්බසංඤ්ඤිතා හුතා ආරාමවතරුක්ඛෙ භග්ගං කතොනාති පුජනති තෙන තෙ සබ්බෙපි මෙතිංසාතිති වුවහති. හිංසනස්සාතිති භාජනස්සාති; පස්සන්තාපි සුඤ්ඤාපි භග්ගං ජනෙත්ති. සලොමනංසාතිති සමෙව ලොමනංසෙන වතනති පටිසම්මානස්සොපි ලොමනංසජ්ඣානතො; අසෙසවතාම සෙසස්සන්ති අපිනාම තං භග්ගෙවං පසෙසස්සමෙව; අපරෙත සමන්තොති එතදසොසි සන්තානානති එවං විහරිතකාලතො අඤ්ඤාත කාලෙන; තස්මි ච මම බ්‍රාහ්මණ විහරතොති තපාරුපෙසු සෙසාසෙනෙසු යං යං මනුස්සානං ආයාම නලපභාරකරණාරහං සක්කම්මානං පුජෙමුපමංසරුහිරවයාමෙදපිකක පප්පාසසුරාමෙරයාදිති ඔක්ඛිතාතිලිප්තා* ධරණිතලං එතං නිපාතං විජ්‍යාතකරකම්මසිසාවානං යං දිවාපි පස්සන්තානං හදයං මඤ්ඤාමලති තං සාතං සන්තානාන තස්මි ච මම බ්‍රාහ්මණ විහරතොති. මහො වා ආශවජ්ජිති සිබ්බාති වා බුරුති වා කොමෙවන්තො කොකණ්ණකිංසෙපි ට්ඨරාකාදිසෙසෙ මහො වා ආශවජ්ජිති; සබ්බවතුප්පදනං හි ඉධ ම හොති නාමං කස්මි පන කාණ්ඩිකාලොපි වුවහති-සරාග.

“උපසංඝස්සොපි තෙ බ්‍රහ්ම සිහස්සොපි විජමතිතං
මිහරාජ නමො තස්ස අපි කිම් ලොමසෙ”ති.

මොරො වා කඨං පානෙතිති මොරො වා සුක්කකඨං රුක්ඛතො වාලොපි පානති; මොරගහණෙන ච ඉධ සබ්බපක්ඛිගහණං අධිප්පතං තෙන සො කොපි පක්ඛිති වුතං කොති, අපවා මොරො වාති වාසදොන අඤ්ඤා වා කොපි පක්ඛිති එසනසො පුරිමෙ මගහණෙපි. වාතො වා පණ්ණසංචිතං එතෙතිති වාතො වා පණ්ණකවචරං සමෙති; එතං නුත නං පසගෙවං ආශවජ්ජිති යං එතං ආශවජ්ජිති තං භග්ගෙවං නුතංති; ඉතොපාසාදිති ච ආරමමණ්ණමෙව

* ඔක්ඛිණ්ණාකිණ්ණ-ඉතිපි, ඔක්ඛිණ්ණාකිලිප්ත, ඉතිපි.

හයහේරවනති වෙදිතබ්බං පරිත්තං ව අභිමනනං ව හයං ආරම්භනා, සුඛාරම්භරූපං සුඛමිව. කිහිනුබ්බං අහං අභ්භද්දපුඤ්ඤාමිකබ්බං භසාමිකබ්බං විහරාමිති අහං බො භිංකාරණං එකං සෙතෙව හයං ආකම්බමානො ඉච්ඡමානො සුභා විහරාමි; සථානුකං සථානුකං යෙන යෙන ඉරියාපථෙන භූතං හවිතං සතො වනාමානං සමබ්බිකුරුණං වා; මෙඤ්ඤි මමසන්තිකෙ; නරා භූතො නරාභූතො වාති තෙන තෙතෙව ඉරියාපථෙන භූතො හවිතො සතො වනාමානො සමබ්බිකුරුණො වාති අනෙකො. යො බො අහං පටිපට්ඨෙති නි බොධිසත්තං කිර වඩ්ඛමනං තස්මිං මිහසිබ්බවුරුද්දාදිසෙතෙද හයහේරවාරම්භණ ආගතෙ තෙව මහාසතො නිසීති න නිසීදති න සයති අපබො වඩ්ඛමනොව පරිච්ඡිංසනො පරිච්ඡිනනො හයහේරවං න පසාති මිහසිබ්බවුරුද්දාදිමතෙව නං හොති සො නං ඤාති ඉදං නාමෙකං න හයහේරවනති තතො නිසීති වා නිසීදති වා සයති වා එතමිත්ථං දසෙසනො සො බො අහනති ආදිමාහ. එසත්තො සබ්බ පෙය්‍යාලෙසු.

ඉතො පථ ඉරියාපථපටිපාටියා අවචා ආසන්නාටිපාටියා ඉරියාපථා වුත්තාති වෙදිතබ්බං. වඩ්ඛමනං හි තස්මිං හයහේරව ආගතෙ න සිත්තො න නිසීතො න නිපතො සිත්තං ආගතෙ න වඩ්ඛමිති එවං තස්ස තස්ස ආසන්නාටිපාටියා වුත්තාති. එවං භිංසනකසුට්ඨානෙසු අත්තනො හයහේරවාහං දසෙසනා ඉදං කාමිනං සමමානසානෙසු අත්තනො අසමමානවිහාරං දසෙසනං සනති බො පන බ්‍රාහ්මණාති ආදිමාහ. තස්ස සනති අති සංවිජ්ජනති උපලබ්භනති; දිවාති සඤ්ජාන්නති දිවසො අයනති සජානනති; දිවාසෙප සමානනති දිවසෙව සනතං; රතනති සජානනති රතනති අයනති සඤ්ජානනති; කසමා පනෙතෙ එවං සඤ්ඤිතො හොනති වුසානකොසලොභාවතො වා සකුණරූතො වා, කථංඉමෙ කතෙවා ඔදනකසිණලාභී දිවා පරිකමමං කථා දිවා සමාපනනා දිවාසෙව වුසානමිති මනසිකාරං උපාදෙති නොවබො අබානපරි චෙදකුසලො හොති සො දිවසං අභිකමමිථා රතනිභාගෙ වුසාති ඔදනකසිණඵරණවසෙක වස්ස වීරදං හොති විතුතං සුචිතුතං සො දිවා වුසානමිති උපාදිතමනසිකාරතො ඔදනකසිණඵරණවසෙක වාතො ව රතනිං සෙව සමානං දිවාති සඤ්ජානති, ඉධපනකතෙවා නිලකසිණලාභී රතනිං පරිකමමං කථා රතනිං සමාපනනා රතනිං සෙව වුසානමිති මනසිකාරං උපාදෙති නොවබො අබානපරිචෙදකුසලොහොති සො රතනිං අභිකමමිථා දිවසභාගෙ වුසාති නිලකසිණඵරණවසෙක වස්ස අවිසදං හොති අවිතුතං සො රතනිං වුසාති

මේනි උපාදිතමනසිකාරතාය නිලකසිණඵරණාවිසදඅවිකුතතාය ච දිව්‍යයෙව සමානං රතනීති සඤ්ජානාති එවං තාව වුසානකොසලලා භාවිතො එවං සඤ්ඤිතො භොනති. සක්කුණරූතතො පන ඉධෙක චෙට්ඨා අනන්තා සෙතාසතො නිසින්නො භොති අථ දිව්‍ය රචනකසක්කුණකාකාදයො ව්‍යුලලාකොන දිව්‍යාති මඤ්ඤමානො රතනිං රචනාති අමඤ්ඤති වා කාරණෙති සො තෙසං සද්දං සුඤ්ඤා රතනිං යෙව සමානං දිව්‍යාති සඤ්ජානාති, ඉධ පනතඤ්ඤා පබ්බතනතරෙ ගමනිරාය සණ්ඨතපට්ඨන්තාය ධර්මකාය සත්තාගවද්දලිකාය * වත්තමානාය අත්තරතිතසුරියාලොකෙ කාලෙ නිපණ්ණො භොති අථ රතනිං රචනකසක්කුණලලාකාදයො මජ්ඣන්තිකසමයෙපි තත්ථ තත්ථ සබ්බකිකාතරො නිලිතො රතනිසඤ්ඤාය වා අමඤ්ඤති වා කාරණෙති රචනාති සො තෙසං සද්දං සුඤ්ඤා දිව්‍යයෙව සමානං රතනීති සඤ්ජානාති එවං සක්කුණරූතතො එවං සඤ්ඤිතො භොනති. ඉදමනන්ති ඉදං අහං එවං සඤ්ජානනං; සමමාගමිභාරයමිං වදමිති සමමාගමිභාරපරියාපනතං අනන්තාභවං සමමාගමිකාරං අඤ්ඤාතරං වදමිති වුත්තං භොති. අහං ඔවා පන බ්‍රාහ්මණිං පෙසං සඤ්ජානාමිති පාකථො ඔවා සහනායං රතනිඤ්චපට්ඨෙව්වද්ද සහනාගවද්දලෙපි ව්‍යුලලාකොසල අදිකුණානෙසුපි පානාතිගෙව එත්තකං පුරෙහාග්ගකාලො ගතො එත්තකං පච්ඡාහත්තකාලො ගතො එත්තකං පඨමාගමො එත්තකං මජ්ඣිමිකාගමොති තයමා එවමාන, අනවජ්ජයමෙතං යං පුරිතපාරමි ඔවාසිකොනො එවං භිනාති පථෙදසඤ්ඤාණං සිත්තං සාවකානමපි භි රතනිඤ්චපට්ඨෙව්වද්ද පාකථො භොති—කල්‍යාණිමභාවිභාරෙ කීර්තොධිදානපණ්ණො වඩ්ඛුලකාලෙ භග්ගං ගතොති අඩ්ඛුලකාලෙ භුඤ්ජති සුරියෙ අදියොමානෙපි පාතොගෙව සෙතාසනං පටිසිඤ්ඤා තාය චෙලාය නිකඛමති එකදිවසං ආරාමිකා සෙව ථෙරස්ස නිකඛමනකාලං පසොමාති භතතං සමපාදෙත්වා කාලත්ථෙහමුලෙ නිසිදිංසු ථෙරො වඩ්ඛුලකාලෙගෙව නිකඛමි තතොපහුති කීර්තෙය අදියොමානෙපි ථෙරස්ස නිකඛමනසඤ්ඤාය එව භෙරිං ආනකාටෙනති. වජ්ජරකිරිවිභංගෙරපි x කාලපදවණ්ණො අනන්තාවසෙසො යාමගණ්ණිකං පහරති ආවිණ්ණණමයං ථෙරස්ස නව යාමගන්තනාලිකං පයොපෙති අමඤ්ඤතිකු පයොපෙති අථ නිකඛමන පඨමෙ යාමෙ ථෙරෙ මුග්ගෙරං ගතොති සිතමතොගෙව එකථෙවාරං පහරන්නෙගෙව වා යාමගන්තං පඨති 8 එවං නිසු යාමෙසු සමණ්ඨමමං කත්වා ථෙරො පාතොගෙව ගාමං පටිසිඤ්ඤා පිණ්ඩපාතං ආදාය විහාරං ගන්ත්වා භොජනසාලාය පත්තං ධෙපත්වා දිව්‍ය විහාරස්ථානං ගන්ත්වා සමණ්ඨමමං කතොති භිකු

* සත්තාගවජ්ජලිකාය-පෙ-වද්දලිකාය-† සණ්ඤකිකාතර-සමබ්බකිකාතර-කෙසුපි. x අජ්ජරකිරිවිභංගෙරපි-8 පවති-කිලිපි.

කාලකම්මං දිස්වා පෙරය්ස ආගමනත්තං* පෙසෙහති සො භික්ඛු පෙරං දිවාරිකාරයානා නිකම්මනතමෙවදා අනතරාමග්ගෙ වා පය්සති එවං පදෙසස්සුණ සිතානං සාවකානමපි රතතිඤ්චපරිච්ඡේද පාකමො හොති කිම්බිත පන ඛොධිසත්තානානති-සං ඛො භාං පෙසං චුදෙස්සාති එත පන යං ඛො නං බ්‍රාහ්මණ අසමමානවමෙමා සත්තො ලොකෙ උප්පන්නො-සුඛාය දෙවමනුස්සානානති වචනං වදමානො කො වි සමමාවදෙස්ස සමමාවදමානො සිංහා න චිත්තවාදි අස්ස මමෙව නං වචනං වදමානො සමමාවදෙස්ස සමමාවදමානො සිංහා න චිත්තවාදි අස්සාති එවං පදසමධික්ඛා වෙදිතබ්බො-පප-නත්ත අසමමානවමෙමාති අසමමානසභාවො; ලොකෙහි මනුස්ස ලොකෙ; බ්‍රහ්මනිකාසාති බ්‍රහ්මනස්ස භිත්තාය; පඤ්ඤාමපනති යා දිශධමම්භසමපරාසිකතිතුපදෙසකොති. බ්‍රහ්මනසුඛාසාති බ්‍රහ්මනස්ස සුඛත්තාය; වාගසමපනති යා උපකරණසුඛසමපදගකොති. ලොකානුකම්පාසාති ලොකස්ස අනුකම්පත්තාය, මෙත්තාකරුණාසමපනති යා මායාපිත්තරො විදා ලොකස්ස රතතිතා හොසිතාති. අත්තාස භිත්තාස සුඛාස දෙවමනුස්සානානති ඉධ දෙවමනුස්සාගගණනා හබ්බපුග්ගලෙ වෙතොයසහෙනතෙව ගහෙත්වා හෙසං නිබ්බානමග්ග ඵලාබ්බිතාය අත්තනො උප්පනතිං දස්සෙහති වෙදිතබ්බො. අත්තාසාති හි වුත්තෙ පරමත්තත්තාය නිබ්බානත්තාසාති වුත්තං හොති භිත්තාසාති වුත්තෙ නං සමපාසකමග්ගත්තාසාති වුත්තං හොති නිබ්බානසමපාසකමග්ගතො හි උත්තරිං භිත්තං නාම නත්ති සුඛාසාති වුත්තෙ ඵල සමපනතිසුඛත්තාසාති වුත්තං හොති, තහො උත්තරිං සුඛාභාවහො, වුත්තමෙතං අයං සමාධිපච්චුප්පන්නසුඛොවෙව ආයතිව සුඛවිපාකොති. එවං හගවා බුබ්බුණපටිලාභාවස්සානං අත්තනො අසමම ගටිකාරං බ්‍රාහ්මණස්ස දස්සෙත්වා ඉදති යාය පටිපදග්ග නං කොටිප්පග්ගං අසමමානවිකාරං අබ්බතො නං පුබ්බභාගතොප්පකුති දස්සෙත්වා ආරඬං ඛො පන මෙ බ්‍රාහ්මණාති ආදිමාග. කෙවි පනානු-ඉමං අසමමානවිකාරං සුත්වා බ්‍රාහ්මණස්ස විත්තමෙවං උප්පන්නං කාය නුඛො පටිපදග්ග ඉමං පත්තොති තස්ස විත්තමඤ්ඤග්ග ඉමායාගං පටිපදග්ග ඉමං උත්තමං අසමමානවිකාරං පත්තොති දස්සොත්තො එවමානාති.

තත්ත ආරඬං ඛොපන මෙ බ්‍රාහ්මණ විසිසං අහොසිති බ්‍රාහ්මණ න මයා අයං උත්තමො අසමමානවිකාරො කුසිත්තෙ න මුසිස්සාති නා අසාරඬකාපෙස න විකම්පනවිත්තෙන වා අබ්බතො අපිච්චො තදබ්බතාය ආරඬං ඛො පන මෙ විරිසං අහොසි, ඛොධිමණ්ණ නිසිත්තෙන මයා චතුරබ්බං විරිසං ආරඬං අහොසි පග්ගභිත්තං අසිටිලප්පවත්ති තනති වුත්තං හොති ආරඬත්තාසෙව ච මෙ නං අසලලීතං අහොසි, උපසිතා සති අසමමුසාති න කෙවලව මෙ විරිසමෙව සතිව ආරමුඛ

* භික්ඛු,

ණාතිමුක්තාවෙන උපසිතා අහොසි බොධිමණ්ණං නිසිතොත් උපසිත
 නාං යෙව්ව අසමුත්ථා; පස්සබ්බො කාමො අසාරමධාරි කායචිත්තප
 ස්සභිසමනවෙන කාමොපි මෙ පස්සබ්බො අහොසි නත්ථ යැමො නාමකා
 යෙ පස්සබ්බො රූපකාමොපි පස්සබ්බොයෙව භොති තස්මා නාමකාමො
 රූපකාමොති අවිසෙසෙත්වා ච පස්සබ්බො කාමොති වුත්තං; අසාර
 බොති සො ච බො පස්සබ්බොයොව අසාරබ්බො විතතදරපොති වුත්තං
 භොති. සමාගිනං චිත්තං එකග්ගන්ති විතතමපි මෙ සමා ආභිතං
 සුද්ධපිතං අපිතං වූ අහොසි සමාගිතන්තා එව ච එකග්ගං අමුලං
 නිප්පඤ්ඤාති. එතතාවතා ඤානස්ස පුබ්බපට්ඨපද කථිතා භොති
 ඉදං ඉමාය පට්ඨපදා අධිගතං පට්ඨප්පකාමං ආදිං කත්වා විජ්ජාන්තා
 පරිත්තොසානං විසෙසං දස්සන්තො සො චො අහන්ති ආදිමාහ.
 තත්ථ විවිච්චව කාමෙහි පස්සබ්බොයොව චතුස්සකානං උපසමප්ප්
 චිත්තාසිත්ති එත්ථ තාව යං චන්තබ්බා සියා තං සබ්බං විසුභිමග්ගෙ පට්ඨ
 විකසිණකපායං වුත්තං කෙවලං හි තත්ථ උපසමප්ප්ප් විතරතිති ආ
 ගතං ඉධ විතාසිත්ති අයමෙව විසෙසො කිං කත්වා පන භගවා ඉමානි
 ඤානානි උපසමප්ප්ප් විතාසිති? කමමසානං භාවෙත්වා, කතරං?
 ආනාපානසතිකමමසානං ඉමානි ච පන චිත්තාරි ඤානානි කෙසචි
 විතතකග්ගන්තානි භොනති කෙසචි විපස්සනාපාදකානි කෙසචි අභි
 ඤ්ඤාපාදකානි කෙසචි, නිරොධපාදකානි කෙසචි හවොක්කමනන්තා
 නි ච තත්ථ ඛිණ්ණසමානං විතතකග්ගන්තානි භොනති. තෙ හි සමාපජ්ජි
 ත්වා එකග්ගවිත්තා සුඛං දිව්සං විතරිස්සාමාති ඉච්චවං. කසිණපට්ඨක
 මමං කත්වා අභිසමාපන්නීයො නිබ්බන්ධනානි සෙබ්බපුජ්ජනානං සමා
 පත්තිතො වුසාය සමාගිතෙන විජනන විපස්සාස්සාමාති නිබ්බන්ධන
 නානං විපස්සනාපාදකානි භොනති. යෙ පන අභිසමාපන්නීයො
 නිබ්බන්ධනත්වා අභිඤ්ඤාපාදකානි සමාපජ්ජිතො සමාපත්තිතො
 නිබ්බන්ධනත්වා අභිඤ්ඤාපාදකානි භොනති. යෙ පන අභිසමාපන්නීයො
 නිබ්බන්ධනත්වා අභිඤ්ඤාපාදකානි භොනති, යෙ අභි ස
 මාපත්තියො නිබ්බන්ධනත්වා නිරොධසමාපන්නිං සමාපජ්ජිතො සන්නා
 හං අවිත්තා හුත්වා දිසෙවධමෙම නිරොධං නිබ්බානං පත්වා සුඛං විත
 රිස්සාමාති නිබ්බන්ධනන්ති තෙසං නිරොධපාදකානි භොනති, යෙ
 පන අභි සමාපත්තියො නිබ්බන්ධනත්වා අපරිභිණ්ණිකානං බ්‍රහ්මලො
 භෙක උපපජ්ජිස්සාමාති නිබ්බන්ධනන්ති තෙසං හවොක්කමනන්තානි
 භොනති. භගවතා පනිදං චතුස්සකානං බොධිරුක්කමුලෙ නිබ්බ
 භතිතං තං තස්ස විපස්සනාපාදකමෙව අහොසි අභිඤ්ඤාපාදකව සබ්බ
 ක්ඛිද්ධසාධකම සබ්බලොකීයලොකුත්තරමුණ්දයකන්ති වෙදිතබ්බං.

සෙසව භුණානං දයකං අනුසාසි තෙසං එකදෙසං දසෙසානෙතො
මො එවං සමාභිනෙහි විතෙතති ආදිමාහ.

තත්ථ විතො. විජ්ජානං අනුපදවණ්ණනාවෙව භාවන්තයො
ව විසුච්ඡෙතො විජාරිතො, කෙවලං හි තත්ථ සො එවං සමාභිනෙහි වි
තෙතං. පෙ. අභිනින්නාමෙතිති වුත්තං, ඉධ අභිනින්නාමෙසිනති.
පෙ. අසං ටො මෙ බ්‍රාහ්මණාති අයව අප්පණ්ණවාසරො තත්ථ
අනාගතොති අයමෙව විසෙසො. එත්ථ සොති සො අහං; අභිනින්නා
මෙසිනති අභිනිහරිං; අභිනින්නාමෙසිනති වචනතො සොති එත්ථ
සො අහනති එවමත්ථො වෙදිතබ්බො. යස්මාපිදං හභවිතො විසෙසන
පුබ්බන්තිවාසානුසස්සිඤ්ඤාණං ආගතං තස්මා සො තෙතො වුතො ඉධ
පපත්තොති එත්ථ එවං සොජනා වෙදිතබ්බො. එත්ථ සි සො තෙතො
වුතොති පටිත්ථත්තන්තස්ස පටිවෙකකතං තස්මා ඉධුපපත්තොති
ඉමිස්සා ඉධුපපත්තියා අනන්තරං අමුත්ථුඋප්පාදිනති තුසිතභවනං
සන්ධායාගාති වෙදිතබ්බො. නත්තාපාසිං එවන්තාමොති තත්තාපි
තුසිතභවතො සෙතෙකතුනාමදෙවපුත්තො අනොසිං; එවං මො
ගොතොති තාහි දෙවතාහි යසිං එකගොතො; එවං වණ්ණාති
සුවණ්ණවණ්ණා; එවමාහාරොති දිබ්බසුඛවාහාරො; එවං සුඛ
දුක්ඛ පසිසංවෙදිති එවං දිබ්බසුඛපසිසංවෙදි දුක්ඛං පන සබ්බාර
දුක්ඛමත්තමෙව; එවමාසුපසිසත්තොති එවං සත්තපඤ්ඤසවස්සතො
පි සසි ව වස්සසතසසස්සාසුපරියත්තො; මො නෙතො වුතොති මො
අහං තෙතො තුසිතභවතො වුතො; ඉධුපපත්තොති ඉධවිමාමාසා
දෙවියා කුච්ඡිමති නිබ්බතො; අයං ටො මෙ බ්‍රාහ්මණාති ආදිසු මෙ
ති මො; විජ්ජාති විදිතකරණතෙන විජ්ජා; කිං විදිතං කරොති පුබ්බ
න්තිවාසං. අවිජ්ජාති තස්සෙව පුබ්බන්තිවාසස්ස අවිදිතකරණතෙන
තප්පවිජ්ජාදකලොකො වුච්චති; නමොති සෙව ව මොතො; පටිච්ජාද
කතෙන තමොති වුච්චති. ආලොකොති සාමයව විජ්ජා; ඔහාසකරණ
තෙන ආලොකොති වුච්චති; එත්ථ ව විජ්ජා අබ්බතොති අයං අත්ථො,
මෙසං පසංසාවචනං. සොජනාපත්තො අයං මො මෙ විජ්ජා අබ්බ
තො තස්ස මෙ අබ්බතවිජ්ජස්ස අවිජ්ජා විතො විතොති අත්ථො. කස්මො?
යස්මා විජ්ජා උප්පන්නා, එසනසො ඉතරස්මිමපි පදවිතො. සථා නන්ති
එත්ථ යථාති ඔපමෙ තන්ති නිපාතො; සතියා අවිප්පවාසෙන අජ්ජ
මත්තස්ස; විරියතාපෙන ආ නාපිතො; කාසෙව ජිවිතෙ ව අනප්ප
කතියාස භවිතස්සස්ස; පෙසිතතාස්සාති අත්ථො. ඉදං වුත්තං
මොති, යථා අප්පමත්තස්ස ආනාපිතො පතිතත්තස්ස විතරතො අවි
ජ්ජා විතෙඤ්ඤාස්ස විජ්ජා උප්පජ්ජාස්ස තමො විතෙඤ්ඤාස්ස ආලොකො
උප්පජ්ජාස්ස එවමෙව. මම අවිජ්ජා විතො විජ්ජා උප්පන්නා තමො
විතො ආලොකො උප්පන්නො එතස්ස මෙ පබානානුසොගස්ස අනු
රූපමෙව ඵලං ලබන්ති.

පුබ්බෙනිවාසකපානිසිනා.

වුත්ථප්පාහකපායං යස්මා ඉධ හගවතො වසෙන පාළි' ආභතා තස්මා පස්සාමි පජානාමිති වුතනං. අයං විසෙසො, සෙසං විසුඛිමගෙන වුත්තසදිසමෙව. එතං පන විජ්ජාති දිබ්බවකුසුණවිජ්ජා; අවිජ්ජාති සත්තානං. චුඛිපටිසංකීර්තාදිකා අවිජ්ජා; සෙසං වුත්තනසමෙව යස්මා ච පුරිතපාරමිතං මහාසත්තානං පරිකම්මෙහිවටං නාම කත්ති තෙ හි විතෙන අභිනින්නාමිතමගෙනසෙව අනෙකවිතිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරනති දිබ්බෙන වකුසුනා සතෙන පස්සනති තස්මා යො තස්මා පරිකම්මං ආදිං කචා භාවනානසො වුත්තනා න තෙන ඉධ අත්තා ති. තතියාය විජ්ජාය සො එවං සමාහිතො විතෙනති විපස්සනාපාද කවතුත්ථකානවිත්තං වෙදිතබ්බං; ආසවානං බසංකුණ්ණානාති අර හගනමගනසුණ්ණාය; අරහගනමගෙනා හි ආසවවිනාසනතො ආස වානං බසොති වුට්ඨති තත්තවෙනං සුණ්ණං තස්මා පරියාපන්නාගතාති. චිත්තං අභිනින්නා මභින්නති විපස්සනාවිත්තං අභිනින්නරි; සො ඉදං දුක්ඛානති එවමාදිසු එතතකං දුක්ඛං න ඉතො හිතොයාති සබ්බමපි දුක්ඛසච්චං සරසලකඛණපටිච්චෙබෙන යථාභූතං අබ්බසංකුසිං ජාතිං පටිවිජ්ඣිං තස්ස ව දුක්ඛස්ස නිබ්බතතිකං තණ්හං අයං දුක්ඛසමුදයොති හදුනාමෙති යං සානං. පච්චා නිරුජ්ඣනති තං තෙසං අප්පව තතීතිබ්බානං අයං දුක්ඛනිරොධාති තස්ස ව සමපාපකං අරියමග්ගං අයං දුක්ඛනිරොධගාමිති පටිපදති සරසලකඛණපටිච්චෙබෙන යථා භූතං අබ්බසංකුසිං ජාතිං පටිවිජ්ඣනති එවමත්තො වෙදිතබ්බො. එවං සරුපතො සච්චාති දසෙස්සවා ඉදති කිලෙසප්පසන පරියායතො දසෙස්සෙනා ඉමෙ ආසවාති ආදිමාහ. නස්ස මෙ එවං ජාන මනා එවං සස්සෙතො ති තස්ස මග්ගං එවං ජානන්නස්ස එවං පස්ස නන්නස්ස; සහවිපස්සනාය කොට්ඨපන්නං මග්ගං කප්ථති. කාමාසවාති කාමාසවතො; විමුච්චිත්තාති ඉමිනා ඵලකඛණං දසෙස්සති මග්ගකඛණෙ හි විත්තං විමුට්ඨති ඵලකඛණෙ විමුත්තං ගොති. විමුත්තාමි. විමුත්තමිති සුණ්ණාති ඉමිනා පටිච්චෙකඛනසුණ්ණං දසෙස්සති; ඕණා ජාතීති ආදිති තස්ස භූමිං; තෙන හි සුණ්ණෙන හගවා පටිච්චෙකඛණෙනා ඕණා ජාතීති ආදිති අබ්බසංකුසිං. කතමා පන හගවතො ජාති ඕණා කප්ථිතං අබ්බසංකුසිං? න තාවස්ස අතීතා ජාති ඕණා පුබ්බෙව ඕණන්නා න අනාගතා අනාගතෙ වායාමාභාවතො න පට්ඨප්පන්නා විජ්ජමානන්නා යා පන මග්ගස්ස අභාවිතන්නා උප්පජ්ජාය එකවතුපට්ඨොකාරහවෙසු එකවතුපට්ඨකඛනිප්පකොද ජාති සා මග්ගස්ස භාවිතන්නා අනුප්පාදබ්බමතං ආපජ්ජනෙන ඕණා. තං සො මග්ගභාවනාය පඨිණ්හිලෙසෙ පටිච්චෙකඛිත්වා කිලෙසාභාවෙ විජ්ජමානමපි කම්මං ආයති අප්පටිසංකිකං ගොතිති ජානන්නො අබ්බසංකුසිං. චුඛිත්තනති වුත්තං පරිවුත්තං කතං චරිතං නිසින්නති

අපො; බ්‍රහ්මවේදිනනි මහත්බ්‍රහ්මවරිය; පුපුර්ණකලයාණකෙන
 හි සම්පන්නතෙකඩා බ්‍රහ්මවරියවාසං වසනනි නාම ඩිණාසවො වුපා
 වාසො තසමා හතවා අතතනො බ්‍රහ්මවරියවාසං පච්චෙක්ඛිතෙනා
 වුසිතං බ්‍රහ්මවරියනනි අබ්‍හංගොසි. කාසං කරණිසානනි වතුසු
 සච්චපු වතුහි මහෙහති පරිඤ්ඤාපභානසච්චිකිරියාභාවනාවසෙන*
 සොලසවිධමපි කිව්වං නිසාපිතනනි අපො; පුපුර්ණකලයාණකාද
 යො හි තං කිව්වං කරොනනි ඩිණාසවො කාකාරණිසො තාමා
 හතවා අතතනො කරණිසං පච්චෙක්ඛිතෙනා කතං කරණියනනි
 අබ්‍හංගොසි. භාපරං ඉන්ද්‍රියාණායාහි ඉද්දති පුත ඉන්ද්‍රියාවාය එවං
 සොලසවිධකිව්වභාවාය කිලෙසකඩාය වා මහතභාවනාකිව්වං මෙ
 නානිති අබ්‍හංගොසි. අථවා ඉන්ද්‍රියායාහි ඉන්ද්‍රියාවතො ඉමස්මා එව
 පකාරං ඉද්දති වතනමානකඩනිසන්නානා අපරං බන්ධිසන්නානං
 මග්ගං නානි ඉමෙ පන පච්චිකඩා පරිඤ්ඤා තිසනනි ජිනාමුලකා
 රුකඩා විය තෙ වර්මකපිඤ්ඤාණනිරොධෙන අනුපාදුතො විය ජාත
 චෙද්ද නිබ්බාසිසානනිති අබ්‍හංගොසි. ඉද්දති එවං පච්චෙක්ඛින
 ඤ්ඤාණපරිග්ගතිතං තං ආසවානං බ්‍රහ්මණාබ්‍රහ්ම ඉන්ද්‍රියා දසො
 නෙනා අසං මො මෙ බ්‍රහ්මණාහි ආදිමාහ. තත්ථ විජ්ජාහි අරහ
 නාමග්ගඤ්ඤාණවිජ්ජා; අවිජ්ජාහි වතුසච්චපච්චිකාදිකා අවිජ්ජා. සෙසං
 වුත්තනායමෙව. එතොමතා ව පුබ්බනිවාසඤ්ඤාණන අතිතං
 සඤ්ඤාණං දිබ්බවක්ඛනා පච්චුප්පන්නානාහතං සඤ්ඤාණං ආසවකඩ
 නොස කලප්පොක්ඛනාරතුණනනි එවං තිති විජ්ජාහි සබ්බෙපි සබ්බ
 ඤ්ඤාතුණං සබ්බගෙහවා පකාසෙතෙනා අතතනො අසමොභවිකාරං
 බ්‍රහ්මණසො දුක්ඛොසි. එවං වුත්තන කිර බ්‍රහ්මණො විත්තොසි සම
 ණො ගොතමො සබ්බඤ්ඤාතං පටිජානාහි අජාපිව අරඤ්ඤවාසං න
 විජ්ජනති අජිත්ඛවසො අඤ්ඤාමපි කිමි කරණියනනි. අපසො හතවා
 අජ්ඣාසයං විදිවා ඉමිනා අජ්ඣාසයානුසංඝිනා සියා ඛො පන
 තෙති ආදිමාහ. තත්ථ සිසා ඛො පන ගත බ්‍රහ්මණ එවමසාහි
 බ්‍රහ්මණ කදපි තුග්ගං එවං හවෙය්; නිමො පෙහිතං බ්‍රහ්මණ එවං
 දුඝඛ්ඛනනි, එයං ඛො පන බ්‍රහ්මණ තයා මග්ගං පනතසෙනාසන
 පටිසච්චනං අවිජ්ජානාදිතොයාහි එවං න දුඝඛං. එවං පනතසෙනා
 සනපටිසච්චෙන අකාරණං පටිකඛිපිවා කාරණං දුක්ඛොනෙනා වෙ
 මො අතනනි ආදිමාහ. තත්ථ අපොතොසව අත්ථවසො තසමා වෙ මො
 අතං බ්‍රහ්මණ අත්ථවසෙති අතං ඛො බ්‍රහ්මණ වෙ අපො වෙ කා
 රණානි සමපසාමානොති වුත්තං ගොති. අන්තෙනා ඛ දිඝඛමෙ
 සුබ්බිකාරනනි ඵත්ථ දිඝඛමො නාම පච්චෙක්ඛිතා අතතභාවො සුබ්බි
 භාතො නාම වතුනනං ඉරියාපට්ඨිකාරානං ඵාසුතා, එකකසො හි

* භාවනානිසමගවසෙතොති-මනුෂ්‍යාරථසුරණිශං,

අරඤ්ඤ අනන්තමයො උච්චාරපයොවිකිච්චං උපාදය සබ්බො ඉරියාපථා පාසුකා, නොනති තයමා දිසබ්බමයො සුඛවිහාරං දිසබ්බමසුඛවිහාරනති අයමනො වෙදිහබ්බො. පච්ඡිමම ජනනාං අනුකම්පමානොති කථං අරඤ්ඤවාසෙන පච්ඡිමා ජනනා අනුකම්පිතා නොති? යමා පබ්බජිතා හි කුලපුත්තා හතවතො අරඤ්ඤවාසං දිසා හතවාපි නාම අරඤ්ඤසෙනාසනානි න මුචති යසො නෙවජ්ඣ පරිඤ්ඤාතබ්බං න පතා තබ්බං න භාවෙතබ්බං න සච්ඡිකාතබ්බං කිම්බිත පන මයනති විනොතා කප්ඵ වසිතබ්බමෙව මඤ්ඤිසානති එවං ඛිප්පමෙව දුක්ඛ සානනකාරං හවිසානති, එවං පච්ඡිමා ජනනා අනුකම්පිතා නොති, එතමප්ථං දසෙසෙනාං ආත පච්ඡිමං ජනනං අනුකම්පමානොති. තං සුචා අයනමනො බ්‍රාහ්මණො අනුකම්පිතරූපාති ආදිමාත. තප්ඵ අනුකම්පිතරූපාති අනුකම්පිතජාතිකා අනුකම්පිතසහාවා; ජනනා ති ජනසමුතො; සපා නං අරහතා සම්මාසම්බුධොති හථා අරහං සම්මාසම්බුධො අනුකම්පෙය්‍ය තපෙව අනුකම්පිතරූපාති, එව ච වතා පුන තං හතවතො ධම්මදෙසනං අබ්බානුමොදමානො හත වනනං එතදමෙව අභික්ඛන්තං නොනොනම අභික්ඛන්තං නො නොනමාති එතාසං අභික්ඛනනසද්දො ඛයසුඤ්ජරාහිරූපඅබ්බානුමොද නෙසු දිසාති, තථාහි “අභික්ඛනනා හනන රනති නික්ඛනනො පඨමො යාමො විරතිසිනොති කික්ඛසබ්බො”ති ආදිසු ඛසෙ දිසාති. “අයං ඉමෙසං චතුනං පුග්ගලානං අභික්ඛනනතරො ච පභික්ඛනතරො වා”ති ආදිසු සුඤ්ජර.

“කො මෙ වාදුති පාදුති ඉඨියා යසො ජලං

අභික්ඛනනන වණණන සබ්බො ඕහාසයං දිසා”ති-

ආදිසු අභිරූපෙ. “අභික්ඛනනං හනන”ති ආදිසු අබ්බානුමොද න. ඉධාපි අබ්බානුමොදනෙය්‍යෙව. යසමා ච අබ්බානුමොදනෙ තයමා සාධු සාධු නොනොනමාති වුනනං නොනති වෙදිහබ්බං.

“හසෙ කොතෙ පසංසාසං තුරිතෙ කොතුතලච්ඡරෙ

කාසෙ සොකෙ පසාදෙ ච කරෙ ආමණ්ඩිතං බ්‍රහ්මා”ති-

ඉතීනා ව ලක්ඛණෙන ඉධ පසාදවසෙන පසංසාවසෙන වාසං වික්ඛනනං වුනොති වෙදිහබ්බො. අථ වා අභික්ඛනනනති අභික්ඛනනං අභි ඉඨං අතිවනාපං අතිසුඤ්ජරනති වුනනං නොති. තප්ඵ එකෙන අභික්ඛනනසද්දෙන දෙසනං ථොමෙති එකෙන අනන නො පසාදං, අයං නෙව අතිපාසො අභික්ඛනනං නොනොනම යදිදං නොනො නොනමයො ධම්මදෙසනා අභික්ඛනනං යදිදං නො නො නොනමයො දෙසනං ආගම මමපසාදෙ. හතවතොසෙව ච චිතං වෙ වෙ අනෙ සක්ඛාස ථොමෙති නොනො නොනමයො චචිතං අභික්ඛනනං දෙසනාසනනො අභික්ඛනනං තුණාගිතමනනො

නරා සබැඳිතනතො පඤ්ඤාපනනතො සාන්තො සබ්බජනතො
 උත්තානපදතො ගමිතිරත්තතො කණ්ණසුඛතො හදසබ්බතො
 අනත්තකායසනතො අපරවම්බනතො කරුණාසිතලතො පඤ්ඤව
 දුතතො ආපාඨරමිණියතො විමද්දකම්මතො සුත්තමානසුඛතො විමං
 සියමානාභිතනතො ඵලමාදිති යොජෙතබ්බං. තතො පරමි චතුති
 උපමාති දෙසනංසෙව ථොමෙති තත්ත භික්ඛුජ්ජනාති අසොමුඛං
 ධර්මං හෙතොමුච්චාතංවා; උක්ඛාභුජ්ජනාති උපරිමුඛං කරෙය්‍ය;
 පටිච්ඡන්තනාති තිණ්ණජ්ජනාදිජාදිතං; විචරෙය්‍යාති උග්ගාපෙය්‍ය;
 මුල්ලිකසාති දියාමුල්ලිකසා; මග්ගං ආවිජ්ජෙතසාති හත්තං ගහෙතො
 එසමග්ගාති වදෙය්‍ය; අක්කිකාසෙති කාලපකඛවාතුදුසිද්ධාරතන
 සණ්ඨතසණ්ඩමෙසපවලෙති චතුරබ්බත තමෙ; අයං තාව අනුත්තාන
 පදෙත්වා, අයමපන අභිප්පායගොපනා, යථා කොටි නිකක්ඛුජ්ජනං උක්ඛ
 ජ්ජෙය්‍ය ඵලං සබ්බමට්ඨමුඛං අසබ්බමෙව පතිතා මං අසබ්බමා වුච්ඡා
 පෙත්තොන යථා පටිච්ඡන්තං විචරෙය්‍ය ඵලං කසුපසු භතවතො
 සාසනානරධානා පභුති මිථ්‍යාදිසිග්ගණ්ණපටිච්ඡන්තං සාසනං විචර
 තොන යථා මුල්ලිකසා මග්ගං ආවිජ්ජෙය්‍ය ඵලං කුමමග්ගමිථ්‍යාමග්ග
 පටිපන්නසා මෙ සග්ගමොක්ඛමග්ගං ආවිකරොත්තොන යථා අක්කි
 කාසෙ තෙලපජ්ජෙය්‍යාතං ධාරෙය්‍ය ඵලං මොහක්කිකාරනිමුග්ගසා මෙ
 මුඛාදීරතනරූපාති අපසුතො තප්පටිථ්‍යාදකමොහක්කිකාරවිධංසක
 දෙසනාපජ්ජෙය්‍යාතධාරණෙන මග්ගං හොතා හොතමෙන එතෙති
 පරියොගෙති පකාසිතතො අනෙකපටිසාසෙති ඛමෙමා පකාසිතො.
 ඵලං දෙසනං ථොමෙතො ඉමාය දෙසනාය රතනත්තෙය පහන්තවි
 තො පහන්තාකාරං කරොත්තො එසාගනාති ආදිමාග. තත්ත එසා
 ගනාති එසො අගං; ගවහනං * ගොතමං සරණං ගවුජාමිති ගව
 මෙව හොතමො සරණං පරායණං අසසා තාතාථිතියසා ච වීධාතා
 ති ඉමිනා අභිප්පායෙන ගවහනං හොතමං සරණං ගවුජාමි හරාමි
 සෙවාවි පසිරූපාසාමි ඵලං පරානාමි බුජ්ජාමිති. ගෙසං හි ධාතුනං
 ගතිඅත්තො බුච්ඡිති තෙසං අත්තො තස්මා ගවුජාමිති ඉමසා පානාමි
 බුජ්ජාමිති අයමත්තො වුජෙය්‍යා. ඛමමෙ හිකබ්බසබ්බමාති එත්ත පන
 අභිගතමග්ගෙක සට්ඨකතනිථොසෙ යථානුසිංහං පටිපජ්ජමානෙ චතුසු
 අපාසෙය්‍ය අපතමානෙ † ධාරෙතීති ඛමෙමා සො අත්තො අරිය
 මග්ගොපෙව නිබ්බානව වුජනංගෙනං හතවතා “යවතා සිකඛෙව
 බම්බා සබ්බතා අරියො අභිබ්බිකො මග්ගො තෙසං අග්ගමකොයති”ති
 විජ්ජාසො. න කෙවලව අරියමග්ගො පෙව නිබ්බානව අපිට්ඨො අරිය
 ඵලෙති සභිං පරිසන්තිබ්බමොපි, වුජනං ගෙනං පට්ඨතමාණවක
 විමොනෙ.

* ගවහනනති † අසසා හතො-කිසිවි ‡ අපතමානෙ කප්පා.
 ඉතිපි පාළිය.

“රාගවිරාගමනෙපමසොකං ධම්මසංඛිතමපච්ඡාදං
මධුරමිමං පඤ්ඤං සුචිතයනං ධම්මමිමං සරණාගමනපමි”ති-

එසේ රාගවිරාගයාගී මගෙහි කපිනො; අනෙපමසොකයාගී ඵලං; ධම්මසංඛිතයාගී නිබ්බානං; අපච්ඡාදං මධුරමිමං පඤ්ඤං සුචිතයනයාගී පිටකාග්‍රන්ථය විභජනසංඛිතධම්මකතානාගී, දිසිසිලසංඝාතෙන සංඝාතයාගී සමෙකා; සො අනුතො අභි අරියපුග්ගලසමුප්පාදා. වුත්තං තෙතං භයමිතඤ්ඤං විමානො:-

“යථා ව දිනනමනපච්ඡාදොසු චතුසු සුචිත පුරිසසුගෙසු
අභි ඵ පුග්ගලධම්මදසා තෙ සංඝමිමං සරණාගමනපමි”ති-

තිකුසුනං සමෙකා තිකුසුසමෙකා; එතනාවතා බ්‍රාහ්මණො නිග්ඤ්ඤි සරණාගමනාගී * පටිච්ඡේදසි.

ඉදහි තෙසු සරණාගමනෙසු කොසල්ලන්ද්‍රං සරණං සරණාගමනං සො සරණං ගවස්හි සරණාගමනපාඨෙතද සරණාගමනඵලං සංඝිලෙසො තෙතෙහි අයං විධි වෙදිතබ්බං. සෙය්‍යපිටං-පදනුතො නාව හිංසනීති සරණං සරණගතානං භතනෙව සරණාගමනාගී භයං සන්තාසං දුක්ඛං දුග්ගතිපරික්කම්ලෙසං හන්ති විනාසෙතිති අනුභවං. රතනත්‍රයං සොපෙතං අභිවචනං. අභි වා සිතෙ පවත්නා තෙන අභිතා ව නිවහනෙන සත්‍යානං භයං හිංසනීති බුද්ධා හවි කන්තාරා උග්ගරතෙන අසාසදනෙන ව ධම්මො අපාකානමපි කාරානං පිපුලඵලපටිලාභකරණෙන සමෙකා නසමා ඉමිනාපි පරියා සෙත රතනත්‍රයං සරණං, තප්පසාදනගෝඨානාහි විභතකිලෙසො තප්පරාග භතාකාරපාටිකො විතතුපාඨෙද සරණාගමනා තංසමබ්බි සත්‍යො සරණං ගවස්හි වුත්තපාකාතෙත විතතුපාඨෙදන එතාගී මෙ නිග්ඤ්ඤි රතනාගී සරණං එතාගී පරාග භතාගී එවං උපෙතිති අනුභවං, එවං නාව සරණං සරණාගමනං සො ව සරණං ගවස්හි ඉදන්තයං වෙදිතබ්බං. සරණාගමනපාඨෙතද පන දුට්ඨං සරණාගමනං ලොකු නතරං ලොකියව, තථ ලොකුනතරං දිසිසව්වානං මග්ගකමණ සරණාගමනපකම්ලෙසසමුප්පේදෙන ආරම්භණෙන නිබ්බානාරම්භණං හුන්වා කිව්වෙනා සකලෙපි රතනත්‍රයෙ ඉප්පිති. ලොකියං පුටුප්පනානං සරණාගමනපකම්ලෙසවිකම්මතෙන ආරම්භණෙන බුබුදුගෝරම්භණං හුන්වා ඉප්පිති. තං අනුතො බුබුදුසු චතුසු සංඝාපටිලාභො සංඝාමුලකාව මොදිසි දසසු පුඤ්ඤකිරිවත්තසු දිසිප්පු කමන්ති වුට්ඨති. තඤ්ඤං චතුසු පවත්නති-අනුසන්තරියානෙන න තප්පරාග භතාගී සියසාමුපකමනෙන පණිපාතෙනාගී, තථ අනුසන්තරියානං නාම අප්පාදිං කප්පා අභං අනුතො බුබුදු නිග්ඤ්ඤි ධම්මො සංඝාතොගී එවං බුබුදුනං අනුපරිච්ඡිතං. තප්පරාග

* සරණාගමනාගීති-පාදො.

ණ්ණා නාම අප්පාදිං කච්චා අහං බුබුපරායණො බිම්බපරායණො සබ්බපරායණො ඉති මං බාගෙරටානි එවං නාපපරායණකාපො. සියො භාවුපගමනා නාම අප්පාදිං කච්චා අහං බුබුසො අනන්තවාසිකො බිම්බසො සබ්බසො ඉති මං බාගෙරටානි එවං සියොභාවුපගමො. පණි පානොනාම අප්පාදිං කච්චා අහං අතිවාදනපට්ටසානං අප්ප්ලිකමමං සා මිටිකමමං බුබාදිනං ගෙව තිණ්ණං චාතුනං කෙරාමි ඉතිමං බාගෙර ටානි එවා බුබාදිසු පරමනිපට්ටාකාගො. ඉමෙසං හි චතුන්නං ආ කාරානං අඤ්ඤාදරමපි කෙරානන්තා ගතිනංගෙව හොති සරණා ගමනං.

අපි ව භගවතො අත්තානං පරිවට්ඨාමි බිම්බසො සබ්බසො අත්තා නං පරිවට්ඨාමි ජිව්හව පරිවට්ඨාමි පරිවට්ඨෙතොගෙව මෙ අත්තා පරි වට්ඨෙතංගෙව මෙ ජිවිතං ජිවිතපරියන්තිකං බුබං සරණං ගව්ඨාමි බුබො මෙ සරණං ලෙණං කාණ්ණනි එවමපි අත්තසන්නිසානනං වෙදිත බ්බං. “සන්තාරව චතාගං පසෙසායං භගවන්නමෙව පසෙසායං සුගත ව චතාගා පසෙසායං භගවන්නමෙව පසෙසායං සමමා සමබුබව චතා ගං පසෙසායං භගවන්නමෙව පසෙසායං”නති එවමපි මහාසාසොපසො සරණාගමනෙ වීග සියොභාවුපගමනං දුසිබ්බං.

“සො අහං විවරියොමි ශාමාශාමං පුරාපුරං

නාමසාමානො සමබුබං බිම්බසො ව සුබිම්බන”නති-

එවමපි ආලවකාදිනං සරණාගමනං වීග නාපපරායණ්ණා වෙදි බාබ්බා. “අප්පො බුහමායුබ්බාගමණො උසායාසනා එකංසං උත්තරා සබ්බං කරිච්චා භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීනා භගවතො පාදනි මුළුකව පරිට්ඨෙති පාණිනි ව පරිසම්බාහනි නාම ව සාවෙති බුහමායු අහං හොගොතම බ්බාගමණො බුහමායු අහං හොගොතම බ්බාගම ණො”ති එවමපි පණිපානො දුසිබ්බා-හො පනස ඤ්ඤානිසාපරිය දුකඛිණොග්ගවසෙන චතුබ්බිගො හොති නාප දුකඛිණොග්ගපණිපා නොන සරණාගමනං හොති න ඉතරෙහි සෙසව්වසෙනෙව හි සරණං ගග්ගති සෙසව්වසෙන හිජ්ජති තස්මා ගො සාහිගො වා කොලිගො වා බුබො අමනාගං ඤ්ඤාකොති වතුති අගතිනමෙව හොති සරණං ගො වා සමණො ගොනමො රාජපුර්වො මහානුභාගො අදිඤ්ඤා නො අනාපමපි කෙරෙයාති හගෙන වතුති අගතිනමෙව හොති සරණං ගොපි බොගිසත්තකාලෙ භගවතො සන්නිකෙ කීවි උග්ග කීනං සරමානො බුබුකාලෙ වා-

“එකෙන දෙකෙකෙකුරෙයා වීගි කමමං පගොජගෙ

චතුත්ථ නිබාපෙය්‍ය ආපදසු හවිසාති”ති-

එවරදං අනුසාසනිං උග්ගකෙනා ආවර්ගො මෙති වතුති අග තිනමෙව හොති සරණං ගො සන අගං ලොකෙ අගනදුකඛිණ

සෙය්‍යාති ව්‍යුත්තේනෙව ගතිතං කොති, එවං ගතිතසරණස්ස උපාසකස්ස වා උපාසිකාස්ස වා අඤ්ඤාතිත්තස්ස පබ්බජිතමපි ඤාතිං ඤාත කො මෙ අයනති ව්‍යුත්තො සරණාගමනා න භිජ්ජති පථෙව අපබ්බජිතං තථා රාජානං භාවසෙසන ව්‍යුත්තො, සො භි රඝපුජිතත්තා අව්‍යුත්තමානො අනත්තමපි කුමරෙය්‍යාති, තථා සං කීර්ති සිසං සිකඛා පකං තිත්ථියමපි ආචරිතො මෙ අයනති ව්‍යුත්තොපි න භිජ්ජති. එවං සරණාගමනපාඨෙනෙදු චෙදිතබ්බො.

එත ච ලොකුත්තරස්ස සරණාගමනස්ස වත්තාරිසාමඤ්ඤාඵලානි විපාකඵලං සබ්බදුක්ඛකම්මෙයො ආනිසංසඵලං, වුත්තං හෙතං-

“සො ච බුබ්බ ධම්මව සබ්බව සරණං ගතො
වත්තාරි අරියස්ථවනි සම්මපඤ්ඤාස්ස පස්සති,
දුක්ඛං දුක්ඛසම්ප්පාදං දුක්ඛස්ස ච අතික්කමං
අරියච්ඡිද්ධිතං මග්ගං දුක්ඛපසමගාමිනං,
එතං ඛො සරණං බෙමං එතං සරණමුත්තමං
එතං සරණමාගමම සබ්බදුක්ඛා පමුච්චති”ති.

අපි ච නිව්වතො අනුපගමනාදිවසෙනපෙතස්ස ආනිසංසඵලං චෙදිතබ්බං. වුත්තං හෙතං “අභානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසෙය්‍යං දිසිමසනොති පුග්ගෙලො කම්මබ්බාරං නිව්වතො උපගච්ජ්‍ය්‍ය, සුඛතො උපගච්ජ්‍ය්‍ය, කම්මමං අත්තතො උපගච්ජ්‍ය්‍ය, මාතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, පිතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය අරහත්තං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, දුභිවිතො නථාගතස්ස ලොකිතං උප්පාදෙය්‍ය, සබ්බං තිත්ථෙය්‍ය අඤ්ඤං සත්ථාරං උද්දිසෙය්‍ය, තෙතං භානං විජ්ජති” ති. ලොකියස්ස පන සරණාගමනස්ස භවසම්පදාපි හොගසම්පදාපි ඵලමෙව-වුත්තං හෙතං.

“සෙ කෙවි බුබ්බං සරණං ගතාසෙ න තෙ ගම්මස්සති අපායං
පභාය මානුසං දෙතං දෙවකායං පරිපුරෙය්‍යනති”ති.

අපරමපි වුත්තං “අඵඛො සහෙකා දෙවානම්මිදං අසීතියා දෙවතා සහස්සෙති සම්මං සෙය්‍යාසමා මහාමොග්ගලානො තෙනුපසංකම්. පෙ. එකමනං සිතං ඛො සක්කං දෙවානම්මිදං ආයස්මා මහාමොග්ගලානො එතද්දෙවො ච. සාධු ඛො දෙවානම්මිදං බුබ්බං සරණාගමනං කොති බුබ්බසරණාගමනෙකතුඛො දෙවානම්මිදං ඵම්මෙධිකච්චෙ සත්තා කායස්ස හෙදු පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති තෙ අඤ්ඤා දෙවෙ දස භි භානෙති අධිගණනති දිබ්බෙන ආයුතා දිබ්බෙන වරොණන-පෙ-සුබ්බෙන සසෙත ආධිපතෙය්‍යන දිබ්බෙති රූපෙති සද්දෙති ග්‍රහෙති රසෙති ඵොභ්බෙති”ති. එසනෙයො ධම්මෙ සබ්බං ච. අපි ච වේලාමසුත්තාදිවසෙනාපි සරණාගමනස්ස ඵලවිසෙසො චෙදිතබ්බො. එවං සරණාගමනඵලං චෙදිතබ්බං.

තද්ව ච ලොකීයසරණාගමනං නිසු වන්තුසු අඤ්ඤාණසංසයමිත්වා
සුඤ්ඤාදීභි සංකිලිණ්ණානි න මහාජුතිකං හොති න මහාවිපථාරා, ලො
කානන්තරා නත්ථි සංකිලිණ්ණසං. ලොකීයසං ව සරණාගමනස්ස දුරී
ඛො හෙතෙද සාවජේයා අනවජේයා ච, නත්ථි සාවජේයා අඤ්ඤාණාරා
දිසු අනන්තරානන්තරාදිති හොති, සං අනිසංචලා, අනවජේයා කාල
කිරිතාය, සො අවිපාකන්තා අචලො, පලාක්ඛානන්තරා පන නෙවන්ති
හෙතෙද හවන්තරෙපිති අරියසාවතො අඤ්ඤාණාරා න උද්දිසති *
එවං සරණාගමනස්ස සංකිලිණ්ණසං ව හෙතෙද ච වෙදිතබ්බො.

උපාසකං මං භවං ගොතපමා බාසෙත්තු ය මං භවං ගොතමො
උපාසකො අයනති එවං බාසෙත්තු; ජානාතුන් අත්තො. උපාසකවිති
කොටලොත්තං පනෙත්තො කො උපාසකො කායම උපාසකොති වුවිති
කිමස්ස සිලං හො ආර්ථෙවා කා විපත්ති කා සංවත්තති ඉදං පඤ්ඤාණ
කං වෙදිතබ්බො. තත්තො උපාසකොති යො කොපි නිසරණග
හො ගහණො, වුත්තං ගොතං, “යතො ඛො මහානාම උපාසකො වුත්තං
සරණං ගතො හොති මමං සරණං ගතො ගතති සංකං සරණං
ගතො හොති එත්තං. පනා ඛො මහානාම උපාසකො හොති”ති.
කායම උපාසකොති? රහනන්තරං උපාසනෙත්තො, යො හි බුධං උපාස
නීති උපාසකො බුධං සංකං උපාසනීති උපාසකො, කිමස්ස සිලනති?
පච්චෙදරමණිකො, පථං “යතො ඛො මහානාම උපාසකො පාණාති
පාණා පටිවිරතො හොති අදින්නාදනා කාමෙසු ටිට්ඨාපාරා මුසාවාදු
සුරාමරසමජ්ජපමාදානා පටිවිරතො හොති එත්තාවනා ඛො මහා
නාම උපාසකො සිලවා හොති”ති. හො ආර්ථෙවාති? පච්චෙදරමණි
ජ්ජා පහාය බ්‍රහ්මන සමෙත්ත ජීවිකාකප්පනං, වුත්තං ගතං හගව
තා “පච්චා කිකඛ්චෙ වණිජ්ජා උපාසකො අකරණො කතමා පච්
සත්තවණිජ්ජා සත්තවණිජ්ජා මංසවණිජ්ජා මජ්ජවණිජ්ජා විසවණි
ජ්ජා ඉමා ඛො කිකඛ්චෙ පච්ච වණිජ්ජා උපාසකො අකරණො”
ති. කා විපත්තිති? යා කසෙත්ත සිලස්ස ව ආර්ථස්ස ව විපත්ති අය
මස්ස විපත්ති, අපි ව යාය එස වණ්ණාලො වෙට් හොති මල ව පහි
කිණ්ණ ව සාපිස්ස විපත්තිති වෙදිතබ්බො. හෙ ව අත්තො අස්සමිය
දස්සා පච්ච බම්මා හොත්ති, යථා, “පච්ච කිකඛ්චෙ බ්‍රහ්මන සංකො
ගතො උපාසකො උපාසකවණ්ණාලො ව හොති උපාසකමල ව උපාස
කපතිකිණ්ණ ව කතමෙති පච්ච අස්සමො හොති දුස්සිලො හොති
කොකුහලමබ්‍රහ්මකො හොති මබ්‍රහ්ම පච්චෙති හො කමමං ඉත්තො
බ්‍රහ්ම දකඛිණ්ණස්ස පටිසෙසති තත්ත ව පුබ්බකාරං ඤාතොති”ති.
කා සමපත්තිති? යාවස්ස † සිලසමපද ව ආර්ථසමපද ව සමපත්ති, යෙ
වස්ස x රහනන්තරාදිකරා සබ්බදස්ස පච්ච බම්මා, යථා, “පච්ච කිකඛ්
චෙ බ්‍රහ්මන සමපත්තො උපාසකො උපාසකරහනම හොති

* නාමදිසති-† යාවස්ස, x ගතවස්ස, ම-සු.

උපාසකපදමුව උපාසකපුර්වකො ව කතමෙහි පවති සබො. හොති සිලවා හොති න කොතුහලමබ්බලිකො හොති කමමං පවෙවති නො ඔබ්බලං න භූතො බඬ්ඛා දකඛිණෙසං ගවෙසති ඉධ ව පුබ්බකාරං කරොති”ති. අජ්ජකාලොති එත්ථ අං අග්ගසදෙදු ආදිකොටිතො ආසසෙසෙසු දිස්සති. “අජ්ජකාලෙහි සමම දොවාරිකා ආවරාමි වාරං නිගණ්ඨානං නාගණ්ඨික”නති ආදිසු ආදිමති දිස්සති, “නෙතොව අබ්බුලග්ගන නං අබ්බුලග්ගං පරාමසෙසං උච්ඡග්ගං වෙලග්ග” නති ආදිසු කොටියං. “අනුජානාමි භික්ඛවෙ * විහාරගෙහන වා පරි වෙණ්ගෙහන වා භාජෙතු”නති ආදිසු කොසාසෙ, “යාවතා භික්ඛවෙ සන්තා අපදා වා, පෙ, පාගතො නෙසං අග්ගමක්ඛාසෙති”ති ආදිසු සෙසො, ඉධ පනායං ආදිමති දඬුබො, තස්මා අජ්ජකගෙහති අජ්ජනං ආදිං කභාති එවමෙස අත්තො වෙදිතෙබ්බො. අජ්ජනනති අජ්ජනවං; අජ්ජග්ගෙහති වා පාසො දකාරො පදසක්කිකරො අජ්ජ අග්ගං කභාති අත්තො. පාණ්ණසෙසනති පාණ්ණති උපපනං; යාව මෙ ජිවිතං පවතාති නාව උපපනං අනාසුසස්සං නිති සරණාගමු නෙති සරණගතං උපාසකං කප්පිකාරකං මං හවං ගොතමො ධා රෙතු ජානාත අගං ති සවෙ පි මෙ තිබ්බෙහන අසිනා සිසං ඡිත්ථෙ යසං නොව බුබං න බුසොති වා බමමං න බමෙමාති වා සබ්බං න සබ්බොති වා වදෙය්ගනති එවං අත්තසන්තිසාගතෙන න සරණං ගතො වතුති ව පවෙසෙති පවාසරො උසාසාසනා හතවන්තං අතිවා දෙවා තිබ්බෙහතුං පදකම්මං කභා පකාමිති.

හ ස මෙ ර ව සු නා ව ණ්ණ නා නි සි නා.

—XXX—

එවමෙසුනං. ආසෙමා සාපිපුනෙතාති අනබ්බෙහසුතං, නත්තායං අනුත්තානපදවණ්ණනා, යථා වෙත්ථ එවං සබ්බසුතෙකසු, තස්මා ඉතො පරං එතතකමපි අවතා අපුබ්බපදවණ්ණනංගෙව කරිස්සාම. වනනාරොති ගණනපරිවෙජ්ඣ; පුත්තලාති සන්තා නරා පොසා; එතතාවතා ව පුග්ගලවාදි මහාපෙරොති න ගහෙන බෙබො අයං ති ආසෙමා බුබුපුත්තානං සෙසො සො බුබුසා හතවතො දෙසනං අවිලොමෙතොගෙව දෙසෙති, බුබුසා හතවතො දුට්ඨා දෙසනා සමමුතිදෙසනා පරමත්ථදෙසනාවාති, තත්ථ පුග්ගලො ස තෙතා ඉතථි පුරිසො බ්ගත්තො බ්ගමණො දෙවො මාරොති එව රූපා සමමුතිදෙසනා, අනිච්චං දුක්ඛං අනත්තා බ්බො ධාතු ආයත නාති සතිපඤානාති එවරූපා පරමත්ථදෙසනා, තත්ථ හතවා ගෙ සමමුතිවගෙන දෙසනං සුභා අත්තං පටිච්ඡිකා මොහං පහාය විසෙ සමබ්බන්තො සමෙත්තා තෙසං සමමුතිදෙසනං දෙසෙති ගෙ පන පර මත්ථවගෙන දෙසනං සුභා අත්තං පටිච්ඡිකා මොහං පහාය විසෙස

මිහිඟනු සමඟ නෙස පරමාණුදෙස නොදෙසති-නිත්‍යය උපමා,
 යථා හි දෙසනාසාකූසලො තිණ්ණං වෙදුනං අනුසංවණ්ණනකා* ආ
 වර්තො යෙ දමිලිභාසාය වුත්තො අනුං ජානනි නෙසං දමිලිභාසාය
 ආවිකකි යෙ අනුභාසාදිසු අඤ්ඤාතරාය නෙසං නාය භාසාය, එවං
 නෙ මාණවකා ජේතං බන්ධනං ආවර්තං සමාගමම බ්‍යුත්තමෙව සිසුං
 උග්ගණ්ණනති, තත්ථ ආවර්තො විං බුද්ධා භගවා නෙයො ඉවදු
 විය කප්පනබ්බාසව සිතාති තිණ්ණිපිටකාති දෙසනාසාය නෙසංසලලමිව
 සමමුතිපරමාණුකාසලලං නානාදෙසනාසාමාණවකා විය සමමුති
 පරමාණුවසෙන පටිච්ඡිකිකසමථා වෙනනාසනකා ආවර්තො දමිලි
 භාසාදිආවිකකිං විං භගවතො සමමුතිපරමාණුවසෙන දෙසනා
 වෙදිතබ්බා. ආග වෙත්,

“දුට්ඨෙ සච්චාති අකකාසි සමුත්තො වදන්. වරො
 සමමුතිං පරමාණුව තතියං නුපලබ්භති.

සමකතවචනං සච්චං ලොකසමමුතිකාරණං
 පරමාණුවචනං සච්චං බම්බානං භුතකාරණං.

තසමා චොභාරකුසලස්ස ලොකනාථස්ස සන්තො
 සමමුතිං චොභාරකස්ස මුඛාචාදෙ න ජායති”ති.

අපි ව අපි කාරණෙහි භගවා පුගලලකට කප්පති තිරොත්ත
 පදිපනතං කමමස්සකතාදිපනතං පච්චන්තපුරිසකාරදිපනතං ආ
 නන්තරිදිපනතං බ්‍රහ්මවිහාරදිපනතං පුබ්බන්තිවාසදිපනතං දක්ඛි
 ණ්ණිදිපනතං ලොකසමමුතියා අප්පභානත්ථාති. බ්‍රහ්මානු
 ආයතනාති හිරිසනති ඔග්ගප්පියනති හි වුත්තො මහාජනො න ජා
 නාති සමමාගමාපජ්ජති පටිසන්තො හොති කිමිදං බ්‍රහ්මානුආයතනා
 ති හිරිසනති ඔග්ගප්පියනති නාමාති, ඉතථ හිරිසනති ඔග්ගප්පියති පුරි
 සො බ්‍රහ්මන්තො බ්‍රාහ්මණො දෙවො මාරොති වුත්තො ජන ජානාති න
 සමමාගමාපජ්ජති න පටිසන්තො හොති තසමා භගවා තිරොත්තප
 දිපනතං පුගලලකට කප්පති. බ්‍රහ්මා කමමස්සකා බාහුසො ආයත
 නාති ව වුත්තො ඵසෙව න සො, තසමා කමමස්සකතාදිපනතං
 පුගලලකට කප්පති. වෙච්චනාදසො මහාවිහාරා බ්‍රහ්මාති කාරාපිතා
 බාහුති ආයතනෙහි වුත්තො ඵසෙව න සො, තසමා භගවා පච්ච
 න්තපුරිසකාරදිපනතං පුගලලකට කප්පති. බ්‍රහ්මා මාතරං ථිවිතා
 වොරොපනති පිතරං ථිවිතා වොරොපනති අරහන්තො-රුහිරුපාද
 කමමං සමසන්තදකමමං කප්පනති බාහුසො ආයතනාති වුත්තො
 ඵසෙව න සො, තසමා භගවා ආනන්තරිදිපනතං පුගලලකට කප්ප
 ති. බ්‍රහ්මා වෙත්තාසනති බාහුසො ආයතනාති වුත්තො ඵසෙව න
 සො තසමා භගවා බ්‍රහ්මවිහාරදිපනතං පුගලලකට කප්පති. බ්‍රහ්මා
 පුබ්බන්තිවාසමනුසාරනති බාහුසො ආයතනාති වුත්තො ඵසෙව
 න සො, තසමා භගවා පුබ්බන්තිවාසදිපනතං පුගලලකට කප්පති.

* අනුසංවණ්ණනකා, කිසිමි.

බුද්ධා දහං පතිගණකනි බාතුසො ආයතනානිති වුතෙති ටි
 මහාරතො න රුතාති සමමානමාපජ්ඣති පටිසන්තු භොති. කිමිදං
 බුද්ධානුආයතනානි දහං පතිගණකනි නාමාති පුගලො පති
 ගණකනි සිලවත්තනා කල්‍යාණධම්මාති වුතෙති පන ජානාති න
 සමමානමාපජ්ඣති න පටිසන්තු භොති, තස්මා හතවා දකඛණං
 විසුඛිදිපතන්තං පුගලකථං කපෙති. ලොකසමමුතිව බුද්ධා හතව
 තෙතා නපජ්ඣති ලොකසමඤ්ඤාය ලොකනිරුත්තියා ලොකාති
 ලාපෙ සිතාසෙව ධම්මං දෙසෙති තස්මා හතවා ලොකසමමුතියා
 අප්පකානන්තමි පුගලකථං කපෙති, තස්මා අගමි ආයස්මා ලොක
 චොකාරකුසලතාය බුධස්ස හතවතො දෙසනං අවිලාසමනො
 ලොකසමමුතියා භතී ව චග්ගාරොමෙ ආවුසො පුගලාති ආත.
 කායමා උත්ත පරමත්තවස්සන අගතෙති සමමුතිවස්සෙව පුගලො
 චෙදිතබ්බො.

සංභ්‍යා සංචිජ්ජමානාති ලොකසබ්බතවස්සන අත්ථි උප
 ලබ්බවානා; *ලොකාසමිති සන්තලොක; සාබ්බණොව සමානො
 නි ආදිසු පන අබ්බණනි කත්ථි කිලෙසා වුවන්ති, ආරාහ-“නත්ත
 කායමානි නිති අබ්බණනි රාහො අබ්බණං දෙසො අබ්බණං මො
 හො අබ්බණ”නිති. කත්ථි යං කිම් මලං වා පබ්බො වා, යථාහ, “න
 සෙසව රජස්ස වා අබ්බණස්ස වා පභානාය වායමති”ති. කත්ථි තථා
 රුපො භුමිනාහො, “බොධිසබ්බණං වෙති අබ්බණ”නිති ආදිවස්සන චෙ
 දිතබ්බො, ඉධ පන නානාපභාසා තිබ්බකිලෙසා අබ්බණනි අබ්බෙස
 නා. තථාති උකධිති, පාපකානං බො එතං ආවුසො අකුසලානං
 ඉවජාච්චරානං අබ්බවනං යදිදං අබ්බණනි. සහ අබ්බණනා සා
 බ්බණො සාබ්බණොව සමානොති යංකිලෙසාසෙව සනො; අත්ථි
 මෙ අර්ඛිත්තං අබ්බණනි සමානං නිජ්ජමානාතිති මයො
 අතනි විගාසනානො කිලෙසා අපථිති න ජානාති; ඉමෙ කිලෙ
 සා නාම කත්ථිලා වාලා පජ්ඣිතබ්බො න ගතෙතබ්බො විසද්ධිසලෙසදි
 සාති එවං යථාචාරසතොපි නිජානාති. යො අපථිති ව ජානාති එවම
 ජානාති සො අත්ථිමෙ අර්ඛිත්තං අබ්බණනි යථානං පජානාතිති
 වුවන්ති. යෙස පන නව මග්ගන සමුත්තා කිලෙසා න ව උප්ප
 ය්නති යෙන වා යෙන වා වාංගකා අසමිධි අනබ්බණොති අබ්
 භෙසො. නත්ථි මෙ අර්ඛිත්තං අබ්බණනි යථානං නිජ්ජමා
 නාතිති මයො කිලෙසා යෙන වා යෙන වා වාරිකයා නත්ථි න ව
 මග්ගන සමුත්තනාති න ජානාති; යෙ උප්පය්මානා අනන්තං ක
 රියානති කත්ථිලා වාලා පජ්ඣිතබ්බො විසද්ධිසලෙසදිසාති එවං යථාච
 චාරසතොපි න ජානාති. යො පන ඉමිනා කාරණෙන නතථිති ව ජා
 නාති එවමජානාති සො නත්ථිමෙ අර්ඛිත්තං අබ්බණනි යථානං ප
 ජානාතිති වුවන්ති. නත්තාති තෙසු වතුසු පුගලෙසු තෙසු වා විසු සා
 බ්බණස්ස; යථායනති යො අගං; යායනතිපි පාසො. මහා භුද්ධා ආපු

ණය භාගිපුනා හෙතු ණය පවටයොති උභයෙන. පි කාරණමෙව
 සුච්ඡිති; සෙතිමෙයනති සෙන හෙතුනා සෙන පවටයෙන ඉමෙ
 සං චිත්තං ඵකො සෙසිපුරිසො උසො භිණ්පුරිසො අකඛායති. සො
 කො හෙතු කො පවටයොති උචමත්ත සමුද්ධො වෙදිතබ්බො.
 තත්ත කිම්පි නායපරානාති පජානාතිති ඵවං වුත්තපජානනා නසජා
 නනාති ඉදමෙව උභයං හෙතුඃඵව පවටයො ඵ, ථෙරො පන අත්ත
 නො විවිත්තපටිභානතාය හං පාකචතරං කච්චා දසෙසොතුං පුන නත්තා
 වුසොති ආදිමාන. තත්ත නසෙස නා සාමිකබ්බනාති තසො පුග්ගලසො
 ඵතං පාටිකබ්බතබ්බං ඉදමෙව ඵසපාපුණිසොති නො අඤ්ඤාති ඉවජි
 තබ්බං; අවසොභාගිති වුත්තං හොති, න ජඤං ජ්ජෙනසොතිති ආදිනා
 නසෙන වුත්තං අජඤජනනාදිං සංඛායාන. තත්ත ඵ න ජඤං ජ්ජෙන
 යොතිති අපජානනොනා තසොබලණසො පභානත්තං කතතුකමාසතා
 ජඤං න ජ්ජෙනසොති; න වාසමස්සනීති තතො බලවතරං වාසමමපි
 න කාරියොති; න විසිසං ආපගිස්සනීති ඵාමගෙවිරියං පන නෙව
 ආරතිසොති; නායපවටයොසොතිති වුත්තං හොති. සාබලණොති ඉමෙ
 හි රාගාදිති අබලණොති සාබලණො; සබ්බලිභිච්ඡන්තොති තෙති සෙව
 සුච්ඡිතරං කිලිභිවිත්තො මලිනවිත්තො විබාධිතවිත්තො උපතාපිත
 විත්තොව හුත්වා; කාලංකපිස්සනීති මරියොති; සෙසොචාපිති යථා
 නාම; කංසපාතිති කංසලොභභාරනං; ආභනාති ආනිතා; ආස
 ණො වා කම්මාරකුලා වාති ආපථනො වා කංසපාතිකාරකානං
 කම්මාරානං ඝරණො වා; රජෙනාති ආගන්තුකරජෙන පංසුආදි
 නා; ලෙභනාති තත්තෙව උසිතෙන ලොභමලෙන; සපිසොනාධාති
 සඤ්ජනා; න ඵ සපිසොදසෙසොතිති බොවනසංසපාදිති න පරි
 සුඛං කාරාපෙයසං; රජාපමෙති රජපමෙ; අසමෙව වා පාසො, රජ
 යො ආගමනසානෙ වා වුසානසානෙ වා හෙසාමෙව වා පුසමකාසි
 තො වා භාරනනනර වා යත්ත රජෙන මඛරියොතිති අපජා. සංකි
 ලිභිතරා අස්ස මලග්ගනිතොති ඵත්ත රජපමෙ නිකඛිපංතන සබ්බ
 ලිභිතරා අපරිසොභඅපරිසොදපතෙති මලග්ගනිතො; මලග්ගනිතතරා
 ති වුත්තං හොති. පටිපුච්ඡාවචනාවෙයං, තෙනසො පවමඤ්ඤො
 වෙදිතබ්බො. ආවුසො සා කංසපාති ඵවං කඤ්ජොනා අපමෙත කා
 ලෙන සබ්බලිභිතරා ඵ මලග්ගනිතතරා ඵ ග්ගනිකාපාතිති පා කංස
 පාතිති වාපි දුජානා හවෙය්ගනුබ්බො නොති, ථෙරො හං පටිජාන
 නොනා ආභ ඵමාමුසොති; පුන බමමෙසෙනාපති උපමං යමපටිපාදෙ
 නොනා ඵමමෙවමෙසොති ආදිමාන. තත්තෙවං උපමා සාසඤ්ජනා වෙදි
 තබ්බො, කිලිභිකංසපාතිආදිසො සාබලණො පුග්ගලො කිලිභිකංස
 පාතිතා න පරිභුඤ්ජනමාදිං කච්චා රජපමෙ නිකඛිපංත විය තසො
 පුග්ගලසො පබ්බජ්ජං ලභමානසො වෙජ්කම්මාදිපසුචපුග්ගලසොති
 තො පබ්බජ්ජාපටිලාහො සබ්බලිභිකංසපාතිතා පුන සබ්බලිභිතරො
 මො විය තසො පුග්ගලසො අනුකඛිතෙන අබරිත්තපටිකාශානා අනුභි

පබ්බත්තං ලහමානං ති-ඉතොපරං සබ්බං පඨමාරසදීපමෙව ච
 තුන්වාරෙ සුභතිමිත්තං න ඔනසිකපිස්සනීති භස්මිං සභිවිරතාහා
 වෙසාං තනතිමිත්තං නාවර්ණිකං; * සෙසං දුරියවාරාත්‍රසාරෙකෙව
 වෙදිතබ්බං. අසං ඛො ආවුසොති ආදි පන තො භුඛො ආවුසොති
 ආදිමති වුත්තනයමෙව, ඉදනි තං අබ්බණං නානසකාරතො පා
 කටං කාරාපෙත්‍රානාමෙතායස්මතා මහාමොග්ගලාතොන අබ්බණං
 අබ්බණනති ආදිනා නගෙන පුඤ්ඤං තං පට්ටෙකං විශාසාරොදනො
 පාපසානං ඛො එතං ආවුසොති ආදිමානං තත්තං ඉවජාචමරාන
 නති ඉවජාය අවටරානං ඉවජාවසෙත ඔකීණණානං පට්ටනානං; නා
 නසකාරානං කොපප්පට්ටයානනති අත්තො. සං ඉබ්බකට්ටස්සාති
 ගෙන ඉබ්බකට්ටස්ස; එවං ඉවජා උපපජ්ජයස් තං ධානං තං කාරණං
 විජ්ජති අත්ති උපලබ්ධතීති වුත්තං තොති. ආපනො අස්සනති ආප
 නොහා හවෙයස්; න ච මං භික්ඛු ජාතොස්සනති භික්ඛු ව මං න
 ජාතොස්ස; කිං පනෙත්ථ ධානං? ලාභජීවකා, ලාභජීවකා හි භික්ඛු
 පකතියාපි ච කතපුඤ්ඤං මනුස්සොති සකකතගරුකතො එවං
 විනොති ආපනතිආපනතං භික්ඛුං ථෙරා ඤාතො මජ්ඣිමානං ආරො
 චෙනති ගෙ නවකානං නවකා විහාරෙ විහාසාදදිනං ගෙ ඔවාදං
 ආනතානං භික්ඛුණිනං එවං කමෙන වාසෙසා පරිසා ජානනති එව
 මස්ස ලාභනනාරොගො තොති අනොවතානං ආපනතිව වත ආප
 නොහා අස්සං න ච මං භික්ඛු ජාතොස්සනති. සනතං භික්ඛුං භික්ඛු
 ජාතොස්සනති ගෙන කාරණෙන තං භික්ඛුං අභ්ඤා භික්ඛු ජාතො
 යස්ස; තං කාරණං විජ්ජති ඛො පන අත්තිගෙව න නත්ති ථෙරා හි
 ඤාතො මජ්ඣිමානං ආරොචෙනති එවං සො පුබ්බෙ වුත්තනයෙන
 චතුසු පරිසාසු පාකටො තොති එවං පාකටො ච අයසාතිභුතො භාම
 සතමපි පටිසිත්වා උමාරසනෙසු පාදෙ පුඤ්ඤිත්වා යථාබොතෙන
 පනෙන නිකමති තො ජානනති මං භික්ඛු ආපනතිං ආප
 නොහාති තෙතිවමති එවං නාසිතොති විනොතො ඉති සො කුපිතො
 තොති අප්පතීතො. සො ඉමිනා කාරණෙන කුපිතො වෙච තොති
 කොඛාතිභුතො අප්පතීතො ච දොමනස්සාතිභුතො. ගො මෙව ඛො
 ආවුසො කොපො ගො ච අප්පට්ටසො උපසමෙතං අබ්බණනති
 ආවුසො යොවායං සබ්බාරකකිසිබ්බතො තොපො යො ච වෙද
 නාකකිසිබ්බතො අප්පට්ටයො එතං උග්ගං අබ්බණනති එවමෙත්ත
 අත්තො දඬුබ්බො; ඉදව තාදිසානං පුග්ගලානං වසෙන වුත්තං. ලො
 හො පන ඉමස්ස අබ්බණස්ස පුබ්බතාගවසෙන මොගසමපයොග
 වසෙනාපි † ගතිතොගෙව තොති. අනුරොගො මනති පුරිමසදිසොව
 භික්ඛු අත්තානං ගතොති විහාරපට්ටනෙන සෙනාසනං පට්ටෙසෙත්වා
 වාරං පකෙත්වා වොදෙතෙත්ත ඉවජති; ධානං ඛො පනෙතනති එත

* නාවර්ණිකං.† මොගො සමපයොගවසෙනාපි, කියමිති.

මෙකාරණං විජ්ජානි යන්නං නිග්ගුං චතුපරිසරෙස්සං ආනුභවිතං වා
 යනා විනිසා තසා අමුකමති නාම ධාතො වෙජ්ජකමමං කතනාති අදි
 නා තසෙන වොදෙස්සං; සො චතුස්ස පරිසාස්ස පාකමො භවති පුද්ගලාදි
 පාකමො ච අයසාතිකුප්පාති සබ්බං පුබ්බසද්ධියෙව. සප්පට්ඨානි
 ලොති සමානො පුග්ගෙලො; සමානොති සාපගාමිකො පටිපුග්ගෙලො
 ති වොදකො අයං සාපගාමිකොති වොදනං ඉට්ඨති භව ඉමමිම
 ආපනානි ආපනානා නං තාව පටිකරොති පට්ඨං මං වොදෙස්සං
 චකතුං සකතාති මඤ්ඤමානො, අපි ජාතිආදීනි සමානො පුග්ග
 ලො සප්පට්ඨානෙලො අයං හි අනානො ජාතියා ඤාතො බාහුසෙව
 න ව්‍යාපාරාය ධුතබ්බෙනාති එවමාදීනි සමානෙනො වොදනං
 ඉට්ඨති නාදිසෙන වුග්ගං නාතිදුක්ඛං භොතිති මඤ්ඤමානො අප්ප
 ට්ඨානෙලොති ජාත අග්ගෙයො පටිපුග්ගෙලො අප්පට්ඨානෙලො ඉමමි
 ආපනානාදිති අසද්ධිනො පටිපුග්ග පටිමෙලො වොදකො හවිතුං
 අග්ගෙනොති වුග්ගං භොති. ඉති සො ඤාමිනොති ඉති සො ඉමිය
 අප්පට්ඨානෙලොදායාය එවං කුප්පොති; චතුර්වාරෙ අනො
 වනාති “අභොවතෙර අමනාං පණ්ණිකො අභොවතෙර අමනාං
 බහුසුභොති භෙවිස්සා”ති ගරුණං පි දිස්සති “අභොවත මං දහරං
 සෙව සමානං රජස් අභිජිමස්ස”නති පණ්ණාසමි, ඉධ පණ්ණාස
 මෙව; පට්ඨවිකා පට්ඨවිකාති පුනපුන පුට්ඨො; අයමි නිග්ගු
 ලාහරිකො හතවතා අනානං පටිපුට්ඨානබ්බං ඉට්ඨති තව භො
 අනුමතිපුට්ඨාය නො මගො වා එලං වා විපස්සනං වා අනාරං කාමි,
 අයං හි පස්සති හතවතං සාර්පනාදයො මහාපෙරෙ නං කිමමඤ්ඤ
 සි සාර්පන මොග්ගලොක කස්ස ප රාහුල චක්ඛා නිවං වා අනිවං
 වාති එවං පට්ඨමස්සෙති පටිපුට්ඨො පටිපුට්ඨො ධම්මං දෙසෙතො
 මහුස්සෙ ව තෙසං පණ්ණිකා පෙරා සත්ථ විතො අරාමෙනාතිති
 වණ්ණං හණ්ණෙන ලාභසකකාරම උපහරණෙන තස්මා හං ලාභස
 කකාරං ඉට්ඨෙතො එවං විනොති නිබ්බානි ධර්මානුමිත හතව
 තො පුරතොති භොති. ඉති සො ඤාමිනොති අප්ප හතවං හං අනුම
 කරිතාව අඤ්ඤං පෙරං පටිපුට්ඨො ධම්මං දෙසෙති තෙන සො ඤාමි
 තො භොති හතවතො වී පෙරස්ස ව; කථං හතවතො ඤායති අස්ස
 පබ්බජිතකාලපොසාහුති ගාමිකුට්ඨපට්ඨෙණෙනො බති නිග්ගුනං න
 ජානාමි සබ්බකාලං ජායාව න විජ්ජාමි මං නාම පුට්ඨො ධම්මදෙස
 නාමගාමි නාමි තමමුත්තං දිසමත්තකපෙරං පුට්ඨො ධම්මං
 දෙසෙතිති එවං හතවතො ඤායති. කථං පෙරස්ස කුප්පති අයං
 මහලලකපෙරො හතවතො පුරතො බාහුමිය නිසිදති කදතුඛො
 ඉමං ධම්මකමිතො අහබ්බසානං පාපෙති නිග්ගුණානා අයං හි යදි
 ඉමසීං විහාරෙ න හතවස්ස අවස්සං හතවා මයං සමිං සලලපසානා
 එවං පෙරස්ස කුප්පති. පුරකකමා පුරකකමාති පුරතො පුරතො
 කතො; භවමිපට්ඨානෙති වුග්ගං භොති. අයමි ලාභසකකාරිකං ව

අයං හි පසානි බ්‍රහ්මස්‍ය භික්‍ෂු මහාපරිවාරෙන සාමං පටිසන්තො
 චෙතිං. චක්‍රන්තො තෙසං භංගො භංගො දිංචා ලපාසනෙ පසන්තො
 පසන්තාකාරං කුරොන්තො භංගො එවං ඉට්ඨති. කුපිතොති අයමි
 චිත්‍ර ධ්වනෙත්‍ර කුපති භික්‍ෂුනං ථෙරස්සා ව, කථං භික්‍ෂුනං? ඉමෙ
 යදෙව මගං ලපස්සති විවරං වා පිණ්ඩපානො වා නං ගතෙති
 පරිතුරස්සති මගං පන පතනවිවරං ගතෙති පිසිතො ආචෙට්
 තොති නෙති එවං භික්‍ෂුනං කුපති. කථං ථෙරස්සා? එසං
 මහලලංකන්තො තෙත්‍ර තෙත්‍ර ධාතෙත්‍ර සග්ගෙව පඤ්ඤාති කුදස්ස
 නාම නං ධම්මකම්මිකා නිකාමිකිස්සානති ඉමස්මිං අසති අවස්සං මං
 යෙව පරිවාරස්සානති. භංගොති භංගොති භංගොති භංගොති; අග්ගාස
 නති සංග්ගාසොති; අග්ගාසනති දක්ඛිණොදකං; අග්ගාස
 නති සංග්ගාසොති; සංග්ගාස ව අග්ගාති පණිනාගිවනෙව
 නං. තත්ථ අග්ගෙව ලභෙස්සති ඉට්ඨා නාමිකාසාමිති න අග්ගාස
 ලභෙස්සති පන අති මහාසාමිති අයමි ලාභස්සිකො පාසාදිකො
 තොති විවරධාරණාදිති කුද්වි පඤ්ඤාති කුද්වි විභංගොති තෙන සො
 පුරෙව ලබපුරෙව ආසනාදිං පට්ඨා අලභන්තො එවං වින්තොති. භං
 ගො භික්‍ෂු ලභෙස්සාති, සො භික්‍ෂු ථෙරානං අග්ගාසනාදිත්‍ර පනෙත්‍ර
 කදත්‍රස්සාතො මස්සිමානං අග්ගාසනං නවානං කුද්වි යං වා නං
 වා සංග්ගාතිති නං ආසනාදිං ලභති තෙව වා ලභති. කුපිතොති අය
 මි චිත්‍ර ධාතෙත්‍ර කුපති මත්‍රස්සානව ථෙරානව, කථං මත්‍රස්සානං?
 ඉමෙ මහලලංකන්තො දිත්‍ර මං නිස්සංග භික්‍ෂු ලභති හන්තො පතනො
 භික්‍ෂු ගතෙති අමතං අත්‍රකම්මං කුරොති වදනති ඉදති නම්මිත්‍ර
 තො දිසමනං මහලලංකන්තො වචා ගතො තොතු ඉදන්තං හි
 චෙව ලපන්තො ජාතිස්සාමිති එවං මත්‍රස්සානං කුපති, කථං ථෙරා
 නං? ඉමෙ නාම යදි න හන්තං මං යෙව මත්‍රස්සා නිමන්තොස්සති
 එවං ථෙරානං කුපති. අත්‍රමොදන්තොති අත්‍රමොදනං කුරොස්සං;
 අයමි ලාභස්සිකො යං වා නං වා ධම්මාත්‍රමොදනං ජානාති සො අත්‍ර
 මොදනොති භංගො මාත්‍රමා ආචෙට්තති නා මං සඤ්ඤාතිති නතො
 පාත්‍රති පාලිකතිකං දස්සානති පනෙන්නො එවං වින්තොති. ධාන
 නති බ්‍රහ්මස්සානං අත්‍රමොදනොති තෙන බ්‍රහ්මස්සානං අත්‍රමො
 දන්තොති වුත්තං ගොති. කුපිතොති අයං චිත්‍ර ධාතෙත්‍ර කුපති
 මත්‍රස්සානං ථෙරස්සා ධම්මකම්මිකා ව, කථං මත්‍රස්සානං? ඉමෙ පු
 රෙව මං යෙව ලපස්සති යාවති අමතං නාගන්තො අමතං
 සුමනන්තො අත්‍රමොදන්තො අත්‍ර පන නාගන්තො එවං මත්‍ර
 ස්සානං කුපති. කථං ථෙරස්සා? අයං සංග්ගාසොති කුමතං කුද්
 පතො නාගන්තො සුමනන්තො ලපස්සති අයං අත්‍රමොදන්තොති
 න හන්තො එවං ථෙරස්සා කුපති. කථං ධම්මකම්මිකා? ථෙර
 න වුත්තමන්තො යෙව පතං ලබන්තො වා විසංකුරිතං පසානි
 ඉමං නාම නිකාමිකිස්සානති ඉමස්මිං හි අයං අග්ගෙව අත්‍රමො

දෙසන්නි එවං බමමකපිකසා කුප්පති, ආරාමගතානන්ති විහාරෙ
 සන්නිපතිතානං; අයමි ලාභජීතො යං වා තං වා බණ්ඩබමකපං
 ජානාති සො පසාති තාදිසස සානෙසු විශොජනාතිශොජනසතො
 සන්නිපතිතො භික්ඛු සබ්බරත්තිකාතිවබමසවණාති සුණ්ණොතො
 කුසවිසතො ව දහරෙ වා සාමනෙරෙ වා සාධුසාධුති මහාසද්දෙන
 සාධුකාරං දෙනො තෙනො දුතියදිවසෙ අනොතාමගතො භික්ඛු
 උපාසකා පුට්ඨනාති කෙ හතො බමමකපං කපෙසුනති? තෙ හ රුනති
 අසුභො ව අසුකො වාති තං සුභි, පසන්නා මනුසො බමමකපිකානං
 මහාසකාරං කපෙරානති සො තං ඉට්ඨමානො එවං විනන්ති. ධාන
 නති බහුසුත්තානං විනිවර්තකුසලානං බමමදදසනාහාරො තෙන
 බහුසුත්තො බමමං දෙසෙය්‍යාති වුත්තං ගොති. කුපිතොති, වතු
 පදිකතාථාවහාරමි වහනං ඔකාසං අලභමානො කුපිතො ගොති
 අනන්තො මනුසාවසො අතං හි මනෙ දුප්පසෙසු කුතො උභිසොමි
 දෙසෙය්‍යනති. භික්ඛුණිනාති ඔවාදත්තං වා උද්දසත්තං වා පටිපුට්ඨ
 තං වා පුජාකරණත්තං වා ආරාමං ආගන්තො සන්නිපතිතානං භික්ඛු
 ඡිතො; අයමි ලාභජීතො නසෙවං ගොති ඉමං මහාකුලො පබ්බජි
 තො භික්ඛුණිගො තා කුලෙසු පටිසිභා තිසින්නා මනුසො පුට්ඨසොති
 කුතො ඔවාදං වා පටිපුට්ඨං වා ගණිතථාති තෙනො වතනනති දස්සකො
 නාම අසො බහුසුත්තො නසෙ දෙව කපෙරාථාති, තෙනාසො එවං
 ඉට්ඨා උපපජ්ජති. ධානනති ඔවාදද්දො නාම බහුසුත්තොනං භාතො
 තෙන බහුසුත්තො දෙසෙය්‍යාති වුත්තං ගොති. කුපිතොති අයං
 විසු ධානෙසු කුප්පති නාසම භික්ඛුණිනං ඉමං පුට්ඨං මං නිසාස
 උපොසථපථර ඡොද්ධි උපනාති නා ඉද්ධි නංචිසුත්තො දිගමනකසා
 මහලුකතෙරසා සන්නිකං ගතාති, බමමකපිකාසො ව එසලුථාසං
 සහසා ඔවාදං අද්ධියෙවාති. උපාසකානන්ති ආරාමගතා උපාසකා
 නාම නිසාසනමන්නා මහාඋපාසකො ගොනති තෙ පුත්තහාතුකා
 නං කාමමන්නං නිසාසතෙති; බමමං සුජින්නා විවරනති අයං
 තෙසං දෙසෙය්‍යං ඉට්ඨති හිං කාරණං ඉමෙ පටිද්ධි උපාසිකානමපි
 ආරොවෙය්‍යනති තෙනො සඞ්ච උපාසිකාති මසකමෙව උපාසකාරං
 උපහරිසොනති. ධානං බහුසුත්තතෙව යොජෙවබ්බං. කුපිතො
 ති අයමි විසු ධානෙසු කුප්පති උපාසකානම ඉමෙ අඤ්ඤාතං සුණි
 පති අමනාකං කුලුංගසො සන්නිකෙ සුණාමාති නාගෙව්වනති ගොතු
 ඉද්ධි තෙසං උපපන්නා සිතෙව ජානිසොමිති, බමමකපිකසා ව අය
 මෙතෙසං දෙසෙති. උපාසිකානන්ති ආරාමගතා උපාසිකා
 නාම ආසනපුජාකරණත්තං වා උපොසථදිවසෙ වා බමමසවණත්තං
 සන්නිපතිතා; සෙයං උපාසකවාතෙ වුත්තනමෙව. සකකරෙසු
 නති සකකවට්ටි කපෙරෙසු සුඤ්ජරං කපෙරෙසු; ඉතිනා අගනති
 කාරං කපිතමානං සකකවට් කතම සුඤ්ජරම පතෙති. ගරුකරෙසු
 නති භාර්යං කපෙරෙසු, ඉමිනා භික්ඛුති අත්තානං ගරුකසානෙ සිපිස

මානං පණෙනි. මානෙය්‍යස්‍යනි පියෙය්‍යස්‍යං; සුපෙය්‍යස්‍යනි එවං සකක
 රොනං ගරුකරොක්‍යනා මානෙක්‍යනා පවට්‍යෙති පුරෙය්‍යස්‍යනි පවට්‍ය
 පුරං පණෙනි. ධානනි පියො ගරුභාවනියොති වුත්තස්‍යකාරො
 බහුසස්‍යනො ව සිලවා ව එතං පිබිං අරහති තෙන තිකඛු එවරුපං
 එවං කපෙය්‍යස්‍යනි වුත්තං භොති. කුපිපනාති අංගමි චිසු ධානෙසු
 කුපපති තිකඛුනව ඉමෙ එතං සකකරොනනිති ථෙරස්‍ය ව ඉමෙය්‍යං
 අසති මංගෙව සකකපෙය්‍යස්‍යනි, එසන්ගො ඉතො පෙරසු ඡුසුට්‍යෙර
 සුපංගං පණ්ණානං පිච්චරානනනි පටිපුකුලපනතුණ්ණෙකොපෙය්‍යොදි
 නං මහගසසුබුමසුබසෙථස්‍යානං; ඉධාපි අතමෙව ලාභී අස්‍යනති
 ඉච්ඡා නාතිමනාසාවජ්‍යා න අපෙකුලාභී අස්‍යති පන මනාසාවජ්‍යා.
 පණ්ණානං පිණ්ඩපානානනති සප්පිතෙලමබ්‍රහ්‍මකාරාදිපුරිශානං
 සෙසපිණ්ඩපානානං; පණ්ණානං සසනාසනානනති අමනසසනඅ
 නෙකසප්පිතසනානං මමපිභාදිනං; පණ්ණානං ගිලානපට්‍ය
 ගෙහප්පිතසනානනති සප්පිතෙලමබ්‍රහ්‍මහිනාදිනං උකාමමෙහස
 ජ්‍යානං; සබ්බිකාපි ආනං බහුසස්‍යනති ව පුද්ගලිකානති ව ගොපේත
 බබ්බං කුපිපනාති සබ්බිකාපි චිසු ධානෙසු කුපපති මනුස්‍යානව ඉමෙ
 යං නාම පරිච්ඡිද්ධානෙව පිණ්ඩෙය්‍යනං එකතො වසන්තස්‍ය පංසු
 කුලකො ව පිණ්ඩපානෙය්‍ය වා සප්පිතෙලාදිකාරණං වා සරපට්‍යා
 ට්‍යා වරකායොපි මෙ එකදිවසමයි කිචි පෙරිනං පට්‍යං න දෙනති
 ආනාතොපානෙලකා පන දිශාව යා ඉච්ඡති යා දෙනතිති,
 පෙරස්‍ය ව අපරිච්ඡිද්ධානෙය්‍ය ඉමෙය්‍යං අනාතං දෙසොපොතංගෙව
 වරති කුපස්‍යනානං බමබකම්මිකා නික්‍යාසෙය්‍යං එවං ඉමෙය්‍යං
 අසති අතමෙව ලාභී අස්‍යති ඉමෙය්‍යං භෙදා ආබුසොති ඉමෙය්‍යං
 භෙදා එකුත්තෙය්‍යනෙති වුත්තඉච්ඡාවචරානං; දිස්‍යනතිමෙව සුස
 නතිවාති න ඉච්ඡාවචරා වක්‍යනා දිස්‍යනති න සොමෙන සුසනති
 මනොචිකුලාණ්ණිසෙය්‍යනා අපතිණ්ණඉච්ඡාවචරස්‍ය පන පුගාලස්‍ය
 ඉච්ඡාවචරවසෙන පවනං කායකමමං දිශා දිශාපි වට්‍යමමං
 සුභා සුභාපි ව භොනති තෙන වුත්තං දිස්‍යනතිමෙව සුසනතිවාති;
 පට්‍යකපාල දිස්‍යනති අසුසො කීර තිකු ජිද්දෙය්‍යති නිරොක්‍යකා
 ලෙ සුසනති. කිච්ඡාපි අනුගතගතරොච්ඡනං තෙන ආරඤ්ඤා
 නං අනුගතණ්ණාති ඉච්ඡාවචරානං අසනානං ගරහති-නත්‍යං
 යොජනා, කිච්ඡාපි යො තිකු ගාමනසෙය්‍යාසනං පට්‍යකපිණ්ඩා ආරඤ්ඤා
 කො භොති දෙනො පනතසෙය්‍යාසනෙ වසති ඉමෙ වස්‍ය ඵනායා
 ඉච්ඡාවචරා අසනිණා, කිච්ඡාපි යො අතිරෙකලාභං පට්‍යකපිණ්ඩා පි
 ඤ්ඤාපතිකො භොති, කිච්ඡාපි යො ලොලුපාචාරං වජ්‍යො සපදන
 වාරි භොති, කිච්ඡාපි යො ගහපතිවිවරං පට්‍යකපිණ්ඩා පළකුලිකො
 භොති, එදිවිච්ඡාපිණ්ඩාති එත පන එදිවනති සපද්ධං සුත්තපද්ධං
 රජනපද්ධනති තිති කාරණෙයි එදිව වෙදිතබ්බ-නස සත්තන
 බණ්ඩාමණ්ඩං ඵනං සපද්ධා නාම තං අනෙක පට්‍යකපිණ්ඩාති

දුලදිසසුත්තාදිකා සිබ්බිතං සුත්තථාදිං නාම තං ඵසොන පරිභාසති බරසමථස්සං භොති රජනෙන රත්තං රජනථාදිං නාම තං වණ්ණෙන පරිභාසති දුබ්බණ්ණං භොති කිමාපි සො භික්ඛු එවං සත්ථාදිසුත්තථාදිබරජනථාදිවිවරධරො භොති ඉමෙවස්ස ඵත්තකා ඉත්ථාචචරා අප්පථිණා දිස්සන්නිවෙව සුයන්නි ව අථබො නං විඤ්ඤ සමුගමොරි තෙව සක්කරොන්නි න පුරජනනිති-හං කිස්ස භෙතුති එත්ත තනති නිපාතමත්තං කිස්ස භෙතුති කිං කාරණා තෙති තස්ස සුයන්නි ව සසමා තස්ස තෙ පාපකාසුයන්නිවාති වුත්තං භොති. ඉමෙ සං ඉත්ථාචචරානං අප්පථිණත්තාති අයමෙත්ත අබ්පාසො. ඉදන්ති කමත්තං උපමාස පාකචං කරොත්තො ඥෙසාපාපීති ආදිමාන.

තත්ත ඤානපානති මතකලෙවරං; අභිස්ස ඤානපං අභිඤානපං; එවං ඉතරාති අභිපටිකකුලජ්ඣවජ්ජනිසභාවතො චෙත්ත ඉමානෙව තිණි වුත්තාතිති වෙදිතබ්බාති අඤ්ඤාසං හි සමෙ සුක්කරාදිතං ඤානපං මනුස්සා කවුක්කණ්ඩාදිති අභිසබ්බරිත්වා පරිභුඤ්ජනති පි ඉමෙසං පන ඤානපං අභිනවමපි ජ්ඣවස්සතිමෙව භො පනවාදො කාලාතිකකමෙ න පුතිභුතෙ, රබ්බිකොති වර්ණිත්වා පුරජනාති අත්තා; ඤානපං ගහෙත්වා කංසපාතිසං පකබිපිත්වාති වුත්තං භොති. අඤ්ඤිස්සාති අපරාය; පටිඤ්ජාති පිදහිත්වා; අනිසාසනනති ආපනානමත්තෙර මතා ජනසංඛිණ්ණරත්තමුඛං; පටිපටෙස්සත්තති ගවෙජ්ජාත්තං; ජඤ්ඤ ජඤ්ඤාං විසාති මොක්ඛමොක්ඛං විය * මනාපමනාපං විය; අපිව වටු කාපණ්ණිකාරං වියාතිපි වුත්තං භොති, වටුකා හි ජනිති වුට්ඨති තස්සා නිසමානපණ්ණිකාරං ජඤ්ඤං උභයථාපි ආදරවසෙන පසංසා වසෙන වා පුනරුත්තං ජඤ්ඤං ජඤ්ඤං වියාතිපි වා † පාසො. අවාපුරි කොති විවරිත්වා. නස්ස ගත දස්සනෙන අමනාපනා ව සන්ධිසහ සාති තස්ස ඤානපස්ස දස්සනෙන සමෙව තස්ස ජනස්ස අමනාපනා තිසෙය්ස; අමනාපනාති ව අමනාපං අමනාපං ඉදන්ති උපාත්තවෙන සිකානමෙවිදං අබ්වචනං එසනෙයා පටිසකුලාපෙකුච්ඡනාසු. ජිස වජ්ජනානුපිති ජානානමපි; න භොනතුකමානා අස්සාති භුඤ්ඤ කාමතා න ගවෙය්ස, පණෙව සුභිගානනති යානානං**පන පඨමතර මෙව භුඤ්ඤකාමතා න ගවෙය්සාති වුත්තං භොති. භාත්තාසං උපමා සංසඤ්ඤා, පරිස්සුඛකංසපාතිසදිසං ඉමස්ස පබ්බජ්ජාලාහං ඤාන පරජනං විය ඉත්ථාචචරානං අප්පථානං අපරාය කංසපාතිසා පටිඤ්ජාත්තං විය ආරඤ්ඤකබ්බාදිති මිත්ථාචාරපටිත්ථාදන්තං කංසපාතිං විවරිත්වා ඤානපදස්සනෙන ජනස්ස අමනුඤ්ඤා විය ආරඤ්ඤකබ්බාදිති අනාදිසිත්වා ඉත්ථාචචරදස්සනෙන සමුගමොරිතං න සක්කාර කරණාදිති. † සුක්කපකෙබ්බ පන කිමාපිති අනුගතභපසංසාවචනං තෙන ආරඤ්ඤකතනං අනුගතණ්ණාති ඉත්ථාචචරපඨානං පසංසති. තෙමත්තනිකොති නිමත්තනපටිගතාගකො; විචිතකාලකතති විචිතිත්වා අපනිතකාලකං; අනෙකසුපං අනෙකබ්බාසුපනනති එත්ත

* මොක්ඛ මොක්ඛං විය-† ව්‍යාතිපිවා, කෙසුපි.

** බාහානං, † නසක්කාරකරණාදිත්වාති-පොත්තකසු.

සුප්පානාව හත්තාර්ග්ගො වුවහි බැඳුණෙකුන් උත්තරිහබ්බා තෙන මව්මංසුමිත්තසුපාදිති අනෙකසුපං නානපසකාරමංසාදිබැඳුණෙකි අනෙකබැඳුණෙකුන් වුතො තොති. සෙසං වුත්තනසෙතෙව් වෙදි තබබං. උපමාසංසදුතෙ ව සාලිහත්තරවතං විය ඉව්ජාවරපස භානං අපරාය කංසපාතිතා පටිකුල්ලං විය අපට්ඨකාසමුච්ඡානෙති භාමනවිහාරාදිති ඉව්ජාවරපසභානාපට්ඨකාදුනං කංසපාතිං විවරි භා සාලිහත්තරදුසෙතෙන ජනස්ස මහාපභා විය භාමනවිහාරාදිති අනාදිසිභා ඉව්ජාවරපසභානදස්සෙන සමුත්තමාරිතං සක්කාර කරණාදිති වෙදිතබබාති. උපමා මං ආමුසො සාරිපුත්ත පටිකා නීති මග්ගං ආමුසො සාරිපුත්ත උපමා උපභාති; එකං උපමං වනතු කාමො අභනති අභිප්පායො-පෙ-පටිකාතු භනති තුග්ගං පටිකාතු උපභාතු; වද භිනති අභිප්පායො. එකමිදුභනති එක ඉදුනති නිපාත මහතං එකමිදු සමයෙ අභනති වුතො තොති; භුමමෙව උපයොග වවතං. රාජගහෙ විහාරාමි ගිවිබ්බසේනි රාජගහනති තස්ස නගර ස්ස නාමං සමන්තතො පන ගිරිපරිසකඛපෙන වජ්ජො විය සණ්ඨිත තතා ගිරිබ්බජනති වුවහි තමිං නගරෙ විහාරාමි; නං නිස්සාය විහ රාමිති වුතො තොති. අමිච්චානනති අට්ඨො අතං; එක ව අරාති අඤ්ඤාධිකාරවචනාරමෙහ නිපාතො භොති පදපුරණමහෙත. සුබ්බිණි සංසමයනති දිවසස්ස පුබ්බභාගසමයං; පුබ්බණ්ඩසමයෙති අත්තො, පුබ්බණ්ඩ වා සමයං පුබ්බණ්ඩසමයං පුබ්බණ්ඩ එකං බණනති වුතො තොති. එවං අවචනාසංඝොගෙ උපයොගවචනං ලබ්බති. නිවාසසමාති පරිදතිභා; විහාරනිවාසනාපරිවහනාවසෙසෙනං වෙදිතබබං භාමප්පවසනාත්තා වා සණ්ඨපෙභා නවාසනාවසෙන, නති සො තතො පුබ්බො අනිවත්තො අගොසි. පනාමිච්චරමාදුසාති පනතං හත්තෙති විවරං කායෙන ආදිසිභා; සිණ්ඩාසාති පිණ්ඩපාත තාය; සාමිනීති තස්ස නාමං; සානකාරපුත්තොති රටකාරපුත්තො; පණ්ඩුපුත්තොති පණ්ඩුස්ස පුත්තො; ආමිමිකොති නග්ගසම මහකො; පුරාණසානකාරපුත්තොති පොරාණකයානකාරකුලස්ස පුත්තො; පටිවුපභිතොති උපභනභා සිතො; වඩ්ඪා නාම එකතො කුට්ටිං; ජීව්ගං නාම සප්තකමග්ගසද්ධිං; ඉදුසනති වෙහකුට්ඨසමුග්ගභිකාදි; සථා සථාති කාලතො නිපාතො; ගද ගද ගමිං ගමිං කාලෙති වුතො තොති, නථා නථාති අගමපි කාලතොගෙව; තස්මිං තස්මිං කාලෙති වුතො තොති. සො අත්තතො සුත්තානුලොමෙන විජන ති ඉතරො තෙන විනතිතකඛණ විනතිතභානමෙව තව්ජති. අත් නමමනාති සකමතො තුභමතො පිතිසොමනස්සෙති වා ගතිතම තො; අත් නමනවාමි නිව්ජාපෙසිති අත්තමනතාය වාචං අත්තම නභාවස්ස වා සුත්තවාචං නිව්ජාපෙසි උදිරසි; පඛාගරිති වුතො තොති. හදසා හදසං මඤ්ඤාදුඤ්ඤාසාති විතෙතන විතො රානිභා විය; අස්සබාති වුබ්බමිමසමික්ඛ සබාවිරතිතා; ජීවිකසථාති ඉග්

භයාදිපිළිනා බිඳී ජීවිතුං අසමෙකානතා ඉධ ජීවිකාජිකා සුභා; ආසබ්බානි න සබ්බාය; සඬා මාණාදිකොති මායාසාදොගොති සුත්තා; කොමුභිනොති සිකඛිතකෙරාවිකා; නිපථනතථාමගතසාදොගොති වුත්තා හොති, සාදොගං ඤී අභුතභුණ්දස්සනතො අභුතභණ්ඩභුණ්දස්සනසමන්ති කභා කෙරාවියන්ති වුට්ඨති. උත්තලොති උග්ගතනලා; උභිතභුට්ඨමානාති වුත්තං හොති. චෛලොති පත්තනිවර මණ්ඩකාදිනා වාපලෙලන සුත්තා; මුඛරාති මුඛිබරා; බරවචනාති වුත්තං හොති. විප්පකිණිණිව්වාමාති අසංගතවචනා; දිවසමිති නිරතා කවාචප්පලාපිනො. † ඉද්දිංසසු අභුන්තවාදාති ජසු ඉද්දියෙසු අසංවුත්තමමවාදා; කොජනෙ අමන්තඤ්ඤානොති හොජනෙ යා මත්තා ජාතිතබ්බා පරියෙසනපටිගතනනපටිකොතෙසු සුත්තගතා නස්සා අජානකා; ජානෙයං අනුශුඤ්ඤාති ජානරතො අසුත්තා; සාමඤ්ඤ අනුසෙකවමනොති සමණධම්මෙ නිරපෙකකා; ධම්මානුධම්ම පටිපත්තිරතීතාති අත්තො. න සිකඛාං නිසිඛිනාදමාති සිකඛාපදෙසු බහුලොරවා න හොන්ති; අපත්තිවිතිකාමබහුලා, භාහුලිකාති ආදී ධම්මදයාදෙ වුත්තං; කුසිනාති ආදී භාහෙරවො; ධම්මපටිසො කෙණාති ධම්මදෙසනාය; සමාඅභාසෙමාති පකත්තාපි සබ්බාය පබ්බජන්තාපි සබ්බා අභාරකමා අනාගාරො පබ්බජිතා; පිඤ්ඤා* භසන්තිමඤ්ඤාති පිටනතිවිස හිලන්තිවිසාති; අත්තමනවාටං නිවජාරෙත්තා වචසා පිටනති වීය අබ්බානුමොදන්තා මනසා සසන්ති වීය. සාමුච්ඡාති සංඥාරං වන; සමුගමවාදිති රසාමිති වට්ඨති දීඝමිති රසොසති සාරිපුත්තායා උපරි හොති දිසෙසති සමුගමවාදිතං යදි සාරිපුත්තායා උපරිතොති තද සමුගමවාදි සාරිපුත්තො අමෙත අකුසලා වුඤ්ඤාපභාති අත්තො යද සමුගමවාදිතං තද සමුගමවාරණො අකුසලා වුඤ්ඤාපභාති අත්තො. දග්ගොති තරුණො; සුමාති යොධිකභායො වෙ සිත්තා; මණ්ඩනකජානීයොති අලඛිතාරකයභාවො; තත්තො වෙ තරුණොපි යුවා න හොති යථා අතිතරුණො කොචී යුවාපි මණ්ඩනජානිකො න හොති යථා උසස්නනසභාවො ආලසිතව්‍යසනාදිති අතිතුත්තො ඉධ පන දග්ගො වෙති යුවා ව මණ්ඩනකජානිකොව අතිපොතො, තසමා ඵලමාග. උප්පලාදිති ලොකසම්මතතතා වුත්තාති. ඉතිහ හොති ඵලං තෙ; උග්ගාමසානානාති වෙපි මහානාභා; වෙපිති ඵගෙ අග්ගසාවකා මහානාභාති වුට්ඨන්ති. තත්තායං වචනත්තො ජඤ්ඤිති න ගට්ඨන්තිති නාභා තෙන තෙන මග්ගෙන පඨිණි කිලෙසෙන ආගට්ඨන්තිති නාභා නානසංඝාරං ආභං න කුරොන්තිති නාභා අයමෙත්ත සමිඛිපො විත්තොරො පන මහානිඤ්ඤෙස වුත්තනෙය. තෙව වෙදිතකෙසි, අපිච.

“ආභං න කුරොති කිවි ලොකෙ සබ්බසංගොතෙ විසජ්ඣ බඩ්ඩනාති සබ්බත්ත න සජ්ජති විමුත්තො නාතො භාදි පවුට්ඨතෙ නාථගතා”ති.

ඵලමෙපත්ත අත්තො වෙදිතකෙසි, මග්ගනා නාභා මහානාභා

† වචනස්ස පලාපිනො, * පිපන්ති-පාළිං.

භූතං භොති භාදිසව සිලං මහපථලං භොති මහානිසංසං සීලසම
 ඛනිනොති ඉමිනාපනතොති සීලෙන සමඛන්ධානාසනා
 සමන්තාගතා හුන්වා විහරටාති ඉදමෙව වුත්තං භොති. තත්ථ විහි
 කාරණං සමපන්නසීලතා භොති සීලවිපතතිං ව අදිනවදස්සන
 න සීලසමපතතිං ව ආනිසංසදස්සනෙන, තදුභගමෙ විසුඛිමගෙන
 වින්හරිතං. තත්ථ සමපන්නසීලාති එත්තාවතා භිර හගවා වතුපාරිසුඛි
 සීලං උද්දිසිත්වා පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තාති ඉමිනා තත්ථ පෙඤ්ඤාසී
 ලං වින්හරෙත්වා දස්සෙසීති දිපවිහාරවාසී සුමමත්තරො ආග අත්තො
 වාසිකො පනස්ස තෙපිටකවුලාභස්සත්තරො ආග උභයත්තං පාතිමො
 ක්ඛසංවරො හගවතා වුත්තො පාතිමොක්ඛසංවරොගෙව ති සීලං ඉත
 රාති පන තිණි සීලනති වුත්තං. නාම අභිජිනි අනාගුරානත්තො
 වතා ආග ඉන්ද්‍රියසංවරො නාම ජවාරකම්මත්තකමෙව ආර්ථ
 පාරිසුඛි ඛමෙමන සමෙත පටවසුපපතීමත්තකං පටවසනිස්සිතං පටි
 ලඛපටවසෙ ඉදමත්තං පටවසෙත්තං කුඤ්ඤාත්තකං නිපට්ඨො
 ගෙන පාතිමොක්ඛසංවරොව සීලං යස්ස සො භික්ඛො අයං ජිනා
 සිසො විය පුරිසො භත්තපාදෙ සෙසෙ තාති රත්තිස්සතිති න වත්ත
 ඛෙබ්බො යස්ස පන සො අරොහො අයං අවජිනාසිසො විය පුරිසො
 ජිවිතං සෙසාති පුන පාතතිතාති තත්ථ රත්තිතුං සත්තකාති තමො
 සමපන්නසීලාති ඉමිනා පාතිමොක්ඛසංවරං උද්දිසිත්වා සමපන්නපාති
 මොක්ඛාති තස්සෙව චෙට්ඨනං මත්තං. වින්හරෙත්වා දස්සෙත්තො
 පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තාති ආදිමාග.

තත්ථ පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තාති පාතිමොක්ඛසංවරෙන සම
 න්තාගතා; ආචාරගොවරසමපන්නාති ආචාරෙන ව ගොවරෙන
 ව සමපන්නා; අනුමන්තොසුති අපාමත්තකෙසු; චර්ජෙසුති අකුසල
 ඛමෙමසු; භස්සෙසුති භස්සානාති භස්සෙසු; සමාදයාති සමමා ආදි
 සිත්වා; සිත්ථං සිත්ථාපදෙසුති සිත්ථාපදෙසු තං තං සිත්ථාපදං
 සමාදිසිත්වා සිත්ථං; අපි ව සමාදය සිත්ථං සිත්ථාපදෙසුති යංභිචි
 සිත්ථාපදෙසු සිත්ථාගොභාසෙසු සිත්ථිතඛං කාසිතං වාචසිතං
 වා තං සඛං සමමා ආදය සිත්ථාති අයමෙත්ත සඛෙත්තං වින්හර
 නො පන සඛොත්තොති පාතිමොක්ඛසංවරාදිති පදාති විසුඛිම
 ගෙන වුත්තාති. ආකඛෙබ්බස්සෙවති ඉදං කසමා ආරාධං සීලානිසංස
 දස්සනත්තං සචෙපි අවිරපබ්බරිතානං වා දුපසක්ඛනං වා ඵලමස්ස
 හගවා සීලං පුරෙට්ඨ සීලං පුරෙට්ඨාති වදති කොනුඤ්ඤා සීලපුරණේ
 ආනිසංසො කො විසෙසො කා වඩසීති. තෙසං සත්තරසංඝානිසංසෙ
 දස්සෙත්තං ඵලමාග අප්පච්ඡානං ඵලං සමුග්ගවාරිතං පියමනාපනාදිං
 ආසවක්ඛයපරිත්තොසානං ආනිසංසං හුන්වාපි සීලං පටිපුරෙත්තං
 විසංඝාතවංචිතො විය විසංඝාතවංචිතො නාම කුලවාචිතො
 වුවෙති, සො භිර කුලවාචිතො භික්ඛසංකාරාදිති සත්තවතාදය පටි
 න්තාගමං ගතත්වා විසංඝාතං ගණ්ඨං විසංඝාතං ගණ්ඨොති

උග්ගසාසෙසි නං සුචා භාමිකා විසං නාම කකබ්බං යො හං බාදති
 නො මරති කණ්ඩකමපි විජ්ඣතා මාරෙති උග්ගසෙපතා කකබ්බො
 නො ඵඤ්ඤානං ආනිසංසොති කෙතවායාති උග්ගසං දුරෙක පි පලාපෙ
 සුං තං දිස්වා වාණිජො අපොභාරකුසලා ඉමෙ භාමිකා හන්ද නන
 උපාසෙත නිකායෙමිති අතිමවුරං ගණකප අතිසාදං ගණකප ඉද්දං
 ආණිතං සකකිරං සමග්ගං ලබ්බාති කුට්ඨාසකකුට්ඨකපණාදිති
 උබ්බාතිති උග්ගසාසෙසි නං සුචා භාමිකා හසකසා නිකායනාමා
 බහුමපි මූලං දුචා ගණකසුං-තඤ්ඤා වාණිජො විසකණ්ඩකං ගණකපා
 ති උග්ගසාසනං විස ගතවතො සමපන්නසීලා කිකබ්බෙ විහරප සමා
 දය සිකබ්බ සිකබ්බාපදෙසුති වචනං උග්ගසෙපතෙ කකබ්බො නො ඵඤ්ඤා
 ආනිසංසොති භාමිකානං විනානං විස ගතවා සමපන්නසීලා විහර
 ථාති ආශ සීලව නාමෙතං කකබ්බං හසාබ්බබාදිවිච්චිකං නො
 නුසො සමපන්නසීලානං ආනිසංසොති කිකබ්බං විනානං, අප හසා
 වාණිජො අතිමවුරං ගණකපාති ආදිවචනං විස ගතවතො පිමතො
 පතාදිආසවකකපරිභොගානං සත්තරසආනිසංසප්පකාසනානං ආ
 ක්කබ්බොති ආදිවචනං වෙදිතබ්බං-තඤ්ඤා ආකාශබ්බොති
 යදිආකබ්බොති යදි ඉවෙප්පය; සිසො ව අසානති පියවකබ්බං සමා
 සිතබ්බො සිතෙත්තප්පනතියා පදසානකුතො හවෙය්නති වුත්තං
 නොති, මනාපොති තෙසං මනවිබ්බනතො තෙසං මා මනෙත
 පත්තපබ්බො මෙත්තවිනෙතන ඵරිතබ්බොති වුත්තං නොති; කුරුති
 තෙසං කරුණානිසො පාසානවර්තනාදිසො; භාමිනිසොති අබාය
 මායසො ජානං ජානාති පසං පසාතිති එවං සමානවනිතො; සිලෙ
 සෙවසො සපිපුරකාදිති වනුපාරිසුභිසිලෙසුසෙව පරිපුරකාරි අසා;
 අනුනෙත පරිපුරෙතාකාරෙන සමනාගතො හවෙය්නති වුත්තං
 නොති. අජකන්තං වෙසොසමථමනුසුන්තොති අත්තනො විනා
 සමපෙ සුත්තො; ඵඤ්ඤා අජකන්තනති වා අත්තනොති වා එතං
 එකසං වාසෙත්තමෙව නානං, භුමමෙත්ත පනෙතං සමටනති උපසො
 ගවචනං අනුති ඉමිනා උපසග්ගොගෙන සිබං; අනිදාසනපඤ්ඤා
 නොති බසිඅනිතවජ්ඣනො අවිනාසිතපඤ්ඤානො වා, නිකරණවිනා
 සනානං සී ඉදං නිරාකරණං නාම, “එමං නිරං කතා නිවාතවුත්තා”
 ති ආදිසු වසා පසොගො දසිබ්බො. විපස්සනාස සමන්තාගෙසා
 ති සත්තවිබාය අනුපසානාය සුත්තො; සත්තවිබා අනුපසානා නාම
 අනිච්චානුපසානා දුක්ඛානුපසානා අනත්තානුපසානා නිබ්බදනුප
 සානා විරාගානුපසානා නිරෝධානුපසානා පටිනිසංගනානුපසා
 නාති හා විසුභිමග්ගෙ විජාරිතා. මුග්ගො සුඤ්ඤාගාරානති
 වෙබ්බො සුඤ්ඤාගාරානං; ඵඤ්ඤා ව සමට්ඨපසානාවසෙත කම්මසානං
 ගණකපා රතතිදිවං සුඤ්ඤාගාරමපටිසිති නිසිදමානො කිකබ්බ මුග්ග
 නා සුඤ්ඤාගාරානති වෙදිතබ්බො. එකභුමකාදිපාසාපද කුරුමා
 නොපි නෙව සුඤ්ඤාගාරානං මුග්ගොති දසිබ්බො-එතොවතො

වංශා තණකාවිවර්තදසනා පබ්බං තණකාවිසසන ආරාමි
තණක පදභානගතා මානදිසිනං මානදිසියං ඕතරිභා කමෙන
පපට්ඨනාදසනා ජාතා ඵලමයං දෙසනා පබ්බං අභිසිලසිකඛාවසෙ
න ආරාමි සිලපදභානගතා සමථවිපස්සනානං සමථවිපස්සනාසෙ,
ඕතරිභා කමෙන සිකඛාතකයදෙසනා ජාතාති වෙදිනබ්බං, එත
ති සිලසෙවසං පරිපුරකාරීති එතතාවතා අභිසිලසිකඛා වුත්තා,
අජකිත්තං වෙතොසමථමනුසුත්තනා අනිරාකතජකිනොති එත්තා
වතා අභිවිත්තසිකඛා, විපස්සනාස සමන්තාගතොති එතතාවතා
අභිපඤ්ඤාසිකඛා, බුදුතොසා සුඤ්ඤාභාරානන්ති ඉමිනා පන සමථ
වසෙති සුඤ්ඤාභාරවඩ්ඛින අභිවිත්තසිකඛා විපස්සනාවසෙන අභිප
ඤ්ඤාසිකඛාති එවං වෙපි සිකඛා සබ්බතෙභා වුත්තා. එත ව අජකි
ත්තං වෙතොසමථමනුසුත්තනා අනිරාකතජකිනොති ඉමෙති පදෙහි
සිලානුරකඛිතා විත්තකග්ගතා කපිතා, විපස්සනාසාති ඉමිනා
පදෙහ සිලානුරකඛිතො * සබ්බාරපරිග්ගතො, කථං විත්තකග්ගතා
සිලමනුරකඛිති? යසං හි විත්තකග්ගතා නන්ති සො ව්‍යාධිමති උප්ප
න්නා විභංගොති සො ව්‍යාධිවිග්ගතො විකඛිතනවිත්තො සිලං විනාසෙ
නාපි ව්‍යාධිවූපසමං කතො හොති යසං පන විත්තකග්ගතො අන්ති
සො තං ව්‍යාධිදුක්ඛං විකඛිතෙභා සමාපග්ගං සමාපග්ගති සමාපග්ග
කඛිතෙ දුක්ඛං දුරාපග්ගං හොති බලවතරං සුබ්බුප්පාජ්ජති එවං
විත්තකග්ගතො සිලමනුරකඛිති. කථං සබ්බාරපරිග්ගතො සිලමනු
රකඛිති? යසං හි සබ්බාරපරිග්ගතො නන්ති තෙසං මම රූපං මම විඤ්ඤ
ණන්ති අත්තනාපෙ බලවමමන්තං හොති සො තථාරූපෙසු දුබ්භිකඛ
ව්‍යාධිභයාදිසු සමපග්ගෙසු සිලං විනාසෙනාපි අත්තනාවං පොසෙතො
හොති යසං පන සබ්බාරපරිග්ගතො අන්ති තෙසං අත්තනාපෙ බලව
මමන්තා වා සින්නො වා නන්ති සො තථාරූපාසු දුබ්භිකඛව්‍යාධිභයා
දිසු සමපග්ගෙසු සපෙට්ඨියා අත්තං ඛති නිකමති සපෙට්ඨි උස්සුයාති
විස්සුයාති ඛණ්ඩාඛණ්ඩිකො වා හොති සතධාපි සභයාධාපි නෙව
සිලං විනාසෙනා අත්තනාවං පොසෙතො හොති එවං සබ්බාරපරිග්ග
තො සිලමනුරකඛිති, බුදුතොසා සුඤ්ඤාභාරානන්ති ඉමිනා පන
තෙසෙව උප්පාසං බුදුතො වඩ්ඛිතා සාතවමකිරිතා දසසිතා. එවං
භගවා යසමං සබ්බමවාරිනං පියො ඛ්‍යො භාවනිකොස වාති ඉම
වත්තාදො බසමෙ ආකඛිතෙත්තන නන්තිඤ්ඤා කිවිතාතබ්බං අඤ්ඤ
දන්ත සිලාදිඤ්ඤාසමන්තාගතෙනෙව භවිතබ්බං ඊදිසො හි සබ්බමව
රිනා පියො හොති මනාපො ගරුභාවනිකො, වුත්තමි වෙතං-

“ සිලදායනසමපන්නං බමමසං සචචාදිතං

අත්තනො කමමකුබ්බානං තං ජනො කුරුතෙ පිය”න්ති.

තමො ආකඛෙඛාස වෙතිකඛිතෙවතිකඛි සබ්බමවාරිනං විශොව
සො-පෙ-භාවනිකොසාවාති සිලෙසෙවසො පරිපුරකාරි-පෙ-සුඤ්ඤා
රානන්ති වතා ඉද්දති යමො පට්ඨාසලාභාදිතං පත්ථසන්නොති ඉද්

* සිලානුරකඛිතො-කිසිවි.

මේව කර්මය නාසුදු කිවි සසම ආකච්චය වෙ භික්ඛව
 භික්ඛු ලාභී අසානති ආදිමාන. න වෙසා හතවා ලාභනිමිත්තං
 සිලාදිපරිපුරණං කපෙතිති වෙදිහබ්බො, හතවා හි “සාසංසනං භි
 ඡාණකපො න වා ච මපසුතමසණ”ති එවං සාවතෙක ඔවදති සො
 කපං ලාභනිමිත්තං. සිලාදිපරිපුරණං කපෙසුති පුගලප්ඤ්ඤාසංව
 සෙන පනෙතං වුත්තං සෙසං හි එවං අප්ඤ්ඤාසංසං හවෙය්ස සවෙ
 මයං චතුති පච්චයෙති න ඤීලමය්සාම සිලාති පරිපුරෙතුං සකඤ්ඤ
 නෙය්සාමෙති හෙසං අප්ඤ්ඤාසංවසෙන හතවා එවමාන. අපිව සර
 සානිසංසො එසසිලසං යදිදං වන්නාමො පච්චයා නාම, තථාහි පණ්ණි
 තමනුසංසො කොභදිසු ඔපිතමපි නිහරිතා පුත්තාදිනමපි අදහො අත්ත
 නාපි අපරිභුඤ්ඤා සිලවත්තානං දෙනතිති සිලසං සරසානිසංස
 දසානන්තමපයං වුත්තං. භවිතොසර සෙසානන්ති සෙසං අහං;
 භෙසං භෙසා සාරාති හෙසං දෙවානං වා මනුෂ්‍යානං වා තෙ මහි
 කතා පච්චයදනකාරා; දෙවොපි හි සිලාදිභුණ්ණානාන් පච්චයෙ දෙ
 නති න කෙවලං මනුෂ්‍යානෙව සන්නතා පිය ආයමිත්තො මහාකසා
 පසා. මහසළලා මහානිසංසාති උභයමෙතං අත්තො එකං ව්‍යඤ්ඤ
 න්තමව නානං මහානං වා ලොකීයසුඛං ඵලනාතිති මහපථලා මහ
 තො ලොකුග්ගරසුඛසං පච්චයා භොනතිති මහානිසංසා; සිලාදිභු
 භුණ්ණානසං හි කවචජ්ඣිකාපි පච්චනන්තානං භූමියා පණ්ණසාලා
 පි කතා දිත්තා අනෙකාති කපසකසාති දුග්ගතිච්ඡිපානතො
 රකඤ්ඤා පරිභොසානෙ ව අමතාය ධාතුයා පරිනිබ්බානපච්චයො
 ගොති. ඤිත්රොදනං අභමදසිනති ආදිතිවෙසා වන්තති සකලමෙව
 වා පෙතවන්තවිතානවන්තව සායකං. තස්මා පච්චයදනකෙති අත්තති
 කතානං කාරානං මහපථලනං ඉච්ඡන්නනාපි සිල දිභුණ්ණුතො
 නෙව හවිතබ්බනති දසානති. වතුපථවාර-ඤ්ඤාති සසුසුර
 පකඤ්ඤා; සාලොකිනාති එකලොකි ධබ්බා පිතුපිතාමොදයො; පෙ
 නාති පෙච්චනාචබ්බතා, සාලකානාති මහා; ගෙසංනන්ති හෙසං
 නං මපි පසන්නපිට්ඨනං වා පසන්නාන විගෙනන අනුසාරණං වා;
 යසං භික්ඛුතො කාලකතො පිතා වා මාතා වා අමතානං ඤාතකො
 පෙරො සිලවා කලසාණංමෙමාති පසන්නාපි. ගතා හුතා ආ භික්ඛු
 අනුසාරති තසං සො පිත්තපාසාදපි යං අනුසාරණමත්තමපි මහ
 පථලමහානිසංසමෙව කෙති. අනෙකාති කපසකසාති දුග්ග
 තිතො වාරෙතුං අනෙක ව අමතං පාපෙතුං සමෙතමෙව කොති.
 වුත්තං හෙතං හභවතා-“සෙ කෙවි භික්ඛව භික්ඛු සිලසමපන්නා
 සමාගිසමපන්නා පඤ්ඤාපිමුග්ගතිමුග්ගතිඤ්ඤාදසානසමපන්නා දසාන
 මපතං භික්ඛවෙ තෙසං භික්ඛුනං බහුකාරං වදමි. සථිණං-අනුසා
 ති-අනුපබ්බර්ථ-උපසංකමනං-පරිප්පාසනමපතං භික්ඛවෙ තෙසං
 භික්ඛුනං බහුකාරං වදමි”ති තස්මා ඤාතිසාලොකිකානං අත්තන්ති
 විත්තපාසාදසං අනුසාතියා ච මහපථලනං ඉච්ඡන්නනාපි සිලාදි

භුණ්ණුනොත්තව හවිතබ්බනාති දසෙසාති. පටමච්චායෙ අරහිදාසිං
 නො අසානාති අරහියා රහියා ච සතො අභිහවිතො අපෙක්ඛාතාරිතො
 ච භවෙය්‍යං; එත ච අරහිති අභික්ඛසලෙසු ධම්මෙසු පනතසෙනාස
 නෙසු ච උක්ඛන්තො රහිති පටිඤ්ඤානරහි. න ච මං අරහි සසන්
 සොති චේ අරහි කාභිභවෙය්‍ය න මදදාය න අපෙක්ඛාතාරිතො;
 උප්පත්තනාති ජාතං නිබ්බතනං; සිලාදිභුණ්ණුනොති අරහිව රහි
 ව සහති අපෙක්ඛාතාරති මඤ්ඤාති. තස්මා ඊදිසමන්තොනං ඉවත්
 නොනාපි සිලාදිභුණ්ණුනොත්තව හවිතබ්බනාති දසෙසාති. පටම
 චායෙ සංග්ගි විතතුත්තාසොපි ආරම්භෙත්ති; සහරමං ආරම්භ
 භෙත්ති; සසං පටච්චායෙ වුත්තනාසමෙව. සිලාදිභුණ්ණුනොති
 භාසතෙරවං සහති අපෙක්ඛාතාරති මඤ්ඤාති-අරිසකොපිමාසී
 මහාදන්තනොපරො විය පෙරො කිරි මහපටිපත්තො අඤ්ඤාතරං පර
 සාදිකං අරඤ්ඤං දිළිඳු ඉවෙච්ඡ සමභවමං කථා ගම්භාමිති
 මහතා ඔක්කමම අඤ්ඤාතරං රුක්ඛමුලෙ සබ්බාපි පඤ්ඤාපෙතො
 පලලංකං ආභුජිතා නිසිදි රුක්ඛද්වයාස දරකා පෙරසං සිලතො
 පෙත සකභාපවන සංඝාතං අසකකානානා විසාරමකංසු දෙවතා
 පි සකරුක්ඛං වාලෙසි පෙරො අවලොචනසිදි සා බ්‍රහ්ම පර්වති නෙව
 සාක්ඛි පෙරං චංඡලං තතො උපාසකවණ්ණනාගනාති වාදිතො
 අසාසි කො එසොති වුත්තා අභිමතොනො එතස්මිං රුක්ඛ අභිවජ්ඣා
 දෙවතාති අවොච, නිං එතෙ විකාරෙ අසාසිති? ආමහත්තති, කා
 සොති ච වුත්තා ආභ තුමනං භත්තා සිලතපෙත දරකා සකභා
 පවන සංඝාතං අසකකානානා විසාරමකංසු සාගං භුක්ඛ පලාපෙ
 තුං එවමකාසිනාති, පෙරො ආභ අපි කසිමා ඉධ භත්තා මාවසෙ
 මාසං අපාසුති පටිභෙවෙව නාමොචාති ඉදති පන මාසිපි අවච
 අරිසකොපිමාසිදන්තො අමනුස්සභත්තා ගතොති චචනතො ලජ්ජ
 මි තෙනානං ඉවෙව චික්ඛං නිං පන අපෙක්ඛදිවසං සන්ත කප්පි
 වසාසීති. එවං සිලාදිභුණ්ණුනොති භාසතෙරවංසතො කොති තස්මා
 ඊදිසමන්තො නං ඉවත්තොනාපි සිලාදිභුණ්ණුනොත්තව හවිතබ්බ
 නාති දසෙසාති. සත්තච්චායෙ-ආභිවෙතසිකානාති අභිවෙතොති
 අභික්ඛන්තං චික්ඛතිතං වුචති අභිවිතං. වා අභිවෙතසි ජාතාති
 ආභිවෙතසිකාති අභිවෙතො සන්තිතිතාති වා * ආභිවෙතසිකාති;
 දිසමමසුචිකාරානාති දිසමමෙසු චිකාරානං දිසමමොති
 පටිවෙකො අනාගාමො වුචති තත්ත චිකාරානානාති අතො;
 රුපාවචරජ්ඣානානමෙතං අභිවචනං තාති හි අපෙක්ඛාති නිසිනා
 ජ්ඣාසිනො ඉමස්මිංසෙව අනාගාමෙව අසංකිලිං නොකමමසුචි. විදු
 නති තස්මා දිසමමසුචිකාරානාති වුචති. නි සාමලාශිති විකා
 මෙත ලාභි අග්ගතො ඉවෙච්චෙතො ලාභි; ඉවෙච්චෙතොති සමා
 පජ්ජං සමත්තොති වුත්තං කොති. අභිවර්ජාතිති සුඛෙනෙව පටි
 නික්ඛමමෙ විකාමෙතො සමාපජ්ජං සමත්තොති වුත්තං කොති.

අක්කරලාභිති අක්කරානං ලාභි විසුලානං; යථාපරිච්ඡේදනෙව
 වුතානං සමපොති වුතනං නොති. එකවේවා ලාභියෙව අනාති නි.
 පන සකෙකාති ඉවත්තිවත්තකමණ සමාපජ්ඣං එකවේවා සකෙකා
 නි තථා සමාපජ්ඣං පාරිපනපිනෙක පන කිවේපන විකමමනති එක
 වේවා තථා ව සමාපජ්ඣති පාරිපනපිනෙක ව අභිවේපනෙව විකමමන
 නි න සකෙකාති නාළිකායනං විස යථාපරිච්ඡේදනෙව x වුතානං
 නො පන ඉමං තිවිමමි සමපදං භුට්ඨති සොපි සිලෙසෙවයං පරිපුර
 කාරිති එවමතිඤ්ඤපදනෙක කාපන වුතන කිමාපි අභිඤ්ඤානං වා
 ඡන්ධ ආනතො අපමො නං භගවා අනතෙතොව යොමා න තෙවලං
 අභිඤ්ඤාපාදකප්ඤානානි ව අභිඤ්ඤායොගෙම ම දිලාණං ආතිසංසො
 අපි ව මො වග්ගාරි අරුපප්ඤානානිපි ත්තො ව තෙජ්ඣා අරියමග්ගා
 නාමො තං සබ්බං පටිසාදිතිභි දසෙසං ආකාමිකානි වෙ-සෙසං
 සංඝිනාති එවමාදිමාන. තත්ත සන්නාති අබ්බසන්නතායෙව ආර
 මමණසන්නතාය ව සන්නා; විමොක්ඛාති පවටිතිකධිමමිති විමුත්ත
 නතා ආරමිණෙති ව අධිමුත්තතතා; අනිත්තමිති රූපෙති රූපාවචර
 ප්ඤානෙක අතිකමිති, යෙතෙ විමොක්ඛා අතිකමම රූපෙ සන්නා
 ති පදගමනෙකා. ඉතරථාති අතිකමම රූපෙ කිං භගොනතිති න
 පඤ්ඤායෙසං. ආරුප්පොති ආරමමණතො ව විපාකතො ම රූප
 මිරිතිතා; කාසෙති පුඤ්ඤාති † නාමකායෙති පුඤ්ඤා; පාපුණිතො
 අභිගන්ඛාති වුතනං නොති. සෙසං උත්තානමෙව, ඉදං වුතන
 නොති යොපි තිත්ඤ්ඤා ඉතෙ විමොක්ඛා පුඤ්ඤා විතර්කකාමො සොපි
 දිලෙසෙව පරිපුරකාරි අස්සායි.

නවමවාසෙ තිණණං සංකාප්පානනාති සකතායදිපිවිතිවිත්
 සිලබ්බපරාමාසසබ්බාතානං තිණණං බන්ධනානං; තානි සංසො
 පෙනති බන්ධනිත්වාදිති බන්ධනිත්වාදයො කමමි වා එලෙන්
 තසමා සංසාරතානිති වුවනති බන්ධනානිති අපො; ඡන්ධිතොති
 පරිකමයෙන; සොභාපණිතොති සොතං ආපනො; සොතොතිව
 මග්ගසංඝං අබ්වචනං සොතාපනොති තංමග්ග පුගලයො
 යථා-“සොතො සොතොති සාරිපුග්ග වුවනි කත්තො නුඤ්ඤා
 සාරිපුග්ග සොතොති අයමෙව හි භන්ත අවිසො අභිබ්බො
 මග්ගො සෙය්ථිදං සමමාදිති-පෙ-සමමාසමාධි, සොතාපනො සො
 තාපනොති හිදං සාරිපුග්ග වුවනි කත්තො නුඤ්ඤා සාරිපුග්ග
 සොතාපනොති යො හි භන්ත ඉමිනා අභිබ්බොකෙක මග්ගෙක සමි
 න්නාගමො අයං වුවනි සොතාපනො, සොයමායමො එවං නා
 මො එවං සොතොති ඉධ පත් මග්ගෙක ඵලයො නාමං දිනනං
 තසමා ඵලෙකා සොතාපනොති වේදිතබ්බා. අමිතිපාකධිමමි
 ති විනිපාතොති විනිපාතො නායං විනිපාතො බිමිමොති අමිතිපා
 තධිමමො; න අත්තානං අපායෙසු විනිපාතකසොවාති වුතනං

x යථාපරිච්ඡේදනෙව † එසිති. ‡ සොතොතිම, සොතොතිම.

සභාවේ. කසමා සෙ බමමා විනිසාහස මනිසා * තෙසං පටිණිහසා,
සමෙබ්බාධි පරං අයනං පරා ගති අයසාහි සමිසෙබ්බාධිසරාසමෙණා; උපරි
මග්ගතතාං අවසාසා සමපාපකොති අපොථා, කසමා පටිලබ්ධමමග්ග
තායා. සිලෙසෙබ්බාති ඊදිසො තොකුකාමොපි සිලෙසෙබ්බසා පරි
පුරකාරීති. ~

දසමවාරෙ පඨමමග්ගතන පරිකම්භොතිපි තිණි සංයොජනානි
සකදගාමිමග්ගසා වණ්ණහණනාපං වුත්තානි. ආගද්දසමොහාහං
ආක්ඛන්තොති එතෙසං තනුහාවෙන; තනුහාකරණොහාති වුත්තං
සභාවේ තප්ප චිති කාරණෙහි තනුහං වෙදිතබ්බං අභිවුද්ධපාතියා
ම පරිසුද්ධානමඤ්ජාය ම සකදගාමියා හි වට්ඨානුසාරිමකාපනසොච
කිලෙසා අභිණං න උපපජ්ජන්ති කදථී කදථී උපපජ්ජන්ති විරලා
කාරං හුචා විරලවාපිතෙ කෙසෙත්ත අබ්බුරා විය උපපජ්ජානාපි ම
වට්ඨානුසාරිකාපනසොච මද්දන්තා එරන්තා ජාදන්තා අකිකාරං
කරොන්තා න උපපජ්ජන්ති මඤ්ජා උපපජ්ජන්ති තනුකාකාරං හුචා
අබ්බාවලම්භි මක්ඛිකාපනමිච්ච ම, තප්ප කෙච්ඡෙරා හණන්ති සකද
ගාමියා කිලෙසා කිවාපි විරෙත උපපජ්ජන්ති බහලාව උපපජ්ජන්ති
තථාහිසා පුත්තා ම ගිතෙරා ම දිසානතිති, එතං පන අපපමාණං
සුත්තධර්මතෙරා හි අබ්බාවට්ඨබ්බපරාමසනමග්ගතනාපි සොනන්ති, මිථි
සොච කාරණෙහි සිය කිලෙසානං තනුහං වෙදිතබ්බං අභිවුද්ධපාතියා
ම පරිසුද්ධානමඤ්ජාය මාති. සකදගාමිති සකිං ආගමනමිමො;
සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්තොති එකවාරංගෙව ඉමං මනුස්සලො
කං පටිසන්ධිවෙසන ආගන්තො; සොපි හි ඉධ සකදගාමිමග්ගං භාවෙත්වා
ඉගෙව පරිනිබ්බාති සොපි ඉධ න ගතිතො සොපි ඉධ මග්ගං භාවෙත්වා
දෙවෙසු උපපජ්ජා තෙත්ත පරිනිබ්බාති සොපි දෙවලොකෙ මග්ගං
භාවෙත්වා තෙත්ත පරිනිබ්බාති දෙවලොකෙ මග්ගං භාවෙත්වා ඉධ
මනුස්සලොකෙ නිබ්බන්තිත්වා පරිනිබ්බාති-සො පන ඉධ මග්ගං භා
වෙත්වා දෙවලොකෙ නිබ්බන්තො තත්ත භාවකායුකං ධර්මා පුන ඉගෙව
ම උපපජ්ජා පරිනිබ්බාතති අයමිධ ගතිතොති වෙදිතබ්බං. දුක්ඛ
ස්සන්තං ආරම්භන්ති වට්ඨකම්මසා පරිවෙරදං කෙරෙහං; සිලෙ
සෙබ්බාති ඊදිසො තොකුකාමො සිලෙසෙබ්බසා පරිපුරකාරී.

එකාදසමවාරෙ පමන්තන්ති ගණනාපරිවෙරද; ඔරමහාගියා
හන්ති ඔරං වුවමිති ගෙසා ගෙසාහාගියානන්ති අපොථා; කාමාවචර
දෙවලොකෙ උපපන්නාවට්ඨානන්ති අභිපාසො; සංකොජ්ජානන්ති
බ්බානානං; තානි කාමරාගවිසාපද්ධසංයොජනෙහි සඬං පුද්ධ
වුත්තසංයොජනානෙව වෙදිතබ්බාති. සසා හි තානි අපභිණානි
සො කිවාපි හවෙගෙ උපපන්නා සොති අරංඛා ආග්ගපරිකම්මා කා
මාවචරෙ නිබ්බන්තොගෙව ගිලිභලිසමපජ්ජාපමොග්ගං පුග්ගලො
දිසුග්ගතකෙන පාදෙ බබ්චිගගුපමො වාති වෙදිතබ්බං. පුද්ධෙ වු

* මිනිසාගෙහි මනිසා-අපාසුගිනිසා-අපාසුගිනිසාහිපි.

සිකඛාපදෙසුන් ඉති යන්නට වුනාට යන්නට මයා පුබ්බ ඵලං වුනාට භං සබ්බමපි [සමපන්නසිලා භික්ඛු සමුඛමචාරිතං පියො භොගී කරු භාවනීයො පට්ටයානං ලාභී පට්ටයදයානං මනපථකරො පුබ්බඥා තීනං අනුස්සරණමෙතනාය ඵලමභග්ගකරො අරතීරතියභො භාස භොරවසභො රුපාවචරජකානානව අරුපාවචරජකානානව ලාභී භගසිඛානී තීණි සාමඤ්ඤඵලානිපි ලොකිකාභිඤ්ඤා ආසවකඛයඤ්ඤානාති ඉමෙ ව භුතණ සංයං අභිඤ්ඤාසට්ඨකතා භොගී] ඉදං පටිට්ඨ ඉදං සංඛාරා වුත්තන්ති. ඉදමෙවො ව භගවා අත්තමනා භෙත භික්ඛු භග වතො භාසිතං අභිනාසුන්ති.

ආසංඛෙබ්බසාසුනානවරුණානි නිසිකා.

එවමෙමසුනන්ති වරාසුත්තං. තත්ථ සෙසසාථාපි හිංසාවෙ වසුන්ති භික්ඛවෙ යථා වරා; උපමාවචනමෙතං. උපමං කරො ත්තො ව භගවා කත්වි උපමං පඨමං. සෙව දුස්සොභා පට්ඨා අත්ථං දුස්සොගි කත්වි පඨමං අත්ථං දුස්සොභා පට්ඨා උපමං කත්වි උපමාය අත්ථං පරිවාරණා දුස්සොගි කත්වි අත්තන උපමං, තථා භෙසං-“සෙ ස්වරාසසු භික්ඛවෙ වෙ අභාරා සචාරා තත්ථ වකුමා පුරිසො මජ්ඣෙක සිත්තො පසෙසායා”ති සකලමපි දෙවදුතසුත්තං උපමං පඨමං දුස්සො භා පට්ඨා අත්ථං දුස්සොත්තො ආහං. “නිරොකුබ්බං නිරොසාකාරං නිරොපබ්බතං අසල්ලානො ගට්ඨති සෙසස්වරාපි ආකාසෙ”ති ආදී නා පන නගෙන සකලමපි ඉතිරිබං අත්ථං පඨමං දුස්සොභා පට්ඨා උපමං දුස්සොත්තො ආහං. “සෙසස්වරාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථි භො සාරගවෙසි”ති ආදීනාව නගෙන සකලමපි වුල්ලාසාරොපමසු ත්තං උපමාය අත්ථං පරිවාරණා දුස්සොත්තො ආහං. “ඉධ පන භික්ඛවෙ එකවෙව කුලපුත්තා ධම්මං පරියාපුණන්ති සුත්තං-පෙ-සෙ ස්වරාපි භික්ඛවෙ පුරිසො අලගදුර්ථිකො”ති ආදීනා පන නගෙන සකලමපි අලගදුරුත්තං. මහාසාරොපමසුත්තන්ති ඵලමාදීති සුත්තා නි අත්තන උපමං පරිවාරණා දුස්සොත්තො ආහං. “සො ඉධ පඨමං උපමං දුස්සොභා පට්ඨා අත්ථං දුස්සොගි කසමාපනෙවං භගවා දුස්සොගීති? පුත්තලජකාසගෙන වා දෙසනාවිලාසෙන වා සෙ භි පුත්තලා පඨමං උපමං දුස්සොභා වුට්ඨමානං අත්ථං සුබෙන පටිපිජ්ඣ නති තෙසං පඨමං උපමං දුස්සොගි එසෙනො සබ්බත්ථ, සංඝා ව ධම්මධාතුසං සුපට්ඨිබ්බත්තා දෙසනා විලාසපුත්තො භොගී සංඝා සුපට්ඨිබ්බා තසමා එසදෙසනාවිලාසපුත්තො ධම්මෙසාරො ධම්මරා ජා සො යථා ඉට්ඨති තථා ධම්මං දෙසෙතිති, එවං ඉමිනා පුත්තල ජකාසගෙන වා දෙසනාවිලාසෙන වා එවං දුස්සොගීති වෙදිතබ්බො.

* රෙඛාවුත්තන්තරෙ සං කිම්බලිතංචිජ්ඣති විඤ්ඤාගතො-

තත්ව වස්තුවක් පකාරිපරිසරවලට, සංකීර්ණ මලගතකිනත්ව
 ආගන්තුකෙන් * පරිසරයකදී සංකීර්ණ සංකීර්ණයක් සෙද
 ජලප්‍රතිපාදන ව මලෙන් ගන්නා මලගතකිනා, රක්තජානෙන්
 එකර්තවත්ව රක්තජාන, උපසංහරණයා උපසංහරණය, සදිභි
 ලකාසාරි නිලකන්‍යය වානි වූතනං ගොති, එවං සබ්බජී රජකො
 හි නිලකන්‍යය උපසංහරණයා කංසනිලපලාසනිලාදිකෙ නිල
 රක්ත උපසංහරනි පිතකන්‍යය උපසංහරණයා කන්තිකාරපුළු
 සදිසෙ පිතකාරක්ත ලොහිතකන්‍යය උපසංහරණයා බන්ධුජීව
 කපුළුසදිසෙ ලොහිතකාරක්ත මඤ්ඤවිකන්‍යය උපසංහර
 නොනා කන්තිකාරපුළුසදිසෙ මඤ්ඤවත්තරක්ත තෙන වූතනං යදි
 නිලකන්‍යය යදිපිතකන්‍යය යදිලොහිතකන්‍යය යදිමඤ්ඤවිකන්‍යයානි.
 දුරතවස්තුවක්වස්තුවක් දුරජීවත්වත්වත්වත් අස්ස, අපරිසුඛ
 වස්තුවක්වස්තුවක් නිලවස්තුවක්වස්ස පරිසරයා න භවෙත්
 සෙසවස්තුවක්වස්ස නාදිසං හි වත්. නිලකන්‍යය පකාරිතමිසි සුනි
 ලං න ගොති සෙසකන්‍යය පකාරිතමිසි සුපිතකාදිවස්තුවක්
 න ගොති මුලානනිලකාරණකකන්තිකාරබන්ධුජීවකකන්තිකාර
 රපුළුසදිසෙවස්තුවක්වස්තුවක්. නං කිසංගෙනානි තං වත්. කිසං
 ගෙනානි කං කාරණං ඊදිසං ගොති, තස්මිං වා වත් තං රක්ත
 ජානං. තිසංගෙනානි කං කාරණං ඊදිසං දුරතවස්තුවක්. අපරි
 සුඛවස්තුවක්. ගොතිනි, යස්මිං පන වත්සං සංකීර්ණයාවාසෙ
 වෙත් කාරණං නාඤ්ඤං කිච්ඡි තස්මිං අපරිසුඛතානා තිකතිව
 වත්සංගානි ආග. එවමෙවං උපමාසමපිපාදනං, විතොසං
 නිලිකෙති විතනමිසි සංකීර්ණයමිති, තස්මිං පන භගවා සංකීර්ණ
 වත්තෙන ඔපමමං අකාසිති වෙ? වායාමසාප්ලාදස්සනත්තං,
 යථා ආගන්තුකමලෙහි සංකීර්ණය වත්. පකාරිතා පරිසරතා
 පුන ඛොච්ඡමානං පරිසරං ගොති න තත් ජාතිකාලකෙ විස
 ඵලකලොමෙ වායාමො නිපඵලො ගොති එවං විතනමිසි ආග
 නතුකෙහි කිලෙසෙහි සංකීර්ණය. පකාරිතා පන තං සකලමිසි
 පටිසංකිතවචනවාසෙ පරිසරමෙව, යථාග-“පහස්සරමිදං හිකති
 වෙ විතනං තච ඛො ආගන්තුකෙහි උපකාරිලෙසෙහි උප
 කතිලිපි” නති තං විසොඛිතමානං සත්තා පහස්සරං කාතුං න
 තත් වායාමො නිපඵලොති එවං වායාමසාප්ලාදස්සනත්තං
 සංකීර්ණයවත්තෙන ඔපමමකාසිති වෙදිතබ්බං. දුග්ගති
 සාමිකච්ඡාති ඊදිසෙ විතෙන දුග්ගති පාටිකච්ඡිතබ්බං, දුග්ගති
 මෙව පාටිකස්සති නාඤ්ඤනති එවං දුග්ගති ඉච්ඡිතබ්බං අවස්ස
 භාමිනිති වූතනං ගොති. සවායං දුග්ගති නාම පටිපත්ති
 දුග්ගති ගතිදුග්ගතිති දුට්ඨං ගොති, පටිපත්තිදුග්ගති අභාරිය

* ආගන්තුකෙන්-සබ්බසු.

පටිපතනිදුගනනි අනගාරියපටිපතනිදුගනනිති දුට්ඨා ගොති අගාරියකො හි සංකිලිට්ඨිවිනෙතො පාණ්ණමපි ගනනි අදිනනමපි අදියනි සකලෙපි දස අකුසලකමමපථෙ පුරෙති අයමස්ස අගාරියපටිපතනිදුගනනි, සො නන් ඩිතො * කායස්ස භෙද, නිරයමපි ගව්ජනි—නිරවජානගොනිමපි පෙතනිවිසයමපි අයමස්ස ගනිදුගනනි. අනගාරියොපි ඉමස්මිං සාසනෙ පබ්බජිතො සංකිලිට්ඨිවිනෙතො දුතෙය්‍යපර්ණනමනං ඉව්ජනි වෙජ්ජකමමං කරොති සඤ්ඤාදය වෙතියභෙදය පරතකමති වෙච්ඡානාදිති ජිව්කං කපොති සකලමපි අනාවාරං අගොවරම පරිපුරෙති අයමස්ස අනගාරියපටිපතනිදුගනනි සො නන් ඩිතො කායස්ස භෙද, නිරයමපි ගව්ජනි නිරවජානගොනිමපි පෙතනිවිසයමපි ගව්ජනි සමණ්ණකෙඛා නාම ගොති සමණපෙතො අදිනෙතති සඤ්ඤාපිඤ්ඤා සමපජ්ජිතකායො අථස්සරං කරොනෙතො චිවරති † අයමස්ස ගනිදුගනනි. සෙසාදාසීති සුත්තපකෙඛා දසෙසතුමාරඛො, නස්සඤ්ඤා කණ්ණපොඨා චුත්තපච්චන්තෙත වෙදිතඛෙඛා, එත්ථාපි ච සුගති නාම පටිපතනිසුගති ගනිසුගනිති දුට්ඨා ගොති පටිපතනිසුගනිති අගාරියපටිපතනිසුගති අනගාරියපටිපතනිසුගනිති දුට්ඨා ගොති අගාරියො හි පරිසුඛිවිනෙතො පාණ්ණිපාතාපි චිරමති අදිනනාද, නාපි—පෙ—සකලෙපි දස අකුසලකමමපථෙ පරිපුරෙති අයමස්ස අගාරියපටිපතනිසුගති සො නන් ඩිතො කායස්සභෙද, මනුස්සමහත්තමපි දෙවමහත්තමපි උපපජ්ජති. අයමස්ස ගනිසුගති. අනගාරියොවා ඉමස්මිං සාසනෙ පබ්බජිතො පරිසුඛිවිනෙතො චතුපාරිසුද්ධිලං සොඛෙති තෙරසබ්බතඬානි සමාදියති අට්ඨනිංඨාරමමණ්ණසු අත්තනො අනුකුලකමමට්ඨානං ගහෙත්වා පාතසසාසනං පටිසෙවමානො කසිණපරිකමමං කත්වා කුසලාසමාපාදියො නිත්තෙනති සොනාපතනිමගං භාවෙති—අනාගාමිමගං භාවෙති, අයමස්ස අනගාරියපටිපතනිසුගති. සො නන් ඩිතො කායස්සභෙද, මනුස්සලොකෙ වානිසු මහාකුලෙසු පසු කාමාවරදෙවෙසු දසසු වා බ්‍රහ්මහවනෙසු පච්ඡසු වා සුඛාභාසෙසු චතුසු වා ආරුපෙසු උපපජ්ජති අයමස්ස ගනිසුගනිති. එවං සංකිලිට්ඨිවිනෙත දුගනනි පාටිකඬා අසඬිලිට්ඨි ච සුගනිති වංචා ඉද, නි යෙති උපකතිලෙසෙති විතතං සංකිලිට්ඨං ගොති තෙ දසෙසනෙතො කතමෙ ම භික්ඛුමෙ චිත්තස්ස උපකතිලෙසා අභික්ඛාමිසමලොගොති අදිමාග.

නන් සකහණෙකු ජඤ්ඤාගො අභික්ඛා පරහණෙකු විසමලොගො, අථ වා සකහණෙකු පරහණෙකු වා ගොතු සුත්තපතනට්ඨානෙ ජඤ්ඤාගො අභික්ඛා අසුත්තාපතනට්ඨානෙ විසමලොගො—

* තස් පඬිඤ්ඤා. † චිරවතී-කසම්චි,

ථෙරෙපනාහ, කියා විනිබ්බාහං කරෙථ යුතො වා අසු
 තො වා ගොතු රහො විසමං දොසො විසමං මොහො විසම
 න්ති වචනතො න කොච්ඡොහො අවිසමොනාම තස්මා ලෝ
 නොයෙවෙස අභිජ්ඣායනට්ඨන අභිජ්ඣා විසමට්ඨන විසමං
 ඵකට්ඨමෙනං බාජනමෙව නානන්ති—සො පතෙස අභිජ්ඣා
 විසමලොහො උප්පජ්ඣා විතතං දුසෙති ඔහාසිතුං න දෙති
 තස්මා විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති වුවුති, යථාවෙස ඵලං නව
 විධාභාතචතප්පසමභවො ව්‍යාපාදො දසවිධාභාතචතප්පසමභවො
 කොඛො පුනප්පුනචිත්තපරියොනන්ධමො උප්පානො අගාරී
 යස්ස වා අනගාරීයස්ස වා සුකතකරණවිනාසනො ඔක්කො අ
 ගාරීයොපි හි කෙනචි අනුකම්පකෙන දළිදොසමානො උච්ච
 ථානෙ ධරිතො අපරෙන සමයෙන කිං තස්මා මයහං කතන්ති
 තස්ස සුකතකරණං විනාසෙති, අනගාරීයොපි සාමණේරකාල
 තොප්පභූති ආවර්ගෙන වා උපජ්ඣායෙන වා චතුති පච්චයෙහි
 උදොසපරිපුච්ඡාහි ච අනුගහෙනො බමමකථානසපකරණ
 කොසලලාදිති සික්ඛාපිතො අපරෙන සමයෙන රුජ්ඣපමහාම
 තතාදිති සකතතො ගරුකතො ආවරිපුපජ්ඣායෙසු අවිතතික
 තො වරමානො අයං අමෙහති දහරකාලෙ ඵලං අනුගහිතො
 සංවිඤ්ඤිතො ච අථ ච පතිදුති නිසේනාහො ජාතොති වුවුමා
 නො කිං මයහං තුමෙහති කතන්ති තෙසං සුකතකරණං විනා
 සෙති තසෙසොසො සුකතකරණවිනාසනො මකො උප්පජ්ඣා
 විතතං දුසෙති ඔහාසිතුං න දෙති. තස්මා විතතස්ස උපකක්ඛ
 ලෙසොති වුවුති යථාවායං ඵලං බ්‍රහ්මස්සුතෙපි පුග්ගලෙ අ
 රෙකාඤ්චරිතො ඊදිසස්ස වෙ බ්‍රහ්මස්සුතස්ස අනියතා ගති තව වා
 මම වා කො විසෙසොති අදිනා නයෙන උප්පජ්ඣමානො සුත
 ගොහො සලාසො, පරෙසං සකකාදිති බිත්මානා ඉක්කා, අත්ත
 නො සමපත්තියා පරෙහි සාධාරණභාවං අසංගමානං මච්ඡදී
 සං, චචතිකවරියභූතා මාසා, කෙරවිකභාවෙන උප්පජ්ඣමානං
 සාමෙසං, කෙරවිකො හි ආනාදමච්ඡාපය ගොති ආනාදම
 ච්ඡා නාම මච්ඡානං නාභ්ගට්ඨං දසෙසති සප්පානං සීසං තුමෙහ
 හි සදිසො අහන්ති ජනාපෙති * ඵලමෙවං කෙරවිකො සුග්ග
 ලො යං සුත්තන්තිකං වා ආභිධම්මකං වා උපසංකමති තං ඵලං
 වදති අහං තුමානං පබ්බවරො තුමෙහ මයහං අනුකම්පකා නා
 හං තුමෙහ මුචාමීති ඵලමෙනෙ සගාරවො අයං අමෙහස්ස සප්පති
 සොති මඤ්ඤිස්සන්තිති තසෙසං කෙරවිකභාවෙන උප්පජ්ඣ
 මානං සාමෙසං උප්පජ්ඣා විතතං දුසෙති ඔහාසිතුං න දෙති
 තස්මා විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති වුවුති. යථාවෙන. ඵලං

* ජාතාපෙතුං,

වාතහරිතභසනසදිසථධිභාවපග්ගතිකසිරිඅනිවානවුත්තිකරො * එමෙහි, තදුන්නරිකරණේ ඝාරමෙහි, සො දුච්ඛෙන ලබ්භති අකුසලවසෙන වෙව කුසලවසෙන ච තත් අභාරියස්ස පරෙන කතං අලඛ්‍යාදිං දිස්වා වා තද්දිගුණතද්දිගුණකරණෙන උප්පජ්ඣාමානො අනාගාරියස්ස ච යත්තකං යත්තකං පරො පරියාප්පණි කථෙති වා මාන වසෙන තද්දිගුණතද්දිගුණකරණෙන උප්පජ්ඣාමානො අකුසලො අභාරියස්ස පන පරං එකං සලාකභත්තං දෙපුත්තං දිස්වා අත්තනා වෙ වා තිණ්ණි වා දකුකාමනාය උප්පජ්ඣාමානො අනාගාරියස්ස ච පරෙන එකනිකායෙ ගතිතෙ මානං අනිස්සාය කෙවලං දිස්වා අත්තනො අලසියං අභිගුණා වෙ නිකායෙ ගතෙකුකාමනාය උප්පජ්ඣාමානො කුසලො ඉධ පන අකුසලො අධිජ්‍යෙතො අයං හි උප්පජ්ඣාමානං චිත්තං දුසෙති ඔභාසිතං න දෙති තස්මා චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති වුවවති—තථා වයජ්ඣති අදිති † නිස්සාය චිත්තස්ස උන්නතිවසෙන පච්ඤනා මානො, අච්චුන්නතිවසෙන අනිමානො, මදගහණිකාරො ම දෙ, කාමගුණේසු චිත්තවොස්සග්ගවසෙන උප්පජ්ඣාමානො පමාදෙ, උප්පජ්ඣාමානං චිත්තං දුසෙති ඔභාසිතං න දෙති තස්මා චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති වුවවති—කස්මා පන භගවා උපක්කිලෙසං දසෙසන්නො ලොභමාදිං කත්වා දසෙසසීති? තස්ස පඨමුප්පන්නිතො සබ්බසත්තානං හි යත් කත්වි උප්පන්නානං අත්තමසො සුඛාවාසභූමිෂ්ඨි සබ්බපඨමං ගවතිකාන්තිවසෙන ලොභො උප්පජ්ඣති තයො අත්තනො අත්තනො අනුරූපං පච්චයං පච්චි වයථා සමභවං ඉතරො, න ච එතෙ සොලසෙව චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා එතෙන පන නයෙන සබ්බෙහි කිලෙසා ගභිතායෙව භොනතිති වෙදිතබ්බං—එතතාවතා සංකිලෙසං දසෙසත්වා ඉදං චොද, තං දසෙසන්නො සබ්බො සො භික්ඛුවෙ ති ආදිමාග. තත් ඉති හි විදික්වාති එවං ජුතිත්වා, පජ්ඣතිති සමුවෙජ්ජප්පභානවසෙන අරියමග්ගෙන පජ්ඣති, තත් කිලෙසපට්ටාරියා මග්ගපට්ටාරියා ති විධා පභානං වෙදිතබ්බං—කිලෙසපට්ටාරියා තාව, අභිජ්ඣා විසමලොභො එමෙහි ඝාරමෙහි මානො අනිමානො මදෙති ඉමෙ ජ කිලෙසා අරහත්තමග්ගෙන පභිසන්ති වකපාදෙ, කොඛො උපනාහො පමාදෙති ඉමෙ වත්තාරො කිලෙසා අනානාමි මග්ගෙන පභිසන්ති, මකෙඛා පලාසො ඉස්සා මච්ඡරියං මායා සාදේය්‍යන්ති ඉමෙ ජ සොතාපත්තිමග්ගෙන පභිසන්තිති—මග්ගපට්ටාරියා පන සොතාපත්තිමග්ගෙන මකෙඛා පලාසො ඉස්සා මච්ඡරියං මායා සාදේය්‍යන්ති ඉමෙ ජ පභිසන්ති, අනානාමිමග්ගෙන වකපාදෙ, කොඛො උපනාහො පමාදෙති ඉමෙ

වනනාගේ අරහත්තමයෙන් අභිජ්ඣා විසමලෝභො ථමේනා සා
 රමේනා මානො අතිමානො මදොති ඉමෙ ජ පඨියනතිති, ඉම
 සමං පන ධානෙ ඉමෙ කිලෙසා සොනාපනතිමග්ගවජ්ඣා වා
 හොනතු භේසසමග්ගවජ්ඣා වා අථබ්බො අනාගාමිමග්ගෙනෙව
 පහානං සහධාය අභිජ්ඣා විසමලෝභො චිත්තස්ස උපකතිලෙ
 සං පරහතීති අදිමාහාති වෙදිතබ්බො. අයමෙත් පවෙණීම
 ග්ගාගතො සබ්බාලො සො වාපි උපරි වතුමග්ගසෙසව නිද්දිට්ඨ
 න්නා සුඤ්ඤිති තතියමග්ගෙන පභිණ්ණවසෙසානං හි විසමලෝභාදි
 නං කෙන පහානං හොති සෙසා න ඉමිනා වසෙනාපි හි සොනා
 පනතිමග්ගෙන පඨියනති තෙරි තංසමුට්ඨාපකම්මනානං අප්පභි
 ණ්ණන්තා අනාගාමිමග්ගෙනෙව සුප්පභිණ්ණා හොති කෙච්ඡි
 පන පඨමමග්ගෙනෙවත් පහානං චණ්ණියනති තං පුබ්බාප
 රෙන න සන්ධියති කෙච්ඡි චක්ඛමග්ගණ්ණප්පහානමපි තං තෙසං
 ඉවජාමන්නමෙව. සනො බො භික්ඛවෙති එත් යතොති යමති
 කාලෙ; පභිණ්ණා හොනති අනාගාමිමග්ගකම්මෙණ පහානං ස
 නධායෙවාහ. සො බුබ්බෙ අවෙච්චපසසාදෙනාති එතං යතො
 බො භික්ඛවෙ විසමලෝභො පභිණ්ණා හොති සො බුබ්බෙ—සම
 න්නාගතො හොතිති එවං එතමෙකෙන පදෙන සොරෙතබ්බං,
 ඉමස්ස භික්ඛුනො අනාගාමිමග්ගෙන ලොකුත්තරප්පසාදො, ආග
 තො අපස්ස අපරෙන සමයෙන බුබ්බුග්ගෙණ ඛමමග්ගෙණ සබ්බගු
 ණ්ණෙව අනුසාරතො ලොකිකො උප්පජ්ජති තමස්ස සබ්බමපි
 ලොකියලොකුත්තරමස්සකං පසාදං දසෙසනො හගවා බුබ්බෙ
 අවෙච්චපසසාදෙනාති අදිමාහ. තත් අවෙච්චපසසාදෙනාති
 බුබ්බ ඛමමසබ්බගුණ්ණං යථාචතො * සුතන්තා අවලෙන අවු
 තෙන පසාදෙන ඉදං යථා නස්ස භික්ඛුනො අනුසාරතො
 සො අවෙච්චපසසාදො උප්පනොනා තං චිත්තං දසෙසනො අපි
 ව සො හගවාති අදිනා නයෙන නිණ්ණි අනුසාරිට්ඨානාති චිත්තා
 රෙති තෙසං අත්ථිචණ්ණනා සබ්බාකාරෙන චික්ඛමිග්ගෙන අනු
 සාරිකථාය වුත්තා. එවමස්ස ලොකියලොකුත්තරමස්සකං
 පසාදං දසෙසනා ඉදං කිලෙසපහානං අවෙච්චපසසාදසම
 න්නාගමෙව † පච්චවෙකිතො උප්පජ්ජමානා සොමනස්සාදිං ආ
 නිසංසං දසෙසනො සනොබ්බොපනස්සෙති අදිමාහ. අනා
 ගාමිස්ස හි පච්චනෙන වුට්ඨිතං වොරුපද්දවං වුපසමෙන්නං වා
 පච්චවෙකිතො මහානගරෙ වසන්තස්ස රක්ඛෙස්ස විය ඉමෙමි
 මෙව මම කිලෙසා පභිණ්ණා අත්තනො කිලෙසපහානං පච්ච
 වෙකිතො බලවසොමනස්සං උප්පජ්ජති තං දසෙසනො හ
 ගවා යතොබ්බොපනස්සාති අදිමාහ. තස්සෙත්ථ ස්වායං අනා
 ගාමිහික්ඛු එවං බුබ්බෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමනාගතො හොති

බමෙම—සබ්බසංසාරං අනුත්තරං සුඤ්ඤකෙවිත්තං ලොකස්සාහි,
 නස්ස යතොඤ්ඤො චත්තං හොති පටිනිස්සධිං. සකසකම්බිව
 සෙන චත්තමෙව හොති නං නං කිලෙසජ්ඣං චත්තං මුත්තං
 පභිණ්ණං පටිනිස්සධිං, සකසකම්බිවසෙනාහි වෙ ඔඨී කිලෙසො
 ඨි ව මගොඨී ව තඤ්ඤි කිලෙසොඨිවසෙනාපි යෙ කිලෙසා යං
 මත්තවජ්ඣා තෙ අඤ්ඤමග්ගවජ්ඣෙහි අමිසා හුත්වා සකෙනෙ
 ව ඔඨිනා පභිණ්ණං මගොඨිවසෙනාපි යෙ කිලෙසා යෙන ම
 ගෙනන පභාතබ්බා තෙ තෙනෙව පභිණ්ණං හොනති එවං සක
 සකම්බිවසෙන නං නං කිලෙසජ්ඣං චත්තමෙව හොති පටිනිස්ස
 ඨිං. නං පච්චචේක්ඛන්ත්වා ලබ්බසොමනස්සො නතුත්තරම්පි
 සො බුබ්බෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතොමිති ලහති අඤ්ඤ
 චේදනති සමබ්බොධා, යතොඤ්ඤොතිපි * පාඨො, නස්ස චසෙන
 අයමජ්ඣො, නස්ස භික්ඛුනො යතොඤ්ඤොපන චත්තං හොති
 පටිනිස්සධිං. තඤ්ඤානි කාරණවචනං, යස්මාති වුත්තං
 හොති, ඔඨිති හෙට්ඨා තයො මග්ගා වුච්චන්ති කස්මිං? තෙහි
 ඔඨීං කත්වා කොට්ඨාසං කත්වා උපරිඋපරි මගොන පභාතබ්බ
 කිලෙසෙ ධිපෙත්වා පජ්ඣන්ති තස්මා ඔඨිති වුච්චන්ති. අරහ
 ත්තමගො පන කිච්චි කිලෙසං අනවසෙසෙත්වා පජ්ඣන්ති තස්මා
 අනොඨිති වුච්චති. ඉමස්ස ච භික්ඛුනො හෙට්ඨාමග්ගත්ත
 යෙන චත්තං යතොඤ්ඤොපන චත්තං හොති තඤ්ඤා ඤාතාහි
 නිපාතමත්තං, අයං පන පිණ්ඩජ්ඣො යස්මා අස්ස ඔඨි චත්තං
 හොති පටිනිස්සධිං තස්මා නං පච්චචේක්ඛන්ත්වා ලබ්බසොමන
 ස්සො නතුත්තරම්පි සො බුබ්බෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාග
 තොමිති ලහති * අඤ්ඤානි යථාපාත්‍රී තෙනබ්බං. තඤ්ඤ
 චන්තනති ඉදං සකභාවං පරිච්චරන්තසෙන වුත්තං. චන්තනති
 ඉදං සුත අනාදියනභාවදස්සනවසෙන මුත්තනති ඉදං සනතති
 විනිමොචනවසෙන පභිණ්ණති ඉදං මුත්තස්සපි කුච්චි අනවත්ථා
 නදස්සනවසෙන පටිනිස්සනති ඉදං සුබ්බෙ අදිත්තසුබ්බස්ස
 නිස්සග්ගදස්සනවසෙන † පටිමුඛං වා නිස්සධිභාවදස්සන
 වසෙන භාවනාබ්ලෙහ අනාභිභූය්‍ය නිස්සධිභාවදස්සනවසෙ
 නාති වුත්තං හොති. ලහති අඤ්ඤානි ධම්මවේදනති එත්ථ
 බුඛාදිසු අවෙච්චප්පසාදෙයෙව අරණීයතො අත්ථො උපතෙ
 තබ්බතොති ‡ වුත්තං හොති ධාරණතො බමෙමා විනිපාතිතුං
 අප්පදනතොති වුත්තං හොති වෙදෙති ගජොපි ඤ්ඤාමිපි
 සොමනස්සමිපි “තිණ්ණං වෙදනං පාරගු”ති අදිසු”ති ගජො
 වෙදෙති වුච්චති, “යං බ්‍රාහ්මණ වෙදගුං අභිජ්ඣාදං අභිචනං
 කාමභවෙ අසත්තං”ති අදිසු ඤ්ඤා, “යෙ වෙදජ්ඣා විවරන්ති

ලොකෙ”හි ආදිසු සොමනසසං, ඉබ පන සොමනසසව සොම
නසසමපසුතතසුණම අබ්බෙය්‍යනං. තසමා ලහති අත්ථෙදං ල
හති බමමචෙදනති අචෙච්චපසාදරමමණං සොමනසසව සො
මනසසමයසුණම ලහතිති එවමෙත් අත්ථො දධිබ්බො—අච
චා අත්ථෙදනති අචෙච්චපසාදං පච්චෙච්චකතො උප්පනං
වුත්තප්පකාරමෙව චෙදං බමමචෙදනති අචෙච්චපසාදසු
හෙතු ඔබ්බෙය්‍ය කිලෙසප්පහානං පච්චෙච්චකතො උප්පනං
වුත්තප්පකාරමෙව චෙදනති එවමි එත් අත්ථො චෙදිතබ්බො.
වුත්තං හෙතං “හෙතමති සුණං බමමපට්ඨමතිද, හෙතථලෙ
සුණං අත්ථපට්ඨමතිද,”හි බමමුපසංඝිනා පාමුජ්ජනති තමෙව
අත්ථව බමමව තච අත්ථබමමානිසංසතුතං චෙදං පච්චෙච්චක
තො උප්පනං පාමොජ්ජං, තං හි අනවජ්ජකබ්බෙණ පච්ච
චෙකබ්බෙණකාරප්පවතෙතන බමමෙන උපසංඝිතනති වුවති.
සමුදිනසු පිනිජාසනීති ඉමිනා පාමොජ්ජන පමුදිතසු නිරුමි
සා පිති ජායති, පිනිමනසසානි නාය පිතියා පිනිතමජාසු, කාසො
සසුමහනීති කායො පට්ඨපසසබ්බො හොති වුපසනතදරථො,
සසුබ්බකාසො සුබ්බනි එවං වුපසනතකායදරථො චෙතසිකං
සුබං පට්ඨපෙදෙති, විනතං සමාධිසනීති විතතං සමමා ආදියති
අප්පිතං චිය අවලං තිට්ඨති එවමසු කිලෙසප්පහානං අචෙච්ච
පසාදසමනනාගමව පච්චෙච්චකතො උප්පජ්ජමානං සොමන
සාදිමානිසංසං දසෙසචා ඉදනි යතොබ්බොපන මෙති වාරෙ
න තසා පච්චෙච්චකබ්බෙණ පච්චතතාකාරං දසෙසචා තසෙසව
අනාගාමිමහානුභාවසු ව බලං දසෙසනො සබ්බො සො හික්ඛ
මෙති ආදිමාහ තත් එවං සිලොති තසු අනාගාමිමහසමප
සුතතං සිලකතිනිධං දසෙසති, එවං බමමො එවං සෙසෙසුනි තං
සමපසුතතමෙව සමාධිකතිනිධං පසෙසුකතිනිධව දසෙසති, සාලී
නනි ලොභිතසාලිකගතිසාලිආදිනං, අනෙකසුපං පිණ්ඩසා
නනි ඔදනං, විවිධකාලකනති අපතිතකාලකං, නෙවසු හො
ති අනන්දාසාසානි තසු එවං විබසු හික්ඛනො තං වුත්තප්ප
කාරපිණ්ඩපාතභොජනං මහසු වා එලසු වා නෙව අනන්ද
යාය හොති, පට්ලබ්බණසු හි තං කිමනන්දයං කරසුති සො
පිසු අප්පට්ලබ්බවතුත්මහො ව එලව තප්පට්ලාභාය විපසු
නං ආරහතොපි නෙවසු නං හොති අනන්දයාය අනන්දයං
කාතුං අසමත්මෙව හොති කසමා? වුත්තප්පකාරසිලබමම
පසෙසුනං සබ්බහෙ යෙන මහෙතන විසුච්චිතතතනා යසමා
චෙත් එතදෙව කාරණං තසමා තදනුරූපං උපමං දසෙසනො
සෙසුපාපිති ආදිමාහ තත් අවජ්ජනි විප්පසනං, සෙසුබ්බ
මලවිතමෙන, සෙසොදනං පහසුරතාය, උකකාමුඛනි සුව
ණ්ණකාරනං මුසාමුබං, සුවණ්ණකාරනං මුසා හි ඉබ උකකා

අඤ්ඤාත් පන දිපිතාදියොපි වුවන්ති. “උක්කාසු ධාරියමානා සු”ති ආගතට්ඨානෙන දිපිතා උක්කාති වුවන්ති. “උක්කං බනෙධ්‍යං උක්කං බන්ධන්තා උක්කාමුඛං ආලම්බෙය්‍ය”ති ආගතට්ඨානෙන අධිහාරකපට්‍රලං. “කමමාරතං යථා උක්කා අනෙතා ක්‍යා යති නො බහි”ති ආගතට්ඨානෙන කමමාරුඛනං. “එවං විපාකො උක්කාපාතො භවස්සති”ති ආගතට්ඨානෙන වානවෙගො උක්කාති වුවන්ති. ඉමස්මිං පන ථානෙන අඤ්ඤාසු ච එවරුපෙසු ථානෙසු සමුසාසෙන ජාතරූපං ගගෙනො උක්කාමුඛෙ ච පක්ඛි පති”ති ආගතට්ඨානෙන සුචර්ණකාරතං මුසා උක්කාති වෙදි නබ්බා

නත්‍යායං උපමා සංසඤ්ජා, සංකිලිට්ඨවන්තං වීර්‍යං සංකිලිට්ඨ ජාතරූපං වීර්‍යං ඉමස්ස භික්ඛුනො පුද්ගල්නකාලෙ කාමරුහාදි මලානුගතං විතතං දට්ඨබ්බං. අවෙජ්ජාදකං වීර්‍යං උක්කාමුඛං වීර්‍යං ච අනාගාමිමග්ගො තං උදකං උක්කාමුඛං ආගමි වන්තස්ස ච ඡර්ණානා පරිසුඛතා වීර්‍යසංසං භික්ඛුනො වුත්තප්පකාර සීලබලම පස්සසඛතං අනාගාමිමග්ගමාගමිම විසුඛවිත්තනාති. සො මෙතනාසංගතෙන මෙතස්සාති යථානුසන්ධිවසෙන දෙසනාගතා නගො හි අනුසන්ධි පුච්ඡානුසන්ධි අර්කාසයානුසන්ධි යථානුසන්ධිති, තස්මිං “එවං වුත්තෙන අඤ්ඤාතරො භික්ඛු භගවන්තං එත දවො ච සියා නුබො භතෙන බහිවා අසති පරිතස්සනාති සියා භික්ඛුති භගවා අවොවා”ති එවං පුච්ඡන්තානං විස්සජ්ජනස්සත්ත වසෙන පුච්ඡානුසන්ධි වෙදිතබ්බං. “සියා බො පන තෙ බ්‍රාහ්මණ එවමස්ස අජ්ජපි නුත සමණෝ ගොතමො අවිතරගො”ති එවං පරෙසං අර්කාසයං විදිත්වා වුත්තස්ස සුත්තස්ස වසෙන අර්කාසයානුසන්ධි වෙදිතබ්බං. යෙන පන බලමෙන ආදි මහි දෙසනා උච්චිතා නස්ස බලමස්ස අනුරූපබලමවසෙන චා පටිපක්ඛිවසෙන චා යෙසු සුත්තෙසු උපරි දෙසනා ආගමිති තෙසං වසෙන යථානුසන්ධි වෙදිතබ්බං, සෙසාපීදං ආකම්බි යස්සුත්තෙ ගෙට්ඨා කීලෙත දෙසනා උච්චිතා උපරි ඡ අභිඤ්ඤා ආගතා කකවොපමෙ ගෙට්ඨා අකඛන්ධියා උච්චිතා උපරි කක වොපමොවාදෙ, ආගතො අලගදෙදු ගෙට්ඨා දිට්ඨිපරිද්දපනෙන උච්චිතා උපරි තිපරිවට්ටසුඤ්ඤාතාපකාසනා ආගතා වුලලඅස්ස පුරෙ ගෙට්ඨා කීලෙසපරිද්දපනෙන උච්චිතා උපරි බ්‍රහ්මවිහාර ආගතා කොසම්බකස්සුත්තෙ ගෙට්ඨා භණ්ඩනෙන උච්චිතා උපරි සාරණීයබලමා ආගතා ඉමස්මිමපි වන්තස්සුත්තෙ ගෙට්ඨා කීලෙස වසෙන දෙසනා උච්චිතා උපරි බ්‍රහ්මවිහාර ආගතා තෙන වුත්තං යථානුසන්ධිවසෙන දෙසනාගතාති, බ්‍රහ්මවිහාරෙසු පන අනුපදවර්ණනා ච භාවනානගො ච සබ්බො සබ්බාකාරෙන

වික්‍රමමයෙහි වූහෙතා, එවිට හතරා අභිජයාදිනං උපකන්තිලෙ
සානං පටිපත්තිසුතං සබ්බසො ව කාමරුගව්‍යපාදප්‍රාප්තානෙත
විනෙපවිච්ඡිකතාලම්බවට්ඨානං තස්ස අනාගාමිඥො බ්‍රහ්මචී
භාරභාවනා දසෙස්සන්තා ඉමස්ස අරහත්තාය විපස්සනා දසෙස්ස
න්තා අරහත්තප්‍රාප්තා දසෙස්සන්තා සො අත්ථ ඉදන්ති අදිමාහ, න
ස්සන්තො—සො අනාගාමි එවං භාවිතබ්‍රහ්මචීභාරෙ එතෙසං බ්‍ර
හ්මචීභාරානං යතො කුතොචි පුට්ඨාය තෙ එව බ්‍රහ්මචීභාරධම්මෙ
නාමවසෙන තෙසං නිස්සයං හදස්වන්තං වන්තනිස්සයානි සුතා
නීති ඉමිනා නයෙන සුත්තාද්‍යධම්මෙ රුපවසෙන ව වචනපෙ
ත්තා අත්ථ ඉදන්ති පඡනාති එතතාවතා තෙන දුක්ඛස්ස ව වච
න්තානං කතං හොති තතො තස්ස දුක්ඛස්ස සමුදයං පටිච්ඡික
තො අත්ථ නිශ්ශන්ති පඡනාති එතතාවතා තෙන දුක්ඛස්ස වච
වචන්තානං කතං හොති තතො තස්ස දුක්ඛස්ස සමුදයං පටිච්
ඡිකතො සමුදයස්සවච්ඡන්තානං කතං හොති තතො තස්ස
පභාසුපායං විචිතතො අත්ථ පඤ්ඤානති පඡනාති එතතාව
තා තෙන මහස්සවච්ඡන්තානං කතං හොති තතො තෙන
මහෙතෙ අභිනන්තාබ්බං ධානං විචිතතො අත්ථ උත්තරං ඉමස්ස
සංඝඤ්ඤානස්ස නිස්සරණිනති පඡනාති ඉමස්ස මයා අභිනතස්ස
බ්‍රහ්මචීභාරසංඝඤ්ඤානස්ස උත්තරං නිස්සරණං නිබ්බානං අත්ථිති
එවං පඡනාතිති අඤ්ඤායො එතතාවතා තෙන නිරෝධස්සවච්ච
වන්තානං කතං හොති, නස්ස එවං ජානන්තො එවං සස්සන්තො
තස්ස විපස්සනාපඤ්ඤාය එවං චතුති අකුරෙති වන්තාරිස්සවානි
ජානන්තො මහපඤ්ඤාය එවං පස්සන්තො හස්සන්තො වුත්තන
යෙනෙව කාමාසවාපි විත්තං විමුච්චති—ඉති ඉති භාසානි පජානා
නීති එවං යාවඅරහත්තා දෙසනං පාපෙත්වා ඉද්දති යස්මා තාසං
පරිසරිං නානානසුඛිකො * බ්‍රාහ්මණෝ නිසින්නො සො එවං
නානානසුඛිකා වණ්ණං වුවුමානං සුත්තං පබ්බජන්තො අරහත්තං
පාසුණ්ණස්සතිති හභවතා විදිතො තස්මා තස්ස චොදනං සන්ධා
ය අයං වුවුති භික්ඛවෙ භික්ඛු සිනාතො අත්තරෙත සිනාතො
නාති ඉමං පාටියෙකකං අනුසන්තිං අහ, තත්ථ අත්තරෙත සිනා
තොනාති අභිනන්තො කලෙසවුට්ඨානසිනාතොනා, සුඤ්ඤික
භාරමාජොති භාරවාජො නාම සො බ්‍රාහ්මණෝ අත්තතො හො
ත්තවසෙන සුඤ්ඤිකාය පන නදියං සිනාතස්ස පාපප්‍රවාහං
හොතිති අයමස්ස දිට්ඨි තස්මා සුඤ්ඤිකභාරවාජොති වුවුති
සො තං උචනං සුත්තං විනොසි මස්මි නානානසුඛිං වණ්ණණ්ණ
සමණෙපි හොතමො තදෙව වණ්ණණ්ණි සමානවස්තොද්දති
එස අමෙහතිති අථ හභවන්තං බාහුකං නදිං ගන්ත්වා තත්ථ පාපං
පවාහෙත්වා අහතං පිය මඤ්ඤමානො අහ ගප්පති පන ගවං

* නානානසුඛිකො.

ඉතාහමො බාහුතං නදිං සිනාසිතුනති ගතවා තස්ස ගවජාමිති
 චා න ගවජාමිත චා අවතායෙව බ්‍රාහ්මණස්ස දිට්ඨිසම්මුත්තාතං
 කතතුකාමො කිං බ්‍රාහ්මණ බාහුකාය නදියා කිං බාහුකා නදී
 කෘදියෙතිති ආහ, තස්සෙතො කිං පයොජනං බාහුකාය නදියා කිං
 කරියෙති අසමන්තා සා කස්සචි අත්තස්ස කිං තත් ගම්ඤ්ජාමිති අථ
 බ්‍රාහ්මණො තං පසංසතො ලොබ්‍යසම්මතාති ආදිමාහ—තත්
 ලොබ්‍යසම්මතාති ථා බ්‍රහ්මචරියමිතා, මොක්ඛිතාවං චිත්තවිමුක්තං දෙ
 තීරි එවං සම්මතාති දුතතං ගොති, ලොකසම්මතාති පාදො
 තස්සෙතො සෙට්ඨං ලොකං ගමෙති එවං සම්මතාති. සුඤ්ඤාසම්ම
 නාති සුඤ්ඤාති සම්මතා, පට්ඨානෙතිති ගමෙති ඊසොධෙති,
 භාටාති අජකිසාසිති කාථාති අභාසි කාථාති වුවමානං තදන්තදිප
 තත්මෙව චා ගාථාදුට්ඨිකානං වුවමාන චිත්තසන්තප්පනස්ස චා
 ඉධපනෙතා උත්තප්පනස්ස වුවමාන චෙදිතංබො. බාහුකාති
 ඉදමෙව හි එත්තවනං තදන්තදිපකං, සෙසාති චිත්තසන්තප්පකාති,
 යථෙව හි බාහුතං එවං අවකාශකාදිති ලොකො ගවජති න හා
 තෙන පාපං පටානෙතං යෙ තෙසං ධානානං ආසන්නා ගො
 නති තෙ දිපසස්ස තික්ඛිතත්වං නායායති යෙ දුරෙ තෙ යථායක
 මං චිත්තවත්තං සකිං එකදිපසන්නරං එවං යාව සංවච්ඡරන්තරං
 නායායති යෙ පන සබ්බථිපි නොතං න සතෙකානති තෙ
 ගවෙතිති තතො උදකං ආනරපෙතො නායායති සද්ධම්මෙතං
 නිර්භිකං තස්මා ඉමං ඊසෙසන්තං දපෙතං අවකාශකාදිති ආහ
 තත් අවිකාශකති නායායසන්නරපෙතෙ ලබ්ධිමාර්ගං එතං
 තිත්තං වුවමාන, ගසාතිපි මණ්ඩලවාසිසන්නානං තිත්තවාසමෙව
 වුවමාන, ගසාගොති තමපි ගබ්බායං එතං තිත්තමෙව, මහාපතාදස්ස
 රණෙස්ස ගබ්බායෙ නිමුග්ගපාසාදස්ස සොපානසම්මුඛවාසිනං. බාහු
 කා සුඤ්ඤාතා සරස්සාති බාහුමිති ඉමා පන වතස්සො නදියො,
 බාලොති දුප්පතෙස්ස, පක්ඛනෙතාති පච්චතො, න සුජකාතිති
 නිලෙසස්සට්ඨං න පාපුණ්ති, කෙවලං රජෙජලමෙව පටාගෙති.
 කිං සුඤ්ඤාතා කෘදියෙති සුඤ්ඤාතා නිලෙසචසොධතො කිං
 කරියෙති, න කිඤ්ඤි කාතං සමන්තාති අධිපායො එසන්තො පයා
 ගබ්බාහුකාසු, ඉමෙහි ව ජිහි පදෙති වුතෙත ඉතනතිපි ලක්ඛණ
 භාරතයෙන දුතතාතෙව ගොනති තස්මා යථෙව සුඤ්ඤාතාපයා
 ගබ්බාහුකා න කිඤ්ඤි කණ්ණති තථා අවකාශකාදියොපිති චෙදිත
 බො—මෙතිති පාණ්ණිපාතාදිපච්චෙරසමන්තාතො, කානිකිකි
 සති කතථදුකමමං න හි නං සොධසෙති සුඤ්ඤාතා චා පයාන
 බාහුකා න සොධසෙ, න ඊසොධෙතිති වුතතං ගොති. පාපක
 මිනති පාපකෙති චෙරකිකිකසමමෙති දුතතං, ලාමකකමම
 දුතතං චා චෙරකිකිකසමමං අප්පාදොති එදුකෙති පාපෙති
 දුතතති වුතතං ගොති. සුඛස්සාති නිතිකිලෙසස්ස, සද්ධිසුභ

නී තිව්වෙහි එහෙත්තනකුබ්බතමෙව, එහෙත්තමාසෙ කිරු උත්තර
එහෙත්තනිදිසෙ නාහායති සො සංවච්ඡරකතං පාපං සොධෙහිති
එබ්බං දිව්විකො සො බ්‍රාහ්මණො තෙනස්ස පතවා නං දිව්විං පටිග්ග
නතොතා ආහ සුඛස්ස මෙ සද්දර්ශනාති නිත්තිලෙසස්ස නිව්වං
එහෙත්තනකුබ්බතං ඉතරෙ නං සුඛස්සාතිති, උපොසථො සද්දර්
සුඛස්ස වාතුඤ්ඤපණ්ණරසාදිසු උපොසථධනාති අසමාදියතොපි
නිව්වමෙව උපොසථො, සුඛස්ස සුචිකම්මස්සාති නිත්තිලෙසතාය
සුඛස්ස සුචිති කායකමොද්ධි සමන්තාගතස්ස, සද්දසම්පජ්ජනෙ
මනාති ඊදිසස්ස ව කුසල්ලසංගිතං වතසමාද,නාමි නිව්වං සමප
නනමෙව හොති, ඉධෙව සිනාහිති ද්වෙසමංයෙව මම සාසනො
සිනාහිති වූතතං හොති, සවෙ අරුකිතිකිලෙසමලප්පවානනං
ඉවජ්ජි ඉධෙව මම සාසනො අධිබ්බිකමනසලිලෙන සිනාහි
අඤ්ඤානු න ඉදං නාමිති ඉදංයස්ස සප්පායදෙසනාධිසෙන නිසුපි
ව රෙසු සුඛං දසෙසෙනා සාබ්බතොසු කණෙති බෙමනති
ආදිපාහ—මෙමනති අහසං උතතාවං, මෙමනනති වූතතං හොති,
එතෙනස්ස මනොධාරසුඛි දසස්සා හොති. සවෙ මුසා න හණ්
සිති එතෙන උච්චාරසුඛි, සවෙ පාණං නාමි සවෙ අදිහනං
නාදිසසිති එතෙති කායවාරසුඛි, සද්දහානො අමච්ඡති එතෙ
ති පන නං එවං පරිසුඛවායං සමාසමපදාය වාසමපදාය ව
තිසොපෙසි. කිං කාහසි ගසං ගතවා, උදපානොපි ගෙ ගසාරි
අයං පන උපබ්බිකාවා සවෙ සබ්බතොසු බෙමං කරියසි මුසා
න හණ්සසි පාණං න හනිසසි අදිහනං නාදිසසි සද්දහා
නො අමච්ඡති හවිසසි කිං කාහසි ගයං ගතවා, උදපානොපි
තෙ ගයං ගයාසි තෙ නාහායනාස්ස උදපානොපි ඉමාය එව පටි
පත්තියා කිලෙසසුඛි සරිරමලසුඛි පන උහසත් සමාති එවං
සොපෙනබ්බො යසො ව ලොකෙ ගයා සමමනන තසමාස්ස
පතවා ගවජ්ජි පන තවා ගොතමො බාහුකනති සුඛෙධාපි කිං
කාහසි බාහුකං ගතවාති අවතො කිං කාහසි ගයං ගතවාති
ආහාති චේදිතබ්බො—එමං මුනෙති එච්චාදි ගයපෙරමෙ වූතත
තතා පාකටමෙව—එකො මුසකණොති අදිසු පන එකො කායවි
දෙකෙන මුසකටො චතතව්වෙකෙන අසමනෙනා කමම
විධානෙ සතිඅච්ඡතෙන න ආනාපි කායිකවෙතසිකච්ඡයසබ්බා
තෙන ආනාපෙන සමිතිතෙනා කායෙ ව ජීවතෙ ව අනපෙතබ්බ
තාය විහරතෙනා අඤ්ඤතරඉරියාපච්චිතාරෙන, න විරසෙමාති
පබ්බජ්ජං උපාදාය වූවති, කුලසුතෙනාති දුච්චා කුලසුතතා උච්ච
කුලසුතතා ව ආවාරකුලසුතතා ව, අයං පන උහසත්තාපි කුලසු
තෙනා, අභාසමාති සත්, අභාසං ගිතං අභාරයං කසිකොරකඛාදි
කුදුම්බිකොසකකමමං වූවති නාම එතෙ අභාරයනති අභාසමි
ති, පබ්බජ්ජායෙනං අභිවචනං. මෙමනතිති උපගවජ්ජනති උප

සංකමානි, නදනුතනරානි තං අනුතාරං, බ්‍රහ්මවිශ්වමයොසා
 ආනති මග්ගබ්‍රහ්මවර්තයං පරිග්‍රහයානං, අරහත්තඵලානි වුත්තං
 නොති, තස්ස භි අත්තං කුලපුත්තා පබ්බතා, දිසෙවධම්මෙති
 නස්මිං යෙව අත්තභාවො, සංඝං අභිසංඝාසමිකිකානි අත්තා
 යෙව පඤ්ඤාය පච්චිකං කත්වා, අපරපාවයං කත්වා
 අත්තො, උපසම්පජ්ජ විහාසිති පාසුණිකා සම්පාදෙත්වා ඵගාසි,
 ඵලං ඵගරතොනා ච බිණ්ණං ජාති—පෙ—අබ්‍රහ්මඤ්ඤාසි ඵගෙනස්ස
 පච්චවෙකභිණ්ණාමිං දස්සෙති. කතමා පනස්ස ජාති බිණ්ණං කථි
 නා අබ්‍රහ්මඤ්ඤාසිති වූවිවතෙ කාමච මෙතං හසහෙරවෙපි වුත්තං
 නාථාපි නං ඉධ පඨමං. පුරිසවසෙන යොජනානගදස්සන
 ත්ං පුන සංඛිපතො හණ්ණං න නාවස්ස අනිතා ජාති බිණ්ණං පු
 බ්‍රහ්මව බිණ්ණානා නානාතතා තත්ථ වායාමාභාවතො න පච්චුප්ප
 නතා ඵස්මානතතා මග්ගස්ස පන අභාවිතතා යං උපපජ්ජ
 යං ඵකචතුපච්චොකාරහවෙසු ඵකචතුපච්චකානධ්‍යාතොද, ජාති
 යා මග්ගස්ස භාවිතතා අනුපාදධම්මං අපජ්ජෙන න බිණ්ණ
 තං සො මග්ගභාවතාය පඤ්ණිකිලෙසෙ පච්චවෙකත්තා කිලෙ
 සාභාවෙ ඵස්මානකමමං අයතිං අපට්ඨිකත්තං හොතිති ජාති
 තොනා ජාතාති. මුඛිකානි වුත්තං පරිවුත්තං කතං වර්තං නිබ්බි
 තනති අත්තො, බ්‍රහ්මවිශ්වමයොසා, සංඝං කුරුණික
 තති වතුසු පච්චයෙසු වතුසු මග්ගසු භි පරිඤ්ඤාපහානසවර්කි
 රිසපාවනාවසෙන සොලසවධම්මි කිවං නිබ්බාපිතනති අත්තො,
 නාසරං ඉක්කන්තාසාති ඉද,ති පන ඉත්ථිභාවාය ඵලං සොලසවධ
 කිවිභාවාය කිලෙසකායාය වා මග්ගභාවනා නත්ති—අථවා
 ඉත්තන්තාසාති ඉත්තාවතො ඉමස්මා ඵලං පකාද ඉද,ති වත්තමා
 නකඛන්ධසන්තානා අපරං ඛන්ධසන්තානං නත්ති ඉමෙ පන පච්ච
 කඛන්ධා පරිඤ්ඤානා තිබ්බානි ජානාමුලකො රුකො වියාති
 අබ්‍රහ්මඤ්ඤාසි, අඤ්ඤානොති ඵකො, අරහත්තානි අරහත්තානං,
 භවතො සාවකානං අරහත්තානං අබ්‍රහ්මඤ්ඤාසිති—

විමුක්තවණ්ණං නිබ්බානං.

000

විමුක්තවණ්ණං සලෙඛිතස්ස තත්ථ මහාමුක්තොති තස්ස ඵෙ
 රස්ස නාමා, සංඝණ්ණසමයොති සංඝණ්ණකාලෙ, පටිසංඥානා මුඛි
 භොති ඵත්තං පටිසංඥානානි තෙති තෙති සන්තසංඛාරෙති පටි
 නිවත්තත්තා සලලානං නිලීයනං ඵකිභාවො, පච්චෙකොති
 වුත්තං හොති. තතො සො පටිසංඥානා වුට්ඨිතො නාම හොති
 අයං පන යස්මා පටිසංඥානානං උත්තමතො ඵලසමාපත්ති
 තො වුට්ඨාසි තස්මා පටිසංඥානා වුට්ඨිතොති වුත්තො. සංඝම
 නං අභිවාදෙත්වා සමදසනඛසමුප්ප්‍රසාදිති ඵඤ්ඤානෙති සිර
 සා හභවතං සකස්සිට්ඨං වජ්ඣො අභිවාදෙත්වා වා සුඛි හච

වුනැති එවං වම්හෙදං කන්වා; හඟවා කිරි වැනිදො සමානො
 සුචර්ණද්‍රැහුණිසද්ධිං ගිවං පග්ගඤ්ඤා කණ්ණසුඛං පෙමණීයං අම
 තාඤ්ඤෙකසද්ධිං බ්‍රහ්මසොසං නිවර්ණරෙනො සුඛි නොතිති
 තස්ස තස්ස නාමිං ගඟෙත්වා විදති එවං නං ආච්ඡිණ්ණං තථානන්තං
 නං තත්ත්වං සාධගසුත්තං, “සකොතා භතොත දෙවානාමිනො
 සාමච්චො සපරිජයො හඟවතො ප දෙ සිරසා වැනිතිති සුඛි
 හොතු පච්චිඛ දෙවානාමිනො සාමච්චො සපරිජතො සුඛිකාමා
 හි දෙවා මනුස්සා අසුඤ්ඤා නාමා ගන්ධබ්බා යෙපි විකේශක සන්ති
 දුට්ඨි තාමා”ති එවමපන තථානන්තා එවරුපෙ මගෙසකෙක යතෙති
 අභිවදන්තිති—සාමාමා රුද්ධි වත්තබ්බා; අභිමුඛං කරෙ
 තො විය ආග. අනෙකමිතිනා නානාපකාරා, දිඝිකොති
 මිච්චාදිට්ඨියො; ලොකෙ උපපජ්ජතිති සරෙහසු පාතුහවන්ති,
 අනන්තවාදසම්මසංසුත්තාති රුපං අත්තතො සමනුපසස්සතිති අදින
 යපපවත්තන අත්තවාදෙන පටිසංසුත්තා; නා චිසති හවන්ති.
 ලොකවාදසම්මසංසුත්තාති සස්සතො අත්තා ව ලොකො වාති අදි
 නාපවත්තන ලොකවාදෙන පටිසංසුත්තා; නා අවසි හොන්ති
 සස්සතො අසස්සතො සස්සතො ව අසස්සතො ව නොවසස්සතො
 නසස්සතො ව * අනන්තවා අත්තවා අත්තා ව ලොකොවාති
 එවං පවත්තන්තා, ආදිමෙවති අද්ධු අයමෙත්වා කිත්තුබො
 හතොත ආදිමෙව මනසිකරොන්තස්ස අප්පත්තාමිපි සොතාපත්ති
 මයං විපස්සනාමිසස්සකං පඨමමනසිකාරමෙව මනසිකරොන්ත
 ස්ස හික්ඛුතො එවමෙත්වාසං එත්තකෙනෙව උපායෙන එතාසං
 දිට්ඨිනං පභානං පටිතිස්සකො ව හොතිති දුදව ථෙරො අත්ත
 නා අනබ්බාතිකොපි සමානො අබ්බාතිකානං අබ්බානාප්පතාන
 තං අබ්බාතිකො විය හුත්වා සුච්චිති වෙදිතබ්බො—අපරෙ
 පටාහු ථෙරස්ස අනෙතවාසිකා ආදිමනසිකාරොතෙව දිට්ඨිනං
 සමුපෙද්දප්පතානං හොතිති එවං සඤ්ඤානොපි සමාපත්තිච්ඡා
 රා සලලබ්බිතාරාති එවං සඤ්ඤානොපි අත්ථි සො තෙසං අත්ථාය
 හඟවන්තං සුච්චිති අවස්ස හඟවා තාසං දිට්ඨිනං පභානං දසෙස
 තො යා ඉමාති ආදිමාග—තත්ථ සත්ථ මෙතාදිඝිකො උපපජ්ජතිති
 ති අදි පච්චකාන්තකො සන්ධාය පුත්තං එතෙසු හි එතා දිට්ඨි
 යො උප්පජ්ජති යථාග—“රුපෙ බොහික්ඛිමෙ සති රුපං අභිති
 චස්ස එවං දිට්ඨි උප්පජ්ජති සො අත්තා සො ලොකො සො පෙ
 ච්ච භවස්සාමිති තිච්චො බුච්චො සස්සතො අප්පරණ්ණමිමමො”ති
 ච්චායෙ, ආරමමණ්ණපසෙන පන එකච්චනං කන්වා යත්ථ වාති
 ආග—යත්ථ ආරමමණ්ණ උප්පජ්ජතිති පුත්තං හොති එත්ථ ව
 උප්පජ්ජති අනුසෙත්ති සමුද්දවරන්තිති ඉමෙසං එවං නානා
 කරණං වෙදිතබ්බං—ජුතිවසෙන හි අප්පතා ජායමානා උප්ප
 ජ්ජතිති වුච්චිති පුත්තපුත්ත අසෙවතා ථාමනතා අප්පට්චිතිතා

අනුසෙවනති කායච්චිචාරං සමිදන්තා සමුද්වරනතිති ඉදමෙ
තෙසං නානාකරණං, නං හෙතං මමාති අදිසු තං පටිකඛිනං සු
තෙදං ආරමමණං එතං මයං න හොති අහමි එසො නාසමි
එසො මෙ අනතාරි න හොතිති. එවමෙතං සමාභුතං සම්මප්ප
ඤ්ඤාස සංසන්තොති එවං තාව පදනො වෙදිතබ්බො යසො ව
පනෙත් එතං මමාති තණ්හානාහො තච ගණ්හනො අට්ඨස
තතණ්හාච්චරිතප්පතෙදං තණ්හාප්පටං ගණ්හාති, එසො අහම
සමිති මානාහො තච ගණ්හනො නවප්පතෙදං මානප්පටං
ගණ්හාති, එසො මෙ අනතාරි දිට්ඨිතාහො තච ගණ්හනො වා
සට්ඨිදිට්ඨිගතප්පතෙදං දිට්ඨිප්පටං ගණ්හාති, තසො හෙතං මමා
ති වදනොහා හතවා යථාපුත්තප්පතෙදං තණ්හාප්පටං පටිකඛිප
ති නෙසොගමසමිති මානප්පටං න මෙ සො අනතාරි දිට්ඨිප්ප
ටං පටිකඛිපති; දිට්ඨිකට්ඨාසෙවෙත් තණ්හාමානා වෙදිත
බ්බො එවමෙතනති එවං හෙතං මමාති අදිනා අකාරෙන
එතං ඛන්ධප්පකං; සමාභුතනති යථාසභාවං, යථා අතීති චුත්තං
හොති. ඛන්ධප්පකං හි එතෙනෙව අකාරෙන අතී මමාති අදි
නා පන ගගමානමිති තෙනාකාරෙනෙවතීති අභිප්පාතො
සම්මප්පඤ්ඤාස සංසන්තොති සොතාපතතිමග්ගපඤ්ඤාපරිශොසා
නාය ච්චසසනාපඤ්ඤාය සුට්ඨිපසන්නාය, එවමෙතනාසනති
එතෙන උපායෙන එතාසං, පහානං පටිච්ඡාසනොති උත්තමෙ
තං සමුච්චෙදප්පතානසෙසවාච්චනං, එවං හතො අදිමනසිකා
රෙනෙව දිට්ඨිනං පහානං හොති නුබො නොති අසසමිතා මහා
වුඤ්ඤන අභිමානකානං වසෙන පඤ්ඤා පුට්ඨො සොතාපතතිම
ගගන දිට්ඨිප්පතානං දසෙසත්වා ඉදං සගමෙව අභිමානිකානං
කානං ච්චප්පතො යානං හො සන්තොති අදිමාග—තත් අභි
මානිකානාම යෙසං අප්පතො පතනසඤ්ඤාය අභිමානො උප
ප්පති ස්වායං උපප්පතිමානො නෙව ලොකෙ වට්ඨි, නුසාරිනං බාල
පුට්ඨිප්පතානං උපප්පති න අරියසාවකානං න හි සොතාපතන
ස සකදගාමී අහනති අභිමානො උපප්පති න සකදගාමී
ස අනාගාමී අහනති න අනාගාමීනො අරහා අහනති
කාරකසෙව පන සමථවසෙන වා ච්චසසනාවසෙන වා ච්චක
මහිතකිලෙසස නිවටං සුත්තපුත්තසං ආරච්චිපසකස
උපප්පති තසං සමථවිකාමිකිතානං වා ච්චසසනාච්චකමිතා
නං වා කිලෙසානං සමුද්වාරං අපසන්නො සොතාපතො අහ
නති වා සකදගාමී අහනති වා අනාගාමී අරහා අහනති වා
අභිමානො උපප්පති—තලඛිතරතීයපබ්බතවාසිවමෙදිනන
තෙරෙන ඔවාදිමමානෙත්තං වා ච්චප්පස කිර අච්චපසමස
නතසෙව ඔවාදෙ යථා බහු කිංකු ච්චසං අභිවජ්ඣිතං
පවතීං සුභා තිස්සමනාච්චාරවාසිකිකුසලො න අට්ඨානති

සොප්භො ථෙරෙ ථෙරං අනෙථාති සමිකුලෙ භික්ඛු පාහෙසි
 හෙ කතතො අවුසො ධම්මදිනන භික්ඛුසංඝො නා පරොක්කාසො
 පෙතිති අභංගු සො අභ කිං පන තුමෙහ හතො අත්තාණං
 භවෙසථ පරන්ති අත්තාණං සපුරිසාති සො තෙසං කමමුච්ඡි
 නාමිදුසි සබ්බෙව අරහත්තං පාසුනිංසුති, භික්ඛුසංඝො පුන අ
 යොසු භික්ඛු පාහෙසි එවං යාවතරියං පතිතා සබ්බෙසි තජ්ඣෙව
 අරහත්තං පත්වා විහරිංසු තතො සංඝො ගතගතා නාගච්ඡන්ති
 ති අයොසුතරං බුඛ්ඤ්ඤාපබ්බජිතං පාහෙසි සො ගතතො හතො
 ධම්මදිනන භික්ඛිනතුං නිසංමහාවිහාරවාසිභික්ඛුසංඝො තුයහං
 සන්තකෙ පෙසෙසි ත්වං නාම සංඝස්ස අණං ගරුං න කණෙසි
 නාගච්ඡසිති අභ ථෙරෙ කිමෙතන්ති පණ්ණසාලං අපච්ඡිත්තො
 ව පත්තවිචිරං ගාහාපෙත්වා නාදදෙව නික්ඛමි සො අත්තන්ම
 යෙහ හංකන්තවිහාරං * පාච්ඡි තත් වෙකො මහාථෙරෙ සට්ඨිව
 සොතිතො අභිමානෙන අරහත්තං පටිජානාති ථෙරෙ තං උප
 සංකමන්තො උඤ්ඤා පටිසංචාරං කත්වා අභිනමං පුට්ඨි ථෙරෙ අභ
 අම ධම්මදිනන යං පාබ්බිතෙන කාතබ්බං විරක්ඛං තං මයා
 අනිතසට්ඨිථසොමන් එතරහිති කිං හතො ඉඨිමි ප්ලචෙථාති
 අම ධම්මදිනනාති සාධු වත හතො හත්ථිං තුමහංකං පටිමුඛං
 අනච්ඡන්තං මාපෙථාති සාධු අවුසොති ථෙරෙ සබ්බසෙනං
 සත්තපතිට්ඨං තිබා පතින්තං නබ්බට්ඨං විජමානං සොමඤ්ඤං
 මුඛෙ පක්ඛිපිත්වා විනි දුක්ඛෙහි විජ්ඣතුක්කාමං විය පටිමුඛං අභ
 ච්ඡන්තං මහාහත්ථිං මාපෙසි සො තං අත්තනායෙව මාපිතං
 ගත්ථිං දිස්වා හිතො පලාසිතුං ආරති තදව අත්තාණං නාහං අර
 හාති ඤාත්වා ධම්මදිනනස්ස පාදමුලෙ උක්කුට්ඨං තිසිදිත්වා පති
 ට්ඨා මෙ තොහි අවුසොති අභ ධම්මදිනනො මා හතො සොච්චි
 මා අනන්තමනො අහොසි කාරකාණංයෙව අභිමානො උප
 ජ්ජතිති ථෙරං සමස්සාසෙත්වා කමමුච්ඡානමදුසි ථෙරෙ තස්සො
 වාදෙ ධුත්වා අරහත්තං පාසුණිං විත්තලපබ්බතෙසි නාදිසොව
 ථෙරෙ වසති ධම්මදිනනො තමි ප්ලසංකමන්තො තථෙව පුට්ඨි
 සොසි තථෙව වක්කාසි තතො තං ධම්මදිනනො කිං හතො ඉඨි
 මි ප්ලචෙථාති අභ අමාචුසොති සාධු වත හන්ත එකං පො
 ක්ඛරණිං මාපෙථාති ථෙරෙ මාපෙසි එත් ව හතො පදුමගුමි
 මි මාපෙථාති තමි මාපෙසි පදුමගුමෙ මහාපදුමං මාපෙථාති
 තමි මාපෙසි එතසමිං පදුමෙ ධුත්වා මධුස්සරෙන ගායනං නව්ව
 න්තං වා එකං ඉත්ථිගහනං මාපෙථාති තමි මාපෙසි සො එත
 මහතො පුනපුන උපතිජ්ඣායථාති වත්වා සයං පාසාදං පාච්ඡි
 ථෙරස්ස තං උපතිජ්ඣායතො සට්ඨිවස්සාති වික්ඛමිතිකම්මෙසා
 වලිංසු සො තද අත්තාණං ඤාත්වා පුරිමථෙරෙ විය ධම්මදිනන

සස සතතිකෙ කමමධිංචාං ගහෙතො අරහතං පාසුනිං
 ධම්මදිනොපි අනුදුඛෙතන තිස්සමහාප්ථාරං අගමාසි තස්මච
 සමයෙ ථෙරා චෙතියධනං සමමජ්ඣා බුධාරමමං පිඨං
 උපාදෙතො නිසින්නා හොනති එතං කිර තෙසං වතනං තෙන
 තෙසං එකොපි ඉධ පතනවිවරං සිපෙති ධම්මදිනං පුච්ඡි
 තාපි නාහොසි ධම්මදිනො එසො හවෙය්‍යති යැතො පන
 පසානං පුච්ඡංසු සො පුච්ඡනපුච්ඡනපසො තිණ්ණන අසිනා
 කුමුදනලකලාපං ඵ්ඨ ජිඤ්ඤා පාදානුලියා මහාපඨවිං පහරී
 හනෙත අයං අවෙනනා මහාපඨවිච්චි ධම්මදිනාසස ගුණං ජනා
 තී තුමෙහ පන න ජාතියාති වතො ඉමං ගාරමාහ

“අවෙනනායං පඨවි ජාතියාති ගුණගුණං.

සවෙනනාව චො හනෙන න ජනාපි ගුණගුණං”ති.

තාවදෙව ව ආකාසෙ අබ්‍රහ්මණ්‍යා නලබ්‍යරතියපබ්බතමෙ
 ව අගමාසි. එවං කාරකයෙස ව අබ්බොතො උපපජ්ඣති තස්මා
 හතවා තාදිසානං භික්ඛූනං විසෙන ක්කානං විහරන්තො ධාණං
 බොසනාති ආදිමාහ—තස්සථො අථොතං කාරණං නො නත්ථි
 යෙන ඉච්චෙකච්චො භික්ඛු බාහිරපරිබ්බාජකෙහි † සාධාරණං චිච්චි
 චෙව ච කාමෙහි—පෙ—පඨමජ්ඣානං උපසංචයස් විහරෙය්‍ය යං
 පනස්ස එවමස්ස සලලබ්බෙන විහරමති යං පටිපත්තිවිධානං
 කිලෙසෙ සලලිඛති තෙනාහං විහරමති තං න පුජ්ඣති න හි අභි
 මානිකස්ස භික්ඛුනො ක්කානං සලලබ්බං වා සලලබ්බපටිපද වා
 හොති, කස්මා? අපිපසස්සනාපාදකන්තා, නහි සො ක්කානං සමාප
 ජ්ඣා තතො වුට්ඨාය සබ්බාරෙ සමමසති ක්කානං පනස්ස
 විතෙතකායමන්තං කරෙති ද්විධිධම්මසුඛවිහාරෙ හොති තස්මා
 තමහිං දයෙසොතො හතවා න බො පනෙතෙ වුඤ්ඤ අරියස්ස
 විනායෙ සලලබ්බා වුච්චති ද්විධිධම්මසුඛවිහාරා එතෙ අරියස්ස
 විනායෙ වුච්චතිති ආහ තත්ථ එතෙති ක්කානධම්මවසෙන බහුච්ච
 චිතං පෙදිතබ්බං—එතෙ පඨමජ්ඣානධම්මාති වුත්තං හො
 ති සමාපත්තිවසෙන වා එකමිච්ච පඨමජ්ඣානං පුනපුන සමාප
 ත්තිවසෙන පටන්තං බහුත්තං ගවජති, ආරමමණ්‍යවසෙන වා. එ
 කමිච්ච පඨමජ්ඣානං පඨමකසිණ්ණද්වය පටන්තිවසෙන බහුත්තං
 ගවජතිති—එසංඝො දුතියතතියවතුත්ථකොනෙසු අරුප
 ජකොනෙසු පන ආරමමණ්‍යවසෙනා පුරිමකාරණාවසවසෙ
 න බහුච්චනං පෙදිතබ්බං, යස්මා ච නෙසං අබ්‍යාතිපි සන්තාති
 ආරමමණ්‍යාතිපි තිබ්බතාති චෙව සුබ්බමාති වාති වුත්තං හොති
 තස්මා තාති සන්තා එතෙ විහාරති එවං වුත්තාතිති පෙදිතබ්බා
 ති, අයං තාවෙනෙසං චතුන්තමිච්චි සාධාරණවණ්ණනා, විසෙ

සම්පන්නා පන සබ්බසො රූපසස්සන්තති අදිපදසුසාරනො
 චිත්තබ්බා සියා සා විසුඛිමග්ගෙ සබ්බාකාරෙන චිත්තායෙව
 එවං යය්මා අභිමානිකස්ස භික්ඛුනො ක්කානවිහාරෙ අම්පස්සනා
 පාදකන්තා සලලෙඛවිහාරෙ න හොති න හි සො ක්කානං සමි
 පජ්ඣිතො තතො වුට්ඨාය සබ්බාරෙ සමමසති විතොක්කත්තෙ
 දිට්ඨබ්බමිසුඛවිහාරෙ පනස්ස හොති නය්මා නමස්සං දසෙස
 නොනා රූපජ්ඣානාති වෙව අරූපජ්ඣානාති ව විහජ්ඣා ඉදං
 යත් සලලෙඛො ක්කානබ්බො චතුච්ඡන්තාප්පියාය ආකාරෙති තථ
 වත්ථං තථ සලලෙඛං දසෙසනො ඉධ බො පන චොති අදිමා
 හ කසමා පන අවිහි සමාපත්තිති අවිහිංසාදයොව සලල
 බාති වුත්තා? ලොකුත්තරපාදකන්තා, බාහිරකානං හි අවිසමා
 පත්තිසො වට්ඨපාදිකායෙව සාසනෙ සරණාගමනම්පි ලොකුත්ත
 රපාදකං පනෙව අවිහිංසාදයො ඉමිනායෙව ව සුත්තෙන වෙදි
 තබ්බං යථා බාහිරකස්ස අවිසමාපත්තිලාභිනො පවාහිස්සන්
 යසාපි දින්නදනතො සාසන නිසරණගතස්ස දින්නදනං මහ
 පථලතරං හොති ඉදං හි සන්ධාය දක්ඛිණවිසුඛිසුත්තෙ “බාහිර
 කෙ කාමෙසු විතරගෙ දුකං දත්වා කොට්ඨකසගස්සගුණි දක්ඛි
 ණි පාටිකඛිතිතබ්බො සොනාපත්තිඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපතොන
 දුකං දත්වා අසබ්බොධා අප්පමෙයා දක්ඛිණි පාටිකඛිතිතබ්බො
 කො පන වාදො සොනාපතො”ති වුත්තං, සරණාගමනං හො
 පට්ඨාය ගි තත් සොනාපත්තිඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපතොනා අභි
 ප්පෙතොති අයං නාමෙත්ථ පාප්පියොජනා, අනුපදවණිනායං
 පන—ඉබාති විහිංසාදිවත්ථුදිපනමෙතං, බො සකාති නිපාතමි
 ත්තං, චොති කරණිනෙ සාමිවචනං, අයං පනෙත්ථ සබ්බපඤ්ඤා
 යදෙතං පරෙ විහිංසකා භවිස්සන්තිති අදිනා නායෙන විහිංසාදි
 වත්ථං වදාම ඉධ වුඤ්ඤා තුමෙහති සලලෙඛො ක්කානබ්බොති එවං
 සබ්බපතො වත්වා ඉදං විත්ථාරෙනො පරෙ විහිංසකා භවිස්ස
 නති මසමෙත්ථ අවිහිංසකා භවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණී
 යොති අදිමාහ තත් පරෙති යෙකෙව ඉමං සලලෙඛමනත්ථු
 ත්තා,*විහිංසකා භවිස්සන්තිති පාණිනා වා ලෙඛිවුතා වාති අදිති
 සත්තානං විගෙයකා භවිස්සන්ති, මසමෙත්ථ අවිහිංසකා භවිස්සා
 මාති මයං පන යත්ථ වත්ථුසමිං පරෙ එවං විහිංසකා භවිස්ස
 නති එත්ථ අවිහිංසකා භවිස්සාම අවිහිංසං උප්පාදෙත්වා විහරි
 ය්සාම, ඉති සල්ලෙඛො කරණිකොති එවං තුමෙහති සලල
 ඛො ක්කානබ්බො, සලලෙඛොති ව ඉධ අවිහිංසාව වෙදිත්තබ්බො
 අවිහිංසා හි විහිංසං සලලෙඛති † ජිකුති නය්මා සලලෙඛොති
 වුච්චති එසනායො සබ්බස්ස අයං පන විසෙසො—සරෙ විහිං
 දිට්ඨති එත්ථ කමමපථානං අනාමිවජාදිට්ඨිව මිවජන්තානං අදිමි

* සලලෙඛමිසුසුත්තා. † සල්ලෙඛො.

මහලංගිකා මෙයෙකා දිව්‍ය වුනාහි වෙදිතබ්බා. නරායණේ සමමාදිව්‍යිති වුනතර්ථානෙ සමමාදිව්‍යි, එහි ව කමමපරා විජාර නො සමමාදිව්‍යිසුනෙන ආචිතවිසානති මිව්‍යෙනසු මිව්‍යාදිව්‍යිත දයො වෙබාවිතනෙක අයං පනෙත් සබ්බෙපොසාණං අති පාතෙනති පාණානිපාති පාණසාතකාති අනො, අදිනනං අදිතනති අදිනනාදි පරසසාරනොති අනො, අබ්‍රහම නිනං ලාමකං බමම වරනති අබ්‍රහමමාදි මෙවුනබමමපටිසෙ මිකාති අනො, බ්‍රහමං සෙබ්බං පටිපජ්ජනති බ්‍රහමමාදි මෙවුනා පටිවරනාති අනො, එහි බ්‍රහමවරියං සලෙලබොති වෙදිතබ්බා, බ්‍රහමවරියං හි අබ්‍රහමවරියං සලෙලබති, බ්‍රහමවරියති බ්‍රහමවරිය, පරෙසං අතිපජ්ජනකං තුව්‍යං අලිකං වාවං පාසිතාගෙති අනො, පිසුණුවාවා එතෙසං සනති පිසුණුවාවා, පරෙසං මමමවෙදි කා එරුසාවාවා එතෙසනති එරුසාවාවා, සමමනති නිරන්තරං වචනං පලපනති සමමසලාසි, අතිපජ්ජනති අතිපජ්ජන පරස මෙක ලබනතිලාති අනො, බ්‍රහමනං පුරිකුතං විතතමෙ තෙසනති බ්‍රහමනවිතතා, මිව්‍යා පාසිකා විකුණුතරහිතා එතෙසං දිව්‍යිති මිව්‍යාදිව්‍යි, කමමපටිපජ්ජනපනතාය නත් දිනනති අදිතනපුකාය මිව්‍යනපරියාපනතාය අතිපජ්ජනපරියාය ව සම නතාතතාති අනො, සමමා සොහනා විකුණුපසාය එතෙසං දිව්‍යිති සමමාදිව්‍යි, කමමපටිපජ්ජනපනතාය අති දිනනති අදිකාය කමමසසකදිව්‍යා සමමනපරියාපනතාය මහදිව්‍යා ව සම නතාතතාති අනො. මිව්‍යාසංකප්පාති අයථා ව අතිපජ්ජන අකුසලසංකප්පා, එසනතො මිව්‍යාවාවාති අදිසු අයං පන විසෙසො, මිව්‍යාසංකප්පාදයො විස හි මිව්‍යාසති නාම න පටි එතෙකා කොප් බමමො නත් අතිතං පන විතතයතො පටතතා නං වතුනනමපි අකුසලකම්මනමෙන අබ්වචනං යමපි වුතනං තතවතා “අනෙසා හිකබ්බෙ අනුසාරි නෙසා නත්ති වදුම පුතතපටිලාහං වා හිකබ්බෙ අනුසාරිතො බනපටිලාහං වා හිකබ්බෙ යසපටිලාහං වා හිකබ්බෙ අනුසාරිතො”ති තමපි නං නං විනොනතසා සතිපරිඤ්ඤානං උපතතිසනතාය වුතන නති වෙදිතබ්බා. මිව්‍යාසංකප්පාති එහි මිව්‍යාසුණනති පාපකිරියාසු උපායවිතතාවසෙන පාපං කතා සුකතං මයාති පටිවචෙ කම්මනාකාරෙන ව උපපන්නො මොහො වෙදිතබ්බා. තෙන සමනතාතතා පුතලා මිව්‍යාසුණි, සමමාසුණිති එහි පන එකු නට්ඨතිහෙදං පටිවචෙකම්මණ්ණි. සමමාසුණනති වුච්චති තෙන සමනතාතතා පුතලා සමමාසුණි, මිව්‍යාමිමුතතිති අපි මුතතායෙව සමානා විමුතතා මයනති එවං සකුණො අපිමුතති යං වා විමුතතිසකුණො, තත්තායං වචනෙහි මිව්‍යා පාසිකා විපරිතා විමුතති එතෙසං අතිති මිව්‍යාමිමුතති මිව්‍යාමිමුතති ව යථා

වූගෙනානාකරන පවත්නානං අකුසලකඩනඩානමෙතං අභිච්චි
 නං ඵලසමපසුත්තානි පන සමමාදිට්ඨිආදිනි අට්ඨබ්භානි සමෙත්වා
 සෙසබ්බමෙමා සමමාච්චුතනිති චෙදිතබ්බො සා ව භිජ්ජාච්චුතනි,
 සලෙලබ්ඪා ඕනත්තා සලෙලබ්බො චෙදිතබ්බො තත් නිශ්ශෙරේ
 නොනා ආහ මයමෙත් සමමාච්චුතනි හවිස්සාමාති සලෙලබ්බො
 කරණීයොති ඉතො පරාති නිණි නිවරණවසෙන වුත්තාති. —
 අභිජ්ඣාදු බ්බාසනනිවත්තානි ඵලං කමමපථෙසු වුත්තත්තා පතො
 ත් පඨමානි චෙ නිවරණනි න වුත්තානිති චෙදිතබ්බානි, තත් පී
 නමිබෙන පරිසුට්ඨිනා අභිභූතා ජිනමිබසේසුසිභ්බා, උඛවෙවන
 සමනතාගතාති උඛභ්බා, විචිනත්තා කිව්ජනති න සංකොතනති
 සනතිට්ඨානං කාතුතති මෙවිකිම්බි, කොඛනාති ආදිති දස විතක
 සං උපකතිලෙසවසෙන වුත්තාති තත් කොඛාදිසු යං වත්ත
 බ්බං සියා තං සබ්බං බමමදායාදවත්සුගෙනසු වුත්තං අයං පතො
 ත් චවනතො, කොඛනාති කුප්ඤානසීලා. උපනාහිති උපනාගන
 සීලා, උපනාගො වා එතෙසං අත්තී, තථා මක්ඛි පලාසි ව; ඉසස
 රනතිති ඉස්සුකි, ඔච්ඡරයනතිති මච්ඡජ, මච්ජරං වා එතෙසං
 අත්තී, සඨසනතිති සඨා; න සමමා භාසනතිති වුත්තං ගොති
 කෙරවිසසුත්තානං ඵතං අභිච්චනං. මායා එතෙසං අත්තී මා
 සාමි, පමිහසමබ්බිතාය පමා; අතිමානශොගෙන අතිමානි, වුත්ත
 පච්චතිතනශෙන සුත්තපකෙබ්බා චෙදිතබ්බො. — දුක්ඛමාති ව
 තතුං දුක්ඛා කිචි වුවවමානා න සංගනති, තබ්බිපරිතා සුඛබ්බා,
 දදවදත්තාදිසදිසා පාපකා මිත්තා එතෙසනති පාපමිත්තා; බුඩ්ධා
 වා සාරිපුත්තසදිසා වා කලකණ්ණිත්තා එතෙසනති කලකණ්ණි
 ත්තා; කායදුච්චරිතාදිසු විත්තවොස්සග්ගවසෙන පමත්තා විපරි
 තා අප්පමත්තාති චෙදිතබ්බො, ඉමානි නිණි පකිණ්ණකවසෙන
 වුත්තාති. අස්සබාති ආදිති සත්ත අසබ්බමවසෙන තත් නිසු
 වතදුසු සබ්බා එතෙසං නත්තී අස්සබ්බා; සුත්තපකෙබ්බා සද්දගනති
 ති සබ්බා, සබ්බා වා එතෙසං අත්තීපි සබ්බා නත්තෙසං ගිරීති අභිජි
 ක්කා; අකුසලසමාපත්තිතා අජිගුච්ඡමානානමෙතං අභිච්චනං. ගිරී
 එතෙසං මනෙති උරියා වා සුත්තමනාති කිසිමනා; න ඔත්ත
 ප්පනතිති අකොතනාපි, අකුසලසමාපත්තිතා න භාසනතිති
 වුත්තං ගොති. තබ්බිපරිතා බන්ධාමි, අප්පං සුතමෙතෙසනති
 අප්පසුත්තා; අප්පනති ව ථොකනති න ගගෙනබ්බං නත්තී
 ගගෙනබ්බං අප්පසුත්තාති හි නිසුත්තා සුතචිරිහිතාති වුවවනති
 බහුං සුතමෙතෙසනති*බහුසුත්තා, තථාගතභාසිතං එකමිපි ගාථං
 ගාථාවතො ඤාත්වා අනුරූපපටිපදං පටිපත්තානමෙතං අභිච්චනං,
 කුච්ඡිතං සිද්ධනතිති කුසිත්තා, හිණ්විරිසානමෙතං අභිච්චනං. ආරම්
 මිරිගමෙතෙසනති ආරම්බිකිසා, සමුප්පධානසුත්තානමෙතං අභි

ඵවිනං. මුට්ඨා සති එතෙසනති මුඤ්ඤති, භවිට්ඨසාතිති මුඤ්ඤති. භාගී, උපට්ඨිතා සති එතෙසනති උපඝිනසති, තිට්ඨං ආරමමණි භිමුඛස්සවග්ගසතිනමෙතං අභිවචනං. දුට්ඨා පඤ්ඤා එතෙසනති දුප්පඤ්ඤා, භවිට්ඨපඤ්ඤාති වුත්තං ගොගී. පඤ්ඤාස සමපනාගාති පඤ්ඤාසමපනා, පඤ්ඤාතිව ඉධ විපස්සනාපඤ්ඤා වෙදිතබ්බා විපස්සනාසමහාරෙහි පාරිසුරෙ ඉමසමි. ධානෙ අගතො තසමා විපස්සනාපඤ්ඤාව අගනති පොරණනං ආනාං ඉදාති එක මෙව ලොකුත්තරගුණනං අනන්තරකරං අනිග්ගතිකදිට්ඨිං නිගාහාරෙහි දසෙසෙනා සඤ්චිට්ඨපරමාසිති ආදිමාග, තස්ස සඤ්චිට්ඨිං පරමසනති සඤ්චිට්ඨපරමාසිති, ආධානං ගණනතිති ආධි න භාගී, ආධානනති දුග්ගං වුට්ඨති දුග්ගනාතිති අනෙට්ඨා. සුග්ගං භාරණං දිසවා ලභිං පටිතිස්සජනති පටිතිනතිස්සඤ්චි දුග්ගනති ඤිවෙජන කසිරෙන බහුමිති භාරණං දසෙසෙනා න සකකා සග්ගං කාතුනති † දුප්පච්චිස්සඤ්චි, යෙ අනන්තො උප්පනනං දිට්ඨිං ඉදමෙව සච්චනති දුග්ගං ගණනති අපි බුඛාදිති භාරණං දසෙසෙනා වුට්ඨමානා න පටිතිස්සජනති තෙසමෙතං අභිවචනං තාදිසා හි සුග්ගලා යං යදෙව බමමං වා අබමමං වා සුග්ග නති තං සබ්බං එවං අමනාසං ආවර්ගෙහි කට්ඨං එවං අමෙහ හි සුග්ගනති කුමෙමාව අධිනාති සකෙ කපාලෙ අනෙතාසෙව සමොදගනති කුමෙහිලගාගං ගණනති න විස්සජෙතිති. වුත්තවිපරියායෙන සුකකපකෙඛා වෙදිතබ්බාං එවං වතු වතනාප්පිසාස ආකාරෙහි සලලබ්බං දසෙසෙනා ඉදාති තසමිං සලලබ්බෙ විත්තුප්පාදසාපි බහුකාරං දසෙසෙනා විත්තුප්පාද මිපි ඛො අගනති ආදිමාග—තස්සෙනා අගං වුඤ්ඤ කුසලෙසු ඛමෙමසු විත්තුප්පාදමිපි බහුකාරං වදාමි යාපනෙනා කායෙන වා වාය අනුච්චිතනා යථා පඨමං විත්තං උප්පනනං තථෙව හෙ සං බමමානං කායෙන කරණං වාචාය ව කරෙථාති ආණපනං වා උග්ගහපරිපුට්ඨාදිති වා තස්ස වාදෙසෙව හො එකනතබහු කාරයෙව හි තා අනුච්චිතනාති දසෙසෙති කසමා පනෙත් විත්තු ප්පාදෙපි බහුකාරෙහි එකනතතිතසුඛාවගනනා අනුච්චිතනානං හෙතුතනාව දුනං දසාමිති විත්තුප්පාදෙ, සසමිපි එකනතතිතසු ඛාමිතො අනුච්චිතනානමිපි හෙතු එවං හි උප්පනනවිත්තනාසෙව දුතිසදිමසෙ මහාවිචිතං පිදහිතො මහාමණ්ඩපං කතො හික්ඛුසන සා වා හික්ඛුසනසාසා වා දුනං දෙති හික්ඛුසනසං නිමනෙත්ථ සු ජෙත්ථ පරිච්ඡෙදාති පරිජනෙ ආණපෙති එවං සබ්බසා විවරසෙනා සහගෙසස්ස දසාමිති විත්තුප්පාදෙ, සසමිපි එකනතතිතසුඛාව හො අනුච්චිතනානමිපි හෙතු එවං උප්පනනවිත්තනාසෙව හි විච්ඡදිති අතිසබ්බාසෙහි දෙති දුපෙති ව එතෙනො සරණකමි

† තසග්ගං කාතුනති අනුච්චිතනා.

නාදිසු සරණං ගව්‍යමිති හි විතතං උප්‍යාදෙත්වා පව්‍යා කාශෙන
 වාචාය සරණං ගණ්හති, තථා පවඩතං අව්‍යධිතා දසමිතං වා
 සිලං සමාදිසිසාමිති විතතං උප්‍යාදෙත්වා කාශෙන වාචාය වා
 සමාදිගති පබ්බජිත්වා චතුසු සිලෙසු පරිබ්බසිසාමිති ච විතතං
 උප්‍යාදෙත්වා කාශෙන වාචාය ච පුරොනබ්බං සිලං පුරොති සුඛි
 චිචිතං උග්ගතෙසාමිති විතතං උප්‍යාදෙත්වා එතං වා නිසා
 යං චෙ වා තයො වා වත්තාගෙ වා පච වා නිත්‍යාගෙ වාචාය උග්ග
 ණ්හාති එවං බුතබ්බසමාදානකමමධ්‍යානුග්ගතකසිණපරිකමමි
 කොනසමාපත්තිප්පසානාමගඵලපච්චෙකබ්බොතිවසෙන නෙත
 බ්බා, බුච්ඡා හවිසාමිති හි විතතුප්‍යාදෙ, සගමපි එකතනගිතසු
 බාවතො අනුචිතිනානමපි ගෙතු එවං හි උප්‍යානනවිතතතා
 ගෙව අපරෙන සමයෙන කප්පසතසගසාධිකාති වත්තාරි අස
 බ්බෙයකති කාශෙන වාචාය පාරමිගො පුරෙත්වා සදෙවකං ලො
 කං, කාරෙතො විවරති එවං සබ්බස්මි විතතුප්‍යාදෙපි බහුකාශෙ
 කායවාචාය පන අනුචිත්තයනා අතිබහුකාශෙනෙවෙති චෙදිතබ්බා.

එවං කුසලෙසු බමෙමසු විතතුප්‍යාදසාපි බහුකාරතං දසෙස
 ත්වා ඉදාති තස්මිනි කියොපෙතොතා තස්මාතිහ වුත්ථති අදිමාග—
 තං අත්තො පාකවමෙව එවං චතුචතනාප්‍රියාය අකාරෙහි දසෙසි
 ගෙ සලෙලබෙ විත්තුප්‍යාදසාපි බහුකාරතං දසෙසත්වා ඉදාති
 තසෙසව සලෙලබසා ගිතාගිතමාය මග්ගභාවං දසෙසතොතා
 සෙසයථාපිති අදිමාග—තස්මිනි, යථානාම වුත්ථ බාණුකණ්ටක
 පාසානාදිහි විසමො මග්ගො හවෙයා තස්මිනිකමණ්ණ පරි
 වර්තනත්වාය අසෙසසු සුපරිකමකතො විග්ග භුමිභාතො සමො
 මග්ගො හවෙයා යථා වා රුක්ඛවුලපාසානපපාතකුමිතිලමකර්ද
 පරියාකුලං විසමං තිත්මසා පරිකමණ්ණය පරිවර්තනත්වාය අපි
 සමං අනුසුබ්බගිතිරං සොපානඵලකසදියං තිත්මිතවෙයා යං ප
 පිපෙනො සුබ්බෙනව තා නදිං වා තලාකං වා අරෙකාගගෙත්වා
 නාගාගෙයා වා උත්තරෙයා වා එවමෙව බො වුත්ථ විසමග්ග
 විසමතිත්තසදියා විහිංසාය සමනනාතතසා විහිංසකසා පුත්ත
 ලසා සමමග්ගසමතිත්තසදියා අවිහිංසා ගොරි පරිකමණ්ණය
 ගථෙව හි විසමමග්ගවිසමතිත්තපරිවර්තනත්වාය සමො මග්ගො ව
 තිත්ව පටිපත්තං එවං විහිංසාපරිවර්තනත්වාය අවිහිංසාය පටිප
 තතාය පටිපෙනො සුබ්බෙනව මනුසාගරිං වා අරෙකාගගෙ
 ත්වා සමිපත්තිං වා අනුගමෙයා උත්තරෙයා වා ලොකා ඵලෙ
 නෙව උපාගෙන සබ්බපදාති යොපෙතබ්බාති—එවං තසෙසමි
 ගිතාගිතමාය මග්ගභාවං දසෙසත්වා ඉදාති උපරිභාවඩකමිතිග්ග
 දසෙසතො සෙසයථාපිති අදිමාග. තස්මිනි, යථානාම වුත්ථ
 ගෙකෙවි අකුසලා ධ්වමො පටිසන්ධිපතකා වා අපනකාථා දිනනා
 ගපි පටිසන්ධියා විපාකපතකා වා අපනකා වා සබ්බ ගෙ ණ්හි

විසේන අධ්වනාවධනමනියාති එවං නාමාව හොනති විපාකකා
 ලෙ අනිධ්වනකතවිපාකතතා යථා ව මෙ කෙවි කුසලා ධම්මා පථි
 සන්තිජනකා වා අජනකා වා දින්නාය පටිසන්ධියා විපාකජනකා
 වා අජනකා වා සබ්බෙන ජනිවසෙන උපරිතාවධනමනියාති
 එවං නාමාව හොනති විපාකකාලෙ ඉධිකතවිපාකතතා, එව
 මෙව බො දුඤ්චිතිංසකස්ස—පෙ—උපරිතාවායාති, තත්තාං උප
 මාසංසංඤ්ඤා යථාති සබ්බෙ අකුසලා අධ්වනාවධනමනියා එවං
 විතිංසකස්ස එකා විතිංසාපි යථා ව සබ්බෙ කුසලා උපරිතාවධනම
 නියා එවං අවිතිංසකස්ස එකා අවිතිංසාපි එතෙනෙව උපායෙන
 අකුසලං අකුසලෙන කුසලං කුසලෙන උපමෙතබ්බං අයං
 කීරෙත් අධිප්පායොති, එවං තස්සෙව සලෙඛකස්ස උපරිතාවධන
 මනියතං දස්සෙත්වා ඉදං පරිනිබ්බාපනෙ සමන්තාවං දස්සෙ
 තුං ණො චන්ද්‍රිකානි ආදිමාන. තත් ණොති වත්තබ්බපකාර
 සුග්ගලඤ්ඤොසො, තස්ස සොති ඉමං උද්දෙසව්වනං ආහරිතා
 යො අත්තනා පලිපපලිපනොනා සො වත දුඤ්චි පරං පලිපපලිප
 නනං උබ්බිසාතිති එවං සබ්බපදෙසු සමබ්බෙනා වෙදිතබ්බො—
 සලිපසලිපනොනාති ගමිතිරකඤ්ඤමෙ නිමුග්ගො දිව්වති, නො ව
 බො අරියස්ස චිත්තෙ, අරියස්ස පන චිත්තෙ පලිපනති පච්ඤාම
 ගුණි පුට්ඨනති පලිපනොනාති තත් නිමුග්ගො බාලපුද්ගල්ලො.
 තස්මා එවමෙත් අත්තොජනා වෙදිතබ්බො. යථා දුඤ්චි ණොවි
 පුරිසො යාව නාසිකස්සා ගමිතිරකඤ්ඤමෙ නිමුග්ගො අපරමිපි
 තථෙව නිමුග්ගං ගත්ථො වා සිසෙ වා ගගෙත්වා උබ්බිසාතිති හෙ
 තං ඤානං විජ්ජති න භි තං කාරණමත්ථ යෙන සො තං උබ්බිත්වා
 එලෙ පතිවිසිපෙය්‍ය එවමෙවං යො අත්තනා පච්ඤාමගුණිපලි
 පෙ පලිපනොනා සො වත පරං තත්ථෙව පලිපනනං උබ්බිසා
 තිති නෙතං ඤානං විජ්ජති තත් සියං අසුත්තමෙතං පුද්ගල්ලො
 නමිපි හික්ඛුතික්ඛුණ්ණි උපාසක උපාසිකානං ධම්මදෙසනං සුත්වා
 හොනති යෙව ධම්මං අභිසමෙත්වායෙ තස්මා පලිපපලිපනොනා
 උබ්බිසාතිති තං තථා න දට්ඨබ්බො, * ගගෙත්වායෙව භි තත් උබ්බිසා
 පසංසාමත්තමෙව පන ධම්මකට්ඨකා ලහනති රක්ඛෙ පභිතලෙඛ
 වාවක්ඛො වීය යථා භි රක්ඛෙ පව්චනාපනපදෙ පභිතා ලෙඛං
 තත් මනුස්සා ලෙඛං වාවෙතමජනනතා යො වාවෙතං ජනාති
 තෙන වාවාපෙනා තමන්ධං සුත්වා රක්ඛෙ ආණ්ඩති ආරොන
 සම්පාදෙනති භ ව තෙසං හොති ලෙඛවාචකස්ස අයං ආණ්ඩති
 ලෙඛවාචකො පන විසංඛිදාය වාවාය වාවෙති අනෙලගලායාති
 පසංසාමත්තමෙව ලහති එවමෙව කිච්චි සාරස්සත්තාපදානො
 ධම්මකට්ඨකා ධම්මං දෙසෙනති අථබ්බො ලිඛිතපණ්ණවාවකා වීය
 භො හොනති ගගෙත්වායෙව පන සා ධම්මදෙසනා රක්ඛෙ

* කං තානන්තං දට්ඨබ්බො, තං තථා දට්ඨබ්බොති.

අණි විය යෙ ව නං සුනා බමුමං අභිසමෙන්නි හෙ සකවායෙව
 උඩරතීච්චෙදිතබ්බො. බමමකථිකා පන විසුට්ඨාය වාචාය
 බමුමං දෙසෙන්නි අනෙලනලායාති පසංසාමනනමෙව ලහ
 නතිති නයමා සුතනමෙව නං'ති. වුතනවිපරිශායෙන සුකකප
 කෙබා චෙදිතබ්බො—අදනෙනා අවිනිනො අපට්ඨිබ්බුතොති
 එත් පන අනිබ්බසනාය අදනෙනා අසිකත්තවිනායනාය අවිනි
 නො අනිබ්බුතකිලෙසනාය අපරිනිබ්බුතො චෙදිතබ්බො, සො
 නාදිසො පරං දමෙසුති නිබ්බසං කරිසුති විනෙසුති වා
 තිසෙසා සිකබා සිකබාපෙසුති පරිනිබ්බාපෙසුති වා නසු
 කිලෙසෙ නිබ්බාපෙසුතිති නෙතං යානං විජ්ජති, වුතනවිපරිශා
 යෙන සුකකපකෙබා චෙදිතබ්බො—එවමෙම බො වුඤ්චිංස
 කසා පටිභිබ්බානාසාති එත් පන එවමෙත්ථො චෙදිතබ්බො යථා
 අත්තනා පලිපාපලිපනො පරං පලිපපලිපනං උඩරිසුති ද
 නෙනා දමෙසුති විනිතො විනෙසුති පරිනිබ්බුතො පරිනිබ්බා
 පෙසුතිති යානමෙතං විජ්ජති කිං පන තං පලිපාපලිප නතතං
 දනතතං විනිතතං පරිනිබ්බුතතම එවමෙවබො වුඤ්චිංස
 සකසා පුරිසපුග්ගලසා අවිනිසා හොති පරිනිබ්බානාය කිං වු
 තතං හොති? යො අත්තනා අවිනිසකො නසා යා අවිනිසා අසං
 යා එසා විනිසකසා පරසා විනිසා නසා පරිනිබ්බානාය හොති
 අත්තනා අවිනිසකො පරසා විනිසාවෙනනං නිබ්බාපෙසුතිති
 යානමෙතං විජ්ජති කිං පන තං'ති? අවිනිසකතනමෙව, යං හි
 යෙන අත්තනා අභිනතං හොති සො පරං තථ්ථතාය සමාදපෙ
 තුං සකෙකාති—අථ වා යථා අත්තනා පලිපාපලිපනො
 දනෙනා විනිතො පරිනිබ්බුතො පරං පලිපපලිපනං අදනතං
 අවිනිතං අපරිනිබ්බුතම උඩරිසුති විනෙසුති දමෙසුති පරි
 නිබ්බාපෙසුතිති යානමෙතං විජ්ජති එවමෙවං විනිසකසා පුරි
 සපුග්ගලසා විනිසාපනානාය මග්ගං භාවයතො උප්පන්නා අවි
 නිසා හොති පරිනිබ්බානාය—න පරිනිබ්බුතො විය හි අපරිනි
 බ්බුතො අවිනිසාවෙනනාය විනිසාවෙනනං පරිනිබ්බාපෙතුං සම
 භොව, එතමත්ථං දසෙන්නො එවමෙව බො වුඤ්චිති අදිමාහ,
 එවමෙත්ථ අත්ථො දට්ඨිතබ්බො, යථාවෙත්ථ එවං සබ්බපදෙසු, අතිවි
 භාරහයෙන පන අනුපදනොපනා න කතාති. එවං නසා පරිනි
 බ්බාපනෙ සමත්ථාවං දසෙත්වා ඉදං නං දෙසනං නිකමේ
 ත්වා බමුමපට්ඨපත්තිතං නිසොපෙත්තුං ඉති බො වුඤ්චිති අදිමාහ,
 සල්ලෙබ් සුනන් මිණි හා, එසනො සබ්බත්ථ එත්
 අවිනිසාදනො එව විනිසාදිනං සල්ලෙබ්බනො සල්ලෙබ්බකාර
 ණං තෙසං වසෙන විතතසා උප්පාදෙනබ්බතො විතතාපාදකා
 රණං විනිසාදිපරිකමණසා තෙතො පරිකමණකාරණං උ
 පරිභාවිතිපාදනො උපරිභාවකාරණං විනිසාදිනං පරිනිබ්බා

ශ්‍රී ලංකා විනයානුකූල ජාතික භාවනා

භාවනා පරිනිබ්බානාකාරණන් වේදිතබ්බං. ශ්‍රී ලංකාවේ භාවනා ඵසනෙහි, අනුකම්පනෙහි අනුකම්පමානෙන, අනුකම්පා උපාදයාහි අනුකම්පං විතෙතන පරිග්ගහෙනා, පටිච්චාදී වුත්තං ගොථි. කතං චො නං මසාති නං මසා ඉමෙ පටි පරියානෙ දසෙසනෙනා තුමනාකං කතං, එතත්තමෙව හි අනුකම්පකස්ස සත්ථ කීද්ධං යදිදං අවිපරිතඛමමදෙසනා ඉතො පරං පන පටි පතතිනාම සාටකානං කීද්ධං නෙනාහ එතාති වුතු රුකඛමුලාහි අමනාකං අනුසාසනීති, තත් ව රුකඛමුලාහිති ඉමිනා රුකඛමුල සෙසාසනං දසෙසනී, සුඤ්ඤාභාවාහිති ඉමිනා ජනවිචිතතධ්මා නා, උග්ගසෙනාපි ච යොනානුරූපං සෙනාසනමාචිකති, දායජං නිග්ගහෙනි, කාසපාති ආරමඤ්ඤපතිරුකානෙන අවසිතිංසාරමම ණිති ලකඛණපතිරුකානෙන ච අතිවිවාදිතො ච බන්ධායතනා දිති උපතිරුකායරං, සමථච ජිපස්සනච වර්ණිතාති වුත්තං ගො ථි. මාසමාදස්සාති මාපමජ්ඣි, මා සමජා විසමසාපිතො අනුම ඤාති යෙ හි පුබ්බ දහරකාලෙ අරෙතකාලෙ * සත්තසප්පායා දිසමපතතිකාලෙ † සත්ථ සමමුඛිතවනකාලෙ ච යොතිසොමනසි කාරවීරහිතා රහතිද්ධං හි මඛකුණ්හත්තා හුත්වා සෙයසුබ්බික සුබමනුසො නා, පමජ්ඣති තෙ පච්ඡා ජරකාලෙ රෙතකාලෙ මරණකාලෙ විපතතිකාලෙ සත්ථ පරිනිබ්බතකාලෙ ච නං පුබ්බ පමාදච්ඡාරං අනුසාරනා සප්පටිසන්ධිකාලකිරියාය ච භාරයං සමපස්සමානා විපටිසාරිතො ගොනති තුමෙන පන නාදිසා මා අනුට්ඨාති එතමත්තං දසෙසනො ආහංමා පච්ඡා විපටිසාරිතො අනුට්ඨාති. අසං චො අමිනානං අනුසාසනීති අසං අමනාකං සන්තිකා කායථ මා පමාදථාති තුමනාකං අනුසාසනී, මවාද්දති වුත්තං ගොථිති.

සල්ලෙඛසුත්තමණ්ණා නිකායා.

-000-

එවමෙමසුත්තනි සමමාදිට්ඨිසුත්තං—තත් සමමාදිට්ඨි සමමාදි ට්ඨිති ආවුසො වුවවති කිත්තාවතානුබො ආවුසොති වා කතමං පනාවුසො අකුසලනති වා එවං සන්තිකා ථෙරෙන පුච්ඡා වුත්තා සබ්බා කථෙතුකම්පනා පුච්ඡා එව තත් සමමා ජනනතාපි සමමා දිට්ඨිති වදනති අජනනතාපි බාහිරකාපි සාසනිකාපි අනුසාවාදි වසෙහපි අත්තපච්චවෙකඛණෙනපි තසමා තං බහුතනං එව නා උපාදය චිකිත්තං ආමසනො සමමාදිට්ඨි සමමාදිට්ඨිති ආවු සො වුවවතිති ආත, අයං හි එත් අභිප්පායො අපරෙහිපි සමමා

* අරෙතකාලෙ, † සත්තසප්පායාදිසමපතතිකාලෙ, අත්තපච්චවෙකඛනපි,

දිවයිනි වුවවනි අපරෙතිපි සමමාදිවයිනි වුවවනි කායං එවං වුච්චමානො අන්තරා ලකුණව උපාදය නිනානාමනානුභවො ආවුසො අත්ඨසාමි නො සමමාදිවයිනොතිති තත් සමමාදිවයිනි සොහනාය පුසන්තය ච දිවයිනා සමනනාගතො යදුපන ධර්මමයෙවායං සමමාදිවයි සද්දෙ වනනති තදංසං සොහනා පසන්තො දිවයි සමමාදිවයිනි එවමන්තො වෙදිතඛො සාවායං සමමාදිවයි දුට්ඨා හොති ලොකියා ලොකුත්ත රාති තත් කල්මයසකාශණං සමමානුලොමිකාශණව ලොකියා සමමා දිවයි සඤ්ඤාපතො වා සංඛාරාපි සාසවා පඤ්ඤා අරියමගාඵලසමප සුත්තා පඤ්ඤා ලොකුත්තරා සමමාදිවයි, සමමාදිවයිපුභලො පන නිවිධො හොති පුථුථුනො සෙතො අපෙතොති තත් පුථුථුනො දුට්ඨො හොති ඛාතිරතො සාසතිකොති තත් ඛාතිරතො කල්මවාදි කල්මසකදිවයිනා සමමාදිවයි හොති නො සමමානුලොමිකාය අත්ත දිවයිපරාමාසකත්තා සාසතිකො චිතිපි සෙතො නිසන්තාය සමමාදිවයිනා සමමාදිවයි අපෙතො අපෙතාය ඉධ පන නියන්තාය නියන්තාය ලො කුත්තරකුසලසමමාදිවයිනා සමනනාගතො සමමාදිවයිනි අධිපෙපතො තෙනෙවාහ උජ්ජගතාසං දිවයි ධර්මම අවෙච්චපසාදෙන සමනනා ගතො ආගතො ඉමං සමමාදිවයි, පලාකුත්තරකුසලසමමාදිවයි යෙව හි අන්තවයමනුපගම්ව උජ්ජගතො වන ගතත්තා කායවිකිකාදිති වා සංඛාරාපිනාති සමුච්ඡිද්ධො ගතත්තා උජ්ජගතා හොති තායෙව ච දිවයිනා සමනනාගතො නවපසකාරෙපි ලොකුත්තරධර්මම අවෙච්ච පසාදෙන අචලපසාදෙන සමනනාගතො හොති සංඛාරදිවයිගත ණාති ව චිතිරොපෙතො සංඛාරිලෙසෙ පජනත්තො ජාතිසංසාරා නිබ්බිතො පටිපත්ති පරිනිට්ඨාපෙතො අරියෙන මහෙතන ආගතො ඉමං සමුච්ඡිද්ධපවෙදිතං අමතොගධිතිබ්බානසංඛාතං සම මග්ගති වුවවනි.

සොනා වොති කාලපරිච්ඡේදවචනමෙතං; යස්මිං කාලෙති වුත්තං හොති. අකුසලව පජානාතිති දස අකුසලකල්මපමසංඛාරානං අකු සලව පජානාති තිරොධාරවමණ්ණ පජානනාය කිච්චවසෙන ඉදං දුක්ඛනාති පටිපිඤ්ඤානො, අකුසලමුලව පජානාතිති තස්ස මුලප චිත්තකුතං අකුසලව පජානාති තෙනෙව පසාරෙන අයං දුක්ඛසං දයොති පටිපිඤ්ඤානො, එසන්තො කුසලමුල වා අකුසලමුල වාහි එන්තො, සමාවෙත් එවං ඉතො පරෙසු තබ්බාවාරෙසු කිච්චවසෙනෙව චජ්ජපජානනා වෙදිතඛො. ආර්ථනාමනාපිති එත්තකෙන ඉමිනා අකු සලාදිපජානනොපි; සමමාදිවයි හොතිති වුත්තපසකාරාය ලොකු ත්තරසමමාදිවයිනා සමනනාගතො හොති; උජ්ජගතාසං—පෙ—අත්ඨ නො ඉමං සමමාදිවයිනි එත්තාවතා සංඛිත්තදෙසනා තිට්ඨිතා හොති දෙසනායෙව වෙසා සංඛිත්තා තෙසං පන භික්ඛුනං විජාරවසෙ තෙව සමමාදිවයිකාරාපිවෙධො වෙදිතඛො.

දුතියවාරෙ පන දෙසනාපි විජාරෙන මනසිකාරපට්ඨවෙධොච්ඡි විජාරෙනෙව පටනෙතාහි වෙදිතබ්බො නස්ස සංක්ඛිතදෙසනාය වෙ ගෙට්ඨමමනා විජාරදෙසනාය වෙ උපරිමයා කපිතාහි හික්ඛු ආ හංසු විජාරදෙසනාවසානෙ සබ්බසො රාගානුසයං පහායාහි ආදි චචනං සමුප්පසාමානා ථෙරො පනාහ සංඛිතනදෙසනායපි චත්තා රො මහතා රාසිතො කපීතා විජාරදෙසනායසීති යාමායං ඉධ සබ්බ නතචිජාරදෙසනා සුචිචාරණං ආවිකතා සා සබ්බවාරෙසු ඉධ වුත්ත නෙයෙනෙව වෙදිතබ්බො අපුබ්බානුත්තානපදවණණනාමත්තමෙව ස ඉතො පරං කරිසංම තස්ස පඨමවාරංසං තාව විජාරදෙසනායං පාණාහිපානො ඛො ආමුසො අකුසල නති ආදිසු අකොසලපට්ඨ පාතිසා අකුසලං වෙදිතබ්බං පරතො චත්තබ්බකුසලපට්ඨකතො වා, නං ලක්ඛණතො සාවජ්ජුකඛිසාකිසංකිලිසංවා, අයං නාචෙත්ථ සාධාරණපදවණණනා අසාධාරණෙසු පන් පාණස්ස අතිපානො පාණාහිපානො පාණවධො පාණසානොහි වුත්තං හොති පාණොහි චෙත්ථ චොභාරෙතො සත්තො පරමත්තො ජීවිතින්ද්‍රියං තස්මිං පන පාණෙ පාණසංසුද්ධිතො ජීවිතින්ද්‍රියපචෙත්ථකඋපකකමසමුප්පාපිකා කායච්චිමාරානං අසුද්ධතරවාරප්පවත්තා වධකචෙත්තා පාණාහි පානො සො ගුණවිරහිතෙසු තිරම්මානාගතාදිසු පාණෙසු බුද්ධො පාණෙ අප්පසාවජ්ජො මහාසරිතෙ මහාසාවජ්ජො කසමා පයොගම ගන්තනාය පයොගසමතෙනපි වජ්ඣමගන්තනාය ගුණවත්තෙසු මනු ස්සාදිසු අප්පගුණෙ පාණෙ අප්පසාවජ්ජො මහාගුණෙ පාණෙ මහාසා වජ්ජො සරිතගුණානං පන් සමභාවෙ සති කිලෙසානං උපක්කමා නව මුද්දනාය අප්පසාවජ්ජො නිබ්බනාය මහාසාවජ්ජොහි වෙදිතබ්බො, තස්ස පඨ සමුහාරා හොනාහි පාණො පාණසංසුද්ධිතා වධකචිත්තං උප කක්කමො තෙත් මරණෙනාහි, ජප්පයොගා සාහජිතො ආණ්ණතිහො නිසසගහිසො ථාවරො විජ්ජාමයො ඉච්ඡිමයොන් ඉමසමිං පනත්ථ විජාරියමානෙ අතිපපමො හොති තස්මා තං න විජාරියම අසුද්ධ ඵවරුපං අත්තිකෙහි පන සමන්තපාසාදිකං චිත්තයධිකං. ඔලො කෙත්වා ගභෙතබ්බො, අදිනන්සං ආදිනං අදිනනාදිනං. පරස්සග රණං ථෙය්‍යං චොරිකාහි වුත්තං හොති තස්ස අදිනනනාහි පරපරිග්ග කිතං යත්ථ පරො යථාකාමකාරිතං ආපජ්ජෙනා අදර්ශාරහො අනුපට්ඨජ්ජො ච හොති තස්මිං පන පරපරිග්ගහිතෙ පරපරිග්ගහිත සංසුද්ධිතො තද්දයකඋපකකමසමුප්පාපිකා ථෙය්‍යචෙත්තා අදිනනා දිනං හං හිතෙ පරසගත්තෙ අප්පසාවජ්ජං පණිතෙ මහාසාවජ්ජං කසමා වජ්ඣපණිතනාය වජ්ඣසමත්තෙ සති ගුණාධිකානං සන්තතෙ වජ්ඣසමිං මහාසාවජ්ජං තං තං ගුණාධිකතං උපාදිය තතො තතො හීනගුණස්ස සන්තතෙ වජ්ඣසමිං අප්පසාවජ්ජං තස්ස පඨ සමුහාරා හොනාහි පරපරිග්ගහිතං පරපරිග්ගහිතසංසුද්ධිතා ථෙය්‍යචිත්තං උප කක්කමො තෙන ගරුණෙනාහි, ජප්පයොගා සාහජිතාදියොව ගත ව ඛො

සථානුරූපං ථෙය්‍යාවහාරො පසංඝාවහාරො පටිවෘත්තනාවහාරො පරික්කපාවහාරො කුසාවහාරොති ඉමෙසං අවහාරානං වසෙන පව නනාති අයමෙත්ථ සඤ්ඤිපො විත්ථාරො පන සමනතපාසාදිකාං චුන්තනාං. කාමෙසු මිච්ඡාවාරොති එත්ථ පන කාමෙසුති මේථිනසමා වාරෙසු මිච්ඡාවාරොති එකනනාතින්දිතො ලාමකාවාරො ලකුණි තො පන අසබ්බමාධිප්පායෙන කායවාරප්පවනනා අගමනීයධ්‍යාන ඵ්ඨිකතවචෙනනා කාමෙසු මිච්ඡාවාරො; තත්ථ අගමනීයධ්‍යානං නාම පුරිසානං තාව මාතුරකකිතා පිතුරකකිතා මාතෘපිතුරකකිතා භාතු රකකිතා භගිනිරකකිතා ඤාතිරකකිතා නොනතරකකිතා ධම්මරකකිතා ආරකකිතා සපරිදණකිති මාතුරකකිතාදයො දස ධනකකිතා ඡන්දවා සිනී භොගවාසිනී පටවාසිනී ඔදපතනකිනී ඔගහ චුට්ඨිං දුසි ව හරියා කමමකරී ව හරියා ධර්මහවි මුහුන්කිකාති එතා ධනකකිතා දයො දසාති විසති ඉත්ථිසො. ඉත්ථිසු පන මිනනං සාරකකිසපරිදණකි නං දසනනව ධනකකිතාදීනනාති වාදසනනං ඉත්ථිනං අඤ්ඤපු රිසානං* ඉදං අගමනීයධ්‍යානං නාම සො පනෙස මිච්ඡාවාරො සීලාදි ගුණරතිතො අගමනීයධ්‍යානො අප්පසාවචේජා සීලාදිගුණසම්පන්නො මහාසාවචේජා තස්ස චන්තාරො සමතාරා අගමනීයව්‍යුත්ථං† සෙව නාවිඤ්ඤා සෙවනාපයොගො මගෙන න මගහපටිපත්ති අධිවාසනාංති. එතො ජයොගො සාහස්සිකොඥෙව. මුසාති විසංවාදනපුරෙකකිරස්ස අත්ථගජනකො වට්ඨපයොගො කායපයොගො වා විසංවාදනාධිප්පා යෙන පරස්ස පරවිසංවාදකස්ස කායවට්ඨපයොගසමුප්පාපිකා වෙනනා මුසාමාදෙ—අපරො න්දො මුසාති අභුතං අතච්ඡං වජ්ඣ වාදෙති තස්ස භුතකො තච්ඡතො විඤ්ඤපනං ලකුණිතො පන අතථං වජ්ඣං තථතො පරං විඤ්ඤපෙත්තුකාමස්ස තථා විඤ්ඤතතිසමුට්ඨාපිකා වෙ තනා මුසාවාදෙ සො යමත්ථං හත්ති තස්ස අප්පත්තාය අප්පසාවචේජා මහනහතාය මහාසාවචේජා අපිච්ඡ ගහට්ඨානං අනත්තො සනතකං අදකුකාමතාය නත්තී අදිනායප්පවත්තො අප්පසාවචේජා සකකිතා නුත්තා අත්ථගජනත්ථං චුන්තනා මහාසාවචේජා පබ්බජිතානං අප්ප කම්පි තෙලං වා සප්පිං වා ලහිත්තා හස්සාධිප්පායෙන අත්ථ ගාමෙ තෙලං නදී මඤ්ඤාද සන්දතීති පුරාණකථානායෙන පවත්තො අප්පසා වචේජා අදිට්ඨංසෙව පන දිට්ඨනාති ආදිනා නයෙන වදනනානං මහාසාවචේජා තස්ස චන්තාරො සමතාරා භොනාති අතථං වජ්ඣ විසං වාදනවිතනං තචේජා වායාමො පරස්ස තදන්ධිවිජානනනාති, එතො පයොගො සාහස්සිකොව සො කායෙන වා කායපටිබ්බෙන වා වාචාය වා පරවිසංවාදකකිරියාකරණො දට්ඨබ්බො තාය වෙ කිරියාය පරො තමත්ථං ජානාති අයං කිරියාසමුට්ඨාපකවෙනනාකකිණියෙව මුසා වාදකමමනා බස්සකිති. පසුනාවාවාති අදිසු යාය වාචාය යස්ස නං

* අඤ්ඤපු රිසානං. † අගමනීයව්‍යුත්ථානං.

මාවං භාසති තස්ස හදසෙ අත්තනො පියභාවං පරස්ස ච සුඤ්ඤභාවං කරොති සා පිසුනාමාවා; සාය පන අත්තානමපි පරමපි ඵරුසං කරොති සා වාවා සයමපි ඵරුසා නෙව කණ්ණසුඛා න හදසසුඛා අයං ඵරුසාමාවා; යෙන සමථං පලපති තිරණං සො සම්මජ්ජලාපො; තෙසං මුලභූතා චෙත්තනාපි පිසුනාවාවාදිතාමමෙව ලභති සා ඵව ච ඉධ අධිපොතාහි, තස්ස සංකිලිට්ඨිත්තස්ස පරෙයං වා හෙදාය අත්තපියකමන්තාය වා කායවර්ජයොගසමුට්ඨාපිභා ලෙහනා පිසුනා වාවා සා යස්ස හෙදං කරොති තස්ස අප්පගුණතාය අප්පසාවර්ජා මහාගුණතාය මහාසාවර්ජා තස්සා චත්තාරො සමුදාරා නිද්දිතඥො පරො ඉති ඉමෙ නානා භවිස්සන්ති විනාහවිස්සන්තිහි හෙදපුරෙකො රතා වා ඉති අහං පියො භවිස්සාමි විස්සාසිකොති පියකමන්තා වා නපේඤ්ඤා වායාමො තස්ස හදස්ස විජානනාහි, පරස්ස මමමචේදක කායවර්ජයොගසමුට්ඨාපිභා ඵකන්තඵරුසචෙතනා ඵරුසාවාවා; තස්සා ආවිභාවන්මිදං වදන්තං ච-ථකො කිර ගාමදුරකො මානුච්චනං අනාදිසේවා අරඤ්ඤං ගමන්ති තං මානා නිවතෙත්තුං අසංකොනාහි ඵණ්ඨා තං මහිසි අනුබ්බිකුති අනෙකාසි අථස්ස තපෙව අරඤ්ඤං මහිසි උට්ඨාසි දුරකො යං මම මානා මුඛෙන කපෙසි තං වා ගොතු යං විතෙතන විතෙතසි තං ගොතුති සමචකිරියං අකාසි මහිසි නපේව බවා විය අට්ඨාසි ඵවං මමමචේදකොපි පශොගො විතත සංගුණතාය ඵරුසාවාවා* න හොති මානාපිතරොති කදචි පුත්තකෙ ඵවං වදනාහි මොරා මො බණ්ඩාබණ්ඩිකං කරොනතුති උප්පලප න්තමපි ඵනෙසං උපරි පහනං න ඉච්ඡනාහි ආචරිතස්සායාම කදචි නිසසිතකෙ ඵවං වදනාහි කිං ඉමෙ අහිරිකා අනෙකාපිපිතොති වදනාහි නිබ්බොදොති අථව හෙයං ආගමාධිමසංගුණතාහි ඉච්ඡනාහි යථාච විතතසංගුණතාය ඵරුසා වාවා න හොති මමං විච්චාසංගුණතාය අඵරුසාවාවාපි න හොති නති මාරාපෙත්තුකාමස්ස ඉමං සුඛං සසාපෙථාහි වචනං අඵරුසාවාවා හොති විතතඵරුසතාය පනෙසා ඵරුසා වාවාච සායං සන්ධාය වා පටන්තිතා තස්ස අප්පගුණතාය අප්ප සාවර්ජා මහාගුණතාය මහාසාවර්ජා තස්සා නපෙසා සමුදාරා අනෙකා සිතඥො පරො කුපිතවිතනං අනෙකාසනාහි අනන්තවිඤ්ඤාපකා කායවර්ජයොගසමුට්ඨාපිභා අකුසලචෙතනා සම්මජ්ජලාපො සො ආසෙවනමන්දතාය අප්පසාවර්ජා ආසෙවනමහත්තතාය මහාසා වපේඤ්ඤා තස්ස මෙ සමුදාරා භාරතසුඛසිතානරණදිතිරණකකථාපු රෙකොරතා තථාගුපිකථාකථනවං අහිංකායනිති අහිංකා පර හණ්ඩාහිමුඛි හුත්වා තුන්තිනතතාය පටන්තිතිහි අපෙසා සා අගො වත ඉදං මමස්සාහි ඵවං පරහණ්ඩාහිංකායනලක්කණං අදිතනා දානං විය අප්පසාවර්ජා මහසාවර්ජා ච තස්සාමෙ සමුදාරා පරහණ්ඩා

* ඵරුසාවාවාහිපි පාඨො,

අත්තනා පරිනාමනව, පරතන්තිව්‍යුත්ත ලොකෙ උපපන්නාපි නා
 තාව කම්මපට්ඨෙතෙද්‍ය භොගී යාව අභො වත ඉදං මමස්සාහී අත්ත
 නො පරිනාමෙති. කිතසුඛං ව්‍යාපාදයතීති ච්ඡාපාදෙද්‍ය භො පරිනා
 සාස මනොපදෙසලක්කිණො ඵරුසාවාචා විස අප්පසාවච්ඡෝ මහා
 සාවච්ඡෝ ච තස්ස වෙ සමාදාරා පරසතොයා ච තස්ස ච විනාසචිත්තා
 පරසත්තව්‍යුත්තෙ හි භොගෙ උපපන්නාපි නව තාව කම්මපට්ඨෙතෙද්‍ය
 භොගී යාව අභොවතායං උච්ඡිද්දොස් විනාශොයාහි තස්ස විනා
 සං න විනොති, යථාභුච්චගගණාභාවෙන මිච්ඡා පසස්සතීති මිච්ඡා
 දිට්ඨි; සා නත්ති දිනාදාහි ආදිනා නයෙන විපරිතදස්සනලක්කිණො
 සම්ප්පලාපො විස අප්පසාවච්ඡෝ මහාසාවච්ඡෝ ච අපිච අනියතා
 අප්පසාවච්ඡෝ තියතා මහාසාවච්ඡෝ තස්සා මෙ සමාදාරා ව්‍යුත්තො ච
 ගතිතාකාරවිපරිත්තාය වා යථා මුතං ගණ්ණාහි තථාභාවෙන තස්ස
 පටිභානනාහි. ඉමෙසං පන දසඅකුසලකම්මපට්ඨානං ධම්මතො කො
 ට්ඨාසතො ආරම්මණතො වෙදනතො මූලතොහි පමසාකාරෙති විති
 චුෂ්ඨො වෙදිනබ්බො.

තනු බිමමතොති ජීනෙසු හි පටිපාටිය සහන වෙනනාබලවම හො
නති අභිඤ්ඤාදසො තසො වෙනනාසමපසුනතා කොට්ඨාසතොති පටි
පාටිය සහන මිච්ඡාදිට්ඨි වාහි ඉමෙ අභිකල්මපථා ඵව ගොනාති නෙව
මුලාති අභිඤ්ඤාවතාපාදු කල්මපථාචෙව මුලාති ව අභිඤ්ඤා හි මුලං
සන්ධා ලොහො අකුසලමුලං ගොති වතාපාදෙ දෙසො අකුසලමුලං
ආරමමණතොති පාණාතිපාතො ජීවිතීඤ්ඤාරමමණතො සඤ්ඤාරා
මමණො ගොති අදිනනාදනං සහනාරමමණං වා සංඛාරාරමමණං වා
මිච්ඡාවාපො ථෙඨාබ්බවසෙන භංගාරාරමමණො සහනාරමමණො
නිපි ඵකෙ මුසාවාදෙ සහනාරමමණො වා සංඛාරාරමමණො වා තථා
පිසුනාවාවා ඵරුසාවාවා සහනාරමමණංව සමිථපප්පාපො දිට්ඨසුත
මුතවිඤ්ඤතවසෙන සහනාරමමණො වා සඤ්ඤාරාරමමණො වා
තථා අභිඤ්ඤාවතාපාදු සහනාරමමණංව මිච්ඡාදිට්ඨි නෙහුවක
බලවමසෙන සඤ්ඤාරාරමමණං—වෙදනතොති පාණාතිපාතො දුක්ඛ
වෙදනො ගොති කිවාපි හි රාජානො වොරං දිස්වා ගසමානාපි
ගවජථ නං ඝාතෙථාති වදනති සනතිට්ඨාපනවෙනනා* පන නෙසං
දුක්ඛසමපසුනතාව ගොති අදිනනාදනං නිවෙදනං මිච්ඡාවාපො සුඛ
මඤ්ඤතවසෙන විවෙදනො සනතිට්ඨාපනවිනෙත පන මඤ්ඤත
වෙදනො නොති මුසාවාදෙ නිවෙදනො තථා පිසුනාවාදො—ඵරුසාවා
වා දුක්ඛවෙදනා සමිථපප්පාපො නිවෙදනො අභිඤ්ඤා සුඛමඤ්ඤත
වසෙන විවෙදනා තථා මිච්ඡාදිට්ඨි වතාපාදෙ දුක්ඛවෙදනො මුල
තොති පාණාතිපාතො දෙසමොගවසෙන විමුලකො ගොති අදිනනා

* ස්වනිර්මාණය වූ භවතාන,

මානා විරති සමාදනවිරතීති වෙදිකබ්බා—උතතරවභිසමානවාසී
 උපාසකස්ස විය සො කිඤ්ඤාභිරුහිතරවාසීපිඛන්ද්‍රබ්බරකිඤ්ඤාභිරුහිතරවාසී
 රස්ස සනාතිනෙ සිකඛාපදාති ගහෙත්වා බෙහත්තං කසති අථස්ස ගෝ
 ණෝ නිමේඝා සො තං ගවෙසනොතා උත්තරවභිසමානකබ්බතං ආරුහි
 තත්‍ර නං වතාසපෙට්ඨා අග්ගභේසී සො චිනොසී ඉමාසස්ස භික්ෂුණාය
 වාසියා සීයං ජිකුමිති සුත විනොසී න වෙනං පනිරුපං සාගා
 හාචන්තියස්ස ගුරුතො සනාතිනේ පිනිතාපදා ගිහෙත්වා හිසෙද්දස්සනති
 එවා යාවතතිස්ස විනොතො ජීවිතං පරිවට්ඨාමි න සිකඛාපදානති
 අංසෙ යපිසුතිඤ්ඤාදස්සනවාසීං අරසෙද්ද ජච්චෙසී කාමදෙව නං
 මහාවාලෝ මුඛිනී අගමාසීති අරසමග්ගසමප්පුනතා පනි විරති
 සමුච්ඡෙදවිරතීති වෙදිකබ්බා—ගස්ස උප්පනාතොපභුති පාණං
 සාතෙස්සාමාති අරිසපුයන්තාං මිත්තමපි න උප්පජ්ජතිති; සාපතා
 යං විරති කොසලඋප්පවනතීයා කුසලානි චිත්තා කුච්ඡිකස්ස සලනී
 තො වා කුසලානි ලබ්බොහාරං දුස්සීලාං දුන්නීතිපි කුසලං කත
 මව අප්පිසො කුසලානි ඉමස්ස පන පඤ්ඤාස්ස අනන්තරුපත්තා කුස
 ලානි න චිත්තා, යථා ච අකුසලානං එවාං ඉමෙසංපි කුසලකම්මස්
 ථානං බලමනෝ කොඤ්ඤාසනෝ ආරම්භෙතො වෙදනිතෝ මූලිතොති
 පට්ඨානාරොගි විනිජ්ජයෝ වෙදිකබ්බා, තස්ස බලමනොති එතෙ
 සුපි පටිපාටියා සත්ත වෙනනාපි වට්ටනාති විරතියොපි අනෙක් තයෝ
 භවනතාසමප්පුනත්තං කොට්ඨාසනො පටිපාටියා සත්ත කම්මපථා
 එව නො මූලානි අනෙත තයෝ කම්මපථාඑව මූලානි ච අනාගිත්තා
 මූලං පනා අලොභො කුසලමූලං ගොති අව්‍යාපාදෙ අදෙසො කුසල
 මූලං සමමාදිට්ඨි අමොභො කුසලමූලං ආරම්භෙතොති පාණං
 නිපාතාදිනං ආරම්භෙතොති එතෙසං ආරම්භෙතොති විනික්ක
 මිතබ්බෙතොසෙව හි වෙරමණී නාම ගොති යථා පන නිබ්බාතා
 රමමණො අරිසමිඤ්ඤා කිලෙසෙ පජ්ඣති එවං ජීවිතිකුසාදි
 ආරම්භෙතොපෙන කම්මපථා පාණොතිපාතාදිති දුස්සීලානි පජ්
 ඣන්තිති වෙදිකබ්බා—වෙදනතොති සහෙබ්බ සුඛවෙදනා වා ගොනාති
 මහකිත්තවෙදනා වා කුසලං පඤ්ඤා හි දුක්ඛවෙදනා නාම නස්මි මූල
 ගොති පටිපාටියා සත්ත සද්ධාසමප්පුනත්තං විනෙත්තං විරමනාස්ස
 අලොභඅදෙසඅමොගවජ්ජන තිමූලා ගොනා සද්ධාවිප්පුනත්තං
 විනෙත්තං විරමන්තස්ස මිමූලා අනාගිත්තා සද්ධාසමප්පුනත්තං විනෙත්තං
 විරමනාස්ස මිමූලා ගොති සද්ධාවිප්පුනත්තං විනෙත්තං එකමූලා
 අලොභො පන අනිත්තාති අනන්තං මූලං න ගොති අව්‍යාපාදෙපි
 එසෙවනෙයො සමමාදිට්ඨි අලොභාදෙසවසෙත් මිමූලා වාති, අලෝ
 ගො කුසලමූලානි ආදික්ඛ න ලොභොති අලොගො ලොහපට්ඨකඛ
 ස්ස බලමනෙයං අධිවට්ඨනං අදෙසාමොභෙත්සුපි එසෙවනෙයො—මනස්ස
 අලොගො සයව කුසලං ඉමෙසං පාණොතිපාතාවෙරමණී ආදිනං
 කුසලානං තෙසමි සමප්පුනත්තං වෙදනිතො මහෙති උපනිස්සමි

පව්වසවේන මුලනග්‍රීකුසලමුලං අදෙසාමොහානවේ කුසලමුලනා
 වෙ එසෙවනසො ඉදුනි සඳ්ඛමි නං සංඛෙපෙන ච විජ්ජාරෙනව
 දෙසිතං අත්ථං නිගමෙනො යතොඛො ආවුසොති ආදිං අප්පණ්ණ
 වාරං ආග කන්ථ එවං අකුසලං පජානාතිති එවං යථානිද්දිසිදස
 අකුසලකමමපථවසෙන අකුසලං පජානාති; එවං අකුසලමුලනග්‍රී
 ආදිසුපි එසෙවනසො.

එතතාවතා එකෙන නසෙන චතුසචකමමධානිකස්ස යාවඥ
 හතතා නියසාණං කමිතං හොති කථං එත්ථ හි යිපෙත්වා අනිජ්ඣං දස
 අකුසලකමමපථං ච කුසලකමමපථං ච දුක්ඛසච්චං අනිජ්ඣං ච ලො
 හො අකුසලමුලවාති ඉමෙ වෙ ධම්මා නිප්පරියායෙන සමුදයසච්චං
 පරියායෙන පන සබ්බෙපි කමමපථං දුක්ඛසච්චං සබ්බාති කුසලාකු
 සලමුලාති සමුදයසච්චං උභින්නං අප්පව්භාති නිරොධසච්චං දුක්ඛ
 පරිජානෙනා සමුදයපඡගන්තා නිරොධපඡානෙනා අරියමග්ගො
 මග්ගසච්චං 'ති' ඉති වෙ සද්ධාති සරුපෙන වුත්තාති වෙ ආවත්තහා
 රවසෙන වෙදිතබ්බාති. ණො සබ්බසො රාගානුසං පභාසාති සො
 එවං අකුසලාදීනි පජානෙනා සබ්බාකාරෙන රාගානුසං පඡ
 ගිත්වා; පටිඝානුසං පටිච්ඡෙනාදෙඤ්චාති පටිඝානුසංසච සබ්බාකා
 රෙනෙව නිහරිත්වාති වුත්තං හොති; එත්තාවතා අනාගාමිමග්ගො
 කපිටො, අස්මිනි දිට්ඨිමානානුසං සමුගහනිත්වාති පච්ඡ ඛනෙසු
 කම්ඨමමං අනවකාරං කරිත්වා අස්මිනි ඉමිනා සමුගහනිත්වාකාරෙන
 පචත්තදිට්ඨිමානානුසං සමුග්ගානෙත්වා; තත්ථ දිට්ඨිමානානුසං
 නාති දිට්ඨිසද්ධිං මානානුසංසන්ති වුත්තං හොති අයං හි මානානුසංසො
 අයමිති පවත්තතතා දිට්ඨිසද්ධිං හොති තස්මා එවං වුත්තො ඉදව
 අයමිතං විජ්ජාරෙනා විඤ්ඤානුකාමෙන ඛනිසවග්ගෙ ඛෙමන
 සුත්තං ඔලොකෙතබ්බං අවිජ්ජං පභාසාති වට්ඨමුලං අවිජ්ජං පඡ
 ගිත්වා; විජ්ජං උප්පාදෙඤ්චාති තස්සා අවිජ්ජාය සමුග්ගාතිතං අරහත්ත
 මග්ගවිජ්ජං උප්පාදෙත්වා; එතතාවතා අරහත්තමග්ගො කපිටො,
 දිට්ඨිමධිමධෙව දුක්ඛස්සන්තං කාරො හොතිති අසමිංසෙවත්තහාවෙ
 වට්ඨදුක්ඛස්ස පරිවේදකරො හොති; එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො
 නි දෙසනං නියසානෙති ඉමාය කමමපථදෙසනාය වුත්තමනසිකාර
 පටිච්චෙධවසෙනාපිති වුත්තං හොති සෙසං වුත්තනයමෙව එවං අනා
 ගාමිඅරහත්තමග්ගෙති දෙසනං නිව්ඤ්ජෙසිති.

කමමපථවාරවණ්ණනා නිට්ඨිතා.

සාධාවුසොති ඛො—පෙ—ආගිතො ඉමං සබ්බමිනග්‍රී එවං ආය
 සමතො සාරිපුත්තස්ස කුසලාකුසලමුලෙක චතුසච්චදෙසනං සුත්ත
 නං ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං සාධාවුසොති ඉමිනා ටච

තෙතන හෙ හිකුලු අභිනාදිතා ඉමසෙසව වවනසස සමුට්ඨාපනෙන විතෙතන අනුමොදිතා වටසා සමපට්ඨිතා වෙනසා ව සමිසාසි ට්ඨාති වුතනං හොති. ඉදාති සසමා ථෙරො නානපසකාථෙන චතු සවමදෙසනං දෙසෙතුං පටිබලො සථාන “සාරිපුතො හිකුලෙ ප හොති චතතාරි අරියසමථාති විතාරෙන ආචිකම්තුං දෙසෙතු” නති සසමා වා උත්තරිමි දෙසෙතුකාමොව හුචා ඵනතාචතාපි බොති අවම තසමා අපථෙතපි නයෙන සවමදෙසනං සොතු කාමා තෙ හිකුලු ආසසමනනං සාරිපුතනං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුට්ඨිංසු තෙන සයමෙව පුට්ඨිංසු විසාප්ථිතපඤ්ඤානො උත්තරිං සියා බොපනාවු සො අඤ්ඤාපි පරියායො පාවය්‍ය අඤ්ඤාපි කාරණනාති ඉමිනා නයෙන අඤ්ඤං අතිරෙකං පඤ්ඤං පුට්ඨිංසු පුරමපඤ්ඤාස වා උප රිභාතෙ පුට්ඨිංසුති වුතනං හොති. අථ නෙසං ව්‍යාකරමානො ථෙ රො සියා ආවුසොති ආදිමාග. තව්‍යාසිත්තනාතපදවණ්ණනා ආභාරනාති පථමං; පථමසො හි ආගරති අත්තනො ඵලං තසමා ආභාරොති වුට්ඨි. **භූතානං වා සත්තානාති** ආදිසු භූතාති ජානා නිබ්බතනා; **සමිහවෙසිනාති** යෙ සමභවං ජාතිං නිප්ථනති. ඵසනාති ගවෙසනාති තත්ථ චතුසු යොනිසු අඤ්ඤාප්ථොක්ඛ්‍යතනා යාව අඤ්ඤාතොසං වත්ථකොසව න හිඤ්ඤාති නාව සමනවෙසිතො නාම අඤ්ඤාතොසං වත්ථකොසව හිඤ්ඤාති බහිනිකුතනා භූතා නාම සංසෙදප්පාපසාතිකා ව පඨමවිතතකුලිණේ සමනවෙසිතො නාම පුට්ඨිසමිතතකුලිණතොප්පභූති භූතානාම යෙන වා යෙන වා ඉරියා පථෙන ජායනාති යාව තතො අඤ්ඤං න පාපුණ්ණාති නාව සමනවෙ සිතො නාම තතො පරං භූතානාම අථවා භූතාති ජානා අති නිබ්බ තනා යෙ භූතා යෙ ව න පුන හවිසසනාති සබ්බං ගවණ්ණාති තෙසං බිඤ්ඤාසවානං ඵනං අභිවචනං සමනවෙසිනාති සමනවෙසිතො අපසාතිණ්ණවසංයොජනනනා ආයතිමි සමභවං ඵසනනානං සෙබ් පුට්ඨිප්පනානමෙතං අභිවචනං ඵවං සබ්බථාපි * ඉමෙති මිහි පදෙති සබ්බසහෙන පරියාදියති වාසද්දෙ වෙත්ථ සමිහිණ්ණනත්ථා තසමා භූතානාව සමනවෙසිනාවාති අසමත්ථා වෙදිතබ්බො, සිතිසාති සිත ඤා; **අනුමානාසාති** අනුගතනත්ථං උපකාරත්ථං; වචනහෙදෙසෙව නෙසං අප්ඨා පන චිත්තමිති පදානං ඵකතොසෙව අථ වා සිතිසාති තසස තසස සත්තසස උපපනනබ්බමානං අනුපපබ්බවසෙන අභි වෙජ්දය අනුගතභාසාති අනුපපනනානං උප්පාදය උගොපි වෙතාති භූතා නං වා සිතිසාවෙව අනුගතභාස සමනවෙසිනං වා සිතිසා වෙව අනුගතභාස වාති ඵවං උභයත්ථ දඬබ්බාති.

කබලිකාරො * ආභාරොති කබලං කඛා අජෙක්ඛාහරිතබ්බකො ආභාරො; ඔදන කුමමාසාදිවජ්ඣකාය ඔජායෙනං අඛිවචනං. ඔලාරිකො චා සුබ්බමො චා ති ච්ඡුඔලාරිකතාය ඔලාරිකො වජ්ඣසුබ්බම තාය සුබ්බමො සභාවෙන පන සුබ්බමරූපපරියාපනනත්තා කබලිකාරො ආභාරො සුබ්බමොව හොති සාපි වස්ස වජ්ඣතො ඔලාරිකතා සුබ්බමතා ච උපාද්ගුපාදය වෙදිතබ්බා කුමිහිලානං හි ආභාරං උපාදය මොරානං ආභාරො සුබ්බමො කුමිහිලා කිර පාසානෙ ගිලන්ති තෙ ච තෙසං කුච්ඡිප්පත්තා විලියන්ති මොරා සප්පච්චිඡිකාදිපාඤ්ඤ ඛාදනාති මොරානං පන ආභාරං උපාදය නරච්ඡානං ආභාරො සුබ්බමො තෙ කිර තිවසුසුඤ්ඤාති විසාණාති චෙව අරභිති ච ඛාදනාති නාති ච තෙසං බෙලෙන තෙමිතමත්තානෙව කඤ්ඤුලං චිස මුදුකාති හොන්ති නරච්ඡානමපි ආභාරං උපාදය ගත්තිනං ආභාරො සුබ්බමො තෙ හි නානාරූකකසාමායො ඛාදනාති හන්තිනං ආභාරතො ගවසගොකන්තණ්ණිකාදිනා ආභාරො සුබ්බමො තෙ කිර නිසසාරාති නානාරූකකපණ්ණිකාදිති ඛාදනාති තෙසමපි ආභාරතො ගුණණං ආභාරො සුබ්බමො නා අලලසුකතිණාති ඛාදනාති තාසං ආභාරතො සසානං ආභාරො සුබ්බමො සසානං ආභාරතො සකුණානං සුබ්බමො සකුණානමාභාරතො පච්චන්තවාසීනං සුබ්බමො පච්චන්තවාසීනං ආභාරතො ගාමභොජකානං සුබ්බමො ගාමභොජකානං ආභාරතො රාජරාජමහාමත්තානං සුබ්බමො තෙසමපි ආභාරතො චක්කවහාති තො ආභාරො සුබ්බමො චක්කවහාතිතො ආභාරතො භූමිමදෙවානං ආභාරො සුබ්බමො තතො මාතුමහාරාජිකානං එවං යාවපරිනිමිත වසවහාතිකානං ආභාරො විජාරෙතබ්බො තෙසං පන ආභාරො සුබ්බමොතෙව නිට්ඨං පතෙනා එත්ථ ච ඔලාරිකෙ වජ්ඣසමිං ඔජා පරිනාතො හොති දුබ්බලා සුබ්බමෙ බලවතී නපාති එකපත්තපුරමපි යාගුං පිතො මුහුතෙතතෙව ජිසව්ඡිකො හොති යං කිම්දෙව ඛාදිතුකාමො සජ්ජිං පන පසකමත්තමපි පිටිකා දිවසං අභොන්තුකාමො ච හොති තත්ථ වජ්ඣ පරිස්සමං විනොදෙති න පන සකෙකාති පාලෙතුං ඔජා පන පාලෙති තසකෙකාති පරිස්සමං විනොදෙතුං චෙ පන එකතො හුදාපරිස්සමචෙව විනොදෙනති පාලෙනති වානි. එසෙසා දුනිසොති චක්කුසමිථසසාදිජ්ඣිකිබ්බොපි එසෙසා එතෙසු චතුසු ආභාරෙසු දුනියො ආභාරොති වෙදිතබ්බො; දෙසනානායො එවචෙස තසමා ඉමිනා නාම කාරණෙන දුනියො තනියොවානි ඉදමෙත්ථ න ගටෙසිතබ්බං. මනො සමෙවනාති චෙතනා එව චුච්චති; ඕසෙසුණ්ණාති යංකිම් විතනං; එත්ථ භයාදිපච්චයමො † ආභාරමො අථ කසමා අඤ්ඤාපි සත්තානං පච්චසෙසු විජ්ජමානෙසු ඉමෙයෙව චත්තාරො චුත්තාති චුච්චතො අක්ක තතිකසන්නතිශ්ශා විසෙසපච්චයත්තා විසෙසපච්චයො හි කබලිකාරො

* කබලිකාරො - සබ්බෙසු, † එත්ථාභයාදිපච්චයමො

භාරතකතානං සත්තානං රූපකායස්ස කුබ්බිකාරාගාථො නාමකායෙ
 වෙදනාය එස්සො විඤ්ඤාණස්ස මනොසමෙතනා නාමරූපස්ස විඤ්ඤා
 ණං යථා හ “සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අයං කායො ආහාරවසිතිකො ආහා
 රං පටිච්චනිට්ඨති අනානාරො නො නිට්ඨති යථා ඵස්ස පටිච්චො වෙදනා
 සංඝාරප්පට්ඨො විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණප්පට්ඨො නාමරූප” නති-කො
 පනෙත් ආහාරො කිං ආහරතීති කුබ්බිකාරාගාථො ඔප්පාදිකරු
 පාති ආහරති එස්සාගාථො නිස්සො වෙදනා මනොසමෙතනා
 ගාථො තයො භවෙ විඤ්ඤාණාගාථො පටිසංඝිනාමරූපනාති. කථං?
 කුබ්බිකාරාගාථො නාම මුඛෙ ධ්වනිමනෙතනෙය්‍ය අභි රූපාති සමුදා
 පෙති දන්තච්චුණ්ණිනං පන අප්පෙකාගරියංභානං ඵකෙකසිත්ථං අභි
 ධරූපාති සමුට්ඨාපෙතිසෙව එවං ඔප්පාදිකරුපාති ආහරති එස්සා
 ගාථො පන සුඛවෙදනීයො එස්සො උප්පජ්ජමානොව සුඛවෙදනං
 ආහරති දුක්ඛවෙදනීයො දුක්ඛං අදුක්ඛමසුඛවෙදනීයො අදුක්ඛමසුඛ
 නාති එවං සබ්බථාපි එස්සාගාථො නිස්සො වෙදනා ආහරති මනො
 සමෙතනාගාථො කාමහවුපනං කම්මං කාමහවං ආහරති රූපාරූප
 හවුපනාති තං තං හවං එවං සබ්බථාපි මනොසමෙතනාගාථො
 තයො භවෙ ආහරති විඤ්ඤාණාගාථො පන යෙ පටිසංඝිකම්මණෙන
 සමපසුන්ධතො තයො ඛක්ඛා යාති ච නිසන්ධතිවසෙන නිංසරූපාති
 උප්පජ්ජනාති සහජානාදිපට්ඨයෙන තාති ආහරතීති චුට්ඨති එවං
 විඤ්ඤාණාගාථො පටිසංඝිනාමරූපං ආහරතීති, එත්ථ ච මනොසමෙ
 තනාගාථො තයො භවෙ ආහරතීති සාසමඛාසලාඛාසලවෙතනාව
 චුත්තා විඤ්ඤාණං පටිසංඝිනාමරූපං ආහරතීති පටිසංඝිවිඤ්ඤාණ
 මෙවචුත්තා අවිසෙසෙන පන තං සමපසුන්ධතානං සමුට්ඨානධම්මානං
 ආහරණ්ණොපෙන ආහාරාති වෙදිතබ්බා—එතෙසු ච චතුසු ආහා
 රෙසු කුබ්බිකාරාගාථො උප්පජ්ජෙතනො ආහාරස්ථිතං සාධෙති
 එස්සො පුසනෙතායෙව මනොසමෙතනා ආයුහමානාව විඤ්ඤාණං
 විජානානාමෙව කථං කුබ්බිකාරාගාථොති උප්පජ්ජෙතනායෙව
 කායං ධ්වනෙන සත්තානං සිතියා හොති කම්මජ්ජිතොපි හි අයං
 කායො කුබ්බිකාරාගාථෙත උප්පජ්ජෙතො දසපි වස්සාති වස්සසත්තපි
 යාවආයුපරිමානා නිට්ඨති යථා කිං? යථා මාත්‍රො ජනිතොපි දුරකො
 ධානියා එඤ්ඤදිති පායොති පොසියමානො චිරං නිට්ඨති යථා ච
 උප්පජ්ජෙන උප්පජ්ජිතිනං ගෙහං චුත්තමපිවෙන. “යථා මහාරාජ ගෙ
 හෙ පනතෙන අඤ්ඤෙන දුරුණො උප්පජ්ජෙතනාති අඤ්ඤෙන දුරුණො
 උප්පජ්ජිතිනං සන්තං එවං තං තෙතං න පනති එවමෙවධො මහාරාජ
 අයං කායො ආහරවසිතිකො ආහාරං පටිච්ච නිට්ඨති” හි එවං කුබ්බි
 කාරාගාථො උප්පජ්ජෙතනො ආහාරස්ථිතං සාධෙති එවං සාධෙ
 නො පන කුබ්බිකාරො ආහාරො චිත්තං රූපසංඝාතීනං පටිච්
 චො හොතීති ආහාරසමුට්ඨානස්ස ච * උපාදිනාස්ස ච කම්මජානා

* ආහාරසමුට්ඨානස්ස ච.

අනුපාලකො හුතො පච්චයො හොති ආහාරසමුප්පාදානාං ජනකො
 හුතොති. එසෙසා පන සුඛාදිවිච්ඡාදනං ආරම්මණං පුසන්තොයෙව
 සුඛාදිවේදනාපවත්තනෙන සන්තානාං සීතියා හොති මනොසමෙ
 තනා කුසලාකුසලකම්මවසෙන ආයුහවානායෙව භවමූලං නිප්පාද
 නතො සත්තානාං සීතියා හොති විඤ්ඤාණං විජානනමෙව නාමරූ
 පප්පවත්තනෙන සත්තානාං සීතියා හොති එවං උපකම්මනාදිව
 සෙන ආහාරකිච්චං සාධයමානෙසු පන තෙසු චතතාරි භයාති දඪ
 බ්බානි, සෙය්‍යපිදං කබ්බිකාරාගාතර නිකන්තිහයං එසෙස උපගමන
 මෙව මනොසමෙතනාය අනුගතමෙව විඤ්ඤාණෙ අභිනිපාතොයෙව
 භයනාති නිංකාරණං කබ්බිකාරාගාතර හි නිකන්තිං කන්තා පිතාදිනං
 පුරකබ්බා සත්තා ආහාරකම්මං මුද්දාගණනාදිති කමොති කතොනතා
 අනප්පකං දුක්ඛං නිගමිත්තාති එකමෙව ච ඉමමසිං සාසනෙන පබ්බජි
 කාපි වෙජ්ජිකම්මාදිකාය අනෙකාය ආහාරං පරිසෙසන්තා දිසෙපි
 ධර්මෙ ගාරඤ්ඤා හොනති සමුප්පරායෙපි “තස්ස සම්ඝාටිපි ආදිත්තා
 සමුප්පජ්ජිතා” හි ආදිත්තා ලක්ඛණසංයුතෙන චුත්තනායෙන සමණ
 පෙතා හොනති ඉමිනා තාව කාරණෙන කබ්බිකාරාගාතර නිකන්ති
 යෙව භයනාති වේදිතබ්බං. එසෙසං උපගමිත්තාපි එසෙසොදිනො
 පරෙසං රක්ඛිතොපිතොසුපි දුරාදිසු භණ්ණසු අපරජ්ඣානාති තෙ
 සහභණ්ණක භණ්ණසාමිකා ගහන්තා බණ්ණාබණ්ණිකං වා ඡිඤ්ඤා
 සංකාරකුටෙ පච්චිකන්ති රඤ්ඤා වා නියතානෙතාති නතො තෙ
 රාජා විවිධා කම්මකරණා කාරාපෙති කායස්ස ච ඤෙදු දුගහති තෙසං
 පාටිකම්මා හොති ඉති එසෙසොදමූලකං දිට්ඨමිමිකම්මෙ සමුප්පරාපි
 කම්මෙ හයං සබ්බමාගනමෙව හොති ඉමිනා කාරණෙන එසොගාතර
 උපගමනමෙව භයනාති වේදිතබ්බං. කුසලාකුසලකම්මවායුහතො
 නෙව නං මූලකං තීසු භවෙසු හයං සබ්බමාගතංයෙව හොති ඉමිනා
 කාරණෙන මනොසමෙතනාගාතර ආයුගතමෙව භයනාති වේදිතබ්බං
 පටිසන්ධිවිඤ්ඤාණෙව යසම්මං යසම්මං යානෙ අභිනිප්පාති * තසම්මං තසම්මං
 යානෙ පටිසන්ධිනාමරූපං ගහන්තා ව නිබ්බත්තති තසම්මෙ නිබ්බ
 තෙන සබ්බභයාති නිබ්බත්තනාතියෙව හොනති තම්මූලකතා ඉමිනා කා
 රණෙන විඤ්ඤාණාගාතර අභිනිපාතොයෙව භයනාති වේදිතබ්බං. එවං
 සහයෙසු පන ඉමෙසු ආහාරෙසු සමොසලිඛෙව කබ්බිකාරා
 ගාතර නිකන්තිපරියාදනං. “සෙය්‍යපාපි භික්ඛවෙ වෙ ජයමපති
 කා” හි ආදිත්තා නයෙන සුත්තමංසුපමං දෙසෙසි එසොගාතර නිකන්ති
 පරියාදනං. “සෙය්‍යපාපි භික්ඛවෙ ගාමි නිවමමා” හි ආදිත්තා
 නයෙන නිවමමගාමුපමං දෙසෙසි මනොසමෙතනාගාතර නිකන්ති
 පරියාදනං. “සෙය්‍යපාපි භික්ඛවෙ අභිගාරකාසු” හි ආදිත්තා න
 යෙන අභිගාරකාසුපමං දෙසෙසි විඤ්ඤාණාගාතර නිකන්තිපරියාදනං.

* අභිනිප්පාති

නාම “සෙය්‍යථාපි හික්කිවෙ වොරං ආගුචාරි” නති ආදිනා නයෙත්ති සත්තං නානදුපමං දෙසෙසි නත්‍රායං භූතදන්තං කන්තා සංඛෙ පතො අත්ථෙයොජනා—වෙ කිර ජයමපනිකා දුක්ඛං ගහෙතො පරි තෙතන පාඨෙය්‍යන යොජනසතිකං කන්තාරමග්ගං. පටිපජ් ජංසු තෙසං පඤ්ඤාසයොජනාති ගන්තො පාඨෙය්‍යං නිසාසි තෙ බුජ්ජිපාසාතුරා විරලවුයායං නිසිදිංසු තතො පුරිසො භරියං ආග භද්දෙ ඉතො සමන්තා පඤ්ඤාසයොජනාති ගාමො වා නිගමො වා නත්ති තස්මා යනනං පුරිසෙන කාතබ්බං බහුට්ඨි කසිගොරකබ්බාදි කමමං නදති සක්කා තං මයා කාතුං එහි මං මාරෙත්වා උපභිජමංසං බාදිත්වා උපභිජං පාඨෙය්‍යං කන්තා පුත්තෙන සභිං කන්තාරං නිත්ත රාහිති සාපි ආගසාමි මයාදුති යං තං ඉත්ථිසා ගාතබ්බං බහුට්ඨි පුත්ත කන්තනාදිකමමං තං කාතුං න සක්කා එහි මං මාරෙත්වා උපභිජමං සං බාදිත්වා උපභිජං පාඨෙය්‍යං කන්තා පුත්තෙන සභිං කන්තාරං නිත්තාරෙහිති තතො සො තං ආග භද්දෙ මාතුගාමෙමරණෙන මිනනං මරණං පඤ්ඤායති නති මජ්ඣෙ කුමාරො මාතරා විනා ජිවි තුං සතෙකාගි යදි පන මසං ජීවාම පුන දුරකං ලභෙය්‍යාම භඤ්දුති දුක්ඛං මාරෙත්වා මංසං ගහෙත්වා කන්තාරං නිත්තරාමාති තතො මාතා පුත්තාමාග තාන පිතුසන්තිකං ගච්ඡාති සො අගමාසි අපංසු පිතා මයා පුත්තකං පොසෙසසාමිති කසිගොරකබ්බාදිති අනපපකං දුක්ඛම භුභුං න සතෙකාමි පුත්තං මාරෙත්වා ක්මයෙව තව පුත්තං මාරෙහිති වත්වා තාන මාතුසන්තිකං ගච්ඡාතිති ආග සො අගමාසි අපංසු මාතාපි මයා පුත්තං පඤ්ඤානිසා ගොටතකුක්කුරටතදෙවතායාවනාදිතිපි තාව අනපපකං දුක්ඛමභුභුතං කොපන වාදෙ කුච්ඡියා පරිහරනාති යා න සතෙකාමගං පුත්තං මාරෙත්වනාති වත්වා තාන පිතුසන්තික මෙව ගච්ඡාතිති ආග එවං සො ඕත්තමන්තරා ගච්ඡන්තොයෙව මතො තං දිස්වා පරිදෙවිත්වා සුභාත වුත්තනායෙන මංසාති ගහෙත්වා බාදන්තා පකකමිංසු තෙසං සො පුත්තමංසාගාරො නවති කාර ණෙහි පටික්කුලනකා නෙව දවාය ගොති න මණ්ඩනාය න විභුස නාය කෙට්ඨං කන්තාරනිත්තරණ්ඩායෙව ගොති කතමෙහි නවති කාරණෙහි පටික්කුලනාති වෙ සජාතිමංසනාය ඤ්දුතිමංසනාය පුත්ත මංසනාය පියපුත්තමංසනාය තරුණමංසනාය ආමකමංසනාය අගො වරතාය * අලොභ්‍යතාය අබ්බිතතායාති තස්මා යො හික්කු කබ්බි කාරාහාරං එවං පුත්තමංසසදිසං පසුනි සො තත් නිකන්තිං පරි යාදියති අයං තාව පුත්තමංසුපමායං අත්ථෙයොජනා නිවමමගාමු පමායං පන යථා සා ගාමි සහගිවතො යාවබුරා තාව වමමං උද්දලෙ ත්වා ලුත්තා යං යදෙව නිසස්සාය නිට්ඨති තත් පාණකෙහි බජ්ජමානා දුක්ඛසෙසවාසිකරණං ගොති එවං එසෙසාපි යං යදෙව වජ්ජමාරටම

උණ වා නිසංසාය නිසංගි තුං තං වජ්ඣාරම්මණසමෙතවස්ස වෙදසිහදුක්ඛස්ස අභිකරණමෙව භොති නසමා සො භික්ඛු එස්සාහාරං එවං නිව්චම්මාච්ඡදිසං පස්සති සො තත්ථ නිකන්තං පරියාදියති අයං නිව්චම්මාච්ඡපමායං අත්ථයොජනා—අභිකරකාසුපමායං පන යථා සා අභිගාරකාසු එවං මහාපරිලාභට්ඨන නසො හවා යථා නානා බාහාසු ගහෙත්වා තත්ථ උපකඨිස්සකා වෙ පුරිසා එවං හවෙසු උපකඨිස්ස නත්ථන මනොසමෙතනා නසමා සො භික්ඛු මනොසමෙතනාහාරං එවං අභිගාරකාසුපකඨිස්සකපුරිහසදිසං පස්සති සො තත්ථ නිකන්තං පරියාදියති අයං අභිගාරකාසුපමායං අත්ථයොජනාති, නිසංගිසතාන නුපමායං* පන සෙන සො පුරිසො පුබ්බණ්ණසමයෙ සත්තිසතෙන හඤ්ඤාති තමස්ස සරීරං වණ්ණමසතං කත්වා අනන්තරා අය්ඨවා විනිවිජ්ඣිත්වා පරහානෙයෙව† පතති එවං ඉතරාති වෙ සත්තිසතාතිපි එවමස්ස පතිතොකාසෙ අපතිත්වා ගතාති සත්තාති සබ්බසරීරං ඡද්දවඡ්ඤාමෙව ගොති තස්ස එකවණ්ණමුඛෙපි උපපන්නස්ස දුක්ඛස්ස පමාණං නත්ථි කො පන වාදෙ නිසු වණ්ණමුඛසතෙසු තත්ථ සත්තාතිපාතකාලො විය පටිසංඝි වණ්ණමුඛජනනං විය බ්බජනනං වණ්ණමුඛෙසු දුක්ඛවෙදනු පපාදෙ විය ජාතෙසු බ්බෙසු වට්ටමුලකනානාච්චිදුක්ඛපපාදෙ අපරො නසො ආගුචාරිපුරිසො විය පටිසංඝිවිඤ්ඤාණං තස්ස සත්තිසාතෙති උපපන්නාවණ්ණමුඛා විය විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං වණ්ණමුඛපච්චයා තස්ස පුරිසස්ස කකඛලදුක්ඛපපාදෙ විය නාමරූපපච්චයා විඤ්ඤාණස්ස බ්බත්තිසමමකරණං අට්ඨනවුතිරොගාදිවසෙන නාන පපහාරදුක්ඛපපාදෙ දට්ඨබ්බොති—තස්මා සො භික්ඛු විඤ්ඤාණාහාරං එවං නිසංගිසතානනසදිසං පස්සති සො තත්ථ නිකන්තං පරියාදියති අයං නිසංගිසතානනුපමායං අත්ථයොජනා—සො එවං ඉමෙසු ආහාරෙසු නිකන්තං පරියාදියතෙනා චත්තාරොපි ආහාරෙ පරිජානාති තෙසු පරිඤ්ඤාතෙසු සබ්බමපි පරිඤ්ඤාතවජ්ඣං පරිඤ්ඤාන මෙව භොති, වුත්තං හෙතං භගවතා “කබ්බිකාරෙ හිත්තවෙ ආහාරෙ පරිඤ්ඤාතෙ පචකාමගුණිකො රාගො පරිඤ්ඤාතො භොති පචකාමගුණිකෙ රාගෙ පරිඤ්ඤාතෙ නත්ථි තං සංයොජනං යෙන සංයොජනෙන සංයුතෙනා අරියසාවකො පුන ඉමං ලොකං ආගමෙස්ස එසස්ස භික්ඛවෙ ආහාරෙ පරිඤ්ඤාතෙ තිස්සො වෙදනා පරිඤ්ඤානා භොනාති නිසු වෙදනාසු පරිඤ්ඤානාසු අරියසාවකස්ස නත්ථි කිම් උත්තරිං කිරණීයනාති වදාමි මනොසමෙතනාය භික්ඛවෙ ආහාරෙ පරිඤ්ඤාතෙ තිස්සො තණ්හා පරිඤ්ඤාතා භොනාති නිසු තණ්හාසු පරිඤ්ඤානාසු අරියසාවකස්ස නත්ථි කිම් උත්තරිං කිරණීයනාති වදාමි විඤ්ඤාණෙ භික්ඛවෙ ආහාරෙ පරිඤ්ඤාතෙ නාමරූපං පරිඤ්ඤාතං භොති නාමරූපෙ පරිඤ්ඤාතෙ අරියසාවකස්ස නත්ථි කිම්

* සත්තිසතානනුපමායං—† අපරහාගෙයෙව.

උතතරි. කරණියනාහි වදනි” නි—**නාහිනාසමුදයා ආහාරසමුදයො**
 හි පුරිමනණ්‍යාසමුදයා පටිසනීජනකානං ආහාරානං සමුදයො
 නිබ්බන්තං හොතිති අප්ථො, කථං පටිසනීකමණෙහි නියනනාහිවසෙත්
 උපපනනාසමනිංසරුපගබ්භනාරතාජාතා ඔජා අත්ථි අයං තණ්හාප
 වච්ඤානිබ්බතෙනා උපදිනනකකමුක්ඛිකාරාභාරො පටිසනීචිත්තසමප
 යුතතා පන එසසවෙනතා සයව චිත්තව විඤ්ඤාණනාහි ඉමෙ
 තණ්හාපච්චයතිබ්බතතා අනුඋපදිනනකඵසාමනොවෙනාහිනා
 විඤ්ඤාණාභාරාහි—එවං තාව පුරිමනණ්‍යාසමුදයා පටිසනීජනකානං
 ආහාරානං සමුදයො වෙදිතබ්බො යසමා පනිධි උපදිනනකාපි අනු
 පාදිනනකාපි ආහාරා මිසෙසමා කපිතා තාමො අනුපාදිනනකානාමපි.
 එවං තණ්හා සමුදයා ආහාර සමුදයො වෙදිතබ්බො. අට්ඨලොභසහ
 ගතචිත්තසමුට්ඨිතෙසු හි රුපෙසු ඔජා අත්ථි අයං සහජාතතණ්හා
 පට්ඨයතිබ්බතෙනා අනුපාදිනනකකමුක්ඛිකාරාභාරො ලොභසහගත
 චිත්තසමුප්පන්නා පන එසසවෙනතා සයව චිත්තං විඤ්ඤාණනාහි
 ඉමෙ තණ්හාපච්චයතිබ්බතතා අනුපාදිනනකඵසාමනොවෙනතා
 විඤ්ඤාණාභාරාහි. **ධාණ්‍යානිජොධා ආහාරනිජොධොති** ඉමිසො
 උපාදිනනකානාම අනුපාදිනනකානාම ආහාරානං පච්චයභූතාය
 තණ්හාය නිරොධෙන ආහාරනිරොධො පඤ්ඤායති සෙසං වුත්තන
 යමෙව අයං පන විසෙසො ඉධ පන චත්තාරිපි සච්චාති සරුපෙනෙව
 වුත්තාහි යථා ච ඉධ එවං ඉතො උත්තරිමපි සබ්බවාරෙසුහි තසමා
 සබ්බත්ථ අසමිමුයහනෙනාහි සච්චාති උඛරිතබ්බාති සබ්බවාරෙසු ච
 ඒත්තාවතාපි ඛො ආවුසොහි ඉදං දෙසනානියසාතනං තත්ථ තත්ථ
 දෙසිතිධම්මවසෙන යොජෙතබ්බං තස්ස ඉධ තාව අයං යොජනා.
 ඈත්තාවගාමිති ඉමාය අහාරදෙසනාය වුත්තවනසිකාරපටිච්චෙධි
 වසෙනපිහි වුත්තං හොති එයනෙයො සබ්බත්ථාපිහි. **ආහාරමණ්ණ**
හා නිට්ඨිනා.

ඉදහි සාධාවුසොහි පුරිමනෙයෙනෙව ථෙරස්ස භාසිතං අනිනන්දි
 යො අනුමොදිතා තෙ භික්ඛු උතතරි. පඤ්ඤං පුච්ඡිංසු ථෙරො ච
 නෙසං අඤ්ඤානපි පරියායෙන ව්‍යාකාසි එයනෙයො ඉතො පරෙ
 සුපි සබ්බවාරෙසු තසමා ඉතො පරං එවරුපාති වචනානි අනාමසිනා
 යෙන යෙන පරියායෙන ව්‍යාකරොති තස්සෙව අත්ථං වණණයි
 සොම ඉමිසං පන වාරස්ස සබ්බිපදෙසනාය දුක්ඛම පජානාහිති
 එත්ථ දුක්ඛනාහි දුක්ඛසච්චං; විජාරදෙසනායං පන යං චත්තබ්බං
 සියා තං සබ්බං විසුඨිමග්ගෙ සච්චතිද්දෙසෙ වුත්තමෙවාති. **සච්ච**
වාරමණ්ණහා නිට්ඨිනා.

ඉතො පරං පටිච්චසද්ධිපාදවසෙන දෙසනා හොති තත්ථ ජරාමර
 භවාරො තාව **මොසං මොසනාහි** අයං සබ්බිපතො අතෙකෙසං
 සත්තානං සාධාරණනිද්දෙසොහි ඤාතබ්බො. යො දෙවදන්නස්ස ජරා

භා සොචදත්තස්සානි එවං හි දිවසමපි කථෙන්නාස්ස නෙව සන්ති
පරියාදානං ගච්ඡන්ති ඉඤ්ඤානි පන චිති පදෙති න කොචි සත්තො අපි
රියාදිනොනා භොති තස්මා වුත්තං අයං සංඛෙපතො අනෙකෙසං
සත්තානං සාධාරණනිදද්ධෙසානි. නමිති නමිතිති අයං ගතීථාතිව
සෙත අනෙකෙසං නිකායානං සාධාරණනිදද්ධෙසා; සන්තතින්
සෙති සාධාරණනිදද්ධෙසනිද්දිවස්ස සරුපනිදස්සනං; ජරා ජීරණතා
ති ආදිසු පන ජරාති සභාවනිදද්ධෙසා ජීරණතාති ආකාරනිදද්ධෙසා;
ඛන්ධිච්චනාති ආදයො කාලාතික්කමෙ කිච්චනිදද්ධෙසා පච්ඡිමා වෙ
පකතිනිදද්ධෙසා; අයං හි ජරාති ඉමිනා පදෙන සභාවතො දිපිතා
තෙනාස්සායං සභාවනිදද්ධෙසා ජීරණතාති ඉමිනා ආකාරතො තෙන
ස්සායං ආකාරනිදද්ධෙසා. ඛන්ධිච්චනාති ඉමිනා කාලාතික්කමෙ
දන්නානානං. ඛන්ධිතභාවකරණනිද්ධෙතො ජාලිච්චනාති ඉමිනා
කෙසලොමානං පලිතභාවකරණනිද්ධෙතො; චලිත්තවතාති ඉමිනා
මංසං මිලාපෙත්වා තචෙව චලිතාවකරණනිද්ධෙතො දිපිතාතෙනාස්සා
යං ඉමෙව ඛන්ධිච්චනාති ආදයො නයො කාලාතික්කමෙ කිච්චනිදද්ධෙ
සා තෙති ඉමෙසං විකාරදස්සනාවසෙත පාකච්ඡානා පාකච්ඡරා දස්සි
නා, යථෙව හි උදකස්ස වා වාතස්ස වා අත්තිතො වා නිණ්ණරුක්කි
දීනං වා සමාගගපලිගගතාය වා ඝාමතාය වා ගතමගො පාක
වො භොති නව සො ගතමගො තානෙව උදකාදීති එවමෙවං
ජරාය දන්නාදිසු ඛන්ධිච්චාදිවසෙත ගතමගො පාකච්ඡා චක්ඛුං
උමිමිලෙචාපි ගස්සති * ඛන්ධිච්චාදි නෙව ජරා නති ජරා චක්ඛු
විසෙදාදියා භොති. ආයුතො සංභාති ඉන්ද්‍රියානං පටිපාසොති
ඉමෙ හි පන පදෙති කාලාතික්කමෙසෙව අභිව්‍යාහරතාය ආයුක්කිය
චක්කාදිඉන්ද්‍රියපරිපාකසඤ්ඤිතාය පකතියා දිවතා තෙනාස්සිමෙ
පච්ඡිමා වෙ පකතිනිදද්ධෙසාති වෙදිතංඛා තත්ථ යස්මා ජරං පත්තස්ස
ආයු භායති තස්මා ජරා ආයුතො සංභාතිති එලූපමාරෙන වුත්තා
යස්මා ච දහරකාලෙ සුප්පසන්නාති සුමුමපි අනන්තො විසයං
සුඛෙතෙව ගණ්ණතස්මයාති චක්කාදීති ඉන්ද්‍රියාති ජරං පත්තස්ස
පරිපක්කාති ආලුලිතාති අවිසද්ධති ඔළාරිකමපි අත්තතො විසයං
ගහෙත්තුං අස්මයාති භොනාති තස්මා ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකොති එලූප
මාරෙනෙව වුත්තා සා පනායං එවං නිද්දිවස්ස සබ්බාපි ජරා පාකමා
පටිච්ඡානාති දුච්ඛා භොති තත්ථ දන්නාදිසු ඛන්ධිතභාවාදිදස්සනතො
රුපමමෙමසු ජරා පාකච්ඡරානාම අරුපමමෙමසු පන ජරා නාදි
ස්ස විකාරස්ස අදස්සනතො පටිච්ඡානපරානාම, සුත අවිචි සථි
විති එවමුදි දුච්ඛාභොති තත්ථ මණ්ඩකකරජතපමාලවන්දසුරියාදිනං
විස ව මන්දදසකාදිසු පාණිනං විස ව පුප්ඵළපලලවාදිසු ම ඉපාණි
නං විස අනතරනතරා චණ්ණවිසෙසාදිනං දුඛිකෙදාදියනතො ජරා

* ගස්සනාච ඛන්ධිච්චාදි.

මිහිමිපරා නාම මෙරිනාමරිපරාහි අනෙකුත් නාම අනෙකුත් පත්
 ස්ව, වුනොසු අනෙකරිපරා වර්ණවිසේසාදින. සුමිසේසදියනාම
 පත් සමිපරා නාමාහි වෙදිනබො. ඉතයා පර. මෙස. මෙස. නාම
 ආදි වුනානියෙනව වෙදිනබො. මුනි මිවනනාහි ආදිසු මුනි
 මිවනකමසෙන වුවහි එකවතුපමකනාම සාමසේසදිවනමෙස
 මිවනනාහි මාමවමනෙතලකරිනාදියන. මෙසදි මිකින. හි
 ගුපපහිමිදිපන; අන්තර්ධානනාහි මෙසෙව හිනායා හිනා
 නා. මතුකනායා. * මෙත කෙනහි, පරියායෙන යානායාමපරිදිප
 නා; මමිමුමරිනාහි මිවුසබොන. මරින; හෙන සමුවෙපරිපරි
 දිනි නිසෙමහි. කාමලානාම අනායකා නායා කිරිසා කාලකිසි
 එකෙන ලොකසමුනියා මරින. දිපෙහි. ඉදහි පරමන. දිපෙන
 බන්ධන. මෙසදි ආදිමන පරමනෙන හි මිකියෙව හිප්නාහි
 න සෙනා නාම කොහි මරහි මෙනෙසු පන හිප්මානෙසු සෙනා
 මරින හිනෙනසු මෙනාහි වොහාරො හොහි එන මතුමොකාරවසෙන
 බොනා. හෙසද එකමොකාරවසෙන කලෙබරිසා නිකෙබො මතු
 මොකාරවසෙන වා බොනා. හෙසද සෙසවෙවසෙන කලෙබරිසා
 නිකෙබො වෙදිනබො. කසමා හිමවසෙව රුපකායසබොනායා
 කලෙබරිසා සමවනො අප වා යසමා මාතුමොකාරානිකාදිසු බො
 හිප්නොන ව නිමි නිකිපහි නාමා නොස. වසෙන බොනා
 හෙසද මනුසාදිසු කලෙබරිසා නිකෙබො එන ව කලෙබරිසා
 නිකෙබොකාරනෙන ව මරින. කලෙබරිසා නිකෙබොහි වුනන
 නාහි එවමනො දුටුමෙබා ඉති අසව පරා ඉදව මරින. ඉද. මුමි
 නාමුනොහි ඉද. උගහි මිකිනො කනා පරාමරිනාහි කෙසෙහි
 මෙස. වුනනනාමෙවො. පරාමරිනාමරිනා හිමිනා.

පාතිමාර පාති සකුනාහි ආදිසු පායනමෙන පාති සාය. අපරිසු
 නොයනනාවසෙන වුනනා සකුනායනමෙන සකුනාහි යා පරිසු
 නොයනනාවසෙන වුනනා; මිකිනමනමෙන බන්ධනාහි සා අනෙක
 ප්ලාසුපවසෙන වුනනා; හෙ හි අනෙකොස. මෙකොසව මිකින
 මනා පරිසනා විස පරිසන. ගණනාහි, අනිනිබ්බකනමෙන
 අනිනිබ්බකන හි සා සංසෙදප්පපාතිකවසෙන වුනනා, හෙ හි පාන
 වායෙහි හුනා නිබ්බන්තනාහි අස. නාම වොයාරදෙසනා ඉදහි පර
 මරිප්පෙනාම මොහි බොනෙයව හි පරමනෙනා පාතුමනනා
 සෙනා නාම ව බන්ධනනාහි එකමොකාරවසෙන එකයා මතුමො
 කාරවසෙව මතුන. පවමොකාරවසෙව පමනිනාම ගනන. මෙදි
 කබො. සාතුනාමොහි උපහන; ආසනනාහිනාහි එන නාම නාම
 ප්ලාසුපවසෙනවසෙන සබොනො වෙදිනබො; අපරිපානාහි
 ස්නානායා පාතුමොකාරවසෙව; යාහි පාතුමනනාහි නොව හි නාම පර

ලබාගත් නාම ගොනක්. අසං වුවිච්ඡායාමයා ජාතීන් ඉමිනා පස්සා
වෙතොසො පරමෙතො ච දෙසිනාය ජාතියා නිගමනං කප්පනිකි;
භවිසමුදයොති එතං පන ජාතියා පච්චයභුතො කාමහවො වෙදිත
බෙබ්බා, සෙසං වුත්තනායමෙවාති. ජාතිමණ්ණනා නිතිනා.

හව්වාසර කාමහවොති කමහවො ච උපායනිහවො ච; තත්ථ
කාමහවො නාම කාමහවුපගමං කමමෙව තං හි උපපත්තිහවස්ස
කාරණිකතා “සුඛො බුචානං උපායෙදුදෙකකා පාපස්ස උච්චයො” හි
ආදීති විස ඵලවොතාසරන හවොති වෙදිතබෙබ්බා උපපත්තිහවො
නාම හෙත කමෙමන නිබ්බතතං උපාදිනනවකිපවකං තං හි එතථ
හවෙ හවතීති කතො හවොති වුත්තං එවං සබ්බථාපි ඉමං කමමි
උපපත්ති ච උභයමෙපනනං කාමහවොති වුත්තං එසනායො රූපා
රූපහවෙසු. උපාදායසමුදයාති. එතං පන උපාදානං කුසලකම්මහ
වස්ස උපනිස්සයවසෙතෙව පච්චයො හොති අකුසලකම්මහවස්ස
උපනිස්සයවසෙතාපි සත්තාදිවසෙතාපි උපපත්තිහවස්ස පන
සබ්බස්සාපි උපනිස්සයවසෙතෙව සෙසං වුත්තනායමෙවාති. උපාදාන
වාසර කාමුපාදානනාති ආදිසු වස්තුකාමං උපාදියනාති එතෙන සයං
වා තං උපාදියනීති කාමුපාදානං කාමො ච සො උපාදානවාති වා
කාමුපාදානං උපාදානනාති දල්හගහණං වුවිච්චි දල්හගෙතො හි එතථ
උපසද්දෙ උපාදාය උපකථාදිසු විස පච්චකාමගුණිකසෙසනං රාශික
අභිවචනං අයමෙතථ සංකේධපො විජාරතො පනොතං “තත්ථ කතමං
කාමුපාදානං යො කාමෙසු කාමවත්තෙ” හි වුත්තනායමෙනව වෙදි
නබ්බං. තථා දිඨ්ථි ව සා උපාදානවාති දිට්ඨිපාදානං අථවා දිඨ්ථි උපාදි
යති උපාදියනාති වා එතෙන දිඨ්ඨිනාති දිට්ඨිපාදානං උපාදියති හි පුරි
මද්ධං උත්තරදිඨ්ථි උපාදියනාති ව නාය දිඨ්ථි යථාහ “සංයොතො අත්තා
ච ලොකො ච ඉදමෙව සථං මොඝමදාද” නති ආදි සීලබ්බකුපා
දානඅත්තවාදුපාදානවජ්ජිතස්ස සංඛදිඨ්ඨිගතසෙසනං අභිවචනං අය
මෙතථ සංකේධො විජාරතො පනොතං “තත්ථ කතමං දිට්ඨිපා
දානං තත්ථ දිනන” නති වුත්තනායමෙනව වෙදිතබ්බං තථා
සීලබ්බකුපාදියනාති එතෙන සයං වා තං උපාදියති සීලබ්බකම තං
උපාදානවාති වා සීලබ්බකුපාදානං යොසීලසොවනාදීති හි එවං සුඨි
ති අගිතිවෙසතො සයමෙව උපාදානාති අයමෙතථ සංකේධො විජාර
තො පනොතං “තත්ථ කතමං සීලබ්බකුපාදානං ඉතො ඕභිධා සමණ
බ්බානග්ගනං සීලෙන සුඨි” යි වුත්තනායමෙනව වෙදිතබ්බං. ඉදාහි
වදහති එතෙනාති වාදෙ උපාදියනාති එතෙනාති උපාදානං කීං
වදහති උපාදියනාති වා අත්තානං අත්තතො වාදුපාදානං අත්තවාදු
පාදානං අත්තවාදෙතනමෙව වා අත්තා යි උපාදියති එතෙනාති අත්ත
වාදුපාදානං විසතිවස්තුකාය සත්තා යි දිට්ඨියා එතං අභිවචනං අය
මෙතථ සංකේධො විජාරතො පනොතං “තත්ථ කතමං අත්තවාදුපා

ඉතිහාසය අනුව සුප්‍රසිද්ධයා අරියානා අදහසාදී" යන වූයෙකු
 කෙරෙහි වෙදිකබිම - නාණිකාසමුදයානි එළු තණතා කාමුරාදනාස
 උපනිසායවසෙන අනන්තරසමනාතරනාපිවිතනාසෙවනවසෙ
 නවා පව්වසො අවසෙසානං පන සතප්පාදිවසෙනපි සෙසං වූයෙකු
 යමෙවානි. තණතාවාසෙ රූපනණ්ණා - පෙ - බම්බිනණ්ණානි එතං
 මිහිමාවාසෙදිසු උපනිවිසියා පවතනාස තණතාස සෙව්විසුතනා
 මුහුණ්ණප්පනානි එවමාදිසු පිනිතො නාම. විස පිතිසදිසාරමෙණ
 භො නාම. එළු ව රූපාරමෙණතණ්ණා රූපෙ තණ්ණානි රූපතණ්ණා
 භා කාමරාගණාවෙන රූපං අසාදෙනති පවතනමානා කාමතණ්ණා
 සසතදිවසිසතතනරාගණාවෙන රූපං නිදං බුටං සසතනනති එව
 අසාදෙනති පවතනමානා භවතණ්ණා උපෙද්දිවසිසතතනරාග
 භාවෙන රූපං උප්ප්පති විතසසති පෙව්ව න භවතිති එව
 අසාදෙනති පවතනමානා විතවතණ්ණානි එව. හිවිධා භො
 ති යථා ව රූපතණ්ණා නථා සප්පතණ්ණාදසොපිති එතානි
 අධාරස තණ්ණානං විවරිතානි භොනති නානි අප්ඛිතතරූපාදිසු
 අධාරස බිහිසිරූපාදිසු අධාරසානි ඡාතියං ඉති අනිතානි
 ඡාතියං අනාගතානි ඡාතියං පච්චුප්පනානි ඡතනියානි අධි
 සතං. අප්ඛිතානිසසුපාදාය අයමිති සති ඉන්ද්‍රියමිති සති භොතිති ව
 එව මාදිති අප්ඛිතතරූපාදිතිසසිතානි අධාරස බාහිරසුපාදාය
 ඉමිතා අයමිති සති ඉමිතා ඉන්ද්‍රියමිති සති භොතිති බාහිරරූපාදිති
 සසිතානි අධාරසානි ඡතනියං ඉති අනිතානි ඡාතියං අනාගතානි
 ඡතනියං පච්චුප්පනානි ඡතනියානි එවමිති අධිසතතණ්ණාවිවරි
 තානි භොනති පුන සම්මතෙ කපිතමානෙ රූපාදිසු ආරමෙණ්ණ
 ජලෙව තණ්ණාකායා තිසෙසාසෙව කාමතර්කාදසො භොනතිති
 එව.

නිදෙසකෙරෙන නිදෙසවිස්ථාරා විස්ථාරයා ව
 පුන සම්මතතො තණ්ණා විසුද්ධතබ්බා විභාපිතා,

මෙදිනා සමුදයානි එළු පන වෙදනානි විපාකවෙදනා අධිපෙස
 නා සා කථං ජසු මාසෙසු තණ්ණාය පව්වසො. භොතිති වෙ ? අසාද
 නීයතො සුඛාය ති වෙදනාය අසාදෙනා අ. යා නං වෙදනා මම
 යනතා වෙදනාය තණ්ණං උපපාදෙනා ම. පාරාගරනනා හුමා
 මිහිමාවාසෙ ඉන්ද්‍රියමෙව රූපං පනෙන්නානි පු. ව නං අසාදෙනති
 ආරමිණ්ණදායකානව විතකකාරාදිනං සසාදාරං කෙරෙනානි තථා
 සොතමාරාදිසු ඉන්ද්‍රිය සද්දදසො පනෙන්නානි පු. ව නෙ අසාදෙ
 නති ආරමිණ්ණදායකානව විතකවාදකතනාදිසු දකතනනවායනානා
 මිහිපිප්පසංදයාකාදිනං සකකාරං කෙරෙනානි යථානිං යථා පුතන
 කුණෙතෙන පුතනං මමාසතනා ධාතියාපි සකකාරං කෙරෙනානි සසා
 කුණපිප්පිතාදිනිසෙව නං පාසෙන්නානි වෙවි නොප්පන්නා ව සෙසං වූයෙකු

මහමල්වැව වෙදනාවාගේ වෙදනාසායන වෙදනාසමුහ; මහමල්වැව
 සේනා වෙදනා-පප-මනෝසම ඵස්සනා වෙදනාති එඵං “මහමල්
 සමිඵසාපා වෙදනා අඤ්ඤාකුසලා අඤ්ඤාපඤ්ඤා”ති එඵං විහ
 මහිත ආයතනනා වකුලාදාදිසු පවතනානං කුසලාකුසලාච්ඡාකනවෙ
 දනානං සාධිපුණෙනා මනානාතිපුණෙනාති එවමාදිසු මාතිනො කාමං
 විස මාතිසද්දියවත්තනො නාමං වචනෙත්ථ පුනෙත්ථ වකුලසමිඵසාසෙන
 කුපානා වෙදනාති වකුලසමිඵසාපා වෙදනා එසනෙයා සබ්බත්ථ අයං
 භාවෙත්ථ සබ්බසමාගිකා කථා විපාකවසෙන වකුලවාගේ වෙ වකුල
 විඤ්ඤාණගති වෙ මනෝධාතුයො ජිජ්ඣො මනෝවිඤ්ඤාණධාතුයො
 ති එතාති සප්පයුත්තවසෙන වෙදනා වෙදිතබ්බො එසනෙයා සොන
 මාරාදිසු මනෝවාගේ මනෝවිඤ්ඤාණධාතුසම්පයුත්තො වා, ජ සේනසමු
 දයාති එත්ථ පන අවචාගේ පව්වත්තපවදනානං සගජාතවකුලසමි
 ඵසාදිසමුදයා සමුදයෙති අවසෙයානං වකුලසමිඵසාපාදයො උපති
 සසයාදිවසෙන පච්චයා මනෝවාගේ නදුරුමණවෙදනානං අවාගි
 කානව පටිසංඝිතවසිතවුතිවෙදනානං සගජාතමනෝසමිඵසාසමු
 දයා සමුදයො හොතිති වෙදිතබ්බො.

මෙසං චුදානකයමවං ඵසාපාගේ වකුලසමිඵස්සෙති වකුලමති
 සමිඵස්සො; එසනෙයා සබ්බත්ථ වකුලසමිඵස්සො කායසමිඵස්සොති
 එතතාවතා ව කුසලාකුසලවිපාකපව්වත්තකා දස ඵසො චුදානා
 හොති මෙසං සංඝසමිඵස්සෙති ඉමිනා සෙසවාචිසතිලොකිසවිපාක
 සමිඵසුත්තඵසා; සලාසනාසමුදයාති ජනනං වකුලායනනාදිනං
 ආයතනනානං සද්දයෙන ඉමිසං ජබ්බිමසාපි ඵසාසො සමුදයො
 හොතිති වෙදිතබ්බො. සෙසං චුදානකයමවං ති සලායනනවාගේ
 මහබ්බාසනානාති ආදිසු යං වතතබ්බං තං සබ්බං විසුචිමලො බකු
 නිගේදසෙවෙව සංගතනනිගේදසෙ ව චුදානකයමවං නාම ජායසමු
 දයාති එත්ථ පන යව නාමං යව රූපං යව නාම රූපං නසො ආයතන
 සො පච්චයො හොති නසො වසෙන විසුචිමලො පටිච්චසමුපපාදති
 ගේදසෙ චුදානකයෙන නාම රූපසමුදයා සලායනනසමුදයො අමිදිත
 බ්බො—සෙසං චුදානපසකාරමෙවං ති—නාම රූපවාගේ නමනලකබ්
 රණං නාමං රූපසනලකබ්ණං රූපං විචාරවාගේ පනසො වෙදනාති
 වෙදනාකරණො; ඤ්ඤාති සඤ්ඤාකරණො; මෙතනා ඵස්සො මන
 සිනාගොති සබ්බාරකකොකො වෙදිතබ්බො; කාමව අඤ්ඤාපි සබ්බා
 රකකකුසලිතතා බම්බො සනති ඉමෙව පන නයො සබ්බදුබ්බලෙසුපි
 විතෙත්තසු සනති නසමා එතෙසංගෙව වසෙනෙත්ථ සබ්බාරකකො
 දසිතො. මනොසමි මහාසුනාතිති එත්ථ වතතාරිති ගණනපරිචේක්
 ගේද මහාසුනාතිති සධ්විආපතොජවායා; ගෙන පන කාරණෙන
 භාසුති මහාසුනාතිති චුදිචනාති යො වෙත්ථ අඤ්ඤාදො විනිවික්ඛනායො
 ගො සබ්බාසො විසුචිමලො රූපකමකිතිගේදසෙ වතෙනා. මහා

කවි-මහාභූතානං උපාදයාති එත් සන චතුරතනනති උපාදයානෙති
 භාමිවචනං චතුරාරි මහාභූතානිති වූතනං හොති උපාදයාති උපාදි
 සිතියා ගතොපාති අනෙකා නියායායතිපි එකෙ පවනතමානනිති
 අයමෙත් විසෙයො සමුග්ගෙත් වා එතං සාමිවචනං තෙන චතුරතනම
 මහාභූතානං සමුග්ගං උපාදය වතනමානං රූපනති අයමනෙත් ටෙදි
 තාබෙබ්බං එවං සබ්බපාපි යාති ව චතුරාරි පඨවි ආදීනි මහාභූතානි
 යව චතුරතනං මහාභූතානං උපාදය වතනමානං චතුරාරිතනාදි
 භගදෙන අභිධමෝ පාලියමෙව වූතනං තෙවිදිතිවිධං රූපං කං
 සබ්බවපි රූපනති ටෙදිතබ්බං. විඤ්ඤාණසමුදයාති එත් සන යං
 විඤ්ඤාණං යසං තාමසං ගුණ රූපසං යසං ච නාමරූපසං පව්ව
 යො හොති තසං වසෙන විසුච්චගෙන පටිවචසමුපපාදනිදෙයෙ
 වූතනතයෙනෙව විඤ්ඤාණසමුදයා නාමරූපසමුදයො ටෙදිතබ්බං;
 සෙයං වූතනතයමෙවයාති.

විඤ්ඤාණමාර චතුර්විඤ්ඤාණං චතුර්විති විඤ්ඤාණං චතුර්
 භවා වා ජාතං විඤ්ඤාණනාති චතුර්විඤ්ඤාණං; එවං සොතසාණි
 ජිවිතානායවිඤ්ඤාණාති ඉතරං පන මනොයෙව විඤ්ඤාණනාති
 මුලනා විඤ්ඤාණං චපච්චිඤ්ඤාණපජ්ජනානං තෙහුවකවිපාකවිතානි
 ඉයසනං අභිවචනං. සබ්බාදසමුදයාති එත් සන යො සබ්බාදරා
 යසං විඤ්ඤාණසං පටිමයො හොති තසං පසෙන විසුච්චගෙන
 වූතනතයෙනෙව සබ්බාදසමුදයා විඤ්ඤාණසමුදයො ටෙදිතබ්බං.
 ඉයසං වූතනතයමෙවයාති. සබ්බාරවාතෙ අභිසබ්බාරණලකනිතො
 සබ්බාරො විජාරවාතෙ සුත්තසං කාසසංඛාරොති කායතො පවතන
 සබ්බාරො කායවාතෙ වොත්පනවසෙන පවතනානං කාමාවචරකුස
 ලතො අධිනනං අකුසලතො වාදසනනානාති විසතිසා කායසමෙක
 නානමෙනං අභිවචනං, චිත්තසබ්බාරොති පටිවාතෙ චචනභෙදවසෙන
 පවතනානං විසතිසා එව චිත්තමෙතනානමෙනං අභිවචනං; චිත්ත
 සංඛාරොති විතතතො පවතනසබ්බාරො කායවච්චිවාතෙ වොත්
 පනං අකාමා රහොතිසිද්ධිං විනොනතාසං පවතනානං ලොකික
 කුසලාකුසලවසෙන එකුතනිංසමනොසමෙතනානමෙනං අභිවචනං.
 අච්ඡිකාසමුදයාති එත් සන කුසලානං උපජායසංපසෙන අකුසලා
 නං සභ්ජාතාදිවසෙනපි අච්ඡිකා පටිමයො හොතිති ටෙදිතබ්බං.
 ඉයසං වූතනතයමෙවයාති—පෙ—අච්ඡිකාවාතෙ රහතං අඤ්ඤාණනාති
 වූතනසමෙව අඤ්ඤාණං මොහසෙයනං අභිවචනං; එසනසෙය සමුද
 යෙ අඤ්ඤාණනාති ආදිසු කාත් චතුති කාදණෙහි දුතෙක අඤ්ඤාණං
 ටෙදිතබ්බං අනොගමනො * වාදිතො ආරම්භණො පටිච්ඡාදන
 භො ව තථා හි තං දුතෙකච්ඡිපරියාපනනතො දුතෙක අනොගමනං.

* අනොගමනො

සංඝරාජානන්ද. එකක නිසා සපයීමට හැකි වන වැඩු ආරම්භයට වඩා වැඩු ආරම්භය දුකට සිටීමට නං පටිපාටියෙන් නිසා යාපා වල නිසා *
 ආරම්භයට වඩා වැඩු ආරම්භය දුකට සිටීමට නං පටිපාටියෙන් නිසා යාපා වල නිසා *
 ආරම්භයට වඩා වැඩු ආරම්භය දුකට සිටීමට නං පටිපාටියෙන් නිසා යාපා වල නිසා *
 ආරම්භයට වඩා වැඩු ආරම්භය දුකට සිටීමට නං පටිපාටියෙන් නිසා යාපා වල නිසා *
 ආරම්භයට වඩා වැඩු ආරම්භය දුකට සිටීමට නං පටිපාටියෙන් නිසා යාපා වල නිසා *
 ආරම්භයට වඩා වැඩු ආරම්භය දුකට සිටීමට නං පටිපාටියෙන් නිසා යාපා වල නිසා *
 ආරම්භයට වඩා වැඩු ආරම්භය දුකට සිටීමට නං පටිපාටියෙන් නිසා යාපා වල නිසා *
 ආරම්භයට වඩා වැඩු ආරම්භය දුකට සිටීමට නං පටිපාටියෙන් නිසා යාපා වල නිසා *
 ආරම්භයට වඩා වැඩු ආරම්භය දුකට සිටීමට නං පටිපාටියෙන් නිසා යාපා වල නිසා *
 ආරම්භයට වඩා වැඩු ආරම්භය දුකට සිටීමට නං පටිපාටියෙන් නිසා යාපා වල නිසා *
 ආරම්භයට වඩා වැඩු ආරම්භය දුකට සිටීමට නං පටිපාටියෙන් නිසා යාපා වල නිසා *
 ආරම්භයට වඩා වැඩු ආරම්භය දුකට සිටීමට නං පටිපාටියෙන් නිසා යාපා වල නිසා *
 ආරම්භයට වඩා වැඩු ආරම්භය දුකට සිටීමට නං පටිපාටියෙන් නිසා යාපා වල නිසා *
 ආරම්භයට වඩා වැඩු ආරම්භය දුකට සිටීමට නං පටිපාටියෙන් නිසා යාපා වල නිසා *
 ආරම්භයට වඩා වැඩු ආරම්භය දුකට සිටීමට නං පටිපාටියෙන් නිසා යාපා වල නිසා *

එවක සංඝරාජානන්ද ඉමසමි සුතෙකු කතුවෙහි පවසායො ආකාරවාරො දුකට වාරො පරාමර්ශනාති භවට පාදනනන්දා වෙදනා එකසලාස නනනා මරු පටිඤ්ඤාණසංකීර්ණා ආභව වාරොති සොලස වාරො වුත්තා තෙසු එකෙකසු වාරසු සංඝිත පටිඤ්ඤාණ වාරොති සිත තතා වත්තිං සංඝානාති භොනති ඉති ඉමසමි සුතෙකු ඉමෙසු වත්තිං සංඝානෙසු වත්තාති සංඝානාති භොනති එතෙසංගෙව විහරා රවිභෙදන වුත්තෙසු සොලසෙසු භොනෙසු අරහත්තං කපිතං ටෙ

* යාපා වල නිසා † නිසාමි සංඝවටි ‡ පටිපාටියෙහි න

කන් අබ්බක්කිරි නං ආකාසං උද්ධති සංඛං චතුරභිනිනියා මිත්තියා
 අභි චිතනං දෙවලොකානං වෙමස්සිනො චක්ඛරතනං ඕතරිනියා
 පඨවියං පටිට්ඨාසි සංඛං පරිනායකත්තත්තප්පමුඛාය චතුරභිනිනියා
 සෙත්තාය රාජා චිත්තකාමා නාමනිංසගට්ඨනං අගථාසි සංඛො මනියා
 තා ආගමොති සුචාට තස්ස පච්චුයත්තනං කනියා සවාග්ගත්තෙන
 මහාරාජ සකත්තෙන මහාරාජ අනුසාස මහාරාජානි චිත්තියා සංඛං නාට
 කෙති රජුං වෙ භාගෙ කනියා එකා භාගෙද්ධි රජෙද්ධි නාමනිංසග
 චිත්තෙ පභිනිතමනොසෙව මනුස්සභාවො විචච්ඡි දෙවභාවො පාත්තු
 රහොසි තස්ස කිර සකෙසාන සංඛං සංඛුකමිත්තෙලාය භික්ඛිනාසං
 අකම්මිතමෙහනමනෙතන නානාතං පඤ්ඤාසති නං අසලලකෙති
 නො දෙවා සකකස්ස ච තස්ස ච නානතෙන මුද්ධනති සො තත්
 ජිබ්බසමපාතතිමනුගවමානො යාවජ්ජන්තිංසසකකා උපපජ්ජමා චුතා
 නාට රජුං නාමරමා අනිතොට * කාමෙති තතො චිත්තියා අතත
 නො ලස්සානෙ පතිතො වාතානපෙන චුටිතගතො කාලමකාසි
 චක්කරතෙන පන් පඨවියං පටිනිතෙ පරිනායකරතනං සුචරිත්තං
 පටිචෙ මනියානුපඤ්ඤා † ලිඛාපෙමා ඉදං මනියානුරජුනති රජු
 මනුසාසි තෙට් නිති දිපෙති ආගතමනුස්සා පුන් ගනතුං අසනෙතො
 නො පරිනායකරතනං උපසංකම්මමා දෙව මයං රජෙද්ධි ආනුසා
 වෙන ආගතා ඉද්ධි ගනතුං න සකෙසාම වසන්ට්ඨනං නො දෙ
 හිති යාවිංසු සො තෙසං එකෙකජනපදමද්ධි තත් පුබ්බවිදෙහතො
 ආගතමනුස්සාති ආට්ඨිතපපදෙසො ‡ තායෙව පුරිමසඤ්ඤාසි විදෙහ
 රට්ඨනති නාම ලති අපරගොයානතො ආගතමනුස්සාති ආට්ඨිතපප
 දෙසො අපරනානානපදෙති නාම ලති උගතරතුරුතො ආගතමනු
 ස්සාති ආට්ඨිතපපදෙසො කුරුරථිනති නාම ලති පඤ්ඤා පන ගාම
 භිගමාදෙසො උපාදය බහුවචනෙන මොග්ගසි තෙන වතං කුරුදු
 විගරහිති.

කම්මාස්ස ධම්මස්නාම කුරුතං නිගමොති කම්මාස්සධම්මනති
 එත්තෙති ධර්මාස්ස දකාරෙන අත්ථං වර්ණෙය්නති කම්මාසො එත්ත
 දම්මොති කම්මාස්සදම්මං කම්මාසොති කම්මාසපාදෙ පොරිසාදෙ
 චුළුවති තස්ස කිර පාදෙ බාණ්ඩකෙන විධිතො වණො රුගනො
 විකන්දරුද්ධිසො හුනි රුති තස්මා කම්මාසපාදෙති පඤ්ඤාසිත්ත
 සො ච තස්මිං ඕකාසෙ දම්මො පොරිසාදහාවතො පටිසෙගිතො
 මකන මහාසමෙත්ත කකරසම්මං ජාතකෙති සුතසොමජාතකෙති
 ඕසෙ ඉමෙ පන පෙරා ජයද්දිසජාතකෙති ඵදනති තදති මහාස
 මෙත්ත කම්මාසපාදෙ දම්මො යමාග.

අනිතතොට † මනියානුපාතනං ‡ ආට්ඨිතපපදෙසො

“පුතෙකා සද් ගෝ ජයදිසසා පවාරට්ඨාධිපතියා අනුපෝ
වජ්ඣා පාණං පිතරං අමොචයි. කම්මාසපාදම්චගමපසාදයි” නැති.

කෙළී පන ධිකාරෙතොව අප්ථං වණ්ණංයනාති කුරුරට්ඨවාසීනං
කීර කුරුවනධිවෙමා. * තස්මිං කම්මාසො ජාතො තස්මා තං ඨානං
කම්මාසො එත්ථ ධිවෙමා ජාතොති කම්මාසාධම්මිනාති චුච්චති තත්ථ
නිව්ට්ඨතිගමස්සාපි එතඤ්චනාමං භුමිවච්චනෙන කස්මා න චුත්ත
නති අච්ඡන්තාකාසතො ගතවතො කීර තස්මිං නිගමෙ වසතො
කාසො කොපි විහාරො නාතොසි නිගමතො පන අපකස්සංචි අඤ්ඤ
තරස්මිං උදකසම්පන්න රමණීයෙ භූමිභාගෙ මහාවනසණ්ඩො
අතොසි තත්ථ ගතවා විහාසි තං නිගමං ගොචරගාමං කත්වා තස්මා
එවමෙත්ථ අත්ථා වෙදිතඤ්ඛා කුරුසු විහරෙති කම්මාසාධම්මං නාම
කුරුතං නිගමො තංයෙව ගොචරගාමං කත්වාභී ඵකාසතො අයං
හික්ඛිවෙ මංගොති කස්මා ගතවා ඉදං සුත්තමහාසි කුරුවාසීනං
ගම්භීරදෙසනාපටිගගණ්ණසම්මන්තං කුරුරට්ඨවාසීනො කීර හික්ඛු
හික්ඛුණීයො උපාසකඋපාසිකායො උතුපට්ඨසාදිසමපනතතො
තස්ස රජස්ස සප්පායඋතුපට්ඨසමෙවනෙන නිව්ටං කල්ලසරීරං
කල්ලවිත්තං ව ගොඤ්ඤි ගො විත්තසරීරකල්ලතාය අනුගගතිත
පඤ්ඤබලා ගම්භීරකථං පටිගගණෙනුං සමත්ථා ගොනති තෙන තෙ
සං ගතවා ඉටං ගම්භීරදෙසනාපටිගගණ්ණසම්මන්තං සප්පායනෙනා
එතථිසතිසා ඨාතෙසු කම්මසානං අරහතෙන පකඛිට්ඨො ඉදං ගම්භී
රත්ථං සතිපට්ඨානසුත්තං අහාසි යථාහි † පුරිසො සුචර්ණවණ්ණො
වකං ලභිතො තත්ථ නානාපුප්ඵාති පකඛිට්ඨස්ස සුචර්ණවණ්ණසං වා
පන ලභිතො සත්තත්තනාති පකඛිට්ඨස්ස එවං ගතවා කුරුරට්ඨවාසී
පරිසං ලභිතො ගම්භීරදෙසනං දෙසෙසීති තෙනෙනෙත්ථ අඤ්ඤාතිපි
ගම්භීරත්ථාති දීඝනිකායෙ මහානිදුනං මහාසතිපට්ඨානං ඉමයමිං
මජ්ඣිමනිකායෙ සාරොපමං රුක්ඛුපමං රජපාලං මාගඤ්ඤං ආනජ්
සප්පායනාති අඤ්ඤාතිපි සුත්තනාති දෙසෙසී අපි ඩ තස්මිං ජනපදෙ
වතස්සාපි පරිසං පකඛිට්ඨාසි සතිපට්ඨානභාවනානුසොගමනුසුත්තො
විහරනාති අනතමසො දුෂකම්මකරපරිජනාපි සතිපට්ඨානපටිසං
සුත්තමෙව කථං කමෙතති උදකත්ථසුත්තකනනනට්ඨානාදිසු තීර
ත්ථකකථානාම නප්පවත්තති සවෙ කාපි ඉඤ්ඤි අමච්චිමං කතරං සති
පට්ඨානභාවනං මනසිකරොසීති පුච්ඡතා න කිම්භිති වදති නං ගර
ගනති ධිරජු තව ජීවිතං ජීවමානාපි කිං මතසදිසාති අථ නා මාදුති
පුත එවමහාසීති ඔවදිතො අඤ්ඤතරං සතිපට්ඨානං උගගණ්ණාපෙ
නති යා පන අහං අසුකස්සතිපට්ඨානං නාම මනසිකාරොමිති වදති
තස්සා සාධු සාධුති සාධුකාරං දතො තවජීවිතං සුජීවිතං කිං නාම මනු
ස්සත්තං පත්තා තවත්ථාය සමමාසම්බුච්චො උප්පනනාතිපි ආදීති පසං

* කුරුවනධිවෙමා, † තං සථාහි

භනති න කෙවලවෙත් මනුස්සජාතිකායෙව ස්ථිතධ්මානවනසිකා
 රෙ යුතතා තෙ නිසසාය විතරතතා තිරව්වානතනාපි තත්ථං වජ්ඣු * එ
 කො කිර නවගණො † සුවපොතකං ගහෙත්වා සිකඛාපෙතනතා විව
 රති සො භික්ඛු ඤාපස්සයං උපජිස්සාය වසිත්වා ගවනකාලෙ සුව
 පොතකං පමිළුසිත්වා ගතො තං සාමණේරියො ගෘහිතා පටිප්ඨතිං
 සු බුබුරුකිත්තාති නස්ස නාමං අකංසු තං එකදිවසං පුරතො නිසි
 රතං දිස්වා මහාපෙරි ආග බුබුරුකිත්තාති කිං අයෙයති අත්ථි තෙ
 කොචි භාවනාමනසිකාරොති නන්දියෙයති ආදිසො පබ්බතානං
 සනතිකෙ වසනොත නාම විසසධ්මඅත්තසාවෙන හවිතුං නවට්ඨති
 කොච්ඡෙව මනසිකාරො ඉවජිතබ්බොති නිමං පන අඤ්ඤං න සකම්
 ස්සපි අභි අට්ඨති සප්ඤායං කතොතිති, සො පෙරියා ඔවාදෙ යත්වා
 අභි අභි සප්ඤායෙනො චරති තං එකදිවසං පාතොව තොරණ
 ගො නිසිදිත්වා බාලාතපං තප්පානං එකො සකුණො නබප්පරෙත
 අත්තගෙසි සො කිරිති සද්දමාසි සාමණේරියො සුත්වා අයෙය බුබු
 රකිත්තා සකුණොත ගතිපතා මොළෙම නගති ලෙඛිට්ඨාදීති ගහෙ
 ත්වා අනුබන්ධිතා ගණනිසු තං ආනෙත්වා පුරතො යපිතං පෙරි ආග
 බුබුරුකිත්ත සකුණොත ගතිතකාලෙ කිං විගොසිති න අයෙය
 අඤ්ඤං විගොසිං අධ්මජොව අභිපුරං ගහෙත්වා චූළති කතරසමිං
 ති යානෙ විපජ්ජිත්තාතිති එවං අයෙය අට්ඨි පුරුළෙව විගොසිත්තාති
 සාධුසාධු බුබුරුකිත්ත අනාගතභවස්ස තෙ පට්ඨයො හවිස්සතිති, එවං
 තත්ථ තිරව්වානතනාපි සතිප්පානමනසිකාරයුතතා තස්මා තෙසං
 හගවා සතිප්පානවුච්ඡිපෙව පජානනතා ඉදං සුතං අභාසි තන්ථ
 එකාසනොති එකමනො; ගොසෙති.

මගො පත්ථො පථො පථෙජා අජ්ඣං වට්ඨමාසනං.

නාවා උභතරසෙතුං කුලො ච හිසි සංකතමා” ති.

බහුති වා නාමාති ස්වායං ඉධ අයන නාමෙන චතොතා තස්මා
 එකාසනො අයං භික්ඛවෙ ට්ඨෙගොති එවං එකමනො අයං භික්ඛ
 වෙ මගො ක.වෙධාපථගුතොති එවං භද්ධා ද්විතීබ්බො අථවා එකො
 න අයිතබ්බොති එකාසනො එකෙනාති ගණකසිතණිකං පභාය විවෙ
 කට්ඨෙන පමිවිතෙන න අයිතබ්බොති පට්ඨජිත්තබ්බො අයනති වා
 එතෙනාති අයතො සංසාරණො නිබ්බානං ගව්ජනතිති අත්ථො එක
 ස්ස අයතො එකාසනො එකස්සාති යෙධ්මස්ස සබ්බසත්තසෙට්ඨොව
 හගවා තස්මා හගවතොති චුතතං හොති කිවාපි ති තෙන අඤ්ඤපි
 අයනති එවං සතෙනපි හගවතොව සො අයතො තෙන උපපාදි
 තතතා යාම “සොති බ්‍රාහ්මණ හගවා අනුපපනනස්ස මගස්ස උපපා
 දෙනා”ති ආදි. අයනති වා අයනො ගව්ජනි පට්ඨනතිති අත්ථො එක
 සමිං අයතො එකාසනො ඉමසමිංසෙව ධට්ටිකං පට්ඨනති නාඤ්ඤ
 ත්වාති චුතතං හොති යථා “ඉමෙයං බො සුභද්; ධට්ටිකායෙ අරි

* වජ්ඣං—සබ්බබ්බසු. † නවට්ඨගණො. ‡ අජ්ඣො.

සො අධිකාරීකො ඔහො ඵලබ්බති” නි දෙසනාහෙදෙසෙව හෙ සො අපඤ්චා පනෙතො අපිච ඵකං අයතීති එකායනො පුබ්බහාගෙ නානාමුඛිභාවනානායප්පවිතොනාපි අපරහාගෙ ඵකං නිබ්බූතයෙව ඔව්ඨතීති වුත්තං හොති, යථාභ ඛුච්ඡාසඛව්පනි—

“එකායනං ජාතිබසනාදසසී

මග්ගං සජ්ජානං භික්ඛානුකම්පි

එතනන මිඟුනන අනංසු පුතෙකි

තර්ඝණයක් සේ ම තරණයක් මිස" නැති.

කෙහි පන න පාරං දිගුණං යනැති නාමානුකූල සකමා එක
 වාරං නිබ්බානං ගව්ඡන්ති නසමා එකායනොතිවි වදනැති නං න
 සුඤ්ඤානි ඉමස්ස හි අත්තස්ස සකිං අයනොති ඉමනා බ්‍යජ්ජනන පාටි
 නාබ්බං යදි පන එකං අයනමස්ස එකා ගති පටිත්තනිති එවං අත්තං
 යොජ්ජන්තා වුට්ඨෙය්‍ය බ්‍යඤ්ඤානං සුඤ්ඤාය අත්තං පන උභයමාසි
 න සුඤ්ඤාති කසමා ඉධ පුබ්බිහාගමග්ගස්ස අවිජ්ජෙනනනා කායාදිවත්තු
 ආරම්භස්සවනොති පුබ්බිහාගසතිපටිත්තනමග්ගො ඉධාධිජ්ජෙ
 නො න ලොකුත්තරො සො ච අනෙකවාරම්භි අයති අනෙකංවස්ස
 අයනං හොති පුබ්බිහිව ඉමමිං පදෙ මහාථෙරානං සාකමත්ත
 අනොසියෙව නිට්ටකපුලලනාගමොථෙරො * පුබ්බිහාගසතිපටිත්තනම
 ග්ගොති ආග ආචරියො පනස්ස නිට්ටකපුලලසුමමොථෙරො මියසක
 මග්ගොති ආග පුබ්බිහාගො හතෙන මියසකො ආවුසොති අචරියෙ
 පුත්තපුත්ත හණ්ණො අට්ඨමානිත්වා තුණ්හි අහොසි පඤ්ඤා අවිනිවර්
 තිත්වා ච උට්ඨමිංසු අචාරියමොථෙරො නානානකොට්ඨකං ගඤ්ඤනො
 මයා මියසකමග්ගො කට්ඨනො පුලලනාගො පුබ්බිහාගමග්ගොති ආද
 ය මොහරති කොටුමො එත්ථ විනිවර්තොති සුත්තනනාං ආදිතො
 පඨාය පටිවත්තනනො “යොහි කොට්ඨි භික්කුවො ඉමෙ චක්කාපරො
 යතිපටිත්තනො එවං භාවෙය්‍යං-සකතවස්සාති” ති ඉමමිං ධාතෙ සලල
 කෙසි ලොකුත්තරමග්ගො උපපජ්ජන්තා සතතවස්සාති නිට්ඨමානො
 නාම ගත්ති මයා පුප්පනා මියසකමග්ගො න ලබති පුලලනාගෙන
 දිසො පුබ්බිහාගමග්ගොව ලබතිති ඤාතො අභිමිඤ්ඤා ධම්මසවණේ
 සුට්ඨ අනමාසි පොරාණකපේරා කීර පියධම්මසවණො හොනති සඤ්ඤා
 සුත්තං අගං අගං පඨමනාති එකපසාගෙතොව ඔසරනති තසමිච
 දිවසෙ පුලලනාගමොථෙරස්ස වාපො හෙන ධම්මාසනෙ නිසිදිත්වා විජ්
 නිං ගතොවා පුබ්බිහාමාසු වුත්තාසු ථෙරස්ස ආයනමිට්ඨං සිතස්ස
 න එතදහොසි රහොතිසිදිත්වා වක්ඛාමිති පොරාණකපේරා හි අනු
 සුය්‍යකා හොනති න අනතනො රුචිමෙව උච්ඡ්භාරං විස උක්කිපි
 තො විවරනති කාරණමෙව ගණනනාති අකාරණං විස්සංඤ්ඤාති
 නසමා ථෙරො ආවුසො පුලලනාගාති ආග සො ආචරියස්ස විස සද්ධ

* (කෙළිවක, නිකේතන) දිලනාගමයේ

ම ජාති ම හි කා ස වාසි ක ථා

දෙති බවටා ස්වපත්‍යා කිං භවෙනති ආහ ආවුසො චුලලනාහ මය
 වුනෙනා මියසකමගොන න ලබාති තසා වුනෙනා පුබ්බිහාගසතිප
 වානාවගොනව ලබාතිති පෙරො විනෙනයි අමිහාකං ආවරිසො
 සබ්බපරිසාරතිකො තිපපටකො සුතබුද්ධා ඵවරුපසාපි කාම
 සිනබුද්ධො අයං පඤ්ඤා ආලුලති අනාගතො මම භාතිකා ඉමං පඤ්ඤා
 ආලුලියසානති සුතනං ගතෙත්වා ඉමං පඤ්ඤා නිවචලං කරියාමිති
 පටිසම්භිද්ධගතො ඵකායනො මගො වුච්චති පුබ්බිහාගසතිපදාන
 මගො.

“මහානවස්ථිතිකො සෙට්ඨා සච්චානං චතුරො පදු
 විරානො සෙට්ඨා බම්බානං දිපදනච චක්ඛුමා.
 ඵස්සාථ[†] මගො නත්තෙඤ්ඤා දසානසා විසුඤ්ඤා
 ඵතම්භි තුගො පටිපඤ්ඤා මාරසෙනප්පමද්දනං
 ඵතම්භි තුගො පටිපන්නා දුක්ඛසංහතං කරියාමා”ති.

සුතනං ආහරිතො ස්වපසි. මග්ගොති කෙනෙති මගො නිබ්බා
 නනවතෙට්ඨන නිබ්බානත්තෙති මගනියට්ඨන ච; සත්තානං
 විසුඤ්ඤාති රානාදිති මලෙති අභිජ්ඣාපිසමලොභාදිති ච උපක්කිලෙ
 සෙති උපක්කිලිට්ඨිත්තානං සත්තානං විසුච්ඡාය; තථාති ඉමිනා
 ච මගෙන න ඉතො සතසහසසකප්පාධිකානං චතුරනං අසංකිංසා
 නං උපරි ඵකස්මිංසෙව කප්ප නිබ්බතනනෙහිකරමෙබ්බිකර
 සරණසකරදිපබ්බතරනාවතෙ බුද්ධො ආදිං කතො සකාමුනිපරිසො
 සානා අනෙකසම්මාසමුද්ධි අනෙකසතා පච්චිකසමිබුද්ධා ගණනා
 පථං විනිසන්නා අසංසාවකාති ඉම සත්තා සබ්බ විතමලෙ පවා
 තෙත්වා පරමවිසුඤ්ඤා පත්තා රුපමලවසෙන පන සංකිලෙසවාදන
 පඤ්ඤානියෙව නත්ති—තථාති,

“රුපෙන සංකිලිසෙන සංකිලිසෙනාති මානවා
 රුපෙ සුඛෙ විසුඤ්ඤාති අනානානං මගෙසිනා
 විතන්න සංකිලිසෙන සංකිලියෙනාති මානවා
 විතන්න සුඛෙ විසුඤ්ඤාති ඉති දිත්තං මගෙසිනා”.

සථාන “විතනසංකිලෙසා හික්ඛිට්ඨ සත්තා සංකිලියෙනාති විතන
 වොදනා විසුඤ්ඤාති” ති තම විතනවොදනා ඉමිනා සතිපට්ඨානම
 ගෙන හො තෙනාග සත්තානං විසුඤ්ඤා සොකපරිද්දවානං සමති
 ක්කමායාති සොකායං ච පරිදෙවසං ච සමතික්කමාය පභානායාති
 අපේඪා අයං හි මගො භාවිතො සන්නතිමහාමත්තාදිනං විස
 සොකසමතික්කමාය පවාමාරාදිනං විස ච පරිදෙවසමතික්කමාය
 සංවත්තති තෙනාග සොකපරිද්දවානං සමතික්කමායාති කිමාපිති
 සන්නතිමහාමගෙනා.

“යං පුබ්බෙ තං විසොධෙති පච්ඡා තෙ බ්‍රහ්ම[†] කීවතං.

මජ්ඣේ ඵෙ තො ගගෙස්සසි උපසන්නො වර්ස්සසි” ති.

ඉමං ගාථං සුත්වා සහපටිසම්මිද්දති අරහත්තං පනෙතා.

පටාමාරා “න සත්ති පුඤ්ඤා නානාය න පිණා නපි බබ්බවා

අනතකෙනාධිපත්තස්ස නත්ති ඤෙතිසු තානතා” ති.

ඉමං ගාථං සුත්වා සොතාසතාතිථලෙ පනිථාසි යස්මා සන කායං චෙදනා විතතධිවෙමසු කම්මධිමං අනාච්ඡිත්වා භාවනා නාම නාත්තිකස්මා තෙපි ඉමිනාව මගෙන න සොකපරිදෙවෙ යමතින්නානාති වෙදින බබ්බං. ඤාතිදෙමනස්සානං අත්ථබ්බමානොති † කාසිකදුක්ඛස්ස ච වෙතසිකදෙමනස්සස්සවාති ඉමෙසං විතනං අත්ථබ්බමාය නිරොධායා ති අනේවා; අයං ති මගෙහා භාවිතො තිස්සනේරංදීනං විය දුක්ඛස්ස සකකාදීනං විය ච දෙමනස්සස්ස අත්ථබ්බමාය සංවත්තති—තත්‍රායං අත්ථිපතා--සාවච්ඡියං කීර තිස්සො නාම ඤාතිමිසියපුත්තො වත්තා රිසතිරඤ්ඤකොටිසො පහාය පබ්බජිත්වා අහාමකෙ අරඤ්ඤෙ විහ රති තස්ස කතිට්ඨානාතුහරියා ගට්ඨං නං ජීවිතා වොරොපෙථාති පචසන්න මොරෙ පෙසෙසි තෙ ගත්තො පේරං පරිවාරෙත්වා නිසිදිං සු ථේරො ආග කස්මා ආගතත්ථ උපාසකාති තං ජීවිතා වොරොපෙ ස්සාමාති පාටිභොගං මෙ උපාසකා ගගෙත්වා අප්පේකරතති. ජීවිතං දෙදාති කො තෙ සමණ ඉමෙසං ථාතෙ පාටිභොගො ගම්ස්සතීති පේරා මහනතං පාසානං ගගෙත්වා මෙ උරසීති හිඤ්ඤා වට්ටති උපාසකා පාටිභොගොති ආග තෙ අපකකම්මා වඩකමනසීසෙ අත් ඨිං කත්වා නිපජ්ජංසු ථේරස්ස වෙදනං විකම්මොත්වා සීලං පච්ච වෙකම්මෙතා පරිසුඛං සීලං නිස්සාය පිතිපාමොජ්ජං උපපජ්ජ තතො අනුක්කමෙන විපස්සනං වතීසේනො නියාමරතති. සමණධම්මං කත්වා අරුණුගමෙන අරහත්තං පනෙතා ඉමං උදනං උදනෙසි.

“උග්ගා පාදාති හිඤ්ඤා සංයමිස්සාමි මො අහං.

අවිට්ඨාමි හරාසාමි සරාගමරණං අහං,

ඵවාහං විතතසිත්වාන සථාගුතං විපස්සමි.

සමපත්තෙ අරුණුගමති අරහත්තං අපාපුණි” නති.

අපරෙපි නිංසතිකඤ්ඤා භගවතො සනාදික කම්මට්ඨානං ගගෙත්වා අරඤ්ඤෙවිහාරෙ වස්සං උපනන්ත්වා ආවුප්පො නියාමරතති. සමණ ධම්මොව කාතබ්බො න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සනාදිකං ආගතතබ්බනාති වත්වා විහරිංසු තෙසං සමණධම්මං කත්වා පච්චුසස්මෙසෙ පච්චායනානා ඵකො ව්‍යඥෙසා ආගත්තො ඵකෙකං හිකඤ්ඤා ගගෙත්වා ගට්ඨති න කොටි මං ව්‍යඥෙසා ගණ්ඨිති වාමට්ටි නිදන්තරෙසි ඵං. පච්චසසු හිකඤ්ඤා වාදිතෙසු උපොසථදිවසෙ ඉතරෙ ආවුප්පො ඤාතිනති පුච්ඡ ත්වා ඤාත්වා ච ඉද්දති ගතිතෙන ගතිතොම්හිති වත්තබ්බනාති වත්වා

† තෙ මාහු, † අත්ථගමාය, -සබ්බෙසු.

විහරිංසු අථ අඤ්ඤානරං දහරතිකල්ලං පුරිමතයෙනෙව ව්‍යගෙඤ්ඤා
ගණ්ඨි සො ව්‍යගෙඤ්ඤාගනනාති ආගතිකල්ලං කතතරදගෙඤ්ඤා ච උක්කා
දයො ච ගගගනාමොවෙඤ්ඤාමොති අනුබ්බිංසු ව්‍යගෙඤ්ඤා හිකල්ලනං
අනතිං ජනනතට්ඨානං, ආරුඤ්ඤා නං හිකල්ලං පාදබ්බුට්ඨිකතොප
ට්ඨාය බාදිතුං ආරති ඉතතෙරපි ඉද්දති සජ්ජරිය අමොති කතතඤ්ඤා
නාති හිකල්ලනං විසෙසො නාම ඵලරුපෙ ධානෙ පඤ්ඤායතිති ආගංසු
සො ව්‍යගෙඤ්ඤා නිපජනාති නං වෙදනං චිකල්ලනාමො විපසනං
විච්ඡේදනො යාවගෙඤ්ඤා බාදිතාමයෙ සොනාපනො නුතො
යාවජන්නුකා බාදිතාමයෙ සකදගාමී යාවනාහියා බාදිතසමයෙ
අනාගාමී නුතො ගද්දරුපෙ අබාදිතෙයෙව සහපටිසම්භිද්දති අර
හකනං පනාම ඉතිං උද්දනං උද්දනෙයි.

“සීලවා විතසට්ඨනො පඤ්ඤවා සුසමාහිතො
මුහුත්තං පමාදමන්වාය ව්‍යගෙඤ්ඤාරුඤ්ඤාමොනසො
පඤ්ඤාමො ගගගනාම සීලාය උපනිතො

කාමං බාදිතු මං ව්‍යගෙඤ්ඤා ගතො කාමො අවිනානං
පටිලභෙ කමමසානමිති මරණං ගොති * හද්දකං” ති.

අපරොපි පිතිමල්ලඤ්ඤානොම හිතිකාලෙ නිසු රජේපසු පටාකං,
ගගගනා නමෙපණ්ණිදීපං ආගමෙ රාජානං දිසවා රඤ්ඤා කතානු
ගගගනා ඵකදිවසං ලංඡනාසනාලාමාරොනා | ගමිතො “රුපං
හිතමෙ න නුමිතාකං නං පජගමි නං වො පහිණං දීඝරතො
හිතාය සුබාය ගමිසෙති” ති න නුමිතාකට්ඨානං සුතො විනොසි තෙව
කිරි රුපං අතතො න වෙදනාහි සො නං යෙව අභිකුසං කාමො
නිකම්මො මහාවිහාරං ගන්තො පබ්බරුපං යාවිතො පබ්බරුපො
උපසමපනො වෙ මානිකා පගුණං කාමො හිංසරිතිකල්ලං ගගගනා
ගගගනාලාමසඤ්ඤාමො † ගන්තො සමණධම්මං අකාසි පාදෙසු අවත
නොසු ජන්නුකෙති වසිකමිති තමෙකරතං ඵකො මිගපද්දකො
මිගොති මඤ්ඤාමොනො පහරි සානති විචිච්ඡිකිත්තුං ගතො සොනං
සනතිං ගරාපෙතො පහරිමුබාති හිණවට්ඨියා පුරාපෙතො පායානපි
ට්ඨියං අතතානං නිසීද්දපෙතො ඔකාසං කාරාපෙතො විපසනං වසි
සෙතො ගගගනාමිතිද්දති අරහතං පනාම උද්දනං සිතසද්දොන ආග
නානං හිකල්ලනං ව්‍යාකරිතො ඉතිං උද්දනං උද්දනෙයි.

“භාසිතං මුඛසෙසෙන සබ්බලොකගතවාදිනා
න නුමිතාකං ඉදං රුපං නං ජගෙසාප හිකල්ලො
අනිවො වත සඤ්ඤා උපපාදවසධම්මිතො
උපපජ්ජිතො නිරුජ්ඣනති තෙසං වුපසමො සුඛො” ති.

* මරණං හිමිති. † කීලජකාසන. ‡ ගමරපාලඅභිගණං.

අළු නං හික්කු ඇහංසු සවෙ හනන සමවාසම්බුඬො අරොගො අභවියො අබො තො සමුද්දමන්තො හන් පසාරොති, සිසං පරාම සොයාති. එවං නාව අසං මගො නියොගොරාදිනං විය දුක්ඛයො අත්ඛන්ධො අංචනති.

සහෙකා පන දෙවනමිනෙද, අනෙකන පමවිඩ. පුබ්බනිමිතනං දිසවා මරණභයසන්නප්පිතො දෙවනාසසානො භගවතං උපසංකමිතිං පඤ්ඤං පුච්ඡි සො පඤ්ඤවිසයාඋපනාටසානෙ අසීතිසහසොති දෙවතාති සංඝං සොනාපනතිඵලෙ පතිඤ්ඤාසි සා වසො උපපත්ති පුන පාකතිකාව අභොසිංසුමුගමාපි දෙවපුතොනො අවජරාසහසාපරි චුතො සගගමපත්තිං අනුභොති තත්ථ පම සතා අවජරා රුක්ඛොතො පුපථාති ඔවිනනතිසොව වවිතිං නිරයෙ උපපනනා සො කිං ඉමා විරායනතිති උපධාරෙතොනො තාසං නිරයෙ නිබ්බතනභාවං දිසවා කිත්තකත්තුමො වම ආයුති* උපපරික්ඛණොනො අනෙකොපි ආයුපරික්ඛයං ඒදිතිං නයත්ථ නිරයෙ නිබ්බතනභාවං දිසවා තිතො අතිවිය දෙවනාසසානො හුතිං ඉමං මෙ දෙමනස්සං සත්ථා විතොසාති න අඤ්ඤාති අවිතොසං පටිසත්තා අවජරාසො ගගෙතිං භගවතං උපසංකමිතිං පඤ්ඤං පුච්ඡි.

“නිව්වං උත්තංගාචීදං චිත්තං නිව්වං උඤ්ඤිගාමිදං මනො අනුසංඝෙනාසු කිම්චෙට්ඨ අපො උප්පතිනෙසු ච සමෙ අඤ්ඤානුසං තමම අකාමි පුච්ඡිතො” කි.

නිමිත්ත නි. හිමවා ඇත—

“නායුද්දත්ත මොර්ච්චිඛිතපසා නායුද්දත්තඉන්ද්‍රියසංවරා
නායුද්දත්ත සබ්බනිසසයනා සොපමිං පසසාමි පාණින” නති.

සෛ දෙයනාපරියෝසානෙ පවති අවර්තයනෙනි සඬිං සෛනාපත්ති
එළෙ පහිසාය නං සමපනං ථාටරං කතා දෙවලොකමෙව අගමා
සිතිං එවමයං මග්ගො භාවිතො සක්කාදීනං විය දෙමනස්සාසා
අත්ඛගමාය සංවනනතීති වෙදිතබ්බො සුසංසිද්ධිමමාසානි සු
සො චුවචති අරිසො අඬබ්බිකො මග්ගො නස්ස අධිකමාය පවත්තිසා
නි චුතනං භොති අයං හි පුබ්බභාගෙ ලොකියො සතිපථානවග්ගො
භාවිතො ලොකුතතරමග්ගස්ස අධිමමාය සංවනනති තෙනාග සු
ස්ස අධිමමායාති. නිබ්බානස්සසම්මිතිථිසායාති තණ්හාවානවිජ්ජිත
තනා නිබ්බානනති ලබිනාමස්ස අමනස්ස සමුප්පිතිරියාය; අනතං ච
කමතායාති චුතනං භොති අයං හි මග්ගො භාවිතො අනුපුරෙබ්බා
නිබ්බානසමුප්පිතිරියං සාමධිති තෙනාග නිබ්බානස්ස සමුප්පිතිරියායා
තිං තත් කිවාපි සත්තානං විසුඬියාති චුතෙන සොකසමතික්කමාදිති
අත්තො සිධානෙව භොනාති සමෙට්ඨා පන සාසනසුභාති † කොටු
දෙ අසෙසං න පාකඛාති නව භගවා පඬමං සාසනස්සානුකූලො

* ආයුන්ති. † සාසනාමිත්ති

මුද්‍රාණය. කළු පිටි. බඩු. දෙසෙති. තෙත තෙත * සුදුසු
 හි. න. න. අර්ථ. සුදුසු නිසාම. ඉඩ. ය. ය. අර්ථ. එකායන.
 මෙහි සාධකය. න. පානට. කළු. දෙසෙති. සොකපරිද්දට.
 න. සමතිකකාමයානි. ආදිමාන. නිසාම. වා. ය. සතතාන. විසුඛි. එකාය
 නමග්ගෙන සංවිතනි. සා. සොකපරිද්දට. සමතිකකමෙන. ගොති.
 සොකපරිද්දට. සමතිකකමෙන. දුකමදෙමනසාන. අර්ථමගමෙන.
 දුකමදෙමනසාන. අර්ථමගමෙන. සුයසය. අතිගමෙන. සුයසය. අතිග
 මෙන. නිබ්බානසය. සමතිකිතිතය. නිසාම. ඉමටි. කම. දෙසෙති.
 සතතාන. විසුඛි. නි. වන. සොකපරිද්දට. සමතිකකාමයානි. ආදි.
 මාන. අපිට. වර්ණගමෙන. එකායනමග්ගය. යටට. හි. හගම.
 “බඩු. වෙ. හිතවෙ. දෙසියසාමි. ආදිකලාණ. මජ්ඣිකලාණ.
 පරිඥාසානකලාණ. සා. සම. සමාජන. කෙටිපරිපුණණ. පරි.
 සුඛ. බ්‍රහ්මවර්ග. පනාසියසාමි. යදිද. ජනකානි” නි. ජනකාදෙසන.
 ය. අට්ඨති. පදෙති. වණණ. අහාසි. යට. ව. අර්ථ. සදෙසනාය.
 “වනනාමො. හිතවෙ. අර්ථ. සා. අග්ගඤ්ඤ. රතඤ්ඤ. වංස.
 ඤ්ඤ. පොරාණ. අසංකිණ්ණ. අසංකිණ්ණපුබ්බ. න. සංකිණ්ණ. න.
 සංකිණ්ණ. අපට්ඨකුට. සමග්ගෙහි. බ්‍රාහ්මණෙහි. විඤ්ඤානි” නි.
 නට්ඨති. පදෙති. වණණ. අහාසි. එව. ඉමසාපි. එකායනමග්ගය.
 සතතාන. විසුඛි. ආදිති. සතතති. පදෙති. වණණ. අහාසි. නිසාම. ඉති.
 වෙති. තෙසා. හිතවුන. උසාහප්පනාන. වර්ණගමෙන. හි. සුඛ.
 තෙ. හිතවු. අය. කීර්. මග්ගො. හදසසනාපහුන. සොක. වා. වා. පිට.
 ලපහුන. පරිදෙට. කාසිකඅසානහුන. දුකම. වෙතසිකඅසානහුන.
 දෙමනසාන. වනනාමො. උපද්දට. හරති. විසුඛි. සුය. නිබ්බාන.
 නති. නගො. විසෙසෙ. අවගතීති. උසාහප්පනා. ඉම. බම්බෙසන.
 උග්ගගෙනබ්බ. පරියාපුණ්ණි. බාරෙතබ්බ. වා. වෙතබ්බ. ඉම.
 මග්ග. හාවෙතබ්බ. නි. මඤ්ඤාන. ඉති. තෙසා. හිතවුන. උසාහ.
 ප්පනාන. වණණ. අහාසි. කමෙලවාණි. පදෙසා. කමෙලාදින.
 වණණ. විය. යට. සතසසාන. කමෙලාකමෙලා. වා. වෙත.
 කමෙල. ගරුහප් කමෙල. ගරුහප්. උග්ගෙසිතෙපි. අසුකකමි.
 ලොති. න. නා. ව. ඉසාසා. ප්පනාන. කෙසකමෙලා. කමෙලා. පදෙසා.
 දුග්ගෙසා. බරසමිපසා. කමෙලාතෙව. වුවුන. යද. පන. තෙත.
 ගඤ්ඤ. රතකමෙලා. සුඛමො. උප්පලො. සුඛමිපසො. ර්.
 උග්ගෙසිතො. ගොති. කද. සෙ. පහොනති. තෙ. ගරුහන. සෙ. නිසා.
 ගොනති. තෙපි. දසසනාමො. ගොනති. එවමෙට. එකායනො. අය.
 හිතවෙ. මග්ගොති. වුතෙතපි. අසුකමග්ගොති. න. නා. පානට.
 ගොති. නා. පානට. කාසි. අතිගමග්ගොති. මග්ගොතෙව. වුවුන.
 සතතාන. විසුඛි. නි. ආදිමි. පන. වුතෙත. අය. කීර්. මග්ගො. මහා.
 රො. උපද්දට. හරති. නගො. විසෙසෙ. අවගතීති. උසාහප්පනා. ඉම.

* තෙත තෙත වචනසුතොත. අතිගමග්ගොති.

අප්පභංගං උභයගොභවබ්බං පරියාප්පභංගබ්බං ධාරොගබ්බං චිත්තවිච්ඡේදනං
 ඉතිව මග්ගං භාවෙතබ්බං* මහාද්දියානාතිති වර්ණනා භාසනානා
 සංකාතානං විජුමිතාති ආදිමානං සථං ව සත්භග්ගසංඝසංඝාතපඤ්ච
 ඤාමිඤ්චානේසුපමා එවං රතතපමිබුතදසුචණ්ණඋදකපසසාදන
 මිණිරතනසුච්ඡවමුත්තාමණිරතනපව්‍යාලාදිවානේසුපමායොපෙත්ථ
 ආකරිතබ්බං. සද්දිනති නිපාතො සෙ ඉමෙති අයමස්ස අයෙතා; මහත්තා
 ඡොති ගණනපරිච්ඡේදො; තෙන නතතො කෙතො න උචතති සති
 පඤ්චමග්ගපරිච්ඡේදං දිපෙති. සතිමසානාති තයො සතිපඨානා
 සතිතොවරොපි තිධා පටිපතෙනසු සාවකෙසු සත්ථුතො පටිසානුත
 යවිතිවතතනාපි සතිපි “වතුනො සික්ඛවෙ සතිපඨානානං සමුදයව
 අත්ථ ගම්ම දෙසියාමි තං සුණ්ථ—පෙ—කො ටි තික්ඛවෙ කායසස සමු
 ද්දො ආහාරසමුදයා කායසමුද්දො”ති ආදිසු හි සතිගොවරො සති
 පඨානනති වුවටිති—තථා කායො උපඨානං තො සති උපඨාන
 මෙව සතිවාති ආදිසු තස්සෙත්ථා පතිඨාති අසමනති පඨානං කා
 ජතිඨාති සති සතිසා පඨානං සතිපඨානං පටිපතනනති වා පඨා
 නං සතිසා පඨානං සතිපඨානං සත්ථිඨානඅස්සඨානාදිති විසං
 “තයො සතිපඨානා සදරියො සෙවති සදරියො සෙවමානො සත්ථා
 ගණමනුසංසිතුමරතති”ති එත්ථ තිධා පටිපතෙනසු සාවකෙසු සත්ථු
 තො පටිසානුතයවිතිවතතනා සතිපඨානනති වුතං තස්සෙත්ථා
 පඨිපෙතබ්බතො පඨානං පවතනතිතබ්බතොති අත්ථා කෙත පඨි
 පෙතබ්බතොති සතිසා සතිසා පඨානං සතිපඨානනති “වග්ගො
 රො සතිපඨානා භාවිතා බහුලිකතා සත්තබොජ්ඣකෙත පරිපුරේ
 නති”ති ආදිසු පන සතිසෙව සතිපඨානනති වුවටිති තස්සෙත්ථා පඨි
 ඨාතිති පඨානං උපඨාති මකකඤ්චා; පකකඤ්චා; පවතනනති අත්ථා
 සතිසෙව සතිපඨානං අථවා සරණකෙතන සති උපඨානකෙතන පඨා
 නං සති ව සා පඨානවාතිපි සතිපඨානං ඉදමිධ අධිපෙපතං යදී
 එවං කස්මා සතිපඨානාති බහුවචනං සතිබහුතතා ආරමමණ්ණෙතද
 න හි බහුකා තා සතිසො අථ මග්ගොති කස්මා එකවචනං මග්ග
 කෙතන එකතතා වතස්සොපි හි එතා සතිසො මග්ගකෙතන එකතතං
 ගව්ඡනති වුතං ගෙන. මග්ගොති කෙනකෙතන මග්ගො නිබ්බාන
 තමකකෙතන නිබ්බානනීකෙතී මග්ගනිසකෙතන වාති වතස්සොපි
 වෙනා අපරභාගෙ කායාදිසු ආරමමණ්ණසු කිව්වං සාධගමානා
 නිබ්බානං ගව්ඡනති ආදිතො පඨාස ටි නිබ්බානනීකෙතී මග්ගනිසක
 තී—තස්මා වතස්සොපි එකො මග්ගොති වුවටිති එවට සති
 වචනානුසංකීතා සානුසංකීතාව දෙසනා තොති “මාර්ගෙතපමිසු
 තං වෙ තික්ඛවෙ මග්ගං දෙසියාමි තං සුණ්ථ—පෙ—කොති වි
 තික්ඛවෙ මාර්ගෙතපමිසුතො මග්ගො සද්දි, සත්තබ්බානිතිවිසු

මිදුවන කන්ධා පවුන් බලම. දෙසෙති හෙතෙහි හෙතෙහි * සුභේදන නා නං තං අත්ථං ඤාපෙති තසමා ඉධ යං යං අත්ථං එකායන මහෙත්තා සාධෙති තං තං පාකටං කන්ධා දසෙත්තෙනා සොකපරිද්දවා නං සමතික්කමායාති ආදිමාහ නසමා වා යා සත්තානං විසුඛී එකාය නමග්ගෙන සංවත්තති යා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමෙන හොති සොකපරිද්දවානං සමතික්කමො දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ථබ්ගමෙන දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ථබ්ගමො ඤායස්ස අබ්ගමෙන ඤායස්ස අබ්ග මො නිබ්බානස්ස සමුප්පිතිරියාය තසමා ඉමමපි කමං දසෙත්තෙනා සත්තානං විසුඛීයාති වතා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමායාති ආදි මාහ අපිච්ච වරුණභණ්ණතමෙන එකායනමග්ගස්ස යථෙව හි ගතවා “බලම. වො භික්ෂුවෙ දෙසිස්සාමි ආදිකල්පාණං මජ්ඣිකල්පාණං පරිසොසානකල්පාණං සාන්ථං සබ්බජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරි සුඛං බ්‍රහ්මවරයං පක්ඛාසිස්සාමි යදිදං ඡන්දකානි” ති ඡන්දකාදෙසනා ය අවධිති පදෙති වණ්ණං අභාසි යථා ච අරියවංසදෙසනාය වචනාරොමෙ භික්කුවෙ අරියවංසා අග්ගඤ්ඤ රත්තඤ්ඤ වංස ඤ්ඤ පොරාණා අසංකිණ්ණා අසංකිණ්ණපුබ්බා න සංකීයනති න සංකීයස්සනති අපපතිකුඨා සමග්ගෙති බ්‍රාහ්මග්ගෙති විඤ්ඤාති” හි නවති පදෙති වණ්ණං අභාසි එවං ඉමස්සපි එකායනමග්ගස්ස සත්තානං විසුඛීආදීති සත්තති පදෙති වණ්ණං අභාසි කසමා ඉති වෙති තෙසං භික්ඛුනං උස්සාගජනනත්ථං වණ්ණභාසනං හි සුච්ඡා තෙ භික්ඛු අයං කිර මග්ගො ගදයසත්තාපභුතං සොකං වාචාපිප්ප ලපභුතං පරිදෙවං කාසිකඅසානභුතං දුක්ඛං වෙතසිකඅසානභුතං දොමනස්සනති වචනාරො උපද්දෙව හරති විසුඛී ඤායං නිබ්බාන නති තසො විසෙසෙ ආවහනීති උස්සාගජානා ඉමං බලමදෙසනං උග්ගගෙනබ්බං පරියාපුණිතබ්බං ධාරෙතබ්බං වාචෙතබ්බං ඉමව මග්ගං භාවෙතබ්බනාති මඤ්ඤාස්සනති ඉති තෙසං භික්ඛුනං උස්සාග ජනනත්ථං වණ්ණං අභාසි කමිලවාණිජාදයො කමිලාදීනං වණ්ණං විස යථාති සත්තසංඝස්ස භික්ඛුකප්පෙකමිලං වාණිජෙත කමිලං ගණනාපි කමිලං ගණනාපි උග්ගෙසාසිතෙපි අසුකකමිල ලොති න තාව මනුස්සා ජානනති කෙසකමිලවාලකමිලාදයොපි දුග්ගතිං බරසමිථස්සා කමිලාතෙව වුවිච්ඡාති යද පන තෙන ගකාරකො රත්තකමිලො සුබ්බමො උජ්ජලො සුබ්බමිථස්සාති උග්ගෙසාසිතො හොති තද්ධෙ පහොනති තෙ ගණනනති යෙ නපප හොනති තෙපි දස්සනකාමා හොනති එවමෙවං එකායනො අයං තිත්තුවෙ මග්ගොති වුත්තෙපි අසුකමග්ගොති න තාව පාකටො සොති නානපපකාරකාති අතීයසාණමග්ගාපි මග්ගතෙව වුවිච්ඡාති සත්තානං විසුඛීයාති ආදිමිති පන වුත්තෙත අයං කිරමග්ගො වචනා රො උපද්දෙව හරති තසො විසෙසෙ ආවහනීති උස්සාගජානා ඉමං

* තෙන තෙන වචනසුත්තෙනා අතීයසාණිකමග්ගාපි.

ආදසන. උගතනෙතබ්බං පරියාප්පණිනබ්බං ධාරෙතබ්බං වාචෙතබ්බං. ඉමිච මගගං භාවෙතබ්බං.* මහාසද්ධියානතිකී වණිණි. භාසනො භසනානං. විසුඛියාති ආදිමානං යථා ච සතසතසසසතසසපණ්ඩු කම්බලමාණිජ්ජපමා එවං. රතතප්පමුනදසුචණ්ණඋදකප්පසාදක මණිරතනසුචිසුබ්බුතතාමණිරතනපවාලාදිවාණිජ්ජපමායොපෙථි ආතරිතබ්බං. සද්දිනන් නිපාතො යෙ ඉමෙති අගමසා අභයා; මනනා රොති ගණනපරිච්ඡේද; තෙන නතතො හෙතා න උචතති සති පඨානමග්ගපරිච්ඡේදං දිපෙයි. සතිසතානාති තයො සතිපඨානා සතිගොචරොපි තධා පටිපනෙනසු සාවකෙසු සන්තුතො පටිසානුත යථිතිවතතතාපි සතිපි “වතුනනං භික්ඛවෙ සතිපඨානානං සමුදගම අත්ථගමම දෙසියසාමි තං සුණ්ථ—පෙ—කො ච භික්ඛවෙ කායසස සමුදයො ආභාරසමුදයා කායසමුදයො”ති ආදිසු නි සතිගොචරො සති පඨානනති වුවවති—තථා කායො උපඨානං නො සති උපඨාන වෙච සතිවාති ආදිසු තසංඝො පතිඨාති අසමිනති පඨානං කා පතිඨාති සති සතිසා පඨානං සතිපඨානං පඨානඨානනති වා පඨා නං සතිසා පඨානං සතිපඨානං හත්ථිඨානඅසාඨානාදිති විසං “තයො සතිපඨානා සදරියො සෙවති සදරියො සෙවමානො සන්තා ගණමනුසාසිගුමරහති”ති එත් තිධා පටිපනෙනසු සාවකෙසු සන්තු තො පටිසානුතයථිතිවතතතා සතිපඨානනති වුතතං තසංඝො පඨපෙනබ්බතො පඨානං පචතතතිතබ්බතොති අභො කෙන පඨ පතබ්බතොති සතිසා සතිසා පඨානං සතිපඨානනති “වතනා රො සතිපඨානා භාවතා බහුලිකතා සතතබොජ්ඣකෙත පරිපුරෙ නති”ති ආදිසු පත සතිසෙච සතිපඨානනති වුවවති තසංඝො පති ඨානිති පඨානං උපඨාති ඔක්කඤ්චා පක්ඛඤ්චා පචතතතිති අභො සතිසෙච සතිපඨානං අථවා සරණකෙන සති උපඨානකෙන පඨා නං සති ච සා පඨානවාතිපි සතිපඨානං ඉදමිධ අධිපෙපතං යදි එවං කසමා සතිපඨානාති බහුවචනං සතිබහුතතා ආරමිමණ්හෙදෙ න හි බහුකා තා සතිසො අථ මගෙයාති කසමා එකවචනං මග්ග කෙන එකතතා වතසෙසාපි හි එතා සතිසො මග්ගකෙන එකතතං ගව්ඡනති වුතතං හෙතං මගෙයාති කෙනකෙන මගෙයා නිබ්බාන ගමනකෙන නිබ්බානාත්තෙති මග්ගනිසකෙන වාති වතසෙසාපි වෙතා අපරභාගෙ කායාදිසු ආරමිමණ්හෙසු කිව්වං සාධගමානා තිබ්බානං ගව්ඡනති ආදිතො පඨාස ච නිබ්බානාත්තෙති මග්ගනිසනති කිං තසමා වතසෙසාපි එකො මගෙයාති වුවවති එවච සති වචනානුසකිතා සානුසකිතා ජෙසනා ගොති “මාරසෙනප්පමිද්ද නං වො භික්ඛවෙ මග්ගං දෙසියසාමි තං සුණ්ථ—පෙ—කතමො ච භික්ඛවෙ මාරසෙනප්පමිද්දතො මගෙයා සද්දිං සතතබොජ්ඣකිතා”.

ති ආදිසු විස යථා මාරුසෙනසාමයුදොති ව සත්තබොජ්ඣමිණී
 ති ව අත්තො ඵකං වාජනමෙව නාතං එවං එකායනමයොති ව
 වත්තාරො සතිපඨානාති ව අත්තො ඵකං වාජනමෙවෙත් නාතං
 නමො මග්ගමේන ඵකත්තා එකවචනං ආරමමණ්හෙදෙන සතිබසු
 ත්තා බසුවචනං වේදිතබ්බං කසුං පන භගවතා වත්තාරො
 ව සතිපඨානා වුත්තා අනුතා අනබ්බාති වේතොයොතිත්තා තණ්හා
 චරිතදිඛිචරිතසමථයානුකම්පසසනායාතිකෙසු හි මයුතිකාවසෙන
 මෙධා මෙධා පවත්තෙසු වේතොයොසු මයුසස නණ්හාචරිතසස
 මලාරිකං කායානුපසසනාසතිපඨානං විසුඛිමග්ගො තිකකිසස සුචු
 මං වෙදනානුපසසනාසතිපඨානං දිඛිචරිතසස හි මයුසස නාතිපප
 භෙදගතං විත්තානුපසසනාසතිපඨානං විසුඛිමග්ගො තිකකිසස
 අතිපභෙදගතං ධම්මානුපසසනාසතිපඨානං සමථයාතිකසස ව
 මයුසස අතිමෙජ්ඣ අධිගන්තබ්බිතිත්තං පඨමං සතිපඨානං විසුඛි
 මග්ගො තිකකිසස මලාරිකාරමමණ්හෙ අසණ්ඨගනතො දුතියං විපසස
 නායාතිකසස මයුසස නාතිපභෙදගතාරමමණ්හෙ තතියං තිකකි
 සස අතිපභෙදගතාරමමණ්හෙ වතුන්තං. ඉති වත්තාරො ව වුත්තා
 අනුතා අනබ්බාතිකා

සුභසුඛනිවච්ඡානාචාරිපලාසපහානන්තං වා කායො හි
 අසුභො තත්ථ ව සුභප්පලාසවිපලාත්ථා සත්තා තෙසං තත්ථ අසුභ
 භාවදසසනෙන නසස ප්පලාසසස පහානන්තං පඨමං සතිපඨානං
 වුත්තං සුඛං නිවච්ඡං අත්තාති ගහිතෙසුචි ව වෙදනාදිසු වෙදනා
 දුක්ඛා විත්තං අනිවච්ඡං ධම්මා අනත්තානෙසු ව සුඛනිවච්ඡාන
 ප්පලාසවිපලාත්ථා සත්තා තෙසං තත්ථ දුක්ඛාදිභාවදසසනෙන
 තෙසං විපලාසානං පහානන්තං සෙසාති ත්ථි වුත්තාතිති එවං
 සුභසුඛනිවච්ඡානාචාරිපලාසපහානන්තං වා වත්තාරො ව වුත්තා
 අනුතා අනබ්බාති වේදිතබ්බාන කෙවලව විපලාසපහා
 නන්තමෙව වතුරොසමොනාසවගන්තිපාදුනඅගතිපහානන්තමපි
 වතුබ්බිධාගාරපරිඤ්ඤාත්ථ වත්තාරො ව වුත්තා අසං තාව පකර
 ණ්තොයො අභිකථාය පන සරණ්වසෙන වෙව එකන්තමොස
 රණ්වසෙන ව එකමෙව සතිපඨානං ආරමමණ්හෙදෙන වත්තාරොති
 එතදෙව වුත්තං සථාති වතුචාරෙ නගරෙ පාචිනතො ආගමිජ
 න්තා පාචිනදිසාස උඨායනකභණ්ඩං ගහෙති පාචිනවාරෙන නග
 රමෙව පටිසන්ති දුක්ඛිණ්තො පඨමමොයො උත්තරතො ආගමිජ
 න්තා උත්තරදිසාස උඨායනකභණ්ඩං ගහෙති පාචිනවාරෙන නග
 රමෙව පටිසන්ති එවං සමපදමිදං වේදිතබ්බං භගරං විසති නිබ්බා
 හං භගරවාරං විස අභිබ්බිකො ලොකුභතරමග්ගො පාචිනදිසාද
 භො විස කායාදමො යථා පාචිනතො ආගමිජන්තා පාචිනදිසාස
 උඨායනකභණ්ඩං ගහෙති පාචිනවාරෙන නගරමෙව පටිසන්ති

උඨායනකභණ්ඩං.

එවි. කායානුපසංඝාතාමුඛෙන ආගච්ඡන්තා වුදුසව්ඛෙහි කායානුපසංඝාතං භාවෙහි කායානුපසංඝාතාචරිතානුභාවනිබ්බන්ධෙනාන අරියමග්ගෙන එකං නිබ්බානමෙව ඔසරනති යථා දන්තිණ්ණො ආගච්ඡන්තා දන්තිණ්ණදිසාං උභායතකතණ්ඩං ගහෙහි දන්තිණ්ණො රෙන නගරමෙව පටිසන්ති එවං වෙදනානුපසංඝාතාමුඛෙන ආගච්ඡන්තා නව්විඛෙහි වෙදනානුපසංඝාතං භාවෙහි වෙදනානුපසංඝාතාචරිතානුභාවනිබ්බන්ධෙනාන අරියමග්ගෙන එකං නිබ්බානමෙව ඔසරනති යථා පච්ඡිමනො ආගච්ඡන්තා පච්ඡමදිසාං උභායතකතණ්ඩං ගහෙහි පච්ඡිමවාරෙන නගරමෙව පටිසන්ති එවං විතතානුපසංඝාතාමුඛෙන ආගච්ඡන්තා සොළසවිඛෙහි විතතානුපසංඝාතං භාවෙහි විතතානුපසංඝාතාචරිතානුභාවනිබ්බන්ධෙනාන අරියමග්ගෙන එකං නිබ්බානමෙව ඔසරනති යථා උත්තරනො ආගච්ඡන්තා උත්තරදිසාං උභායතකතණ්ඩං ගහෙහි උත්තරවාරෙන නගරමෙව පටිසන්ති එවං ධම්මානුපසංඝාතාමුඛෙන ආගච්ඡන්තා පච්චිඛෙහි ධම්මානුපසංඝාතං භාවෙහි ධම්මානුපසංඝාතාචරිතානුභාවනිබ්බන්ධෙනාන අරියමග්ගෙන එකං නිබ්බානමෙව ඔසරනති එවං සරණවසෙනමෙව එක්ඛති සමොසරණවසෙන ව එකමෙව සතිපඨානං ආරම්භණවසෙන වරතනාරොති වුත්තාති වෙදිතබ්බා කතමෙව තතායොති කථෙදු කම්මතාසුච්ඡා; ඉධාති ඉමසමිං සාසනෙ; හික්ඛමෙති ධම්මපටිග්ගාගකපුග්ගාලපටතමෙතං; හික්ඛති පටිපතති සමාදකපුග්ගාලනිදසනමෙතං; අසෙසුපි වා දෙව් මනුසා පටිපතති සමාදෙනිසෙව සෙඨනා; පත පටිපතතිසා හික්ඛතාවං දසනතො ව හික්ඛති ආග ගතවෙතො හි අනුසාසනං පටිච්ඡෙනෙසු හික්ඛ සෙඨා සබ්බපාසාරාය අනුසාසනියා භාජනභාවතො තස්මා සෙඨනා හික්ඛති ආග තස්මිං ගජිතෙ පත සෙසා ගතිතාව ගොනති රාජ ගතණ්දිසු රාජගතණ්ණෙන සෙසා පටිසාවිසංගො ව ඉමං පටිපතති. පටිපජ්ජති සො හික්ඛනාම ගොනති පටිපතතිසා හික්ඛතාව දසනතොපි හික්ඛති ආගපටිපතනකො දෙවො වා ගොදු චුසුසො වා හික්ඛති සබ්බං ගච්ඡතිසෙව-යථා-

“අලංකතොචෙපි සමං වරෙයා සනෙයා දනෙයා නිසතො
 බුගමවාපී
 සබ්බෙසු භූතෙසු නිධාය දණ්ඩං සො වුමගණේ සො සම
 ගණේ සතික්ඛු”ති.

කාසෙති රූපකායො; රූපකායො හි ඉධ අබ්ගපච්චධතාදිතං කොසාදිතම ධම්මාතං සමුගභේත ගජ්ඣකායරථකායාදයො විත කාසොති අධිපෙතො යථා ව සමුගභේත එවං කුච්ඡිතාතං හි ආගභේත කුච්ඡිතාතං හි පරමජෙතච්ඡාතං සො ආයොතිපි කායො ආයොති උපතතිදෙයො තත්තායං වචනසේථා ආගතති තතොති ආයො කොසාසනති කුච්ඡිතා කෙසාදයො ඉති කුච්ඡිතාතං ආයොති කායො

කායානුපස්සිති කායං අනුපස්සනසිලො; කායං චා අනුපස්සනසිලො. කායෙති ව චචා* පුන කායානුපස්සිති දුතියං කායගතණං. අසමිසයතො වචන්දනානසතවිතිබෙහානාදිදස්සනන්තං. කතනති වෙදිතබ්බං. තෙ න කායෙ න වෙදනානුපස්සිති චිත්තනමමානුපස්සිති චා අථබ්බො කායානුපස්සිතෙවාති කායසංඛාරානෙ වන්තසි. කායානුපස්සනාකාරං සෙසවි දස්සනෙන අසමිසයතො වචන්දනං දස්සිතං. හොති තථා න කායෙ අබ්ගපවචනවිතිමුත්තථකධමමානුපස්සිති නපි කෙසලොමාදිමිතිමුත්තථකධමමානුපස්සිති යොපිවෙත් කෙසලොමාදිකො භුතු භාද්‍ය සමුහසංඛාරො කායො නත්ති න භුතුභාද්‍ය විතිමුත්තථකධමමානුපස්සිති අථබ්බො රථසමාරානුපස්සකො විස අබ්ගපවචන සමුහානුපස්සිති නගරාවසවානුපස්සකො විස කෙසලොමාදිසමුහානුපස්සිති කදලිකකිංකපතනවට්ඨිතිබ්බාජ්ජකො රිත්තප්‍රතිවිතිවෙදිකො විස ව භුතුභාද්‍ය සමුහානුපස්සිතෙවාති නානපසකාරතො සමුහ විසෙතෙව කායසංඛාරානස වන්තසි දස්සනෙන සතවිතිබෙහා හො දස්සිතො හොති න හෙත්ථ යථාමුත්තසමුහවිතිමුත්තො කායො චා ඉත්ති චා පුරිසො චා අකෙසකො කොපි ධමො දස්සිති යථා මුත්තධමසමුහමතෙතෙතෙව පන තථා තථා සත්තා මිථිජාතිතිවෙසං කුමාරානති තෙනානු පොරාණං—

“ගම්පසසති න තං දිඨං යං දිඨං තං න පසසති

අපසසං වජ්ඣනෙ මුල්ලො වජ්ඣමානො න මුච්චති”ති.

සතවිතිබෙහානාදිදස්සනන්තං මුත්තං. ආදිසද්දෙන වෙත්ථ අයමි අපොථො වෙදිතබ්බං. අයං හි ඵනසමි. කායෙ කායානුපස්සිතෙව භාසකධමමානුපස්සිති කිං මුත්තං. හොති යථා අනුදකභුතායපි මරි පියා උදකානුපස්සිතො හොති න ඵලං අතිවට්ඨකානතනඅසුත භුතෙතෙව ඉමසමි. කායෙ නිවමුඛඅතනසුභානුපස්සිති අථබ්බො කායානුපස්සිති අතිවට්ඨකානතනඅසුතාකාරසමුහානුපස්සිතෙවාති මුත්තං. හොති අථවා කායං පරතො “ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහස්ස භතො චා—පෙ—සො සතොව අස්සසති”ති ආදිනා තතෙන අස්සාස පස්සාසාදිමුත්තකත්තථකධමමානුපස්සිතො කායො මුත්තො යොව ඉබ්බකවෙවා පඨවිකායං අතිවට්ඨතො අනුපස්සති ආපොකායං—තෙ ජාකායං—වාසොකායං—කෙසකායං—ලොමකායං—ජවිකායං—වමිකායං—මිසකායං—රුහිරිකායං—නතාරුකායං—අභිකායං—අභිමිජාකායං”තති පටිසම්භිද්ධං කායො මුත්තො තත්ථ සබ්බත්ථ ඉමසමි. තෙව කායෙ අනුපස්සනතො කායෙ කායානුපස්සිති ඵලමි අපොථො දඨ බ්බං. අථවා කායෙ අතනති චා මමනති චා ඵලං. ගහෙතබ්බසස කසපි අනුපස්සනතො තස්ස තස්සෙව පන කෙසලොමාදිකස්ස තාභාවමිසමුහස්ස අනුපස්සනතො කායෙ කෙසාදිධමසමුහසංඛාරානානුපස්සිති ඵලමිඅපොථො දඨබ්බො. අපිව “ඉමසමි. කායෙ අතිවට්ඨ

සාමන්තයෙකු වනාදී සමහරු ගවිජති තසො තිවරණපරිසර
 තත්වවටවිමලවතදසනෙන නිවරණපසතානං වුත්තං ගොතිති භිද්දි
 තබ්බං. පියෙසෙන වෙත් අභිජ්ඣා විනයෙන කායසම්පන්නම්පුල
 කාය අනුරෝධස්ස දෙමනස්ස විනයෙන කායවිපත්තිමුලකස්ස වීරෝ
 ධස්ස අභිජ්ඣාමිතයෙන කායෙ අභිරතියා දෙමනස්සවිනයෙන කාය
 සාමන්තාය අභිරතියා අභිජ්ඣා විනයෙන කායෙ අභුතානං සුභසුඛ
 භාවාදිතං පඤ්ඤාපස්ස දෙමනස්සවිනයෙන කායෙ භුතාභං අසුතා
 සුඛභාවාදිතං අපනශ්ශස්ස ව පහානං වුත්තං. තෙන සොගාවචරස්ස
 සොගානුභාවො සොගසමත්තො ව දීපිතා ගොති සොගානුභාවො
 හි එස යදිදං අනුරෝධවීරෝධවිප්පමුත්තො අරතීරතීසභො අභුත
 පඤ්ඤාපභුතාපනසනවීරතීසො ව භොති අනුරෝධවීරෝධවිප්ප
 මුත්තොවෙස අරතීරතීසභො අභුතා අපකම්පනොතා භුතව අනප
 නෙනොතා සොගසමත්තො භොතිති. අපරො නසො කායෙ කායා
 නුපසසිති එත් අනුපස්සනාය කම්මභානං වුත්තං විහරතීති එත්
 වුත්තවිහාරෙන කම්මභානිකස්ස කායපරිහරණං ආරාපිති ආදිසු
 ආරාපෙන සම්මප්පධානං සතිසම්පර්කෙඤ්ඤාන සබ්බත් කම්මභානං
 කම්මභානපරිහරණපායො වා. සතිසා වා කායානුපස්සනාවසෙහි
 පටිලබ්සමථො සම්පර්කෙඤ්ඤාන විපස්සනා අභිජ්ඣාදෙමනස්සවින
 යෙන භාවනාඵලං වුත්තනති වෙදිතබ්බං. විහරෙහ පන අනු
 පස්සතීති “තත් කතමා අනුපස්සනා යා පඤ්ඤා පත්තනා—පෙ—
 සමාදිදි අයං වුවවති අනුපස්සනා ඉමාය අනුපස්සනාය උපෙතො
 ගොති සමුපෙතො උපගතො සමුපගතො උපගතො සමුප
 ගොතො සමනනාගතො තෙන වුවවති අනුපස්සිති. විහරතීති ඉරි
 යති වත්තති පාලෙති යපෙති යාපෙති වරති විහරති භෙන වුවවති
 විහරතීති. ආරාපිති තත් කතමං ආතප්පං. සො වෙනසිකො වීරි
 යාරමෙහා—පෙ—සමාචාරාමො ඉදං වුවවති ආතප්පං ඉමිනා ආතප්ප
 න උපෙතො ගොති—පෙ—සමනනාගතො තෙන වුවවති ආරාපිති.
 සම්පජ්ඣොති තත් කතමං සම්පජ්ඣං යා පඤ්ඤා පත්තනා
 —පෙ—සමාදිදි ඉදං වුවවති සම්පජ්ඣං ඉමිනා සම්පජ්ඣං
 උපෙතො ගොති—සමනනාගතො තෙන වුවවති සම්පජ්ඣොති
 සතිමාති තත් කතමා සති යා සති අනුස්සනි—පෙ—සමාසති අගං
 වුවවති සති ඉති ඉමාය සතිසා උපෙතො ගොති—පෙ—සමනනා
 ගතො තෙන වුවවති සතිමාති, විනයො ලොකො අභිජ්ඣාදෙමන
 ස්සනති තත් කතමො ලොකො සෙව කායො ලොකො පච්චි උපා
 දනකම්භා ලොකො අගං වුවවති ලොකො. තත් කතමා අභිජ්ඣා
 යො රාගො සාරාගො අනුතයො අනුරෝධො තද්දි තද්දිරාගො
 චිත්තස්ස සාරාගො අගං වුවවති අභිජ්ඣා. තත් කතමං. දෙමන
 ස්සං යං වෙනසිකං අසාතං වෙනසිකං දුක්ඛං වෙතොසම්මිපස්සජ්
 අසාතා දුක්ඛා වෙදනා ඉදං වුවවති දෙමනස්සං ඉති අසම අභිජ්ඣා
 ඉදම දෙමනස්සං ඉමිත් ලොකො විනිතා කොතති පටිවිනිතා

සත්තා සමිතා වුපසනා අත්ථගතා අබ්බාසාධනා අපිතා ව්‍යාප්තා
සසාසිතා විසෙසිතා ව්‍යාභ්‍යාසනා තෙන වුවවති විතෙසා ලොකේ
අභිජ්ඣාදොමනස්ස”නති එවමෙතෙසං පදනං අපොච්ඡිතෙනා තෙන
සහ අසං අභිකථානෙයා යථා සංසංගති එවං වෙදිතබ්බං අසං
තාම කායානුපස්සනාසතිපඨානුදොසස්ස අත්ථග්‍රන්ථයා

ඉදහි වෙදනාසු-විතෙත-ධම්මෙසු ධම්මානුපස්ස විහරති-පෙ-
විතෙතා ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්ස හත් එත් වෙදනාසු වෙදනානු
පස්සිති එවමාදිසු වෙදනාදිනං සුත වචනෙ පයොජනං කායා
නුපස්සනායං වුත්තනෙයෙනෙව වෙදිතබ්බං වෙදනාසු වෙදනානු
පස්සි විතෙත විතනානුපස්සි ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සිති එත් පන
වෙදනාති තිසෙසා වෙදනා තා ව ලොකියා එව විතතං ලොකියං
තථා ධම්මා තෙසා විතායො නිදොසවාරෙ පාකවො හපිස්සති කෙව
ලං පතිධි යථා වෙදනා අනුපස්සිතබ්බා තථා අනුපස්සනෙතො
වෙදනානුපස්සිති වෙදිතබ්බො එසනෙයො විතතධම්මෙසු කථච
වෙදනාසු අනුපස්සිතබ්බාති සුඛා තාච වෙදනා දුක්ඛතො දුක්ඛා
සලලතො අදුක්ඛමසුඛා අනිච්චතො යථාග-

“සො සුඛං දුක්ඛතො අධා දුක්ඛමද්දකති සලලතො
අදුක්ඛමසුඛං සනතං අද්දකති නං අනිච්චතො
සචෙ සමෙද්දසො හික්ඛු උපසනෙතා වරිස්සති”ති.

සබ්බා එව වෙනා දුක්ඛාතිපි අනුපස්සිතබ්බා-වුත්තං. ගෙහං
“යං කිච්චෙදසිතං තං සබ්බං දුක්ඛසමිනත් වදාමි”ති සුඛා දුක්ඛතො
පිච අනුපස්සිතබ්බා යථාග, සුඛාවෙදනාතිපි සුඛා විපරිතාමදුක්ඛා
තිපි සබ්බං. විත්ථාභරතබ්බං අපිච අනිච්චාදිසත්තානුපස්සනාච
සෙතාපි අනුපස්සිතබ්බා සෙසං නිදොසවාරෙයෙව පාකවං. හපි
ස්සති විතතධම්මෙසුපි විතතං තාච ආරමුණ්ඨිපතිසහජාතභූමික
ඔව්චිපාකකිරිතාදිනානතතභෙදනං අත්ථොදිනං අනුපස්සනානං
නිදොසවාරෙ ආගතසරාගාදිභෙදනම වසෙසන අනුපස්සිතබ්බං
ධම්මා සලකම්භසාමසද්දලකම්භසං සුද්දලකධම්මෙසං අනිච්චාදි
සත්තානුපස්සනානං නිදොසවාරෙ ආගතසත්තාසත්තාදිභෙදනම
වසෙසන අනුපස්සිතබ්බා සෙසං වුත්තනසංග්‍රහෙව කාමචෙත්ථ සස්ස
කායසම්ඛාතෙ ලොකෙ අභිජ්ඣා දොමනස්සං පභිණං තස්ස වෙදනාදි
කෙසුපි තං පභිණමෙව නානාපුගලවසෙන පන නානා
විතතකම්භිකසතිපඨානභාවනාවසෙන ව සබ්බාත් වුත්තං
යතො වා එකත්ථ පභිණං සෙසෙසුපි පභිණං. හොති තෙතෙවස්ස
තත්ථ පසාතං දස්සනත්ථපි එතං වුත්තනති වෙදිතබ්බං

උදෙසවාරතථා නිසීතා.

ඉදහි සෙයාථාපිතාම ජෙකො විලිවකාරකො පුලකිලුජ්ඣ
 ඡායාතිලුජ්ඣකොවකපෙලාපුටාදිති උපකරණති කතතුකාමො
 එතං මහාචෙත්සු. ලභිතො වතුධා භිඤ්ඤා තතො එකෙකං චෙත්සු
 ඛණ්ඩං ගහෙතො ථාලෙතො තං තං උපකරණං කරෙය්‍ය එවමෙව
 නතවා සතිපඨානදෙසනාය සත්තානං අනෙකසාකාරවිසෙසාධි
 ගම්. කතතුකාමො එකමෙව සම්මාසති වග්ගාරො සතිපඨානා
 සතමෙ වග්ගාරො ඉධ භික්ඛුවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සිති
 ආදිනා නයෙන ආරම්මණවසෙන වතුධා ජිඤ්ඤා තතො එකෙකං
 සතිපඨානං ගහෙතො විභජනෙතො කථම භික්ඛුවෙති ආදිනා නයෙන
 නිද්දෙසවාරං වතතුමාරඛො තත් කථමාති ආදි විජ්‍යාරෙතු
 කමාතාපුච්ඡා අයං පනෙත් සංඛිට්ඨපඤ්ඤා භික්ඛුවෙ කෙන ව පකා
 රෙන භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරතිති එසනායො සබ්බපුච්ඡා
 වාරෙසු. ඉධ භික්ඛුවෙ භික්ඛුති භික්ඛුවෙ ඉමසම්. සාසතෙ භික්ඛු
 අයං ගෙත් ඉධ සද්දෙස සබ්බපකාරකායානුපස්ස තාතිබ්බතතකස
 පුග්ගලස සනතිසංයමනසාසනපරිදිපතො අසුඤ්ඤාසංඝසංගමන
 භාවපරිසෙධතො ව, වුත්තංගෙන. “ඉධෙව භික්ඛුවෙ සම්මෙණං-පෙ-
 සුඤ්ඤාපරපචාද සම්මෙණං අඤ්ඤා”ති තෙන වුත්තං. ඉමසම්
 සාසතෙ භික්ඛුති. අඤ්ඤාමනො චා-සුඤ්ඤාභාවමනො චාති
 ඉදමස්ස සතිපඨානභාවතානුරූපසෙතාසනපරිගහගපරිදිපතං
 ඉමස්ස භි භික්ඛුතො දීඝරතනං රූපාදිසු ආරම්මණේසු අනුචිතං
 විතනං කම්මිතංවිජි. මතරිතු. න ඉවත්ති කුටිගොනසුත්තරථො
 විස උපපථමෙව ධාවති තස්මා සෙයාථාපි තාම ගොපො කුටිගෙහු
 යා සබ්බං බිරං පිටිතො වසිතිතකුට්ඨමත්. දමෙතුකාමො ධෙත්තුතො
 අපනෙතො එකමනෙත මහනං එමහං නිබ්බේදො තත් සොග්ගො
 න බ්බෙකිය අපියා සො වචෙත් ඉතො විතො ව විජ්‍යාදිනා පලාසි
 තුං අසකෙකානෙතො තමෙව එමහං උපතිසිද්ධෙය වා උපතිපඤ්ජ
 ය වා එවමෙව. ඉමිනාපි භික්ඛුනා දීඝරතනං රූපාරම්මණදිරස
 පානවිචිතීතං දුඨවිතනං දමෙතුකාමෙන රූපාදිආරම්මණතො අප
 නෙතො අරඤ්ඤා වා රුක්ඛමුලං වා සුඤ්ඤාගාරං වා පච්චෙසෙතො
 තත් සතිපඨානාරම්මණථමෙන සතිසොග්ගොන බ්බිතබ්බං
 එවමස්ස තං විතනං ඉතො විතො ව විජ්‍යාදිනාපි පුබ්බ ආවිණ්ණං
 රම්මණං අලභමානං සතිසොග්ගං ජිඤ්ඤා පලාසිතුං අසකෙකානං
 තමෙවාරම්මණං උපවාරපණවසෙන උපතිස්දතිවෙව උපතිපඤ්ජ
 ති ව ගෙනාත්‍ර පොරාණං

“සථා එමෙන නිබ්බෙකියා වරිදං දමං තරො ඉධ

බ්බෙකියෙවං සකං විතනං සතිසාරම්මණ දළග”නති.

එවිමසෙතං සෙතාසනං භාවතානුරූපං ගොති—තෙන වුත්තං
 ඉමස්ස සතිපඨානභාවතානුරූපසෙතාසනපරිගහගපරිදිපතනති.
 අපිව යස්මා ඉදං කායානුපස්සනාසම්භිතුං සබ්බවුච්චෙවකවුච්ච
 සාධනානා භික්ඛුසංගහපිඨාධිමුසතිවිතාරපඨානං ගාතානාසංඝි.

කම්මිඬානං ඉද්ධිපුරිසසානිදිසද්ධසමාකුලං ගාමිනං අපරිච්ච
 ජිනිනං සුකරං සමපාදෙදං සද්ධකණ්ටකනනා ක්කානස අගාමිකො
 පන අරඤ්ඤ සුකරං යොගාවචරෙන ඉදං කම්මිඬානං පරි
 ගහගෙහි ආනාපානවතාප්පකානං නිබ්බතෙනා නදෙව ක්කානං
 සාදකං කහිං සකිංරෙ සමමසිනා අගනඵලං අරහතං පාපුණිකං
 කසාස අනුරූපං සෙනාසනං දසෙසනොගා හගවා අරඤ්ඤග
 නොවාති ආදිමාහං වජ්ජුවිජ්ජාවරියො විසති හගවා පො සථා
 වජ්ජුවිජ්ජාවරියො නගරභූමිං පසිංහි සුද්ධ උපපරික්කිනා එත් නග
 රං මාපෙථාති උපදිසති සොඤ්ඤාව නගරෙ නිඤ්ඤ රාජකුලනො
 මිහාසකකාරං ලහති එවමෙවං යොගාවචරස අනුරූපං සෙනාස
 නං උපපරික්කිනා එත් කම්මිඬානං අනුසුජ්ඣන්තරි උපදිසති
 නොතා තත් කම්මිඬානමනුසුජ්ජෙනෙන යොගිනා අනුකමමන
 අරහතෙත පතෙත සමොසමබ්බො වත සගවාති මහනිතං සකකාරං
 ලහති අයං පන හිකවු දිපිංදියොති වුවනි යථාහි මහාදිපිරාජ
 අරඤ්ඤ නිණ්ගහණං වා වනගහණං වා පබ්බතගහණං වා නිසසා
 ය නිලිසිනා වනමනිසගොකණ්ණසුකරාදයො මිංග ගණ්ණාති එව
 මෙවං අයං අරඤ්ඤදිසු කම්මිඬානං අනුජ්ජෙනො හිකවු යථාකක
 මෙන වතනාරො මගෙග වෙව අරියඵලාති ව ගණ්ණාති තෙනාසු
 පොරාණං—

“යථා හි දිපියො නාම නිලිසිනාන ගණ්ණාති*
 තථෙවංයං බුබුසුතො සුත්තයොනො විපසසො
 අරඤ්ඤං පවිසිනාන ගණ්ණාති ඵලමුත්තම”නති.

තෙනස පරික්කමජවයොගහභූමිං අරඤ්ඤසෙනාසනං උපදි
 සනොගා හගවා අරඤ්ඤගනො වාති ආදිමාහං ඉතො පරං
 ඉමසිමි. තාව ආනාපානපබ්බෙ යං වතනබ්බං සියා තං විසුඛිමගෙග
 වුත්තමෙවං තස පන ඉමෙසං දිකං වා අසසනොනො දිකං අසස
 සාමිති පජනාති—පෙ—පසසනාසං කායසකිංරං පසසසිසාමිති
 සිකතිති එවං වුත්තානං අසසාසපසසාසානං වසෙන සිකතිනො
 අසසාසපසසාසනිමිත්තාති වතනාරි ක්කානාති උපපජනති සො
 ක්කානා වුඬිතිනා අසසාසපසසාසෙ වා පරිගණ්ණාති ක්කානාති වා
 තත් අසසාසපසසාසකම්මකො අසසාසපසසාසා කිංනිසිනා වජ්ජනි
 සිකිනා වජ්ජනාම කරජකායො කරජකායො නාම වතනාරිමහාභුතා
 නි උපාදුරූපමාති එවං රූපං පරිගණ්ණති තතො තදුරමමණ්
 ඵසපමකෙ නාමනති එවං නාමරූපං පරිගහගෙහි තස පවසං
 පරියෙසනො අවිජ්ජාදිං පරිච්චසමුපපාදං දිකා පවසපවසුපස
 නනබ්බමතතමෙවෙතං අරඤ්ඤ සතොගා වාසුගලො වානාති
 මිනිණ්ණකකිං සසවවයනාමරූප නිලිකිණිං ආරොපෙති

නිලිසිනා ගණ්ණාති මිකෙ.

[illegible]

සේනාධිපතිවරයාගේ ස්වදේශිකයෙක් ලෙසින් සේවය කළේය. ඔහුගේ සේවයේදී ඔහු විවිධ වැදගත්කමක් සහිතව සේවය කළේය. ඔහුගේ සේවයේදී ඔහු විවිධ වැදගත්කමක් සහිතව සේවය කළේය.

එවං අයුසාසකයා සවමෙත නායානුපස්සනං විභජ්ඣා ඉදං ඉරියා පථවිසේන විභජ්ඣං පූනම් පරන්ති ආදීමාන තත් කාකසොණසීගලා දයෝපි ගව්ජනතා ගව්ජාමාහි ජනනති න පබෙනං එවරූපං ජනනං සක්කාය වුත්තා එවරූපං ටී ජනනං සත්තුපලඛිං න ජනති අත්තසඤ්ඤං න උප්පාටෙන් කම්මධානං වා සතිපඨානභාවතා වා න හොති ඉමස්ස පන භික්ඛුනො ජනකං සත්තුපලඛිං පජනති අත්තසඤ්ඤං උප්පාටෙන් කම්මධානමෙව සතිපඨානභාවතා ව හොති ඉදං ටී කො ගව්ජති කස්ස ගමනං යං කාරණං ගමනනති එවං සමප්පන්නගමනං ස මාස වුත්තං ධානාදිසුපි එසෙවනගො. තත් කො ගව්ජතිති න දොරි සතො වා පුගගලො වා ගව්ජති කස්ස ගමනනති න කස්සපි සත්තස්ස වා අගගලස්ස වා ගමනං කිං කාරණං ගව්ජනීති විත්තකිරියවායොධානුවිජ්ජාරෙන ගව්ජති කස්සා එය එවං පජනාති ගව්ජස්සාමිති විත්තං උපපජ්ජති තං වායං ජනෙත් වායො විඤ්ඤාත්ති. ජනෙති විත්තකිරියවායොධානුවිජ්ජාරෙන සංලුකායස්ස පුරතො අභිනිසාරො ගමන නති වුවවති ධානාදිසුපි එසෙවනගො. තත්තාපි තිඨාමිති විත්තං උපපජ්ජති තං වායං පනෙති වායො විඤ්ඤාත්ති. ජනෙති විත්තකිරියවායොධානුවිජ්ජාරෙන සංලුකායස්ස කොට්ඨො පඨාය උස්සිතභාවො ධානනති වුවවති තිඨිදුමිති විත්තං උපපජ්ජති තං වායං ජනෙති වායො විඤ්ඤාත්ති. ජනෙති විත්තකිරියවායොධානුවිජ්ජාරෙන හෙඨිමකායස්ස සමිමිජනං උපරිමකායස්ස උස්සිතභාවො නිසජ්ජාති වුවවති සමාමිති විත්තං උපපජ්ජති තං වායං ජනෙති වායො විඤ්ඤාත්ති. ජනෙති විත්තකිරියවායොධානුවිජ්ජාරෙන සංලුසරිරස්ස නිරිසතො පසාරණං සගනනති වුවවතිති තස්ස එවං ජනතො එවං හොති සතො ගව්ජති සතො; තිඨිතිති වුවවති න කොපි සතො භතො වා සීතො වා අත්ති. යො වා පන සකටං ගව්ජති සකටං තිඨිතිති වුවවති න කිමි සකටං නාම ගව්ජනතා වා තිඨිතං වා අත්ති වත්තාරො පන හොණේ හොජෙති; ඡෙකමගි සාරවිමගි පාජෙතෙන සකටං ගව්ජති සකටං තිඨිතිති වොහාරමත්තං හොති ඵවමෙව. අජවනමෙති සකටං විස කායො හොණා විස විත්තජ්ජ වාතා සාරවිමස විත්තං ගව්ජාමි තිඨාමිති ඒතො උපපතෙන වායො ධානු විඤ්ඤාත්ති. ජනයමානා උපපජ්ජති විත්තකිරියවායොධානුවිජ්ජාරෙන ගමනාදිති පවත්තනති තතො සතො ගව්ජති සතො; තිඨිති අහං ගව්ජාමි අහං තිඨාමිති වොහාරමත්තං හොතිති.

නාවා මාළුකවෙගෙන ජයාවෙගෙන තෙරතං
සථා යාති නථා කායො යාති වාතාගතො අසං,
යනත්තසුත්තවසෙනෙව විත්තසුත්තවසෙතිදං
පසුගතං කාතසනනමපි යාති ධාති නිසිදති†
කො නාම එතං සො සත්තො යො විනා ගෙනුපවසෙ
අත්තතො ආනුසාවෙන තිබ්බො වා යදි වා වසෙ.

තස්මා එවං ගෙනුපවසවසෙනෙවප වත්තානි ගමනාදීතිසලල
කෙකිනෙතො එසගවිජනෙතො වා ගවිජාමිති පජ්ජානාති... ධීරො වා
—නිසිදෙනො වා—සයානො වා—සයානොමගිති පජ්ජානාති වෙදි
තබ්බො—සථා සථා වා පනස්ස කායො පණ්ඨිතො හොති නථා
නථා නං පජ්ජානාති සබ්බසංඛාරානිකවචනමෙන. ඉදං වුත්තං
හොති යෙන යෙන වා ආකාරනස්ස කායො ධීරො හොති තෙන
තෙන නං පජ්ජානාති ගමනාකාරෙන ධීරං ගවිජතිති පජ්ජානාති
ධාතතිසජ්ජසයනාකාරෙන ධීරං සයානොති පජ්ජානාති...
ඉති අජ්ඣන්තො වාග් එවං අත්තතො වතුඉරියාපථපරිගණන
තෙන කායෙ කායානුපස්සි විහරති; ඔභිබ්බා වාග් පරස්ස වා වතුඉරි
යාපථපරිගණනතෙන; අජ්ඣන්තඔභිබ්බා වාග් කාලෙත අත්තතො
කාලෙත පරස්ස වා වතුඉරියාපථපරිගණනතෙන කායෙ කායානු
පස්සි විහරති; සමුදස්ස ඔසධමමානුපස්සිති ආදිසු පන අවිජ්ජාසමුදයා
රූපසමුදයොති ආදින, නයෙන පච්ඡාකාරෙති රූපකඛකස්ස සමු
දයො වචසො ව නිහරිතබ්බො තං හි සන්ධාය ඉධ සමුදයවයධමමානු
පස්සිති ආදි වුත්තං. අනි කායොති වා පනස්සාග් ආදි වුත්තසදිසමෙව
...ඉධාපි වතුඉරියාපථපරිගණනාහිකා සති දුක්ඛසච්චං තස්සා සමුච්ඡා
පිකා පුරිමනණ්ඨා සමුදයසච්චං උභින්නං අප්පච්ඡාති නිරොධසච්චං
දුක්ඛපරිජනතො සමුදයපජ්ජනතො නිරොධාරමමණ්ඨං අරිය
මග්ගො මග්ගසච්චං වතුසච්චවසෙන උස්සක්ඛන්ධා නිබ්බුති. පාපුණ්
තිති ඉදවෙකස්ස වතුඉරියාපථපරිගණනාස්ස හික්ඛුතො යාවඥර
ගත්තො නිසානමුච්ඡාතො...ඉතිසාපථපබ්බං නිසින්නං...

එවං ඉරියාපථවසෙන කායානුපස්සනං විහජ්ජා ඉදති වතු
සච්චපඤ්ඤාවසෙන විහජ්ජා සුනමසරනති ආදිවාග—අභිකක්ඛ
ගෙන පටික්ඛගෙනති එතං තාව අභිකක්ඛනං වුත්තති ගමනං පටික්ඛ
නං නිවත්තනං තදුගයමපි වතුසු ඉරියාපථෙසු ලබ්භති ගමනෙ
තාව පුරතො කායං අභිහරතො අභිකක්ඛති නාම පටිතිවත්ත
තො පටික්ඛමති නාම ධානෙපි සිතකොච කායං පුරතො ඔති
මතො අභිකක්ඛති නාම පච්ජතො අපනාමෙතො පටික්ඛමති
නාම නිසජ්ජාය නිසින්නකොච ආසනස්ස පුරිමඅධ්මානිමුච්චො
සංසරතො අභිකක්ඛති නාම සච්ඡිමං අධ්මරාදෙසං පටිමාසර

ස නී ප සා හි සු භග ව 454 හි කා.

හෙතා පටිසංකමති නිපජ්ජායපි එසෙවනගොසංසමපජාහිකාදි
 හොතිති සමපජ්ඣෙය්දාන සබ්බතිවමකාරි සමපජ්ඣෙය්දාන කාදි
 හොති. සො හි අනිකමාදිසු සමපජ්ඣෙය්දාන කොතෙව නි කාදිති
 සමපජ්ඣෙය්දානවිදිතො හොති තත්ථ සාන්තසමපජ්ඣෙය්දාන සප්පාය
 සමපජ්ඣෙය්දාන ගොවරසමපජ්ඣෙය්දාන අසමමාගසමපජ්ඣෙය්දානති
 වතුබ්බිධං සමපජ්ඣෙය්දාන තත්ථ අභිකමනවිගොත උප්පාදෙන විතත
 වසෙතෙව ආගතනි කිත්තු මෙ එත්ථ ගතෙන අපො අත්ථ නත්ථිති
 අත්ථානත්ථ. පරිගණෙකා අත්ථපරිගණෙකං සාන්තසමපජ්ඣෙය්දාන
 තත්ථ ව අපොති වෙතිසදසසනබොධිදසසනසංකප්පෙර්
 දසසනඅසුභදසසනාදිවසෙන ධම්මො වත්ථි වෙතිසං. දිසාපි හි
 බුබාරමණං—සංකප්පෙන සංකාරමණං. පීති. උප්පාදෙකා
 තදෙව වයතො සමමසනො අරහතං පාසුණති ඵෙරෙ දිසා
 තෙසං මවාදෙ පතිභාස අසුභං දිසා තත්ථ පඨමජ්ඣානං උප්පා
 දෙකා තදෙව වයතො සමසනො අරහතං පාසුණති තුසමා
 එතෙසං දසසනං සාන්තං කෙවි පන ආමිසනොපි විභිති අපො
 සෙව නං නිසාස බුහමවරියානුගහාස පටිපනනතතාති වදහති—
 තසමිං පන ගමනෙ සප්පායාසප්පායං පරිගණෙකා සප්පායපරි
 ගණෙකං සප්පායසමපජ්ඣෙය්දාන සෙසංපිදං වෙතිසදසසනං තාව
 සාන්තං සවෙ පන වෙතිසසං මහාපුජ්ජං අසවාදසයොජනනරෙ
 පරිසා සනතිපතති අතතො විභවානුරූපං ඉත්ථියොපි පුරිසාපි
 අභිකමනපටිපත්තා විතතකමරූපකාති විස සවානති තත්ථ වසා
 ඉමෙ ආරමණෙ ලොහො අතිමෙ ආරමණෙ පරිකො අසමපෙකව
 නෙ මොහො උප්පජ්ජති කායසංසග්ගාපනති. ආපජ්ජති ජිවිතබ්බගම
 වරියාදිතං වා අනතරාසො හොති එවං නං ධානං අසප්පායං අනතරා
 හොති චුතතප්පකාරාභාවා සප්පායං සංකප්පෙනවපි සාන්තං සවෙ
 පන අනෙතාගාමෙ මහාමණෙපං කාරෙකා සබ්බරතති. ධම්මසව
 ණං කාරෙකෙනසු මහසෙසසු චුතතායකාරෙතෙව ජනසනතිපා
 තො වෙව අනතරාසො ව හොති එවං නං ධානං අසප්පායං අනතරා
 යාභාවෙ සප්පායං මහාපරිසපරිවාරානං ඵෙරානං දසසනෙපි එසෙ
 වනගොසංසමපජ්ඣෙය්දානවපි සාන්තං තදත්ථිපනත්ථි ඉදං වත්ථි—
 එකො සීර ඉතරිකිකුල සාමණෙරං ගතෙකා දනකකභිත්ථාය ගතො
 සාමණෙරො මග්ගා මඤ්ඤාති පුරතො ගව්ජනො අසුභං. දිසා
 පඨමජ්ඣානං නිබ්බගෙනානං තදෙව පාදකං කන්ථා සබ්බාතෙර සමිම
 සනොති නීති එලාති සෙත්ථිකාති උපරි මග්ගන්තං කමිභිත්ථානං
 ගතෙකා අභිසි දහරො නං අපසසනො සාමණෙරාති පසෙකාති
 සො මස පඤ්ඤාදිවසනො පඨාය භික්ඛුනා සමි. වෙ කථා නාම
 න කපිතපුබ්බාති—අසුභං. හි දිවසෙ උපරි විසෙසං නිබ්බගෙන
 සසාමිති විනොතා නං ගතොති පටිවචනං අදස් එතිති ඉ චුතොති
 එකවචනෙතෙව ආගතනි ගතො ඉමිනා තාව මග්ගෙන ගතොති
 මිඤ්ඤාතිගොකාසෙ චුතතං පුරතාතිචුතං. නිත්ථා මලොකොති

ආග සො තථා කච්ඡා තෙන පත්තවිසෙසං පාපුණ්ඨිති එව. එකං අසුභං චිතතං ජනානං අසභාය ජනං එව. සාන්ධෙපි පනෙනං පුරි සස්ස මාතුගාමාසුභං අසප්පායං මාතුගාමස්ස ව පුරිසාසුභං සභාග මෙව සප්පායංගති එව. සප්පායපරිගණිතං සප්පායස්මිපජ්ඣාදං නාම එව. පරිගණිතසාන්ධසප්පායස්ස පන අභිනිසාය කඛමභානෙසු අභ්‍යන්තො විත්තරුපියං කමමභානසඛිකාතගොචරං. උගගහෙතො භික්ඛාචාරගොචරෙ නං ගහෙච්ඡාන ගමනං ගොචරස්මිපජ්ඣාදං නාම තස්සාවිභාවස්ථං ඉදං වතුකකං වෙදිතබ්බං ඉධෙකවෙවා භික්ඛු භරති ව න පච්චාසරති ව තස්ථ සො භික්ඛු දිවසං වධිකමෙන නිසජ්ජාය ආවරණියෙති ධම්මෙති විත්තං පරිසොධෙතො තථා රාත්තියා පඨමං යාම. මජ්ඣිමෙ යාමෙ සෙය්‍යං කප්පෙතො පච්චිමයා මෙපි නිසජ්ජාවධිකමෙති විතීනාමෙනා පගෙව වෙතියඛගණ්ඛොධි යඛගණ්චතතං කච්ඡා බොධරුක්ඛො උදකං ආසිච්ඡා පාණ්ණියං. පරි භොජනියං පච්චුපඨාපෙනා ආවරිතපජ්ඣායවතාදීනි සබ්බානි බ්‍රහ්මකවත්තානි සප්පාදය වත්තානි සො සරිරපරිකමං කච්ඡා සෙනා සනං පච්චිකා වෙ තයො පලලබ්‍ධක උසමං ගාභාපෙනෙතො කමම භානං අනුසුජිතො භික්ඛාචාරවෙලාය උභිභිකා කමමභානසිසෙතෙව පත්තවිචරමාදය සෙනාසනතො නික්ඛමිතො කමමභානං මනසික රොතො වෙතියඛගණං ගන්තො සවෙ බුබානුස්සතිකමමභානං භොති නං අවිසංජෙජ්ජාව වෙතියඛගණං පටිසති අඤ්ඤාමෙ කමම භානං. භොති සොපානමුලෙ ථානො ගණෙන ගතිතගණං විස නං ධිපෙතො බුබාරමමණං පිතිං ගහෙතො වෙතියඛගණං ආරාග්ග මහනතං වෙතියං නික්ඛනතුං පදංගණිකං කච්ඡා වතුසු ධානෙසු වඤ්ඤානබ්බං බුද්ධකමෙ තථෙව පදකණ්ණං කච්ඡා අභිසු ධානෙසු වඤ්ඤා බ්බං වෙතියං වඤ්ඤා බොධියඛගණං පනෙතොපි බුබස්ස ගගව තො සමුත්ථා විස නිපච්චාකාරං දසෙස්සා බොධි වඤ්ඤාබ්බං සො එව. වෙතියව බොධිව වඤ්ඤා පටිසාමිතභානං ගන්තො පටිසාමිත ගණ්චකං ගණෙන ගණ්චගණො විස නික්ඛිතකමමභානං ගහෙ තො ගාමසමිපෙ කමමභානසිසෙතෙව විචරං පාරුපිතො ගාමං පිණ්ඩාය පටිසති අථ නං මනුස්සා දිස්වා අයෙසා නො ආගතොති පච්චු ගගන්තො පත්තං ගහෙතො ආසනසාලාය වා ගෙහෙ වා නිසිදුපෙ භායාගු. දභා සාවහනතං නිභාති ගාව පාදෙ බොවිතො මක්ඛිතො පුරතො නිසිදිතො පඤ්ඤං වා පුච්ඡන්ති, ධම්මං වා සොතුකාමා භොතති සවෙපි න කථාපෙනති ජනසඛිගතන්තං ධම්මකථා නාම කාතබ්බායෙවානි අභිකථාචරියා වදන්ති ධම්මකථා භි කමමභාන විනිමුත්තො නාම නස්ති තස්මා කමමභානසිසෙතෙව ධම්මං කප්ථො කමමභානසිසෙතෙව ආභාරං පරිගුජ්ඣා අනුමෝදනං වච්ඡා නිව තතිසමානෙතිපි මහසෙසානි අනුගතො වා ගාමතො නික්ඛමිතො නස්ති භෙ නිවගෙතො මග්ගං සමිපජ්ජති අථ නං පුරෙතරං නික්ඛ

මේවා බහිතාමෙ කතහතනකිව්වා සාමණේරදහරතිකයු දිසා පථි
 වුගහන්ඩා පතනච්චරමසස ගණ්හනති පොරාණකතිකයු කිරි
 අමුතාකං උපජක්ඛායොති ආවරියොති මුඛං අනොලොකෙති වානං.
 කරොනති සමපතනපරිචේජ්ඣදෙනෙව කරොනති තෙතං පුච්ඡනති
 භනෙන එතෙ මනුසසා භූමිතාකං කිං භොගති මාතිපක්ඛතො
 සමබ්බා පිතිපක්ඛතොති කිං දිසා පුච්ඡාති භූමිහස්ථ එතෙසං
 පෙමබහුමානනති ආවුසො යං මාතාපිතූහිපී දුක්ඛාරං භං එතෙ
 අමුතාකං කරොනති පතනච්චරමපි නො එතෙසං සන්තකමෙව
 එතෙසං ආනුභාවෙන නෙව හසෙ හසං න ඡාතකෙ ඡාතකං
 ඡාතාම ජදිසා නාම අමුතාකං උපකාරිතො නන්තීති තෙසං භූමේ
 කථෙන්නො ගච්ඡති අයං වුවන්ති හරති න පච්චාහරති, යසං පත
 පගෙව වුත්තප්පකාරං වත්තප්පිවත්තං කරොතකසා කම්මජ
 තෙජෙ පජ්ජලති අනුපාදිතකං මුච්ඡිති උපාදිතකං ගණ්හාති
 සරිරතො සෙදු මුච්චනති කම්මභානවිපිං න රුහති සො පගෙව
 පතනච්චරමාදුය වෙගසාව වෙතිසං විඤ්ඤාං භොරුපානං භොවර
 ස්වාය නික්ඛමනවෙලායමෙව ගාමං සාගුභික්ඛාය පටිසිඤ්ඤාං සාගු
 ලභිති ආසනසාලං ගන්ති පිච්චති අප්පසා වත්තික්ඛනතුං අජේක්ඛා
 හරණමතොනෙව කම්මජතෙජෙ උපාදිතකං මුච්ඡිති අනුපාදි
 තකං ගණ්හාති ඝට්ඨතෙන නහාතො විස තෙජේධාතූපරිලාභ
 නිබ්බානං පථා කම්මභානසිසෙත සාගුං පරිගුජ්ඣා පතනව මුඛ
 බොවිති අනාරහතො කම්මභානං මනසිකරිති අවසෙසභානෙ
 පිණ්ඩාය වරිති කම්මභානසිසෙත ආහාරං පරිගුජ්ඣා තතො
 පඨාය පොංඛානුපොංඛං+ උපභිභවානං කම්මභානං ගහෙතාව
 ආගච්ඡති අයං වුච්චති ආහරති න හරති, එදිසාව හිකයු සාගුං
 පිච්චාති විපසනං ආරහිති බුබ්බසානෙ අරහන්තං පතනං නාම
 ගණ්හපථං විතිවත්තා සිහලදීපෙයෙව තෙසු තෙසු ගාමෙසු ආස
 නසාලාය න නං ආසනං අන්ති සන්ධි සාගුං පිච්චාති අරහන්තං පතන
 හිකයු නන්තී සො පත පමාදවිහාරී භොති නික්ඛිත්තවුරො සබ්බ
 වත්තාති හිඤ්ඤා පච්චිධවෙතොවිනිබ්බාබ්බවිතො විහරන්තො
 කම්මභානං නාම අන්තිපි සඤ්ඤා අකතා ගාමං පිණ්ඩාය පටිසිඤ්ඤා
 අනුග්‍රොහිතො ගිහිසංසග්ගෙන සංසථො වරිති භූජිති ව භූජි
 ඡො නික්ඛමති අයං වුච්චති නෙව හරති නාහරතිති සො පතායං
 හරති ව පච්චාහරති මාති වුත්තො සො ගතපච්චාගතිකවත්තවසෙ
 නෙව වෙදිතබ්බො සන්ධිතාමා හි භූලුප්පතො සාසනෙ පබ්බ
 ජිති දසවිසතිමපි පඤ්ඤායමපි එතො වසන්තා කතිකවත්තං
 කතා විහරන්ති ආවුසො භූමිහ න ඉණ්ඨා න හසභා න ජීවිතපක
 තා පබ්බජිතා දුක්ඛා මුච්ඡිතාමා, පතන් පබ්බජිතා තසා ගමනෙ
 උපතනතිලෙසං ගමනෙයෙව නික්ඛණ්ට භානං—නිසන්ධං—

සඳහන් උපදන්තිකිලෝක සඳහන්වේ නිගන්වන්නා වූ භික්ෂු
කතිකවතං කතා භික්ෂුවාරං ගවස්නාං අභිභවනාදිසභාදි
ගාමිකගාමිකගාමිකගාමික පාසානා ගොතති තාග සභාදි කම්මික
නං මහසිකරොන්නාව ගවස්නා සභෙ කසාපි ගමනෙ කිලෝපා
උපපත්ති තතෙව නං නිගන්වන්නා වූ අසකෙකානොති නිබ්බි
අපිසස පව්සනො ආගවස්නොති නිබ්බි සො අසං භික්ෂු තුඤ්ඤ
උපපනතිවිතකකං ජාතාති අනාගවස්විකං තෙ එතනන් අතානං
පටිච්චාදෙනා විපසානං වර්ණනා තතෙව අරියතුමි. මහකමති
කතා අසකෙකානොති නිබ්බි අපිසස පව්සනො ආගවස්නොති
නිබ්බිතිති සො එසෙව තසො අරියතුමි. මහකමතුං අසකෙකා
නොතිති සං කිලෝපා විකම්මෙනා කම්මිකානං මහසිකරොන්නා
ව ගවස්නා කම්මිකානවිපසුතෙනන විතොන පදං උබරති වෙ
පටිතිවතතිති පුරිමපදෙසං යෙව එති ආලිඤ්ඤාසිමිතාප්පස
තෙරො විස සො කිර එකවිසතිවිසානා ගතපව්වගතිකවතනං
පුරෙතොනා එවං විසාසි මහසාපි පුදං අතොරා මහෙව පසනා ව
මදුනො ව කමානා ව කරොන්නා ථෙරං තප්පගවස්නං දිඤ්ඤ
අසං ථෙරො පුතපුත නිවතතිති ගවස්නා කිත්තුමො මහනම්මි
මො උදුහු කිත් පමමුච්චාති සමුලපනති සො නං අනාදිසිති කම්ම
භානසුතතිවිතොනෙව සමණධර්මං කරොන්නො විසතිවසකක
තොරෙ අරගතොපාපුරි අරගතමහනාදිවසෙසෙවසස වසිත
මණ්ණොපිසං අවිවත්තං දෙවතා අබ්බුලිති දිපං උප්පාදොති අභාසි
වතොරොපි මහාරාජනො සකෙකා දෙවතමිඤ්ඤ බුහුමා ව සහම්
පති උපභානං ආගමිංසු තම මහාසං දිඤ්ඤ වනවාසමහාතිසසතෙ
රො දුතියදිවසෙ පව්ස රතතිහාගෙ ආසසනො සනතිකෙ මහාසො
අහොසි කි. සො මහාසොති ථෙරො විකෙකපං කරොන්නො මහා
සො නාම දිපොහාසොපි හොති මණ්ණොසොපිති එවමාදිමහ
නොනා පටිච්චාදෙව තුමෙනා නිබ්බො ආමාති පටිච්චිතිති ආරො
වෙසි කාලවල්ලිමණ්ණපවාසිමහානාගතෙරො විස සොපි කිර
ගතපව්වගතිකවතනං පුරෙතොනා පඨමං නාම ගතවතො මහාපධා
නං පුරෙසාසාමිති සතතිවසානා ධානවඩකමමෙව අධිභාසි පුත
සොලසවසානා ගතපව්වගතිකවතනං පුරෙතො අරගතො
පාපුරි සො කමමිකානසුතෙනන විතොනෙව පදං උබර
තො විසුතෙනන උබරෙව පටිතිවතනොනො ගාමසමිපං ගන්ති
ගාමි තුමො පබ්බජිතො තොති ආසකතිපපදෙසෙ ධුතා පාර
පිති කවස්කරකතො උදකෙන පතනං ධොවිති උදකෙනාදි
කරොති කි. කරණ මා මෙ භික්ෂු දුතං වජ්ඣං වා ආගතෙ මහ
සෙස දිසාසුතා ගොඨාති වචනමහොනාපි කම්මිකානවිකෙකපො
අහොසිති අප්ප ගතොන කතමිති දිවසං මා භික්ෂුගණනං වා පස
ගං වා පුච්චිතො පත උදකං ගිලිති ආරොවෙති සභෙ දිවසාදිපුරි
ඡකා න ගොතති නික්කමහවිදායං ගාමිවාරෙ නික්කමහා ගාමි

ගලබ්බ* නිත්ථිභාරෙ වසසුපගතා පඤ්ඤාසභිකා විය නො තීර ආකාලිනි පුණ්ණවායං කතිකවතනං අකංසු අරහතනං අප්පාඛා අඤ්ඤාමඤ්ඤං න ආලපිසාමාති ගාමම පිරාමාය පවිසන්තා උදකගණ්ඩුයං කන්ධා පවිසිංසු † දිවසාදිපුට්ඨිනෙසු ‡ චුත්තනායෙතොව පටිපජ්ජිංසු තත්ථ මනුස්සා නිව්ඪුතනං දිසාමා ජානිංසු අප්පෙකො ආගතො අප්ප චෙති එවම විනොසාසු කිත්තුවො එතෙ අමෙහගෙව සඤ්ඤා සලලපනති උදුහු අඤ්ඤාමඤ්ඤාමිති යදි අඤ්ඤාමඤ්ඤං න සලල පනති අධා විවාදජාතා භවිසානති එවං නො අඤ්ඤාමඤ්ඤං බවා පෙසාමාති සබ්බෙ විහාරං ගන්තා පඤ්ඤාසභිකා වු චෙති භිකාසු එකොතාසෙ † නාද්දසංසු නතො යො නෙසු චකාමා පුරිසො සො ආග න හො කලහකාරකානං ඔකාසො ඊදිසො හොති සුසංවෙසං චෙති යමගණං බොධිසමගණං සුනිකතිතනා සමමජජායො සුපසිතං පානියං පරිභොජනියනති නො නතොව නිවන්තා නෙපි භිකාසු අනෙතා නෙමාසෙයෙව අරහතනං පඤ්ඤා මහාපාරිකාය විසුභිප වාරණං පටාරෙසුං එවං කාලවල්ලිවණ්ඩපටාසිමහානාගතේරො විය ගලබ්බ නිත්ථිභාරෙ වසසුපගතභිකාවිය ව කාමසාන සුත්තෙතොව විනොසන පාදං උඛරනෙතා ගාමසමිපං පඤ්ඤා උදකගණ්ඩුයං කන්ධා විවිසො සලලකෙබ්බා යත්ත පුරාසොණ්ඩුකාදයො කලහකාරකා වරාමතභිකාදයො වා නත්ති නං විසිං පටිපජ්ජති න තත්ථ ව පිරාමාය වරමානො තුරිතතුරිතො විය ජවෙන ගම්පති නති ජවනපිණ්ඩපානියබ්බතමානාම කිම් අත්ත විසමභූමිභාගපපනෙතා පන උදකසකටො විය නිදමලො හුන්ධා ගම්පති අනුසරං පටිසො ච දුතු කාමං වා අදුතුකාමං වා සලලකෙබ්බා තදනුරූපං කාලං ආගමෙනො භිකාසං ගෙහන්ධා අනෙතාගාමෙ වා බතිගාමෙ වා විහාරමෙව වා ආග නන්ධා යථාථාසුකෙ පතිරූපෙ ඔකාසෙ නිසිදිතා කමසානං මනසික රොනෙතා ආහාරෙ පටික්කුලාසඤ්ඤං උපසංපෙඤ්ඤා † අකාබ්බකඤ්ඤා වණ්ණලපනපුත්තමංසුපමවසෙන පසිඤ්ඤානෙතා අසිඤ්ඤාමනා ගතං ආහාරං ආහාරෙති නෙව දවාය න මදය න මණ්ඩාය න විභු සන්ධාය භුත්තාපි ව උදකසිචං කන්ධා මුත්තනං හතතකිලමං පටිපප සාමෙහන්ධා යථාපුරෙහතනං එවං පඤ්ඤානං පුරිසාමං පඤ්ඤා මඤ්ඤා කමසානමෙව මනසිකරොති අයං චුච්චති හරති ව පට්ඨාහරති මාතිං ‡ දුදං පන හරණපසිඤ්ඤාහරණසංඛාතං ගතපට්ඨාගතිකවන්තං පුරෙතෙතා යදි පන උපනිසාසසමපනෙතා හොති පඨමවයෙ එව අර හතනං පාසුණාති නො චෙ පඨමවයෙ පාසුණාති අථ මජ්ඣිමවයෙ නො චෙ මජ්ඣිමවයෙ පාසුණාති අථ මරණසමයෙ නො චෙ මරණසමයෙ පාසුණාති අථ දෙවපුත්තො හුන්ධා නොච දෙවපුත්තො හුන්ධා පාසුණාති අනුප්පනෙන බ්‍රහ්ම නිබ්බතොතො පට්ඨකබ්බොධිං සමජ්ඣකරොති නො

* කලබ්බ. † එකසමං යානො. ‡ උපසංපෙඤ්ඤා.

මෙ පණ්ඩිතොබ්බං සද්දසකරොති අථ බ්‍රහ්මානං සම්මුතිනාචෙ බිස්සං
 භික්ඛුඤ්ඤ වා මොභි සෙය්‍යථාපි ථේරො බාහිසො දුරුවරියො මො
 පණ්ඩු වා සෙය්‍යථාපි ථේරො සාරිපුත්තො මනිඞ්ඤො වා සෙය්‍යථාපි
 ථේරො මහාමොග්ගලලානො ධුතවාදො වා සෙය්‍යථාපි ථේරො මහාන
 ඝසො දිඛිඛවකුක්ඛො වා සෙය්‍යථාපි ථේරො අනුරුථො විනයධරො
 වා සෙය්‍යථාපි ථේරො උපාලි ධම්මකම්මො වා සෙය්‍යථාපි පුණ්ණො
 මන්තානිපුත්තො ආරඤ්ඤකො වා සෙය්‍යථාපි ථේරො රෙවණො ඛසු
 සසුණො වා සෙය්‍යථාපි ථේරො ආනන්දො සිකඛාකාමො වා සෙය්‍යථාපි
 ථේරො රාහුලො බුඩ්ධපුත්තොති, ඉති ඉමය්ං චතුකෙක ඥායං හරති
 ච පච්චාහරති ච තස්ස ගොචරං පරිඤ්ඤං සිඛාප්පතො මොභි අභි
 ඝක්ඛමාදිසු පන අසම්මුඤ්ඤානං අසමොගසම්පර්ඤ්ඤං නං එං චෙදි
 තබ්බං ඉධ භික්ඛු අභික්ඛමන්තො වා පටික්ඛමන්තො වා යථා අසං
 පුඤ්ඤානං අභික්ඛමාදිසු අනො අභික්ඛමති අනනො අභික්ඛමො
 නිබ්බන්තොති වා අහං අභික්ඛමාමි වා මයං අභික්ඛමො නිබ්බ
 න්තොති වා සම්මුඤ්ඤාති නථා අයං අසම්මුඤ්ඤාති අභික්ඛමාමිති
 චිත්තො උපපජ්ජමානො නෙතෙව චිත්තෙන සංඝං විතතං මුඛානවා
 යොධාතු විඤ්ඤානං ජනායානං උපපජ්ජති ඉති උත්තාරිථිඨවායො
 ධාතුච්ඡාරවයෙන අයං කායසම්පන්නො අභිසංඝාමො අභික්ඛමති
 නසෙසං අභික්ඛමනො එකෙකපාලිසරණෙ පඨවිධාතු ආපොධා
 තුභි චෙ ධාතුයො ඵලතො මොනති මඤ්ඤ ඉතරං චෙ අධිමතො
 මොනති බලවතියො තථා අතිහරණට්ඨිහරණෙසු වොස්සජ්ජන
 නෙජොධාතුච්ඡාරවයොධාතුයො ඔමන්තො මොනති මඤ්ඤ ඉතරං චෙ අධි
 මතො බලවතියො තථා සන්තිකෙකපනසන්තිරුමිභනෙසු තථා
 උභරණෙ පච්චනො රුපාරුපධිමා අතිහරණං න පාපුණන්ති තථා
 අතිහරණෙ පච්චනො විභිහරණං විභිහරණෙ පච්චනො වොස්සජ්ජනං
 වොස්සජ්ජනෙ පච්චනො සන්තිකෙකපනං සන්තිකෙකපනෙ පච්චනො
 සන්තිරුමිභනං න පාපුණන්ති තථා තථා ච පුබ්බපබ්බං සක්ඛි
 සක්ඛි ඔධං ඔධං භුතා නත්තකපාලෙ පක්ඛිත්තාදිලාවිය භරතං
 යන්තො භිජ්ජන්ති තථා මො එකො අභික්ඛමති කස්ස වා එකස්ස
 අභික්ඛමනං පරමථුතො හි ධාතුනාමෙව ගමනං ධාතුනං ථානං
 ධාතුනං නිසජ්ජා ධාතුනං යොගං තය්ං තය්ං හි මොඝායෙ සංඝං
 රුපෙන

“අඤ්ඤං උපපජ්ජනෙ විතනං අඤ්ඤං විතනං නිරුජ්ඣති
 අභිමුඤ්ඤාති නථා අඤ්ඤං පච්චනති” ති.

එවං අභික්ඛමාදිසු අසම්මුඤ්ඤානං අසමොගසම්පර්ඤ්ඤං නාමාති,
 නිසානො අභික්ඛමනෙ පටික්ඛමනෙ සම්පජ්ජානාකාරී මොනති පදස්ස
 අනෙ—ආලොකිතෙ විලොකිතෙති එතං පන ආලොකිතං නාම
 පුරතොපෙක්ඛනං විලොකිතං නාම අනුදික්ඛපෙක්ඛනං අඤ්ඤාතිපි
 යොගා උපරිපච්ඡන්තො පෙක්ඛනාචෙතන ඔලොකිතඋලොකිතාප

අය පුරිසොති රජජනාදිවසෙන ආලෝකිතවිලෝකිතං හොති එවං
 නාවෙත් ඉලපරික්කවසෙන අසමොගසමපජ්ඣං වෙදිනබ්බං
 වකුචාරෙ පන රූපෙ ආපාටගතෙ භවබ්බසමලනතො උභං සනිධි
 නිපාදනවසෙන ආවජ්ජනාදිසු උපපජ්ජති නිරුඤ්ඤා අවසාන
 ජවනං උපපජ්ජති තං පුබ්බෙ උපපන්නානං ආවජ්ජනාදීනං ගෙන
 භූතෙ වකුචාරෙ ආගන්තුකපුරිසො විය හොති තස්ස යථා පරගෙන
 කිංකරියාවිතුං පවිසස්ස ආගන්තුකපුරිසස්ස ගෙනසාමිකෙසුපි තුණ්හි
 මාසිතොසු ආණාකරණං න යුත්තං එවං ආවජ්ජනාදීනං ගෙනභූත
 වකුචාරෙ ආවජ්ජනාදිසුපි අරජජනෙතසු අදස්සනෙතසු අමුඤ්ඤ
 භනතසු ව රජජනදස්සනමුස්භනං අස්සත්තනති එවං ආගන්තුකභාව
 වසෙන අසමොගසමපජ්ඣං වෙදිනබ්බං යාති පහොනාති වකුච
 වාරෙ වොත්ථනපරිසොසානාති විත්තාති උපපජ්ජනති තාති සඤ්ඤා
 සමපසුත්තධමෙති තත්ථ තත්ථෙව භිජජ්ජති අක්කමක්කං න
 පස්සනතිති ඉන්තරාති තාවකාලිකාති හොනති තත්ථ යථා එකස්මිං
 ඝරෙ සබ්බෙසු මාත්රසකෙසු මනෙසු අවසෙසස්ස එකස්ස තංබණ්ණෙව
 මරණධමෙස්ස න යුත්තං නිවසිතාදිසු අභිරති එවමෙව එක
 වාරෙ සමපසුත්තෙසු ආවජ්ජනාදිසු තත්ථ තත්ථෙව මනෙසු අවසෙසස්ස
 තංබණ්ණෙව මරණධමෙස්ස ජවනස්සාපි රජජනදස්සනමුඤ්ඤනව
 සෙන අභිරති තාව න යුත්තාති එවං තාවකාලිකභාවවසෙන අසමො
 ගසමපජ්ඣං වෙදිනබ්බං අපිච්ඡි බ්බායනනධාතුපච්චයපච්චෙව
 කුඤ්ඤවසෙනාපෙන වෙදිනබ්බං එත්ථ ව වකුචෙව රූපඤ්ඤ රූපකුඤ්ඤ
 භොධි දස්සනං වික්කන්තකුඤ්ඤා තංසමපසුත්තං වෙදනා වෙදනා
 කුඤ්ඤා සක්කන්තකුඤ්ඤා එස්සාදිකා සඤ්ඤාකුඤ්ඤා
 එවමෙනෙසං පඤ්චනානං බ්බායනං සමවාසෙ ආලෝකනවිලෝකනං
 පඤ්ඤායති තත්ථ කො එකො ආලෝකෙති කො විලෝකෙති තථා
 වකුචං වකුචායනනං රූපං රූපායනනං දස්සනං මනායනනං වෙදනා
 දයො සමපසුත්තධමමා ධමමායනනං එවමෙනෙසං වතුනනං ආයන
 නානං සමවාසෙ ආලෝකනවිලෝකනං පඤ්ඤායති තත්ථ කො එකො
 ආලෝකෙති කො විලෝකෙති තථා වකුචං වකුචධාතු රූපං රූපධාතු
 දස්සනං වකුචවික්කන්තධාතු තංසමපසුත්තං වෙදනාදයො ධමමා
 ධමමධාතු එවමෙනාසං වතුනනං ධතුනං සමවාසෙ ආලෝකනවිලෝ
 කනං පඤ්ඤායති තත්ථ කො එකො ආලෝකෙති කො විලෝකෙති
 තථා වකුචං කිස්සයපච්චයො රූපං ආරලමෙත්ථෙවයො ආවජ්ජනං
 අනන්තරසමන්තරූපනිස්සයනස්මිත්තපච්චයො ආලෝකො උපති
 භාසපච්චයො වෙදනාදයො සභජාතපච්චයා එවමෙනෙසං පච්චයානං
 සමවාසෙ ආලෝකනවිලෝකනං පඤ්ඤායති තත්ථ කො එකො ආලෝ
 කෙති කො විලෝකෙතිති එවමෙත්ථ බ්බායනනධාතුපච්චයපච්ච
 වෙකුඤ්ඤවසෙනපි අසමොගසමපජ්ඣං වෙදිනබ්බං සමමික්කන්ත
 භො සොමිකෙති පබ්බානං සමමික්කන්තපසාරණං; තත්ථ විත්තවසෙන
 නොප සමමික්කන්තපසාරණං අකන්තා හත්ථපාදානං සමමික්කන්තපසාරණං

පව්වියා අපොහොසත් පරිගණනය අපවර්ගණනය සාධකයක්
 සිදු කරන අතර අතීතය සම්පූර්ණයෙන් පසුපසට එව වාසිය
 * සහ බලය බලය වෙදනා උපපජනනි විනයා එකලා න ලක්ෂ්
 කල්මයානා පරිපටිනි විසෙසා නායිගවත්ති කාලෙත * සමමිඤ්ජනා
 සහ කාලෙත පසාචරනකසස පන නා වෙදනා හුපපජනනි විනයා
 එකලා නොති කල්මයානා එනි ගවත්ති විසෙසමටිගවත්තිනි එව
 අපොහොසත් පරිගණනය වෙදිතබ්බං අපොහොසත් සතිපි අපොහොසත් සප්ප
 යාසප්පායං පරිගණනය සප්පායපරිගණනය සප්පායසමපජඤ්ඤං ර
 හ්වායං නයො මහාචේතියබ්බගණෙ කිර දහරභිකුඤ්ඤා සංකායං ගණනාත්
 තෙසං පිභිපසෙස දහරභිකුඤ්ඤායො ධම්මං සුභානාති තත්තෙතො
 දහරො හන්දා පසාචරනෙතො කායසංසාරං පනා තෙතොව කාරණන්
 හිතිපාමනා අපරො භිකුඤ්ඤා පාදං පසාචරනො අගතිනි පසාචර
 අභිං ආහවෙ පාදෙ ඤාපි අපරො චමමිකෙ පසාචරසි සො ආසිදි
 සොන දසො අපරො චිවරාභුටියා† පසාචරසි නං මණිසප්පා
 ඛසි තසො එවරුපෙ අසප්පායෙ අපසාචරනා සප්පායෙ පසාචර
 තබ්බං ඉදමෙත්ථ සප්පායං චපජඤ්ඤං ගොවරසමපජඤ්ඤං පන
 මහාචේතවත්තා දිපෙතබ්බං මහාචේතො කිර දිවාසානෙ නිසි
 තොනා අනෙතවාසිකෙති සභිං කථායමානො සහසා හන්දා සමමිඤ්ජ
 නා පුන යථාසානෙ ධම්මෙති සනිකං සමමිඤ්ජසි නං අනෙතවාසි
 කා පුට්ඨං පු කසො ගනෙත සහසා හන්දා සමමිඤ්ජනා පුන යථාසා
 නෙ ධම්මෙති සනිකං සමමිඤ්ජනාති යනොපසායානං ආවුසො කල්ම
 යානං චතසිකානුං ආරචොන මෙ කල්මයානං මුඤ්ඤාති හන්දා
 සමමිඤ්ජනපුඤ්ඤා ඉදති පන තුමෙති සභිං කථායමානෙන කල්ම
 යානං මුඤ්ඤාති සමමිඤ්ජනො තසො පුන යථාසානෙ ධම්මෙති
 සමමිඤ්ජසිනාති සාධු සාධු ගනෙන භිකුඤ්ඤා නාම එවරුපෙන හතින
 බ්බන්ති එවමෙත්ථාපි කල්මයානාච්ඡහනමෙව ගොවරසමපජඤ්ඤානාති
 වෙදිතබ්බං අබ්හතනෙර අනතා නාම කොපි සමමිඤ්ජනො වා පසා
 චරනො වා නත්ති චුක්කපපකාරඤ්ඤානකිරියමායොධාතුපිපචරෙන
 පන චුක්කකාසනවසෙන දුරුයනකසස හන්දාදලාලයනං විස සමමි
 ඤ්ජනපසාරණං කොතීති පජානනං පනෙත්ථ අසමෙවාහසමපජඤ්ඤ
 නාති වෙදිතබ්බං සසායාපිපසනවිවරධාරණෙන එත්ථ සබ්බාපිච්චරානං
 නිවාසනපාරුපනවසෙන පනතසස භිකුඤ්ඤාපටිගහණාදිවසෙන ධරි
 භොගො ධාරණං නාම තත්ථ සබ්බාපිච්චරධාරණෙන තාව නිවාසෙත්ථා
 පාරුපිනා ව පිණ්ඩාය වරනො ආමිසලාභො සිතසස පටිඝාතායාති
 ආදිනා නයෙන ගගවතා චුක්කපපකාරො යෙව ච අත්ථා අත්ථා නාම
 තසස වසෙන සාන්තසමපජඤ්ඤං වෙදිතබ්බං උණහපකතසස
 පන දුබ්බලසස ව චිවරං සුබ්බං සප්පායං සිතාලුකසස හණං දුපථිවං
 සාබ්බපරිභං අසප්පායං යසස කසසච්ඡි ජණණං අසප්පායමෙව අභ්භලාදි

* කාලෙ. † චිවරාභුටියා දණ්ඩකො.

දුන්නෙති සංඝං නං පට්ඨබ්බොධකරං භොති නාමාං පට්ඨවද්දනාදිහෙදං ලොහ නිසංචිවරධාරණං නාදිසං භි අරඤ්ඤාදි ඵකකසං නිවාදනතරායකරං ජීවිතනතරායකරවාපි භොති නිප්පරියායෙන පන යං නිමිත්තකම්මො දිම්බජාජීවවසෙන උප්පන්නං යඤ්චස්ස ඤෙවමානස්ස අකුසලා ධර්මො අභිවච්ඡිනති කුසලා ධර්මො පරිහායනති නං අසප්පායං විපරිතං සප්පායං තස්ස වසෙනොඤ්ච සප්පායසමපර්ඤ්ඤාං කම්මසානාවිජනන වසෙන ච ගොචරසමපර්ඤ්ඤාං වෙදිතබ්බං අභිභන්නරෙ අත්තා නාම කොපි විවරං පාරුපෙනො නාම නත්ති චූත්තප්පකාරච්ඡන්තකිරියවා යොධාකුච්ඡායෙරනෙව පන විවරපාරුපනං භොති තත්ථ විවරමපි අමෙවනං කායොපි අමෙවනො විවරං න ජානාති මයා කායො පාරුපි යොති * කායො න ජානාති අහං විවරෙන පාරුපිතොති ධාතුයොව ධාතුසමූහං පටිවජ්ජෙන්නි පට්ටිලොතිකාය පොඤ්ඤාපට්ටිවජ්ජාද නෙ විය තස්මා නෙව සුඤ්ඤං විවරං ලභිත්වා ඤොමනස්සං කාතබ්බං න අසුඤ්ඤං ලභිත්වා දොමනස්සං නාගමමම්බාදෙති යරුකුඤ්ඤාති කෙපි මාලාගති ධුප්පඤ්ඤාති සක්කාරං කරොනති කෙපි ගුඨමුත්තා කද්දලදණ්ඩසඤ්ඤාති අසක්කාරං න තොන චමම්බරුකුඤ්ඤායො ඤොමනස්සං වා දොමනස්සං වා කරොනති ඵලමෙව ථොව සුඤ්ඤං විවරං ලභිත්වා ඤොමනස්සං කාතබ්බං න අසුඤ්ඤං ලභිත්වා දොමනස්සං නති ඵලං පවත්තපටිසංඛිනාවසෙනොඤ්ච අසමෙවගසමපර්ඤ්ඤාං වෙදි තබ්බං පත්තධාරණෙපි පත්තං සහසාව අගභොති ඉමං ගභොති පිණ්ඩාය වරමානො භික්ඛං ලභිස්සාමිති ඵලං පත්තගභණ්ටවිජයා පටි ලභිතබ්බාදිවසෙන සාඤ්ඤාසමපර්ඤ්ඤාං වෙදිතබ්බං නිසද්ධිල සර්රස්ස පන ගරුපෙනො අසප්පායො යස්ස කස්සව චතුපඤ්ඤානි කාතො දුබ්බසොධනීයො අසප්පායො දුබ්බානුපෙනො භි න චම්බති නං ධොවනතස්සෙව චස්ස පට්ඨබ්බොධො භොති මණ්ටණ්ටපෙනො පන ලොහනීයො විවර චූත්තායෙනෙව අසප්පායො නිමිත්තකම්මො දිවසෙන ලමෙ පන යඤ්චස්ස ඤෙවමානස්ස අකුසලා ධර්මො අභිවච්ඡි නති කුසලා ධර්මො පරිහායනති අහං ඵකනතා අසප්පායො විපරිතො සප්පායො තස්ස වසෙනොඤ්ච සප්පායසමපර්ඤ්ඤාං කම්මසානාවිජ නනවසෙනෙව ච ගොචරසමපර්ඤ්ඤාං වෙදිතබ්බං අභිභන්නරෙ අත්තා නාම කොපි පත්තං ගණනෙනො නාම නත්ති චූත්තප්පකාරච්ඡන්තකිරියවා යොධාකුච්ඡායෙරනෙව පන පත්තගභණ්ට නාම භොති තත්ථ පෙනො පි අමෙවනො හත්ථාපි අමෙවනං පෙනොපි න ජානාති අහං හත්ථෙති ගතිතොති හත්ථාපි න ජානානති පෙනො අවමෙති ගතිතොති ධාතුයො ව ධාතුසමූහං ගණනනති සණ්ඩායෙන අගමිවණ්ණපත්තගභණ්ටො වියාති ඵලං පවත්තපටිසංඛිනාවසෙනොඤ්ච අසමෙවගසමපර්ඤ්ඤාං වෙදිතබ්බං අපිච යථාජ්ණණ්ණත්ථාදෙ වණ්ණිකෙති පහසරිතපුබ්බලො භිතතිමාකුලෙ නිලමකතිකසමපරිකිණ්ණ අනාඨාලායං අනාඨමනු

සා පරිපාවෙහි ආකාශයානු අඤ්ඤා හොති විඤ්ඤාණයානු තත්ත්ව
 කත්ත්ව සමමා පයොගමනවාස ආතුඤ්ඤානීති එවලෙසැන් පටිසම්භාවනාව
 සෙන අසමමානසමපජ්ඣාදො වෙදිතබ්බං අපිච ගමනානො පරි
 සෙසනනො පරිභොගනො ආසයනො නිධානනො අපරිපක්කනො
 පරිපක්කනො පලනො නිසසඤ්ඤානො සමමකුණානොති එවං දසවි
 ධපටිකක්කුලතාවපච්චිචෙකුණානොපෙත්ථ අසමමානසමපජ්ඣාදො
 වෙදිතබ්බං විචාරකථාපනොත්ථ විසුභිමගො ආහාරපටිකක්කුල
 සඤ්ඤානිදෙසනො ගහෙනබ්බං. උච්චාරපසංඝාමකමෙමති උච්චා
 රසං ව පසංඝාමසං කරණේ; තත්ථ පනතකාලෙ උච්චාරපසංඝාමං නක
 රොනනසං සකලසරීරනො සෙදු මුඛිනාති අකඛිති හමනාති විතතං
 න එකඟං හොති අඤ්ඤා ව රොගා උපපජ්ජන්ති කරොනනසං
 සබ්බිකනං න හොතිති අසමෙත්ථ අත්ථො තසෙසව වසෙන සාත්ථක
 සමපජ්ඣාදො වෙදිතබ්බං. අසානෙ උච්චාරපසංඝාමං කරොනනසං
 පන ආපක්ති හොති අසසො චඩ්ඪිති ජිවිතනතරායො හොති පතිරුප
 සානෙ කරොනනසං සබ්බිකනං න හොතිති අසමෙත්ථ සපපායො
 තසං වසෙන සපපායසමපජ්ඣාදො කමමසානාවිජ්ඣනවසෙනාව
 ගොවරසමපජ්ඣාදො වෙදිතබ්බං අබ්භන්තරෙ අත්තා නාම කොටි
 උච්චාරපසංඝාමකට්ඨං කරොනෙනා නත්ථ විතතාකිරිසවායොධානුවිජ්ඣා
 රෙනෙව පන උච්චාරපසංඝාමකමං හොති යථා පන පකෙක ගණ්ඨ
 ගණ්ඨගෙදෙන පුංඤ්ඤානිතං අකාමනාය නිකුමති යථා අභිභවිතා
 උදකභාජනා උදකං අකාමනාය නිකුමති එවං පකකසංමුත්තා
 වත්ථිසු සන්තිථිතා උච්චාරපසංඝාමා පාසුපෙගසමුප්පිමිත්තා අකාමනා
 යපි නිකුමන්ති සො පනායං එවං නිකුමන්තො උච්චාරපසංඝාමො
 තෙව තසං භික්ඛුනො අත්තනො හොති න පරසං කෙවලං උරීර
 නිසංඤ්ඤව හොති යථාකිං යථා උදකකුමිභනො පුරාණඋදකං
 ජමෙඪිනනසං තෙව නං අත්තනො හොති න පරසං කෙවලං පටි
 ජග්ගනමන්තමෙව හොති එවං පවත්තපටිසම්භාවනාවෙසෙනත්ථ අස
 මමානසමපජ්ඣාදො වෙදිතබ්බං. ගතාදිසු ගමනෙති ගමනො; සීගනෙති
 සානො; නිසිනෙනෙති නිසජ්ජාය සුනෙනෙති සයනො; නිගිනෙනෙති ජා
 ගරණේ; භාසිනෙනෙති කථනො; කුණ්ඨිතාවෙති අකථනො; ගවජ්ජෙනා
 වා ගවජාමිති පජානාති සිතොවා සිතොමිති පජානාති නිසිනෙනා
 වා නිසිනෙනාමිති පජානාති සයානො වා සයානොමිති පජානාති
 නිගුමයො සානෙ අසානගුරියාපථා කමිතා අභිකකනෙන පටිකක
 නෙන ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමමිඤ්ඤෙන පසාරිතෙති ගුමයො
 සානෙ මජ්ඣිමා ගතෙ සිතෙ නිසිනෙන සුත්තෙති ගුධ පන බුද්දකා
 වුණ්ණියා ගුරියා පථා කමිතා තසමා එතෙසුචි වුත්තනසෙනෙව සමප
 ජානකාරිතො වෙදිතබ්බං නිපිටකමහාසීවත්ථෙරො පනාහ යො වීරං
 ගන්තො වා චිකිත්ථො වා අපරහාගෙ සිතො ගුති පටිසම්භවිති
 චිකිත්තනාලෙ පටිත්තා රුසාරුපධමමා එත්ථෙව නිරුධානි අයං ගම

ස නි ප සා නි සු නත ව ණාණා

හෙ සමපජානකාරීනාම යො සජ්ඣායං වා කරොනෙතා පඤ්ඤා
 වා විසුඤ්ජෙනා කමමසානං වා මනසිකරොනෙතා චිරං
 යානා අපරභාගෙ නිසිනෙතා ඉති පටිසංචික්ඛති සිත්තාලෙ පවත්තා
 රුපාරුපධම්මා එතෙව නිරුඬාති අයං සිතෙ සමපජානකාරී නාම, යො
 සජ්ඣායාදිකරණවතොනෙව චිරං නිසීදිනා අපරභාගෙ නිසිනෙතා
 ඉති පටිසංචික්ඛති නිසිනනකාලෙ පවත්තා රුපාරුපධම්මා එතෙව
 නිරුඬාති අයං නිසිනෙන සමපජානකාරී නාම යො පන නිසිනනකො
 සජ්ඣායං වා කරොනෙතා කමමසානං වා මනසිකරොනෙතා නිද්දං
 ධිකක්ඛන්ති අපරභාගෙ උසාය * ඉති පටිසංචික්ඛති සසනකාලෙ පවත්තා
 රුපාරුපධම්මා එතෙව නිරුඬාති අයං සුතෙන ව ජාගරිතෙ ව සමප
 ජානකාරී නාම, යතිරියාමයව්‍යානානං හි අප්පවත්තං යොප්පං නාම පටි
 ත්තං ජාගරිතං නාමාදි, යො පන භාසමානො අයං සද්දේදො නාම
 ඔසෙ ච පටිච්ච දුනෙත ව ජිව්හම නාලුම පටිච්ච චත්තස්ස තදනුරුපං
 පයොගං පටිච්ච ජායතීති යනො සමපජානො භාසති සජ්ඣායං වා
 කන්ති ධම්මං වා කමෙති නි මමසානං වා මනසිකන්ති † පඤ්ඤා වා
 විසුඤ්ජන්ති අපරභාගෙ කුණ්ඩිත්තො ඉති පටිසංචික්ඛති භාසිතකා
 ලෙ උප්පන්නා රුපාරුපධම්මා එතෙව නිරුඬාති අයං භාසිතෙ සමප
 ජානකාරී නාම යො කුණ්ඩිත්තො චිරං ධම්මං පා කමමසානං වා මන
 සිකරිනා අපරභාගෙ උසාය ඉති පටිසංචික්ඛති කුණ්ඩිත්තකාලෙ පටි
 ත්තාරුපාරුපධම්මා එතෙව නිරුඬා උපාදුරුප්පවත්තයං යති භාසති
 නාම අයති භාගිහිවති නාමාති අයං කුණ්ඩිත්තාම සමපජානකාරී නා
 මාති නයිදං මහාසීප්ඨෙරෙන චුත්තං අසමමාහසිරං ඉමයං යතිපසා
 නාසුනෙත අධිප්පනං සාමඤ්ඤාඵලෙ පන සබ්බමපි චතුබ්බිධං සමප
 ජඤ්ඤං ලභිතා නසමා විශෙසනො එතං අයමොහසමපජඤ්ඤාසංඝා
 වයෙන සමපජානකාරීනා චෙදිතබ්බා, සමපජානකාරී සමපජානකාරී
 ති ව සබ්බපදෙසු යතිසමප්පන්නස්ස සමපජඤ්ඤාසංඝා වයෙන අප්ඨා
 චෙදිතබ්බා විගඝාප්පකරණෙ පන යනො සමපජානො අභිකක්ඛති
 යනො සමපජානො පටිකක්ඛති එවං එතාති පද්ධති විගත්තානෙව—
ඉති අජිකත්තං වාති එවං චතුසමපජඤ්ඤාපරිගණිතෙන අත්ත
නො වා කායෙ පරස්ස වා කායෙ කාලෙන වා අත්තනො කාලෙන
පරස්ස කායෙ කායානුප්පජි වහරති. ඉධාපි සමුදයධම්මානුප්පජිති
 ආදියු රුපක්ඛකස්සෙව සමුදයො ව වයො ව නිහරිතබ්බා; යො
 චුත්තසද්ධයෙව, ඉධ චතුසමපජඤ්ඤාපරිගණාදිකා යති දුක්ඛධම්මං
 නස්සා සමුදාපිකා පුරිමනණ්ඨා සමුදයසඬං උභින්නං අප්පවත්තා
 නිරොධසඬං චුත්තප්පකාරො අරියමණො මහාසඬං එවං චතු

* උසාය † කමමසානං වා පටිවනෙතා

සට්ඨවසෙන උසුන්කිනි නිබ්බුතීං පාපුණාතීති ඉද්දෙකස්ස චතුසම්පජ්ඣාදුපරිගාහකස්ස වසෙන යාවග්ගතතා නිසානමුඛනති. මතු සමපජ්ඣාදුපරිගාහකා නිසිනං.

එවං චතුසම්පජ්ඣාදුපරිගාහකා කායානුපස්සනං විහජිතා ඉදුනි පටික්ඛලමනසිකාරවසෙන විහජිතා පුනච පරනති ආදිමාහ. තත්ථ ඉමමෙව කායනති ආදිසු යං වතතඛිං සියානං සබ්බාකාරෙන විජාරතො විසුඛිමග්ගෙ කායගතායතිකමමසානෙ වුත්තං. උභයො මුඛානි හෙයා ච උපරිවානි මිති මුඛෙති යුත්තා; කායානුපස්සනා නානාවිධස්ස; ඉදං පනෙත්ථ ඔපමමංසකුතං. උභයොමුඛා මුත්තොලි විය හි චතුමහාහු නිකො කායො තත්ථ මිස්සෙතා පකිත්තනානාවිධධස්සාදු විය හි කෙසාදස්සො චන්තියාකාරා චකුමුපුරිසො විය යොගාවචරො තස්ස නං මුත්තොලිං මුඛිතා පට්ඨමෙකමනො නානාවිධධස්සාදුපාකටකාලො විය යොගිතො චන්තියාකාරස්ස විභූතකාලො වෙදිතඛිබො. ඉති අජ්ඣකතං. මානි එවං කෙසාදිපරිගාහනො ආත්තනොවා කායෙ පරස්සො කායෙ කාලෙන වා ආත්තනො කාලෙන පරස්ස කායෙ කායානුපස්සි විහරති ඉතො පරං වුත්තනායමෙව කෙටිලං හි ඉධ චන්තියාකාරපරිගාහිකා යති දුක්ඛසම්මනති එවං යොජනං කතා නිසානමුඛං වෙදිතඛිබං—සෙසං පුරිමසදිසමෙවානි. පටික්ඛලමනසිකාරපරිගාහකා නිසිනං.

එවං පටික්ඛලමනසිකාරවසෙන කායානුපස්සනං විහජිතා ඉදුනි ධාතුමනසිකාරවසෙන විහජිතා පුනච පරනති ආදිමාහ—නත්තායං ඔපමමංසකුතො යති ආත්තනො යති කොටි ගොඝානකො වා නස්සෙව හතතවෙනහතො අනන්තවාසිකො වා ගාථං වධිතා විනි විජ්ඣිතා චතස්සොදසාගතානං මහාපථානං වෙමජ්ජාසානසම්බොනෙ චාතුමමහාපථෙ කොසාසකොසාසං කතා නිසිනොති අස්ස එවමෙව හිකුච්ච චතුත්තං ඉරියාපථානං යෙන කෙනව ආකාරෙන සිත්තනා යථාපණිහිතං කායං අත්ථ ඉමයං කායෙ යථාධිකානුආපොධාතු නෙරො ධාතු වායොධාතුති එවං පට්ඨමෙකමනති කිං වුත්තං හොති යථා ගොඝානකස්ස ගාථං පොථෙන්නස්සාපි ආඝාතනං ආහරන්නස්සාපි ආහරිතා තත්ථ ඛිකිතා යිපෙන්නස්සාපි වධෙන්නස්සාපි වධිතං මනං පස්සන්නස්සාපි නාවදෙව ගාථිති සක්ඛාදු න අනන්තරධායති යාව නං පදලෙතා බිලසො න විහජති විහජිතා නිසින්නස්ස පන ගාථිසක්ඛාදු අනන්තරධායති මංසසක්ඛාදු පට්ඨනති නාස්ස එවං හොති අහං ගාථිං වික්ඣිණාමි ඉමෙ ගාථිං හරන්ති අථබ්බස්ස අහං මංසං වික්ඣිණාමි ඉමෙ මංසං හරන්ති ඉධෙව ගොති එවමෙවං ඉමස්සාපි හිකුච්චො පුබ්බෙ බාලපුපුරුෂනකාලෙ හිතිදුතස්සාපි පබ්බජිතස්සාපි නාවදෙව සත්තොති වා පුරුෂාලොති වා සක්ඛාදු න අනන්තරධායති යාවදෙව ඉමමෙවකායං යථා සිතං යථා පණිහිතං සන්තප්පිතිහිංගොගං කතා ධාතුසො න පට්ඨමෙව කුච්චි ධාතුසො පට්ඨමෙකමනො පනස්ස සත්තං සක්ඛාදු අනන්තරධායති

ධාතුවසෙනෙව විනතං සන්තීති. නෙතාහ භගවා ඉමමෙව කායං
 යථාසිතං යථාපණිතීතං ධාතුසො පච්චෙක්ඛති අත්ථි ඉමසමිං කායෙ
 පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු සොය්‍යථාපි හික්ඛ්‍යෙ
 දුක්ඛො—පෙ—වායොධාතුහි. ගොඝාතකො විය හි යොගී ගාවියඤ්ඤ
 විය සත්තසඤ්ඤ වාතුවමහාපථො විය චතුරුරියාපථො තිලයො විහ
 ජිනා නිසින්නාවො විය ධාතුසො පච්චෙක්ඛන්නාහි අයමෙත්ථ පාලි
 වණණනා කමමසානකථා පන විපුඤ්ඤෙව විජාරිතා. ඉති අජ්ඣ
 න්නං වානි එවං චතුධාතුපරිගණිතනෙත අත්තනො වා කායෙ පරස්ස වා
 කායෙ කාලෙන වා අත්තනො කාලෙන වා පරස්ස කායෙ කායානුපසස්සී
 විහරති. ඉතො පරං වුත්තනස්මෙව කෙවලං හි ඉධ චතුධාතුපරිග්‍හා
 හිකා සති දුක්ඛස්මිනන්ති එවං යොජනං කත්වා නිය්‍යානමුඛං වෙදි
 තබ්බං සෙසං පුරිමසදියමෙවානි. චතුධාතුමනසිකාරපබ්බං නිසීතං.

එවං චතුධාතුමනසිකාරවසෙන කායානුපසස්සානං විහරිතා ඉද්දති නව
 සිව්විකාපබ්බෙති විහරිතුං පුනචපරන්ති ආදිමාහ නත්ථ සෙසාථාපි
 සෙසොඝාති යථා පසෙසස්ස; ස්වරන්ති මනසරිරං; සිව්විකාස ජිහ්විකා
 නති සුසානෙ අපච්චං; එකාහං මනස්ස අස්සාති එකාහමහං; වීහං මන
 ස්ස අස්සාති වීහමහං; නීහං මනස්ස අස්සාති නීහමහං; හස්සා විය වායු
 නා උඨං ජීවිතපරියාදානා යථානුක්කමං සමුත්තනෙන සුත්තාවෙන උපු
 මානත්තා උමුචානං; විනිලං චුච්චති විපරිහින්නවණණං. විනිලමෙව විනි
 ලකං පටික්කුලත්තා වා කුච්ඡිතං නීලන්ති විනිලකං; මංසස්සදසානෙ
 සුරත්තවණණස්ස පුබ්බසන්ති වයසානෙ යෙනවණණස්ස යෙහුයෙත්ත
 නීලවණණස්ස නීලසානෙ නීලසාවකපාරානස්සෙව ජවයරිරසෙත්තං
 අධ්වචනං. පරිහින්නසානෙති වා නවති වා වණමුඛෙති විස්සදුමාන
 පුබ්බං විපුබ්බං විපුබ්බමෙව විපුබ්බකං පටික්කුලත්තා වා කුච්ඡිතං
 පුබ්බන්ති විපුබ්බකා නථාභාවං ගන්තති විපුබ්බකානං; සො ඉමමෙ
 මකාසන්ති සො හික්ඛු ඉමං අත්තනො කායං; තෙන කායෙන සඬං
 ඤ්ඤෙන උපසංහරති උපනෙති; කථං අසමිප්ඛො කාසො එවං
 ධමෙමා එවං. භාවි එනං අනතීනොති ඉදං වුත්තං ගොති ආයු උයමා
 විඤ්ඤණන්ති ඉමෙසං තිණණං ධමමානං අත්තිය අයං කායො ධාවා
 ගමනාදික්ඛමො ගොති ඉමෙසං පන විගමා අයමපි එවං ධමෙමා එවං
 පුත්තිකසභාවොයෙව එවං භාවිති එවමෙව උද්ධුමානාදිහෙදො භවිස්සාති
 එතං අනතීනොති එතං උද්ධුමානාදිභාවං අනතික්කනෙත්තා; ඉති අජ්
 ඣන්තං වානි එවං උද්ධුමානකාදී පරිගණිතනෙතා අත්තනො වා
 කායෙ පරස්ස වා කායෙ කාලෙන වා අත්තනො කායෙ කාලෙන වා
 පරස්ස කායෙ කායානුපසස්සී විහරති. ධජ්ජමානන්ති උදරාදිසු නිසී
 දිතා උදරමංසං ඔසිමංසං අක්කිකුටාදිති ලුචිතා බාදියමානං; සමංස
 ලොහිතන්ති සෙසාවසෙසමංසලොහිතස්සත්තා; නිමමංසලොහිතමක්ඛ
 තන්ති මංසෙ බිමණපි ලොහිතං න සුස්සාති තං සන්ධාය වුත්තං ලොහි
 තමක්ඛන්තන්ති; අමඤ්ඤානාති අමඤ්ඤානදියාභාගෙන; අත්ථිකාති

වතුසභිභෙදමපි හත්තිකං; පාටියෙකකං විපජ්ඣිණිණං. පාදසිකාදිසුපි එසෙවනගො... ථෙරොවසසිකානීති අනිකකනනසංවච්ඡරානි; සුතීතීති අබ්භොකාසෙ සීතානි වාතානපවුහිසම්ඵසෙසන ථෙරොවසසිකානොව පුතීති ගොනති අනෙතාභුමිගතානි පන චිරතරං තිසන්ති. **චුණ්ණක ජාතානීති** චුණ්ණචුණ්ණා හුන්වා විපජ්ඣිණිණානි; සබ්බත්ථො ඉමමෙ වානි චුත්තනසෙසන බජ්ජමානාදීනං වසෙසන සොජනා කාතබ්බා... **ඉති අජ්ඣන්තං.** චානි එවං බජ්ජමානාදිපරිගණ්හනො යාවචුණ්ණකභාවා අත්තනො වා කායෙ පරස්ස වා කායෙ කාලෙන වා අත්තනො කාලෙන වා පරස්ස කායෙ කායානුපසයි විහරති... ඉධ පන ධන්වා නවසීවිති කායමොධානෙනබ්බං එකාභමනං වානි හි ආදීනා නසෙසන චුත්තා සබ්බාපි එකා—කාණෙහි වා බජ්ජමානානි ආදිකා එකා—අසිකසංඝිලිකං සමංසලොභිතං නහාරුසමඛකිනති එකා—නිමමංසලොභිතමකස්ස නතං නහාරුසමඛකිනති එකා—අපගතමංසලොභිතං නහාරුසමඛකිනති එකා—අසිකානි අපගතසමඛකිනීති ආදිකා එකා—අසිකානි සෙතානි සඝ්ඛවණ්ණපතිභානීති එකා—අසිකානි පුඤ්ජකීනානි ථෙරො වසසිකානීති එකා—අසිකානි සුතීති චුණ්ණකජාතානීති එකා—එවං ඛො භික්ඛවේති ඉදං නවසීවිතිකං දසෙසන්වා කායානුපසස්සනං නිසාපෙ පෙනො ආහං... නත්ථ නවසීවිතිකාපරිගහාතිකා යති දුක්ඛසංඛං ධායා සමුදාපිකා පුරිමනණ්හා සමුදයසංඛං උභින්නං අප්පච්ඡන්ති රොධසංඛං දුක්ඛපරිජානනො සමුදයපරිගහො නිරොධාරම්මණො අරියමග්ගො මග්ගසංඛං එවං වතුසංඛවටයෙන උස්සක්ඛන්වා නිබ්බුතං පාපුණානීති ඉදං නවසීවිතිකාපරිගහාහකානං භික්ඛුනං යාවඅරහන්තා නිග්ගානමුඛනති... **සීවිතිකාපබ්බං නිසීතං.**

එත්තාවතා ව ආනාපානපඛං ඉරියාපථපබ්බං වතුසමපජ්ඣෙ පබ්බං පටික්ඛුලමනසිකාරපබ්බං ධාතුමනසිකාරපබ්බං නවසීවිතිකා පබ්බනති චුද්දසපබ්බං කානුපසස්සනං නිසීතා ගොති නත්ථ ආනාපාන පබ්බං පටික්ඛුලමනසිකාරපබ්බනති ඉමානොව මෙ අප්පනාකමඛා නානි සීවිතිකානං පන ආදිනවානුපසස්සනාවටයෙන චුත්තනතො සෙසන්ති වාදසානිපි උපචාරකමිමථානානෙවාහි.

එවං හගවා චුද්දසවිධෙන කායානුපසස්සනංසනිපඨානං කථෙත්වා ඉද්දති නවවිධෙන වේදනානුපසස්සනං කථෙත්වා නවම භික්ඛවේති ආදි මාහ—නත්ථ සුඛං වේදනනති කායිකං වා වේදනසිකං වා සුඛං වේදනං වේදියමානො අහංසුඛං වේදනං වේදියාමිති පජානානීති අන්වා—නත්ථ කාමං උත්තානසෙසසකාපි දුරකා එඤ්ඤාපිටතාදිකාලෙ සුඛං වේදිය මානා සුඛං වේදියාමානි පජානනති න පනෙතං එවරුපං ජානනං සන්ධස්ස චුත්තං එවරුපං හි ජානනං සත්භූපලසි න ජහති සත්ත සංඤ්ඤා* න උග්ග්හවේති කම්මඨානං වා සනිපඨානභාවනං වා න ගොති

ඉමිය පන සිකුනො ජානනං සත්තුපලභිං ජහති සත්තසංඝාදං
 උග්ගාටෙහි කමමසානාවෙව සතිපසානාභාවනා ව හොති ඉදං හි කො
 වෙදියති කසු වෙදනා නිං කාරණා වෙදනාහි එවං සමපජානාවෙදි
 යනං සකියා වුත්තං, තඤ්ඤා වෙදියතීති න කොච්ඡතොති ආ පුග්ගා
 ලොචා වෙදියති කසු වෙදනාහි න කසුභි සත්තසංඝාදං පුග්ගාලොචා
 වෙදනා නිංකාරණා වෙදනාහි වජ්ඣ ආරමමණංව පනසු වෙදනා තස්මා
 එස එවං පජානාහි තං තං සුඛාදීනං වජ්ඣ ආරමමණං කන්තා වෙදනා වෙ
 දියති තං පන වෙදනාපවත්තං උපාදය අභං වෙදියාමිති වොගාරමත්තං
 හොතිති එවං වජ්ඣ ආරමමණං කන්තා වෙදනා වෙදියතීති සලලකෙඛ
 නොති එසසුඛං වෙදනං වෙදියාමිති පජානාහිති වෙදිකබ්බොඤ්ඤානල
 පබ්බතො අඤ්ඤාතරො ථෙරොවිස ථෙරොකිර අභාසුකාකාලෙ බලවටෙ
 දනාය නිත්තනොති අපරාපරං පරිවත්තනි තමෙකො දහරො අභ
 කතරං වො භනෙන සානං රුජතීති අනුසො පාටියෙකකං රුජනසානං
 නාම නාචි වජ්ඣ ආරමමණං කන්තා වෙදනා වෙදියතීති එවං ජානනාකා
 ලොකා පසාය අධිවාසෙකුං වට්ටති නො භනෙනති—අධිවාසෙමි අනුසො
 අධිවාසනා භනෙන සෙය්‍යාති ථෙරො අධිවාසෙසි වානො යාවහදයා
 එාලෙසි මවකෙ අන්තාති රාසිකතාති අගෙසුං ථෙරො දහරසු දසෙසසි
 වට්ටනානුසො එත්තකා අධිවාසනාහි දහරො නුණ්ඨි අගොසි ථෙරො
 විරියසමං යොජෙති සහපටිසම්භිද්ධි අරහත්තං පාසුණ්ණි සමසිසි
 ග්‍රහා පරිනිබ්බායං යථා ව පුඛං එවං පුඛං—පෙ—තිරාමිඨං අදුකකම
 සුඛං වෙදනං වෙදියාමිති පජානාහිඤ්ඤාහි භගවා රුපකමමසානං
 කථෙති අරුපකමමසානං කථෙතො වෙදනාවයෙන කථෙසි දුට්ඨං හි
 ඤාමමසානං රුපකමමසානං අරුපකමමසානනති රුපපරිග්‍හණො අරු
 පපරිග්‍හණොහි ඵ්ඵනදෙව වුට්ඨති තඤ්ඤා භගවා රුපකමමසානං කථෙ
 නොති සමෙකපමනසිකාරවයෙන වා විජාරමනසිකාරවයෙන වා චතු
 ධාතුවච්ඡානං කථෙති තදුභයමපි විසුඛිමග්ගෙ සබ්බාකාරො දසතින
 මෙව අරුපකමමසානං පන කථෙතො සෙභුසෙයන වෙදනාවයෙන
 කථෙති හිවිධො හි අරුපකමමසානෙ අතිනිවෙසො එසුභයෙන වෙදනා
 වයෙන විත්තවයෙනාහිඤ්ඤා එකවිමසු හි සබ්බතොති වා විජාරෙන
 වා පරිග්‍හතින රුපකමමසානෙ තසම්භි ආරමමණං විත්තවෙතසිකානං
 පඨමාසිතිපානෙන ආරමමණං පුසනෙනා උපපජ්ජමානො එසො පා
 කටො හොති—එකවිමසු නං ආරමමණං අනුභවනති උපපජ්ජමානා
 වෙදනා පාකටා හොති එකවිමසු නං ආරමමණං පරිග්‍හණො විජාන
 නතං උපපජ්ජමානං විඤ්ඤාණං පාකටං හොති තඤ්ඤා සසු එසො පාක
 ටො හොති සොපි න කෙවලං එසොව උපපජ්ජති තෙන සසු තදෙව
 ආරමමණං අනුභවමානා වෙදනාහි උපපජ්ජති සඤ්ජානමානා සඤ්ඤාපි
 මෙතසමානා මෙතනාපි විජානමානං විඤ්ඤාණමපි උපපජ්ජතිති එසු
 පමමකෙසු පරිග්‍හණාහි සසු වෙදනා පාකටා හොති සොපි න කෙ
 වලං වෙදනාව උපපජ්ජති නාය සසු පුසමානො එසොපි උපපජ්ජති
 සඤ්ජානමානා සඤ්ඤාපි මෙතසමානා මෙතනාපි විජානමානං විඤ්ඤා

ණමිපි උපපජ්ඣති එසංපච්චෙකෙසෙව පරිගණ්භති යසං විඤ්ඤාණං පාකටං හොති සොපි න කෙවලං විඤ්ඤාණමෙව උපපජ්ඣති තෙන සඤ්ඤානදෙවාරමණං පුසමානො එසොසපි උපපජ්ඣති අනුභවමානා වෙදනාපි සඤ්ඤානමානා සඤ්ඤාපි වෙනසමානා වෙනනාපි උපපජ්ඣති එසංපච්චෙකෙසෙව පරිගණ්භති සො ඉමෙ එසංපච්චකා ධම්මො නිං නිසසිතාති උපධාරෙතො වජ්ජනිසසිතාති පජානාති වජ්ජ නාම කරජකාසො නං සකාය පුතනං ඉදම පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං * එත්ථ පටිබ්බන්ති සො අත්තො † භූතාති මෙව උපාදරුපාති ව එව මෙත්ථ වජ්ජ රූපං එසංපච්චකා නාමන්ති නාමරූපමෙව පසංගති රූප මෙත්ථ රූපකුක්කො නාමං චන්තාරො අරුපිනො බකාති පචක්කකු මන්තං හොති නාමරූපවිනිමිමුත්තා හි පචක්කකා පචක්කකුචිනිමිමුත්තං වා නාමරූපං නත්ථි සො ඉමෙ පචක්කකා නිං හෙතුකාති උපපරික්කා නොනා අවිජ්ජාදිහෙතුකාති පසංගති නොනා පච්චසෙ මෙව පච්චසුප්ප නොන ව ඉදං අඤ්ඤාසනොනා වා පුග්ගලො වා නත්ථි සුඛසංඝාරපුඤ්ඤ මන්තමෙවාති සප්පච්චයනාමරූපවසෙන නිලක්කණං ආරොපෙත්වා විප සංනාපට්ඨාපියා අතිවිමං දුක්ඛං අනන්තාති සමමයනොනා විමර්ශි සො අජ්ජ අජ්ජාති පටිවෙධං ආකඛමානොනට්ඨා රූපෙ දිවසෙ උතුසප්පායං පුග්ගලසප්පායං හොජනසප්පායං ධම්මසවණසප්පායං වා ලභිත්වා එක පලලඤ්ඤාන නිසිතොනාව විපසංගං මත්ථකං පාපෙත්වා අරහතොන පතිසාති එවං ඉමෙසං නිණ්ණමිපි ජනානං යාවඅරහත්තා කම්මසානං කපිතං හොති. ඉධ පන භගවා අරුපකම්මසානං කප්පෙනො වෙදනා වසෙන කප්පෙති එසංවසෙන විඤ්ඤාණවසෙන වා කම්මමානං න පාකටං හොති අකුකාරං විස බායති වෙදනාවසෙන පාකටං හොති තසමා වෙදනානං උප්පත්ති පාකටාය සුඛදුක්ඛවෙදනානං හි උප්පත්ති පාකටා යද සුඛං උප්පජ්ඣති සකලාරිදං බොහෙනං මදද න්තං ඵරමානං අභිසංඤ්ඤාමානං සන්ධොතං බාදුපයන්තං විස සන්තප්පා කෙලං මක්ඛයමානං විස ස්වසහසොන පරිජාහං නිබ්බාපයමානං විස අහො සුඛං අහො සුඛන්ති වාචං නිප්පාරයමානාමෙව උප්පජ්ඣති යද දුක්ඛං උප්පජ්ඣති සකලාරිදං බොහෙනං මදද න්තං ඵරමානං අභිසංඤ්ඤාමානං නන්තථාලං පලෙසන්තං විස චිත්තනම්මලොහෙන අසි මන්තං විස සුක්ඛාතිණ්ණවන්තස්පතිමති අරඤ්ඤා දුරුඋක්කාකලාපෙ ඛිට්ඨ මානං විස අහො දුක්ඛං අහො දුක්ඛන්ති විප්පලපයමානාමෙව උප්පජ්ඣති ඉති සුඛදුක්ඛවෙදනානං උප්පත්ති පාකටා හොති අදුක්ඛමසුඛා පන දුද්දීපනා අකුකාරා අවිභූතා සා සුඛදුක්ඛානං අපගමෙ යානාසා නපට්ඨපක්ඛවසෙන මජ්ඣන්තාකාරභූතා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනාති නය නො ගණ්භන්තසං පාකටා හොති යථා නිං යථා අන්තරාචිතිපා යානං ආරුහිත්වා පලාතසං මිගසං අනුපට්ඨං ගමන්තො විස මගඵද්ද කො විජිපායානසං ඔරහාගෙපි පරහාගෙපි පදං දිස්වා මජ්ඣං අප

සහනොති ඉතො ආරුලොහා මජ්ඣේ පිහිපාසානෙ ඉමිනා පදෙසෙන
ගතො හමිසසනිති නයතො ජානාති එවං අරුල්හසීනෙ පදං විස
හි සුඛවෙදනාය උපපතති පාකටා හොති ඔරුල්හසීනෙ පදං විස
දුක්ඛවෙදනාය උපපතති පාකටා හොති ඉතො ආරුග්ග මජ්ඣේ
එවං ගතොති නයතො ගතණං විස සුඛදුක්ඛානං අපගමෙ සාත්තසා
නපටිපක්ඛවසෙන මජ්ඣිකනාකාරභූතා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනාති
නයතො ගණිතනතසස පාකටා හොති එවං හගවා පඨමං රූපක
මමසානං කථෙතො පච්ඡා අරුපකමමසානං වෙදනාවසෙන විනි
වට්ටෙතො දසෙසසි න කෙවලව ඉධෙව එවං දසෙසසි චූලතණ්ඨා
සඤ්ඤාය භග්ගානණ්ඨාසඤ්ඤාය චූලවෙදලලමහාවෙදලලරසපාල
සුතෙන මාගඤ්ඤාසුතෙන ධාතුට්ඨගඤ්ඤා ආනඤ්ඤාසපායෙ දීඝනිකායමිති
මහානිදනෙ සක්කපඤ්ඤා මහාසතිපසානෙ සංසුතතකමිති චූලනිද
නසුතෙන රුක්ඛපමෙ පරිච්චංසනසුතෙන සක්කවෙදනාසංසුතෙනති
එවං අනෙකෙසු සුතෙනසු පඨමං රූපකමමසානං කථෙතො පච්ඡා අරු
පකමමසානං වෙදනාවසෙන විනිවට්ටෙතො දසෙසසි යථා ව නෙසු එවං
ඉමසමිමපි සතිපසානෙ පඨමං රූපකමමසානං කථෙතො පච්ඡා අරුප
කමමසානං වෙදනාවසෙන විනිවට්ටෙතො දසෙසසි තත්ථ සුඛං වෙද
නනති ආදිසු අසං අපරොපි පජානනපරියායො සුඛං වෙදනං වෙදියා
මිති පජානානිති සුඛවෙදනාඛණේ දුක්ඛාය අභාවතො සුඛං වෙදනං
වෙදියමනො සුඛං වෙදනං වෙදියමිති පජානාති තෙන යා සුඛෙක
භූතසුඛා දුක්ඛා වෙදනා තසසා ඉදති අභාවතො ඉමිසසා ව සුඛාය
ඉතො පඨමං අභාවතො වෙදනා නාම අතිච්චා අද්ධුචා විපරිණාම
ට්ඨමාති ඉතිහ තත්ථ සමපජානො හොති චුත්තං හෙතං හගවනං
“යස්මිං අත්තිවෙසසන සමයෙ සුඛං වෙදනං වෙදෙති නෙව තසමිං
සමයෙ දුක්ඛං වෙදනං වෙදෙති න අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදෙති සුඛං
යෙව තසමිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති යස්මිං අත්තිවෙසසන සමයෙ
දුක්ඛං—පෙ—අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදෙති නෙව තසමිං සමයෙ සුඛං
වෙදනං වෙදෙති න ව තසමිං සමයෙ දුක්ඛං වෙදනං වෙදෙති අදුක්ඛම
සුඛං යෙව තසමිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති සුඛාපි ඛො අත්තිවෙසසන
වෙදනා අතිච්චා සංඛතා පටිච්චසමුප්පතතා ඛයධමමා වයධමමා විරාග
ධමමා නිරොධධමමා දුක්ඛාපි ඛො—පෙ—අදුක්ඛමසුඛාපි ඛො අත්ති
වෙසසන වෙදනා අතිච්චා—පෙ—නිරොධධමමා එවං පසං අත්තිවෙ
සසන සුත්වා අරියසාවකො සුඛායපි වෙදනාය නිබ්බිදෙති දුක්ඛායපි
අදුක්ඛමසුඛායපි වෙදනාය නිබ්බිදෙති නිබ්බිදං විරුද්ධං විරාගා ව
මුච්චන් විමුත්තසමිං විමුත්තමිති ඤ්ඤා හොති ඛිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්
මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉන්ද්‍රියාසාති පජානාති”ති ඤානී
සං වා සුමනති ආදිසු සාමසා සුඛා නාම පමකාමගුණමිසනිසසිතා ඡ
ගෙහසිතසොමනසාවෙදනා නිරාමිසා සුඛා නාම ඡ නෙක්ඛමමසිත
ඤාමනසාවෙදනා සාමිසා දුක්ඛා නාම ඡ ගෙහසිතඤ්ඤාමනසාවෙදනා

නිරාමිභා දුකඛා නාම ඡ නෙකඛමමසිතදොමනස්සවෙදනා සාමිසා අදුකඛමසුඛා නාම ඡ ගෙහසිතඋපෙකඛා වෙදනා නිරාමිභා අදුකඛම සුඛා නාම ඡ නෙකඛමමසිතඋපෙකඛා වෙදනා නාසං විභාගො උපරි පණණාසකෙ පාලියං ආගතොයෙව ා ඉති අජ්ඣානනං වා නි එවං සුඛ වෙදනාදි පරිගණිතනෙන අත්තනො වා වෙදනාසු කාලෙන වා අත්ත නො කාලෙන පරස්ස වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති; සමුදයධම්මො ණුපස්සී වා නි එනි පන අවිජ්ජාසමුදයා වෙදනාසමුදයොති ආදිති පවති ආකාරෙති වෙදනානං සමුදයම වසම පස්සනො සමුදයධම්මානුපස්සී වා වෙදනාසු විහරති කාලෙන සමුදයධම්මානුපස්සී කාලෙන වසධම්මා නුපස්සී වා වෙදනාසු විහරතීති වෙදිතබ්බො ා ඉතොපරං කායානුපස්ස නාය චුත්තනසමෙව කෙවලං හි ඉධ වෙදනාපරිගණාතිකා සති දුකඛ සමචන්ති එවං යොජනං කන්වා වෙදනාපරිගණාහකස්ස භික්ඛුනො නිසානමුඛං වෙදිතබ්බො ා සෙසං නාදියමෙවති. වෙදනාණුපස්සනා නිසීනා.

එවං නවවිධෙන වෙදනානුපස්සනාසහිපසානං කපේති ඉද්දති සොළොසවිධෙන විත්තානුපස්සනං කපේතුං කථම භික්ඛුවෙති ආදිමාහ නන් ඉතොනති අභිවිධලොභසහගතං; විහරානති ලොකීයකුසලා ව්‍යාකූතං; ඉදං පන සසමා ධම්මසමසනාධම්මසමොධානං නසමා ඉධ එකපදෙපි ලොකුත්තරං න ලබිහති සෙසානි වත්තාරි අකුසලවිත්තානි නෙව පුරිමපදං න පච්ඡිමපදං හජන්ති. සද්දෙසනති දුට්ඨං දොමනස්ස සහගතං; විහරෙසනති ලොකීයකුසලා ව්‍යාකූතං. සෙසානි දසඅකුසල විත්තානි නෙව පුරිමපදං න පච්ඡිමපදං හජන්ති. සමොහනති විචිති චිත්තසහගතවෙව උච්චිතසහගතවානි දුට්ඨං සසමා පන මොගො සබ්බා කුසලෙසු උපපජ්ජති නසමා සෙසානිපි ඉධ චච්චනතිසෙව ා ඉමසමං සෙව හි දුකෙ වාදයාකුසලවිත්තානි පරිසාදිතනානිති ා විහරෙසනති ලොකීයකුසලා ව්‍යාකූතං; සංකිත්තනති ඵනමිධානුපතිනං; එනං හි සබ්බවිත්තවිත්තං නාම; විහරිත්තනති උච්චිතසහගතං; එනං හි පසව විත්තං නාම. මහගසනති රූපාරූපාවචරං; අමහගසනති කාමාව චරං; සඋත්තරනති කාමාවචරං; අනුත්තරනති රූපාරූපාවචරං; නත්ත පි සඋත්තරං රූපාවචරං අනුත්තරං අරූපාවචරමෙව. සමාහිනනති සස්ස අපපනාසමාධි උපචාරසමාධි වා අස්සී. අසමාහිනනති උභයසමාධිවර ගිනං; විමුත්තනති තදබ්බවිකඛමහණවිමුත්තති විමුත්තනං; අවිමුත්ත නති උභයවිමුත්තරගිනං; සමුචෙජ්ජපටිපස්සකිතිස්සරණවිමුත්තතිනං පන ඉධ ඔකාසො නත්ති ා ඉති අජ්ඣානනං වානි එවං සරාගාදි පරිගණි හනෙන සසමිං සසමිං බණේ යං යං විත්තං පවත්නති නං නං සලල කෙබ්බෙනො අත්තනො වා විනෙන පරස්ස වා විනෙන කාලෙන වා අත්තනො කාලෙන පරස්ස විනෙන විත්තානුපස්සී විහරති. සමුදය ධම්මානුපස්සීති එනි පන අවිජ්ජාසමුදයා විඤ්ඤාණසමුදයොති එවං පවති ආකාරෙති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො ව චුයො ව ා ගිහරිතබ්බො ා

ඉතො පරං චුත්තනයමෙව කෙවලං හි ඉධ චිත්තපරිගොහිකා සහි
දුක්ඛසම්මතනි ඵලං යොජනං කාමා චිත්තපරිගොහකස්ස හික්ඛුතො
යාවරහත්තා නියතානමුඛං වෙදිතබ්බං සෙසං තාදිසමෙවාති. **මිත්තානුපස්සනා නිසිතා.**

ඵලං සොලසවිධෙන චිත්තානුපස්සනාසනිපයානං කප්ථො
ඉද්දති පච විධෙන ධම්මානුපස්සනං කප්ථතුං කථව හික්ඛවෙති ආදී
මාහ—අපි ව භගවතා කායානුපස්සනාය සුඛරූපපරිගහණො කමිතො
වෙදනාචිත්තානුපස්සනාහි සුඛරූපපරිගහණො ඉද්දති රූපාරූප
මිස්සකපරිගහණං කප්ථතුං කථව හික්ඛවෙති ආදිමාහ—කායානු
පස්සනාය රූපකඛඛපරිගහණො කමිතො වෙදනානුපස්සනාය වෙද
නාකඛඛපරිගහණොව චිත්තානුපස්සනාය විඤ්ඤාණකඛඛපරිගහ
ණොව ඉද්දති සඤ්ඤාසංකාරකඛඛපරිගහණමපි කප්ථතුං කථව හික්ඛ
වෙති ආදිමාහ. තත්ථ සත්තානති අභිණ්ඤාසමුද්ධාරවසෙන සංවිජ්ජමා
නං; අසත්තානති අසමුද්ධාරවසෙන වා පභිණ්ඤානා වා අවිජ්ජමානං;
යම්මානි යෙන කාරණෙන; කාමච්ඡන්දස්ස උපපාදෙහොති, නව සජ්ජා
නානිති තව කාරණං පජ්ජානාති; ඉමිනා නයෙන සබ්බපදෙසු අප්ථො
වෙදිතබ්බො—තත්ථ සුභනිමිත්තෙ අයොනිසොමනසිකාරොන කාම
ච්ඡන්දස්ස උපපාදෙහොති සුභනිමිත්තං නාම සුභමපි සුභනිමිත්තං
සුභාරම්මණමපි සුභනිමිත්තං අයොනිසො මනසිකාරො නාම අනුපාය
මනසිකාරො උපප්ථමනසිකාරො අනිවෙව නිව්චන්ති වා දුකො
සුඛනි වා අනත්තනි අත්තනි වා අසුභෙ සුභනි වා මනසිකාරො
නං තත්ථ ඛත්තලං පචත්තයතො කාමච්ඡන්දෙ උපපජ්ජති තෙනාහ
භගවා “අඤ්ඤිතික්ඛවෙ සුභනිමිත්තං තත්ථ අයොනිසො මනසිකාර
ඛත්තලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පනනස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස උපපාදය
උප්පනනස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස භියොගාභාවාය වෙසුලලායා” ති අසුභ
නිමිත්තෙ පන යොනිසොමනසිකාරොන පහානං හොති අසුභ
නිමිත්තං නාම අසුභමපි අසුභාරම්මණමපි යොනිසොමනසිකාරො
නාම උපායමනසිකාරො පථමනසිකාරො අනිවෙව අනිව්චන්ති වා
දුකො දුක්ඛනි වා අනත්තනි අත්තනානි වා අසුභෙ අසුභනි වා
මනසිකාරො නං තත්ථ ඛත්තලං පචත්තයතො කාමච්ඡන්දෙ පභියති
තෙනාහ භගවා “අඤ්ඤිතික්ඛවෙ අසුභනිමිත්තං තත්ථ යොනිසො
මනසිකාරඛත්තලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පනනස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස
අනුප්පාදය උප්පනනස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස පහානායාති. අපිව ඡ
ධම්මා කාමච්ඡන්දස්ස පහානාය සංවත්තනති අසුභනිමිත්තස්ස උග්ග
හො අසුභභාවනානුයොගො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තවාරනා—හොජනො
මත්තඤ්ඤානා—කල්‍යාණමිත්තනා—සප්පායකථානි දසවිධං හි අසුභ
නිමිත්තං උග්ගණනනස්සාපි කාමච්ඡන්දෙ පභියති භාවෙනත්තස්සාපි
ඉන්ද්‍රියෙසු පිහිතවාරස්සාපි චතුනනං පචතනං ආලොපානං ඔක්කාසෙ
සහි උදකං පිටිනා යාපනසිලනාය හොජනො මත්තඤ්ඤානොපි —
තෙන චුත්තං.

“මහතරො පටි ආලොපෙ අභුතා උදකම්පිවෙ
අලං එසුචිතාරාය පටිනත්තස්ස භික්ඛුනො” නි.

අසුභකම්මකතියුත්තරසදිසෙ අසුභභාවනාරතෙ කල්‍යාණ
මිත්තෙ සෙවනතස්සාපි කාමච්ඡදො පටිගති ධානනිසංජාදිසු දසඅසුභ
නියස්නසප්පායකථායපි පටිගති තෙන චුත්තං ඡ ධම්මා කාමච්ඡදස්ස
පභානාය සංවත්තනතීති. ඉමෙහි පන ඡති ධම්මෙහි පටිගත්තස්ස කාමච්ඡ
දස්ස අරහත්තමග්ගෙන ආයතිං අනුප්පාදො හොතිති පජානාති. පටි
ගතිමිත්තෙ අයොනිසොමනසිකාරෙන පන ව්‍යාපාදස්ස උප්පාදො
හොති තත්ථ පටිගම්පි පටිගතිමිත්තං පටිගාරමග්ගෙහි පටිගතිමිත්තං.
අයොනිසොමනසිකාරො සංඛතථ එකලකඛණොව නං නසමිතිමිත්තෙ
බහුලං පටිනත්තයතො ව්‍යාපාදො උප්පජ්ජති තෙනාහ “අභි භික්ඛවෙ
පටිගතිමිත්තං තත්ථ අයොනිසොමනසිකාරබහුලිකාරො අයමාහාරො
අනුප්පකතස්ස ව්‍යාපාදස්ස උප්පාදාය උප්පනනස්ස ව්‍යාපාදස්ස භිග්ගො
භාවාය වෙසුලායා” නි මෙතනාය පන වෙතොවිමුත්තියා යොනිසො
මනසිකාරවසෙන පභානං හොති තත්ථ මෙතනාති චුත්තෙ අප්පනාපි
උප්පාදොපි වට්ටති වෙතොවිමුත්තතීති අප්පනාව යොනිසොමනසි
කාරො චුත්තලකඛණොව නං තත්ථ බහුලං පටිනත්තයතො ව්‍යාපාදො
පටිගති තෙනාහ “අභි භික්ඛවෙ මෙතනාවෙතොවිමුත්ත තත්ථ යොනි
සොමනසිකාරබහුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පනනස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස
අනුප්පාදාය උප්පකතස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස පභානායා” නි. අපිච
ඡ ධම්මා ව්‍යාපාදස්ස පභානාය සංවත්තනති මෙතනාතිමිත්තස්ස
උග්ගහො—මෙතනාභාවනානුයොගො—කම්මස්සකතාපට්ඨවෙකඛණො
පටිගතීනාවබහුලතා, කල්‍යාණමිත්තතා, සප්පායකථාති, ඔදිස්සක
අනොදිස්සකදිසාථරණානං හි අඤ්ඤතරවසෙන මෙතනං උග්ගණ්හනන
ස්සාපි ව්‍යාපාදො පටිගති ඔදිසොඅනොදිසො දිසාථරණවසෙන මෙතනං
භාවෙනතස්සාපි, නිං එතස්ස ඤාධො නිං කරිස්සසි කිමස්ස සීලාදීති
නාසෙතුං සකඛිස්සසි නනු නිං අත්තනො කමෙමන ආගන්තො අත්ත
නො කමෙමනෙව ගම්ස්සසි පරස්ස ඤාධො නාම විතථිවිකඛගාර
ත්තතඤ්ඤාකභූපාදීති ගහෙත්වා පරං පහරතුකාමනාසදිසං හොති
එසොපි තට ඤාධො නිං කරිස්සසි නිං තෙ සීලාදීති විනාසෙතුං
සකඛිස්සසි එය අත්තනො කමෙමන ආගන්තො අත්තනො කමෙමනෙව
ගම්ස්සසි අපට්ඨච්ඡනපථෙණකං විස පට්ටානං බිත්තරපොමුච්ඡිවිස ච
එතස්සෙව වෙස කොධො මත්තෙ පතියතිති එවං අත්තනො ච
පරස්ස ච කමෙමස්සකතං පට්ඨවෙකඛනොපි උග්ගකමෙස්සකතං පට්ඨ
වෙකඛිත්වා පටිගතීනො සිතස්සාපි අස්සගුත්තත්තරසදිසෙ මෙතනා
භාවනාරතෙ කල්‍යාණමිත්තෙ සෙවනතස්සාපි ව්‍යාපාදො පටිගති. ධා
නනිසංජාදිසු මෙතනාතිස්සිත්තසප්පායකථායපි පටිගති තෙන
චුත්තං ඡ ධම්මා ව්‍යාපාදස්ස පභානාය සංවත්තනතීති. ඉමෙහි පන
ඡති ධම්මෙහි පටිගත්තස්ස ව්‍යාපාදස්ස අනාගාමිමග්ගෙන ආයතිං අනුප්පා

දෙ හොඳින් පජානාහි. අරනිආදිසු අයෝනියොමනසිකාරෙන විනම්
 ධියං උප්පාදෙ හොගි අරනි නාම උක්කණ්ඨිතතා තඤ්ඤි නාම කායාලසි
 යතා විජමිහිකා නාම කායවිනාමනතා භතතසමමදෙ නාම භතතමුච්ඡං
 භතතපරිලාහො වෙනසො ච ලිනතනං නාම විතතස්ස ලිනාකාරො ඉමෙ
 සු අරනි ආදිසු අයෝනියොමනසිකාරං බහුලං පවත්තයනො විනම්ඨං
 උප්පජ්ජති තෙනාහ “අපි භික්ඛවෙ අරනි තඤ්ඤි විජමිහිකා භතත
 සමමදෙ වෙනසො ච ලිනතනං තඤ්ඤි අයෝනියොමනසිකාරබහුලි
 කාරො අයමාහාරො අනුප්පනනස්ස වා විනම්ඨස්ස උප්පාදය උප්ප
 නනස්ස වා විනම්ඨස්ස භියෙසාහාමය වෙසුලායා” නි අරමිහධාතු
 ආදිසු පන යෝනියොමනසිකාරෙන තස්ස පහානං හොගි ආරමහ
 ධාතු නාම පඨමාරමිහවිරියං නික්ඛමධාතු නාම කොසල්ලතොනික්ඛ
 නත්තය තතො බලවතරං පරක්කමධාතුනාම පරං පරං ථානං අක්ක
 මනතො තතොපි බලවතරං ඉමස්මිං නිප්පණදෙ විරයෙ යෝනියො
 මනසිකාරං බහුලං පවත්තයනො විනම්ඨං පටියති තෙනාහ “අපි
 භික්ඛවෙ ආරමිහධාතු නික්ඛමධාතු පරක්කමධාතු තඤ්ඤි යෝනියො
 මනසිකාරබහුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පනනස්ස වා විනම්ඨස්ස
 අනුප්පාදය උප්පනනස්ස වා විනම්ඨස්ස පහානායා” නි. අපි ච ඡ ධම්මා
 විනම්ඨස්ස පහානාය යංවත්තනනි අනිභොජනෙ නිමිත්තභූතො,
 ඉරියාපථසමපරිවත්තනා, ආලොකසංකෘතමනසිකාරො, අබ්භො
 කාසෙ වාසො, කල්‍යාණමිත්තනා, සප්පායකථාහි, ආහාරභන්ධක
 භුත්තවිමිතකතත්වවට්ඨකආලංසාට්ඨකකාමාසකභොජනං භුඤ්ජන්තො
 රත්තිසානදිවාසානෙ නිසින්නස්ස හි සමණධම්මං කරොතො විනම්ඨං
 මහාහස්සී විය ඔත්ථරතනං. ආගමිනි චතුපවආලොපමාසං පන
 ඨපෙත්වා පානියං පිටිත්වා යාපනසීලස්ස භික්ඛුතො නං න හොතිති
 එවං අනිභොජනෙ නිමිත්තං ගණනනස්ස විනම්ඨං පටියති යස්මිං
 ඉරියාපථො විනම්ඨං ඔක්කමති තතො අඤ්ඤං පරිවත්තනනස්සාපි
 රත්තිං චතුලොකදිපාලොකඋක්කාලොකෙ දිවා සුරියාලොකං මනසි
 කරොතනස්සාපි අබ්භොකාසෙ වසන්තස්සාපි මහාකස්සපඤ්ඤෙරසදිසෙ
 පටිණ්ඨිතමිධෙ කල්‍යාණමිත්තෙ සෙවනනස්සාපි විනම්ඨං පටියති
 ථානනිසල්ලාදිසු බුත්තභිනිසසිත්තසප්පායකථායපි පටියති තෙන චුත්තං
 ඡ ධම්මා විනම්ඨස්ස පහානාය යංවත්තනනිති ඉමෙහි පන ඡති
 ධම්මෙහි පටිණ්ඨස්ස විනම්ඨස්ස අරහත්තමලෙන ආයතිං අනුප්පාදෙ,
 හොගිති පජානාහි. වෙනසො අවුපසමෙ අයෝනියොමනසිකාරෙන
 උඨව්වකුක්කුඨවස්ස උප්පාදෙ හොගි අවුපසමො නාම අවුපසනනා
 කාරො උඨව්වකුක්කුඨවමෙව නං අත්ථො තඤ්ඤි අයෝනියොමනසි
 කාරං බහුලං පවත්තයනො උඨව්වකුක්කුඨවං උප්පජ්ජති තෙනාහ
 “අපි භික්ඛවෙ වෙනසො අවුපසමො තඤ්ඤි අයෝනියොමනසිකාරබහුලි
 කාරො අයමාහාරො අනුප්පනනස්ස වා උඨව්වකුක්කුඨවස්ස උප්පාදය
 උප්පනනස්ස වා උඨව්වකුක්කුඨවස්ස භියෙසාහාමය වෙසුලායා” නි.

සමාධිසංඛාරො පන චේතසො චූපසමෙ යොනිසොමනසිකාරෙනස්ස පහානං හොති තෙනාහ “අපි භික්ඛවෙ චේතසො චූපසමො තථ යොනිසොමනසිකාරබහුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පනාස්ස වා උඛච්චක්කන්කුච්චස්ස අනුප්පාදය උප්පනාස්ස වා උඛච්චක්කන්කුච්චස්ස පහානාය” නි අපි ඡ ධම්මා උඛච්චක්කන්කුච්චස්ස පහානාය සංවහනනති බහුසුතනා, පරිපුච්ඡකතා, විනයෙ පකතඤ්ඤායා, චුඛසෙවිනා, කල්‍යාණමිත්තනා, සප්පායකථාහි, බාහුසච්චෙනපි භි එකං වා වෙ වා තයො චත්තාරො වා පච වා නිකායෙ පාලිවසෙන අත්ථවසෙන උග්ගණ්හනනාස්සාපි උඛච්චක්කන්කුච්චං පභිසති කප්පියාකප්පියපරිපුච්ඡාබහුලස්සාපි විනයපකතිං විණ්ණවසීභාවනාය පකතඤ්ඤානොපි චුඛෙ මහලකෙ ථෙරෙ උපසංකමනනාස්සාපි උපාලිචෝරසදිසෙ විනයධරෙ කල්‍යාණමිත්තෙ සෙවනනාස්සාපි උඛච්චක්කන්කුච්චං පභිසති ධානනිස්ඤාදිසු කප්පියාකප්පියනිසිත්තසප්පායකථායපි පභිසති තෙන චූතං ඡ ධම්මා උඛච්චක්කන්කුච්චස්ස පහානාය සංවහනනනිති ඉමෙහි පන ඡ්භි ධම්මෙහි පභිණෙ උඛච්චක්කන්කුච්චෙ උඛච්චස්ස අරහත්තමභෞතකුක්කුච්චස්ස අනාගාමිමභෞත ආයතිං අනුප්පාදෙ හොතිහි පජානාති. විචිකිච්ඡාධානියෙසු ධම්මෙසු අයොනිසොමනසිකාරෙන විචිකිච්ඡාය උප්පාදෙ හොති විචිකිච්ඡාධානියා ධම්මා නාම පුනර්පුන විචිකිච්ඡාය කාරණතතා විචිකිච්ඡාව තථ අයොනිසොමනසිකාරො බහුලං පවත්තයතො විචිකිච්ඡා උප්පජ්ජති තෙනාහ “අපි භික්ඛවෙ විචිකිච්ඡාධානියා ධම්මා තථ අයොනිසොමනසිකාරබහුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පනාය විචිකිච්ඡාය උප්පාදය උප්පනාය විචිකිච්ඡාය භීයෙතාභාවාය වෙසුලායා” නි. කුසලාදිධම්මෙසු යොනිසොමනසිකාරෙන පනස්සා පහානං හොති තෙනාහ “අපි භික්ඛවෙ කුසලාභ්ගුසලා ධම්මා සාවජ්ජනවජ්ජා ධම්මා සෙවිතඛාසෙවිතඛා ධම්මා නිනප්පණීයා ධම්මා කණ්ණසුක්කසප්පටිභාගා ධම්මා තථ යොනිසොමනසිකාරබහුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පනාය වා විචිකිච්ඡාය අනුප්පාදය උප්පනාය වා විචිකිච්ඡාය පහානාය” නි. අපි ඡ ධම්මා විචිකිච්ඡාය පහානාය සංවහනනති බහුසුතනා, පරිපුච්ඡකතා, විනයෙ පකතඤ්ඤායා, අධිමොක්ඛබහුලතා, කල්‍යාණමිත්තනා, සප්පායකථාහි. බාහුසච්චෙනපි භි එකං වා—පෙ—පච වා නිකායෙ පාලිවසෙන අත්ථවසෙන ව උග්ගණ්හනනාස්සාපි විචිකිච්ඡා පභිසති තිති රතනානි ආරබ්භ පරිපුච්ඡාබහුලස්සාපි විනයෙ විණ්ණවසීභාවස්සාපි තීසු රතනෙසු ඔකප්පතියසධාසංඛාතඅධිමොක්ඛබහුලස්සාපි සධාධිමුත්තෙ වකකලිචෝරසදිසෙ කල්‍යාණමිත්තෙ සෙවනනාස්සාපි විචිකිච්ඡා පභිසති ධානනිස්ඤාදිසු තිණ්ණං රතනානං ගුණනිසිත්තසප්පායකථායපි පභිසති තෙන චූතං ඡ ධම්මා විචිකිච්ඡා පහානාය සංවහනනනිති ඉමෙහි පන ඡ්භි ධම්මෙහි පභිණාය විචි

කිවිජය සොනාපතනිමයෙන ආයනිං අනුපපාදෙ හොතිති පජානාති
 ඉති අජ්ඣන්තං මාති එවං පචනිවරණපරිගණනෙන අත්තනො වා
 ධම්මෙසු පරස්ස වා ධම්මෙසු කාලෙන වා අත්තනො කාලෙන පරස්ස
 වා ධම්මෙසු ධම්මානුපයයි විහරති සමුදයවයා පනෙත්ථ සුභනිමිත්තං
 දිසු අයොනියොමනසිකාරයොනියොමනසිකාරවසෙන පචසු නිවර
 ණෙසු වුත්තායෙව නිහරිතබ්බං ඉතො පරං වුත්තනායමෙව
 කෙවලං හි ඉධ නිවරණපරිගණානිකා සති දුක්ඛසච්චනති එවං
 යොජනං කත්වා නිවරණපරිගණකස්ස භික්ඛුනො නිය්‍යානමුඛං
 වෙදිතබ්බං සෙසං තාදිය මෙවාති. **නිවරණසබ්බං** නිහිතං
 එවං පචනිවරණවසෙන ධම්මානුපයස්සනං විහජ්ඣා ඉදති පච
 ක්ඛානිවසෙන විහජ්ඣාං පුනවපරනති ආදිමාහ. **පචසු පාදානිකා**
කෙසුති උපාදනස්ස බක්ඛා උපාදනක්ඛාධා උපාදනස්ස පචච
 යනුතා ධම්මෙසු අජා ධම්මරාසියොති අප්ථො අයමෙත්ථ සංඛෙපො
 විජාරතො පන බක්ඛකථා විසුඛිමග්ගෙ වුත්තා. **ඉති රූපනති**
 ඉදං රූපං එතතකං රූපං න ඉපතා පරං රූපං අප්ථිති සභාවතො රූපං
 සඤ්ජානාති වෙදනාදිසු පි එසෙවනායො අයමෙත්ථ සංඛිකපො විජාරෙන
 පන රූපාදිති විසුඛිමග්ගෙ බක්ඛකකථායමෙව වුත්තාති. **ඉති රූපස්ස**
සමුදයොති එවං අවිජ්ජාසමුදයාදිවසෙන පචගාකාරෙහි රූපස්ස සමුද
 යො; **ඉති රූපස්ස අත්ථගමොති** එවං අවිජ්ජානිරොධාදිවසෙන පචගා
 කාරෙහි රූපස්ස අත්ථගමො; වෙදනාදිසු පි එසෙවනායො අයමෙත්ථ
 සංඛෙපො විජාරො පන විසුඛිමග්ගෙ උදයබ්බයඤ්ඤාකථායං
 වුත්තො. **ඉති අජ්ඣන්තං** ඩොති එවං පචක්ඛානිපරිගණනෙන අත්ත
 නො වා ධම්මෙසු පරස්ස වා ධම්මෙසු කාලෙන වා අත්තනො කාලෙන
 පරස්ස ධම්මෙසු ධම්මානුපයයි විහරති. සමුදයවයා පනෙත්ථ අවිජ්ජා
 සමුදයා රූපසමුදයොති ආදිතං පචසු බක්ඛිසු වුත්තානං පඤ්ඤාය
 ලක්ඛණානං වසෙන නිහරිතබ්බං ඉතො පරං වුත්තනායමෙව
 කෙවලං හි ඉධ බක්ඛපරිගණානිකා සති දුක්ඛසච්චනති එවං යොජනං
 කත්වා බක්ඛපරිගණකස්ස භික්ඛුනො නිය්‍යානමුඛං වෙදිතබ්බං
 සෙසං තාදිය මෙවාති. **බක්ඛසබ්බං** නිහිතං.

එවං පචක්ඛානිවසෙන ධම්මානුපයස්සනං විහජ්ඣා ඉදති ආයතන
 වසෙන විහජ්ඣාං පුනවපරනති ආදිමාහ. **ජසු අජ්ඣන්තිකබාහිරේසු**
ආයතනෙසුති වක්ඛුං සොනං ඝාණං ජිවිහා කායො මනොති ඉමෙසු
 ජසු අජ්ඣන්තිකෙසු රූපං සද්දෙ ගතො රසො ථොභ්බං ධම්මාති
 ඉමෙසු ජසු බාහිරෙසු; **චක්ඛුච්ච සජානාති**ති වක්ඛුපපාදං සථාවසර
 සලක්ඛණවසෙන පජානාති; **රූපෙව සජානාති**ති බිහිඩා වතුසමුඛා
 නිසරූපෙව සථාවසරසලක්ඛණවසෙන පජානාති; **සච සුදුහයං සද්දිම**
උපපජ්ජති සංයොජනාති සච වක්ඛුවෙව රූපෙවාහි උභයං පච්චි
 කාරාගතංයොජනං, පච්චි, මාන, දිගි, ටිඨිතිජි, සිලබ්බතපුරාමය,

භවරාග, ඉස්සා, මච්ඡරිය, අවිජ්ජාසංයෝජනනා දසවිධසංයෝජනං උපපජ්ජති නව යථාචාර්යලක්ඛණවසෙන පජානාති. කථං පනෙනං උපපජ්ජති? චක්ඛුචාරෙ නාච ආපාඨගතං ඉසාරමමණං කාමස්සාද චසෙන අස්සාදයතො අනිනාදයතො කාමරාගසංයෝජනං උපපජ්ජති අනිසාරමමණෙ කුප්පිකිතො පටිඝසංයෝජනං උපපජ්ජති ධම්මෙහි මංගො අක්ඛෙය්‍ය ඵතං ආරම්භණං විහාමෙතුං සමන්තො අප්පිති මක්ඛෙය්‍යො මානසංයෝජනං උපපජ්ජති ඵතං රූපාරම්භණං නිව්චං ධූවනති ගණ්හතො දිභිසංයෝජනං උපපජ්ජති ඵතං රූපාරම්භණං සත්තො භුක්ඛො සත්තස්ස භුක්ඛොති විචිකිච්ඡතො විචිකිච්ඡාසංයෝජනං උපපජ්ජති සමපන්නිභවෙ ච නාම ඉදං සුලභං ජානනති භවං පඤ්ඤානස්ස භවරාගසංයෝජනං උපපජ්ජති ආයතිං ඵතං රූපං සීලබ්බතං සමාදි සීඨා සකකා ලබ්බනති සීලබ්බතං සමාදියන්නස්ස සීලබ්බතපරාමාස සංයෝජනං උපපජ්ජති අංගාචනෙන රූපාරම්භණං අක්ඛෙය්‍ය න ලභෙය්‍යනති උසුයායතො ඉස්සාසංයෝජනං උපපජ්ජති අත්තානා ලඛි රූපාරම්භණං අක්ඛෙය්‍ය මච්ඡරායතො මච්ඡරියසංයෝජනං උපපජ්ජති සබ්බෙහෙව සහජාතඅක්ඛෙය්‍යවසෙන අවිජ්ජාසංයෝජනං උපපජ්ජති.

යථා ච අනුප්පනනාස්සාති යෙන කාරණෙන අසමුද්ධාරවසෙන අනුප්පනනාස්ස; නස්ස දසවිධස්සාපි සංයෝජනස්ස උප්පාදෙ හොති නව කාරණං පජානාති. **යථා ච උප්පනනාස්සාති** අප්පනිණසෙන පන සමුද්ධාරවසෙන චා උප්පනනාස්ස දසවිධස්සාපි සංයෝජනස්ස යෙන කාරණෙන පහානං හොති නව කාරණං පජානාති. **යථා ච පටිඝණාස්සාති** තදභවිකාමිභණ්ට්ඨානවසෙනා පටිඝණස්ස නස්ස දසවිධස්ස සංයෝජනස්ස යෙන කාරණෙන ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති නව පජානාති. කෙන කාරණෙන පනස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති දිභිවිචිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාසඉස්සාමච්ඡරියගෙදස්ස නාච පච්චිධස්ස සංයෝජනස්ස සොනාපන්නිමලෙන ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති කාමරාගපටිඝසංයෝජනවයස්ස මදාරිකස්ස සකදගාමිමලෙන අනුසහගතස්ස අනාගාමිමලෙන මානභවරාගඅවිජ්ජාසංයෝජනතතස්ස අරහත්තමලෙන ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති. **සොනච පජානාති සද්දෙමාති** ආදිසු හි එසෙවනසො. අප්පෙත්ථ ආයතනකථා විජාරතො විසුඛිමලෙන ආයතනනිද්දෙසෙ චුත්තනයෙන වෙදිතබ්බා. **ඉති අප්පිකතං** චාති එවං අප්පිකතකායනපරිගණනෙන අත්තතො චා ධම්මෙසු බාහිරායනපරිගණනෙන පරස්ස චා ධම්මෙසු කාලෙන චා අත්තතො කාලෙන පරස්ස ධම්මෙසු ධම්මානුප්පය්‍යි විහරති සමුදයවයාච පනෙත්ථ අවිජ්ජාසමුදයා චක්ඛුසමුදයොති රූපායනනානං රූපකඤ්ඤෙ අරූපායනනෙසු මනායනනස්ස වික්ඛෙය්‍යකඤ්ඤෙ ධම්මායනනස්ස සෙසකඤ්ඤෙසු චුත්තනයෙන නිහරිතබ්බා ලොකුත්තරධම්මා න ගහෙනබ්බා. ඉතො පරං චුත්තනයමෙව කෙවලං හි ඉධ ආයතනපරිගහාගිකා සති

දුකඛසච්ඡන්ති එවං යොජනං කන්ධා අයනනපරිග්ගාහකස්ස භික්ඛු නො නියතානමුඛං වෙදිතඛං—සෙසං තාදිසමෙවාති—ආයනනි සබ්බං නිසිනං.

එවං ඡ අර්ඛකතිකබාහිරායනනධම්මානුපස්සනං විහජ්ඣා ඉදන්තොර්ඛකිඛනවසෙන විහජ්ඣං පුනවපරන්ති ආදිමාහ, තත්තොර්ඛකිඛන සුති බුරුකිනකස්ස සත්තස්ස අබ්බසු; සත්තන්ති පටිලාභවසෙන සංවිජ්ජමානං; සත්තබ්බොර්ඛකිඛනන්ති සතිසංඛාතං බොර්ඛකිඛනං; එත්ති සම්බුරුකිති ආරඛිටිපස්සකතො පසාය යොගාවචරොති සමොධි යා වා සො සතිආදිකාය සත්තධම්මසාමග්ගියා සම්බුරුකිති කිලෙස නිද්දන්තො උසාහි සච්චාති වා පටිවිජ්ජකිති සා ධම්මසාමග්ගි සමොධි තස්ස සමොධිස්ස තස්සා වා සමොධිස්ස අබ්බන්ති බොර්ඛකිඛනං තෙන චුත්තං සතිසංඛාතං බොර්ඛකිඛනන්ති. සෙසබොර්ඛකිඛනසුපි ඉමිනාව නයෙන වචනන්තො දඬුබො. අසත්තන්ති අපටිලසච්ඡෙන අවිජ්ජ මානං; යථා ව අනුපපන්නස්සාති ආදිසු පන සතිසමොර්ඛකිඛනස්ස තාව “අභි භික්ඛවෙ සතිසමොර්ඛකිඛනසාහි යා ධම්මා තත්තො යොතිසො මනසිකාරබහුලිකාරො අයමාහාරො අනුපපන්නස්ස වා සතිසමොර්ඛකිඛනස්ස උපපාදය උපපන්නස්ස වා සතිසමොර්ඛකිඛනස්ස භියෙතා භාවාය වෙපුලාය භාවනාය පාරිපුරියා සංවත්තන්ති” ති. එවං උපපා දෙ හොති තත්තො සතිසෙව සතිසමොර්ඛකිඛනසාහි යා ධම්මා යොතිසො මනසිකාරො චුත්තලකුණොයෙව නං තත්තො බහුලං පවත්තස්සො සති සමොර්ඛකිඛනො උපපජ්ජති අපි ව වත්තාරො ධම්මා සතිසමොර්ඛකි ඛනස්ස උපපාදය සංවත්තන්ති සතිසමපජ්ඣෙයො මුඛස්සතිපුගල පරිවජ්ජන්තො උපතිතසතිපුගලසෙවන්තො තදබිමුත්තන්ති අභික්ඛ න්තාදිසු හි සත්තසු ධාතෙසු සතිසමපජ්ඣෙයො හත්තතික්ඛිතකා කසදිසෙ මුඛස්සතිපුගලෙ පරිවජ්ජන්තො නිස්සදන්තොර්ඛකි භෙරාදිසදිසෙ උපතිතසතිපුගලෙ සෙවන්තො ධාතතිසජ්ජාදිසු සති සමුඛාපනන්තො නිත්තපොනපබ්බාරවිත්තන්තාය සතිසමොර්ඛකිඛනො උපපජ්ජති එවං වතුහි කාරණෙහි උපපන්නස්ස පනස්ස අරහත්ත මග්ගෙන භාවනා පාරිපුරි හොතිති පජානාති. ධම්මවිචයසමොර්ඛකි ඛනස්ස “අභි භික්ඛවෙ ඩුසලාඤ්ඤාධම්මා—පෙ—කණ්ණසුකසපටි භානා ධම්මා තත්තො යොතිසො මනසිකාරබහුලිකාරො අයමාහාරො අනුපපන්නස්ස වා ධම්මවිචයසමොර්ඛකිඛනස්ස උපපාදය උපපන්නස්ස වා ධම්මවිචයසමොර්ඛකිඛනස්ස භියෙතා භාවාය වෙපුලාය භාවනාය පාරිපුරියා සංවත්තන්ති” ති අපිව සත්තධම්මා ධම්මවිචයසමොර්ඛකි ඛනස්ස උපපාදය සංවත්තන්ති පරිපුරිකතා, වජ්ඣවිසදකිරියා, ඉන්ද්‍රිය සමත්තපටිපාදනා, උපපඤ්ඤාපුගලපරිවජ්ජනා, පඤ්ඤාවත්තපුගල සෙවනා, ගම්භීරඤ්ඤාවරියපච්චෙකුණා, තදබිමුත්තන්ති. තත්තො පරිපුරිකතන්ති බුද්ධිධාතුඅයනනඉන්ද්‍රියබලබොර්ඛකිඛනමග්ගිහ ක්කානසමාධිටිපස්සනානං අත්තසන්තිසසිතකථාපරිපුරිකවුලතො

වැටුම්පදකිරියාහි අර්ථකතනිකබාහිරානං වැටුණං විසදහාවකරණං සදුනිසස කෙසනබලොමානි දීඝා හොනනි සරිරං වා උසසනනදෙස වෙව යෙදමලමකනිතතව තද අර්ථකතනිකං වැටුණං අවිසදං හොනි අපරි සුඛං යද පන විවරං ජිණ්ණං කිලිඪං දුග්ගකං හොනි සෙනාසනං වා උක්ඛාපං තද බාහිරං වැටුණං අවිසදං හොනි අපරිසුඛං තසමා කෙසාදි වෙජ්දනෙන උඛවිලෙවනඅධොවිලෙවනාදිහි සරිරසල්ලහුකහාවකර ණෙන උච්ඡාදනනහාවනෙන ව අර්ථකතනිකං වැටුණං විසදං කාතබ්බං සුචිකම්මධොවනරජනපරිහණ්ඩකරණාදිහි බාහිරං වැටුණං විසදං කා තබ්බං ඵතසමං හි අර්ථකතනිකබාහිරෙ වැටුම්හි අවිසදෙ උපපතෙනසු විනතවෙනසිනෙසු ඤාණමපි අපරිසුඛං හොනි අපරිසුඛානි දීපකපලල කවට්ටිතෙලානි නිසසාය උපපනනදීපසිබාය ඔහායොවිය විසදෙ පන අර්ථකතනිකබාහිරෙ වැටුම්හි උපපතෙනසු විනතවෙනසිනෙසු ඤාණ මපි විසදං හොනි පරිසුඛානි දීපකපලලවට්ටිතෙලානි නිසසාය උපපනන දීපසිබාය ඔහාසො විය නෙන වුතතා වැටුම්පදකිරියා ධම්මවිචය සමෙබ්බාර්ථකබ්බසස උපපාදය සංවනතතීති ඉන්ද්‍රියසමනතපට්පාදනා නාම සබාදීනං ඉන්ද්‍රියානං සමහාවකරණං සමෙතිසස සඤ්ඤාත්තියං බලවං හොනි ඉතරානි මඤ්ඤානි තතො විරිසිත්තියං පග්ගහනිච්චං සඤ්ඤාත්තියං උපසානාසිච්චං සමාධිත්තියං අවිකොපසිච්චං පඤ්ඤාත්තිය යං දසසනාසිච්චං කාතුං න සනෙකානි තසමා නං ධම්මසභාවං පච්ච වෙකඛුණෙන වා යථා වා මනසිකරොතො බලවං ජානං තථා අමනසි කාරෙන වා භාපෙනබ්බං වක්කලිඤ්ඤවැටුම්වෙඤ්ඤානිදසසනං— සමෙ පන විරිසිත්තියං බලවං හොනි අථ නෙව සඤ්ඤාත්තියං අධිමොකඛ ඤ්ඤාත්තියං කාතුං සනෙකානි න ඉතරානි ඉතරාසිච්චහෙදං තසමා නං පසස සබාදීහාවනාය භාපෙනබ්බං තත්‍රාපි සොණ්ණඤ්ඤවැටුම් දසස නබ්බං ඵවං සෙසෙසුපි ඵකසස බලවහාවෙයනි ඉතරෙසං අතතනො කිලෙවසු අසමන්තා වෙදිතබ්බං—විසෙසනො පනෙඤ්ඤාත්තියං සමාධිවිරියානව සමතං පසංසනාති බලවසමො හි මඤ්ඤාත්තියං මුඛපසනෙනා හොනි අවැටුම්හි පසිදහි බලවසමො මඤ්ඤාත්තියං කෙරාට්ඨකපකඛං භජනි හෙසජ්ජසමුභිතො විය රොගො අතෙකිවෙජ්ඣ හොනි චිත්තප්පාදමතෙනනෙව ඤාසලං හොනිති අතිධාවිතො දුනාදිති අකරොතෙනා නිරයෙ උපපජ්ජති උභිත්තං සමතාය වැටුම්හි යෙව පසිදහි බලවසමාධි පන මඤ්ඤාත්තියං සමාධිසස කොසජ්ජපකඛතතා කොසජ්ජ අධිභවති බලවවිරියං මඤ්ඤාත්තියං විරියසස උඛවිච්චකඛ තතා උඛවිච්ච අභිභවති සමාධි පන විරියෙන සංයොජ්ජනො කොසජ්ජ පනිතුං න ලභති විරියං සමාධිනා සංයොජ්ජනං උඛවිච්චෙ පනිතුං න ලභති තසමා තදුභයං සමං කාතබ්බං උභයසමතාය හි අපපනා හොනි අපි ව සමාධිකම්මකසස බලවතීපි සමාධි වට්ටති ඵවං සද්දහනෙනා ඔකපොතෙනා අපපනං පාසුනිසසාහි සමාධිපඤ්ඤාත්තියං පන සමාධි කම්මකසස ඵකග්ගතා බලවතී වට්ටති ඵවං හි සො අපපනං පාසුනාති

උභින්නාං පන සමකායපි අප්පනාභොතිසෙව සති පන සබ්බන්තල
 වන්ති වර්ටති සති භි විතතං උඛ්චිවපකඤ්ඤානං සමාචරියපඤ්ඤානං
 චසෙන උඛ්චිවපානතො කොසල්පකඤ්ඤෙන සමාධිනා කොසල්
 පානතො රක්ඛති තසමා සා ලොනාධුපනං විය සබ්බව්‍යාඤ්ඤානෙසු
 සබ්බකමමිකඅමචෙවං විය ච සබ්බරාජතිචෙවසු සබ්බන්ත ඉද්දිනබ්බි
 තෙනාහ සති ච පන සබ්බජ්ඣිකා චුතතා භගවතා නිං කාරණං විතතා
 භි සතිපටිසරණං ආරක්ඛපච්චුපඬානා වා සති න විනා සතියා
 විතතියං පග්ගහතිඤාභො භොතිති, දුප්පඤ්ඤාසුඤාලපරිවර්ජනා
 නාම බ්‍යාධිභෙදෙ අනොගාල්භපඤ්ඤානං දුමෙධපුග්ගලානං ආර
 කාපරිවර්ජනං පඤ්ඤවනාසුඤාලභෙවනා නාම සමපඤ්ඤාස
 ලකභිණපරිග්ගාභිකාය උද්ව්‍යසපඤ්ඤාස සමනනාගතපුග්ගලභෙ
 වනා ගමිභීරඤ්ඤවරියපච්චෙවකඤ්ඤා නාම ගමිභීරෙසු බ්‍යාධිසු පට
 තතාය ගමිභීරපඤ්ඤාස පහෙදපච්චෙවකඤ්ඤා නදබ්බුතතතා නාම
 ධානානිසජ්ජාදිසු ධමමවිවයසමොඤ්ඤබ්බසමුඬානන්තං නනතිතනපෙ
 ඤ්ඤබ්බිභාරවිතතානා එවං උප්පන්නාසං පනසං අරහත්තමග්ගෙන භාව
 නාපාරිපුරිභොතිති පජානාතිති, විරියසමොඤ්ඤබ්බසං “අභි භිකු
 ථෙ ආරම්භධාතු නිකුම්භධාතු පරික්ඛම්භධාතු තත්ථ යොතිසොමනසි
 කාරබහුලිකාරො අසමාගාරො අනුප්පජානාසං වා විරියසමොඤ්ඤ
 බ්බසං උප්පාදාය උප්පන්නාසං වා විරියසමොඤ්ඤබ්බසං භියෙතාහං
 වාය චෙටුලලාය භාවනාය පාරිපුරිය සංවත්තති” ති එවං උප්පාදෙ
 භොතිති, අපි ඵකාදසධමං විරියසමොඤ්ඤබ්බසං උප්පාදාය සංව
 ත්තන්ති අපායභයපච්චෙවකඤ්ඤානා ආනිසංසදසංචිතා ගමනවිවිප
 ච්චෙවකඤ්ඤානා විණ්ඤාපානාපවායනා දායජමහත්තපච්චෙවකඤ්ඤ
 නානා සඤ්ඤමහත්තපච්චෙවකඤ්ඤානා ජාතිමහත්තපච්චෙවකඤ්ඤානා
 සමුග්ගවාරිමහත්තපච්චෙවකඤ්ඤානා කුසිනාසුඤාලපරිවර්ජනා ආරම්
 විරියසුග්ගලභෙවනානා නදබ්බුතතතානි, තත්ථ නිරයෙසු පච්චිධබ්බි
 නකමමකරණතො පඬාය මහාදුක්ඛං අනුභවනකාලෙපි නිරවජ්ජන
 යොනියං ජාලකම්පකුම්භාදීභි ගතිතකාලෙපි පාවනකණ්ටකාදිප්ප
 භාරතුකතාසං පන සකට්ඨනාදිකාලෙපි පෙත්තවිසයෙ අනොකා
 නිපි වසංභගස්සාති එකබ්බධනතරමපි බුජ්ජිපාසාති ආතුර්භුතකාලෙපි
 කාලකඤ්ඤාසුඤාලපරිසු සතිගත්ථඅසීතිගත්ථපමාණෙන අභිවච්චමතෙන
 තොව අහතභාවෙන වා පපාතපත්තාදි* දුක්ඛානුභවනකාලෙපි න
 සකකා විරියසමොඤ්ඤබ්බං උප්පාදෙත්වා අයමෙව භි තො භිකු
 කාලොති එවං අපායභය පච්චෙවකඤ්ඤානාසංචි විරියසමොඤ්ඤබ්බසං
 උප්පජ්ජති න සකකා කුසිකෙන නවලොකුතතරධමං ලද්ධං ආරම්
 විරියෙනෙව සකකා අයමානියංසො විරියස්සාති එවං අනිසංසදසංචි

නොපි උපපජ්ජති සබ්බඤ්ඤාබ්‍රහ්මපච්චෙකබ්බධමහාසාවකෙති තෙන ගතමගො ගතනබ්බො ධොව න සක්කා කුසිනෙන ගතතුනති එවං ගමනවිටිං පච්චෙකනිත්තස්සාපි උපපජ්ජති යෙ නං විරුකිපාතාදීති උපස්ථනාති ඉමෙ තෙ මුද්‍රාස්සා තෙව ඤානකා න දුස්සබ්බකරා නපි තං නිස්සාය ජීවිස්සාමාති තෙ පණීතාති විණ්ඩපාතාදීති දෙනති අථබ්බො අනතතො කාරානං මහජ්ඵලනං පච්චාසිංසමානා දෙනති සන්ධාරාපි අයං ඉමෙ පච්චස්සෙ පරිභුඤ්ජනා කායදච්ඡිකුල්ලො සුඛං විහරිස්සතිති න එවං සමපස්සානා නුගුණං පච්චයා අනුඤ්ඤතා අථබ්බො අයං ඉමෙ පරිභුඤ්ජමානො සමණ්ඨවූතං කතො වට්ටදකකිතො මුච්චිස්සාතීති තෙ පච්චයා අනුඤ්ඤතා සොදුති නිං කුසිනො විහරනො න තං විණ්ඩපාතං අපචාධිස්සාසි අරච්චිරයස්සෙව විණ්ඩපාතා පච්චයනං නාම ගොතීති එවං විණ්ඩපාතාපච්චයනං පච්චෙකබ්බ නතස්සාපි උපපජ්ජති වහාමනාචෝරස්සා ටිය ඵෙරො කිරි කස්සක ලෙන * නාම පට්ටසාති නස්ස ව ගොවලාගමෙ එකා මහාඋපාසිකා ඵෙරං සුත්තං කතො පට්ටගාති සා ඵකදිපසං අරඤ්ඤං ගමිත්තති බිහරං ආග අමෙ අසුකසමං නාම ධානෙ පුරාණතණ්ඩුලා අසුකසමං බිරං අසුකසමං සප්පි අසුකා මං පාණීනං නව භාතිකස්ස අයාමිත්ත චෝරස්ස ආගතකාලෙ ගාතං පටිත්වා බිරුප්පිලට්ඨපාණීතෙති සංඝං දෙති ත්ව භුඤ්ජයාසාසි අහං පන ගිගෙසා පකකං පාරිවාසිකභතතං කඤ්ඤියෙන භුත්තමගීති දිවා කිං භුඤ්ජිස්සාසි අපමාති සාකපණණං පකකිපිත්වා කණ්ණකුල්ලෙති අමාලයාගුං පටිත්වා ධිපෙති අපමාති ඵෙරො චිවරං පාරිට්ඨත්වා පතනං නිහරනොතාමතං සද්දං සුත්වා අත්තා නං ඔවදි මහාඋපාසිකා කිරි කඤ්ඤියෙන පාරිවාසිකභතතං භුඤ්ජි දිවාපි කණ්ණකුල්ලමඛිලයාගුං භුඤ්ජිස්සාති නුගුණං අත්තාය පන පුරාණ තණ්ඩුලාදීති ආචිකබ්බති තංතිස්සාසං පනෙසා ගොව බ්බකකං න වජ්ජං න භාතං න වත්ථං පච්චාසිංසති නිස්සාය පන සමපතනියො පත්තිය මානා දෙනි තං එතිස්සා නා සමපතනියො දුක්ඛං සක්කිස්සාසිති අයං බො පන විණ්ඩපාතො තයා සරාගෙන සදෙසෙන සමමාගෙන හ සක්කා ගණ්ණිකුනති පතනං එවිකාය පකකිපිත්වා උණ්ණකං මුච්චිති නිවත්තී ත්වා කස්සකලෙනමෙව ගතති පතනං හෙයාමෙව ටිවරං චිවරවංසෙ ධිපෙත්වා අරහතනං අපාපුණීත්වා න නිකබ්බිස්සාමිති අධිස්ථිති නිසීදි දීඝරත්තං අපපමනො හුත්වා නිවුත්ථිතිකුල්ලි පස්සානං වසිසෙත්වා සුමරහතනමෙව අරහතනං පත්වා විකසමානමිව පදුමං මහාබිණ්ණසවො සිතං කරොනොති නිකබ්බි ලෙනවාරෙ රුකබ්බිති අධිවත්ථා දෙවතා:—

“නමො තෙ පුරිසාපඤ්ඤ නමො තෙ පුරිසුත්තම,
යස්ස ගෙ අගචා බිණ්ණ දකඛ්ඤෙයෙසාසි මාරියා”ති.

* කස්සකලෙන.

උද්‍යාන උද්‍යානෙහි හනෙන පිණිස පවිසානාං කුලිහාදියානාං අරභ
 නානානාං හිකබ්බං දමා මහලලනිසීයො දුක්ඛා මුඛිවිසුනානීති ආහං
 ථෙරො වුඬ්ඛිනාමා වාරං විවරිතා කාලං ඔලොකෙනෙනාං පානොයෙ
 වාහි ඤානා පනතවිවරං ආදය ගාමං පාවිසි දුරිකාපි හනනං සමපා
 දෙනා ඉද්දති මෙ භානා ආගමිසුන් ඉද්දති මෙ භානා ආගමිසුන්ති
 වාරං ඔලොකයමානා නිසිදි සා ථෙරෙ සරවාරං සමපනෙන පනතං
 ගතහති සප්පිථාණිතයොජ්නසු බිරපිණ්ඩපානසු පුරසිතා හන්ථ
 ධපෙසි ථෙරො සුඛං හොතුති අනුමොදනං කන්ථා පකකාමි සාපි තං
 ඔලොකයමානා අසාසි ථෙරසු හි තද අභිවිසපරිසුඛො ජිවිවණේණා
 අහොසි විපසයනානානි ඉන්ද්‍රියානි මුඛං ඛකුනාමුනතනාලපකකං විය
 අභිවිස විරොචිතං මහාඋපාසිකා අරඤ්ඤ ආගාමා කිං අමම භාහි
 කො තෙ ආගතොති පුච්ඡි සා සබ්බනතං පමන්තං ආරොචෙසි උපා
 සිකා අරු මේ පුත්තසු පබ්බජිතස්මිං මන්තං පනතනා ඤානා
 අභිරමති තෙ අමම භානා බුද්ධසංසතෙ න උක්කණ්ඨනීති ආහං
 මහනතං බොපනෙනං සන්ථු දයජුරං යදිදං සත්තආරියධනානි
 නාම තං න සකකා බුද්ධිතෙත ගහෙනුං යථා හි විපට්ඨපනනං
 පුත්තං මානාපිතරො අයං අමොකං අපුත්තොති පරිබාහිරං
 කරොනති යො තෙසං අවමයෙන දයජුරං න ලහති එවං කුසී
 තොපි ඉදං අරියධනදයජුරං න ලහති ආරඛිවිරියොව ලහ
 තීති දයජුරමහනතං පච්චෙක්ඛන්තොපි උපපජ්ජති මහාබොපන
 තෙ සන්ථා සන්ථුතො හි තෙ මාතුකුච්ඡස්මිං පටිසංකප්පනෙහි
 ලෙපි අභිනිකම්මණෙපි අභිසමොඛියමිපි ධම්මවක්කප්පවත්තන
 යමකපාටිභාරියදෙවොරොහනආයුසංඛාරවොසුජ්ජනෙසුපි පරිති
 බ්බානකාලෙපි දසසහස්සිලොකධාතු කම්මස්මිං යුත්තනානු තෙ එව
 රූපසු සන්ථුසංසතෙ පබ්බජිතා කුසීතෙන හවිතුනති එවං සන්ථු
 මහනතං පච්චෙක්ඛන්තොපි උපපජ්ජති ජාතියාපි කිං ඉද්දති න ලාමක
 ජාතිකො අසමිතිනකාය මහාසමමනපවෙණියා ආගතෙ ඔක්කාකරා
 ජවංසෙ ජාතොසි සුඛොදනමහාරාජසු ව මහාමායාදෙවියාව නනතා
 රාත්‍රලහද්දසු කතිසො තයා නාම එවරූපෙන ජිනපුත්තෙන හුතා
 න යුත්තං කුසීතෙන විහරිතුනති එවං ජාතිමහනතං පච්චෙක්ඛ
 තොපි උපපජ්ජති ධාරිපුත්තමොග්ගලලානාවෙව අසීතිමහාසාවකාව
 විරිසෙනෙව ලොකුත්තරං ධම්මං පටිපජ්ජිමසු තිං එතෙසං සබ්බත්ම
 වාරිතං මග්ගං පටිපජ්ජසි න පටිපජ්ජසීති එවං සබ්බත්මාරිමහනතං
 පච්චෙක්ඛන්තොපි උපපජ්ජති කුද්දි පුරෙතා ඩිනඅජග්ගසදිසෙ විසු
 ධකාසිකවෙහසිකවිරියෙ කුසීතපුගලෙ පරිවරෙන්නකසුඛං ආරඛ
 විරියෙ පතිනතෙන පුගලෙ සෙවනකසුඛං ධානානිසජ්ජාදිසු විරිය
 පාදනස්මිං නිනතපොණපබ්බාරවත්තකසුඛං උපපජ්ජති එවං උපප
 නතසු පනසු අරභනතමග්ගෙන භාවනාපාරිසුරියා සංවත්තති
 එවං උපපාදෙ හොතිති පජානාති පිනිසමෙබ්බාජනිසුඛං “අභිනිකම්

ඔව් පිතිසලෝකේශ්වරියා නිමමා නන්ද සොනිසොමනසිකාරබ්බුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පනනාසං වා පිතිසලෝකේශ්වරියා උප්පාදය උප්පනනාසං වා පිතිසලෝකේශ්වරියා භික්ෂොහාවාසං ඔව්සුලලාස භාවනාසං පාරිසුරියා සංවත්තනී” යි එවං උප්පාදෙ හොති තන්ද පිතිසෙව පිතිසලෝකේශ්වරියා නාම නසං උප්පාදකමනසිකාරො සොනිසොමනසිකාරො නාම අපිච්චකාදසධමමා පිතිසලෝකේශ්වරියා උප්පාදය සංවත්තනනී බුධානුසංගි ධම්මසංකස්සිලවාග—දෙවනානුසංගි උප්පමානුසංගි ඵුලප්පගාලපරිවර්ජනනාසිතිබ්බුලලසෙවනනා පසාදනීසසුතනනපච්චෙකකනනා තදබ්බුතනනානී බුධගුණෙ අනුසංරනනාසංගි හි යාච්චප්පාරාසකලසරිරං ඵරමානො පිතිසලෝකේශ්වරියා උප්පජනි ධම්මසංකගුණෙ අනුසංරනනාසංගි දීඝරතනං අබ්බංගං කන්ධා රක්ඛිතං චතුපාරිසුඛිසීලං පච්චෙකකනනාසංගි හිති නොදසසීලං පමසීලං පච්චෙකකනනාසංගි දුබ්බිකකහාදිසු පණීතහොජනං සමුච්චාරිතං දන්තං එවං නාම අදමහානි වාගං පච්චෙකකනනාසංගි හිතිනො ඵවරුපෙ කාලෙ සීලවනනානං දිග්ගදානං පච්චෙකකනනාසංගි සෙගි ගුණෙහි සමනනාගතා දෙවනාමපනනා තථා රුපානං ගුණානං අත්තනි අත්තනං පච්චෙකකනනාසංගි සමාපනනි යා විකම්මිතනිලෙසෙ සහිමි සත්තනිමිච්චි වසසානි න සමුද්ධරනනිති පච්චෙකකනනාසංගි මෙතියදසසනබොධිදසසනපේරදසසනොසු අසකකම්මධිරියාසං සංසුචිතඵුලිකාවෙ බුධාදිසු පසාදනිසොමනසිකාරො ගුණසමිච්චි රජසදිසෙ ඵුලප්පගාලපරිවර්ජනනාසංගි බුධාදිසු පසාදබ්බුලෙ මුද්ධවනනා සිතිබ්බුලලසෙවනනාසංගි රතනාසංගිගුණෙ පරිදීපනෙ පසාදනීසෙ සුතනනෙ පච්චෙකකනනාසංගි ධානනිසජ්ජාදිසු පිතිඋප්පාදනාසංගි නනපොසොසබ්බාසංගි උප්පජනි එවං උප්පනනාසංගි අරහතනමගෙනවා භාවනාපාරිසුරි හොතිති පජානානි. පසංගිසලෝකේශ්වරියා “අත්ති නිකංචෙ කායපසංගි චිත්තපසංගි තන්ද සොනිසොමනසිකාරබ්බුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පනනාසං වා පසංගිසලෝකේශ්වරියා උප්පාදය උප්පනනාසං වා පසංගිසලෝකේශ්වරියා භික්ෂොහාවාසං ඔව්සුලලාස භාවනාසං පාරිසුරියා සංවත්තනී” යි එවං උප්පාදෙ හොති, අපිච්ච සත්තධමමා පසංගිසලෝකේශ්වරියා උප්පාදය සංවත්තනනී පණීතහොජන සෙවනනා උතුසුබසෙවනනා ඉරියාපථසුබසෙවනනා මජ්ඣිමනිකායනා සාරධිකායසුගාලපරිවර්ජනනා පසංගිකායසුගාලසෙවනනා තදබ්බුතනනානි. පණීතං හි සිතිබ්බුලලාසහොජනං සුඤ්ජනනාසංගි සිතුණොසු උතුසු සමුච්චාරිතාදිසු ච ඉරියාපථෙසු සප්තං උතුච ඉරියාපථෙ සෙවනනාසංගි පසංගි උප්පජනි සො පනමහාපුරිසජාතිකො සබ්බඋතුඉරියාපථධමමෙව හොති න තං සකිං සෙතං චුතතං යසං සභාගච්චසභාගතා අත්ති තසෙව විසභාගෙ උතුඉරියාපථෙ වර්ජනි සභාගෙ සෙවනනාසංගි උප්පජනි මජ්ඣි

තත්පයෝගො වුවවති අතතනො ව පරසස ව කම්මසසකතාවච්චි
 වෙකඛනා ඉමිනා මජ්ඣිකතපයෝගෙන උපපජ්ජති යො ලෙඛිවු
 දණ්ඩාදීති පරං විහෙය්‍යමානොව විවරති එවරුපං සාරධිකාය
 පුග්ගලං පරිවෙජ්ජනකසායපි සංයතපාදපාණිං පසසධිකායපුග්ගලං
 සෙවනකසායපි ධානනිසජ්ජාදිසු පසසභිඋපපාදනභාය භිනන
 පොණ්පබ්බාරවිතකසායපි උපපජ්ජති එවං උපපනනසස පනසස අර
 හතතමයෙන භාවනාපාරිපුරි හොතිති පජානාති. සමාධිසමෝඡක
 ඛිතසස “අපි භික්ඛවෙ සමථනිමිතනං අව්‍යග්ගනිමිතනං තස්ස යොති
 සොමනසිකාරමනුජිකාරො අයමාහාරො අනුප්පනාසස වා සමාධි
 සමෝඡකඛිතසස උපපාදය උප්පනනසස වා සමාධිසමෝඡකඛිතසස
 භීයෙතාභාවාය වෙපුලලාය භාවනාය පාරිපුරියා සංවත්තති” ති, එවං
 උපපාදෙ හොති තස්ස සමථොව සමථනිමිතනං අවිකෙකපපථොන ව
 අව්‍යග්ගනිමිතනනති. අපිච එකාදසධම්මො සමාධිසමෝඡකඛිතසස
 උපපාදය සංවත්තනති වජ්ඣවිසදකිරියතා ඉන්ද්‍රියසමනතපටිපාදනතා
 නිමිතතකුසලතා සමයෙ චිත්තසස පග්ගණනතා සමයෙ චිත්තසස
 නිග්ගණනතා සමයෙ සමුප්පංසනතා සමයෙ අජ්ඣුපෙකඛනතා අස
 මානිතපුග්ගලපරිවජ්ජනතා සමානිතපුග්ගලසෙවනතා කුසානිමො
 කඛපච්චවෙකඛනතා නදධිමුත්තනාති. තස්ස වජ්ඣවිසදකිරියතා ව
 ඉන්ද්‍රියසමනතපටිපාදනතා ව වුත්තනායෙනොව වෙදිතබ්බාතිමිතන
 කුසලතා නාම කසිණනිමිතනසස උග්ගහණකුසලතා සමයෙ චිත්තසස
 පග්ගණනතාති යයමිං සමයෙ අනිසිච්චිලවිරියතාදිති ලිතං චිත්තං හොති
 තසමිං සමයෙ ධම්මවිචයවිරියපීතිසමෝඡකඛිතසමුදාපනොන තසස
 පග්ගණනතා සමයෙ චිත්තසස නිග්ගණනතාති යසමිං සමයෙ අචවා
 රධිවිරියතාදිති උචිතං චිත්තං හොති තසමිං සමයෙ පසසභිසමාධිඋපෙඛා
 සමෝඡකඛිතසමුදාපනොන තසස නිග්ගණනතා සමයෙ සමපහංසන
 තාති යසමිං සමයෙ චිත්තං පඤ්ඤාපයොගමඤ්ඤාය වා උපසමසුඛාන
 ධිගමෙන වා නිරසාදං හොති තසමිං සමයෙ අභිසංවෙගවජ්ඣපච්චිවෙ
 කඛනොන සංවෙජ්ජති අභිසංවෙගවජ්ඣනි නාම ජාතිජ්රාච්ඡාරාධිමරණානි
 චත්තාරි අපායදුකඛං පමමං අතීතෙ වට්ඨමුලකං දුකඛං අනාගතෙ
 වට්ඨමුලකං දුකඛං පච්චුප්පනොන ආහාරපරියෙඛිමුලකං දුකඛනති
 රතනතතයගුණානුසාරණොන ව පසාදං ජනෙති අයං වුවවති සම
 යෙ සමපහංසනතාති සමයෙ අජ්ඣුපෙකඛනතා නාම යයමිං සමයෙ
 සමමාපටිපත්තිං ආගමිම අලිතං අනුඛිතං අනිරසාදං ආරමමණ
 සමපපවත්තං සමථිවිපිපටිපනනං චිත්තං හොති තද්දසස පග්ගණනිග්ග
 හසමපහංසනෙසු න ව්‍යාපාරං ආපජ්ජති සාරවි විය සමප්පවකෙතසු
 අසෙසසු අයං වුවවති සමයෙ අජ්ඣුපෙකඛනතාති. අසමානිතපුග්ගල
 පරිවෙජ්ජනතා නාම උපචාරං වා අප්පනං වා අප්පත්තනානං විකඛිත
 චිත්තනානං පුග්ගලානං ආරකාපරිවජ්ජනං සමානිතපුග්ගලසෙවනතා
 නාම උපචාරෙන වා අප්පනාය වා සමානිතචිත්තනානං සෙවනා භජනා

මජ්ඣිම නිකාය සංකප්පා.

පසිරුපාසනා නදතිමුත්තනා නාම ධානනිසජ්ජාදිසු සමාධිඋප්පාද නත්ථං යෙව නිනනපොණ්‍යපබ්භාරවිත්තනා එවං හි පටිපජ්ජතො එස උප්පජ්ජති එවං උප්පනනාසු පනසු අරහත්තමග්ගෙන භාවනාසාරි පුරි තොතිති පජානාති. උපෙබ්බාසමෙබ්බාසමිඛාසාසු “අජේ භික්ඛවෙ උපෙබ්බාසමෙබ්බාසමිඛාසසංඝානිසාධමිමා තත්ථ යොනියොවනසිකාරබහුලී කාරො අයමාභාරො අනුප්පනනාසු වා උපෙබ්බාසමෙබ්බාසමිඛාසසු උප්පාදාය උප්පනනාසු වා උපෙබ්බාසමෙබ්බාසමිඛාසසු භීයෙතාභාවාය වෙසුලලාය භාවනාය පාරිසුරියා සංවත්තති” ති එවං උප්පාදො හොති, තත්ථ උපෙබ්බාසමිඛාසමෙබ්බාසමිඛාසසංඝානිසාධමිමා නාම අට්ඨ පච ධමමා උපෙබ්බාසමෙබ්බාසමිඛාසසු උප්පාදාය සංවත්තනාති සත්තමජ්ඣිකතනා සඛිකාරමජ්ඣිකතනා සත්තසඛිකාරකෙලායනපුගලපරිවජ්ජ නානාසත්තසඛිකාරමජ්ඣිකතනපුගලපෙවනනා තදතිමුත්තනාති තත්ථ චිත්තාකාරෙහි සත්තමජ්ඣිකතනං සමුථාපෙති යං අත්තනො කමෙමන ආගන්ත්වා අත්තනොව කමෙමන ගමිසුය් එයොපි අත්තනො කමෙමන ආගන්ත්වා අත්තනොව කමෙමන ගමිසුය් නිං කං කෙලායසීති එවං කමමසුකතාපට්ඨවෙකඛනෙන ව පරමස්තො සත්තොයෙව නත්ථි සො නිං කං කෙලායසීති එවං නිසුන්නාපට්ඨවෙකඛනෙන ව චිතෙවා කාරෙහි සඛිකාරමජ්ඣිකතනං සමුථාපෙති ඉදං විවරං අනුපුබ්බෙන වණ්ණවිකාරවෙව ජිණ්ණභාවව උපගන්ත්වා පාදපුඤ්ජනාවොලකං හුත්වා යභිකොටියා ඡධිසීතියං හට්ඨසුති සචෙ පනසු සාමිකො භවෙය් නාසු එවං විනාසිතුං දෛදය්නාති එවං අසුසාමිකභාවපට්ඨ වෙකඛනෙන ව අනඛතියං ඉදං නාවකාලිකන්ති එවං නාවකාලික භාවපට්ඨවෙකඛනෙන ව යථා විවරෙ එවං පත්තාදිසුපි යොජනා කා තබ්බා. සත්තසඛිකාරකෙලායනපුගලපරිවජ්ජනානාති එත්ථ යො පුගලො හිතිවා අත්තනො පුත්තධිතාදිකෙ පබ්බජිතො වා අත්ත නො අනෙතවාසිකසමානුපජ්ජායාදිකෙ මමායති සහස්සේනෙව නෙසං කෙසවෙජ්දනසුපිකමමිපරධොවනරජනපත්තාපවනාදිති කාරොති මු හුත්තමපි අපසුනො අසුකො ඤාමණොරා ඤාතිං අසුකො දහරොකු හිනාති භන්තමිගො විස ඉතො ටිතො ව ඔලොකෙති අඤ්ඤාන කෙස වෙජ්දනාදීනා අත්ථාය මුහුත්තං නාච අසුකං පෙණෙථානියාවිමානොපි අමෙහපි කං අත්තනො කමිමං න කාරෙම කුමෙහ නං ගහෙත්වා කිලමෙ සුථානි න දෙනි අයං සත්තකෙලායනො නාම යො පන විවරපත්තථා ලකකත්තරයධිආදිති මමායති අඤ්ඤාසු හස්සෙන පරාමසිතුමපි න දෙනි නාවකාලිකං යාවිතො මයමපි ඉමං මමායනනා න පරිභුඤ්ජාම කුටිභාකං කිං දසුසාමානි වදන්ති අයං සඛිකාරකෙලායනො නාම යො පන තෙසු චිපුපි වජ්ජුසු මජ්ඣිකතො උදසීතො අයං සත්තසඛිකාර මජ්ඣිකතො නාම ඉති අයං උපෙබ්බාසමෙබ්බාසමිඛාසසංඝානිසාධමිමා චවරුපසත්ත සඛිකාරකෙලායනපුගලො ආරකා පරිවජ්ජනාසුපි සත්තසඛිකාර

මජ්ඣිමනිකායෙ භෙදනනස්සාපි ධානනිසජ්ජාදිසු තදුපපාදගාභිං නිනනපොණ්පබ්භාරමිකනස්සාපි උපපජ්ජනි එවං උපපනනස්ස පනස්ස අරහතතමග්ගෙන භාවනාපාරිසුරී හොතිති පජානාති. **ඉති අජ්ඣිකතං.** චාති එවං අදානනො වා සත්තබ්බොජ්ඣෙය්හ පරිගණිතිත්වා පරස්ස වා කාලෙන අත්තනො කාලෙන පරස්සවා බොජ්ඣෙය්හ පරිගණිතිත්වා ඔම්මෙසු ඔම්මානුපජ්ඣි විහරති සමුදයවයාපනෙත්ථ බොජ්ඣෙය්හානං නිබ්බතනිරෝධවයෙන වෙදිතබ්බං. ඉතො පරං චුත්තනායමෙව කෙවලං හි ඉධ බොජ්ඣෙය්හපරිග්ගාගිකා සති දුක්ඛා සච්චනති යොජනං කත්වා බොජ්ඣෙය්හපරිග්ගාගකස්ස හික්ඛුනො නිස්සානමුඛං වෙදිතබ්බං. සෙසං තාදිසමෙවාති. **භො ජ්ඣෙය්හ පබ්බං නිගිතං.**

එව, සත්තබ්බොජ්ඣෙය්හ ධම්මානුපස්සනං විහරිත්වා ඉද්දති චතුසච්චවයෙන විහරිත්වා **සුභවපරනති** ආදිවාහං තත්ථ ඉදං **දුක්ඛන්ති යථාදානං පජානාති** තිස්සෙත්වා තණ්හං තෙදාමකෙ ධම්මෙ ඉදං දුක්ඛනති යථාසභාවතො පජානාති තස්සෙව බොපන දුක්ඛස්ස ජනිතං සමුදයාපිකං පුරිමතණ්හං අයං දුක්ඛසමුදයොති උභිනනං අප්පවනති නිබ්බානං අයං දුක්ඛනිරෝධොති දුක්ඛපරිජානනං සමුදයපරිගහනං නිරෝධසච්ඡිකරණං අරියමග්ගං අයං දුක්ඛනිරෝධ ගාමිනීපටිපද්දති යථාසභාවතො පජානාති අනො. අවසෙසා අරිය සච්චකථා ප්‍රසිද්ධග්ගෙ විජාරිතායෙව. **ඉති අජ්ඣිකතං.** චාති එවං අත්තනො වා චත්තාරි සච්චාති පරිගණිතිත්වා පරස්ස වා කාලෙන වා අත්තනො කාලෙන පරස්ස චත්තාරි සච්චාති පරිගණිතිත්වා **ඔම්මෙසු ඔම්මානුපජ්ඣි විහරති** අනො. සමුදයවයාපනෙත්ථ චතුත්තනං සච්චානං යථාසභාවතො උපපන්නිප්පන්නිවයෙන වෙදිතබ්බං. ඉතො පරං චුත්තනායමෙව කෙවලං හි ඉධ චතුසච්චපරිග්ගාගිකා සති දුක්ඛසච්චනති එවං යොජනං කත්වා සච්චපරිග්ගාගකස්ස හික්ඛුනො නිස්සානමුඛං වෙදිතබ්බං. සෙසං තාදිසමෙවාති. **චතුසච්චපබ්බං නිගිතං.**

එත්තාවතා ආනාපානං චතුරුරියාපථං චතුසවපජ්ඣාදං චතතිං සාකාරං චතුධාතුවච්ඡානං නවසීවසීකා වෙදනානුපස්සනා විතතානුපස්සනා නිවරණපරිග්ගහො බ්බුපරිග්ගහො ආයතනපරිග්ගහොති එකවිසති කම්මධානාති චුත්තාති තෙසු* ආනාපානවත්තිං සාකාරං නවසීවසීකාති එකාදස අප්පනාකම්මධානාති හොනාති දීඝභාණකම්මා සීවජෝරො පන නවසීවසීකා ආදිනවානුපස්සනාවසෙන චුත්තාති තස්මා තස්ස මනෙත වෙයෙව අප්පනාකම්මධානාති සෙසාති උපචාර

ඉධෙකච්චො පුග්ගලො ආරොහං වෘද්ධං පරිණාමං වා පසයිති සත්ථ
 ධාතං වා පසයිති පාරිසුරිං වා පසයිති නත්ථ පමාණං ගහෙති
 පසාදං ජනෙති අයං චුච්චති පුග්ගලො රූපපමාණො රූපපසනෙනා.
 කතමො ච පුග්ගලො සොසපපමාණො සොසපසනෙනා ඉධෙකච්චො
 පුග්ගලො පරවණ්ණනාය පරටොමනාය පරපයංසනාය පරවණ්ණනා
 රිකාය නත්ථ පමාණං ගහෙති පසාදං ජනෙති අයං චුච්චති පුග්ගලො
 සොසපපමාණො සොසපසනෙනා—කතමො ච පුග්ගලො ලුඛප්ප
 ටාණො ලුඛපසනෙනා ඉධෙකච්චො පුග්ගලො චිවරලුඛං වා
 පනතලුඛං වා පසයිති සෙනාසනලුඛං වා පසයිති විට්ඨං වා
 දුක්ඛකරකාරිකං පසයිති නත්ථ පමාණං ගහෙති පසාදං ජනෙති අයං
 චුච්චති පුග්ගලො ලුඛප්පටාණො ලුඛපසනෙනා. කතමො ච පුග්ග
 ලො ධම්මපමාණො ධම්මපසනෙනා ඉධෙකච්චො පුග්ගලො සීලං
 වා පසයිති සමාධිං වා පසයිති පඤ්ඤං වා පසයිති නත්ථ පමාණං
 ගහෙති පසාදං ජනෙති අයං චුච්චති පුග්ගලො ධම්මපමාණො ධම්ම
 පසනෙනාති—ඉමෙසු වතුසු යුග්ගලෙසු රූපපමාණොපි භගවතො
 ආරොහපරිණාමං සත්ථධාතං පාරිසුරිං වණ්ණපොකඛරතං අසීතිඅනු
 බ්බසද්දනපභිමණ්ඩිතභතා නානාරතනචිවිභතමච සුවර්ණමහාපටං
 මතතිංසමහාසුරිසලකඛණයමාසිණ්ණනාය තාරාගර්ණසමුප්පලං විය
 ගගනනලා සබ්බඵාලිපුලං විය යොජනසතුවෙබ්බං පාරිච්ඡින්නකං
 අසාරසරනනුවෙබ්බං ව්‍යාමප්පහාපරිකෙබ්බසසයධිජිකං අනොපමං
 සරීරං දිස්වා සමමාසමිබ්බෙයෙව පසීදති—සොසපමාණොපි භගවතා
 කාසසකසහස්සාධිකාති වන්තාර අයංබෙය්‍යාති දය පාරමිසො දස උප
 පාරමිසො දස පරමන්තරමිසො සුරිතා අභිගපරිච්චාගො පුත්තදරපරි
 ච්චාගො අත්තපරිච්චාගො නායනපරිච්චාගො ච කතොති ආදිනා
 නගෙත පවහනං සොසං සුඛං සමමාසමිබ්බෙයෙව පසීදති—ලුඛප්ප
 මාණොපි භගවතො චිවරලුඛං දිස්වා යචෙ භගවා අගාරං අර්ඝ්ඛාව
 සිත්ථ කාසිකවත්තමෙව අධාරධිස්ස පබ්බජිතො පනානෙන පංසුකුලට්ඨ
 රෙන සන්තුස්සමානෙන භාරියං කතනති සමමාසමිබ්බෙයෙව පසීදති
 පත්තලුඛමපි දිස්වා ඉමිනා අගාරං අර්ඝ්ඛාවගතා රත්තවරසුචණ්ණ
 භාජනෙසු වක්කවට්ඨිභොජනාරහං සුගඤ්ඤං සාලිභොජනං පරිභු
 ත්තං පබ්බජිතො පන පාසානාවයං පත්තං ආදය උච්චතිවකුලවා
 රෙසු සපදනං පිණ්ඩාය වරිත්වා ලඛ්ඛිණධ්‍යාලොපෙන සන්තුස්ස
 මානො භාරියං කරොතිති සමමාසමිබ්බෙයෙව පසීදති—සෙනාසන
 ලුඛං දිස්වාපි අයං අගාරං අර්ඝ්ඛාවසනෙනා නිණ්ණං උතුනං අනුච්ඡි
 කෙසු පාසාදෙසු තිට්ඨනාටකපරිච්චාරො දිබ්බසමපනති විය රජ්‍යසිරි
 අනුභවිතො ඉදති පබ්බජ්ජුපනතො රුක්ඛමුලසෙනාසනාදිසු දරුඵල
 කසිලාපට්ඨදිලමකාදිසු සයමානො භාරියං කරොතිති සමමා
 සමිබ්බෙයෙව පසීදති—දුක්ඛකරකාරිකමස්ස දිස්වාපි ඡන්ද්‍රිකාති මුග්ග
 ඤ්ඤාකුලන්තසතරනුසාදිනං පසනපසනමයෙනා යාපෙසසති අපසා

අක්කං කුමාරං කුමාරිකං සංගමං පටිපත්තං ව අනුප්පෙති. විහරිස්සති අපො දුරාකරකාරකො භගවාහි සමමාසලොභධියෙව පටිදති ධම්මපප ලාභොපි භගවතො සීලගුණං සමාධිගුණං පඤ්ඤාගුණං කුමාරවිමොක්ඛා සමාපන්නස්මදං අභිඤ්ඤාපාරික්ෂරිං යවකපාටිභාරියං දෙවොරොහතං පාටිකපුත්තදමනාදීනි අනෙකානි අවජ්ජිමානි දිස්වා සමමාසලොභධියෙව පටිදති—තෙ එවං පසන්නා භගවතො මහනතො සක්කාරං අභි කරනති නිත්තියානං පන බාවෙරුජ්ඣනකෙකාකස්ස විය ලාභස්සකාරො පටිභාසිති—සථාහ.

“අදස්සනෙන මොරස්ස සිඛිනො මඤ්ජුභාණීනො
කාකං තත්ථ අපුජෙස්සං වංශෙන ව එලෙන ව
යද ව සරසමපනෙනා මොරො බාවෙරුමාගමා
අථ ලාභො ව සක්කාරො වාසස්ස අභාසථ.
යා ව නුපපජ්ජති බුඬො ධම්මරාජා පටිභාසරො
අථ අඤ්ඤා අපුජෙස්සං පුත්ථස්මයං භට්ඨො.
යද ව සරසමපනෙනා බුඬො ධම්මං අදෙසයි
අථ ලාභො ව සක්කාරො නිත්තියානං අභාසථා” නි.

තෙ එවං පභිත්තලාභස්සකාරො රත්තං එකමඤ්ජුලමානාං ඔභාසෙ භාවි සුරිසුභමතො බජ්ජපනකා විය භාවපහා අනෙස්සං.

“යථාහි බජ්ජපනකා කාලපකාමිනි රත්තියා
නිදස්සයනති මහායං එතෙසං විසයො හි සෙසා
යද ව රසමිසමපනෙනා අබ්බුදෙති පලභිකරො
අථ බජ්ජපසංඛාතං පහා අනතරධායති.
එවං බජ්ජපසදිසා නිත්තියාපි පුත්ථි ඉධ
කාලපකවූපමෙ ලොකෙ දිසයනති සකං ගුණං.
යද ව බුඬො ලොකාදුමං උදෙති අමිතපපනො
නිපපහා නිත්තියා හොනති සුරියෙ බජ්ජපකා යථා” යි.

තෙ එවං නිපපහා හුත්වා කච්ඡුපිලකාදිපරිකිණ්ණසරීරා පරමපාරිජු ඤ්ඤාසපහතා යෙන බුඬො යෙන බුඬො යෙන සමෙකො යෙන ව මහා ජනස්ස සන්තිපාතො තෙන තෙන ගනන්ති අනතරවිමිසමපි සිඛිකා වෙපි වතුකෙකපි සභායමපි ධාතූ පරිදෙවනති කිං හො සමණොයෙව ගොතමො සමණො සමණො මයං අස්සමණො කිං සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවකා සමණො අට්ඨාකං සාවකා අස්සමණා සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවකානව දිනතං මහපථලං න අට්ඨාකා දිනතං මහපථලං නානු සම ණොපි ගොතමො සමණො මයමපි සමණා සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවකා සමණා අට්ඨාකමපි සාවකා සමණා ගුමණස්සෙව ගොතමස්ස

සාමකාන්තය දිනනා. වහප්පලං අඬනකමයි සාමකාන්තම* දිනනා. මහ ප්‍රචලමව සමනසසයි ගොතමසස සාමකාන්තය දෙව කතොරා අඬන කාන්ත සාමකාන්තම* දෙව කතොරා නනු සමනස ගොතමො පුරවනි දිව සාති උපතනනා මසං පන ලොකො උපපත්තොතොසව උපතනනාති එවං නානාපසකාරං විරවනති අථ හික්කුභික්කුණ්ණො උපාසකඋපාසි කාති චතසොසා පරිසා තොසං සද්දං සුඛං භගවතො ආරොමෙසුං තිස්සියා භතෙන ඉදමිදම කතොරාති තං සුඛං භගවා මා කුමෙහ හික්කුභෙ තිස්සියානං වමනෙන අසද්දං සමනසා අසද්දි සසද්දිනො අනුච්ඡාති වචා අසද්දතිස්සියො සමනසාවං පටිසෙරට්ඨනනා ඉධෙව ච අනුජානගෙනා. ඉමිසො අවිජ්ජාසත්තියා ඉධෙව හික්කුභෙ සමනසාති ඉදං සුතනා අභාසි.

තඤ්ඤාති ඉමං මං සාසනා; අයං උත නිසමො සෙසසදෙ සුපි වෙදිනනො පුටියාදයොපි සමනසා ඉධෙව නාසද්දං. සමනසාති සොනාපතොසා; තෙනොවාහ—“කතමො ච හික්කුභෙ සමනසා ඉධ හික්කුභෙ වහනු නික්කුභො සංයොජනානාං පරිකුභො සොනාප තෙනා හොති අවිජ්ජාසත්තියො නිසමො සමනසා පරිකුභො අයං හික්කුභෙ සමනසා” යි දිනිසාති සාදායාමි, තෙනොවාහ—“කතමො ච හික්කුභෙ දුගියො සමනසා ඉධ හික්කුභෙ හික්කු නික්කුභො සංයොජ නානාං පරිකුභො රාග භද්දසමාහානාං තනුතො සකදායාමි හොති සසි දෙව ඉමං ලොකං ආගතො දුකුභසසතනා කතොරා අයං හික්කුභෙ දුගියො සමනසා” යි. තනිසොති අනායාමි; තෙනොවාහ—“කතමො ච හික්කුභෙ තනිසො සමනසා ඉධ හික්කුභෙ හික්කු පසද්දානං මරමි හාසියානාං සංයොජනානාං පරිකුභො මපසාතිකො හොති තඤ්ඤා පරිති බ්බාසි අනාචාතිධෙවො තසො ලොකො අයං හික්කුභෙ තනිසො සමනසා” යි. මතුදොති අරහතෙනා; තෙනොවාහ—“කතමො ච හික්කුභෙ චතුසො සමනසා ඉධ හික්කුභෙ හික්කු අසවානං බසා අනාසවං මෙතොතිදුගියං පසද්දානුතනං දිසෙව ධෙවෙ සසං අහි සසද්ද සප්පකාති උපසෙප්පි විහරති අයං හික්කුභෙ චතුසො සමනසා” යි. ඉති ඉමං යානෙ චතොරො ඵලං සසමනසා අධි පෙසනා. සුසද්දාති උතනා තුවත්තා; පරපසමාදාති වතොරො සසා නවාද, වතන රො චතවසසාතිකා වතනරො අනනානනතිකා වතනරො අවරාපිකෙතිනා වෙ අධිවසමුප්පත්තියා සොලස සසද්දි වාද අධි අසද්දි වාද සොන උපවිජ්ජවාද පසද්දි දිසිධමතිබ්බාන වාදති, ඉමෙ සමෙබ්බි බ්බත්තොල ආගතා මාසද්දිසො ඉතො බාහි රානා පසරසා වාද පරප්පාද නාම තෙ සමෙබ්බි ඉමෙහි චතුති ඵලං කසමනෙති සුසද්ද න හි තෙ එඤ්ඤාති න තෙවලං එතෙනෙව

සුඤ්ඤ චතුර්ති පන මග්ගධම්මසාමමණෙනිපි චතුරතනං මග්ගානං අනුමානං ආරම්භිතසංකෙතිපිති වාදසහි සමරොති සුඤ්ඤ ඉදමෙව්ථං සංකාය භගවතා මහාපරිනිබ්බානෙ වුත්තං.

එකුනතිංසො වසසා සුභද්ද යං අබ්බිඤ්ඤාං කිංකුසලානුච්ඡි
වසානි පඤ්ඤාසසමාධිකානි යනො අහං පබ්බට්ඨො සුභද්ද
ඤ්ඤාසං ධම්මසං පදෙසවන්ති ඉතො බ්බිඨා සමමණොපි නත්ති

දුතියොපි සමමණො නත්ති තතියොපි සමමණො නත්ති චතුර්ථොපි සම
මණො නත්ති සුඤ්ඤ පරපපවාද සමරොති අඤ්ඤානුච්ඡි ච ච පදෙස
වත්තිති ආරම්භිතසංකො අධිප්පනො තසමා සොතාපත්තිමග්ගසං
ආරම්භිතසංකං මග්ගසං ඵලස්කන්ති තයොපි එකතො කත්වා සම
මණොපි නත්තිති අහං සකදගාමිමග්ගසං ආරම්භිතසංකං මග්ගසං
ඵලස්කන්ති තයොපි එකතො කත්වා දුතියොපි සමමණො නත්තිති අහං.
ඉතරෙසුපි චිත්ත ඵයෙවනසො. කසමා පටොනෙ අඤ්ඤානුච්ඡි නත්තිති
අබ්බිතතාය යථාති න ආරමා සංසාරො නිසරිති න උදකපිඨෙ
අත්ති ජලති න පිඨිසංසාරො ධිජානි විරුහන්ති එවමෙවං බාහිරෙසු
කිත්වායනෙසු න ඉමෙ සමමණො උපපජ්ජන්ති ඉමාදිංසෙව පන සාස
නෙ උපපජ්ජන්ති කසමා සුබ්බිතතාය සා පටොනො අබ්බිතතා ව
අරියමග්ගසං අභාවතොව වෙදිතබ්බා. තෙනාහ භගවා—“යස්මිං
බො සුභද්ද ධම්මට්ඨනසෙ අරියො අභිඤ්ඤා මංගා න උපලබ්භති
සමමණොපි නත්ති න උපලබ්භති දුතියොපි නත්ති සමමණො න උපලබ්
භති තතියොපි නත්ති සමමණො න උපලබ්භති චතුර්ථොපි නත්ති සමමණො
න උපලබ්භති යස්මිං බො සුභද්ද ධම්මට්ඨනසෙ අරියො අධිඤ්ඤා
මංගා උපලබ්භති සමමණොපි නත්ති උපලබ්භති දුතියොපි නත්ති තති
සොපි නත්ති චතුර්ථොපි නත්ති සමමණො උපලබ්භති ඉමාදිං බො සුභද්ද
ධම්මට්ඨනසෙ අරියො අභිඤ්ඤා මංගා උපලබ්භති ඉධෙව සුභද්ද
සමමණො ඉධ දුතියො යමංගො සුඤ්ඤ පරපපවාද සමමණොති අඤ්ඤා
නුච්ඡි යස්මිං නිව්වායනං අබ්බිතං සංසාරං බ්බිතං තසමා යථා
සුරත්තන්ති පාදො ගාසුරකොරසප්පා මහාසිමො මිහරාජා න සුසාරො
වා සංකාරකුපෙවා පට්ඨසති තිස්සොජ්ජාසහසාපිත්තං පන තිමවනතං.
අජ්ඣාතොත්තා, මඤ්ඤායං මසති යථා ච ඡද්දන්තො නාගරාජා න
ගොවරියතස්සුලාදිසු නවසු ඤාලෙසු උපපජ්ජති ඡද්දන්තකුලෙසෙව
උපපජ්ජති යථා ව වලාහකො අසාරාජා න ගුහකුලෙ වා සොටක
ඤාලෙ වා උපපජ්ජති සිංහර පන සිංහකුලෙසෙව උපපජ්ජති යථා
ව සංකොචදදං මනොහරං මඤ්ඤානං සංකාරකුපෙවා පංසුපබ්බි
යාදිසු වා න උපපජ්ජති වෙසුලුපබ්බිතබ්බිතතරෙසෙව උපපජ්ජති
යථා ව තිමිරපිඨකුලො මංජරාජා න බුද්දකපොකාබ්බිසු උපපජ්ජති
චතුරාසිතිසොජ්ජාසහසාපිත්තං මහාසුද්දෙදංගං උපපජ්ජති යථා
දියාධිමාජනසහිකො සුරාජරාජා න ගාමවාසෙව චරණපනාදිසු
පට්ඨන්ති මහාසුද්දං පන අජ්ඣාතොත්තං සිමබ්බිද්දතපොසෙව පටි

* සර්කබනෙ. † සුමනිනාය.

අවිවාදිතා අරභනා අරභනා සැමට සැමට සිටිනා ද්විතීයා සම්මානවූයේන අනන්තයකෙ ධර්ම වා ජාතා ජීයාණිකමෙම පසුකා කිලෙසාරිනා ගතනා අරභනා සැම සබ්බමොනා බුද්ධතා සීමාසන්ධිකෙතා නි එම වතුමසාරජ්ජවසෙන වතුති ආකාරෙති ථො මිතන වාතායො ධමො අකාශානා යො වයං අතනති සප්පසමානා එම වදෙම න රාජරාජමාමතනාදිනා උපාධිතො න කායබලනති සසම්ම පසාදෙති ඉතිමිසො භගවාති අදිනා නොන බුද්ධතෙස අනුසාරනානා උපපතතපසාදෙ; ඔත්මම සසාදෙති සොකමොනො හත වතා ධම්මොති ආදිනා නොන අනුසාරනානා උපපතතපසාදෙ. සිලෙසු සරිසුරකාරිනාති අරියකතනාසු සිලෙසු පරිසුරකාරිනා අරිය කතනසිලාති නාම පට්ටිලාති තාති භවනතරගතොපි අරියසාවතො අතනනා අරියසාවතා වා අජානෙනොපි න චිතිකතමති සමෙපි ගිතා කොපි වදෙය් ඉම සකලවිකතවනතිරජං පටිථිතා බුද්ධකමකකිකං ජිවිතා වොරොපෙතිති අසානමොනං යං සො තස්ස වචනං කරෙය් එම අරියානං සිලාති කතනාති පියාති මනාපාති තාති යකාය වුතො සිලෙසු පරිසුරකාරිනාති. සහ ඔමමිසා* බො සනාති භික්ඛු භික්ඛුණී සික්ඛමානා සාමණේරසාමණේර උපාසකඋපාසික ති එතො සත්ත සහධමමාරිතො එතෙසු හි භික්ඛු භික්ඛුති සසිං සහධමං වරති සමානසික්ඛතාය තථා භික්ඛුණී භික්ඛුණීති - පෙ - උප.සිනා උපාසිකාහි සොතාපතොනා සොතාපතොනාහි සකදගාමි සකදගාමෙති අනාගාමී අනාගාමිහි සහ ධමමං වරති තස්සා සබ්බමොනො සහධමම කාති වුට්ඨනාති අවිච්ඡේද අරියසාවකායොපි හි අධිපෙත්තා තෙසං හි භවනතරපි මහගදස්සාගමිති විවාදෙ නත්ති තස්මො තෙ අවිච්ඡන්තං එක ධර්මවාරිතාය සහධමමිතා ඉමිනා සුපටිප්පොනා භගවතො සාවක සමෙකාති ආදිනා නොන සසිං අනුසාරනානා උපපතතපසාදෙ කමිතො එතොවතා වතනාරි සොතාපතොනා අසිකාති භවිතාති ගොතාති. ඉමෙ වො වො ආවුසොති අවුසො දුමෙ වතොරො ධර්මො තෙන භගවතා අවහාකං අසාසො ඤ්චි බලවාති අකමානා යෙමයං අතනති සප්පසමානා එම වදෙම සසා අවහාකං සසානාති ඉමිනා සුරක්කස්සපාදිකෙ හි සථාරෙ අපදිසනති යථා පන ඉදුති සාසනෙ ආවරිසුපජ්ජායාදිසු අවහාකං ආවරිසො අවහාකං උපරාසා යොති ගහසිතමෙමො හොති එවරුපං මෙමං සකාය සත්ථර පසාදෙති වදනති. ජම්මො පතාහ යස්මිං සථො නාම න එකස්ස න මිතනො තොති සදෙවකස්ස ලොකස්ස එකො සථො තස්මිං නිත්තො අවහාකං සථොති එකපදෙතොව සථොති වුසං කමා ඉමිනාම පදෙන විරුධා පරාජිතාති. ඔත්මම සසාදෙති ඉධ පන යථා ඉදුති සාසනෙ අධාකං දීඝිකාසයො අවහාකං මජ්ඣිමනිකායොති මම යනති එම අනතො

අනන්‍යතා පරිශතකිංචලව ගෙනසිත. පෙමිං ධාරයන්තිති වදනැති
 සිලෙසුන් අපසිලතොසිලකුක්කුරසිලාදිසු; ඉධ ගො ආවුසොති*
 එඬි ඉධාති පසාදං සංඛාය වදනැති; කො අභිජ්ජායොති කො අභි
 උපායා; සද්දනැති යං ඉදං; කුප්පාකවෙව අභිකාකව නානාකරණං
 වදෙය්‍යාති තං කිං නාම කුභිකාකවෙව ති වතුසු ධානෙසු පසාදෙ අභිකා
 කවෙව නාම වතසුං පසාදෙ කුභිකව අභිකව වෙධාතිනාසුචණ්ණං
 විස එකසද්ධාති වා උභයසමධුර. හුචා අසංසු. අථ නෙසං නං
 සමධුරතං නිඤ්ජෙනා හගවා එවං වාදිතොති ආදිමාන. තථ එකං
 නිසාති යා නසං පසාදෙසු පරිකොසානානා නිසා කිං සා එකා උදුහු
 සුදුහු එවං සුච්ච්චාති වදනි යසමා පන තසමිං තසමිං සමයෙ නිසං
 අපසුසුදුපපෙනා නාම නාමි බ්‍රාහ්මණානං පි බ්‍රාහ්මලොකො නිසා
 නාපසානං ආහසුරං පරිබ්බාජකානං සුභකිණ්ණං ආච්චිකානං අනත
 මානසොති එවං පරිකප්පිතො අසසද්ධිතවො ඉමංගමිං සාසනෙ
 අරභුතං නිසා සමෙඛව වෙනෙ අරහත්තමෙව නිසාති වදනැති
 දිඝ්ඵවසෙන පන බ්‍රාහ්මලොකාදිති පසුසුපෙනා තසමිං අනත
 මො අනතමො ලොවසෙන එකමෙව නිසං පසුසුපෙනා තං
 දෙසුසුදු හෙය්‍යා සංඛා පසාකරමානාති ආදිමාන, ඉදනි භික්ඛුනවෙව
 එකා නිසා නිසංගාමිති එකා නිසාති වසුං අච්චකාරකෙසු විස
 සිතෙසු ගගවා අභුසොගවතං දෙසුසෙනා සා පන. වුසො නිසා
 සරාගසු උදුහු විහරාගසුනාති ආදිමාන. තත්ථ සංඛා රාගරතනාදිතං
 නිසා නාම නාමි යදි සියං සොණසිගාලාදිනවෙව සියාති* ඉදං දෙසං
 අපසුසුනානං නිසංගානං විහරාගසු ආවුසො සා නිසාති ආදිතං
 නාමන පසාකරණං දෙසිතං. තත්ථ විද්දසුනොති පණ්ඩිතසු;
 අනුරුධපට්ඨිවරුධසුනාති රාගෙන අනුරුධසු කොටෙන පටි
 විරුධසු; පපමාරාමසු පපමරතිගොති එත්ථ අරමනති
 එත්ථාති ආරාමො පපමො ආරාමො අසුනාති පපමාරාමො පපමෙ රති
 අසුනාති පපමරති පපමොති මමතතමෙතනාකාරභාවෙන පවතනානං
 තණ්හාදිසිමානානං එතං අධිවචනං ඉධ පන තණ්හාදිසියොව අධි
 පපතා සරාගසුනාති ආදිසු පවසු ධානෙසු එකොව කිලෙසො ආග
 නො තසු ආසාරතො නානතනං වෙදිනබ්බං. සරාගසුනාති සිවුපත
 වොතෙ පවකාමගුණරාගවසෙන ගතිතො; සන්තණ්හසුනාති හවත
 භ්‍යාපතෙන; සලසාදනසුනාති ගහණවසෙන; අනුරුධපට්ඨිවරුධසු
 නි සුගවසෙන,† පපමාරාමසුනාති පපසුච්චපතතිදසුනාවසෙන සරාග
 සුනාති පා එත්ථ අකුසලමුලවසෙන ගතිතො සන්තණ්හසුනාති එත්ථ තණ්
 හාපට්ඨයා උපාදාදසුනාවසෙන සෙසං පුරිමසද්ධිමෙවං, පෙරො
 පනාස කසං එවං විධිමෙව එකොයෙවති අයං ලොකො රජුනව
 තෙන* රාගොති වුතෙනා තණ්හාකරණවසෙන තණ්හා ගහණසෙන

* සියාති. † සුගවසෙන.

ඉපදනා සුවසෙන අනුරාධා පර්වතවෙහෙර පර්වතයෙහි
 අදහි ඉමෙසං කිලෙසානා මුලානා දිසිවාදං දසෙන්නා වෙමා දිසි
 යොති ආදිමාග. තත් භවදිසිති සසාතදිසි; භිමවදිසිති උච්ඡද
 දිසි; භවදිසිං අප්ලිකාති තණ්හාදිසිවසෙන සසාතදිසිං. අප්ලිකා;
 උපහරාති තණ්හාදිසිකරණවසෙනෙව උපගතා; අප්ලොසිතාති
 තණ්හාදිසිවසෙනෙව අනුපවිසා; භිමවදිසිසා නෙ පටිච්චාරාති නෙ
 සසිමෙ උච්ඡදවාදිසි සසිං. නුමෙක අකුබාලා නි ජානාථ සසාතො
 අයං ලොකො නායං ලොකො උච්ඡ්ඤාතිති පටිට්ඨායා නිවං. කලහ
 භණ්ඩනපසුතා විහරනති. දුතියවාරෙපි එයෙවනෙයො සමුදයමාති
 ආදිසු මෙ දිසිනා සමුදයා බණ්ඩකසමුදයො ච පටිවයසමුදයො ච
 බණ්ඩකසමුදයො දිසිනං නිබ්බතති පටිවයසමුදයො අසිසානාති සෙයා
 පීදං බකාපි දිසිසානං අච්ඡාපි එසෙයාපි සඤ්ඤාපි විතතෙකාපි
 අයොතිසොමනසිකාරොපි පාපමිත්තොපි පරතො සොයොපි දිසිසා
 නං බකා ගෙතු බකා පට්ටයො දිට්ඨිනං උපපාදය සමුසානසේන එවං
 බකාපි දිසිසානං අච්ඡා එසෙයා සඤ්ඤා විතතෙකා අයොතිසො
 මනසිකාරො පාපමිත්තො පරතො සොසො ගෙතු පරතො සොසො
 පට්ටයො දිසිනං උපපාදය සමුසානසේන එවං. පරතොපි සොසො
 දිසිසානං අත්තමොපි වෙයෙව බණ්ඩකත්තමො ච පටිවයත්ත
 ගමො ච බණ්ඩකත්තමො නාම බයො වයො හෙදෙ පරිහෙදෙ
 අතිවචනා අනතරධානං පට්ටයත්තමො නාම සොනාපත්ති
 මගො සොනාපත්තිමගො හි දිසිසානානං සමුසොනොති වුත්තො.
 අසාදනති දිසිමුලකං ආතිසංසං සකාය වුත්තං යංදිසිකො සත්ථා
 හොති නංදිසිකා සාවකා හොති යංදිසිකං සත්ථාරං සාවකා සකක
 රොති ගරුකරොති මානෙති පුජෙති ලභාති ච තමො නිදානං
 විවරපිණ්ඩපාතයෙනාසනාතිලානපට්ටයහෙසත්තපරිකාරං අයං සිකඛ
 මෙ දිසියා දිසිධම්මිකො ආතිසංසොති. ආදිනාමනාති දිසිගහණමුලකං
 උපද්දවං; සො වග්ගලිවනං උක්කුටිකපාධානං කණ්ටකාපසායනා*
 පවාතපතපනං† මරුපපාතපනං කෙසමස්සුලුචනං අපාණ
 කප්ඤානනති ආදිනං වයෙන වෙදිතබ්බොතිසාරණනති දිසිනං
 නිසාරණං නාම නිබ්බානං; යථාභූතං නිප්පණිනිති යෙ එතං
 සසිමං යථාසවාතං න ජානනති; නි පටිමුච්ඡන්ති දුක්ඛස්මාති
 සකලවට්ටසුක්කතො න පරිමුච්චනාති; ඉමිනා එතෙසං නිසා නාම
 නාසිතිදසෙයාහි. පටිමුච්ඡන්ති දුක්ඛස්මාති සකලවට්ටසුක්කතො පරි
 මුච්චනාති; ඉමිනා එතෙසං නිසා අසිති විතනං අට්ටකාරකානා අට්ටං
 ජිඤ්ඤානා විය සායනසමීපෙව නිසාය අත්තං පතිසපෙති ඉදාති දිට්ඨි
 චෙද්දනා දසෙන්නා වතතාරිමාති සිකඛමෙ උපාදානාතිති ආදිමාග.
 තෙසං විජාරකථා විසුඬිමගෙහ වුත්තායෙව. සබ්බපාදානිපට්ඨාදා

* සසායිනා. † පවාතපතපනං.

මාද පරිජානමානාහි මයං සබ්බිකං උපාදානානං පරික්කාමං සම්මා
 කාමං වදාමාහි එවං පරිජානමානා; න සම්මා සම්බුද්ධාදි පරික්කාම
 නති සබ්බිකං උපාදානානං සම්මානාමං සම්මා න පක්ඛානාපෙ
 නාහි; තෙති කාමුපාදනමනතස්ස පක්ඛානාපෙනති තෙති දිව්වුපාදන
 ස්ස තෙති සීලබ්බතුපාදනස්ස අතතවාද්දපාදනස්ස පන පරි
 ක්කාමං පක්ඛානාපෙනතා නාම නත්ති තෙසං පහෙදං දසෙසනෙතා
 කාමුපාදනස්ස පරික්කාමං පක්ඛානාපෙනතිති ආදිමග තත්ති සබ්බි
 පි කාමුපාදනස්ස පරික්කාමං පක්ඛානාපෙනතිති ජනනවුති පාස
 ර්හිමාපි හි කාමා මො පබ්බජිතෙත න සෙවිතබ්බාති වස්සුපතිමෙස
 චිතකාමං කපපාතිති න පක්ඛානාපෙනති අකපපියමෙවි නත්ති ප
 ක්කාමං පෙනති සෙ පන තෙවනාහි තෙ පෙසෙසන සෙවනති තෙත
 වුතතා කාමුපාදනස්ස පරික්කාමං පක්ඛානාපෙනතිති යත්තා නත්තිදි
 නනනති ආදිති ගහගතා වරුනති සීලෙන සුඛි වතෙන සුඛි න හා
 වත ය සුඛිති ගහගතාහි අත්තුපල්ලිං තපප්පතෙති තත්තා න
 දිව්වුපාදනස්ස න සීලබ්බතුපාදනස්ස න අතතවාද්දපාදනස්ස පරි
 ක්කාමං පක්ඛානාපෙනති. නං කිංසං ගෙතුති නං අපක්ඛානාපනං එතෙ
 හා කිංසංගතු කිං කාරණං; ඉමාහි තීර්ණෙ ගොතෙහාති යත්තා
 තෙ තොපොතා ඉමාහි තීර්ණෙ කාරණාහි යථාසංචිතො න ජා
 නනතිති අත්තො; සෙ පෙනති විතතං පරික්කාමං පක්ඛානාප
 නකාරණං දිසී මෙව සීලබ්බතව එතං පහාතබ්බතාති යථාසංචි
 තො ජානනාහි තෙ සත්තාස පරික්කාමෙ වාරා වුතතා තත්ති සෙ
 අත්ති දිනනනාහි ආදිති ගහගතාහි තෙ දිව්වුපාදනස්ස පරික්කාමං
 පක්ඛානාපෙනති සෙ න සීලෙන වතෙන සුඛිත හාවතායසුඛිති ගහග
 තාහි තෙ සීලබ්බතුපාදනස්ස පරික්කාමං පක්ඛානාපෙනති අතතවාද්
 දපාදනපරික්කාමං පන එකොපි පක්ඛානාපෙනතං න සනෙකාහි අභි
 සමාපත්තිලාභිනොපිති වස්සුසුරිය පාණිතා පරිමුජ්ජිතා වරමානා
 පි ව තිජ්ජියා නිසෙසා පරික්කාමං පක්ඛානාපෙනති අතතවාද්දපාදනං
 මුච්ඡං න සනෙකාහි තත්තා සුනස්සුත වච්චසම්මෙව පන
 නති පඨවිජ්ඣුප්පතසංකොපිය තත්තාසං අත්තලොපිතා උප
 මා පඨවි කිරිසං ආග ගො සසකාති සසකො ආග කො එතොහි
 කත්තා මෙව උපරි සබ්බිකුරියපපෙ කපපෙනතා උච්චාරපසංචා
 නරොපොතා මං න ජානාසීති සුච්ඡි තයා අහං දිසො මයං අනෙක
 තතථානා හි අභිතුලෙතෙති පුඨ්ථානං වීය ගොති විසංඝර්දකං
 අපපමානකං කිරිසං කතකප්පමතතං ගත්තිඅසංදිති අනකතත
 ථාහිමි මනනතා පසංචාරාපි තෙසං සම්මතෙනා උච්චාරොපි
 පටිමුතෙනා ගොති අලං මයං තයාහි උපපාතිති; අක්කාමං
 ථානෙත පඨිකතා නං පඨවි ආග අතො දුරං ගතොපි නත්ති මයං

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

උපදිගෙව පතිතොසිති සො සුතනං ජගුච්ඡන්තො උපපතිතො අඤ්ඤ
 තථ පතිතො එවං වයංසසකසංගමෙ උපපතිතො පහමානො සසකො
 පඨවිං මුත්තුං න සකෙකකාති එවමෙවං තිත්ථියා සම්බුද්ධාදුනපරි
 ඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනකාපි කාමුපාදුනාදීනං තිණ්ණංගෙව සමතික්ක
 මං පඤ්ඤාපෙනාහි අනන්වාදුපාදුනං පන මුත්තුං අසකෙකකානතා
 සුනප්පුන චට්ටසම්භෙව පනානති එවං යං තිත්ථියා සමතික්කමිත්තුං
 න සකෙකකානති තස්ස චසෙන දිභිමෙජ්දවාරං කන්වා ඉදුති පසාද
 මෙජ්දවාරං දසෙසුන්තො එවරුපෙ බො භික්ඛවෙ ධම්මවිනගෙති
 ආදිවාන තත්ථ ධම්මවිනගෙති ධම්මෙ ව විනගෙ ව උභගෙනපි
 අතීය්‍යාණිකසාසනං දසෙසුසි. සො සන්ථි පසාදෙ සො න සම්ම
 ගානොති අතීය්‍යාණිකසාසනසම්මං හි සන්ථා කාලං කන්වා සීගාපි
 ගොති ව්‍යවහාරාදි දිට්ඨි අමෙජ්ජාපි තරමෙජ්ජාපි සාවකා පනස්ස
 මිතාපි සුකරාපි පසාදාපි ගොනති සො ඉමෙ මග්ගං පුබ්බ උප
 ට්ඨාකා පච්චයදයකාති බන්ධං වා පෙනනං වා අනුද්දං වා
 අකන්ධා තෙසං උපරි පතිතො ලොකිතවට්ඨි පිබති දුලද්දලමංග
 නිට්ඨි බාදති සන්ථා වා පන බිලාතො ගොති සාවකා කුක්කුටා
 මුසිකා වා අථ නෙ වුත්තනපෙතෙව අනුකම්පං අකන්ධා බාදති
 අථ වා සන්ථා නිරයපාලො නොති සාවකා තෙරසිකසත්තො සො
 ඉම මග්ගං පුබ්බ පච්චයදයකාති අනුකම්පං අකන්ධා විට්ඨා
 කදම්බකරණං කුරොති ආදිතෙනපි රජථ ගොපෙති අභිකාර
 පබ්බතවට්ඨි ආරොපෙති ලොගකුමති මපි බිපති අනෙකෙහිපි දුක්ඛ
 ධම්මෙසි සංගොපෙති සාවකා පන කාලං කන්වා සීගාදගො ගො
 නති සන්ථා මිහාදිසු අඤ්ඤාතරො තෙ ඉම මග්ගං පුබ්බ චිත්තුති
 පච්චයගති උපට්ඨතිමෙ සන්ථා නො අයනති කසම්මං බන්ධං වා
 මෙවනං වා අනුද්දං වා අකන්ධා වුත්තනපෙතෙව අනුකම්පං
 පාපෙනා එවං අතීය්‍යාණිකසාසනෙ සො සන්ථි පසාදෙ න සම්ම
 ගානො ගොති කිම්බාලං ගනන්වාපි පච්ඡා විනසාතිගෙවංගො
 ධම්මෙ පසාදෙති අතීය්‍යාණිකසාසනසම්මං හි ධම්මෙ පසාදෙ නාම
 උග්ගොපිතපරි ආපුණිතවාචිතධාරිතවත්තනක තන්ධිධම්මෙ පසාදෙ
 ගොති චට්ටපොකෙධා පෙනති නත්ථි තස්මා ගො එත්ථ පසාදෙ
 සො සුනප්පුනාචාමෙව යන්තරං කුරොතිති අසම්මගානො අස
 භාවගතො අකම්බයති. සො සීලසු පටිපුරුකාදිගාති යාපි අතී
 ය්‍යාණිකසාසනෙ අප්පිලාදීනං වසෙන පරිපුරකාරිකා සාපි සමා
 චට්ටපොකෙධා හට්ඨිකරණං න සභාපෙති සමපජ්ජමානා පන
 තිරිච්ඡානගොතිං ආට්ඨති විපජ්ජමානා නිරයං තස්මා න සම්ම
 ගානා අකම්බයති. සො සීල ධම්මෙකසුති අතීය්‍යාණිකසාසනසම්මං
 හි යං සගධම්මිකා තෙසු ගස්මා එකමෙව කාලං කන්වා සීගාද

සොඬි හොනනි එකවෙව මිහාදසො තඬු සිහාදිහුනා ඉමෙ අ
 මහාකං සහබම්මිකා අසෙසුනනි මිහාදිහුනෙසු බනනිආදිනි අසු
 නා, පුබ්බෙ වුත්තනසෙසෙව තෙසං මහාදුක්ඛං උප්පාදෙනාති,
 තසමා එඬු සහබම්මිකෙසු පියමනාපතාපි අසමමගනාසි අකඛා
 යති ඉමං පන සබ්බමපිකාරණසෙදං එකතො කඬු දසසෙසෙනා
 භගවා තං කියසෙසෙසු එවමෙතං සිත්තවෙ හොනිති ආදිමාහ. නත්තං
 යං සබ්බපඤ්ඤා එවං හෙතං සිත්තවෙ හොනි යං මයා වුත්තනං
 සො සන්ධි පසාදෙ සො න සමමගනො හොනිති ආදි තං එව
 මෙව හොනි තසමා සසමා තෙ පසාදදසො දුරක්ඛාතෙ බමම
 විනයෙ අසමමාසලෙවුබසවෙදිනෙති. එඬු හි සමානානා කාරණ
 ඤා නිපාතො; තඬු දුරක්ඛාතොති දුක්ඛාපිතො; දුක්ඛාපිතතො
 යෙව දුප්පවෙදිනො; සො පනෙසො යසමා මගහළුඬුඬුඬු න නියසා
 ති තසමා අනිසාණිනො; * රාගාදිතං උපසමාය අනාවතතනො
 අනුපසමසංවතනනිනො; න සමමාසලෙවුබස සබ්බසුඤ්ඤා පවෙදි
 තෙති අසමමාසලෙවුබසවෙදිනො; තසමං අනිසාණිනො අනුපසම
 සංවතනනිනො අසමමාසලෙවුබසවෙදිනො. එකතාපතා භගවා තිත්ති
 යෙසු පසාදෙ සුරාපිතසිගාලෙ පසාදෙ විය නිරුත්තොති දසෙස
 නි, එතො කිර කාණ්ඩියාලො රතනං නගරං පවිට්ඨා සුරාප්ලී
 ලිකා බාදිනා පුත්තනාගවතෙ නිපජ්ජිනා නිදායනො සුරියගා
 මනෙ පුබ්බසිත්තා විපකාසි ඉමසමං කාලෙ න සකාගා ගන්තුං
 බිඬු අමහාකං වෙරිනො එකං වෙවතුං වට්ටිනිති සො එකං
 බ්‍රාහ්මණං ගවජතනං දිස්වා ඉමං වෙවසාමිති අයස බ්‍රාහ්මණාති
 ආග තො එස බ්‍රාහ්මණං පනෙකාසනිති අගං සාමි ඉතො නාව
 එති කිං හොනි මං බහිගාමං නෙති අගං තෙ කතාපණ්ණසතං
 දසාමිති සො නතිසාමිති පාදෙසු ගණ්ඨි අයස බාල බ්‍රාහ්මණ
 මයං කතාපණ්ණ ජනිතකා අසී න දුලලහාථකතාපණ්ණ සාධුකං මං
 ගණ්ඨාතිති කථං හො ගණ්ඨාමිති උත්තරාසෙසෙසු සෙසිනං කඬු
 අංසෙ ලභෙතවා ගණ්ඨාතිති බ්‍රාහ්මණො තථා ගතෙතවා දසාමිණ
 වාරසද්ධං ධානං ගන්වා එඬු ඔතාමෙති පුට්ඨි කතරං ධානං
 නාම එතනනි මහාවාරං එතනනි අරෙ බාල බ්‍රාහ්මණ කිං තව ඤා
 තකා අනතරවාමර කතාපණ්ණ ධර්මානි පරතො මං ගරාති
 සො පුත්තපුත්ත ථොකථොකං ගන්වා එඬු ඔතාමෙති එඬු ඔතාමර
 මිති පුට්ඨිනා තෙත තජ්ජතවතිනො වෙවථානං ගන්වා එඬු ඔතා
 මරගිති වුත්තො ඔතාමරවා සාධකං ගණ්ඨි කාණ්ඩියාලො ආග
 අගං තෙ කතාපණ්ණසතාති දසාමිති අවොචං මයං පන

* අනිසාණිනො 'තිපි.

‡ දුලලහා - සබ්බසු.

මි ජය් මි හී කා ස ධ ක ථා.

කතාපණ්ණ බහු න නෙ සතානෙව යථ අහං කතාපණ්ණ ආභරා මි තාවචා සුරියං ඔළොකෙනෙතා තිඤ්ඤිති වචා ථොකං ගන්තාං නිවන්තීතා පුත බ්‍රාහ්මණං ආග අය්‍ය බ්‍රාහ්මණ මා ඉතො ඔළොකෙති සුරියමෙව ඔළොකෙනෙතා තිඤ්ඤිති එවම පන වචා කෙන කිවනං පටිසිතා යථාරුචිං පකකෙනො බ්‍රාහ්මණස්ස පි සුරියං ඔළොකෙනෙතස්සව නලාවතොවෙව කමෙත්ති සෙද ඔුචිචිංසු අථ නං රුක්කදෙවතා ආහ.

“සද්දහාපි සිගාලස්ස සුරාපිතස්ස බ්‍රාහ්මණ

සිප්පියානං සතං නාථී කුතො කංසිසතා දුමෙ”ති.

එමං යථා කාණ්ඩිනාල පසාදෙ නිරන්තො එමං තිථිසෙසු පිති අනියාණිකසාසනෙ පසාදස්ස නිරන්තභාවං දස්සොචා නි යාණිකසාසනෙ තස්ස සායකභාවං දස්සොධුං තථාගතො ව ටො තිසව්වෙති ආදිවාහ. තත් කාමුඛපාදනස්ස සමිඤ්ඤං සෙසුං පෙතිති අරහත්තමස්සෙත කාමුඛපාදනස්ස පහානං පරිඤ්ඤං සමතික්කමං පඤ්ඤාපෙති ඉතිරෙසං තිණ්ණං උපාදනානං සොතා පත්තිමසග්ගන පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. එවරුපෙ ටො තිසව්වෙ බම්බිකෙසෙති තිසව්වෙ එවරුපෙ බම්බෙ ව චිතයෙ ව; උභයෙ නාපි නියාණිකසාසනං දස්සෙති. සත්ථි පසාදෙති එවරුපෙ සාසනෙ සො සත්ථි පසාදෙ සො සමමග්ගතො අකකායති ගවුසු කතිකාසරණාය සංවත්තති, තත්‍රිමානි වජ්ජිති, භගවා නිර වෙදිඤ්ඤ පබ්බතෙ ඉන්ද්‍රියාලභායං පටිපසති අපෙකො උලුකසකුණො භග වති ගාමං පිණ්ඩාස පටිසනෙන උපභිසමග්ගං අනුගමති නිසව්වෙන උපභිසමග්ගං පටිවුග්ගමනං කණ්ඩාසි සො එකදිවසං සමො සමබ්බං සායණිකසමයෙ තිසව්වෙසපටිවුතං නිසින්නං පබ්බතා ඔරුග්ග වජ්ජිතා පකෙති අපනාමෙචා අප්පිමපග්ගග සිසං ගෙ ඤා කතා දසබලං නාමස්සමානො අඤ්ඤා භගවා තං ඔළොකෙනා සිතං අකාසි, ආනන්දපෙඨරො කො නුඛො භගනන ගෙතු කො පව්වසො සිතස්ස පාතුකමොයාති පුඤ්ඤි පස්සානන්ද ඉමං උලුකස කුණං අයං මගි ව තිසව්වෙසෙති ව චිතතං පසාදෙතා සතසහ සසනපප දෙවමහුස්සෙසු සංසරිතා සොමනස්සො නාම පටෙවක බමො භවිස්සාතිති ආහ.

“උලුකක මණ්ඩලකික වෙදිඤ්ඤ වීරදිඤ්ඤාසික

සුඛිතොසි චා අය්‍ය කොසිස කාලුට්ඨිතං පස්සපි බුබ්බරං

මගි චිතතං පසාදෙතා තිසව්වෙසෙති අනුත්තර

කප්පානි සතසහස්සානි දුග්ගතිං සො නගමිත්ති.

දෙව්ලොකා වටිනාක කුසලමූලන වෙදිතො
හව්සනි අනන්තඥාණො සොළනසෙසාති විදසුතො. ”

අඤ්ඤාති පි වෙඤ්ඤා රාජ්‍යභවතරාජරාජ සුමනමාලාකාරවත්තං .
මහාමහවදානවත්තං මොරකංචකවත්තං විනාචාදකවත්තං සකිං
බමනකවත්තනති එමමාදිති වත්තනි විජයාරෙතබ්බාති. එවං නියතාණි
කසාසපන සන්ධි පසාදෙ සම්මනනතො හොති. බලමම සසාදෙති
නියතාණිකසාසනසම්ම බලමම පසාදෙ සම්මනනතො හොති අර
මහෙත නිමිතතං ගහෙතො සුභන්තොනමි සම්පන්නදසකො හොති
වුසමඤ්ඤා මහේඤ්ඤාදවපුපුකාදිතං වත්තවසෙන වෙදිතබ්බො.
සිලෙසු සපිඤ්ඤාදිකාති සිලෙසු පරිඤ්ඤාකාරිකාපි සම්මනනා
හොති සනතමොක්ඛකවපානං ආවහති තත්ථ ජත්තමාණවකවත්ත
සාමණේරවත්ත ආදිති දීපෙනබ්බාති. සහබම්මිකෙසුනි නියතාණි
කසාසපන සංඛම්මිකෙසු පිගමනාපකාපි සම්මනනතො හොති මහා
සම්මනනං ආවහති අයමඤ්ඤා විමානපෙතවත්තනි දීපෙනබ්බො—
තෙතං මහතං ඕසරාදනං අහමදසිං හිනඤ්ඤා පිණ්ඩාය වරනත
සස—එනිතං-උච්ඡ්විකමකං-නිකමරුකං-කකකාරුකං-එලාල
කං-චල්ලිපකං-චාරුකං-ගජපකං-සාකමුඛිං-පුද්ගලමුඛිං—
මුලකං-නිකමුඛිං-අමිතිලකං-දෙණිතිමල්ලිතිං*-කායබ්බිකං
අංචාවට්ඨකං-ආනොගපට්ඨං-විඤ්ඤා-නාලවණ්ටං--මොරපිඤ්ඤා—
උපායනං-පුප්ඵං-මොදකං-සකබ්බිකං-අහමදසිං හිනඤ්ඤා පිණ්
ඩාය වරනතසස තසස මෙ පසස විමානං අවජ්ජාකාමවර්ණනි
හමාමිති. නංකියාසෙනතූති ආදිවුත්තනසාත්තකාරෙනව යොජෙතො
අවදිතබ්බො. ඉද්දති යෙසං උපාදනානං නිත්තියා න සම්මා පරිඤ්ඤා
පඤ්ඤාපෙතති තථාගතො පඤ්ඤාපෙති තෙසං පච්චයං දසෙසතුං
ඉමෙ ව හික්ඛමෙති ආදිමාහ තත්ථ කිත්තිදනාති ආදිසු නිදනා
දිති සබ්බාතෙව කාරණෙවෙවනාති කාරණං හි සසමා එලානි
දෙති ගඤ්ඤා නං ගණ්ඨපාති අපෙපති විය තසමා නිදනනති වුවෙති
යසමා තං තෙතො ජාගති සමුදෙති පහවති තසමා සමුදෙසො ජාති
සහමොති වුවෙති අයං පනෙත්ථ පදෙත්ථා කිං නිදනං එතෙස
නති කිත්තිදනා කිං සමුදෙත්ථා එතෙසනති කිංසමුදෙත්ථා කිං ජාති
එතෙසනති කිංජාතිකා කො පහමො එතෙසනති කිංපහවා යසමා
පනෙත්ථ තණ්හා යථා වුත්තෙන අනෙත්ථ නිදනංවෙව සමුද
යො ව ජාති ව පහමො ව තසමා තණ්හානිදනාති ආදිමාහ එවං
සබ්බපදසු අනෙත්ථ වෙදිතබ්බො—යසමා පන හහවා න කෙවලං
උපාදනසසම පච්චයං ජානාති උපාදනසස පච්චයභුතාය

* දෙණිතිමල්ලිතිං-

මජ්ඣිම නිකායෙහි ධර්මාංගය.

කණ්ණිකායෙහි කණ්ණිකාදිපට්ඨයානං වෙදනාදිනමි පට්ඨයං ජානාති
 යෙව නස්මා ගණ්ණා වායං හික්ඛවෙති ආදිමාග සංඝො ම භොති
 යසම් කාලෙ; අවිජ්ජා පභිණ්ණො හොතිති වට්ඨමුලකා අපජ්ජා අනු
 පපාදතිරොමෙත පභිණ්ණො හොති; විජ්ජා උප්පජ්ජානාති රෙහත්ත
 මයාවිජ්ජා උපපනතා; ඝො අවිජ්ජාවිජ්ජා විජ්ජප්පාදනා ඝො
 හික්ඛ අවිජ්ජාය ව පභිණ්ණතා විජ්ජාය ව උපපනතනතා; ඝොමි
 ක්කාමුපාදනං උපාදියතිති නෙව කාමුපාදනං ගණ්ණාති; න ගෙසාති
 උපාදනාති, අනුපාදිසං භි පරිනායකතිති එවං කිම් උපාදනං
 අගණ්ණතොනා ගණ්ණාපරිනායකාය න පරිනායකති; අපජ්ජානානති
 අපරිනායකානා; ගණ්ණං අනුපාදෙනො, සමමනංගෙම පජි
 තිබ්බාසතිති සයමෙව කිලෙසපරිනිබ්බානෙන පරිනිබ්බායති; එව
 මයං ආසට්ඨකායං දසෙය්මා, ඉදංති ඛිණ්ණායක හික්ඛනො පට්ඨ
 ඉවක්ඛණං දසෙය්මෙනා ඛිණ්ණායකාති ආදිමාග,තං වුත්තන්තෙවොති.

මුලසිහනාදමණ්ණිකා නිසිනා.

එවිමෙමුසුනානති මහාසිහනාදං; තථ වෙසාලීයනති එවනො,
 මහෙ නගරෙ; තං පන අපරාපරං විසාලිභුතතාය වෙසාලීති
 සංඝං ගතං තත්තායං අනුපුබ්බිකපා—බාරාණසිරසෙසු කිර අයන
 මහෙසියා කුච්ඡිමිති ගබ්බො ගණ්ණාසි සා සුඛා, රසෙසු නිවේ
 දෙසි රාත් ගබ්බාපරිහාරං අදාසි සා සමමාපරිහරියමානගණ්ණා ගබ්බ
 පරිපාකකාලෙ විජායනසරං පාවිසි පුසුසුච්ඡානං පට්ඨුසමයෙ
 ගබ්බායානං හොති සා ව නායං අසුසුතරා තෙන පට්ඨුසම
 යෙ අලතනකපට්ඨමුජ්ජිවකපුප්පජ්ජිසං මංගපෙසිං විජාසි තෙනා
 අසුසුතරා දෙවිතො සුවණ්ණබ්බිසදිසෙ පුතෙන විජායනති අත්ත
 මහෙසි මංගපෙසිනති රසෙසු පුරතො මම අවණ්ණො උපප
 ජෙජ්ජාති විනතනා, තෙන අවණ්ණගයෙන තං මංගපෙසිං එක
 සම් භාජනෙ පකඛිට්ඨා පට්ඨුජ්ජිතා රාජමුද්දිකාය ලජෙතා
 ගබ්බායොතෙ පකඛිට්ඨා පෙසි මනුසසාති ජම්බිතමතෙන දෙවතා
 ආරකං සංවිදිසංසු සුවණ්ණපට්ඨිකවෙත් ජාතිතිමුලකෙන බාරා
 ණසිරසෙසු අග්ගමහෙසියා පජාති ලිඛිතා බන්ධංසු නතො නං
 භාජනං උච්ඡිතාදිති අනුපද්දතං ගබ්බායොතෙන පායාසි තෙන ව
 සමයෙත අසුසුතරො කාපසො ගොපකතුලං නිසාය ගබ්බායීරෙ
 විහරති සො පාතොව ගබ්බා මිතිණ්ණො තං භාජනං ආගමන්තො
 දිසා; පංසුතුලසසුසුසු අග්ගමහෙසි අපෙත්ථ තං අක්ඛරපට්ඨිකං

රාජමුද්දිකාලක්ෂණව දික්වා මුළුකි, මංගපෙයි. අඟුස දික්වා කසා එකදහොයි සියා ගබෙහා නටායියා දුග්ගකිසුතිහාමො. ආර්ථිකී අය්‍යමං භනතො සුමෙ ඔකාසෙ යපෙසි අථ අඛමාසවමයෙන වෙ මංගපෙසියො අගෙසුං තාපසො දික්වා සාධුකතරං යපෙසි තතො සුත අඛමාසවමයෙන එකමෙකියා පෙසියා ගන්ධපාදසිසානම ඵොය පවපවපිලකා උඬනියු අථ තතො අඛමාසවමයෙන එකා මංගපෙසි සුවණ්ණබ්බොදියො දාරකො ච එකා දාරිකා ච අගොසි තෙසු තාපසයා පුතගසිතෙතො උපපජ්ඣි අභිගුණකතො වය්‍ය ඕරං නිබ්බන්ති තතොපභුනි ච ඕරහන්තං උභි තාපසො හතනං භුජ්ඣා ඕරං දාරකානං මුඛෙ අසිමති තෙසං උදරං සං සං පථි සති සඤ්ඤා මණිභාජනගතං ජය දික්වා එඬං නිවුත්ථි අගෙසුං. අපරෙ ආහු සිබ්බෙතො ධර්මා විය තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤං ලීනා ඡථි අගොසි එවං තෙ නිවුත්ථිතාය වා ලීනවුත්ථිතාය වා ලිවුත්ථිති පඤ්ඤාසිංසු. තාපසො දරතෙ පොසෙතො උස්සුරෙ ගාමෙ පිණ්ඩා ය පටසති අතිද්වා පටිකකමති තස්සතං ව්‍යාපාරං ඤාතො ගොපාලකා ආහංසු හතෙත පබ්බජිතානං දාරකපාසනං පට්ටිමොධො අලිහාකං දාරතෙ දෙථ මයං පොසෙසාම භූමෙහ අතතතො කමමං කරො ථාති තාපසො සාධුති පටිසුති ගොපාලකා දුතියද්වමසෙ මග්ගං සමං කතො පුපථති ඔකිරිතො ධජපටාසක උසාපෙතො තුරියෙහි වජ්ජ මානෙති අය්‍යමං ආගතා තාපසො මහාපුඤ්ඤදරකා තෙ අප්පටොදෙත වඬිසෙථ වඬිසෙතො ච අඤ්ඤාමඤ්ඤං ආවාහං කරොථ පවගො රසෙන රාජානං තොසෙතො භූමිභාගං ගගෙතො නගරං මාපෙථ තුඤ්ඤාමාරං අභිසිමථාති වතො දාරතෙ අදාසි තෙ සාධුති පටිසු නිතො දාරතෙ තොතො පොසෙසුං දාරකා වුස්සිලිකාය ඤාතො විවාදසානෙසු අඤ්ඤා ගොපාලදාරතෙ පාමෙන්නපි ගදදනපි පහ රන්ති තෙ රොදනති කියා රොදතාති ච මාතාපිතුති වුත්තා ඉමෙ නිමමාතාපිතිකා තාපසපොසිකා අලිහ අතිට පහරන්ති වද නති තතො තෙසං මාතාපිතරො ඉමෙ දාරකා අඤ්ඤා දාරතෙ විනාසෙන්නි දුක්ඛාපෙන්නි න ඉමෙ සංගහනබ්බා වජ්ජිතබ්බා ඉමෙ නි ආහංසු තතොපභුනි කිර සො පදෙසො වජ්ජති වුච්චති ගොජනසතපරිමානෙන අථ තං පදෙසං ගොපාලකා රාජානං තොසෙතො අග්ගතෙසුං තත්ථ ච නගරං මාපෙතො තොඤ්ඤාසිංසු ද්දෙසිකං කුමාරං අභිසිමිතො රාජානං අකංසු. තාය වය්‍ය දාරි කාය සඬං වාරෙය්‍යං කතො කතියං අකංසු න බාහිරතො දාරිකා ආනෙතබ්බා ඉතො දාරිකා න කසෙවි දාහබ්බාති තෙසං පඨම සංවාසෙන වෙදරකා ජාතා ධිතා ච පුතෙතො ච එවං සොදුසකඛත්තුං.

වෙ වෙ ජාතා නන්තා තෙසා දාරකානං යථාසකම් වඩ්ඪෙත්තා
නං ආරාමුය්‍යානන්තාසකානපරිවාරසමපත්තං. ගහෙනුං අප්පකො
නාං නගරං නිකායන්තුං ගාවුතනානෙත ගාවුතනානෙත පරි
කම්පෙසු නසස පුනප්පුන විසාලිකතතතා වෙසාලිනෙව නාමං
ජාතං තෙන වුත්තං වෙසාලියනති එවං නාමකෙ තගෙරති. බහිනි
ගෙරෙති නගරස්ස බිති; න අබ්බපාලිවනෙ විස අනෙතා නගරමිති
අයං පන ජිවහිමිවනං විස නගරස්ස බිති වනසණ්ඩා තෙන
වුත්තං බිති නගරෙති. අබ්බපුරෙති පුරස්ස අවරෙ; පවරිද්දිසාය
නති අනෙතා. මහාසණ්ඩාති සො කිර වනසණ්ඩා නගරස්ස පවරි
ද්දිසා; ගාවුතමහතසානෙ තත්ථ මුත්තස්ස හතවතො ගකුකුටිං
කත්තො නා පරිවාරෙත්වා හිකුක්කං රත්තිසාපදිසානවසිකමනලෙන
කුට්ඨණ්ඩපාදිති පතිසාපෙසුං හතවා තත්ථ විසර්ගී තෙන වුත්තං
අවරපුරෙ වනසණ්ඩාති. සුනාකමනෙතාති තස්ස නාමං ලිච්ඡවිර
සෙදදා පන පුත්තතතා ලිච්ඡවිපුරෙතාති වුත්තො; අබ්බපකො
නෙතාති විහිංසිත්වා ගිහිභාවමුපගමනෙන අධුතා පකකොනත;
සරිසනිනති පරිසමපෙකි; උත්තාරිමත්තස්සබ්බමාති එත්ථ මුත්තස්සබ්
මා නාම දසකුසලකමමිපථා; තෙ පටිසංඛතං න සතෙකා
ති කසමා උපාරමිගහයා වෙසාලියං හි බහුමත්තස්ස රතනාතත
සෙ පසන්නා බුබ්බාමිකා බ්බමමාමිකා සඤ්ඤාමිකා තෙ දස
කුසලකමමපථමත්තවපි නත්ති සමණස්ස නොතමස්සාති වුත්තො
ත්වා කත්ථ හතවතනං පාණං හතනනං අද්දස කත්ථ අදිනනං
ආදියනනනති ආදිති වත්වා අත්තනො පමාණං ජායසි කිං
දන්තා තෙ අත්ති පාසානසකකිරා බාදසි අතිනඤ්ඤානෙත කණ්ඩු
සිත්තං චායමසි කකමදනෙතස්ස පිපථලකානිත්‍රිත්තං. † ඉමත්ථ, මුඛ
තො තෙ දනෙන පාතෙසාමාති වරෙදස්සං සො තසමා උපාරමා
හයා එවං වත්තුං න සද්දකාති උත්තාරිං පන විසෙසාධිමමං
පට්ඨෙමනො උත්තාරිමත්තස්සබ්බමා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනප්පෙ
සොති ආග. තත්ථ අලමරියං කාතුන්ති අලමිපෙසා; අරියභාවාය
සමපෙතාති වුත්තො ගොති ඤ්ඤාණදස්සනමෙව ඤ්ඤාණදස්සනවිසෙ
සො; අලමරියො ච සො ඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො වාති අලමරියඤ්ඤාණ
දස්සනවිසෙසො ඤ්ඤාණදස්සනනන්ති දිබ්බවනබ්බවපි විපස්සනාපි මහෙත්ථ
ඵලමපි, පච්චිවෙතකිත්ඤ්ඤානපි සබ්බඤ්ඤාතස්සාණමපි වුච්චති අප්පම
තෙනා සමානො ඤ්ඤාණදස්සනං ආරාමෙති”ති හි එත්ථ දිබ්බවනබ්බ
ඤ්ඤාණදස්සනං නාම-“ඤ්ඤාණදස්සනාය විහනං අභිනිගරති අභිනිනනා
මෙති”ති එත්ථ විපස්සනාඤ්ඤාණං-“අභ්බො තෙ ඤ්ඤාණදස්සනාය

† පුපථලකානිත්‍රිත්තං.

අනුකතරාස සම්මාසමොධාසා” හි එන් මගො—“අයං මහසද්ද
 උපකර්මනුසංධිතො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසේසො අධිග්ගො
 ඵාසුච්ඡායො” හි එන් එලං—“සුඤ්ච පන මෙ දස්සනං උදපාදි අකු
 ප්පා මෙ වෙතො ච්ඡින්නා අයදොතිමා පාති නන්දිති පුනරිත
 වො” හි එන් පච්චෙකිනිණ්ණව. “සුඤ්ච පන මෙ දස්සනං උදපාදි
 සත්තාහකාලකතො ආලායො කාලාමො “හි එන් සබ්බසද්දාන
 ඤාණං—ඉධ පන ලොකුත්තරමයො අධිප්පජනා. තං හි සො
 භගවතො පටිසේඛධි නික්කප්පොගනාති ඉමිනා ආචරියං
 පටිබාහති එවං කිංඤ්ඤා අගොසි. සමඤ්ඤන ගොතමෙන ආචරි
 යෙ උපසංකම්මො සුඛමං ධම්මනතරං ගතිං. නාම නන්දි තක්ක
 පරියාගතං පන තනෙකකාමා විතදොකාමා එවං භවිස්සති එවං
 භවිස්සති විතක්කපරියාගතං කතා ධම්මං දෙසෙති. විමංසානු
 මුද්දනාති ඉමිනාස්ස ලොකියපඤ්ඤා අනුජානාති සමඤ්ඤා ගොත
 වො දසද්දවා සො නං පඤ්ඤසංධාතං ඉන්ද්‍රවජ්ජපමං විමංසං
 එවං චට්ටියසතිති ඉන්ද්‍රා වින්දා ව අනුචරාපෙයො විමංසාය අනු
 මරිතං ධම්මං දෙසෙති. සසං පටිභානාති ඉමිනාස්ස ධම්මසු
 පච්චිකිතාවං පටිබාහති එවංතිස්ස අගොසි සමඤ්ඤා ගොතම
 ස්ස සුඤ්ච ධම්මනතරං විපස්සනා වා මගො වා එලං වා පච්ච
 කාමා නාම නන්දි අයං පන ලබ්ධපරිසො රාජානං වසානවතාති.
 විස නං චානායො වන්ණා පරිවාරෙහති සුඵසතිතං පනස්ස
 දන්තාවරණං මුද්දකා ජීවිතා මුද්දරා සරො අනෙලගලා වාචා
 සො යං සදෙවස්ස උපභාති තං තං ගහෙයො සයං පටිභානං කථං
 කප්පෙනො වහාජනං රජ්ජති. සස්ස ව ඛවාස්ස අප්පාස ධම්මො
 දෙසිතො” හි සස්ස ව මො අප්පාස අස්ස ධම්මො දෙසිතො; සෙ
 ස්සප්පිදං, රාගපටිඝාතාභ්වාය අසුභකම්මට්ඨානං දෙසපටිඝාතාභ්වාය
 මෙත්තාභාවනා මොගපටිඝාතාභ්වාය (පච්චිකිතා විතක්කපච්චෙද්දස
 ආනාපානසති. සො නිසාති නික්කරස්ස සම්මා දුක්ඛතො
 සාති සො ධම්මො සො තං යථාදෙසිතං කතොති තස්ස තක්ක
 රස්ස සම්මා හෙතුනා නයෙන කාරණෙන වට්ටිකකිකියාය
 නිසාති ගච්ඡති තං අප්පං සාධෙතිති දීපෙති ඉදං පනෙස න
 අත්තනො අර්ඛාසමෙන වදති බ්‍රිඩානං හි ධම්මො අනිත්තාති
 කොති එවමෙස ඵදෙය්‍ය න පන සකෙධාති වත්තුං කසො
 උපාරමිකායා වෙසාලියං හි බුදු සෙ තාපනාසකදගාමිඅනා

* ලොහපටිඝාතාභ්වාය,

භාමිඋපාසකා වෙව උපාසිකායො ච එවං වදෙය්‍යාං සුභකංකරිතං
 ඛං භගවතා දෙසිතංධම්මො අනියතානිකොති වදෙසි යදි අයං
 ධම්මො අනියතානිකො ඉමංගම්. නගරෙ ඉමෙ කසවා ජනනා
 සොතාපනනා ජාතා ඵනනා සකදගාමි ඵනනා අනාගාමිති
 පුබ්බෙ චුත්තනසෙන උපාරච්ඡාං කරෙය්‍යානි සො ඉමිනා උපා
 රථගහසෙන අනියතානිකොති වත්තුං අසනෙකානෙතා අප්ප්ජනෙ
 න විසංඝාතංගම්. විස අයං ධම්මො අමොසො නියාති අබ්බ
 නතරෙ පනස්ස කිම් නඤ්චි වදති, අමොසොසි මොති වෙසාලියං
 බ්‍රාහ්මණකුලසෙග්ගිකුලාදිසු තඤ්ච තඤ්ච පරිසරෙය්‍යෙකි එවං භාස
 මානස්ස තං වචනං සුඤ්ඤි න පන පටිසෙධෙසි. කසවා කාරුඤ්ඤ
 තාය න පටිසෙධෙසි, එවං තිරස්ස අභොසි, අයං කුඛො ක්කාය
 මානං වෙච්චනං විස උකම්බනලොනඋඛිනං විස ච කොධවසෙ
 න නවතවායති මයං පටිබාහිතො පන මසිප්පි ආසාතං බන්ධ
 ස්සති එවමස්ස තථාගතෙ ච මසි වාති මිසු ජනෙසු ආසාතො
 අතිහාරියො භවිස්සතිති කාරුඤ්ඤතාය න පටිසෙධෙසි. අපි
 චස්ස එවද්වි අභොසි, බ්‍රිඛානං අවණ්ණභණ්ණං නාම පුණ්ණච
 ඤෙද දෙසාරොපනසද්ධිං කො ඉමස්ස කථං ගණ්ඨස්සති. සය
 මෙව බෙලෙ පච්ඡිනොන දුබ්බෙ පුකො චරිස්සතිති ඉමිනාපි
 කාරණෙ න නපටිසෙධෙසි. පිණ්ඩාපානපටිස්සනොති පිණ්ඩපාන
 පරියෙසනතො අපගතො, කෙ ධම්මොති වණ්ණො ඵරුසො:
 මොසපුරිසොති තුව්ඡපුරිසො, යස්ස ගි තස්මි අත්තභාවෙ වග්ග
 ඵලානං උපනිස්සයො නඤ්ච තං බුඛා මො පුරිසොති වදන්ති.
 උපනිස්සයෙ සතිපි තස්මි බණ්ණ මගෙ වා ඵලෙ වා අසතිපි
 මොසපුරිසොති වදන්ති. ඉමස්ස පන තස්මි අත්තභාවෙ
 මගඵලානං උපනිස්සයො සමුප්පන්නොධෙව තෙන නා මොස
 පුරිසොති ආගමොකොති ච පනස්ස ඵසා වාචා භාසිතාති
 එසා ච පනස්ස වාචා කොධෙන භාසිතා කසවා පනෙස භගව
 තො කුඛොති අයං හි පුබ්බෙ භගවන්තං උපසංකමිනා දිබ්බ
 වකඤ්ඤාපරිකමමං පුච්ඡි අපස්ස භගවා කථෙසි, සො දිබ්බවකඤ්ඤ
 නිබ්බන්ධනො ආලොකං පඤ්ඤො ඔලොකෙනෙනා දෙවලොකෙ
 නඤ්ඤවනවිතකලතාවනඵාරුසකවනමිස්සකවනෙසු දිබ්බසම
 තති. අනුභවමානෙ දෙවපුතෙන ච දෙවධිතරො ච දිස්වා එතෙ
 සං ඵවරුපාය අත්තභාවසමපතතිසා දිනානං කිච්චෙසුරො නුබො
 සද්දෙ භවිස්සතිති සද්දං සොතුකාමො හුන්වා දසබ්බං උපසංක
 මිනා දිබ්බාසසාතධාතුපරිකමමං පුච්ඡි. භගවා පනස්ස දිබ්බසො
 තධාතුයා උපනිස්සයො නඤ්චි සුන්වා පරිකමමං න කථෙසි.

නාති බුඩ්ධා නං යස්ස න භවිස්සති තස්ස පරිකමමං කපේනති. සො භගවති ආඝාතං බ්බිඤ්ඤා විනොදාසී. අහං සමණං ගොතමං පඨමං දිබ්බවකක්ඛපරිකමමං පුට්ඨං සො මය්හං තං සමපඤ්ඤා වාමා වා සමපඤ්ඤාති කපේසී. අහං පන පඨවතනපුරිසකාරෙන තං නිබ්බන්ධනං සොතධාතුපරිකමමං පුට්ඨං තං මෙ න කපේති. අධාස්ස එවං ගොති අහං රාජපබ්බජිතො දිබ්බවකක්ඛාණං නිබ්බන්ධනං දිබ්බසොතධාතුක්ඛාණං නිබ්බන්ධනං වෙතොපරි යක්ඛාණං නිබ්බන්ධනං ආසවානං බ්බාදාණං නිබ්බන්ධනං මයා සමයමො භවිස්සතිති ඉස්සාමච්ඡරියවසෙන මය්හං න කපේතිති භික්ඛාසොමනාය ආඝාතං බ්බිඤ්ඤා කාසායාති ඡව්ච්චිඤ්ඤා ගිහිභාවං පට්ඨාපි න තුණ්හිතො විවරති-දසබ්බං පන අසනා තුවෙන්න අබ්බාතිකානො විවරති තෙනාහ භාවා “කොධා ච පනස්ස එසා වාමා භාසිතා” ති. චුණ්ණාහෙසො සාරිපුත්තාති සාරිපුත්ත නාගෙන න සනස්සස්ස සප්පාධිකාති වතනාරි අහං බ්බාදාණං පාරමිසො පුරොනනන එතද්දාමෙව වායාමො කතො දෙදනාධිකො මෙ නිසායාතිකො භවිස්සති තස්මා සො එවං චදෙය්හ සො චුණ්ණාහෙව නාගනස්ස භාසති චුණ්ණාහෙසො සාරිපුත්ත ගුණො එසො නාගනස්ස න අගුණොති දස්සෙති. අසමෙ හි නාම සාරිපුත්තාති ආදිනා කිං දස්සෙති සුනකබ්බෙන න පටිසම්බස්ස උත්තරිච්ඡාස්සධම්මස්ස අතනති අත්තිකං දස්සෙති භගවා පස්ස සාරිපුත්ත සුනකබ්බෙනා මොඝපුරිසො න ති නාගනස්ස උත්තරිච්ඡාස්සධම්මාති වදති මය්හං සබ්බක්ඛාදාණං නාම අත්ති ඉතිවිධාදාණං නාම අත්ති දිබ්බවකක්ඛ සොතධාතුක්ඛාණං නාම අත්ති වෙතොපරිසාදාණං නාම අත්ති දසබ්බාදාණං නාම අත්ති චතුර්වස්සාදාණං නාම අත්ති අසප්ප පරිසාසු අකල්පනාදාණං නාම අත්ති චතුර්වස්සාදාණං නාම අත්ති පටිකතිපරිසාදාණං නාම අත්ති සබ්බාදාණං වෙන උත්තරිච්ඡාස්සධම්මාසෙව එවරුපෙසු උත්තරිච්ඡාස්සධම්මෙසු එකස්සපි ජානනස්මය්හං ධම්මානුමතං නාම එතස්ස මොඝපුරිසස්ස න භවිස්සතිති එතස්මය්හං දස්සෙත්වා අසමෙ හි නාම සාරිපුත්තාති ආදිනා නෙසෙන ඉමං දෙසනං ආරභ්. තස්ම අර්ථෙති අර්ථයො; ජානාති අනුබ්බිකාති අත්ති ධම්මස්ස අත්තිකා ධම්මානුමතා; තං තං සබ්බක්ඛාදාණං දිබ්බං ජානනස්සාදාණං අත්තිවතං. ඉතිපි සො භගවාති ආදිති එවරුපෙසු නාම මය්හං සබ්බක්ඛාදාණං සබ්බාදාණං උත්තරිච්ඡාස්සධම්මං විජ්ජානමෙව අත්ති ජාති තුං තස්ස මොඝපුරිසස්ස ධම්මානුමතො න භවිස්සතිති දස්සෙති

මජ්ඣිම නිකායේ මජ්ඣිම නිකාය.

ඉතිවිධිඥාණාදිසුපි එවං යොජනා වෙදිතබ්බං එත්ථ චි කිවාපි
 වෙතොපරිගඤ්ඤාණානන්තරං තිස්සො විජ්ජා වහ්නබ්බා සිසුං
 යසමා පන තාසු චුත්තාසු උපරි දසබලඤ්ඤාණං න පරිසුරති
 නසමා නං අවනා තථාගතබලඤ්ඤාණං පරිසුරං කත්වා දස්සෙතො
 දස බො පනිමානි සාරිපුත්තාති ආදිමාග. තත්ථ නිථාගනබලා
 භීති අඤ්ඤාති අසාධාරණානි තථාගතස්ස භිලානි යථා චා
 පුබ්බත්ථිකානං භිලානි පුඤ්ඤසම්පන්නානි ආගතානි තථා ආග
 තබලානිතිපි අස්සො; තත්ථ දුට්ඨං තථාගතස්ස බලං කායබලව
 ඤ්ඤාබලව තෙසු කායබලං ගත්තිකුලානුසාරෙන වෙදිතබ්බං චුත්තං
 ගතං පොරාණෙනි.

“ කාලාවකව ගම්මයානං පණ්ඩරං තමබ්බිබ්බලං

ගක්ඛබ්බලගෙමව උප්පාසථජ්ඣනානිමෙ දසා”ති.

ඉමානි හි දස ගත්තිකුලානි තත්ථ කාලාවකනානි පකතිගත්ති
 කුලං දට්ඨබ්බං යං දසනනං පුරිසානං කායබලං නං එකස්ස
 කාලාවකගත්තිනො * යං දසනනං කාලාවකානං † නං එකස්ස
 ගම්මයානස්ස යං දසනනං ගම්මයානානං නං එකස්ස පණ්ඩර
 ස්ස යං දසනනං පණ්ඩරානං නං එකස්ස තමබ්බස්ස යං දසනනං
 තමබ්බානං නං එකස්ස පිඨගල්ස්ස යං දසනනං පිඨගල්ලානං නං
 එකස්ස ගක්ඛගත්තිනො යං දසනනං ගක්ඛගත්තිනං නං එකස්ස
 මිඬගල්ස්ස යං දසනනං මිඬගල්ලානං නං එකස්ස ගෙමස්ස
 යං දසනනං ගෙමානං නං එකස්ස උප්පාසථස්ස යං දසනනං
 උප්පාසථානං නං එකස්ස ජ්ඣනාස්ස යං දසනනං ජ්ඣනා
 නං නං එකස්ස තථාගතස්ස නාරායනසම්මානං බලනානිපි ඉද
 මෙව දුට්ඨති තදෙකං පකතිගත්තිගණනාය ගත්තිනං කොට්ඨග
 ස්සස්ස පුරිසගණනාය දසනනං පුරිසකොට්ඨගස්සානං බලං
 නොති, ඉදං තාව තථාගතස්ස කායබලං, ඤාණබලං පන පාත්‍රි
 යං තාව ආගතමෙව දසබලඤ්ඤාණං චතුෂ්ඨාරජ්ඣඤ්ඤාණං අට්ඨපරි
 සාසු අකම්පනඤ්ඤාණං චතුස්සොතිපරිවේදිකඤ්ඤාණං පචගතිපරිවේද
 දකඤ්ඤාණං සංයුත්තනක ආගතානි තෙසුතනානි ඤාණානි සත්ත
 සත්තනි ඤාණානිති එවං අඤ්ඤානිපි අනෙකානි ඤාණසංගස්සානි
 එතං ඤාණබලං නාම, ඉධාපි ඤාණබලමෙව අධිප්පතං ඤාණං
 හි අකම්පිග්ගෙට්ඨන උප්පාසථානං තමබ්බන බලනානි චුත්තං, ගෙති බලෙති

* කාලාවකකුලස්ස ගත්තිනො † කාලාවකානං බලං

සමන්තාගතනාහි යෙති දසති ඤාතමෙලපි උපපතො සමුපපතො;
 ආසනං ධානනාහි සෙසඨානං උත්තමඨානං; ආසනොවා පුද්ගලානි නෙ
 සං ධානනාහි අපො. අපි ම ගවසනප්පසනා උසතො ගවසනසප්ප
 සතො වසතො වජ්ජනප්පසනා වා උසතො වජ්ජනසප්පසනා
 වසතො සබ්බගවසෙසතො සබ්බපරිසසසතො සෙතො පාසාදිතො
 මහාසාරවතො අසනිසනාසෙද්ධපි අසමපනමිපියො නිසතො සො
 ඉධ උසතොහි අබිපෙසතො ඉදමපි හි තස්ස පරියායවචනං උසහස්ස
 ඉදනාහි ආසනං ධානනාහි චතුති පාදෙහි පඨවිං උප්පිළෙහි අව
 ට්ඨානං ඉදමපන ආසනං විශාහි ආසනං සථෙව හි නිසගසඛා
 තො උසතො උසගබ්බෙලන සමනනාගතො චතුති පාදෙහි පඨවිං
 උප්පිළෙහි අවලඨානෙ නිට්ඨති එවං තථාගතොපි දසති තථාග
 තමෙලෙහි සමනනාගතො චතුති වෙසාරජ්ජපාදෙහි අභිපරිසපඨවිං
 උප්පිළෙහි සදෙවතෙ ලොකෙ කෙනව් පව්චනිකෙන පව්චාමි
 තෙනන අකමිපියො අවලඨානෙ නිඨති එවං නිඨමානො ව නං
 ආසනං ධානං පටිජානාහි උපගවජ්ජති න පව්චකොහි අනතති
 ආරොපෙහි තෙන වුත්තං ආසනං ධානං පච්ජානාහි. පටිසා
 සුති අභසු පරියාසු; සීහනාදං නිදනීහි සෙසඨානාදං අභිතනාදං
 නදනී; සීහනාදසදිසං වා නාදං නදනී අයමපො සීහනාදසුතෙන
 න දීපෙනෙබ්බා; යථා වා සීහො සහනතො ව ගනනතො ව
 සීහොහි වුවවහි. එවං තථාගතො ලොකධම්මානං සහනතො
 පරපපාදං ගනනතො ව සීහොහි වුවවහි. එවං වුත්තස්ස සීහ
 ස්ස නාදං සීහනාදං තත්ථ යථා සීහො සීහබ්බෙලන සමනනාග
 තො සබ්බාත්ථ විසාරදෙ විගතලොමහංසො සීහනාදං නදනී.
 එවං තථාගතසීහොපි තථාගතමෙලෙහි සමනනාගතො අට්ඨසු
 පරියාසු විසාරදෙ විගතලොමහංසො ඉති රුපනති ආදිනා නයෙ
 න නානාච්චිදසනාච්චිලාසසමපනනං සීහනාදං නදනී තෙන වු
 තතං පරියාසු සීහනාදං නදනීති. මුත්මමන්තං පමනෙතනීති එත්ථ
 බ්බමනති සෙට්ඨං උත්තමං විසිට්ඨං, වක්කසද්දො පනායං—

“ සමපතනියං ලක්කණ්ඨෙ ව රථසේන ඉරියාපථෙ
 දුතෙ රතනාධම්මුරවක්කාදිසු ම දිස්සති
 ධම්මවක්කෙ ඉධ මතො තව වෙධා විහාවසෙ. ”

“ වත්තාරමාහි භික්ඛවෙ වක්කාහි යෙති සමනනාගතානං
 දෙවමනුස්සානං ” හි ආදිසු හි අයං සමපතනියං දිස්සති. “ පාද
 තලෙසු වක්කාහි ජනාහි ” හි එත්ථ ලක්කණ්ඨෙ. “ වක්කංව වහ

තොපද" නම් එළු රථයක, "වතුමනක" නම් එළු
 ඉරියාපථය. "දද හුරු ව මා ව පමාදො වනක" වනතස සබ්බ
 පාණින" නම් එළු දූත, "දිබ්බ වකක රතන. පාතුරතොසි" හි
 එළු රතනවක්කේ. මහා පටිනිසං වක්ක" නම් එළු බමුවක්
 කේ "ඉමජාතනස්ස පොසස්ස වක්කං හමති මජ්ඣකේ" හි එළු
 උරුවක්කේ. "බුරුපරියනොතන වෙපි වක්කේනා" හි එළු පහරණ
 වක්කේ. "අසති චීය වක්ක" නම් එළු අසතිවණ්ඩලේ. ඉඬ
 පනාසං බමුවක්කේ මනො නං පන බමුවක්කං දුට්ඨං හොති
 පටිවෙධඤාණං දෙසනාඤාණං නළු පඤ්ඤාපභාවිතං අතත
 නො අරියඵලාවතං පටිවෙධඤාණං කරුණාපභාවිතං සාවකානං
 අරියඵලාවතං දෙසනාඤාණං නළු පටිවෙධඤාණං උපපජ්ජමා
 නං උපපනනනති දුට්ඨං තං සි අගිතිකම්මනතො යාවජ්ජරහ
 කතමහො උපපජ්ජමානං ඵලකම්මේ උපපනනං නාම කුසිනහව
 නතො වා යාවමහාබොධිපල්ලකේ අරහතතමහො උපපජ්ජමානං
 ඵලකම්මේ උපපනනං නාම දීපඛිකරතො පටිසංස වා යාවජ්ජරහත
 මහො උපපජ්ජමානං ඵලකම්මේ උපපනනං නාම, දෙසනාඤාණං
 පවනතමානං පවනනනති දුට්ඨං තං හි යාවජ්ජරහතොණධිඤ්ඤාසං
 සොනාපකතිමහා පවනතමානං ඵලකම්මේ පවනතං නාම තෙසු
 පටිවෙධඤාණං ලොකුතතරං දෙසනාඤාණං ලොකීයං උභයමපි ප
 නෙනං අඤ්ඤති අසාධාරණං බුධිනංගෙව ඔරසං ඤාණං ඉද්දති
 යෙති දසති ඔලෙති සමනනාගතො තථාගතො ආසනං ධානං
 පටිජානාති යාති ආදිතොව දස බො පනිමාති සාරිපුත්ත තථා
 ගතස්ස තථාගතබ්බානිති නිකම්මතාති නාති චිත්තරතො දසෙස
 කුං කතමාති දස ඉඬ සාරිපුත්ත තථාගතො ධානව ධානතො
 හි ආදිමාහ. නළු ධානව ධානතොති කාරණං කාරණතො;
 කාරණං හි යෙමා නළු ඵලං නිට්ඨති තදයත්තවුත්තිකාස උප
 පජ්ජති වෙව පවනනති ව තසමා ධානනති වුට්ඨති. තං හගවා
 යෙ යෙ බමමා යෙසං යෙසං බමමානං හෙතුපච්චයා උපපාදය
 තං තං ධානං යෙ යෙ බමමා යෙසං යෙසං බමමානං න හෙතු
 පච්චයා උපපාදය තං තං අධිසානනති පජානනො ධානව ධාන
 තො අසානව අසානතො යථාසුතං පජානාති අභිබ්බෙව පන
 තං. "නළු කතමං තථාගතස්ස ධානව ධානතො අසානව අවිසා
 නතො යථාසුතං ඤාණං" නම් ආදිනා නයෙන විජාරිතමෙව,
 යම්පිති යෙන ඤාණෙන; ඉදම්පි සාරිපුත්ත තථාගතස්සාති
 ඉදම්පි ධානාධානඤාණං තථාගතස්ස තථාගතබ්බං නාම හොති
 හි අනෙක. එවං සබ්බපදෙසු යොජනා වෙදිතබ්බා, කම්මසමා
 දනානනති සමාදිසිමා කතානං කුසලාකුසලකම්මානං; කම්මමෙව

මා කම්මසමාදානං. ධානසො හෙතුසොති පච්චයතො චෙව
 හෙතුකො ව; තත්ථ ගතිරුපධිකාලපයොගා විපාකස්ස ධානං කදම්මං
 හෙතු ඉමස්ස පන ඤාණස්ස විචාරකථා “ අනේකච්චාති පාප-
 කාති කම්මසමාදානාති ගතිසම්පන්නපතිබාල්භාති න විපච්චනාති” යි
 ආදිනා නයෙන අනිධිමේම ආගතායෙව. සබ්බසම්මානිනති සබ්බ
 ගතිනාමිතිව * පටිපදනති මහං සමාභූතං පජානාතිති බහුසුපි
 මනුස්සොපුච්චනමෙව පාණං සාතෙනෙතසු ඉමස්ස චෙනනා නිරයනා
 මිති හත්ඨස්සති ඉමස්ස නිරවජ්ජානසොතිගාමිතිති ඉමිනා නයෙන
 එකවිඤ්ඤාමිති කුසලාකුසලචෙනනාසංඛාතානං පටිපන්නං අත්ථ
 රිතතො සභාවං ජානාති ඉමස්සපි ව ඤාණස්ස විචාරකථා
 “ තත්ථ කතමං තථාගතස්ස සබ්බසම්මානිතිවිපට්ඨදාදාභූතං
 ඤාණං ඉධ තථාගතො අසං චගෙනා අසං පටිපදා නිරයනාමිතිති
 පජානාති” යි ආදිනා නයෙන අනිධිමේම ආගතායෙව. අනේකච්චාති
 චක්ඛුධාතුආදිති කාමධාතු ආදිති වා ධාතුති චක්ඛුධාතුං; නානා
 ධාතුති තාසංයෙව ධාතුනං විලක්ඛණ්ණතා නානාපභංගාරධාතුං;
 ලොකනති බ්බසංයතනධාතුලොකං; සමාභූතං පජානාතිති තාසං
 තාසං ධාතුනං අත්ථරිතතො සභාවං පටිවිජ්ඣති; ඉදමපි ඤාණං
 “ තත්ථ කතමං තථාගතස්ස අනේකච්චාතුනානාධාතුලොකං යථාභූතං
 ඤාණං ඉධ තථාගතො බ්බසංයතනං පජානාති” යි ආදිනා න
 යෙන අනිධිමේම විචාරිතමෙව. නානාධිඤ්ඤාතිකත්ති භිනාදිති
 අධිමුත්තිති නානාධිමුත්තිකභාවං; ඉදමපි ඤාණං “ තත්ථ කතමං තථා
 ගතස්ස සත්තානං නානාධිමුත්තිකතං යථාභූතං ඤාණං ඉධ තථාග
 තො පජානාති සත්ති සත්තා භිනාධිමුත්තිනා” යි ආදිනා නයෙන
 අනිධිමේම විචාරිතමෙව. පරසකතානන්ති පටිපන්නානං; පජ
 සුගලානන්ති තතො පරෙසා නිත්සත්තානං; එකත්ථමෙව වා එතං
 පදවයං චෙනෙය්වසෙන මධා වුත්තං. ඉන්ද්‍රියපරොපදේශනනති
 සධාදිනං ඉන්ද්‍රියානං පරභාවම අපරභාවම; වුත්ති භාතිචාති අනේකං
 ඉමස්සපි ඤාණස්ස විචාරකථා “ තත්ථ කතමං තථාගතස්ස පරස
 තතානං පරපුගලානං ඉන්ද්‍රියපරොපරිත්තතං යථාභූතං ඤාණං
 ඉධ තථාගතො සත්තානං ආසයං ජානාති අනුසයං ජානාති” යි ආ
 දිනා නයෙන අනිධිමේම ආගතමෙව. කානිමිමොක්ඛසමාධිසමාප
 නතිනනති පඨමාදිනං චතුත්තං කුසානං රූපි රූපාති පස්සතිති
 ආදිනං අට්ඨානං විමොක්ඛානං සම්මකක්ඛම්මාරාදිනං තිණ්ණං සමා
 ධිතං. පඨමස්සානසමාපනති ආදිනම නවනනං අනුපුරිබ්බමාපනති
 නං; සංඛිලෙසනති භානභානියං ධම්මං; මොදනනති විසෙසභානියධ
 ම්මං; වුට්ඨානන්ති වොදනමව වුට්ඨානං තම්භා තම්භා සමාධිමතා
 වුට්ඨානමව වුට්ඨානනති එවං වුත්තං. පගුණස්සානමෙව හච්චිත

* අගතිගාමිතිවාති පදමපි දිස්සති.

ම ජනි ම නි කා ස සි ක ථා.

එලසමාපන්නියෝ ව; හෙතිම. හෙතිම. නි පගුණජකානං උපරිමසා
 උපරිමසා පදසානං හොති තසමා වොදනමපි වුට්ඨානනති වුතනං
 භවඝෙන පන සබ්බජකානෙනි වුට්ඨානං හොති එලසමාපන්නියා නි
 රොධසමාපන්නිතො වුට්ඨානං හොති තමෙතං සකාය තථො තථො
 සමාසිථො වුට්ඨානමපි වුට්ඨානනති වුතනං ඉදංචි ඥාණං “තථක
 තමං තථාගතසා කානවිමොක්ඛස මාසිතමාපන්නිතං සංකිලෙසං වො
 දනං වුට්ඨානං සමාභූතං ඥාණං කාසිති වතතාපරා කාසි අපොක
 වෙවා කාසි සමපන්නියෙව සමානං විපතති”ති පමෙවනීති ආදිනා
 නෂ්ණ අභිධමෙම විජාරිතං—සබ්බඥාණානව විජාරකථාස විති
 ච්ඡයො සමෙමානවිනොදනියා විභවනාධිකථාස වුතතො—පුබ්බ
 නිවාසානුසානිද්ධිචක්ඛුඤාණකථා විසුඛිමයො විජාරිතො—ආසව
 කතියකථා භයහරවෙ—ඉමානි’ වො සාදිප්පතනානි යානි පුබ්බ
 දස මො පඤ්චානි සාරිපුත්ත තථාගතසා තථාගතබ්බානීති අවොව
 ඉමානි තානීති අපානං කරොති; තථ පරවාදිකථා හොති දසබ්බඥ
 ඥාණං නාම පාටියෙකකං නත්ති සබ්බඥඤානඤාණසංඝායං පහෙදගි
 තංත කථා දට්ඨබ්බං අඤ්ඤමෙව දසබ්බඥාණං අඤ්ඤා සබ්බ ඥාඤාන
 ඥාණං දසබ්බඥාණං සකසකනිච්චමෙව ජානානි සබ්බ ඥාඤානඥාණං
 තමපි තතො අවසෙසමපි ජානානි දසබ්බඥාණෙසු නි පඨමං කාරණං
 කාරණමෙව ජානානි දුතියං කම්මානාරම්පාකානාරමෙව තතියං
 කම්මපරිවේෂදමෙව චතුස්ථං ධාතුනානතතකාරණමෙව පචමං
 සත්තානං අජකාසයාධිප්පතනිමෙව ජට්ඨං ඉන්ද්‍රියානං නිකම්මදුභාව
 මෙව සත්තමං කානාදිති සඬ්ඨං තෙසං සංකිලෙසාදිමෙව අඨමං
 පුබ්බ නිවුත්ථකසානනතිමෙව නවමං සත්තානං වුනිපටිසක්ඛිමෙව.
 දසමං සත්තපරිවේෂදමෙව. සබ්බඥඤානඥාණං පන එතෙනි ජානි
 තබ්බං තතො උත්තාරිව පජානානි එතෙසං පන කිච්චං සබ්බ
 න කතරාති තං හි කානං හුත්වා අපෙපතුං න සකෙකානි ඉති හුත්වා
 විකුබ්බිතුං න සකෙකානි මගො හුත්වා කිලෙසෙ බෙපෙතුං න ස
 කෙකානි අපි ව පරවාදී එවං පුච්ඡිතබ්බො, දසබ්බඥාණං නාම එතං
 සම්මතකාසම්මාරං අම්මතකම්මාරමනනං අම්මතකාසම්මාරං
 කාමාවචරං රූපාවචරං අරූපාවචරං ලොකීයං ලොකුත්තර
 නති ජානෙනො පටිපාටියා සත්තඥාණානි සම්මතක්කසම්මාරානීති
 තතො පරානි වෙ අම්මතක්ක අම්මාරානීති වකානි ආසවකාසඥාණං
 සියා සම්මතක්කසම්මාරං සියා අම්මතකම්මාරමතං සියා අම්ම
 තකා අම්මාරනති වකානි තථා පටිපාටියා සත්ත කාමාවචරානි ත
 තො වෙ රූපාවචරානි අවසානෙ එකං ලොකුත්තරනති වකානි—
 සබ්බඥඤානඥාණං පන සම්මතක්කසම්මාරමෙව කාමාවචරමෙව.

ලොකියමෙවාහි වතති. එවමෙත් අනුපදවණ්ණනාං කාමා ඉදති
 සසමා හාගතනා පඨවංගෙව සානාසානකුණෙන වෙහෙයස
 නනානං ආසවකකාමිනමස්ස වෙව අනාගතමස්ස ව සානාසානකුණං
 සිලෙසාවරණානාං පසසති ලොකියමොදි සිසානාදි දස්සනතො
 ව නිසසමිච්ඡාදිසිට්ඨානානාදි ආනාදි අථ හෙසං කල්මසිපාක
 ඥාණෙන විපාකාවරණොචං පසසති නිහඬකුසලපිට්ඨාදිදස්සනතො
 සබ්බජාමනිජිප්පාද්‍යාණෙන නිවාරණොචං පසසති ආනාන
 රියකමසාචදස්සනතො එවං අනාවරණානං අහෙකමොතුනානා
 ධාතුඥාණෙන අනුකුලධම්මදෙසනත්ථං චරියාවිසෙසං පසසති ධාතු
 මෙවනකදස්සනතො අථ හෙසං නානාසිච්ඡන්තිකතඥාණෙන අධිමු
 නතිං පසසති පරොභං අනාදිතිච්චාදි අධිමුනතිවසෙසං ධම්මදෙසනත්ථං
 අමෙවං දිට්ඨාසිච්ඡන්තිනංවතො යථාසත්ති යථාබලං ධම්මං දෙසෙ
 ඥං ඉන්ද්‍රියපරොපරියතාදිඥාණෙන ඉන්ද්‍රියපරොපරියතං පසසති
 සමාදිනං නිසංමුද්‍රහාපදස්සනතො එවං පරිඥානානිත්‍රියපරොප
 රියතො සමෙව පන වෙද්ධං මහානාදිඥාණෙන සමානා
 දිසු වසිභ්‍රතනාං ඉධිවිසෙසොප නෙ කිප්පං උපගමති උපගතො ව
 නෙසං පුබ්බෙතිවසානුස්සති ඥාණෙන පුබ්බජාතිභාවනං දිබ්බවකු
 ඥාණං නුභාවංගා පතනනෙබ්බ වෙංචාපරයඥාණෙන සපෙති වි
 නතාවිසෙසං පසසතො ආසවකනිසංකුණානුභාවොප ආසවකනිස
 ගාභිතිසා පටිපද්‍යා විනතසමෙවනතො ආසවකනිසංගධමං දෙසෙති.
 හසමා පුළුනා අනුක්කමෙත ඉමාති දසබලාති වුත්තානීති වෙදි
 හබ්බාති.

නං වාචං අජ්ජහාසාහි ආදිසු පුන එවරුපං වාචං න වැට්ටමිති
 වදනොපාදං පජ්ඣති නාම පුන එවරුපං චිත්තං න උපපාදෙස්සා
 මිති විවෙකනොනො චිත්තං පජ්ඣති නාම පුන එවරුපං දිට්ඨිං න ග
 ණ්නිසස්සමිති පජ්ඣතො දිට්ඨිං නිස්සජ්ඣති නාම කථා අකරොතො
 නොප පජ්ඣති න ' ගාසජ්ඣති සො යථාගතං නික්ඛිතො එවං නිර
 සෙ යථා නිරසාමෙති ආනරිත්වා නිරසෙ යථිවොසොති වෙදිත
 නෙබ්බ-ඉද්ධාසෙ එවං අභිසංඝිතං උපවං දෙස්සනො සොක්ඛාපිති
 ආදිමාන-කථා සිද්ධාසමොනාති ආදිසු ලොකියලොකුත්තරා සිලස
 මාසිපඤ්ඤාපදිකබ්බා, අපානාගාරවසෙහොප මිතිවෙදෙද්වාරි වට්ට
 ති අසංගි සංචාලාකංගානාදිවිධිලසංපන්නා සම්මාපායාම
 සතිසමාධි සාධකසංගානාදිවිසංකමොති ඥාණසමුත්තො
 සො එවං සීලාදිසංපන්නො නික්ඛු යථා දිට්ඨිවිධිමෙව ඉමංගෙසව
 අත්තනාමෙ අඤ්ඤං ආරාමෙති අරහත්තං පාසුනාති එවං සංපදමිදං

සාරිපුත්ත වදාමි ඉදං ඉති සාරිපුත්තං එවදා පථො යථා හි මහානානන රං අවිරුක්ඛිතාව පලං නිබ්බන්ධනානි එවමෙවං ඉමස්ස පි පුග්ගලස්ස චුතිඅනන්තරං අවිරුක්ඛිතාව නිරසෙ පටිසංඝි භොතිති දස්සෙති සකලසමිති බ්‍රහ්මචරිනො ඉමාය උපමාය ගාල්ලතරං කතා වුත්තා උප මා නාම නත්ති. වෙසාරුජ්ජානීති එත්ථ සාරුජ්ජපටිපතෙකං වෙසාරුජ්ජ චතුසු යානෙසු සාරුජ්ජාභාවං පච්චවෙකඛන්තස්ස උපපන්නස්සෙත්ත සංමයඤ්ඤාණස්සෙත්තං නාමං. සම්මාසලලෙඛස්ස තෙ පටිපජ්ජානන්තො අහං සම්මාසලලෙඛො සබ්බෙ ධම්මා මයා අභිසලලෙඛාති එවං පටිජාන නො තාව ඉමෙ නාම ධම්මා තසා අනන්තසලලෙඛා. නාමුච්ඡාති තෙසු අනන්තසලලෙඛාති එවං දස්සිතධම්මෙසු; සභබ්බෙමනාති සභෙතුනා සසාරණෙන චරිතෙන; සුනකඛතො විශ විපාලපදනො අපාමාණං, නිමිත්තමෙතනාති එත්ථ පුග්ගලොපි ධම්මොපි නිමිත්තන්ති අධි පෙපතො නං පුග්ගලං න පස්සාමී යො මං එවං පටිචොදෙස්සති තං ධම්මෙපි න පස්සාමී යං. දස්සෙත්තා අයං නාම ධම්මො තයා අනන්ත සලලෙඛාති මං පටිචොදෙස්සතිති අයමෙත්ථ අත්ථො—මෙමිපපන්නාති බෙමං පන්නො; සෙසං පදව්‍යං ඉමස්සෙව වෙච්චනං. සබ්බමෙපනං වෙසාරුජ්ජාණත්තෙව සන්ධාය චුත්තං. දසබ්බෙස්සති අයං නාම ධම්මො තයා අනන්තසලලෙඛාති වොදනං පුග්ගලං වා වොදනාකාරණං අනන්ත සලලෙඛධම්මං වා අපස්සතො සභාවාදොසෙව සමානො අහං බ්‍රහ්මා සමිති වදාමිති පච්චවෙකඛන්තස්ස බ්‍රහ්මචරිනො සොමනස්සං උපපජ්ජති තෙන සමපසුත්තඤ්ඤාණං වෙසාරුජ්ජං නාම තං සන්ධාය මෙමපපන්නො නි ආදිමාන—එවං සබ්බත්ථ අත්ථො වෙදිතබ්බො—අනන්තරාසිකා ධම්මාති එත්ථ පන අනන්තරායං කරොන්තිති අනන්තරාසිකා; තෙ අත්ථ නො සම්මච්චිතිකන්තො සත්ත ආපත්තිකඛනා; සම්මච්චිතිකන්තං හි අනන්තරායං දුක්ඛත්තෙව දුර්ගාසිතවිටි මග්ගඵලානං අනන්තරායං කරොති ඉධ පන මෙද්ධිකඛනෙව අධිපෙපතො මෙද්ධිකං සෙවතොති යස්ස කස්සචි නිස්සංසමෙව මග්ගඵලානං අනන්තරායකරො භොති—සස්ස මො පන තෙ අත්ථාසාති රාගකම්මාදිසු යස්ස යස්ස අත්ථාය; බ්‍රහ්මාදෙශිතොති අසුභභාවනාදිධම්මා කම්මතො; නාමු ච තං මං ති තස්මිං අනිත්තාතිකධම්මෙ මං, සෙසං චුත්තනායෙනෙව වෙදිතබ්බං.

අට්ඨ මො ඉමා සාරිපුත්තාති ඉදං කඤ්ඤා ආරාධනා වෙසාරුජ්ජ ඤාණ ස්ස බ්‍රහ්මදස්සනත්ථො යථාති ව්‍යාගං පරිසං අරුක්ඛාගහෙත්තා විඤ්ඤා නං විහ්නං ආරාධනසමත්ථාය කථාය ධම්මකම්මස්ස ඡෙසභාවො පඤ්ඤායති එවං ඉමං අට්ඨපරිසං පත්වා වෙසාරුජ්ජ ඤාණස්ස වෙසාරුජ්ජභාවො සත්තා කාතුන්ති වෙසාරුජ්ජ ඤාණස්ස බ්‍රහ්ම දස්සෙන්නො අභි මො ඉමා සාරිපුත්තාති ආදිමාන, තත්ථ බ්‍රහ්මිකම්මෙ

සාති බන්ධනයාං සනතිපතිචා නිසිතනායාං; එසතයො සබ්බසී. මාරකාසිකානං පන සන්තීපතිචා නිසිතනායාං මාරපරිසාති චේ දිතබ්බා න මාරානං සබ්බාපි වෙතා පරිසා උග්ගකානදස්සනවසෙන ගතිතා, මනුස්සා හි එළු රාජා නිසිතෙනාති පකතිවචනමපි වන්තුං න සසෙකානති කචෙජ්ඣ සෙද මුවවනති එවං උග්ගා බන්ධයපරිසා බ්‍රාහ්මණා නිසු වෙදෙසු කුසලා භොනති ගහපතයො නානාවොහා රෙසු වෙච අකබරවිනතකාය ව සමණා සකවාදෙසු කුසලා භොනති තෙසං මණ්ඩ ධම්මකථාකථනං නාම අතිවිශ භාරො අමනුස්සාපි උග්ගා භොනති අමනුස්සාති හි චුතතවනෙනපි සකලසරිරං කප්පති නස්ස රූපං වා දස්සා සද්දං වා සුචා සත්තා විසංසද්දිතො භොනති එවං අමනුස්සපරිසා උග්ගා නාසුපි ධම්මකථාකථනං නාම අතිවිශ භා රො ඉති උග්ගායානදස්සනවසෙන නා ගතිතාති වෙදිතබ්බා—අජ් ඥොගාහනීති අනුපට්ඨති; අනෙකසනා චතතිසප්පසනති බිම්බි සාරසමාගමඤාතිසමාගමට්ඨිච්ඡවිසමාගමාදිසද්දියං; අඤ්ඤවක්කවාලෙ සුපි උපලාභතියෙව කිං පන භගවා අඤ්ඤවක්කවාලානිපි ගච්ඡ නීති ආම ගච්ඡති කීදිසො හුචා යාදිසා තෙ නාදිසො තෙනෙවාග අතිජනාමි බො පනාගං ආනඤ අනෙකසනං බන්ධයපරිසං උපසං කමිතා තළු යාදිසකො තෙසං චණ්ණො ගොති නාදිසකො මග්ගං ච ණණ්ණො ගොති යාදිසකො තෙසං සරො ගොති නාදිසකො මග්ගං සරො ගොති ධම්මියාය ව කථාය සද්දස්සෙමි සමපහංසෙමි භාස මානව මං න ජානනති කො නුබො අයං භාසති දෙවො වා මනු සස්සා වාති ධම්මියාය ව කථාය සද්දස්සෙමි සමපහංසෙමි අනත රධායාමි අනතරතිතව මං න ජානනති කො නුබො අයං අනත රතිතො දෙවො වා මනුසස්සා වාති බන්ධයා කෙසුරංගදමාලාගකා දිභුසිතා නානාවිරාගවසනා ආමුහතමණිකුරුකලා මොලිධරා භොනති කිං ගගවාපි එවං අත්තානං චණ්ඩනී යෙ ව ඔදනාපි ගො නත් කාලාපි මංගුරච්ඡවිපි කිං සත්ථාපි එවරූපො ගොතීති සත්ථා අත්තනො පබ්බජිතවෙසෙතෙව ගච්ඡති තෙසං පන නාදිසො හුචා උපට්ඨාති ගනචා රාජාසතෙ නිසිතනං අත්තානං දස්සෙති තෙසං අජ්ජ අම්භාකං රාජ අතිවිශ විරොචතිති ගොති තෙ ජිනනස්සරාපි ගොනති බණ්ඩස්සරාපි කාකස්සරාපි සත්ථා බ්‍රහ්මස්සරෙතෙව ධම්මං කප්පති නාදිසකො මග්ගං සරො ගොතීති ඉදං පන භාසනතරං සකාය කවිතං මනුස්සා තං සුචා අජ්ජ රාජ මධුරෙන සරෙන කප්පතීති ගොති කප්පචා පකකතෙන ව භගවති පුත රාජානං ආග තං දිස්වා කො නුබො අයනති විමංසා උපපජ්ජති ඉදං චුතතං ගොති කො නුබො අයං ඉමස්මිං යාතෙ ඉදුතෙව මාගධිභාසාය සිහලභා සාය මධුරෙනාකාමෙන කප්පෙනා කප්පෙනා අනතරතිතොති

කීං දෙවො උද්‍යු මනුසොති, නිමචං පනෙවං අජානනානං ධම්මං දෙසෙතිති වාසනාසාය ඵලං සුභොපි ගි ධම්මො අනාගතෙ පච්චයො ගොභියෙවාති අනාගතං පච්චිද්දෙසෙති. සංගතිසිත්තපුබ්බනති සංගම්මතිසිත්තපුබ්බං; සල්ලෙභිත්තපුබ්බනති අල්ලාපභිල්ලාපො කතසු බෙබ්බං; සාකච්ඡාති ධම්මසාකච්ඡාපි සමාපජ්ජනපුබ්බං; අනෙකසකං බ්‍රාහ්මණපට්ඨෙසනති ආදීනමපි සොණදණ්ඩසමාගමාදිවසෙත වෙව අසුඤ්චකතවාලවසෙන ව සමාපො වෙදිතබෙබ්බං.

වතසොයො ඛො ඉමා සංජුතන ගොභියොති ඵල්ලොතිති වතසො කොට්ඨාසසාපි කාරණෙසාපි පසාචමග්ගසාපි නාම. “වතසොයො නාගසොතිතො වතසොයො සුපණ්ණසොතිතො” ති ඵල්ලොතිති බකිකොට්ඨාසො යොති නාම. “අයොති ගෙසා භුමිජ්ජලසා † අධිතමායා” ති ඵල්ලොතිති කාරණං. “නාමානං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රුමි යොතිජං මතතිසමුත්තං” නති ඵල්ලොතිති පසාචමග්ගො. ඉම පන බකිකොට්ඨාසො යොතිති අධිප්පෙතො. තත් අනෙක ජාතා අභිකාමා; ජලාබ්‍රුමිති ජාතා ජලාබ්‍රුමා; සංසෙද ජාතා සංසෙදා; විනා ඵලෙති කාරණෙති උපපතිත්වා විස නිබ්බතනාති ධම්මානිකා; අභිකාමිති ජාතා ජාතාති හිඤ්ඤාති කම්මනාවසෙත ජාතාති; සුභිකුණ්ටෙ වාති ආදීති හි අතිධාතෙව දසකිකාති ඉට්ඨසුපි සල්ලෙභිත්තපුබ්බනතිත්තාදිසු සතො ජාතාති ඵලං. දෙවොති ආදීති වාතුමග්ගාජකිකො පසාච උපරිදෙවො ඔප පාතිකා ගොනති භුමිදෙවො පන වතුසොතිකා. ඵලෙති ව මනුසොයොති මනුසොසු කෙට්ඨෙව ඔපපාතිකා ගොනති ගෙභුසොයොති පනෙතෙ ජලාබ්‍රුමා ව අනෙක ජාති ඵල්ලොතිති කුභානපුතො වෙහාතිගෙථරා විස සංසෙද ජාති පද්මගතෙහ නිබ්බතනො යොතිති ආභිකාමිති ආදියො විස ගොනතිතො ව විතිපාතිකෙසු නිශ්ඤාමනෙතිකා පෙතො තෙරධිකා විස ඔපපාතිකාසො ව අපසො වතුසොතිකාපි ගොනති යො ව තෙ ඵලං යකාමි සල්ලෙභිත්තපුබ්බනතිත්තාදිසු දීඝජාතිආදියොපි සල්ලෙ වතුසොතිකාසො ව.

පච්ච ඛො ඉමසාරිපුතන ගතිසොති ඵල්ලොතිති සුභතදුකතනකම්මවසෙන ගතනබ්බාති ගතිසො අපිච්ඡ ගතිති නිබ්බතනති අනුකාසගති විස වගති නිප්පතනතිති බ්‍රුමි යොති නාම. තත් “ගතිං පෙච්ච ගඤ්ජාමිති ව-සසං ගතිං න ජානනාති දෙවො ගඤ්ජාමිති” ති ව අයං ගති ගති නාම. ඉතෙසා ඛො අහං හිකුණා සිලවනතානමෙව ජාතාමි ගතිං වා අගතිං වා” ති අහං නිබ්බතනති නාම. “ඵලෙති ඛො තෙ අහං බ්‍රුමෙව ව පජානාමි මුතිව පජානාමි” * ති අහං අනුකාසගති නාම. “විගතො ගති ධම්මානං නිබ්බතනං අජගතො ගතිති” අහං විස

† භුමි ජ ජලසා. * අහං බ්‍රුමෙව ගතිව පජානාමි මුතිව පජානාමි.

විගතිනාව. මවෙ වෙ එව ගතියෝ නවනනි අතඤ්ඤ” හි අං නිප්පති ගති නාම. නාසු ඉධ ගතිගති අභිපෙපනා. නිරයොති ආදිසු නිරතියථෙත නිරයාදථෙත නිරයො; තිරියං අංජිතා නිරතනා තෙසං යොති තිරමිතනායොති; පෙච්චනාවං පතනානං විසයොති පෙතනිවිසයො; මනසො උසසනනාතො මනුසො පවති කාමගුණෙහි අතතනො අතතනො ආනුභාවෙහි ව දිබ්බන්තරිනි දෙව් නිරයවාහං සාරිපුත්තනාති ආදිසු නිරයොති සම්මං ඔකාසෙන බඩා, නිරවතනායොතිවාති ආදිසු එසෙවනායො. මග්ගං පටිපදනාති උභයෙ නාපි තං තං ගතිසංවතනනිකං කම්මමෙව දසෙසාති; සඨාපටිපනෙනාති යෙන මග්ගෙන යාය පටිපදාය පටිපනෙනාති උභයමපි එකතො කන්තා නිද්දිසති; අපායනාති ආදිසු වඩ්ඪිසඤ්ඤානා සුඛං බාතා වා අයා අපෙතකතා අපායො; දුක්ඛස්ස ගති පටිසරණන්ති දුග්ගති; දුක්ඛාතකාරිනො එත්ථ විනිපතන්තිහි විනිපාතො; නිබ්බානවාහනාති ඉදං පන න කෙවලං ගතීමෙව ගතීතිස්සරණං නිබ්බානමපි ජානාමිති දස්සනන්තං ආහං-ඉධ මග්ගො පටිපදාති උභයෙතාපි අරියමග්ගොව චුතොතා-ඉදාති යථා චුතොතසු යානෙසු අතතනො ඤාණං පවත්නාකාරං දසෙසනො ඉධාහං සාරිපුත්තනාති ආදිමාහ-නන්ත එකතො-කම්මාති නිවෙදුක්ඛා නිරන්තරදුක්ඛා; තිප්පාති බහලා; කම්මකාපි බරා; සෙසොපාපිති ආදීති ඔපමදස්සනන්තං චුතොති තන්ත කාසුති ආවාටොපි චුච්චති රාසිපි;

“කිත්තු සන්තරවානොව කාසුං බන්ධි සාරපි

පුථො මෙ සමම අකම්මාති කිං කාසුයා කරස්සසි”හි.

එත්ථ හි ආවාටො කාසු නාම, “අභිගාරකාසුං අපරෙ පුසනාති නරා රුදන්තා පරිදක්ඛගන්තා”හි එත්ථ රාසි. ඉධ පන ආවාටො අභිපෙපනො. තෙනෙවාහ සාධිකපොරිසං පුරභිගාරානන්ති-නන්ත සාධිකං පොරිසං පමාණං අස්සාති සාධිකපොරිසං අභිරෙකපවරනනා නිති අන්තො. විනවිච්ඡිකානං විනාශිමානනාති එතං පරිලාභස්ස බලව භාවදීපනත්ථං චුතං. අවිච්ඡිතා වා හි බුමො වායති වාතො සමුදාති තෙන පරිලාභො න බලවා ගොති. සමමපරෙතොති සමානුගතො; නසිතොති ජාතතණො; පිපාසිතොති උදකං පාතුකාමො; එකාසනොති මග්ගනාති එකමග්ගෙනෙව; න මග්ගෙන අනුක්කමති යෙන උභොසු පසෙසු නිරන්තරකණ්ටකරුක්කිගහණෙන. සතිධායාති අභිගාරකාසුයා පතනං නාම නන්ත අභිගාරකාසුං ආරබ්භ පන ඉරියාපඨස්ස යපිතතො එවං චුතං. එවමෙවබොති එත්ථ ඉදං ඔපමෙසංසන්දනං අභිගාරකාසු විය හි නිරයො දට්ඨබ්බො අභිගාරකාසුම

මැණි ම නි කා ස දි න ථා.

ගේගා විය නිරසුපත කමම. මගේගාරුළුනා විය කමමයමිනි පුග්ග
ලො වකුමා පුරිසො විය දිබ්බවකුමකා හංවා යථා සො පුරිසො
මගේගාරුළුනා දිඤ්චා ජානාති අයං ඉමිනා මගේගාන ගන්තො අභිනා
රකාසුයං පතිස්සතිති එවමෙව. හගවා පාණාතිපානාදිසු යං කිචි ක
මමං ආයුහන්තං එවං ජානාති අයං ඉමං කමමං කන්වා නිරයෙ නිබ්බ
න්තිස්සතිති යථා සො පුරිසො අපරහාගෙ නං අභිනාරකාසුයා පති
තං පස්සති එවමෙව. හගවා අපරහාගෙ සො පුරිසො තං කමමං
කන්වා කුභිං නිබ්බන්තොති ආලොකං. වඤ්ඤානා දිබ්බවකුමකා
ඔලොකෙනො නිරයෙ නිබ්බන්තං පස්සති පච්චිධබ්බනාදිමහා
දුක්ඛං අනුභවන්තං තත් කිවාපි තස්ස කමමායුගනකාලෙ අසේඤ්ඤා
වණ්ණො නිරයෙ නිබ්බන්තස්ස අසේඤ්ඤා අභවස්ස සො සන්තො
තං කමමං කන්වා තත් නිබ්බන්තොති ඔලොකෙනාසං අනෙකසහ
ස්සානං සන්තොතං මජ්ඣෙ ධිතොපි අයං ගොති සොගෙව සන්තො
ආපාථා ආනව්නිති දිබ්බවකුමාලං නාම එතනති වදනති. දුතියල
පමාය යසමා අභිනාරකාසුයා විය ගුථකුපෙ පරිලාගො තත් තසමා
එකනායුක්ඛාති අවතො දුක්ඛාති ආදිමාග. එතොපි පුරිමනසෙතොව
ඔපමසංසද්දනං වෙදිතබ්බං. ඉමමපි හි පුග්ගලං හගවා හන්තියොති
ආදිසු යත් කත්වි නිබ්බන්තං වධබ්බනආකභිසනවිකභිසනාදිති
මහාදුක්ඛං අනුභවමානං පස්සතිගෙව. තතියලපමාය තනුපණ්ණස
ලාසොති න අබ්භපට්ඨං විය තනුපණ්ණො විරලපණ්ණං තං
පනස්ස සකිය ඉදං වුභතා. කබ්ච්ඡාසොති විරලව්ඡාසො; දුක්ඛබ
හුලාති පොත්තිවිසයසමිං හි දුක්ඛමෙව බහුලං සුඛං පරිත්තං කදචි
අනුභවිතබ්බං ගොති තසමා එවමාග. ඉධාපි පුරිමනසෙතොව ඔපම
සංසද්දනං වෙදිතබ්බං. චතුත්ථපමාය බහලපණ්ණසලාසොති නිර
න්තරපණ්ණො පත්තසර්තොනා. සද්දව්ඡාසොති පාසානව්ඡන්තං විය
සණ්ච්ඡාසො; සුඛබහුලා වෙදනාති මනුස්සලොකෙ බන්තිසකුලාදිසු
සුඛබහුලා වෙදනා වෙදස්තබ්බා ගොන්ති තා වෙදියමානං නිසිනනං
වා නිපන්තං වා පස්සාමිති දස්සෙති. ඉධාපි ඔපමසංසද්දනං පුරිම
නසෙතොව වෙදිතබ්බං. පච්චමලපමාය පාසාදෙති දීඝපාසාදෙ; ලථි
ලිතනාමලිතනාති අන්තොවෙව බති ව ලිත්තං; පුස්සිතග්ගලනාති
මාරබාහාති සභිං සුපිතිතකවාටං; ගොණකත්තොති චතුරභිගුලාති
කල්ලාමෙන කාලකොප්පෙන අත්තො; සම්බන්ධොති උණ්ණාම
යෙන සෙනත්තරකෙන අත්තො; සමලිකත්තොති සණ්පුපෙත්ත
උණ්ණාමයෙන අත්තරකෙන අත්තො; කාදලිමිහපවරපච්චිත්තර
ණොති කදලිමිහවමමමයෙන උත්තමපච්චිත්තරණෙන අත්තො;
තං කිර පච්චිත්තරණං සෙනවත්තස්ස උපරි කදලිමිහවමමං අත්තිතො

සිංහලායා කුමාරානා. සලකනවර්තයෙහි සහ ලකනවර්තයෙහි ලපරි බවෙහි රහස්‍යවිකානෙහි සඳහන් අනුයා. ලකනාලොභිතකුසලා නොහි සිසුපදානව පාදපදානවහි පලලකසහ ලකනොභවිතලොභි තකුපදානො; ඉබ්බි ලපමාසංසකුනං පුරිවනගෙතෙව විහරිතා බබං-

අයං පනෙත් අපරභාගෙ සොජනා යථා සො පුරිසො මහාරුළුහ මෙව ජානාති අයං එතෙන මනෙත ගන්තො පාසාදං ආරුහා කුටා ගාරං පවිසිමා පලලකෙක නිසිදිසසහි වා නිපජ්ජිසසහි වාහි එව මෙව හගවා දුනාදිසු පුකුකුකිරියවනුපු යං කිචි කාසලකමං ආසු හන්තංගෙව පුගලං දිසවා අයං ඉමං කමං කමා දෙවලොකෙ නිබ්බ ත්තිසසතීතිජානාති. යථා සො පුරිසො අපරභාගෙ නං පාසාදං ආරුහා කුටාග රා පවසිමා පලලකෙක නිසිනනා වා නිපනනා වා එකන්තසුඛා නිරන්තරසුඛා වෙදනාවෙදිසමානං පසසහි එවමෙව හගවා අපර භාගෙ සො පුරිසො නං කලලාණකමං කමා කුති. නිබ්බන්තනාති ආලොකං චචිසෙමා දිබ්බවකුතා මලොකෙත්තා දෙවලොකෙ නිබ්බන්තා පසසහි නකුනවතාදිසු අවජරාසසිපරිවුතං දිබ්බසමප තති. අනුභවමානං.

ආසවකඛයවාරෙ දිබ්බවකුතාති අවමා තමෙනං පසසමිති වුත්තං නං කසමාති මෙ නියමාභාවා ඉමං හි පුගලං දිබ්බවකුතාපි පසසසහි මෙතොපරියකුණෙනපි ජාතියෙහි සබ්බකුණෙනකුණෙනපි ජාතියෙහි සෙව. එකන්තසුඛාවෙදනාති ඉදං කිවාපි දෙවලො කසුබෙන සඬං ව්‍යජනනො එකං අත්තො පන නානා ගොහි දෙව ලොකසුඛා හි රාගපරිලාභාදීනං අත්තාය න එකන්තනෙව එක න්තසුඛං නිබ්බන්තසුඛං පන සබ්බපරිලාභාදීනං වුපසමා සබ්බාකාරෙන එකන්තසුඛං ලපමාසමපි යං පාසාදෙ එකන්තසුඛාති වුත්තං නං මහපරිලාභසහ වුපසන්තනාය ඡාන්දසි නන්තාය පිපාසාහිභුන්තාය ව න එකන්තනෙකන්තසුඛං වන්තකෙකි පන පොභබරණියං ඔරු යහරපොජලසහ පවාහිතන්තා මහාදර්ශසහ වුපසන්තනාය හිසමු ලාලබාදනෙන මෙව මධුරොදකපානෙන ව බුජ්ජිපාසානං විනිත නාය ලදකසාටිකං පරිවන්තො පටිටුකුලං නිවාසෙමා නකුකුලන් ථවිකං ලසසිසක කමා ලදකසාටිකං පිළෙමා හදගෙ සිපෙමා මකු මකුන වාතෙන විජයමානසහ නිපනනන්තා සබ්බාකාරෙන එක න්තසුඛා ගොහි. එවමෙව බොහි එත් ඉදං ඔපමෙසංසකුනං පො කකිරණී විය අරියමගෙහා දට්ඨබ්බො පොභබරණී මග්ගො විය පුබ්බ භාගපටිපද මග්ගාරුළුගො විය පටිපදසමඬිතිපුගලො වකුමා පුරි සො විය විවච්චකු හගවා වන්තකෙකි විය නිබ්බානං යථා සො පුරි සො මහාරුළුහ දිසවා ජානාති අයං ඉමිනා මනෙත ගන්තො

පොකිරණිය නඟනා රමණියෙ වනයනෙහි රුකකුලෙ නිසිදි
 යුනි වා නිපජ්ජියනි වානි එවමෙවං හගවා පටිපදං පුරුකානෙව
 නාමරූපං පටිච්ඡිද්දනනමෙව පච්චිකප්පිකානං කමොපනමෙව ලකක
 ඤාරට්ඨමණිය චපසානාය කමමං කමොපනමෙව ජානාති අයං ඉමං
 පටිපදං පුරුකා සංඛ්‍යාසවෙ බෙදෙවං අනාසවං චෙතොවිමුක්ඛං
 පඤ්ඤාච්ඡුතනිනනි එවං චුතතං ඵලසමාපනනි උපසංපජ්ජි වහරිය
 නිසි යථා සො පුරිකො අපරභාගෙ නං පොකිරණිය නඟනා වනය
 නෙහි පටිසිච්චා නිසිනනං වා නිපනනං උපකනනසුඛාවෙදනාවෙදිය
 මානං පසානි එවමෙවං හගවා අපරභාගෙ නං පුරුකං පටිපදං පුරු
 කා මඟං භාවෙවං ඵලං සමිඤ්ඤා නිරොධසයනවරගතං නිඤ්ඤා
 නා රමමණං ඵලසමාපනනි අංසපච්චා ඵකනනසුඛාවෙදනාවෙදියමා
 නං පසානි.

අභිජානාමි බො පනාහං සාප්පුතන චතුර්ඛිගසමනනාගතනාහි
 ඉදං කසවා ආරමං පාටියෙකං අනුගාමිවසෙන ආරමං අයං කිර
 සුතනාහෙනා දුක්ඛාරකාරිකාය සුඛි භොතිනි එවං ලඛිකො අපසා
 හගවා මයා වචකයමි අනනනාවෙ යථා චතුර්ඛිගසමනනාගතං දුක්ඛ
 රං කතං දුක්ඛාරකාරිකො නාම මයා සදිසො නත්ති දුක්ඛාරකාරෙන
 සුඛියා සති අගමෙව සුඛියා භවෙය්‍යනාහි දසෙය්‍යනං ඉමං දෙසනං
 ආරහි අපි ම අයං සුතකුතනෙහි දුක්ඛාරකාරිකාය පසනෙනා සො ව
 යස පසානනාවා අදදසා බො හගවා සුතකුතනෙහි ලිච්ඡිපුතනා
 අමෙලකං කොරකකිත්තකං චතුර්ඛිගසමනනාගතං භනනි
 සමුත්ථෙතෙව බාදනං මුලෙන භුජනං දියවා නසා එතදහෙසි
 සාමුරුපො වන භො අයං සමනෙහි චතුර්ඛිගසමනනාගතං භනනි
 සමුත්ථෙතෙව බාදනි මුලෙන භුජනි එවමාදිනා පාටියසු
 තො ආගතනෙහිතෙව වෙදිනෙහි අභවා අයං දුක්ඛාරකාරිකාය
 පසනෙය්‍ය මයා ව ඵකයමි අනනනාවෙ යථා චතුර්ඛිගසමනනා
 ගතං දුක්ඛාරං කතං දුක්ඛාරකාරකෙ පසිදෙනනනාපි අනන මයි
 පසිදිනෙහි සියා සොපසා පසාදෙය්‍ය මයි නෙහි දසෙය්‍යනොපි ඉමං
 දෙසනං ආරහි නත්ති බුභමමිසෙනා දුක්ඛි වෙය්‍යනාවෙවකමෙවයි සි
 ක්කාපදෙව බුභමිතාරමයි බුභමෙය්‍යනාපි මෙවුනවිරිති සදරස
 නොනොසොපි උපොසංචාපි අරියමංගොපි සකලසංසතමයි අජ්ඣාස
 යොපි විරියමෙවි චුච්චිති.

“කිනෙන වනං කිං පන බුභමවිරියං කියා සුචිණ්ණිය අයං විජානො

ඉති ජුනි බලවිරසුපපතා අකාහි මෙ නාග මහාවිමානං.
 අග වහරියාම මනුසසලොකෙ සඬා උභො දුතපති අනුමෙ

“මහත්මයාණනි මේ සර. තදයි සනාථවිණි සමස්තමයාණනි ම. නං මේ වනං නං පන බ්‍රහ්මවරියං නං සුභිකාරියං අයං විජානෙයි”

ඉතිප්පතිබලවිරූපපනති ඉදම මෙ වීර මහාවිමානං.” කී, ඉමයමි. කි පුණ්ණිකපාතනෙ දුතං බ්‍රහ්මවරියනති වුතතං.

“තෙන පාණි කාමදදෙ තෙන පාණි මධුසංචො තෙන තෙන බ්‍රහ්මවරියෙන පුඤ්ඤං පාණිමිති ඉජ්ඣති. තෙන පාණි කාමදදෙ තෙන පාණි මධුසංචො තෙන මෙ බ්‍රහ්මවරියෙන පුඤ්ඤං පාණිමිති ඉජ්ඣති” කී.

ඉමයමි. අභිකුරපෙනවණුවනි වෙය්‍යාවචං. බ්‍රහ්මවරියනති වුතතං. ඉදං ඛො තං භික්ඛවෙ නිත්තිරියං † නාම බ්‍රහ්මවරියං අනෙකි” කී ඉමයමි. නිත්තිරපාතනෙ පටසිකඛාපදං. බ්‍රහ්මවරියනති වුතතං. ‘තං ඛො පන පටසිබ්‍රහ්මවරියං. තෙන නිබ්බිදයං න වීරාකාය යාමි ඉදම බ්‍රහ්මලොකපපතියා කී” ඉමයමි. මහාතොවිජ්ජුතෙන බ්‍රහ්මවරියා, බ්‍රහ්මවරියනති වුතතා, “එතස්මි. බ්‍රහ්මවරියයමි. සහයං මච්චි තාසිනො” කී එතඨ ධම්මදෙසනා බ්‍රහ්මවරියනති වුතතා, පරෙ අබ්‍රහ්ම වාරි භවස්සනති මසමෙථ බ්‍රහ්මවාරිනො භවස්සාමා” කී සලලබ්‍රහ්මයෙන මෙප්පතිවීරිති බ්‍රහ්මවරියනති වුතතා.

“මයම හරියං නාතිකකමාම අලෙභ ව හරියං නාතිකකමනති පුඤ්ඤත්‍ර නාති බ්‍රහ්මවරියං චරාම තස්මා කි අවතං දහරා නමියරෙ” කී, මහාධම්මපාලපාතනෙ සදුරසනොනාසො බ්‍රහ්මවරියනති වුතතා.

“කීනෙන බ්‍රහ්මවරියෙන ඛන්තිසෙ උපපජ්ජති මජ්ඣිමෙත වු දෙඵ්ඤ්ඤතං උත්තමෙන විසුජ්ඣති” කී.

එවං නිමිජාතනෙ අත්තදමනවසෙන කතො අභිබ්බිකො උපපා සපො බ්‍රහ්මවරියනති වුතතා, “ඉදං ඛො පන පටසිබ්‍රහ්මවරියං. බ්‍රහ්මනනිබ්බිදයං වීරාකාය—පෙ—අයමෙව අරියො අභිබ්බිකො මි භෙසා” කී මහාතොවිජ්ජුතනසමි.සෙව අරියමයො බ්‍රහ්මවරිය නති වුතතා, “තං ඉදං බ්‍රහ්මවරියං. ඉධිමෙව ජිතව වීරාරිකං. මාත්‍රපඤ්ඤං පුද්ගුතං යාවදෙව මත්‍රසෙසසු සුපාකාසිතං.” කී පාණි ඤානසුතෙයිකඛාතනසසිකං සකලාසනාබ්‍රහ්මවරියනති වුතතා,

“අපි අතරමානානං පලාසාව සමිජ්ඣති විජානාබ්‍රහ්මවරියොසමි එවං ජානාති යාමෙයි” කී.

එසේ අපකාශයෝ බ්‍රහ්මවරියනැති වුනෙකා-ඉබ් පන විරිය-බ්‍රහ්ම
වරියනැති අධිපෙතනං විරියං බ්‍රහ්මවරියය්‍යා හි ඉදමෙව සුතනං-
තදෙව එකසමිං අතතභාවෙ වතුබිබිධියා දුකතරයා කතතතා වතු
රහසමතතාගතතනි වුනතං නාසසි සුදං භොමිති සුදනති නිපාත
මතනං තපනිසිතිතකො භොමිති අපො; පරමතපසසිති පරමො තප
සසි තපනිසිතිතකානං උතතමා; ලුබ්‍යසුදං භොමිති ලුබො භොමි;
පේශුවිජිති පාපං පේශුවිජකො; පච්චිතෙනා සුදං භොමිති පච්චිතෙනා
අහං භොමි; නානුසුමේදං සාපිපුහතාති තත්‍ර වතුරමෙක බ්‍රහ්ම
රියෙ ඉදං මව තපසසිතාය භොමි; තපනිසිතිතකාවෙ මධ්‍යං ඉදං
අවෙලකාදිතපනිසිතිතකතනං භොමිති දසෙයති-තත් අවෙල
කොති නිවෙවළා නලොහා; මුත්තාමාරොති විසාසාමාරා; උච්චා
රතමිදිපු ලොකියකුලපුහතාමාරතන පිරිතිතොතිතකොච උච්චාරං
කපොමි පසාමං කපොමි බාදුං කුජාමි-හත්තාපලොමතොති තපො
පිණ්ඩමිති නිවිසිතෙ ජිපාය ගත්තං අපලිබාම උච්චාරං වා කත්තා
ගත්තමිංසෙව දණ්ඩායසසුදේ කුට්ඨා තපොතන අපලිබාමිති දසෙයති
තෙ කිර දණ්ඩකං සතෙතොති පසුදොපෙනති තසමා තෙසං පච්චදං
පුරතෙතො එවමකාසි. සිකිකාගතණ්ණන් එසි හදනෙනති ‡ වුනෙතා
න එතිති න එසි හදනතිකො; තෙන නි නිසි හදනෙනති වුනෙතාපි
න හිට්ඨතිති න නිසිහදනතිකො; තදුගසමි නිසිසා එකසා වච
නං සාතං හවිසාතිති න කපොතනි අහමි එවං අකාසිනති දස්
සෙති. අහිගමනති පුරතතරං ගතෙතො ආතවතිකකි; උද්දියසකව
නති ඉමං තුමෙත උද්දියස කතනති එවං ආරොපිතසිකකි; න නිම
ගතනනති අසුකං නාමකුලං වා විජිං වා ගාමං වා පච්චෙයසාපාති
එවං නිමගනිතසිකකමිති න සාදියාමි න ගණ්ණාමි; න කුමිතිමුඛාති
කුමිතිතො උච්චිතො දියසමානං සිකිකං න ගණ්ණාමි; න බ්‍රහ්මපිමු
චාති බ්‍රහ්මපිති උකාලි. කවිච්චා තපොපි න ගණ්ණාමි; කසමා කුමිති
කපොපිසෙය කවච්චුනා පතාරං ලහනති. එලකමතතරනති උමා
රං අතතරං කත්තා දියසමානං න ගණ්ණාමි; කසමා අසං මං නියාය
අතතරකරණං ලහනති. දණ්ඩමුසලෙසුපි එසෙවනසො. මිතතනති
විපු කුසුදමානෙසු එකසමිං උච්චාය දෙනෙන න ගණ්ණාමි; කසමා
කවලපතාරායො ආතාතිති. න ගබ්බිතිකාති ආදිපු පන ගබ්බිතිකා
කුච්චිසං දුරතො කිලමිති පාසනතිකා දුරකසා කිරතතරායො ආ
ති පුරිසනතරගතාය රති පතතරායො හොතිති න ගණ්ණාමි. න සං
කිතනිපුති සංකිතෙනතො කතතතෙනසු; දුබ්බිකධිසමසෙ කිර අවෙ
ලකකාමකා අවෙලකානං. අත්තාය තතො තතොතණ්ණිලාදිතිසමාද
පෙනා හතතං පච්චනති උකකධිසමෙලකො තතො න පතිගණ්ණාති. න

ගන්තිංසාති සත් සුතබො පිණ්ඩං ලභිස්සාමිති උපට්ඨිතො හොති
සත් තස්ස අදවා ආතටං න ගණනාමි කසමා එතස්ස පිණ්ඩානුකරා
යො හොතිති. සණ්ඨසණ්ඨවාටිතිති සමුහසමුහවාටිති; සචෙ හි
අචෙලකං දිස්වා ඉමස්ස හික්කං දස්සාමාති මානුෂකා හතතගෙහං
පටිසන්ති තෙසු ච පටිසන්තසු පටිසන්තසු බලොපි මුඛදිසු නි
ලීනා මක්ඛිකා උට්ඨතිතා සණ්ඨසණ්ඨා චරනාති තතො ආතටං හික්කං
න ගණනාමි කසමා මං නිස්සාය මක්ඛිකා නං මොචරාකරායො ඡාන්ති
ති. අහමිති තථා අකාසිං. ථෙසාදකනාති සංඛිකස්ස සමාගරෙති තතං
සුචිරකං; එත්ථ ච සුරාපානමෙව සාට්ඨ්ථං අයං පන සබ්බෙස සාට්ඨ්ථ
සඤ්ඤි එකාගාටිකොති යො එකාගිං යො ගෙහෙ හික්කං ලාභිතා
නිවන්තාති; එකාලොපිකොති යො එකතෙව ආලොපෙන ආපෙ
ති; මාගාරිකාදිසුපි එසෙවන යො. එකිස්සාපි දනනිකාති එකාය
දනනිකා; දාති නාම එකා බුද්දිකා පාති හොති යත් අග්ගතික්කං
පක්ඛිපිතා යෙපනති. එකාගිකනාති එකදිවසානන්තිකං; අබමාසික
නාති අබමාසනන්තිකං; සට්ඨසාසනනිකානිවන්තාති වාරකානන
හොජනං * එකාගමාගරෙන මිත්ථාගරෙන සංගාගමාගරෙන අබමාස
මාගරෙනාති එවං දිවසමාගරෙන ආහතං පානතහොජනං. සාකක
කෙතාති අලලකාකහකෙතා; සාමාකකපකාති සාමාකතකෙතාලහ
කෙතා; නිමාරාපිසු නිමාරා නාම තාච අලලෙසු සසරාතවිහිජාති.
දුද්දලනාති චිච්චකාගරෙති චිච්චා ලිඛිතා ඡ්චිපිතකසට්ඨං; හමං චිච්චති
සිලෙසොපි සෙවලොපි කණ්ණිකාරරුක්කනිත්ථාගසාපි; කණ්ණති
භුණ්ඩකං; † ආවාමොති හතතලකලිකාය ලලොකා ක්කමමදෙනා; තං
ඡ්චිච්චතථාගෙන ගෙහනා බාදති. මදනකර්මනාතිපි මදනති. පිණ්ඩො
කාදයො පාකවාච. පට්ඨතඵලහොජිති පට්ඨතඵලහොජි; සාණා
හිති සාණවාකාති; මිසාණාහිති මිසාකාචලාති; ඡ්චෙස්සාහිති
මතප්පිතො ඡ්චිච්චතථාති; එරකනිණදිති මා ගන්තෙවං කතාති
වාසකාති; පාසුකලාතිති පඨවියං ඡ්චිච්චතනනකාති; නිට්ඨාහිති
රුක්කතතච්චතාති; අජිනනාති අජනමිච්චමා; අජනනිකනාති
තදෙව මාසකා චාලිතා; සමුරකනතිපි වදනති. කුසචිරනති
කුසගිණාති ගන්තෙවං කතවිරකං; වාකචිරඵලකමිතරසුපි
එසෙවන යො. කෙසකාමලනාති මනුස්සකෙසෙති කතකාමලං;
සංකමිස වත්තං යාතිකාතිපි හික්කම තාපාමිතාති වත්තාති
කෙසකාමලං තෙසාපතිති. සිතකාලෙ සිතං අණකාලෙ
උරුතං අප්පනසං ච දුක්ඛමච්චතස්සා ච දුක්ඛකො ච වායතිති.
ම ලකාමලනාති අස්සවාලාති කතකාමලං; අලකපක්ඛිකාති
උලුකපක්ඛාති ගන්තිතා කතනිවාසතං අබමසංසාති උට්ඨං.

පුරෙහකකහොජනං. † කොරුකිකං

සිතනො; උත්තමානසානමනුසුතොති උත්තමානසීරියං අනු
 යුතො; ගච්ඡන්තොපි උත්තමානසාව හුතං උපපත්තං උපපත්තං
 ගච්ඡති. කණ්ටොපකාශොති අයකණ්ටොවා පකති කණ්ට
 කොවා භූමියං කොට්ටොවා තත්ථ වට්ඨං අත්ථිතං සානවසිකමාදිති
 කිරොමිති දසොති. සෙසානති සසතොපි තත්ථෙව සෙසං කප්
 පෙමි; සාසනනියමස්සාති සාසනනියමං පාතො මජ්ඣන්තිකෙ සාය
 නති දිවසස්ස තිකඛත්තුංපාපං පවාතෙස්සාමිති උදකොරොහනානු
 සොගං අනුසුතො විහරාමිති දසොති. නෙකමස්සගණ්කනති
 නෙකමස්සගණ්කපාතං; රජොපල්ලනති රජමල්ලං; ඉදං අත්තනො
 රජොපල්ලකවිතසමාදාකාලං සක්කියං වදති. ජෙතුවර්ගමනති
 පාපජ්ගුවන්තභාවෙ; සාව උදබ්බුමිතිපිති යාව උදකත්ථෙව; උද
 කෙපි මම දයාපවවුපට්ඨිතා හොති කො පන වාදෙ අසෙසස්ස සකඛ
 රකස්උදකඛවාලිකාදිස්ස හේ කිර උදකබ්බිත්ථෙව එතෙව සකඛරක
 ස්උදකො බුද්ධපාණාති පසුඤ්ජෙතති තෙනාග යාවඋදබ්බිත්ථෙව
 හිපි මෙ දයා පවවුපට්ඨිතා හොති උදබ්බිත්ථෙව න හනාමි නති නා
 සෙමි කිංකාරණං මාගං බුද්ධතෙ පාණේ විගමගතෙ සකිකානමාපා
 දෙසිං නිතනප්ලතිණරුකඛ්ග්ගසාධාදිස්ස විසම්භාවෙනස්ස ගතෙ උදබ්
 බුසම්ඛබාතෙ බුද්ධතෙ පාණේ සකිකාතං වට්ඨං මා ආපාදිනති එතදත්ථං
 සතොව අභිකක්කමාමිති දසොති අවෙලකෙස්ස කිර භූමිං අත්තනාකා
 ලතොපභූති සිලවා නාම තත්ථි තිකඛාවාරං ගච්ඡන්ත පි දුස්සිලාව
 හුතං ගච්ඡන්ති උපසාකානං ගෙගෙ භුජන්තොපි දුස්සිලාව හුතං
 භුජන්ති ආගච්ඡන්තොපි දුස්සිලාව හුතං ආගච්ඡන්ති යද්ද පන මොර
 පිපේන පල්ලඝ්ගං සමමජ්ජිතං සිලං අධිසාය නිසිදන්ති තද්ද සිල
 වතොනා නාම හොනති—වනානමිතිනති කඤ්චුලාදිතං අත්ථාය
 ඔතෙ විවරන්තං; වනෙහි වනනති වනතො වනං; එසනතො
 සබ්බත්ථ. පපනාමිති ගච්ඡාමි; ආරක්ඛණ්ණොති අරක්ඛණ්ණං
 වට්ඨං; ඉදං අත්තනො ආර්ථවකාලං සක්කියං වදති බොධිසත්තො
 කිර පාසණ්ඩපරිගණ්හනත්ථාය නං පබ්බජ්ජං පබ්බජ්ජිති තිරත්තභාවං
 නෙසුතො පි න උපපබ්බජ්ජො බොධිසත්තා හි යං සානං උපෙන්නි
 තො අනිවත්තනිවට්ඨො හොනති පබ්බජ්ජො පන මා මං කොචි
 අද්දසාති තතොව අරක්ඛණ්ණං පටිපෙකා තෙනවාග-මාමං තෙ අද්දසංස්ස
 අහම මා තෙ අද්දසන්ති; ගොසාති ගොවජා; සට්ඨිනගණ්චාති
 නිකඛන්තභාවො; තත්ථ වතුගුණිකො† වනන්තොපෙව සිතො. ගො
 පාලකානං ගාවිති සතිං අපගතභාවං දිස්වා වෙ ගතො වෙ ව ජණ්ණ
 කාති භූමියං යපෙතො එවං වතුගුණිකො උපසංකමිතොති අත්ථො.
 නාති සුදං ආනාමෙමිති මහලලකවට්ඨානං ගොමසාති කසවාති
 නිරොජාති හොනති තසමා තාති වජ්ජිතො යාති තරුණකානං

† වතුගුණිකො.

තීරපානෙන වසිසන්නානං සබ්බජාති * ගොමයානි කුච්ඡිපුරං බාදිතං
 පුන වනසණ්ඩමෙව පවිසති තං සකුසාහ නාතිසුදං ආභාරෙමිති.
 සාමක්ඛිමම මෙති යත්තකං කාලං මම සක්ඛිමුත්තකරිසං අපරිකම්
 නං තොති යමෙව වාරවලඤ්ජං පවත්තිත්තං නාවදෙව ආභාරෙමිති
 අපේයං. කාලෙ පන ගච්ඡන්තො ගච්ඡන්තො පරිකම්භමං සලොභිතො
 උපවර්තනවාරවලඤ්ජං වච්ඡකානං ගොමයානි ආභාරෙසිං. මහා
 වික්ඛමගොජනියමිති මහනෙක වික්ඛමගොජනෙ අපකතිගොජ
 නෙති අපේයං. නමු සුදං සාපිසුතං හිංසනකස්ස චනසණ්ඩස්ස
 හිංසනකානසමි ගොතිති තත්තාති පුරිවච්චනාපෙකකිතං සුදනති
 පදපුරණමනෙත නිසාතො සාරිපුත්තාති ආලපනං අයං පනෙත්තං
 අත්තයාජකා—තත්තාති යං වුත්තං අඤ්ඤාතරසමි. හිංසනකෙ වන
 සණ්ඩති තත්ත යො යො හිංසනකො වනසණ්ඩා චුතොතා තස්ස
 හිංසනකස්ස වනසණ්ඩස්ස හිංසනකතසමි. ගොති හිංසනකකිරියාය
 ගොතිති අපේයං. කිං ගොති ඉදං ගොති යො කොචි අවිතරාගො
 ලොමාති හංසනතිති. අථ වං තත්තාති සාමිඅපේයං භූමිමං සු ඉති
 නිපාතො කිංසු නාම තෙ ගොනෙතො සමණ්ඛාලාමණාති ආදිසු
 විය යං ඉදනති අභිපෙසතමත්තං පච්චකං. විය කතො දස්සන
 වචනං. සු ඉදනති සුදං සක්ඛිවසෙන ඉකාරලොපො වෙදිත
 ඛෙබ්බා වක්ඛුඤ්ජියං ඉභිඤ්ජියං අනඤ්ඤාතං ඤ්ජයාමිතිඤ්ජියං කිංසුඛ
 විත්තනති ආදිසු විය. අයං පනෙත්තං අත්ත යොජනා තස්ස සාරිපු
 ත්ත හිංසනකස්ස වනසණ්ඩස්ස හිංසනකතසමි. ඉදංසු ගොති හිං
 සනකතසමිනති හිංසනකභාවෙති අපේයං එකස්ස තකාරස්ස ලො
 පො දඨඛෙබ්බා. හිංසනකතසමිංයෙව වං පායො හිංසනකභාය ඉති
 වං වතතඛෙබ්බ ලිඛිතවිපල්ලායො කතො නිමිත්තපේයං වෙත්ත භූමිමච
 චනං තස්මා එවං සබ්බෙකො වෙදිතඛෙබ්බා හිංසනකභාවෙ නිමිත්තං
 හිංසනකභාවගෙතු හිංසනකභාවපච්චයා ඉදං සු ගොති යො කොචි
 අවිතරාගො තං වනසණ්ඩං පවිසති යෙභුයෙසන ලොමාති හංස
 නතිති බහුතරාති ලොමාති හංසනති උඛමුඛාති සුචිසදිසාති කණ්ට
 කසදිසාති ව හුත්වා 'තිඨනති අප්පාති න හංසන්ති බහුතරානං වං
 සත්තානං හංසන්ති අප්පකානං අතිසුරපුරිසානං න හංසන්ති.
 අනන්තරඨකාති මාසමාසස්ස අවසානෙ වතසස්සා එත්භුණ්වාසස්ස
 ආදිමිති වතසස්සාති එවං උභින්නතත්තරෙ අවං රත්ති; අඛෙබ්බාකා
 සෙති මහාසතොති හිවපාසකමයෙ රත්ති. අඛෙබ්බාකාසෙ විතරති අථ
 ස්ස රොමකුපෙසු ආවුතා මුත්තා විය හිමබ්බිත්තති තිට්ඨන්ති සරිරං
 සෙසද්දකුලපාරුතං විය ගොති. දිවා චනසණ්ඩති දිවා තිමබ්බිත්ත
 සු සුරියාතපසමථස්සෙන විගතෙසු අස්සාසොපි හවෙසස අයං පන

සුරියෙ උගන්වන්නෙයෙව වනයන්හි. පවිසනි තනුවස්ස සුරියානු
පෙත පගහරිතං හිමං සුරියෙයෙව පතති. දිවා අනෙහාකාසෙ පිහි
රාමි රතනි. වනයන්හි ගිවහනාලෙ කිරෙස දිවා අනෙහාකාසෙ
විහරති තෙනත්තං කවෙත්ති සෙදධාරා මුච්චිංසු රතං අස්සාසො
හවෙස අසං පන සුරියෙ අනුචිතවත්තෙයෙව වනයන්හි. පවිසනි
අචස්ස දිවා ගතිතඋගෙව වනයන්හි අභිහාරකාසුසං පකම්බෙනා
විස අතනාසො පරිදතිත්. අනුච්චරියානි අනුච්චරියා; පටිසා
සිති උපසනි; සොනනනානි දිවා ආතපෙන රතනි. පන උසුමාස සුත
නෙතා; සොසිනනානි රතනි. හිමෙන දිවා හිමොදනෙන සුතින්
නො; හිංසනනෙති සංචිතනෙ; නිසෙතානි නිවෙවලො; නිවාසන
පාරුපෙන හි සති සිතං වා උග්ගං වා න අතිබාධෙස නවපි ව න
ත්ති දස්සෙති. න මහනිමාසිනොති අග්ගිමපි න උපතො; එසංගා
පසුනොති සුච්චසනන්තං පසුනො පසුනො; මුනිති තද අතනා
නං මුනිති කතා කපෙති. ඡවට්ඨිකානිති උපච්චදච්චානි අට්ඨති;
උපබාසානි සථා සිසුපධානව පාදපධානව පඤ්ඤාසති එවං ඝන්ථරි
තා තත් සෙසං කපෙත්ති දස්සෙති. ගොමන්තිලානි ගොපාලකද
රකා; තෙ කිරබොධිසත්තස්ස සත්තිකං ගතවා සුමෙධ නිං ඉමසනි.
සාතෙ කසමා නිසිපොතා කපෙතිති වදන්ති බොධිසත්තො අබොමු
බො නිසීදති න කපෙති අථ නං තෙ අකපෙත්තුං න දස්සාමානි පරිවා
රෙනා ඔමිදුනන්ති සිරිතෙ බෙලං පාතෙන්ති බොධිසත්තො එවමපි
න කපෙති අථ නං තිං න කපෙතිති ඔමුතොත්ති පස්සාචමස්ස
උපරි විස්සජ්ජෙන්ති බොධිසත්තො එවමපි න කපෙතියෙව තතො
නං කපෙති කපෙතිති පංසුතෙන ඔකිරන්ති බොධිසත්තො එවමපි න
කපෙතියෙව තතො අචස්ස න කපෙතිති දක්ඛකසලාකා
ගතොති කණ්ණසාතෙසු පවෙසෙත්ති බොධිසත්තො දුක්ඛා
නිප්පා කට්ඨකා වෙදනා අධිවාසන්තො කස්සපි කිම් න කපෙස්සා
මිති මිතකො වග් අවෙති තෙනාහං න බො පනාහං සාදිසුතන අති
ජානාමි තෙසු පාපනං විතනං උපපාදනානි න මයාතෙසු පාපකං
විතනං උපාදිතන්ති අත්ථං උපෙකබාවිකාරස්මිං හොතිති උපෙකා
විතාරොයෙව හි විතාරස්මන්ති වුතො. තෙතොව ච ඉධ ඉදං සු
මෙති එත්ථාපි අසං සුමෙති එවං අත්ථං වෙදිතබ්බා; ඉමිනා තසෙ
න අඤ්ඤානිති එවරුපානි පදනි වෙදිතබ්බානි. ඉමිනා ඉතො එකන
වුති කපෙස සුරිතං උපෙකාවිතාරං දස්සෙති සංඝකාසාහ—

“ සුමෙ පතෙන න රජ්ජාමි දුක්ඛෙ හොමි න දුච්චෙනා
සබ්බත්තං තුලිතො හොමි එසා මෙ උපෙකාපාරමි ” හි.

ආහාරෙත සුඛීති කොලාදිනා එකමෙව්න පරිත්තකආහාරෙත සකකා පුක්ඛිතුනති එවං දිග්ගිනො හොන්ති. එවමාහංසුහි එවං වදන්ති; කොලෙහීති බදුරෙහි, කොලප්‍රාදකනති කොලාති මර්දිතා කතපානකා; කොලවිකතිනි කොලසාලවනකාලගුලාදිකොල විකාරං; එනපරමානි එතා පතානා පරං අස්සානි එතපරිජා, තද එතනවුතිකපමත්තෙ පි න බෙලවපනා, තාලපකකපමාණො කොලො හොති යං එතර්හි කොලස්ස පමාණං එතනකොට හොතිති අනෙං. අධිමනකසීමානන්ති අනරියංගිහාවං, ආසිපාකප ඛොති මා කාලපඛොති වාති යථා ආසිපිකවල්ලියා මා සංඛිප්පා නෙසු මිලාසිත්වා මජ්ඣෙ උපනතුනනනාහි හොති එවං. ඥාණං අභිභවෙඛිකාති හොත්තීති දස්සන්ති. ඔංසදන්ති, යථා ඔට්ඨස්ස පදමජ්ඣෙ ගමනිරං හොති එවමෙවං බොධිසත්තස්ස මිලාපන මංස ලොභිතෙ වච්චවායස්ස අන්තො පට්ඨන්තා ආතිසදං මජ්ඣෙ ගමනිරං හොති අමස්ස භුමිං නිසිංහා ධාතං සරපුංඛෙන අක්කන්තං විය මජ්ඣෙ උපනතං හොති චට්ඨන වලිති යථා රජ්ජ්‍යං ආවුති නි, කතා චට්ඨනාවලි වචි නානං අන්තරත්තරා නිනනා, හෙති චට්ඨනට්ඨානෙසු උපනතා එවං පිට්ඨිකණ්ටකො උපනානාමිනතො හෙත්ති. ජ්‍යෙෂ්ඨා ශොපානමිසොති ජ්‍යෙෂ්ඨාලය භොපාන සිසො, තාවංසතො මුත්තා මජ්ඣෙල පට්ඨන්තන්ති මණ්ඩලතො මුත්තා භුමියං ඛිට්ඨන්ති එවං එකා උපරි හොති එකා හෙට්ඨාහි ඔලු ගකට්ටුගා හවන්ති බොධිසත්තස්ස පන එවං එාසුලියො තස්ස ලොභිතෙ ජිජෙණ මංසෙ මිලාපන එාසුලන්තරෙහි වච්චාති හෙඨා ඔතිණ්ණාති තං භක්ඛායතං වුත්තං. ඛන්ඩාධිකාති හෙඨා අනු පට්ඨා; තස්ස සිර ලොභිතෙ ජිතෙන මංසෙ මිලාපන අක්ඛිආවාටියා මජ්ඣෙහිකං ආතව්ව අට්ඨංසු තෙනස්ස එවරූපා අක්ඛිතාරකා අනෙසුං ආමකවජිත්තොති තරුණකාලෙන ජිත්තො; සොති වාතාත පෙන සමිඵ්ඨති වෙව මිලායති ව. සාධස්ස මෙ සාදිප්පතාති සාරි පුත්ත මංසං උදරවත්ථි යාවට්ඨිකණ්ටකං අල්ලිනා හොති අථවා යා වස්සමෙ සාරිපුත්ත සාරියා අහොසි දන්තාරකාරියා මංසං හි උදර වත්ථි පිට්ඨිකණ්ටකං අල්ලිනා අනොසීති එවමෙත්ථ සමබ්භො වෙදි තබ්බො පිට්ඨිකණ්ටකංසෙව පදිගණ්ණාමිති සහ උදරවත්ථිංසෙව පරිගණ්ණාමි; උදරවත්ථිංසෙව පදිගණ්ණාමිති සහ පිට්ඨිකණ්ටකං හණ්ණාමි; අවකුණ්ණා පපතාමිති තුස්ස හි උචාරපස්සාවන්ධාය නිසි තනස්ස පස්සාවො නෙව නික්කමති වච්චං පන එකමෙ කතකට්ඨි මන්තං නික්කමති බලවදුකකා උප්පාදෙති සරිතො සෙද මුච්ච නති තතෙව අවකුණ්ණා භුමියං පතති තෙනාහ අවකුණ්ණා පප තාමිති. නමෙව කාසනති තං එකනවුතිකපමත්තෙ කායං; මහා

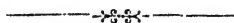
සම්මතසුභෙත පන පළමුවනකාය, සකාය ඉමමෙව කායනා
 ආත, සුභිමුලානිති මංසෙවා ලොකිඤ්ඤ වා සති තිට්ඨනති තස්ස
 පන අභාවෙ වච්චබ්බෙහි ලොමානි විස භජෙත්ථෙව ලග්ගනති ත්ථ
 සකාය සුභිමුලානි ලොමානි කායසමා පපතනතිති. අලම්ඛිසෙසො ඤ්ඤ
 සසන විසෙසසනි අරියභාවං කාතුං සමත්ථං ලොකුත්තරමග්ගං; ඉමි
 සසාසෙව අරිසාස සංඤ්ඤාසාති විපස්සනාපඤ්ඤාය අනධිගමා; සාසං
 අරිසාති යා අයං මග්ගපඤ්ඤා අධිගතා; ඉදං චුතතං ගොති යථා
 එතරති විපස්සනාපඤ්ඤාය අධිගතතතා මග්ගපඤ්ඤා අධිගතා එවං
 එකනචුතිකප්පමත්තෙ විපස්සනාපඤ්ඤාය අනධිගතතතා ලොකු
 ත්තරමත්තපඤ්ඤං නාධිගමනාසමීති. ථෙරො පතාග ඉමිසසාසෙවාති
 චුතතපඤ්ඤාපි යායං අරියාති චුතතපඤ්ඤාපි මග්ගපඤ්ඤාසෙව
 අදං නං භික්ඛු ආගංසු එවං සතෙතා මග්ගස්ස අනධිගතතතා මග්ගං
 නාධිගතොසමීති ඉදං චුතතං ගොති භජනනති ආචුසො කිමාපි දිපෙ
 ඤ්ඤං න සංකෙතාමි වෙපි පන මග්ගපඤ්ඤාසෙවාති. එතදෙව වෙත්ථ
 සුතතං ඉතරථාති යා අයනති නිදද්දසො අනනුරුපොසියා සෙ සංසා
 රෙත්ථ සුභිති බහුකං සංසරත්ථා සුඤ්ඤිතිති වදනති; උපපත්තිංසා සුභි
 ති බහුකං උපපජ්ජිත්වා සුඤ්ඤිතිති වදනති; ආමාසෙසන සුභිති බහුසු යා
 භතසු වසිත්වා සුඤ්ඤිතිති වදනති; තීසුපි යානෙසු සංසරණකවසෙත
 සංසාරො උපපජ්ජනකවසෙත උපපත්ති වසනකවසෙත ආවාසොති
 බකාසෙව චුතතා සෙසෙසුනාති බහුසාසෙ යජ්ජිත්වා සුඤ්ඤිතිති වදනති;
 ඔබ්බාමසිද්ධතනාති තීති සංඛෙති බතති යාතිසෙසෙත මුඛති අභිසි
 භෙතත; අභිසිසිමිසිසාසාති බහුඅග්නිපරිවරණෙත සුඤ්ඤිතිති වද
 නති; දහරොති තරුණො; සුමාති යොබ්බෙසෙසුන සමනනාගමො;
 සුසුකාලසොසොති සුචුක්කාලසෙසො; හඳුනා සොබ්බෙසොසා සම
 නනාගමොති ඉමිනාසෙසෙත යොබ්බෙසෙසුන සමනනාගමො සුචා
 නා යොබ්බතං හඳුං ලඛකනති දසෙසති; සමමෙති මසෙසාති පඨ
 මවසො නාම භෙතනති සමසසාති භෙත සමනනාගමොති අභෙත්ථා.
 සංඤ්ඤාමෙසනතිසෙසාති පඤ්ඤාය ව්‍යත්තතාමිවන; ජීණෙණා
 ති ජරාජිණෙණා; චුමොති වත්තීති; සිතඅභිග්ගවට්ඨෙතා; මහලල
 සොති ජාතිමහලලසො; අභිග්ගොති බහුං අධානං ගතො; විර
 කාලාතික්කතො වසො අනුප්පතොති වස්සසතස්ස තතියං කො
 ඨාසං පච්චිමිවයං අනුප්පතො; ආසිතිසො මෙ මසො මනනාතිති
 ඉමං කීරසුතතං භගවා පරිනිබ්බානසංවච්ඡරෙ කප්පසි තස්මා එ
 මාහ; සරමාසාති උත්තමාය; සතිසාති ආදිසු පදසතමපි පදසතස්ස
 මපි වදනාස්ස වදනතස්සෙව උග්ගණනසමත්තා සති නාම. තදෙව
 ආධරනඋපතිබ්බිකතා ගතිනාම; එවං ගතිතං ධාරිතං සජ්ඣායං
 කාතුං සමත්ථිවිට්ඨං සිති ආම; තස්ස අත්ථව කාරණව දස්සනසම
 ත්තා පඤ්ඤාවෙසනති යාම, දලභබ්බෙමි බහුගමනො දස්ස

ධනුං ගතොති සිතො ඉක්කාසො, දලෙඛනු නාම චිත්තස්ස ථාමං.
 චුළචිති චිත්තස්ස ථාමං නාම සස්ස ආරොපිතස්ස ජිකාඛණං.
 ලොභසීසාදිතං භාරො † දණ්ඨි ගතොති යාවකණ්ඨප්පුලාණං.
 උකඤ්ඤාස්ස පඨවිතො මුළචිති. සිකඛිතොති දසවාදස ච
 ස්සාති ආචරිශකුලෙ උගාතිනසිපෙතා; කතනං ථාති හොති
 සිප්පමච උගාණොති කතනං ථාති හොති අසං පන කතනං ථාති
 විකණ්ඨසීසාලො; කතුසාසනොති රාජකුලාදිසු දසාතිනසිකොනං; *
 ලෙභිකත අසනෙතොති අනො සුසිරං කාමා තුලාදිති පුරෙතො
 කතලාබාපරිකමෙතන සදලභාසනා කණ්ඨිනා; එවං කතං හි එක
 උසනොති චෙ උසනාති නමිති අභරුසනොති සොදස උසනාති නමිති.
 අපාකසිරොති තිද්දිකොති; අතිසාහෙයොති අතිකතමෙ
 යස; එවං අබ්බතනසතිමංගනාති සථා සො ධනුංගතොතං විදහි
 චතුරංකුලප්පායං සිසමෙව අතිකතමෙති එවං පද්ධතං සදසවස්ස
 මච උගාණොති උපධාරිතං පාඨසාධනං අතිකාරණාති ච උපපරිකණ්
 භං සමන්තාති අමන්තං. අසුද්දන අබ්බතනාධිපාතිනාති අසිතමිතා
 දිති හි භගවතාති කාතනිකාති හොනාති තිකුට්ඨිති කසමා හොං.
 කරණිමනසාලෙ සමෙවමාති දසස්සති. අසංසාදිතාසෙවති අපරි
 කඛි කාතනං සංසිති එකො සිකුකු කායානුපස්සනං පුළුමෙති අමසුද්ද
 මෙදනානුපස්සනං පටංග නානුපස්සනං උග්ගනා පටංග අතං පුළුමස්සාති
 හි එකො ආයාන ආලොකෙති එවං සනෙතොති හොං වාරො පසුද්ද
 යති බුද්ධං පන වාරො හි පසුද්දෙති විදහිචතුරංකුලප්පායං
 අති කතනොති පුරෙතරංසෙව පුද්දසවිමෙතන කායානුපස්සනං නව
 විමෙතමෙදනානුපස්සනං සොලසවිමෙතන විතනානුපස්සනං පට්ඨිමෙ
 තා ධම්මානුපස්සනං කමෙති නිසන්භු වා එතෙ පනතාරො සමෙති
 අමසුද්ද පනතාරො සප්පට්ඨානොසු අමසුද්ද ඉධිපාදෙසු අමසුද්ද පති
 ඡුට්ඨෙසු අමසුද්ද පට්ඨාලෙසු අමසුද්ද සත්තමොතිකමෙතිසු අමසුද්ද අස
 මගමෙතිසු පමසුද්ද පුරෙමසුද්ද නාම හතවා කමෙතිසු. නිසන්භු වා
 එතෙ අස සමෙ සාතනාතිසප්පා ලොධිපකන්ඨෙසු පාසුද්ද පුරෙමසුද්ද
 නමිති හතවා නාමෙදෙව කමෙතිසු කසුද්ද යාවතා හි ලොභසමන්තාරණ
 එකපදං කමෙතිනි නාම ආනාසදමෙතරො අසප්පාති කමෙති ආනාසද
 මෙතර පන එකපදං කමෙතිනොසෙව හතවා සොදසපදාති කමෙති
 කසුද්ද හතවතොත පනතා සුද්ද දනනාපරිකා සුද්දසා හි පනතා අන
 ලිතං හතවතපරිවාසො ලුත්තොතොතොති අපරිසාද නානාසෙවස්ස සාරි
 පුත්ත නාමානෙස්සාති. ධම්මදෙසනාති තනති ධම්මා; ධම්මපදනා
 තිසනති පාලිය පදමිතර්ථනාතියෙ නස්ස අර්ථසාප්තකං අකුඤ්ඤ
 පසුගමනොති පසුගමනාති අතං අතොති හිං අස්සෙති පුරික

† ග්‍රාමයා * උග්‍රවික්ෂ්ණය

තථාගතො දහරකාලෙ අකඛරානි සමපිණෙකතා පදං චන්තුං ස
කෙකානි චතුඅකඛරෙති වා අසඅකඛරෙති වා පදානි සමපිණෙකතා ගා
ථං චන්තුං සකෙකානි චතුඅකඛරෙති වා අසඅකඛරෙති වා සොලසඅකඛ
රෙති වා පදෙති යුත්තාය ගාථාය අන්තං චන්තුං සකෙකානි ඉදානි පන
මහලකකාලෙ අකඛරානි සමපිණෙකතා පදං වා පදානි සමපිණෙකතා
ගාථං වා ගාථාය අන්තං වා චන්තුං න සකෙකානිහි එවං නත්ති දහර
කාලෙ ච මහලකකාලෙ ච සබ්බමෙතං තථාගතස්ස අපරියාදි
නානවෙවානි ඉදං දස්සන්ති. මමකෙන වෙමි මනානි ඉදං බුඩ්ධලදී
පනන්තෙව පරිකප්පෙතා ආහ දසබලං පන මවකං ආරොපෙතා
ගාමනිගමරාජධානියො පරිහරණකාලො නාම නත්ති තථාගතා හි
පචමෙ ආයුකොසාසෙ බණ්ඩුවාදීහි අනනිභූතා සුවණ්ණවණ්ණ
ස්ස සරිරස්ස වෙවණ්ණියෙ අනුප්පන්නෙ දෙවමනුස්සානං පිය
මනාපකාලෙයෙව පරිනිබ්බාසන්ති. නාගසමාලොහි තස්ස ථේරස්ස
නාමං ; පඨමබොධියං හි විසතිවස්සන්නරෙ උපවාණනාතිතමෙක්ඛයථෙ
රා පිය අයමපි භගවතො උපසාකො අහොසි. චිත්තානොහි මඤ්ඤ
මඤ්ඤ නාලවණ්ටවානෙන භගවතො උතුසුඛං සමුසාපයමානො ;
එතදමොමානි සකලසුත්තන්තං සුතා භගවතො පුබ්බවර්තං දුක්ඛ
රකාරිතං * ආගමිම පසනො අව්ඤ්ඤං භගොනි ආදිවචනං
අවොච. නන්ත අව්ජරං පහරිතුං යුත්තන්ති අව්ජරියං. අභුතසුඛං
න්ති අබ්භූතාං ; උභයෙනව අත්තනො විමහයමෙව දිපෙති. කො
නාමො අසං භගන්තාහි හද්දකො චතායං ධම්මපරියායො හඤ්ඤ
ස්ස භගවන්තං ආයාචිතා නාමං ගණ්නාපෙමිති අබ්බාසෙන ආහ.
අථස්ස භගවා නාමං ගණ්නනො නාමානිහ යෙනති ආදිමාහ.
තස්සත්ථො යසමා ඉමං සුතාව ලොමානි හඬානි තස්මානිහ යං නාග
සමාල ඉමං ධම්මපරියායං ලොමහංසනපරියායොමෙවනං ධාරෙතිති.

මහාසිහආදසුත්තවණ්ණනා නිසීතා*

එවමෙදසුත්තන්ති මහාදකඛකඛයං නන්ත සමබහුලානි විනයපරි
යායෙන තස්ස ජනා සමබහුලානි වුට්ඨන්ති තතො පරං සමෙකාසුත්ත
න්තපරියායෙත්තස්ස තස්ස එව තතො උඬං සමබහුලා ඉධ සුත්ත
න්තපරියායෙන සමබහුලානි වෙදිතබ්බා. පිණ්ඩාස පච්ඡිසිංසුති
තෙ පන න නාව පච්ඡා පච්ඡිසිස්සාමානි නිකඛන්තත්තා පන පච්ඡිසි
සුති වුත්තා යථා කිං යථා ගාමං තඤ්ඤාමිති නිකඛන්තපුරිසො නං
ගාමං අප්පන්නොපි කුඬිං ඉන්ද්‍රියාමොනි වුත්තෙ ගාමං ගතොනි
වුට්ඨති එවං. පටිබ්බාජකානං ආරාමොනි ජේතවනතො අවිදුරෙ

* උක්ඛරකාරං

අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො අභිනං සක්කියං එව මාහංසු. සමුත්තො ආවුසොති ආවුසො තුට්ඨාකං සන්ධා සමත්තො ගො තමො; කාමානං පටික්ඛානාති කාමානං පහානං සමතික්කමං පඤ්ඤාපෙති රූපවෙදනාදිසුපි එසෙව නයො නන්තිත්ථියා සක්කමයං ජානනතා කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙය්‍යං පඨමස්කිංනං වද මානා රූපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙය්‍යං අරූපනවං වද මානා වෙද නානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙය්‍යං අසඤ්ඤාභවං වද මානා තෙ පන ඉදං නාම පඨමස්කිංනං අයං අරූපභවො අයං අසඤ්ඤාභවොතිපි න ජානනති තෙ පඤ්ඤාපෙය්‍යං අසංකොපනානාපි කෙවලං පඤ්ඤාපෙ මාති වදනති තථාගතො පන කාමානං පරිඤ්ඤං අනාගාමිමග්ගෙ න පඤ්ඤාපෙති රූපවෙදනානං අරහත්තමග්ගෙන තෙ එවං ම භනෙන විසෙසෙ විජ්ජමානෙපි ඉධ නො ආවුසො කො විසෙසොති ආදිමාහංසු. ඉධාති ඉමස්මිං පඤ්ඤාපනෙ; ධම්මදෙසනාය වා ධම්ම දෙසනානි යදිදං සමත්තස්ස වා ගොතමස්ස ධම්මදෙසනාය සඬිං අවහාකං වා ධම්මදෙසනං අවහාකං වා ධම්මදෙසනාය සඬිං සමත්තස්ස ගොතමස්ස ධම්මදෙසනං ආරබ්භ නානාකරණං චුට්ඨෙව නං කිං නාමාති වදනති දුතියපදෙපි එසෙව නයො. ඉති තෙ ම ඤේඤ භික්ෂාසුවණ්ණං විය සාසනෙන සඬිං අත්තනො උඬිං වච නමනෙන න සමධුරං යාමිංසු. තෙව අභිනාඤ්ඤාති එවමෙන නති න සමපට්ඨිංසු; න පටික්ඛානාසිංසුති නාමිදං එවනති න පටිසෙධෙසුං; කයමා තෙ කිර තිත්ථියා නාම අකුජානා * ජානිත්වා වා අජානිත්වා වා කථෙය්‍යනති නාභිනාඤ්ඤා පරිඤ්ඤානති වචනෙන ඊසකං සාසනගන්ථො අභිනි න පටික්කොසිංසු ජනපදවාසිනො වා එ තෙ සකසමයපරසමයෙසු න සුචුක්ඛානිපි උභයං නාකංසු. ගමෙ ව සච්චාසිස්සනතිති සච්චාදෙත්වා කථෙතුං න සක්කියානති; උත්තං ජිම්බු භික්ෂානති අසච්චායනතො උත්තරිමපි දුකඬං ආපජ්ජියානති සච්චාදෙත්වා කථෙතුං අසංකොපනානං හි දුකඬං උපපජ්ජති. සමානං ගික්ඛවෙ අච්චසංඝිනති එන්ති නති නිපාතමත්තං යථාති කාරණවචනං යසමා අච්චසංසෙ පඤ්ඤා පුරිඡිතොති අත්ථො. සදෙව කෙති සහදෙවෙති සදෙවකෙ; සමාරකාදිසුපි එසෙව නයො. එවං තිති යානාති ලොකෙ පක්ඛිපිත්වා වෙ පජායාති පවතිපි සත්තං ලොකමෙව පරියාදිසිත්වා එතස්මිං සදෙවකාදිභෙදෙ ලොකෙ නං දෙවං වා මනුස්සං වා න පස්සාමිති දිපෙති. ඉතො වා පන සුඛාති ඉතො වා පන මම සාසනතො සුඛා; ඉතො සුඛා හි අත්ථාගතොපි තථාගතසාවකොපි ආරාධෙය්‍ය පරිත්තොසෙය්‍ය අඤ්ඤාථා ආරාධනා නාම නඤ්ඤාති දසෙසති ඉද්දති අත්තනා තෙසං පඤ්ඤා

* අකුජානා

නං වෙය්‍යාකරණෙන පිත්තාරාධනං දසෙය්‍යෙනො කො ච භික්ඛු
 වෙති ආදිමාන, කාමමුණ්හාති කාමසිතබ්බසෙන කාමාව බක්ඛිනථෙත
 ගුණා; “අනුජානාමි භික්ඛුවෙ අහතානං චජානං මිගුණං සඛිකාටි”
 නති එස් මි පටලසො ගුණසො. “අවේචනති කාලා තරසනති
 රත්තියො වයොදුණා අනුපුබ්බං ජහනති” හි එස් රාසසො
 ගුණසො. “සතගුණා දකඛණා පාවිකංඛිතබ්බා” හි එස් ආතිසංස
 සො ගුණසො. “අනං අනාගුණං කසිරා මාලාගුණෙ බහු” හි එ
 ස් බක්ඛිනසො ගුණසො. ඉධාපි එයොව අබ්පෙය්‍යෙනො තෙන වුත්තං
 බක්ඛිනථෙත ගුණාති, වක්ඛුමිසංකද්දසාති වක්ඛුමිසංකද්දණෙන
 සසසිතබ්බා. එතෙහුපාසෙන සොනමිඤ්ඤසාදියුපි අඤ්ඤා වෙදි
 තබ්බො ඉඬාති පරිසිඬා වා හොන්තු මා වා ඉඬාරමමණහුනාති අඤ්ඤා;
 කානාති කාමභිසසා; මනාපාති මනාවසිතකා; සිසංසාති පියජා
 නිකා; කාමුපසංභිතාති ආරාමණං කපා උපපජ්ජමානෙන කාමෙන
 උපසංභිතා; ජජනිසාති රාගුප්පනතිකාරණහුනාති අඤ්ඤා; සදිමු
 ඥසාති ආදියු මුද්දති අබ්ගුලපබ්බසු සංකද්දං ධපෙඤා හස්මුද්
 දය; ගාණනාති අපජ්ද්දගණනා; සංඛානනාති පිණ්ඩගණනා යාස
 බෙහතං ඔලොකෙඤා ඉධ එතකකා මිති භවිස්සාති රුකං. ඔලොකෙ
 ඤා ඉධ එතකකාති පලාති භවිස්සාති ආකාසං ඔලොකෙඤා
 ඉමෙ ආකාසෙ සංකද්දා පනාකා භවිස්සානති ජානනති. කසිති
 කසිකාමං; වණිජනාති ජලවණිජරාජලවණිජරාදිවණිජපථො;
 ගොපකානති අනාගො වා පරෙයං වා ගාමො රක්ඛිතො පමනො
 රසවිකකයෙන ජිවනකමමං; ඉක්කසො වුට්ඨති ආවුධං ගතොති
 උපථානකමමං; ජාමපාටිකනාති විතා අ වුධෙන රාජනං මි කාමා
 රාජ්‍යපථානං; සිසංසංකපනාති ගතිතාවයසං හාමිආසංසාදි;
 සිසංසං සුපකාමනාති ලුකං වස සරසං සි සංසං සුපනො සිතො;
 සිතෙන බාධිතවනාති අඤ්ඤා, උග්ගාප පසෙව නාමො. සංඝදියු
 ඩංසාති පිඛිතලමකිකා; මංසාති සබ්බමකිකා; සිරිංසාති සෙ
 කෙමසරිකා ගච්ඡනති; ඊසංමානොති රුප්පමානො සච්චිසමානො;
 මංසමානොති මරමානො; අසං ගිකාමාමිති හික්ඛුවෙ අසං මුද්ද
 දිති ජිවිකාකප්පනං ආනමම සීනාදිපච්චසො අබාධො; කාමානං ආදී
 නමො කාමෙසු උපද්දවො උපසංගොති අඤ්ඤා. සද්දිසිසාති
 පච්චකෙඬා සාමං පසසිතමෙඬා; දුක්ඛකමකාති දුක්ඛරාසි; කාම
 හෙතුති ආදියු පච්චසයෙන කාමා අසං හෙතුති කාමහෙතු; මුල
 ථෙත කාමා නිද්දනමසාති කාමනිද්දනො; ලිඛිතපලාසෙන කාම
 නිද්දනනති වුත්තො. කාරණථෙත කාමා අබිකරණා අසාති කාම
 බිකරණො; ලිඛිතපලාසෙනොව පන කාමාබිකරණනති වුත්තො.
 කාමානමම හෙතුති ඉදං නිසමච්චනං කාමපච්චසං උපපජ්ජතිසෙව

ති අපේ. උභයතොති ආජීවසමුඨාපකවිරියෙන උභයනනායං; සච්ඡොති නං විරියං පුබ්බෙනාපරං සචෙතනායං; චාසමතොති වායාමං පරකකමං පයොනං කරොනනායං; නායිනිජ්ජිජ්ජනතිති නතිථාජ්ජනති අපේ නායිරුහනති; කොචනිති චිතෙන උප්පනනචලවසො කේන යොචති; කිලමත්ති කාසෙ උප්පනනදුෂකඛන කිලමති; පරිදෙවත්ති වාචානි පරිදෙවති; උප්පනාලිනති උරං තාලෙකා ක්කුති රොදති; සමමානං ආපජ්ජනති විසංකස්ස විසංකමුල්ලතො ගොති; මොසනති තුලං; අච්ඡලොති නිජ්ජාලො; ආපකකාසිකරණ නති ආරකකාරණා; කිනාති මෙති කෙන භුක්කො උපාසෙන(මයාං;) සමිපි මෙති යමපි මයාං කසිකාමාදිති කතො උපාදිනං ධනං අහොසි; නාමි තො නාමිති තමපි අමිහාකං ඉදුති නාමි; සුභවපරං හික්ක මෙ කාමහෙතුති ආදිනාපි කාරණං දසොපොච ආදිනවං දිපෙති. න ත්ව කාමහෙතුති කාමචපදිවයා; රාජානොපි රාජානි විවදනති. කා මනිදුනනති භාවනාසංඝකං; කාමෙ නිදුනං කතො විවදනතිති අපේ. කාමාසිකරණනතිපි භාවනාසංඝකමෙව; කාමමෙව අසිකරණං ක තො විවදනතිති අපේ. කාමානමම හෙතුති ගාමතිගමසෙනාපති පුරොගිතභාවනනාදිනං කාමානංයෙව හෙතු විවදනතිති අපේ. උපකාලාමානති පහරනති; අබිමමනති අසිමෙව බෙටකථලකාදි නිච්ච; ධනුකලාපං සනනස්සිකානි ධනුංගහොතො සරකලාපං සනන ස්සිකා; උභතො විසුල්ලනති උභතො රාසිභුතං; පකකුදනතිති පච්ඡනති; උසුඤ්ඤති කණ්ණකුසු; විජ්ජානලෙනොසුති විපරිවතතමා නෙසු; හෙ නායාති හෙ තස්මිං සඛිනාමෙ; අද්දවලෙපනා උපකාරි සොති එත්ව චක්කුසා පාකාරපාදං අසුබ්බසන්ධානෙන ඉඨකාදි ගි විනිච්චා උපරි සුධාස ලෙපෙනති එවං කතා පාකාරපාද උපකාරි යොති චුච්චනති නා නපෙන න කලලෙන සිහනා අද්දවලෙපනා නාම හොනති. පකකුදනතිති තාසං හොසා නිබ්බතඅසසුලරුකසුලා දිති විජ්ජිසමානාපි පාකාරසා පිච්ඡලනාවෙන ආරොහිත්වා අස කෙකානතො උපධාවනතියෙව. පකකුසුඤ්ඤාති කසිතගොමයෙන; අහි වගහනාති සතදනෙන; තං උභදනනාකාරෙන † කතො නගරවා රං හිඤ්චා පච්ඡිසසාමානි අගහෙ උපරිවාසෙ සිතා නසා බකුන යොනනාති හිඤ්චා හෙන අහිපගොහ ඔවද්දනති. සංඛිමපි ජිඤ්ඤාතිති සරසංඝං ජිඤ්ඤාති; නිපලාපනති ගාමෙ පහරිතො මහාවි ලොපං කණ්ණානති චිකානාපිකනති පණණාසවනනාපි සීමනනා පි පරිවාසෙ ඛා ජිවනාහං ගහොතො ධනං අභරාපෙනති; පටිපහොපි නිඝනනති පටිදුනනකමං කරොනති; අබ්දර්ශකසිති මුග්ග රෙති; පහාරෙහිපි * පහාරසාධනත්වං වා චතුහත්වං දණ්ඩං වෙධා ජෙ

† ඔවදනනාකාරෙන * පහාරෙපි.

ණා ගතිනදණකෙහි. බිලබිනආලිසනති කජයඋකලිකමකාරණං; තං කජරානා සිසකපාලං උපාටෙතා නතනං අයොගුලං සරකාසෙන ගහෙතා තඤ්ඤ පක්ඛිපනති තෙන වඤ්ඤිකං පක්ඛිතා උපරි උත්තරති. සබ්බමුණ්හිකනති සබ්බමුණ්හිකමකාරණං; තං කජරානා උත්තරාඋභතොකණ්ණවුලිකනලවාටකපරිවෙජ්ඣෙන වමං ජිඤ්ඤා සබ්බකෙසෙ එකතො ගණ්ඨං කතා දණ්ඨකෙන වාලෙතා උපාටෙතති සහකෙසෙහි වමං උභතති තතො සිසක වාහං ධුලසංඛාරාහි සංසිතා ධොවනා සංඛවණ්ණං කරොනති. රාහුමුඛනති රාහුමුඛකමකාරණං; තං කරොනා සභිකුතා මුඛං විවරිතා අනොමුඛෙ දීපං ජාලෙනති කණ්ණවුලිකාහි වා පඨාය මුඛං නිබ්බදනෙන බණනති ලොභිතං පත්ඝරිතා මුඛං පුරෙති. ජොති මාලිකනති සකලසරීරං තෙලපිලොභිකාය වෙදෙතා ආලිවෙපනති; කජචපජ්ජාහිකනති හඤ්ඤ තෙලපිලොභිකාය වෙදෙතා දීපං විය පජ්ජාලෙනති; එරකචතනිකනති එරකචතනකමකාරණං; තං කරොනා හෙඨා හිවතො පඨාය චම්චවටෙව කනතිතා ගොප්ථකෙ පාතෙනති අථ නං යොතෙනති බන්ධිතා කභිඨනති සො අත්තනොච චම්චවටෙව අකකම්භා අකකම්භා පනති. චිරකමාසිකනති චිරකවා සිකකමකාරණං; තං කජරානා තථෙව චම්චවටෙව කනතිතා කට්ඨං ධපෙනති කට්ඨො පඨාය කනතිතා ගොප්ථකෙසු ධපෙනති උපරි මෙහි ගෙහිමසරීරං චිරකනිවාසනතිවඤ්ඤං විය හොති. එණ්ණසාකනති එණ්ණසාකමකාරණං; තං කරොනා උභොසු කපපරෙසු ව ජාණ්ණකෙසු ව අයසලාකාති * දතා අයසුලාති කොටෙවනති සො චතුති අයසුලෙහි භූමියං පතිඨතති අථ නං පරිවාරෙතා අග්ගිං කරොනති. “එණ්ණසාකො ජොතිපරිගහගො යථා” ති ආගතට්ඨා තෙපි ඉදමෙව චුතතං. තං සන්ධිතො සන්ධිතො සුලාති අපනොතා චතුති අට්ඨකොට්ඨිසෙව ධපෙනති එවරූපා කාරණා නාම නත්ති. බලිසමංසිකනති උභතො මුඛෙහි බලිසෙසි පහරිතා වමමංසන භාරාහි උපාටෙතති; කභාසණ්ණකනති සකලසරීරං නිණ්භාහි වාසිහි කොට්ඨො පඨාය කභාසණ්ණමතතං කභාසණ්ණමතතං පාපෙනා කොටෙවනති; බාරාසකච්ඡිකනති සරීරං තඤ්ඤ තඤ්ඤ ආවුධෙහි පහරිතා කොච්ඡිහි බාරං සංසෙනති; වමමංසනභාරාහි පත්ඝරිතා අභිකසංඛලිකාච තිඨත්. පලිසපරිවතනකනති එකෙන පසෙසන නිපජ්ජාපෙතා කණ්ණච්ඡෙදෙන අයසුලං කොටෙතා පඨවියා එකා බඩං කරොනති අථ නං පාදෙ ගහෙතා ආවිජ්ඣනති; පලාලපිඨකනති ඡෙකො කාරණිකො ජවිං වමමං අවජ්ඣිකා නිසදපො තෙහි අට්ඨති භිඤ්ඤා කෙසෙසු ගහෙතා උක්තිපති මංසාරාසියෙව

* අයවලාකාති.

හොඳි අථ නං කෙසසගෙව පරිසොනඤ්ඤා ගණහනති. පලාලව
 ටිටිං විය කඤ්ඤා පන වෙසෙනති. සුභගෙවනිටිති කතිපයානි දිව්ඤ්ඤා
 ආහාරං අදඤ්ඤා ජාතකසුනබෙති බාදපෙනති තෙ මුහුතෙතනෙව
 අධිකසංබලිකමෙව කරොනති ; සමපජායිකොති සමපජායෙ දුති
 යතකභාගෙව විපාකොති අපෙඨා. ඡන්දරාගවිනායො ඡන්දරාගපහනා
 නති නිබ්බානං ; නිබ්බානං හි ආගමි කාමෙසු ඡන්දරාගා විනායනති
 වෙව පභියනති ව නසමා නිබ්බානං ඡන්දරාගවිනායො ඡන්දරාගප
 හානනති චුතතං. සාමං වා නාමෙ පරිජානියන්ති හි සයං වා කාමෙ
 තිති පරිඤ්ඤාති පරිජානියන්ති ; නාමනාසාති නාමාභාවාය ; සඨා
 පච්චෙදනාති යාය පටිපදාය පටිපදානා ; බහනිසකාසකා වාති
 ආදි අපරිතෙතන විසුලන කුසලෙන ගතිතපටිපඤ්ඤා වන්දාලංකා
 රාදිති ලභනාභානෙ නිබ්බානං දසෙය්ඤා චුතතං ; පණ්ණාසකවිසු
 ඤ්දෙසිකාති පණ්ණාසකවිසුයනා ; දුතියපදෙපි එසෙව නයො. විය
 පදෙසා කසමා ගණහති වණ්ණසමපනතිදසුනාභං මාතුභාවසු
 හි දුගහනකුලෙ නිබ්බානාසාපි එතංමිං කාලෙ ථොකථොකං
 වණ්ණායනනං පඨිදති පුරිසානං පන විසතිවසු පටිවිසති (වසු)
 කාලෙ පසානනං හොති. නානිදිකාති ආදිති ඡන්දසවිරජිතං සරිර
 සමපනතිං දිපෙති. මණ්ණානිහාති වණ්ණායෙව ; ජිණ්ණානි පරා
 ජිණ්ණං ; ගොපානසිමංකානති ගොපානසි විය වණ්ණං ; ගොගහනති
 හගහා ; ඉථිකාපියසු වංකභාවමෙව දිපෙති. දණ්ඩපරාසණනති දණ්ඩ
 පරිහරණං දණ්ඩදුතියං ; පමෙධ්මානනති කල්පමානං ; ආතුරනති
 ජරාතුරං ; මණ්ඩදහනනති ජරාභාගාවෙන බණ්ඩනදනනං ; මලින
 කොසනති පණ්ඩරකෙසං ; විලනනති දුච්ඡා ගතිකකෙසං විය
 බලලාටං ; බලිනංසිකොති මහාබලලාටසිසං ; බලිනනති සජාත
 ඵලිං ; තිලකාහනගහනනති සෙනතිලකකාලතිලකෙති විකිණ්ණ
 සරිරං ; ආබ්බාසිකාති දුක්ඛපාතනං ; බාලිහලිලානනති අධිවනනති
 ලානං ; සිමපිකාස ජබ්බිහනති ආමකසුසානෙ පතිතං ; සෙසමෙඤ්ඤ
 සතිපඨානෙ චුතතමෙව. ඉධාපි නිබ්බානංයෙව ඡන්දරාගවිනායො.
 නෙව නස්මිං සමසෙ අනාමාසාබ්බාසාති නස්මිං සමසෙ අනන
 තොපි දුක්ඛභාය න වෙනති ; අමාපජකංසෙමාති තිද්දුක්ඛමෙව ;
 යං සිකාමෙව වෙදනා අතිවො නස්මා අයං අතිවොදි ආකාරො වෙද
 නාය ආදිනවොති අපෙඨා නිසාරණං චුතතපාකාරමෙවොති.

මහාදුක්ඛකඛ්ඛිසුයනව ඡාණනා නිසීනා.

—33—

එවමෙවසුතනති චුලලදුක්ඛකඛ්ඛි. තඤ්ඤා සකෙකසුති එවං
 නාමකෙ ජනපදෙ ; සොති ජනපදෙ, සකකසානං රාජකුමාරානං

ව්‍යාප්තානුකූල සංකල්පයට * සංඛං ගතො. සංකායං පන උප්පත්ති
 අභිසංසාරා ආගතො. කපිලවත්තියානි එවං නාමකො නාමරේ;
 තං කපිලස්ස ඉසිතො නිවාසස්සානෙ කතතො කපිලවත්තී වුත්තං
 තං භොවරුහං කච්ඡා. නිශ්ශ්‍රොධායාමෙති නිශ්ශ්‍රොධො නාම සංකො
 සො හි ඤාතිසමාගමකාලෙ කපිලවත්තං ආගතො හගවතී අත්තතො
 ආරාමෙ ටිකාරං කාමරස්සා හගවතො නිසායනෙසි තස්මිං විහරතිති
 අස්සො. මහානාමොති අනුරුච්ඡේරස්ස භාතා හගවතො වුලලපිතු
 පුත්තො; සුමොදනො සුමොදනො අසුමොදනො මොතොද
 නො අමිතො. භොති ඉමෙ පච්ඡා භාතරො අමිතාචි නාම දෙවි
 තෙසං. හතිති නිසංඝේරො තස්සා පුත්තො තථාගතො ච නන්ද
 ථේරො ච සුරාධිදායස්ස පුත්තො මහානාමො ච අනුරුච්ඡේරො
 ච සුමොදනස්ස ආනන්දස්සේරො අමිතොදනස්ස සො හගවතො
 කපිලස්සා මහානාමො මහාලංකතරො සංකදානාමි අරියසාවකො.
 දිව්‍යජාතොති මස්සං සංකදානාමි ඵලප්පතනිතො පටිසාය නිරන්තරං
 ජානාමිති දස්සෙති. ලොකධම්මානි ලොහසංඛාතධම්මා; නානප්පකා
 රකං ලොහංසෙව සංඛාය විදති ඉතරෙසුපි මිසු එසෙව නායො. සම්
 සාද්ධං නිසංගතිති බෙපෙති නිසංගති; ඉදං හි පරිසාද්ධං නාම
 “සංඛං හත්තිකායං පරිසාද්ධිස්සා සංඛං රථිකායං සංඛං පක්කිකායං
 පරිසාද්ධිස්සා ජීවිතනංසෙව නං අගගහස්සති” හි එත් ගහණේ
 ආගතො. “අනිප්පසඤ්ඤා භික්ඛුවෙ භාට්ඨා ඛුල්ලිකතා සංඛංකාම
 රාහං පරිසාද්ධිති” හි එත් බෙපෙන. ඉධාපි බෙපෙනෙයෙව අභිප්පෙ
 තො-හෙත වුත්තං පරිසාද්ධිස්සානි බෙපෙතිති. සෙත මෙ එකදු
 ලොකධම්මාපිති යෙන මස්සං එකස්මිං කාලෙ ලොකධම්මාපි
 විත්තං පරිසාද්ධි නිව්චන්තිති පුච්ඡති; අයං කිර රාජා සංකදානාමි
 මගෙන ලොහදෙසපොහා නිරවසෙසා පතියනාතිති සඤ්ඤා
 අහොසි අප්පතිණ්ථි පෙ අප්පතිති ජානාති අප්පතිණ්කං උපා
 දය පතිණ්කමි පුන පච්ඡෙනො වාචනනාතිති සඤ්ඤා හොති අරිය
 සාවකස්ස එවං සඤ්ඤො උප්පජ්ජතිති. ආම උප්පජ්ජති කස්මො
 පණ්ණන්තියං අකොට්ඨකතා අයං කිලෙසො අසුකමග්ගවණ්ණානි
 ඉමිස්සා පණ්ණන්තියා අකොට්ඨස්ස හි අරියසාවකස්සමි එවං හොති
 කිං තස්ස පච්චෙකඛණ්ණා නත්ති අපි සා පන සංඛෙසං අපරි
 පුණ්ණා හොති එකො හි පතිණ්කිලෙසමෙව පච්චෙකඛති එකො
 අවසිංචකිලෙසමෙව එකො මග්ගමෙව එකො ඵලමෙව එකො
 නිබ්බානමෙව ඉමාසු පන පච්ඡ පච්චෙකඛණ්ණාසු එකං වා වෙ
 වා නො ලඛං ඵ්ථවති ඉති යස්ස පච්චෙකඛණ්ණා අපරිපුණ්ණා
 තස්ස මග්ගවණ්ණිලෙසපණ්ණන්තියං අකොට්ඨකතා එවං හොති
 සො එව වො හෙති සොසෙව ලොහො දෙසො මොහො තව සන්තා

* සංකොතෙව.

පෙන අපවතිණෝ කිං පන පතිණසැද්දේ හොතිති දසෙය්හි; ගො ම භි
 ගොති සො තුය්හං ලොහදෙසමොහධමෙවා; කාමෙති දුට්ඨෙයි කාමෙ; න
 පරිභුජෙය්හාසි මයං විස පබ්බජෙය්හාසිති දසෙය්හි. අපසන්සාදති
 පරිත්තාසුඛා; බහුදකඛාති දිසධමමිකසමපරාසිකඋපායාසතිලෙසොසෙවෙත්ථ
 බහු කං; බහුසාසාසාති දිසධමමිකසමපරාසිකඋපායාසතිලෙසොසෙවෙත්ථ
 බහු; ආදිනමොති දිසධමමිකසමපරාසිකඋපද්දවො; එසෙ තිසොනාති
 එතෙසු කාමෙසු අයං ආදිනමොසෙව බහු; අය්හාදෙ පන තිමපනනං
 උපනිධාය සාසපො විස අපෙසා පරිත්තකො. ඉති වෙයි මහානා
 මාති මහානාම එවමෙයි අරියසාමකස්ස යථාභුතං යථාසභාවං සමමා
 නසෙන කාරණෙන පසද්දොස සුට්ඨි දිසං හොතිති දසෙය්හි. තත්ථ
 පසද්දොසාති විපස්සනාසද්දොස; ගොසා මග්ගවස්සද්දොසොති අපේවා.
 ගො මාති සො එවං මග්ගවසෙන දිසකාමාදිනමො අරියසාමකො;
 ඩිතිසුඛාති ඉමිනා සප්පිතිකාති වෙ කුසානාති දසෙය්හි; අසද්දො
 මා නගො සහනානරනාති තතො වා කුසානවසනො සහනනරා
 අසද්දො උපරිකුසානවසනෙව මග්ගවසව; තෙව නාම අනාවචිචි කාමෙ
 සු ගොතිති අථ බො සො වෙ මග්ග සට්ඨිප්පකිංසා සිතොපි අරියසාම
 කො උපරි කුසානානං වා මග්ගානං වා අනාගිනනනා තෙව නාම කං
 මෙසු අනාවචිචි ගොති අනාවචනො අනාගොගොන ගොති සාවචන
 නො සාගොගොසෙව ගොති කසමා චතුතිකුසානෙති විකුසුමනප්පහා
 නස්ස මිති මග්ගෙති සමුදෙජ්ජප්පහානස්ස අභාවා, මග්ගමි බොති න
 කෙවලං තුලෙහව අථ බො මග්ගමි; සුබෙබ්බ සමෙබ්බාධාති මග්ග
 සමෙබ්බාධනො පඨමනරමෙව; පසද්දොස සුද්දිසං අගොසිති එත්ථ ගිරො
 ධා * නාමකා පජහනපසද්දො අධිපෙපනා; ඩිතිසුඛං නාස්සමනෙති
 සප්පිතිකාති වෙ කුසානාති න පටිලභි; අසද්දො මා නගො සහනානර
 නති ඉධ උපරි කුසානවසනෙව එතනාරො ච මග්ග අධිපෙපනා; පච්ච
 සද්දොසිනාති පටිසද්දො අකාසිං; ඩිකමිදාහං මහානාම සමසනාති
 කසමා ආරඨං අයං පාටිඡයකො අනුසඤ්ඤා ගොසා කාමානං
 අය්හාදෙපි ආදිනමොපි කමිතො නිසාරණං න කමිතං නං කපෙතුං
 අයං දෙසනා ආරඨා කාමසුඛල්ලිකානුසොගො වා එකො අනොනා
 අත්තතිලමානුසොගො එකො ඉමෙති අන්තෙති මුත්තං මම සාස
 නනති උපරි ඵලසමාපත්තිසිසෙන සකලසාසනං දම්සානුමි අයං
 දෙසනා ආරඨා. ගිඤ්ඤාමෙ පබ්බජනෙති තස්ස පබ්බතස්ස ගිඤ්ඤ
 සද්දිසං කුටං අත්ථ තස්ස ගිඤ්ඤාමොති චුට්ඨිති ගිඤ්ඤා වා තස්ස
 කුමටස්ස නිවසනාතිති ගිඤ්ඤාමොති චුට්ඨිති; ඉසිගිලිපසෙය්හි ඉසි
 ගිලිප සිතස්ස පසෙස; කාලසිලාසනාති කාලවණණ්ඩිපාසානෙ; උසි
 හසිකා ගොසන්තිති උචිතා දෙව † ඩිතුකා ගොනති අතිසිත්තා; කිම

+ උචිතොති. * ගිරොධාවතා

කාමමිත්තානි උබ්භවිකාදිනා අත්තනො උපක්කමෙන නිබ්බන්ධිතා ;
 නිගණ්ඨො ආමුෂොති අකුඤ්ඤා කාරණං වහන්ස. අසංකප්පානා නිග
 ඤ්ඤා උපරි බිට්ඨිසු ; සබ්බසංකාරා සබ්බදසංකාරීති සො අවහාකං
 සන්ථා අතිකානාගතපච්චුප්පනාං සබ්බං ජානාති පස්සාතිති දසෙස
 ති ; අසම්මෙසං ඤාණදසකං සම්මානාතිති සො අවහාකං සන්ථා
 අපරිසෙසං ධම්මං ජානන්තො අපරිසෙසං වා තං ඤාණදසකං
 පටිජානාති ; පටිජානන්තො ච එවං පටිජානාති, චරන්තො ච මෙ
 තිථිතො ච - පච්චුප්පිතනාති - තත්ථ සමානාති නිවං ; සමිත්තානි
 තස්සෙව චෙවචනං ; කිං පන තුලෙහ ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාද
 එත්තකං වා දුක්ඛං නිජ්ඣන්තනාති ඉදං භගවා පුරිසො නාම යං
 කරොති තං ජානාති විසතිකුතාපණේ ඉණං ගහෙත්වා දස දසා
 දස මෙ දිනනා දස සිතාති ජානාති තෙසි දසා සබ්බං දිනනානාති
 ජානාති බෙත්තස්ස තතිසහාගං ලායිත්වා එකො භාගො ලායිතො
 මෙවසිඨාති ජානාති සුත එකං ලායිත්වා මෙ ලායිතො එකොවසි
 ඨොති ජානාති තස්මිම්පි ලායිතෙ සබ්බං නිවසිතනාති ජානාති එවං
 සබ්බකිවෙච්ඡ කතව අකතව ජානාති තුලෙහිපි තථා ඤාතබ්බං
 සියාති දසෙසති. අකුසලානං ධම්මානං සමානාති ඉමිනා අකුස
 ලං පතාය කුසලං භාවෙත්වා සුඛතො පත්තො නිගණ්ඨො නාම
 තුලාකං සංසතො අසීති පුට්ඨති ; එවං සමාගති තුලාකං
 එවං අජානනභාවෙ සති ; දුශ්ශුති පුද්දවාරා ; ලොකිකපාණිනොති
 පාණේ ජීවිතා වොදොපෙනො ලොභිනෙන චක්ඛිතපාණිනො ;
 භාණං සිංහන්තස්ස පි ලොභිනෙන පාණි චක්ඛියති සොපි ලොභිත
 පාණිනෙව වුවති. කුරුරකමිත්තානි දුරුණානිවං ; මාතරි
 පිකරි ධම්මසමණවුත්තාදිසු ච කතාපරාධා ; මාග්ගිකාදසො වා
 කාසවලකච්චො. න මො ආමුෂො නොනමාති ඉදං නිගණ්ඨා අයං
 අවහාකං වාදෙ දෙසං දෙති මයම්පිස්ස දෙසං ආරොපෙස්සාමාති
 මඤ්ඤමානා ආරභිංසු තස්සන්තො ආවුසො ගොතම සථා කුසෙහ
 පණිතවිවරානි ධාරෙන්තා සාලම්බොදානං තුල්තො දෙවිච්චො
 නාචණ්ණනායං ගඤ්ඤාපියං වසමානා සුබෙන සුබං අධිගමිත්ථ න
 එවං සුබෙන සුබං අධිගන්තබ්බං සථා පන මයං උකතුට්ඨප්පධා
 නාදිති නානාසකාරකං දුක්ඛං අනුභවාම එවං දුක්ඛෙන සුබං අධි
 ගන්තාමානාති. සුබෙන ම ආමුෂොති ඉදං සචෙසුබෙන සුබං අධිග
 නන්තො සියා රාජා අධිගමිත්තොසීති දසනන්තො වුත්තො. තත්ථ
 මාග්ගොති මගධරාජස්ස ඉස්සරො ; සෙනිසොති තස්ස නාමං ; සිම්බි
 ති අත්තභාවස්ස නාමං ; සො තස්ස සාරභුතො දස්සනිසෙස්සා පාසා
 දිකොති අත්තභාවසමිඨියා බිම්බිසාමොති වුවති. සුබමිත්තානි
 ඉමානි ඉදං තෙ රඤ්ඤා නිසු පාසාදෙසු තිවිධවයෙති නාමකෙති
 සථිං සච්චන්තං අනුභවිතං සකියා වදන්ති. අමානි එකාසෙන
 සහසා ; අසමිත්තානි සහසං කාමා අපච්චෙවකන්ති යථා

පව්වාරොපෙතීති ක්‍රියාධි බොසි ඉන්ද්‍රියානං ආපතනිං ආපනේනා
 තං පටිකරොගීති එවං පටිආරොපෙනි, අසංකෘතාසංකෘතං පටිමර
 තීති අසංකෘතා කාරණෙන වචනෙන වා අසංකෘතං කාරණං
 වචනං වා පටිවිජ්ජාදෙනි ; ආපතනිං ආපනෙනාසීති වුත්තෙන කො
 ආපනෙනා කිං ආපනෙනා කිසිමිං ආපනෙනා කං හන්ථ කිං
 හන්ථාති ව'වදති. එවරුපං කිසි තයා දිඨන්ති වුත්තෙන න සුභාමිති
 සොත්තං වා උපනෙති. **ඛණ්ඩානුමානං අපනාමෙතීති** ඉතිං නාමං
 ආපතනිං ආපනෙනාසීති පුඨො පාටලිපුත්තං ගතොමිතිති වතී
 පුත්ත න තච පාටලිපුත්තනාමනං පටිජාම ආපතනිං පුච්ඡාමාති
 වුත්තෙනා තෙනා රාජගහං ගතොමිතිති රාජගහං වා යාති ආනම
 හන්ගහං වා ආපතනිං ආපනෙනාසීති තත්ථ සුකරමංසං 'උඞ්ඞන්ති
 ආදීති වදනෙනා කථං බහිසි විකප්පති අපනෙති ; අත්තනො
 මසිසාස න සම්පාසනී * ති ආචුචො යං යුතිං වසසි කිං නිසා
 ය වසසිති වා යං යං යං වදෙසි මයා එය ආපතනිං ආපජ්ජ
 නෙනා දිඨොති යං තත්ථං යමයෙ කිං කරොසි අයං කිං
 කරොති කත්ථං කං අහොසි කත්ථං අයන්ති වා ආදීනා නායෙන
 වරියං පුඨො සුචොදෙයො කෙථංගු න සකෙකාති නත්තාවුසොති
 ආචුචො තොසු සොලසසු ධරෙමසු අත්තනාප අත්තනා එවං
 අනුමිතිනාමනන් එවං අත්තනාප අත්තනා අනුමෙතෙතො යුලිත
 තෙතො තීරෙනතෙතො ; පව්වමෙකතිනාමනති පව්වමෙකතිතෙතො ;
 අසංකෘතනානුමිතනාති දිවාර රත්තෙපි සිකුනෙනන රත්තෙව
 දිවාර මි කුසලෙසු ධරෙමසු සිකුනෙනන පිතිපාමොජ්ජමෙව උප්පා
 දෙනබ්බන්ති අනො. අමෙජ්ජ පා උදපනෙතති පසනෙන වා උදක
 භාජනෙ; මුඛනිමිතනනති මුඛපටිඛිමං ; ජජන්ති ආගන්තුකරජං ;
 අඛණ්ණන්ති තත්ථ ජාතකං ගිලකං වා පිලිකං වා , සංඛෙඛිමෙ
 සාපනෙ අකුසලෙ ධරෙමම පටිජාණති ඉතීනා සංඛපභානං කෙථෙසි
 කථං එතතකා අකුසලා ධරො පඤ්චතස්ස නානුච්ඡිකාති පටි
 සංඛානං උඤ්ඤාදයනො හි පටිසංඛාපභානං කථිතං හොති සීලං
 පදඨානං කතා කසිණපටිකමං ආරභිතා අඨාසපාපතනියො නිබ්බ
 තෙනන්තස්ස විකාශනාපභානං කථිතං සංඛපතනි පදඨානං
 කතා විපස්සනං වච්චේනන්තස්ස නදසිංසපභානං කථිතං විපස්ස
 නං වච්චේයො ලග්ගං භාවෙනන්තස්ස සමුච්ඡේදපභානං කථිතං එලෙ
 ආගතෙ පටිපස්සන්තපභානං නිබ්බානෙ ආගතෙ නිස්සරණප
 භානනති එවං ඉමෙයමිං සුත්තෙක සංඛාපභානං කථිතං හොති ඉදං
 හි සුත්තං භීදාග්‍රාපාතිමොකං නාමාති පොරාණා වදන්ති ඉදං

* අපදගොන සමුදායකිති.

දිවසස්ස නිකඛන්තුං පච්චවෙකඛිතඛං පානො වසනථානං පච්චිසිත්ථා නිසිනොන්ත ඉවෙ එත්තකා කිලෙසා අප්පි නුඛො මිඤ්ඤානප්පිති පච්චවෙකඛිතඛං සවෙ අප්පිති පස්සති තෙසං පභානාය වායමිතඛං නො වෙ පස්සති සුපඤ්ජනොස්මිති අත්තවනොන භවිතඛං භත්තකිදම් කත්ථා රතනිට්ඨානො දිදාඨානො වා නිසිදිත්ථාපි පච්චවෙකඛිතඛං සායං වසනථානො නිසිදිත්ථාපි පච්චවෙකඛිතඛං නිකඛන්තුං අසකෙකානොන්ත වෙ වාගේ පච්චවෙකඛිතඛං වෙ වාගේ අසකෙකානොන්ත පන අවස්සං එකවාරං පච්චවෙකඛිතඛං අපච්චවෙකඛිතුං ආ වට්ඨන්ති වදන්ති සෙසං සබ්බජ්ජුත්තානමෙවාති.

අනුමානසූත්තං පච මං.

එවමෙසුඤ්ඤානි වෙතොතිලසුත්තං ; නත්ථ වෙතොතිලාති විත්තස්ස එච්ඡාචා කච්චරභාචා බාණුකභාචා ; වෙහසො විනිබ්බාති විත්තං බ්බාත්ථා මුඛිං කත්ථා විස ගණන්තරිති. වෙනසො විනිබ්බාති ; වුඤ්ඤාති ආදිසු සිලෙන වුඤ්ඤාති මගෙන විජ්ජුත්ථි නිබ්බානෙන වෙසුඤ්ඤා සිලසමාධිති වා වුඤ්ඤාති විපස්සනාමගෙන විජ්ජුත්ථි ඵලති බ්බානෙති වෙසුඤ්ඤා. සඤ්ඤි කංඛතිති සජ්ජ සරිරෙ වා ගුණෙ වා කංඛති ; සරිරෙ කංඛමානො වත්තංසවරලකඛණපතිමණ්ණිතං නාම සරිරං අභිනුඛො නප්පිති කංඛති ගුණෙ කංඛමානො අත්තා නාගතපච්චප්පනාන්තනසමත්ථං සබ්බසුඤ්ඤානසුඤ්ඤා අප්පි නුඛො නප්පිති කංඛති. විවික්ඛිත්ථිති විවිනනොතා විවිනනොතා නිව්ඡති දුක්ඛං ආපරුහි විනිවේජ්තුං න සකෙකාති ; නාධිමුච්චන්ති එවමෙන නති අධිමොක්ඛං න පටිලභති ; න සමපඤ්ඤන්ති ගුණෙති මහරත්ථා නිබ්බිච්චිත්ථිත්ථා වෙන පසිදිතුං අනාවිලො භවිතුං න සකෙකාති ; ආනාසාසාති කිලෙසසන්තාපවිරියකරණත්ථාය ; අනුසොගාසාති සුනප්පුනසොගාය ; සානවමාසාති සත්තත්ථිසාය ; සධානාසාති පදග නත්ථාය ; අසං පඤ්ඤො වෙතොතිලාති අයං සඤ්ඤි විවික්ඛිත්ථා සංඛාතො පඤ්ඤො විත්තස්ස එච්ඡාචො ; එවමෙනස්ස හිකුළුනො අප්පඤ්ඤො භොති. ධම්මෙති පරියන්තධම්මෙ ව පටිවෙධධම්මෙ ව ; පරියන්තධම්මෙ කංඛමානො තෙපිටකමුච්චවනං වතුරාසිතිසහස්ස ධම්මකඛාතිති වදන්ති අභිනුඛො එතං නප්පිති කංඛති පටිවෙධ ධම්මෙ කංඛමානො විපස්සනානිසුඤ්ඤා මගො නාම මගනිසුඤ්ඤා ඵලං නාම සඤ්ඤාසංඛාරපටිතිසුඤ්ඤා නිබ්බානං නාමාති වදන්ති තං අභිනුඛො නප්පිති කංඛති. සංඝෙ කංඛතිති සුපටිපනොති ආදිනං පදනං වසෙන එවරූපං පටිපදං පටිපනොති.

වනනායො වනනායො වනනායො ඵලධානි අභිනානං සුගගලානං සමුහ
 භූතො සමෙකො නාම අපච්ඡිනුමො නාපච්චිති කංඛති ; සිත්තංස කංඛ
 මානො අධිසිලසිකො නාම අධිවිත්තඅධිපඤ්ඤාසිකො නාමානි
 වදන්ති සො අපච්ඡිනුමො නාපච්චිති කංඛති ; අසං පවමොති අයං
 භවුහමවාරිසු කොපසංඛාතො පවමො විත්තංස ඵඨිභාවො කව
 වරහාවො බාණුකභාවො ; විනිබ්බෙසු කාමෙති වජ්ජකාමෙපි
 කිලෙසකාමෙපි ; කාමෙති අත්තනො කාමෙ ; රුපෙති බහිධා
 රුපෙ ; ඝාචදක්ඛනති යත්තකං ඉවත්ති තත්තකං ; උදරාවදෙහ
 කනති උදරසුරං ; තං හි උදරං අවදෙහනතො උදරාවදෙහක
 නති චුවති ; සෙසාසුමනති මවපිසුබං ; උතුසුබම. එසසුම
 නති යථාසපෙරිවත්තකං සයත්තංස දක්ඛණ් පසොනවාමපසොන සු
 බං හොති එවං උපපන්නසුබං ; මිඛසුමනති නිදාසුබං ; අනුසුතොති
 සුත්තපසුතො විහරති ; පතිධායාති පතිධායා ; සිලෙකාති ආදිසු
 සිලනති වතුපාරිසුතිසිලං. චනනති වතසමාදානං ; නසොති තප
 වරණං ; මුහමමිසොති මෙට්ඨනවිරති ; දෙවො මා භමිසොමිති ;
 මහසකුඛදෙවො වා හවිසොමි ; දෙවකුඛදෙවො මාති අපෙප
 සකුඛදෙවෙසු වා අඤ්ඤතරො ; ඉඨිපාදෙසු ජන්දං නිසොස පව
 තො සමාධි ඡන්දසමාධි ; පධානභූතා සංඛාරා පධානසංඛාරා ;
 සමනනායොති තෙති ධර්මෙති උපෙතං ; ඉඨියා පාදං ඉඨිභූතං
 වා පාදන්ති ඉඨිපාදං ; සෙසෙසුපි එතෙව නායො අයමෙත්ථ සං
 ඛෙපො විජාරො පන ඉඨිපාදවිහරෙහ ආගතොයෙව විසුතිමග්ග
 පනංස අත්තො දීපිතො. ඉති ඉමෙති වතුති ඉඨිපාදෙති විකුමනන
 පනනාං කවිතං. උසොසාල්භිසෙව පවමිති තත්ථ උසොසාල්භිති
 සංඛත්ථ කත්තබ්බවිරියං දසොති ; උස්සොල්භිසොත්ථරසංඛිසම
 නනායොති පවතොතිලපහානාති පවතිනිබ්බතිපහානාති ව
 තනායො ඉඨිපාද උසොසාල්භිති එවං උසොසාල්භිසා සම් පණ්ණරසති
 අමෙහති සමනනාගතො. භබ්බොති අනුරුපො අනුච්ඡවිතො ;
 අභිනිසිදිදායාති ඤ්ඤොන කිලෙසභෙදය ; සමෙකාධායාති වතුම
 ග්ගසමෙකාධාය ; අනුපාතරසොති සෙධාය ; සොමනෙමිසොති
 වතුති සොමනෙමිසො අරහත්තංස ; අධිකමායාති පටිලාභාය ;
 සෙසායොමිති මවමෙත්ථ නිපාතො ; ටිති සම්භාවනත්ථ. උගසෙ
 ටපි සෙසායොමිති නිකුමෙති දසොති. කුක්කුමිසා අණ්ඩාති
 ඉති වා දස වා වාදස මාති එත්ථ කිවාපි කුක්කුමියා වුත්තපසකා
 රතො උගනාධිකානිපි අණ්ඩාති හොනති වචනසිලිඨිතංස පන
 තං වුත්තං එවං හි ලොකෙ සිලිඨං වචනං හොති. කානාමිසුති
 තාති අසු හවෙසුනති අත්තො ; කුක්කුමිසා සමමාදාසිසාමිති
 යාය ජනොත්ථියා කුක්කුමියා ජනෙති පසාරෙත්ථ ජනං. උපරි

සයනායා සටමා අධිසයනානි ; සමමා සමිසෙදිනානි කාලන
 කාලං උද්ධං ගණනාපෙතනිසා සුච්ඡු සමනතතො සෙදිනානි උස්මි
 කතානි ; සමමාසමිසාමිසානිති කාලන කාලං සුච්ඡුසමනතතො
 හාවිතානි ; කුකකුටාකං ගාහාමිතානිති අපේ. තිව්ව පාසා කුක
 කුමිසානි තසා කුකකුටියා ඉධ තිව්වකිරියාකරණෙන අපමාදං
 කතා තිව්ව න ඵලං ඉදං උපපජ්ජය. අපමා ගබ්බාම ගෙන
 අපමා තෙ කුකකුටිපාතකා වුකතතසෙන සොඤ්ඤා අභිති
 මිතිජ්ජකුං ගබ්බාම තෙති යසමා තාස කුකකුටියා ඵලං තිහ
 කාරෙති තානි අණ්ඩානි පරිපාලියමානානි න සුතති ගොනානි
 යොපි තෙසං අලලසිනෙතො යොපි පරියාදනං ගච්ඡති කපාලං
 තනුකං ගොති පාදනබසිබා ව මුඛකුණකිකව බරං ගොති සසමි
 පරිපාකං ගච්ඡති කපාලස්ස තනුකතා බති ආලොකො අනෙතා
 සඤ්ඤායති තිසමා වරං වත මයං සංකුචිතගජ්ජපාද සමිමාමි සමි
 මි අයම බති ආලොකො ඊසානි ඵළ්ලති නො සුච්ඡිතාරො
 හමිසානිති නිකුමිකුකාමා හුමා කපාලං පාදෙන පතරනානි
 භිවං පසාරෙනානි තතො තං කපාලං වෙධා හිජ්ජති අපි තෙ
 පකෙති විචුතතතා තංබණානුරූපං වරවතතා නිකුමනානිසෙව
 නිකුමිති, ව ගාමකෙබ්බතං උපසොගයමානා විවරනා. මමමෙ
 මමෙති ඉදං මපමමසපපිපාදනං ; ඵලං අපේන සංසමෙකුමා
 පටිදිතබ්බං. තසා කුකකුටියා අණ්ඩපු තිව්වකිරියාකරණං විය
 ති ඉමස්ස භිකුමනො උසොඤ්ඤිපණ්ණරසෙති අමෙහති සමනතා
 ගාහාමෙ, කුකකුටියා තිව්වකිරියාසමපාදනෙන අණ්ඩානං අසුති
 හාමෙ විය පණ්ණරසමසමනතාගතස්ස භිකුමනො තිව්වකුපස්ස
 නාසමපාදනෙන විපස්සනාඤ්ඤාස්ස අපරිහානි තසා තිව්වකිරියා
 කරණෙන අණ්ඩානං අලලසිනෙතපරියාදනං විය තසා භිකු
 මනො තිව්වකුපස්සනාසමපාදනෙන හවතතානුගතනිකනානිසි
 තෙහපරියාදනං අණ්ඩකපාලානං තනුහාමෙ විය භිකුමනො අවි
 ජ්ජකුමකොසස්ස තනුහාමෙ කුකකුටිපොතකානං පාදනබකුණක
 කානං ඵමිබරහාමෙ විය භිකුමනො විපස්සනාඤ්ඤාස්ස තිකු
 බරවිපසනතතාමෙ කුකකුටිපොතකානං පරිණාමකාලො විය
 භිකුමනො විපස්සනාඤ්ඤාස්ස පරිණාමකාලො වධිතිකාලො
 ගබ්හගහණකාලො, කුකකුටිපොතකානං පාදනබසිබාය වා මුඛ
 කුණකෙන වා අණ්ඩකොසං පදමෙකුමා පකෙබ්බ පජ්ජායෙකුමා
 යොඤ්ඤා අභිතිමිතිදකාලො විය තසා භිකුමනො විපස්සනා
 ඤ්ඤාං ගබ්හං ගණ්ඨාපෙකුමා විවරනාසස්ස තජ්ජකං * උතුසපායා
 වා හොජ්ජාසපායං වා පුගලසපායං වා බිච්ඡිකුමකසපායං වා
 ලකුමා, ඵකාසෙන නිසිතාසෙව විපස්සනං වධිතිතාසස්ස අනු

* තජ්ජකං-තජ්ජාතිකං-

සුඛබ්බාදිගතෙන අරහත්තමගෙහන අවිජ්ජණ්ඩකොසං පදලේඛිං
 අභිඤ්ඤාපතො පසාරෙඤ්ඤා පපෙඤ්ඤා සොඤ්ඤා අරහත්තම
 ත්තායාලො චෙදිගබ්බො. සථං පන ඉක්කුටපොතකානං පරිණත
 භාවං ඤාමි මාතාපි අණ්ඩකොසං තිඤ්ඤා එවං තථාරූපස්ස භික්ඛු
 ගො ඤාණපරිපාකං ඤාමි සන්තාපි=

උච්ඡ්ඤ සිනෙහගතනො කුමුදංව සාරදිකං පාණිනා
 සන්තිමග්ගමෙව බ්‍රාහ්ම නිබ්බානං සුගතෙන දෙසිතං.

ආදිනා නයෙන මහාසථරණනාථාය අවිජ්ජණ්ඩකොසං පන
 රති සො ගාථාපරියොසාගෙන අවිජ්ජණ්ඩකොසං භිඤ්ඤා අරහත්තං
 පාපුණ්ඤා නතො පඨාය සථං තෙ ඉක්කුටපොතකා ගාමකො
 ත්තං. උපසංඝායමානා තස්ස තස්ස වරන්ති එවං අයමි මහාබිණ්ණ
 සථො නිබ්බානාරම්මණං එලියමාපන්නි අපෙඤ්ඤා සම්මාරාමං උප
 ඤායමාගෙන විවරති. ඉති ඉමෙමි සුතෙන වත්තාරි පහානාති
 කපිතාති කථං චෙතොබ්බානං භි චෙතොවිනිබ්බානංව පහානෙන
 අවිසංඛාපහානං කපිතං ඉතිපාදෙති විකාමිකනපහානං මග්ග
 ආගතෙ සමුච්ඡේදපහානං එලෙ ආගතෙ පටිපාසාසම්පහානං
 අසංසං සබ්බස්මි උත්තානස්මෙව්වති.

මෙ ගො බි උ සු ත්තං ඡ ං.

එවිමෙමසුනනති වනපස්සපරියායං; තස්ස චන්ද්‍රපස්සපරියායනති
 වනපස්සකාරණං වනපස්සදෙසනං වා; චන්ද්‍රපස්සං උපනිසාය
 විහරතිති මනුෂ්‍යපාරාතිකතනං වනසණ්ඩසෙනාසනං නිසාය
 සමණධම්මං කතොනො විහරති; අනුපඤ්ඤාති ආදිපු පන පුඤ්ඤ
 අනුපඤ්ඤා සතිනං උපනිසාය විහරතොපි න උපඨාති පුඤ්ඤ
 අස්මාසිතං විතනං න සමාධිසති පුඤ්ඤ අපරිකම්මා ආසවා න
 පරිකම්මං ගමන්ති පුඤ්ඤ අනනුපපන්න, අනුත්තරං සොගතොම
 සංඛාරානං අරහත්තම න පාපුණ්ඤාති අපෙඤ්ඤා චිත්තිපඤ්ඤාදාති
 ජිවිතසමාරා; සමුදායෙනනිබ්බාති සමාගරිතස්මා; කසිපෙන සමු
 දායවිජ්ජන්ති දුකොන උපපජ්ජන්ති; රජ්ජ.භාගං වා දිවසභාගං
 වා රත්තිකොඨාසෙ වා දිවසකොඨාසෙ වා; එස්ස වරන්තිනා
 මග පටිසංචිකමාගෙන ඤාමි රත්තිඤ්ඤාවං පක්කම්මනිබ්බං.
 රත්තිං චණ්ඩවාලාදිනං පරිපඤ්ඤා සති අරුණ්ණගමනං. ආගමෙ
 තබ්බං දිවසභාගෙ ඤාමි දිවා පක්කම්මනිබ්බං දිවා පරිපඤ්ඤා සති
 පුරියස්සගමනං ආගමෙතබ්බං. සංඛාපිති එවං සමණධම්මස්ස අති
 ජායනභාවං ජාතිනි, අනන්තරවාසෙ සංඛාපිති එවං සමණධ

විකිතිකුං අසකොනොනො අනුපබ්බජිතො එවං පබ්බජිතවිපිමං
 පබ්බජිතදිවසනො පඨාය උජුකෙති අකබ්භි න ඔලොකෙති පරිස
 ම්පෙකි භාසනො ව මහාචාරසුනා පහරනො විය ආපායී
 කො දෙවදතෙතාති ආදීති භාසනීති එවං අයමි රාජා දෙ
 වදතෙතන භිනොනා තසමා එවමකාසි අථ හගවා යථා අයං
 රාජා මයා පස්සෙ පුච්ඡිතෙ න කථෙතීති වතතුං න ලභති
 යථා ව භාසිතස්ස අන්තං න ආජානාති එවමස්ස කථෙස්සා
 මිති තස්සානුවජ්චිකං කථෙහොනා යථාචාදිකොති ආදිමාහ
 කථා න කොන වි ලොකෙ විශායහ නිබ්බිති ලොකෙ කෙ
 නාපි සසිං විශාසිකකථාං න කරොති න විවදති තථාගතො
 කී ලොකෙන සසිං න විවදති ලොකො පන තථාගතෙන
 සසිං අනිට්ඨානි වුතෙන නිවචනාති වදමානො දුක්ඛං අනත්තං-
 අසුභනති වුතෙන සුභනති වදමානො විවදති තෙනෙවාහ “නාහං
 භික්ඛුවෙ ලොකෙන විවදමි ලොකො භික්ඛුවෙ මයා විවදති”
 නි. තථා “න භික්ඛුවෙ ධම්මවාදී කෙනාපි විවදති අධිමමවා
 දී ව ඛො භික්ඛුවෙ විවදති” නි. සඨාති යෙන කාරණෙන;
 කාමෙහිති වජ්ජකාමෙහිපි කිලෙසකාමෙහිපි, නං ආහමණනති
 තං බිණ්ණසව්වාහමණං; අකථාකම්මාති නිබ්බිතිවිජිත්තං; ජිනන
 කුසකුමුචනාති විපට්ඨසාරකුසකුමුචස්ස මෙව හථපාදකුසකුමුචස්ස
 ව ජිනනත්තා ජිනනකුසකුමුචං; හමාහමෙති පුනර්පුනහමෙ;
 ජිනපණීතෙ වා හමෙ පණීතො පි හමො වුධිපසනො අහ
 මොති වුච්චති. සසද්දාති කිලෙසසද්දා; කිලෙසායෙව වා
 ඉධ සද්දානාමෙන වුත්තා තස්මා යෙන කාරණෙන කාමෙහි
 විසංසුත්තං විහරන්තං තං ලොකෙ නිබ්බිවාදං බිණ්ණසව්වාහම
 ණං කිලෙසසද්දා නාහුසෙනති තං කාරණං අහං වදමිති
 අයමෙත්ථ අන්තො. ඉති හගවා අත්තනො බිණ්ණසව්වාහං දිපෙති-
 නිලාලෙකොති නිහරිතා කිලාපෙතා; නිමිසාබනාති නිසාබං;
 නාලාසිකනාති වලිහස්සං; නලාටෙ තිස්සො රාජියො දස්සො
 ඡනතා වලිහස්සං වුථාපෙතාති අන්තො. දණ්ඩමොලුබ්බාති
 දණ්ඩං උප්පිලෙතා; දණ්ඩමාලුබ්බාතිපි පායො. ගහෙතා පක්කා
 මිති අන්තො. අකුසලානොති නාමෙන අපාකටො එකො භික්ඛු;
 සො කීර අනුසංඝිකුසලො හගවතා යථා දණ්ඩපාණී න ජා
 නාති තථා මයා කම්මනාති වුතෙන කිත්තුවො හගවතා
 අවිකුසලස්සං කුසලා පසෙහා කම්මොති අනුසංඝිං ගහෙතා
 දසබලං යාපිත්ථා පස්සං ඉමං භික්ඛුසංඝස්ස පාකටං කරිස්සා
 මිති උඨායාසනා එකංසං උත්තරායසිං කත්වා දසනබ්බමුජ්ජලං
 අප්පලිමංගයෙ කිං වාදී පන භනො හගවාති ආදිමාහ. සමො

මි බු පි ණ්ඩි ක සු. නත ව ණ්ඩි නත.

භිදානනාති භාවනදුංසකමෙතඃ යෙන කාරණෙන යස්මිං කාරණේ
 සතිති අපේඛා. පපච්ඡන්දසංඛාති එත්ථ සංඛාති කොඨාසො
 පපච්ඡන්දසුති තුණ්ණාදිපිපපච්චපසුතතා සන්දසු සන්දසුන්දා
 මෙන වා පපච්චාසෙව චුතතා තසුමා පපච්චකොඨාසාති අ
 මෙත්ථ අපේඛා. සමුද්ධරනාති පටතනනාති; එත්ථ මෙ නිපජ්ඣ
 අභිනිපජ්ඣාබ්බනාති තස්මිං මාදයාසනනසංඛාතෙන කාරණේ සති
 පපච්ඡන්දසංඛාසමුද්ධරනාති එත්ථ එකාසනනවපි වෙ අභිනිපජ්ඣ
 නබ්බං අභිවදිතබ්බං අපේඛාසෙනබ්බං නජට්ඨි අපේඛා. තත්ථ
 අභිනිපජ්ඣාබ්බනාති අභං මමාති අභිනිපජ්ඣනබ්බං; අභිවදිතබ්බ
 නාති අභං මමාති වත්තබ්බං; අපේඛාසෙනාබ්බනාති අපේඛාසෙ
 නා ගිලිනා පරිනිඨපෙනා ගහෙනබ්බපුතතා; එතෙනෙත්ථ ත
 ණ්ණාදිනාසෙව අපපච්චනාති කපේඛා. එසෙවනෙනාති අයං අභි
 නිපජ්ඣනාදිනා නජට්ඨාමොව රාහානුසයානං අනෙතා; එසෙව නයො
 සබ්බත්ථ. දණ්ඩාදනාදිසු පන යාය වෙනනාය දණ්ඩං ආදියති
 යා දණ්ඩාදනං යාය සත්ථං ආදියති පරාමසති, මත්ථකපපතතං
 කලහං නානාගාගපපතතං විග්ගානං නානාවාදපපතතං විවාදං
 තුලං තිනාති එවං පටතනං තුලං තිං පියසුසුසුකරණං පෙසු
 සුසුසු අයථාසභාවං මුසාවාදං කරොති යා මුසාවාදොති වෙදි
 තබ්බා. එසෙත්ථනාති එත්ථ මාදසසු ආයතනනසු එතෙ කිලෙසා
 හි උපපජ්ජමානාපි මාදස ආයතනනාති නිසංස උපපජ්ජනාති නිරු
 ජ්ඣමානාපි මාදසසු ආයතනනෙසුසෙව නිරුජ්ජකති එවං යත්ථ
 පපනා නත්ථෙව නිරුඬා භොනාති සමාසමත්ථො සමුදයසවච
 පසෙතන දිපෙනබ්බො. “සා බො පනොසා තණ්හා කත්ථ උපප
 ජ්ජමානා උපපජ්ජති කත්ථ නිවිසමානා නිවිසතිති හි වනා යං
 ලොකෙ පියරුපං සාතරුපං එත්ථසා තණ්හා උපපජ්ජමානා
 උපපජ්ජති එත්ථ නිවිසමානා නිවිසති කිච ලොකෙ පියරුපං
 සාතරුපං වකුචුං ලොකෙ පියරුපං සාතරුපං” ති ආදිනා
 නයෙන මාදසසුසෙව ආයතනනෙසු තසංසා උපපනති ව නිරො
 ඪො ව චුතතා යත්ථෙව ව තණ්හා මාදසසු ආයතනනෙසු උපප
 ජ්ජනා නිබ්බානං ආගමෙ නිරුඬාපි ආයතනනෙසු පුන සමුද
 වාරස්ස අභාවතො ආයතනනෙසු නිරුඬාති චුතතා එවමිමෙපි
 පාපකා අකුසලා ධමමා ආයතනනෙසු නිරුජ්ජනාති වෙදිතබ්බා
 අථ වා සමායං අභිනිපජ්ඣනාදිනං අභාවොව රාහානුසයාදිනං
 අනෙතාති චුතතා එත්ථෙන රාහානුසයාදිනං අනෙතාති උච්ච
 වොහානර නිබ්බානෙන පාපකා අකුසලා ධමමා අපරිනෙසා නිරු
 ජ්ජනාති යං හි තත්ථ නජට්ඨි තං තත්ථ නිරුඬං නාම භොති
 සමාසමත්ථො නිරොධපසුසෙන දිපෙනබ්බො. චුතතංහෙතං “දුභි

කෙනෙහි යං විතකකං විතකෙනෙහි තදෙවාරමමණං පපචෝ පප චෙති. නනො නිදුනනනි එතෙති වකුරුපාදිති කාරණෙහි; සුභිසං පපවසඤ්ඤාසංඛාසමුද්ධරනනීති නං අපරිඤ්ඤානකාරණං පුරිසං පපවකොඨාසා අභිභවනනි තසා වා පවතනනනීති අජෝ. තත් එසාපෙදනාසඤ්ඤා වකුට්ඨිඤ්ඤාණෙන සහජාතා භොනනි විතකෙනා විඤ්ඤාණනතරාදියු සවිතකකවතෙනසු දඨබ්බො. පපවසංඛා පවනෙන සහජාතා භොනනි යදි එවං කසමා අතීතා නාගතගහණං කතනනි තඨා උපපජ්ජනතො යථෙව හි එත රහි වකුට්ඨාරිකො පපචෝ වකුට්ඨ රුපෙව " එසාපෙදනා සඤ්ඤාපිතකෙන ව පටිච්ච උපපනෙනා. එවමෙව. අතීතානා ගතෙසු වකුට්ඨිඤ්ඤායොසු රුපෙසු තසුපපතීං දසො නෙනා එවමාග. සොනමාමුසොති ආදියුපි එතෙව නයො. ඡඨ වාරෙ පන මනනනි භවබ්බවිතනං; ධම්මෙහි තෙභුමකධ්මා රමමණං. මනොවිඤ්ඤාණනනි ආවජ්ජනං වා ජවනං වා; ආව ජ්ජනෙ ගතීතෙ එසාපෙදනා. සඤ්ඤා විතකකා ආවජ්ජනසහ ජාතා භොනනි පපචා ජට්ඨසහජාතා භොනනි ජවනෙ ගතීතෙ සහවජ්ජනකං භවබ්බං මනං නාම භොනි තතො එසාපෙදයො සකොපි ජවනසහජාතාව මනොවාරෙ පන යසමා අතීතාදිකෙදං සබ්බමපි අරමමණං භොනි තසමා අතීතානාගතපට්ඨුපපනෙනසුති ඉදං යුතනමෙව.

ඉදනි වටං දසොනෙනා සො චනාමුසොති දෙසනං ආරහි එසාපඤ්ඤානනි. පඤ්ඤාපෙසසනීති එවං එසාපඤ්ඤානනි. පඤ්ඤාපෙසසනි දසොසසනීති අජෝ; එසනසො සබ්බත්. එවං ඉමසමි සනි ඉදං භොනනි වාදසායනනවසෙන සකලං වටං දසොනො ඉදනි වාදසායනනපටිකොපවසෙන විවටං දසො නෙනා සො චනාමුසො චකුට්ඨිං අසනනි දෙසනං ආරහි තත් වුතනනෙයෙනෙව අජෝ වෙදිතකො—එවං පඤ්ඤා විසා ජෙජ්ජනො ඉදනි සාවකෙන පඤ්ඤා කවිතොති මා නිකංඛා අනුවත් අයං හගවා සබ්බඤ්ඤානඤ්ඤානුලං ගතෙතො නිසිනෙනා ඉට්ඨමානා තමෙව උපසංකමිතො නිකංඛා භොඨාති උසො ජෙනෙනා ආකංඛමානා ව පනාති ආදිමාග. ඉමෙහි ආනාමරහිති ඉමෙහි කාරණෙහි; පපංවුපපනනිසා පාටියෙකකකාරණෙහි වෙව වටවිවටකාරණෙහි ව. ඉමෙහි පදෙහිති ඉමෙහි අකාරසමිති භවතෙහි; ඔජෙනෙහිති පාටියෙකකකාරණෙහි; පඤ්ඤානනි පඤ්ඤාවෙන සමනනාගතො; වතුහි වා කාරණෙහි පඤ්ඤානො ධාතුකුසලො ආයනනකුසලො පට්ටසාකාරකුසලො කාරණා කාරණකුසලොති. මනාපඤ්ඤානනි මගනෙන අජෝ මගනෙන

බිච්ඡෙ මහනාහි නිරුක්තියො මහනාහි පටිභානාහි පරිභානාහි මහාසංඝරාජාදියො පඤ්ඤාය සමනාගතො. සඨා හං මහාසංඝරාජාදියො සමනාහි යථා මහාසංඝරාජාදියො ව්‍යාකතං වා සකායං නාහි චුත්තං යථා මහාසංඝරාජාදියො තං ව්‍යාකතං අහමි තං එවමෙවං ව්‍යාකරෙය්‍යනාහි අනෙං. මධුපිණ්ඩිකාහි මහනාහි ගුලපුටි; බඬසත්තුගුලිකං වා. ආසෙවනාහි * ආසෙවනබ්බකං; සප්පිථා නිතමධුසකකාරාසු ඉදං නාමෙත් මජ්ඣං ඉදං බහුකානාහි න වත්තබ්බං සමයොජ්ඣතරං. මෙහිනෙකාහි විත්තකො; සංඝරාජාදියො. දබ්බජානිකො; පණ්ණිනසභාවො. කො නාමො අසනාහි ඉදං ථෙරො අනිසද්දකො අයං ධම්මපරියායො දසබලස්ස සබ්බඤ්ඤාතඤ්ඤෙනෙවස්ස නාමං ගණ්ඨාපෙස්සාමිති විනෙත්වා ආහ. නාමාහි සසමං මධුපිණ්ඩිකං විස මධුරො කසමං මධුපිණ්ඩිකපරියායොනෙව නං ධාරෙහිති වදති—සෙසං සබ්බත් උත්තානත්මෙවාති.

මධුපිණ්ඩිකාසුත්තං අංක 10.

එවමෙසුතනාහි වෙධා විතංගසුත්තං—තත් වෙධා කඤ්ඤා වෙධා කඤ්ඤාහි වෙ වෙ භාගෙ කඤ්ඤා; කාමමිහිනෙකාහි කාම පටිසංසුත්තො විතකො; ව්‍යාපාදවිහිනෙකාහි ව්‍යාපාදපටිසංසුත්තො විතකො; විහිංසාවිහිනෙකාහි විහිංසාපටිසංසුත්තො විතකො; එකං භාගනාහි අජ්ඣන්තං වා බහිධං වා ඔලාරිකං වා සුමුමං වා සලෙඛාපායං විතකොයෙව අකුසලපක්කිකො යෙවාහි තයොපි කාමව්‍යාපාදවිහිංසාවිතකො එකං කොඨාසමකාසිං. කාමෙහි නිසංඛො නෙකබ්බමපටිසංසුත්තො විතකො; නෙකබ්බමවිතකො නාම සො යාවපඨමජ්ඣානා වට්ඨති. අව්‍යාපාදපටිසංසුත්තො විතකො; අව්‍යාපාදවිතකො යො මෙත්තාසු බ්බහාගතො පඨාය යාවපඨමජ්ඣානා වට්ඨති. අවිහිංසාපටිසංසුත්තො විතකො; අවිහිංසාවිතකො යො කරුණාසුබ්බහාගතො පඨාය යාවපඨමජ්ඣානා වට්ඨති. දුග්ගිහං භාගනාහි සබ්බො පායං කුසලපක්කිකොයෙවාහි දුග්ගිහං කොඨාසමකාසිං. ඉමිනා බොධිසත්තස්ස විතකනාහි ගණ්ඨානාකාලො කවිතො බොධිසත්තස්ස හි ජබ්බස්සාහි පධානං පදගන්තස්ස නෙකබ්බමවිතකො දයො පුජ්ජුජු, මහානදියං ඔසා විස පවත්තිංසු සතිසමමොසෙත පන සහසා කාමවිතකොදයො උපපජ්ඣා කුසලාරං පඨිජ්

* ආසෙවනකිත්ත

මි ඩ්‍රි පි ඡේති ක්‍රිස්තියානි මි ඡේති කා.

ඡේතියා සහ අකුසලඡේතියා වරා හුනා තිසිනති බොධිසත්තො
 විනෝදාසි මහං ඉමෙ කාමච්ඡිකක්කාදයො කුසලවාරං උපජ්ඣි
 ඡේතියා තිසිනති හඤ්ඤං ඉමෙ විතොකං වෙ භාගෙ කතො විතරාමි
 කාමච්ඡිකක්කාදයො අකුසලපක්කානි එකං භාගං කරොමි තො
 කම්මච්ඡිකක්කාදයො කුසලපක්කානි එකං අපාකුසලපක්කාදො ආ
 භතවිතක්කං මනෙහන කණ්ණසපං උප්පිලෙතො ගණ්ණනෙතො විය
 ව අමිත්තං හිවිය අක්කනෙතො විය ව නිග්ගහෙසසාමි නාසං වඩ්ඩිතුං
 දසොමි කුසලපක්කාදො ආගතවිතක්කං මෙසසමපෙ මෙසං විය පුඛෙ
 තෙන සාලකලාණ්ණිසත්තානං විය ව සිසිසිසං වෙඩ්ඪිසාමිති සො
 තථා කතො අකුසලච්ඡිකක්කෙ නිග්ගණ්ණි කුසලච්ඡිකක්කෙ වෙඩ්ඪිසි
 එවං ඉමිනා බොධිසත්තාසං විතර්කනිග්ගණ්ණනාමාලො කපි
 තොති වෙදිතබ්බං ඉද්දනි යථාසං ගත විතක්කා උපපජ්ජංසු
 යථා ව ගෙ නිග්ගහෙසි තං දසොනෙතො තසං වියං සිකිඛවෙති
 ආදිමාහ. තත් අපසමනනාසොති සරියා අවිප්පවාසෙ ධීතසං;
 ආනාසිනොති ආනාපචිරියවනතසං; සම්භිනනනාසොති පෙසිත
 තතසං; උපපජ්ජති කාමච්ඡිකක්කොති බොධිසත්තාසං ඡබ්බ
 සොති පධානං පදහතො රුජ්ජබ්බං වා පාසාභද වා නාටකානි
 වා ඔරොවෙ වා කපිදෙව වා සමපතනිං ආරබ්භ කාමච්ඡිකක්කො
 නාම න උපපනාපුරෙබ්බං දුක්ඛරක්ඛරිකාය පනසං ආහාරුප
 වෙජ්ඣෙත දම්මතකසිමානං පතතසං එතදහොසි න සක්කො
 ආහාරුපවෙජ්ඣෙත විසෙසං නිබ්බතෙතං යන්ත්‍රනාහං ඔමාරි
 කං දාහාරං ආහාරෙය්‍යනති සො උරුවෙලං පිණ්ඩාය පාවිසී
 මනුසං මහාපුරිසො පුංඤ්ඤ ආහරිතො දිනනමපි න ගණ්ණි
 අධාසං ඉද්දනි මනොරථො මන්තං පනෙතො තසමා සයමෙව
 ආගතොති පණ්ණිපණ්ණිතාහාරං උපහරිංසු බොධිසත්තාසං අතත
 භාවො න විරසෙව පාකතිකො අහොසි ජරාජණ්ණතතහො
 මො හි සප්පායහොජනං ලභිතොපි පාකතිකො න හොති බොධි
 සත්තො පන දහරො තෙනසං සප්පායහොජනං භුජනො
 අතතහාවො න විරසෙව පාකතිකො ජාතො විප්පසනනාති
 ඉද්දොති පරිපුඛො ඡ්චිවණේණං සමුගගතතාරාගණං විය නහං
 පරිපුණ්ණවන්තිංසමහාපුරිසලක්ඛණපතිමණ්ණිතං සරීරං අහොසි
 සොතං ඔලොකෙතො තාව කිලනෙතො නාම අතතහාවො එවං
 පටිපාකතිකො ජාතොති විනෙතො අතතහො පඤ්ඤාමගනන
 තාය එවං පරිතතකමපි විතක්කං ගහෙතො කාමච්ඡිකක්කොති
 අකාසි පණ්ණසාලාය පුරතො නිසිනො වාපි රුරුපසදගවය
 රොතිතමිගාදිකෙ මිගගණේ මනුසුසප්පතතරවනෙ මොරවන
 ඤාකුටාදිකෙ පක්ඛිගණේ නිලපලකුමුදකමලාදිසංජනනාති

පලලාහි නානාසුමසංජනනවිපවනරාජයෝ මණිකුකුසදි
 යනිමලජලාභනම * නදි. නෙරජරං පසුති තසා ඵලං
 ගොති සොහනා චගිමෙ මීගජානා පකඛිගණං පලලාහි
 වනරාජයෝ නදි නෙරජරාති සො නමෙ ඵලං පරිත්තකං චිත්
 කකං ගහෙතා කාමවිකකං අකාසී තෙනාග උපපජ්ජති කාම
 විතකෙකාති අභගමාබාධාසමිති අත්තදුකඛාසපි; ඵසනසො
 සකඛඵ. කිං පන මහාසත්තසා උභයදුකඛාස සංවත්තනතිකවිත
 කෙකා නාම අපච්චි නපච්චි අපරිඤ්ඤාස සිතසා පන විතකෙකා
 යාච්චභයව්‍යාබාධාස සංවත්තනති ඵනාති තිති නාමාති ලභති
 තසමා ඵවමාග. සඤ්ඤාතිරොධිකොත් අනුප්පනනාස ලොකීය
 ලොකුත්තරාස පඤ්ඤාස උපපජ්ජතුං න දෙති ලොකීයපඤ්ඤං
 පන අසසමාපනතිපවාහිඤ්ඤාවසෙන උප්පනනමපි සමුච්ඡේද
 නා බිපතීති පඤ්ඤාතිරොධිකො. විභානපකඛිකොති දුකඛ
 කොඨාසිකො; අසංඛතං නිබ්බානාමනං පච්චකං කාතුං න
 දෙතිති අතිබ්බානාසංවත්තනතිකො; අබ්බසං ගච්ඡතිති බයා
 නපච්චාචං ගච්ඡති; උදකඛුබ්බලො විස නිරුජ්ඣති. පජ්ජාමෙ
 චාති පජ්ජිමෙව; විනොදෙමෙචාති නිගරිමෙව; ව්‍යතොගව නං
 අඤ්ඤාති විගතනතං නිසෙසං පරිවට්ඨමං පරිච්ඡිද්ධාමෙව
 නං අකාසිං; බ්‍යාපාදවිනොකොති න බොධිසත්තසා පරුපසාන
 පටිසංසුතො විතකෙකා නාම විතො උපපජ්ජති අථසා
 අතිවසාඅට්ඨානභාතිසාදිති පන පටිච්ච විතනවිපරිණාමභාවෙ
 ගොති නං සකාස ව්‍යාපාදවිතකොති. විභිංසාවිනොකොති න ම
 හාසත්තසා පරෙසං දුකඛුප්පාදනපටිසංසුතො විතකෙකා උප්ප
 ජ්ජති විතො පන උච්චාසාකාරො අනෙකගනාකාරො ගොති
 නං ගහෙතා විහිංසාවිතකකං අකාසී පණණසාලාමාරෙ නිසි
 තෙනාපි සිගව්‍යත්තොදිකෙ වාලමිගෙ සුකරාදසො බුද්දකම්මෙ
 විහිංසතො පසුති අථබො බොධිසතො ඉමෙසම්. නාම
 අසුතොගසෙ අරඤ්ඤා ඉමෙසං නිර්මජානගනානං පච්චතිකා
 උපපජ්ජනති බලවතො දුබ්බලං බාදනති දුබ්බලාදිකා
 වත්තනති කාරුඤ්ඤං උප්පාදෙති අඤ්ඤාපි ඛිලාදිකා
 කුසාකුට්ඨසිකාදිති බාදතො පසුති ගාමං පිණ්ඩාස පටිථො
 මනුසො රාජකම්මකෙති උපද්දතෙ ව. වධකුකුසාදිති අනුභව
 තො අත්තතො කසිවණිජ්ජාදිති කම්මාති කතා ජිවිතුං අල
 ගතොති කාරුඤ්ඤං උප්පාදෙති නං සකාස උපපජ්ජති විහිං
 සාවිතකොති ආග. කම්මා කම්මාති තෙන තෙන ආකාරෙන;

* ජලගහණම.

ඉදා වුතනං හොති කාමචිතකතාදියු යං විතකෙනති සං
 විතකකං පවතෙනති තෙන තෙනෙවසසාකාරෙන කාමචිතකතාදි
 භාවෙන වෙතසො නති හොති—පහාසි හොතමමචිතකතා,
 නති නොකඛමචිතකකං පජ්භති; ඛහුලමනාසිති ඛහුලං කු
 රොති; නාසස හං කාමචිතකතාස චිතනනති තසස තං විතකං
 කාමචිතකතජාය; යථා කාමචිතකකසපසුතනං හොති එවමෙව
 නමතිති අප්ථො. සෙසපදෙසුපි එසෙව නසො

ඉදුනි අන්දිපිකං උපමං දසෙසනෙනා සෙසපාපිති ආදි
මාහ, තන්ති කිසසම්මාමෙහි සසසසමාමෙ; ආකොමෙසනාති උජ්
කං පිඨියං පහරෙය්; සනිකොමෙසනාති නිරියං එාසුකාසු පහ
රෙය්; සහනිරුකෙසනාති ආවරිතා නිමේය්; සන්තිමාතර
සනාති ඉතො විතො ගන්තුං න දදෙය්; නකො නිදුනනාති
තෙන කාරණෙන; එවං අරකතිනානං ධුනනං පරෙසං සසස
බාදනකාරණෙනාති අන්තො. බාලො හි ගොපාලො එවං ගාවො
අරකමානො අයං අමානං හතතවෙනනං බාදනි උජ් ගාවො
රකතිතුමි න සතෙකාති කුලෙහි සධිං වෙරං ගමාපෙනිති
ගොසාමිකානමි සනතිකා වධාදිති පාසුණාති කිසසාමිකාන
මි—පණ්තිතො පන ඉමාති වතනාරි හයාති සමපසනෙනා
ගාවො සාධුකං රකමිති තං සකායෙනං වුතනං. ආදිමානති
උපදදං; මකාරනති ලාමකභාවං; බකෙසු වා මකාරං. සංකි
ලෙසනති කිලිඨභාවං; තෙනකමෙමති තෙනකමමිති; ආතිස
සනති විසුඨිපකකං; මෙදනපකකනති ඉමසෙසව වෙවචකං.
කුසලානං ධමමානං තෙනකමමමිති විසුඨිපකකං අදදසනති අන්තො.
තෙනකමමනති ව කාමෙහි නියමං සබ්බං කුසලං එකධමෙ
ගංභමාන නිබ්බානමෙම—නත්තං. මපමසංසදනං කිසසමාධි
නකං විය හි රුපාදිආරමමණං කුටගාවො විය කුටවිතතං පණ්ති
තගොපාලකො විය බොධිසතෙනා වතුබ්බිධං හයං විය අතතප
රුහසව්‍යාබාධාය * සංවතතනකවිතකකා පණ්තිතගොපාලකසස වතු
බ්බිධතසං දිසවා කිසසමාමෙ අපපමාදෙන ගොරකනිනං විය
බොධිසතතසස ඡිබ්බසානාති පධානං පදහතො අතතව්‍යාබාධා
දිහයං දිසවා රුපාදිආරමමණෙසු යථා කාමවිතකකාදයො න
උපපජ්ජනති එවං විතතරකකනං පසුසුච්ඡිකොති ආදිසු අනු
පපනාය ලොකියලොකුතතරපසුසුච්ඡිය උපපාදිය උපපනාය
ව වුච්ඡිය සංවතතතිති පසුසුච්ඡිකො, න පුබ්බකොභාසා
වතතතිති අමිසාභාසනිකො; නිබ්බානධාතුසව්භිතිරියාය සුද්ධ

* **ව්‍යාපාරිකය.**

තතර්හි නිබ්බානසංවතතනිකො ; රතනීවෙසි හං ගිහිකවෙ
 අනුචිතකෙතකසානති සකලරතනීවෙසි නං විතක්කං පවතෙන
 යස; නිකොතිදුනන්ති තංමුලකා; උපසංඝෙය්‍යොති උග්ගාති
 යෙව \times උඛ්චාය සංවතෙනයසාති අනේවා. ආරාති දුරෙ; සමාධි
 මානි උපමාරසමාධිතොපි අපසනාසමාධිතොපි; සො මො අහං
 ගිහිකවෙ අපකිතතමෙව චිත්තන්ති සො අහං භික්ඛවෙ මා මෙ
 විතතං සමාධිමානා දුරෙ ගොතුති අපකිතතමෙව චිත්තං සන්ධි
 පෙම් ගොවරජකතෙන ධිපෙමිති අනේවා. සභාතිසාදෙමිති ත
 නේව නං සනතිසීදුපෙම්; එකොදිං කුරොමිති එකගං කරොමි;
 සමාදහාමිති සමා ආදහාමි; සුච්ඡු ආරොපෙමිති අනේවා. මා මෙ
 චිත්තං උපසංඝෙය්‍යොති * මා මග්ගං චිත්තං උග්ගාතිසිත්ථ; මා උඛ්චාය
 සංවතතනිති අනේවා. උපසංඝෙය්‍යොති අමාපාදවිතකොති අභිගිංසාචි
 නිකොති එත්ථ සො සො ඉමාය 'ගෙඨා චුක්කතරුණවිපස්සනාය ස
 ඨිං උපපනාචිතකොති කාමපච්චනිකථෙන නොකඛමච්චිතකොති
 චුතොති සොයෙව ව්‍යාපදපච්චනිකථෙන අව්‍යාපදවිතකොති ම
 විහිංසාපච්චනිකථෙන අවිහිංසාචිතකොති ම චුතොති, එතනාමතා
 බොධිසත්තස්ස සමාපතති. නිස්සාය විපස්සනාපඨපනකාලො කපි
 තො තස්ස භි සමාධිපි තරුණො විපස්සනාපි තස්ස විපස්සනං පඨ
 පෙත්ථා|අතිවිරං නිසින්නස්ස කායො කිලමති අනොති අග්ගි විස උඨ
 ගති කචෙජ්ඣි සෙද, මුච්චන්ති මජ්ඣකතො උසුමච්චටි විස උඨගති
 චිත්තං ගඤ්ඤති විගඤ්ඤති නිප්ප්ඤ්ඤති උඛ්චාං ගොති සො පුන
 සමාපතති. සමාපජ්ජිත්වා නං පරිදමෙත්වා මුදුකං කත්වා සමස්සා
 සෙත්වා පුන විපස්සනං පට්ඨපෙසි තස්ස පුන අතිවිරං නිසි
 න්නස්ස තථෙව ගොති සො පුන සමාපතති. සමාපජ්ජිත්වා ත
 ථෙව කරොති විපස්සනාය භි බහුපකාරා සමාපතති සථා යොධ
 ස්ස ඵලකොඨකො නාම බහුපකාරො ගොති සො නං නිස්සාය
 සභිගාමං පටිසති තත්ථ හප්පිති අස්සෙතිපි යොධෙතිපි සභිං
 කමමං කත්වා ආයුධෙසු වා භිණ්ණෙසු භුජ්තුකාමාදිභාවෙ වා සති
 නිවතතිත්වා ඵලකොඨකං පටිසිත්වා ආයුධානිපි ගණන්ති විස්ස
 මතිපි භුජ්තිපි පානියමිවතිපි සන්නාහමි පටිසන්නායාති තං
 කත්වා පුන සභිගාමං පටිසති තත්ථ කමමං කත්වා පුන උච්චාරාදි
 පිළිනො වා කෙනවිදෙව වා කරණීයෙන ඵලකොඨකං පටි
 සති තත්ථ සන්නාය්තිත්වා ඤි පුන සභිගාමං පටිසති එවං යොධස්ස
 ඵලකොඨකො විස විපස්සනාය බහුකාරා සමාපතති සමාප
 තතයා පන සභිගාමනිත්ථරණකයොධස්ස ඵලකොඨකතොපි
 විපස්සනා බහුකාරතරා කිමාපි භි සමාපතති. නිස්සාය විපස්සනා
 පවතනති† විපස්සනා පන ථාමරාතා සමාපතතිමප් රකඛති ථාම

\times උග්ගාතයෙය. * උග්ගාති. ඤි සනිමිතිත්වා. † පට්ඨපෙති.

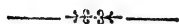
ජාතං කරොති යථා හි ඵලේ නාවමපි නාවය භණ්ඩරපි සකට භාරං කරොනති උදකං පඤ්ඤා පන සකටමපි සකටෙ භණ්ඩරපි සුත්තගොණෙපි නාවාභාරං කරොනති නාවා තිරියං සොනං ඡිඤ්ඤා සොඤ්ඤා සුපටටනං ගජ්ජනි එවමෙවං කිච්චපි සමා පනතිං නිසසාය විපසසනා පවත්නති විපසසනා පන ථාමජානා සමාපනතිමපි රක්ඛති ථාමජානං කරොති ඵලං පඤ්ඤා සකටං විය හි සමාපනති උදකං පඤ්ඤා නාවා විය විපසසනා ඉති බොධිසත්තසස එතතාවතා සමාපනතිං නිසසාය විපසසනාපඨපන කාලො ඤාපිතොති වෙදිතබ්බො.

සඤ්ඤාදෙවොති ආදි කණ්හපකෙති වුත්තානුසාරෙනෙව වෙදිතබ්බං—ඉධාපි අඤ්ඤිකං උපමං දසෙසානුං ඥායාමාසීති ආදි මාග, තඤ්ඤා මාමහානසමිහනෙසුති ගාමනතං ආගමෙසු; සතිකා රණ්ණමෙව හොතිති එතා ගාමොති සතිඋපාදනමත්තමෙව කාතබ්බං හොති ඉතො චිතො ච ගතත්වා ආකොටනාදිනිවං නාස්සි. එතෙ ධම්මාති එතෙ සමථිවිපසසනා ධම්මාති සත්ථුපසාදමත්ත මෙව කාතබ්බං හොති ඉමිනා බොධිසත්තසස සමථිවිපසසනානං ථාමජානකාලො කපිතො තද්ධ කිරසස සමාපනතිං අප්පනඤ්ඤා නිසිකානසස අභිසමාපනතියො එකාපජ්ජනෙ ආපාථං ආගමිත්තති විපසසනං පඨපෙත්වා නිසිනෙන සත්ත අනුපසසනා එකප්පනාරෙ න ආරුල්ලාග්ග ගොනති. සෙසාමාසීති ඉධ කිං දසෙසති අයං පාටියෙකෙකා අනුසසි සත්තානං හි නිත්ථුපාරං අත්තනො සත්ථු භාවසමපදව දසෙසනො භගවා ඉමං දෙසනං ආරභි. තඤ්ඤා අරඤ්ඤාති අටවියං; පටිකෙති වනසණ්ඩ; අඤ්ඤා හි ඉදං පදවයං එකමෙව පඨමසස පන දුතියං වෙවචනං. අඤ්ඤාමාම කාමොති වතුහි යොගෙහි බෙමං නිඤ්ඤානානං අනිච්ඡනො භය මෙව ඉච්ඡනො. සොවඤ්ඤාති යොඤ්ඤාචාගො; පිනිංග මනිසෙයාති තුසිං ගමනියො; පිනිගමනියොති වා පායො. පිද භෙසාති සාධාදිති එකෙය්; විචරෙය්හාති විසදං මුඛං කත්වා විවටං කරෙය්; කුමමගනනති උදකවනපඤ්ඤාදිති සන්තිරුඬං අමහං; ඔදභෙසා ඔකමරනති තෙසං ඔකමරමානං විය එකදිපි කමිගං එකසමිං යානෙ යපෙය්. ඔකමාදිකනති දිසරජ්ජුරුඬං ත සෙසව මිහිං; පුද්දකො හි අරඤ්ඤා මිගානං වයනානං ගතත්වා ඉධ වසනති ඉමිනා මගෙන නික්මනති එත්ථ වරනති එත්ථ පිටනති ඉමි නා පටිසනතිහි සලලකොත්වා මග්ගං පිටිය කුමුග්ගං විවරිත්වා ඔක මරම ඔකමාරකම යපෙත්වා සයං පටිච්ඡනො යානෙ සත්තං ගහෙත්වා නිසිති අථ සායණසමයෙ මිගා අතුතො භයෙ අරඤ්ඤා වරිත්වා පානියං පිත්තිං මිගපොතකෙහි සසිං කිලමානා වයනානං

සනතිකං ආගනතො ඔකවරව ඔකවාරිකව දිසවා සහායකා නො
 ආගතා භවිස්සනතීති නිරාසකා පටිසනති තෙ මග්ගං පිහිනං දිසවා
 නායං මග්ගො අයං මග්ගො භවිස්සනතීති කුමමග්ගං පටිපජ්ජනති මිග
 ලුද්දකො න තාව කිචි කරොති පටිථේසු පන සබ්බපච්ඡිමං සනි
 කං පහරති සො උත්තසනි තනො සබ්බෙ උත්තසිත්වා භයං උ
 පපන්නනති පුරතො ඔලොකෙනතො උදකෙන වා වනෙන වා
 පබ්බතෙන වා සන්තිරුධිං මග්ගං දිසවා උභොති පසෙසති අධිකුලිසං
 බලිකං විය ගහණවනං පටිසිතුං අසකෙකානතො පටිඨමග්ගෙනෙව
 නිකබ්බිතුං ආරහනති ලුද්දකො තෙසං නිවත්තනභාවං ඤාතො ආදි
 නො පඨාය තිංසමපි වත්තාදිසමපි මිගෙ ඝාතෙති ඉදං සකාය ඵලං
 හි සො භික්කුවෙ මහාමිග්ගංසො අපරෙන සමයෙන අනවසයනං
 තනුතනං ආපජ්ජය්‍යාති චුතත්. **නාදිරාගසෙසනං අධිවමනං
 අච්ඡාසෙනං අධිවමනනති එඤ්ඤා යසමා ඉමෙ සත්තා අච්ඡාය
 අඤ්ඤානා හුත්වා නාදිරාගෙන ආබන්ධිත්වා රුපාරමුණාදීනි උප
 නීතා වට්ටුකබ්බසන්තිඝාතං ලභනති තසමා භගවා ඔකවරං න
 දිරාගොති ඔකවාරිකං අච්ඡායති කත්වා දසෙසසි. මිගලුද්දකො හි
 එකදු තෙසං සාබ්බාහුසෙන සරීරං පුංජිත්වා මනුස්සගකිං අපනෙ
 නො ඔකවරං එකස්මිං ධාතෙ ධාතෙත්වා ඔකවාරිකං සහ රජ්ජ්‍යා
 විස්සජ්ජත්වා අත්තානං පටිවජ්ජදෙත්වා සනතිං ආදාය ඔකවරස්ස
 සනතිකෙ තිඨති ඔකවාරිකා මිගගණස්ස වරණඨානාහිමුඛි ගවජ්ජි
 තං දිසවා මිගා සීසාති උකඛිපිත්වා තිඨනති සාපි සීසං උකඛිපිත්වා
 තිඨති තෙ අද්දහාකං සමජාතිකා අයනති ගොවරං ගණ්ඨනති
 සාපි තිණාති බාදනති විය සනිකං උපගවජ්ජි ආරඤ්ඤකො යුථ
 පති මිගො තස්සා වාතං ලභිත්වා සකපරිසං විස්සජ්ජත්වා තදහි
 මුඛො ගොති සත්තානං හි නවනාවමෙව පියං ගොති ඔකවාරිකා
 ආරඤ්ඤකස්ස මිගස්ස අද්දවාසනාභාවං අදායා තදහිමුඛිව පවජ්
 නො පටිකකමිත්වා ඔකවරස්ස සනතිකං ගවජ්ජි යථ යථස්සා
 රජ්ජ්‍යා ලගනති තඤ්ඤා තඤ්ඤා බුරෙන * පහරිත්වා මොවෙති ආරඤ්ඤ
 කො මිගො ඔකවරං දිසවා ඔකවාරිකාය සමමනෙතො හුත්වා ඔක
 වරෙ උසුයං කත්වා පිහිං නාමෙත්වා සීසං කමෙපනොති තිඨති
 තස්මිං බණ්ණෙ සනතිං ජ්විහාය ලෙහනොතාපි කිං එනනති න
 ජානාති ඔකවරොපි සවස්ස උපරිභාගෙන තං මිගං පහරිතුං සුබං
 ගොති පිඤ්ඤා නාමෙති සවස්ස ගෙඨාභාගෙන පහරිතුං සුබං ගොති
 හදයං උපානාමෙති අථ ලුද්දකො ආරඤ්ඤකං මිගං මිගසත්තියා
 පහරිත්වා තඤ්ඤා පානෙත්වා මංසං ආදාය ගවජ්ජි ඵලමෙව යථා
 සො මිගො ඔකවාරිකාය සමමනෙතො ඔකවරෙ උසුයං කත්වා**

සත්තිං ජිවිතාස ලෙහනොනාපි කිචි න ජානාති තඨා ඉමෙ සත්තා අවිජ්ජාස සමවත්තා අකුසලානා නිවි අජානන්තා රුපාදිසු නන්දි රාහං උපගමම වට්ඨකඛසත්තිසා භයං ලභනාතිති භගවා ඔක වරං නන්දිරාගොති ඔකවාරිකං අවිජ්ජාති කඛො දසෙසසි. ඉති ඛො හිකඛ වෙ මයා ඉමෙසං සත්තානං නිතවරෙන * සමුදාසමොධිං පඛො අභං බුධොස්මිති තුණ්හිභුතෙන අනිසිදිතො ධම්මවක්කප්පවත්තන නො පඨාස ධම්මං දෙසෙතොන ව්වටො බෙමො අරිසො අභිච්චි කො මගො පිභිතො කුමුදගො අකුසලකොණ්ඩකුසලදීනං භබ්බ පුගලානං උගතො ඔකවරො නන්දිරාගො වෙධා ඡේතො පාති තො නාසිතො ඔකවාරිකා අවිජ්ජා සබ්බො සබ්බං පමුත්ඝාතිතො ති අත්තනො නිතුපවාරං දසෙසසි සෙසං සබ්බත් උත්තානත් මෙවාති.

වෙ බා වි ත කක සු තන ව න ම.

එවමෙමසුගානති විතකකාණ්ඩානසුත්තං.—තත් අබිචිතන මනුසුතොනාති දසකුසලකමට්ඨපථවසෙන උපපන්නං විතතං පි තතමෙව විපස්සනාපාදකං අභිසමාපත්තිවිතතං තතො විතතො අබිකං විතතාති අබිචිතතං අනුසුතොනාති තං අබිචිතතං අනු යුතොන; තත් යුත්තපසුතොනාති අඤ්ඤා, තත්තාසං භික්ඛු පු රෙහගතං පිණ්ඩාස වරිතො පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටිත්තතො නිසිදනං ආදාස අපුකස්මිං රුකඛමුලෙ වා වනසණ්ඩ වා පඬු තපාදෙ වා පඬිභාගෙ වා සමණධම්මං කරියාමිති නිකම්මතො පි තත් ගතො හන්ති වා පාදෙති වා නිසජ්ජසානතො නිණ පණ්ණාති අපනොනො පි අබිචිතතං අනුසුතොනොසෙව නිසිදිතො පන හත්පාදෙ ධොවිතො පලලකං ආභුජිතො මුලකමඨානං ග හෙතො විහරනොපි අබිචිතතං අනුසුතොනොසෙව නිමිත්තානිති කාරණාති; කාලෙති කාලනති සමයෙන සමයං; නත්ත ව කමි ඨානං නාම මුත්තතමපි අබිඤ්ඤා කඛො ටි නිරන්තරං මනසිකාත ඬ්ඬං කස්මා භගවා කාලෙන කාලනති ආභාති පාළියං හි අභි තිංසකමඨානාති විභත්තාති තෙසු භික්ඛුනා අත්තනො විතත රුචිතං කමිඨානං ගහෙතො නිසිතෙනන යාව කොට්ඨෙව උප කතිලෙසො නුපප්පති තාව ඉමෙසං නිමිත්තානං මනසිකාරකි වටං තස්මි යද පන උපප්පති තද ඉමාති ගහෙතො විතත උපපන්නං අබිබුදං නිහරිතඬ්ඬනති දසෙසනො එවමාහ—ජඤ්ඤ

* නිතවරණෙන. ටි අභිසමාපත්තියා.

සසංඝිතානී ඡන්දසහගතා රාගසම්පයුතනා; ඉමෙසං පන තිණ්ණං විතකකානං ඛෙතනව ආරම්භණම ජානිතඛං තත්ථ ඡන්දපසංගි තානං අභිලෝභසහගතවිතනානි ඛෙතනං දෙසුපසංගිතානං වෙ දෙමනස්සසහගතානි මොහුපසංගිතානං වාදසධි අකුසල්විතනානි විචිකිච්ඡාසම්පයුතනානි පන වෙ එතෙසං පාටිපුගාලිකකෙබ්බතනං සබ්බෙසම්පි සත්තා වෙව සංඛාරා ව ආරම්භණං ඉඨානිඨිඅසම්පෙ කතිතෙසු හි සත්තෙසු ව සංඛාරෙසු ව තෙ උපපජ්ජන්ති. අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකාතබ්බං කුසල්සසංඝිතානි තතො නිමිත්තා තො අඤ්ඤං කුසල්නිමිත්තං මනසිකාතබ්බං තත්ථ අඤ්ඤං නිමි ත්තං නාම ඡන්දපසංගිතෙ විතකෙක සත්තෙසු උපපනොන අසුභ භාවනා අඤ්ඤං නිමිත්තං නාම සංඛාරෙසු උපපනොන අනිච්ච මනසිකාරො අඤ්ඤං නිමිත්තං නාම දෙසුපසංගිතෙ සත්තෙසු උපපනොන මෙත්තාභාවනා අඤ්ඤං නිමිත්තං නාම සංඛාරෙසු උපප නොන ධාතුමනසිකාරො අඤ්ඤං නිමිත්තං නාම මොහුපසංගිතෙ සත්ථ කඤ්චි උපපනොන පට්ඨමිමුපතිස්සයො අඤ්ඤං නිමිත්තං නාම ඉමස්ස භන්ථා වා සොභනා පාදවාරි ආදිනා නයෙන හි සත්තෙසු ලොභෙ උපපනොන අසුභතො උපසංහරිතබ්බං කමිති සාරතෙතා සි කෙසෙසු සාරතෙතා ලොමෙසු—පෙ—මුත්තෙ සාරතෙතාසි අයං අත්තභාවො නාම තීහි අභිසතෙති උසාපිතො නවති නභා රුසතෙති ආබ්භො † නවති ම.සපෙසිසතෙති අනුලිතො අල චමෙමන පරියොනථො ඡරිතාගෙන පටිච්ඡනොනා නවති චණ්ඩු ඛෙති නවනවුහිලොමකුපසහස්සෙති ව අසුචි පග්ගරති කලිමලසු රිතො දුග්ගකො ජෙගුවෙඡා පටික්කුලො මත්තිංසකුණපසවයො නන්දන්ථ සාරං වා වීරං ‡ වානි එවං අසුභතො උපසංහරන්තස්ස සත්තෙසු උපපනොනා ලොභො පභියති තෙනස්ස අසුභතො උප සංහරණං අඤ්ඤං නිමිත්තං නාම හොති පත්තවිට්ඨාදිසු සංඛා රෙසු ලොභෙ උපපනොන ඒභාකාරෙති සංඛාරමජ්ඣිකත්තං සමුඨා පෙතීති සතිපඨානචණ්ණනායං වුත්තනායෙන අසාමිකතාවකාලි කභාවවසෙන මනසිකාරොතො සො පභියති තෙනස්ස අනිච්චතො මනසිකාරො අඤ්ඤං නිමිත්තං නාම හොති සත්තෙසු දෙසෙ උපප නොන ආඝාතවිනයකකවොපමොවාදදීනං වසෙන මෙත්තා භාවෙ තබ්බා නං භාවයතො සො පභියති තෙනස්ස මෙත්තාභාවනා අඤ්ඤං නිමිත්තං නාම හොති බාණ්ණිකණ්ටකතිණ්පණ්ණාදිසු පන දෙසෙ උපපනොන නිං කස්ස කුප්පසි කිං පඨවිධාතුයා උදග්ග ආපොධාතුයා කො වා පනායං කුප්පති නාම කිං පඨවිධාතු උදග්ග

ආපොධාතුනි ආදිනා නයෙන ධාතුමනසිකාරං කරොනානස්ස සො පභියති තෙනස්ස ධාතුමනසිකාරො අඤ්ඤං නිමිත්තං නාම හො ති මොහෙ පන යථි කථවි උපපනෙන.

ගරුපවාසො උදෙසො උද්දිඨිපරිපුච්ඡනං
කාලෙන ධම්මසවණං ඩානාධානවිනිච්ඡයො.
පච්චම්බුපනිස්සාය මොහධාතු පභියතීති-

ඉමෙ පච්චම්බා උපනිසිතබ්බා—ගරු උපනිස්සාය විහර තෙනා හි භික්ඛු ආචරියො ගාමපපවෙසනං අනාපුච්ඡනාස්ස පාද මොචනඝාතං අනාගච්ඡනාස්ස වතනකාලෙ වතනං අකරොනානස්ස සවසනඋදකනරණාදිදණ්ඩකමම. කරොතීති සුත්තපටිපුත්තො හොති අථස්ස මොහො පභියති උද්දෙසං ගණ්හනෙතාපි ආච රියො උද්දෙසකාලෙ උද්දෙසං අගණ්හනාස්ස න සාධුකං සජ්ඣා යනාස්ස අසජ්ඣායනාස්ස ච දණ්ඩකමම. කරොතීති සුත්තපටි පුත්තො හොති එවමපිස්ස මොහො පභියති ගරුභාවතීයෙ භික්ඛු උපසංකම්මා ඉදං භග්ගන කථං ඉමස්ස කො අනොති පරිපු ච්ඡනෙතා කංඛා විනොදෙති එවමපිස්ස මොහො පභියති කාලෙන ධම්මසවණඝාතං ගතො සකකච්චං ධම්මං සුණ්තොපි තෙසු තෙසු ඩානෙසු අනො පාකටො හොති එවමපිස්ස මොහො පභි යති ඉදමස්ස කාරණං ඉදං න කාරණනති ඩානාධානවිනිච්ඡයෙ ඡෙකො හොති එවමපි මොහො පභියති තෙනස්ස පච්චම්බුපනි ස්සයො අඤ්ඤං නිමිත්තං නාම හොති අපි ච අභිනිස්සාය ආරමම ණෙසු යං කිම් භාවෙනාස්සපි ඉමෙ විතකකා පභියනති එවං ඉමානි පන නිමිත්තානි උජ්ඣිපච්චනිකානි පටිපක්ඛතුනානි ඉමෙති පභිණා රාගාදයො සුපපභිණා හොනති යථා හි අග්ගිං කථෙතිපි පංසුගිපි සාබ්බාගිපි පොථෙතො නිබ්බාපෙනතියෙව උදකං පන අග්ගිස්ස උජ්ඣිපච්චනිකං තෙන නිබ්බුතො සුනිබ්බුතො හොති එවං ඉමෙති නිමිත්තෙති පභිණා රාගාදයො සුපපභිණා හොනති තස්මා එතානි කම්මානිති වෙදිතබ්බානි—කුසලප්පඝංඝිතානි කුස ලනිසිකා; කුසලපපවෙසතුතං. අජ්ඣන්තමෙවානි ගොවරජ්ඣන්තං යෙව; පලගණ්ඩානි වඩ්ඪිති; සුබ්බාස ආණ්ණානි යං ආණ්ණං නිගරිතු කාමො හොති තතො සුබ්බවතරාය සාරදරුආණ්ණා; ඔලාපිකං ආණ්ණ නි වන්දනඵලකෙ වා සාරඵලකෙ වා ආකොට්ඨනං විසමාණිං. අග්ගි භග්ගිස්සානි මුග්ගරෙන ආකොටෙනො අභිනිගතෙය්; අග්ගිභ රෙස්සානි ඵලකතො නිගරෙය්; අග්ගිනිවජ්ජෙස්සානි ඉදනි බහු නිකඛිනානි ඤාතො හන්තො වාලොතො නිකකාසෙධිස්ස; තථ ඵල කං විස විතතං ඵලකෙ විසමාණි විස අකුසලවිතකකා සුබ්බාණි

විනතෙක් පවර්තෙන කවරුදානමනසිකාරයා ඔකාණො න හොති-
පොරාණකපණිතා පන නවකවමං කනාපි විනතොං පවර්තේ-සු-
න 9දං පුත්‍ර-කියසාමණරයා කිර උපකුමාරො කියමනාපිකාර
පට්ටසති තසා සාමණරො හොන උතසාණසිකොමිති ආන අඨ
නං ජොරා ඉවරමා විනරෙ නයානොදනං දුලලං මං ගහෙයා
විනතලපකතං ගජ් ටිති ආන සො තථා අකාසි තත්ත නං ජොරො
ආන අසං චතාප්ත අප්පානසන්ධිකා චකා පුබ්බකුසානං කප්ප
ති 3 සො සාපු හොනති ආදිතො පඨාය සංසුතනතිකාසං පඤ්ඤා
සොධනං කොපාකසිත්තපරිකමෙති නිශ්චිතතො ආරතිතා
කමට්ඨානං අප්පනං පාපෙහි සංසුතනතිකාසං පරිකුසාසාපෙසි
ලොකවටං නිධානෙහි සබ්බං කතා උපකුමාරයා සසඤ්ඤා අදසි
උපකුමාරො දුගොන නො සාමණරෙ නතං අප්ප නාව චායෙව
වසාති 3 සො නං රතනි ලෙතන වසප්පං උතුසප්පං ලභිතා
විපසානං වෙසසා අරතනං පච්චා නාසිව පරිනිබ්බාසි තසා
ධාතුංසා ධාතුංසා වෙසසං අකංසු අප්පාසි නිසසන්තරවෙති 3 නාසි
පසංදායති-9දං දාසං අසතිපතා නාප උච්චං සිතා වින
කොන නිසාණනා අසකොපානා ඉධ සිතා නිසාණනිසාපිති
විනකොපුලකා දොසප්පා පුබ්බකාසං මානසිකානිවෙති ආදි
මාන, තත්ත මානකාසොපානං මානසිකානිවෙති සංඛාරා
නිසි සංඛාරා පච්චෙසා ඛාරණං ලොකා අප්පා, සංඛාරා චායාහි
සංඛාරා විනකාසංඛාරයා සංඛාරා විනකාසොපානං
චා 3 නා මානසිකානිවෙති 9දං පුට්ඨං හොති අසං විනක්කො
සි තෙන කීපවෙසා කිංකාරණං උප්පොතාති විනා නානං
ආප්ප පුට්ඨං මනසිකානිවෙති කිංකාරො අනං සිසං ගප්පා
පිට්ටෙති පාති කාරණෙන අසා සිසං ගප්පාමි; සංඛාරානං
සංඛාරා ගප්පාසං පි කමෙ ඉමිනා සිසංවෙනා ගතිනා
ගමසාපිටි පාති; පසා සංඛාරා ගප්පාසං පි පා චං
පොතාසා සතිකා ගප්පාසං චාසං නොසං සබ්බං, තත්ත තසා
පුට්ඨං පිසනනකාලො පිය ඉපසා භික්ඛො විනකාසොපානං
කාලො තසා සතිකා ගමනකාලො පිය ඉපසා විනකාසොපානං
පෙද්දනකාලො තසා සිතකාලො පිය ඉපසා විනකාසොපානං
පවර්තො ලොකවටංසිතෙ පිසනනාගර භික්ඛො තසා නිසි
පාකාලො පිය ඉපසා පිසනනං පෙසිති අරහතං පහතො
ලො තසා නිපනනකාලො පිය ඉපසා නිබ්බානාරමෙණං ඵලපා
පානා දිට්ඨං විනිවනනකාලො තත්ත ඉමෙ විනකා කිංකාරො
කිංකාරො විනකානං දුලමලං ගප්පනංසං විනකාසොපානං
සිපිලො හොති තසා සිපිලිභුත මත්තං ගප්පනෙන විනකා
සබ්බං නිරුප්පාති 3 අසමත්තා දදුහත්තකනපි දීපපනෙකා

සංඝසංඝයා කීර බෙලුවරුන්ගේ මුල නිද්දසනායා බෙලුවරුන්ගේ වන්ධනා ජිජිච්චා කන්තමුල පති සො තසා සද්දන පඨවි හිජ්ජති සංඝසංඝයා උපතිච්චා වෙතෙන පලායි තං දිඤ්චා පුරතො අනෙකුට වතුපාදා පලායිංසු තාදා බොධිසත්තො සිතො භාගි සො විජ්ජාති අයං පඨවි නාම කප්පිතායෙ හිජ්ජති අනන්ධං පඨවිසෙදො නෙවි යත්තුතානං මුලමුලං ගණිතිච්චා * අනු විජ්ජනෙය්‍යනති † සො හත්තිනාගෙනා පටිභාස යාවසසකා පුච්චි තායා තාත පඨවි හිජ්ජමානා දිට්ඨාති සසො ආම දෙවාති ආහ සිසො, එති සො දසසසතිච්චා සො ආම න සත්තොතිච්චා එතරෙ මාහාගිති එබ මුදුකෙන හතෙනා ගතො සසො රුක්ඛස්ස අවිදුරෙ සිතො

“ දදුහායති හදුනෙන යසමි දෙසෙ වසාමහං
අගමෙවතං න ජානාමි කිංපෙනං දදුහායති ” යි.

ගාථමාග-බොධිසත්තො ත්වං එතෙව නිට්ඨාතිති රුක්ඛමුලං ගතො සංඝසංඝයා නිපනනායානං අද්දස බෙලුවරුන්ගේ අද්දස උඩං උලොකෙති වන්ධං අද්දස දිඤ්චා අයං සසො එතෙ නිපනනො නිද්දසමානො ඉමස්ස කන්තමුල පතිතස්ස සද්දන පඨවි හිජ්ජ තිති එවං සංඝසංඝයා පලායිති ඤාති තං කාරණං සසං පුච්චි සසො ආම දෙවාති ආහ බොධිසත්තො ඉමං ගාථමාග-

“ බෙලං † නිපතිතං දිඤ්චා උපකණ්ණෙ ‡ සසො ජට්ඨි
සංඝස්ස වචනං සුඤ්ඤා සංතතො මගධාතිති ” යි.

තතො බොධිසත්තො මා හායථාති මගගන්තං අසාසකසි එවං විතකතානං මුලමුලං ගමන්තස්ස විතකතා පඨිසන්ති ඉමසමි. විත කනමුලගෙදපබ්බෙ ධර්මා විතකෙන නිගාණතිච්චා අසත්තොනොන පන එවං නිගාණතිතබ්බාති අපරමි කාරණං දසෙසනො පුන තසෙය්‍යව භික්ඛාවෙති ආදිමාග-දසෙසනා දහමාධායාති ගෙට්ඨා දනෙන උපරිදනනං යපෙතිච්චා; මෙතස්ස විතකනති කුසලවිතතන අකුසලවිතතං අභිනිගාණතිතබ්බා; බලමා පුට්ඨෙසාති යථා ථාම සංචරෙතො මහාබලො පුට්ඨෙසා දුරිඬපුට්ඨෙසා සිසෙ වා බන්ධ වා ග ගෙතිච්චා අභිනිගාණතිතස්ස අභිනිප්පිමෙය්‍ය අභිසන්තාපෙය්‍ය සන්ත තතං කිලනං මුච්ඡාපරෙතං විස කෙරෙය්‍ය එවමෙවං භික්ඛුතා විත කෙනාති සමි පටිමලෙන හුඤ්ඤා කෙ ව තුඤ්ඤා කො මාහනති අභි ගමිතිච්චා

“ කාමං තවො නහාරු ව අට්ඨි ව අවසිය්‍යතු
උපසුය්‍යතු මෙ ගතෙන සබ්බනං මංසලොතිති ” නති.

* ගතො, † අනුමිජ්ජයන්ති. ‡ බිල්ලං † උපක්කන්ති.

එවං මහාවිරිතං පඤ්ඤානං විතක්කා නිශ්ඤාණිකාබ්බාති දසෙසා
 නොනා ඉමං අත්ථිදිපිකං උපමං ආත-සන්නා මොගිකම්මෙති ඉදං
 මරියාදහාජ්ඣිකං; තං උත්තානාත්ථෙව- යථා පන සන්ථාවරිතො
 භිජ්ජරාදා ආගතං රාජපුත්තං පවායුධිසිප්පං උග්ගණ්ණාපෙත්වා ගච්ඡ්
 අත්තනො රජෙ රජං ගණ්ණ සචෙ නෙ අත්තරා ඔග්ගෙ වොරා
 උට්ඨගනාති ධ්වුනා කම්මං කම්මා ගච්ඡ සංව තෙ ධ්වු නාය්හති වා
 හිජ්ජති වා සංගතිං අසිනාති එවං පච්ඡිපි ආයුධෙති කතතබ්බං
 දසෙසම්මං උපසංසාදෙති සො තථා කම්මා සකරට්ඨා ගනාති රජං
 ගණ්ණම්මං රජජිජිරිං අනුභාති එවමෙවං භගවා අධිවිතතමනුසුත්තං
 හිකම්මා අරහත්තං ‡ ගණ්ණාත්ථ උපසංසාදෙතො සමස්ස අත්තරා
 අනු-උචිතක්කා උපාජ්ජනති අද්දෙතිමානාපබ්බෙ යම්මා විත
 නෙක නිත්ගණ්ණිම්මා ව්‍යායානං වච්ඡිසම්මා අරහත්තං පාපුණ්ණියාති
 තත්ථ අසනෙකානො ආදිනවපබ්බෙ යම්මා තත්ත්ව අසනෙකානො
 අසතිපබ්බෙ යම්මා තත්ත්ව අසනෙකානො විතක්කාමුල † පබ්බෙ
 යම්මා තත්ත්ව අසනෙකානො අභිනිග්ගණ්ණනපබ්බෙ යම්මා විත
 නෙක නිශ්ඤාණිම්මා විපස්සනං වච්ඡිසම්මා අරහත්තං පාපුණ්ණියා
 තිති ඉමාති පච්ඡ පබ්බාති දෙසෙසි. ඔසි විනක්කසණ්ඩාසමුප්පති
 විතක්කවාරපපච්ඡ පණ්ණොසි පගුණවසිති වුට්ඨති; සං විනක්කං
 ආකංඛිසතිති ඉදමස්ස පටිච්චාසාරදස්සනත්ථං චුත්තං අං
 හි පුබ්බෙ යං විතක්කං විතක්කානුකාමො භොති තං න විතක්කෙති
 යං න විතක්කානුකාමො භොති තං විතක්කෙති ඉද්ධති පන
 ධර්මගුත්තො යං විතක්කං විතක්කානුකාමො භොති තංයෙව
 විතක්කෙති යං න විතක්කානුකාමො න තං විතක්කෙති තෙන
 චුත්තං යං විතක්කං ආකංඛිසති තං විතක්කං විතක්කාය්හති
 යං විතක්කං නාකංඛිසති න තං විතක්කං විතක්කෙතිති.
 අමෙච්ඡති නණ්ණනාති ආදි සංඛාසවසුත්තං චුත්තමෙවාති.

විනක්කසණ්ඩානසුත්තං දසමං.

සුභිසමගගමණ්ණනා නිට්ඨිනා.

එවමෙසුත්තනති කක්කමුප්පුත්තං තත්ථ මොලීසමග්ගුණොති
 මොලීති වුලා වුට්ඨති යථාහ-

“ ඡෙත්වාන මොලී වරකක්ඛවාසිතං වෙහාසං උක්ඛිති සක්කපුබ්බත්ථා
 සුචණ්ණව්ච්ඡිකාවට්ඨරෙන වාසමො සංය්ගොනොනො සිරිසාපට්ඨො
 හි ”හි.

සා තස්ස ගිහිකාලෙ මහනො අහොසි තෙනස්ස මොලීසමග්ගු
 ණොති සංඛං උදපාදි පබ්බජිතමපි තං තෙතෙව නාමෙන සජ්ජන

‡ අරහත්තං. † විතක්කාමුලහෙද.

නති. අතිවෙලනති වෙලං අතිකක්ඛණ්ඩා; තස්ස කාලවෙලා සීමවෙලා සිලවෙලානි නිවිධා වෙලා “තායං වෙලායං ඉදං උද්දනං උද්දන සි” නි අයං කාලවෙලා නාම. “සිතධිමමාපි වෙලං නාතිවන්ත ති” නි අයං සීමවෙලා නාම. “වෙලා අනතිකක්ඛණ්ඩා සංඝඝාතනා” නි ව “වෙලා වෙසා අවිතිකක්ඛණ්ඩා” නි ව අයං සිලවෙලා නාම. නිවි ධර්මි සො අතිකක්ඛණ්ඩා ව භික්ඛු තිසො හි ඔවදිතුං * කාලො නාම අති සො අසංඝාතනම් සුරසෙ ඔවද්දනො; හං කාලවෙලවි අති කක්ඛණ්ඩා භික්ඛුතිනං ඔවාදෙ පමාණං නාම අති “සිවා මරියාද උත්ත රිං ඡප්පං වාචාති ඔවද්දනො” නි තං සීමවෙලවි අතිකක්ඛණ්ඩා. කපෙ නොනා පන දවසනනං කතවා දුට්ඨලොපනතිපමානනං කපෙති එවං සිලවෙලවි අතිත්තම්. ශාසකයාහි ජීය්‍යාදානා; සමානසුඛ දුෂකො හුණා. සමමුඛාහි පුරුෂා; අවිජ්ජානා; භාසනීති නා පවන කොට්ටනාදිති කප්පානානිසො දිසවා නාහි(වි)මාසං ආපනතිනාම ඉමං භික්ඛුතිසො අනාවාරා දුට්ඨතා පනතිහාහි අගුණං කපෙති. අධිකරණවි කප්පානිති ඉමසං භික්ඛු තං ඉමා භික්ඛුතිසො දිසාකාලතො පමාස අකතීති ඔක්කනාහි ඉමසං. චතාපර පුප්පපුරා වා ආසනාමො චනපරිහණ්ඩකරණාදිති වා ඉමාසං වසෙ නාපවනනාහි කුලධිනා එතා ලජ්ජතිසො තුමෙහ ඉමා ඉද්දිදව වද්ද අයං නාම තුමානං. ආපනති නොහි විනයධරානං සනතිකං ආනනාමා විනිට්ඨයං මෙ දෙ ථානි අධිකරණං ආකතීයති; මොලියමග්ගනාසං අවිජ්ජානා භාසනීති නාහි වසං භික්ඛුනො ආපනති නාම නිව්චකාලං ඉමසං පරිවෙණ මාරං අසු දුඤ්ඤා භික්ඛුණිහිති අගුණං කපෙති; අධිකරණවි කප්පා නාහිති ඉමසං භික්ඛුනං මොලියමග්ගනාපරිසං දිසාකාලතො පමාස අකතීති පරිබ්භානාහි-ඉමසං. චතාපර අසද්දසං වසනාහි නං ඔප්පාකෙතුමි න සකකා විහාරං ආනනභික්ඛුතිසො වචාදං වා පරිසන්ථාරං වා උදෙසපදං වා පරිවෙණ නිසායා ලහනාහි කුල පුත්තකො ලජ්ජී කුක්කුළුමකො එවරුපං නාම තුමෙහ ඉද්දිදව වද්ද එථ විනයධරානං සනතිකෙ විනිට්ඨයං දෙථානි අධිකරණං ආකතීයනති. සො භික්ඛු භගවතො; එතදංවාචාති තෙව පියකමා නාය න තෙදධිපායෙන අත්තකාමනාය අමොච එවං කිරසං අහොසි ඉමසං භික්ඛුසං එවං සංසංචිසං විහරතො අයසො උපප්ප් ජයසති සො සාසනාසම් අවිජ්ජානාසෙව අසද්දසන පන කපිතන අයං න මරමිසසති හගවතා ධර්මං දෙසෙති ඔවදිතො මරමිසස නිති තසං අත්තකාමනාය හගවතො එතං ආසමා හනනාහි ආදි වචනං අමොච. ආමනෙහනිති ජානාපෙති, ආමනෙහනිති පක්කො සති; සමානි සමාය; නිසමානි යසමා නා කුලපුතො වෙච සමාය පඤ්ඤිතො ව යසමා වා තෙ එතාහි සම්. සංසංචිසං විහරතො සෙ තා අනෙකාසිසනාහි වා පහරිසනනාහි වා තෙසු දෙමනසං

* භික්ඛුණිනං ඔවදිතුං-

උපපජ්ජයාහි සංසත්තො පභිණො උපපජ්ජයාහි නසො, නනුනි
 තසමි අවගුණතාසෙන; ගුණිනිනාහි පවකාමගුණතිස්සිතා; ඡෙද,
 හි තණ්හාඡන්දාපි පටිසන්දාපි; විපරිණාමනි රත්තමි චිත්තං
 විපරිණාමං ගොති දුඨමි ඉද්ධමි චිත්තං විපරිණාමං ඉධි පන
 තණ්හාඡන්දාසෙන රත්තං පටිසන්දාසෙන දුඨමි චිත්තං.
 ගිණාණුකම්මිති හිතෙන අනුකම්මානො; හිතෙන චරමානො.
 න දෙසගානානාහි දෙසවිත්තනා න භවිස්සාමි; අඛංඛා අගමාහි
 කසමා ආරති ඵග්ගුණස්ස ඤා ඵග්ගකං ඔවාදං සුඛාපි භික්ඛුතිස්ස
 සන්තප්තා මරණස්සාපි මරණස්සාමිති විභතමි න උපපනතං භාවතා
 පන සමි පටාහි විස පටිවරුඬො අවරාසි අභවතො සථා නාම
 ජිකම්මිතස්ස හොජනෙ විපාසිතස්ස පාතිස්ස චිත්තෙන ප්‍රඨස්ස
 උණෙන දුක්ඛිතස්ස සුඛෙ පඨනං උපපජ්ජති ඵවතෙං ඉමං දුක්ඛවං
 හික්ඛා දිස්වා පට්ඨමොධිස්ස සුඛමවා හික්ඛා ආසංඛං ආගමිස්ස අථ
 තෙසං වරුණං කපේතුකානො පුත්වා ඉමං දෙසනං ආරහි තඤ්ඤ
 ආරාධිමිසාහි ගුණිමිස්ස පුරිමිස්ස; එතං සම්මාදාහි ඵසස්ස සමස්ස;
 එකාසනංගාමිනාහි එතං පුරුහතනොපනං; සුරිසුග්ගමනතො,
 හි යාවමිඡකිතානා සත්තකම්මන්තුං භුත්තංගාපනමි ඉධි එකාසන
 හොජනපනොව අධිපපනං. අප්පාඛාධිනාහි නිරාඛධනං; අප්පාන
 භික්ඛාහි නිද්දුක්ඛනං; ලභුට්ඨානාහි සර්වස්ස ලභුකං උට්ඨාසං;
 බ්‍රහ්මනි භාසමලං; ඵාසුමිහාරනි කායස්ස සුඛමිහාරං; ඉමිනා
 භිං කම්මං දිවා විකාලහොජනං පජ්ඣාපිතකාලො කම්මනො
 ගද්දලිසුඛෙන පන රත්තමි විකාලහොජනං පජ්ඣාපිතකාලො
 කම්මනො ඉමාහි හි වෙ හොජනාහි භාවො එකපනාපනන න පජ
 භාපෙසි කසමා ඉමාහි පන වෙ හොජනාහි විට්ඨෙව වසනානං ආපි
 භාණාහි සන්ති කුලපුත්තා සුමුඛාලො තෙ එකතො වෙසි හොජනාහි
 පජ්ඣනා කිලමිනා තසමා එකතො අපජ්ඣාපෙත්වා එකස්මිං කා
 ලෙ දිවා විකාලහොජනං එකස්මිං රත්තහොජනනාහි විසුං පජ්ඣා
 පෙසි තෙසු ඉධි දිවා විකාලහොජනං පජ්ඣාපිතකාලො කම්මනො
 තඤ්ඤ සමා බ්‍රිධා න භසං දසෙසමා තඤ්ඤා ජහාපෙනාහි ආති
 සංසං පන දසෙසමා ජහාපෙනාහි එවං හි සත්තා සුඛෙන
 පජ්ඣනාහි තසමා ආතිසංසං දසෙසමනා ඉමෙ පව ගුණ
 දසෙසමි. (න) අනුසංසමි කථංගාහි පුනර්පුන සාසනෙ සත්තා
 බ්‍රිධං නාහොසි ඉමං කතොථ ඉමං වා කතොථාහි සතුප්පාදකරණස්ස
 මත්තමෙව අහොසි නාවතකෙතෙව තෙ කත්තබ්බං. අනංසු
 පහාතබ්බං පජ්ඣස්ස පට්ඨමොධිස්ස හික්ඛවෙ සුඛමවා හික්ඛා දෙසසුං
 අස්සවා ඔවාදපතිකරාහි—ඉදං හි, තෙසං සුඛමවහාවදිපිකං
 උපමං ආරහතනො සෙය්‍යථාපිති ආදිමාස-තඤ්ඤස්ස සුභුක්ඛනාහි ස ව

භූමිය; “සුභූතම සුබෝනත විතතබාණුකෙ තිජාති පනිඨාසෙ
 යා” හි එසේ පන වණ්ඩුමුඛී සුභූමිති ආගතා. මාතුමිච්ඡාපපේති
 විනතා මහාමග්නානං විතිවිජ්ඣාමා ගතඨාසෙන; ආත් කුඤ්ඤපොති
 විනිතආයාරොපා; බුබුසුකපොතොදෙති යථා රථං අතිරුච්ඡාං සිතන
 න සක්කා හොති ගණිතිත්තුං [තථා] ආලම්බනං නිසසාය නිරියතො
 ධර්මතපොතොදෙ; සොග්ගාමවිසෝති අය්‍යාචරියො; අය්‍යදමෙම සාරෙ
 තිති අය්‍යදමමසාරමි; සෙතිවිජ්ඣානති යෙන මග්ගෙන ඉවත්ති;
 සද්ධිමත්තොති යං යං ගතීං ඉවත්ති; සාරෙත්තාති උජ්ජකං පුරතො
 පෙසෙත්ත; පච්චාසාරෙත්තාති පටිත්තවෙනත්ත; එවිමෙවිමොති
 යථා සො යොග්ගාමරියො යෙන යෙන මග්ගෙන ගමනං ඉවත්ති
 තං තං අය්‍යා රුද්ධාච නොනති යාය යාය ච ගතීයා ඉවත්ති සා සා
 ගතිකංගිතාච හොති රථං පෙසෙත්තා අය්‍යා තෙච වාරෙකඤ්ඤා න
 විජ්ඣිතබ්බා නොනති කෙටලං තෙසං සමෙ භූමිසාගෙ බ්‍රහ්මරුපු තිථී
 භූතං ධර්මපච්චා ගමනමෙව පසාදිතබ්බං හොති එවං මග්ගපි තෙසු
 තිඤ්ඤාසු පුනප්පුන වාතඤ්ඤං නාගොසි ඉදං කරොථ ඉදං මා කත්තා
 ථාති සතුපපාදනවතතමෙව කත්තබ්බං හොති තෙතිපි තාවදෙව
 කත්තබ්බං කතමෙව හොති අකත්තබ්බං ජනිතමෙව. නාමොති සභවා
 සුඤ්ඤාමා සුක්කසානපටිසාසා හුත්වා සතුපපාදනවතතතෙච පජ්ඣිංසු,
 තසමා තුලෙහිපි පජ්ජතාති අපච්චා. එලෙහිති * එලඤ්ඤා කිරි සාලද
 සතා හොනති තසමා එවමාන. විසොමෙසොති එලමෙ ච අසොදෙව
 වල්ලියො ජිජ්ඣාමා බහි නිගරතෙන සොමෙත්ත; සුත්තොති සුග්ගො
 සිතා; සමාගමෙත්තාති මර්තාදං බහිත්වා උදකාසිවතෙනපි කා
 ලෙන කාලං මූලං එලිං බන්ධෙනපි වල්ලිමුඛාදිවෙත්තෙනපි
 කිපිලකප්පවකමක්කවකප්ලසුකාදාසකගරතෙනපි සමමා වසී
 සෙත්ත; සොමෙසො මුඛි ආදිති වුත්තොතෙව. ඉදාති අකතනායං.
 දෙසං දෙසොපොතා භූතඤ්ඤාති ආදිමාන, තත්ථ වෙදෙහිකාති
 විදෙහරථථාසිකසං කුලසං සිතා; අථ වා වෙදෙහි පසොද
 වුච්චති වෙදෙන ජනති ඉරිත්තී වෙදෙහිකා පණ්ඩිතාති අපච්චා.
 ගගපගාතිති සරසාමිති; † කිතතිසද්දෙහි කිතතිසොසො; සොර
 නාති සොරවෙවන සමානාගතා; නිමානාති නිවාතවුතති; උපස
 නාති නිබ්බුතා; දකාති සත්තපච්චාසයනත්තරණදිපුප්පලනාදි
 කමමසු මෙත්තා; අනිලකාති උදාසිනා; සුසංචිතිනසංචිතනාති
 සුභිජිතකමමතනා; එකා අලසා හොති යං යං පන භාජනං ග
 ණ්ණාති තං තං භික්ඛුති වා ජිද්දං වා කරොති අයං පන න තාදිසාති
 දෙසොති. දිමා උට්ඨාසිති පාතො කත්තබ්බකාති බෙහුදෙහනාදි
 කමමාති අකත්තා උසුර උට්ඨිතා; හෙ මෙ කාලිති අරෙ කාලි;
 කිං මෙ දිමා උදාසි කිං තෙ කිම් අථාසුකං අපච්චි. නො වතෙර

කිවිති අපේ යඳි තෙ න කිවි අපාසුකං අති නෙව සිසං රුජති න පිටසිං අපි කළමා පාපදාසි දිවා උපාසිති කුපිතා අනකතමනා භුකුටිං අකාසි. දිවා හරං උපාසිති පුත දිවසෙ උසුරතරං උපාසි. අනි නනිමනමාමනාති අපද පාපදාසි අනානනා පමාණං ජන කිං අග්ගිං සිංහාති මහසුදාසි ඉදුති තං සිකාපෙය්‍යාමිති ආදිති වදමානා කුපිතවමනං නිවර්තෙසි. පමිට්ඨසානානනා සාමනනගෙහපාසිතා; උජ්ඣාසෙසිති අවජාතාපෙසි; මණ්ඩිති අපසාරතා; කිබ්බිසා. ඉති යනානා ගුණා තතො විගුණා දෙසා උපපජ්ජිසු ගුණා නාම ත නිකං සතිකං ආනව්ණති දෙසා එකදිවසෙතෙව පත්වා හොනති සොරනසොරනොති අනිට්ඨ සොරනො; සොතාපනොනා කුච්ච සකදාගමි අනානාමි අරහා නුඛොති වත්තබ්බතං ආපජ්ජති. පුස නතිති පුසනනා සවිටෙනා ආපාඨං ආනව්ණති; අඨ ගිහු සොර නොති මෙදිනාසබ්බාති අපි අධිවාසනකනිනාතිසං සිතො තිහු සොර තොති මෙදිනෙබ්බා; සො විවර-පටිකාසරගෙනුති සො එතාති විව රාති පඤ්චතාති ලහනනා පාදපරිකමිටිටිසරිකමොදිති එකවම නෙතෙව කතොති; අලහමානොති යථා පුඤ්ඤ ලහති එවං අල හනනා; ධම්මසෙසුදාසි සනතරොනොනාති ධම්මසෙසව සකකාරං සුකතකාරං කරොනොනා; ගිරුකාමොනොනාති ගරුං භාරියං ක තොනොනා; අපමාසමානොති ධම්මසෙසව අපවිතිං නිවමිතාති දසෙස නොනා; එවං අකකනතිසා දෙසං දසෙසනො ඉදුති සෙ අධිවාසෙනති නො එවං අධිවාසෙනතිසා පම වමනපෙද දසෙසනො පමිමෙ භික්ඛ මෙති ආදිමාන-

තැන් කාලෙහිත් සුභකැත්තකාලෙන; භූතෙහිත් සත්‍ය විශ්‍රමාපෙන; සමන්තපානි මට්ටෙන; අසංසංගිතෙහිත් අන්තිසිතෙන කාරණිකසිතෙන; අකාලෙහිත් ආදීති තෙසංසෙව පටිපක්ඛපෙන වෙදිතබ්බාති. මෙතනිකානි උප්පන්නලෙඞ්ඞ විතතා හුත්වා; මෙදසන්නාති දුඨිචිතා අභිභවනතර උප්පන්නාදෙසා සුත්වා; නත්‍රාති තෙසු වචනපථෙසු; පටිඨාති අධිමුච්චිත්වා; නද්‍රමමණං මාති කථං තදරමමණං සබ්බාවන්තං ලොකං කරොති පව වචනපථ ගහෙත්වා. ආගතං පුත්තලං මෙතනිකානස්ස ආරමිමණං නත්වා පුත්ත සංස්ථා මෙතනස්ස අවසෙස සතෙන ආරමිමණං කරොන්ත්වා සබ්බාවන්තං ලොකං තදරමමණං කරොති තාම තත්‍රායං වචනෙත්වා තදරමමණවාති තසංස්ථා මෙතනස්ස ආරමිමණං නත්වා. සබ්බාවන්තනති සබ්බසන්තාවන්තං; ලොකනති සත්තලොකං; විපුලෙහිත් අනෙකසත්තතාරමමණෙන; මහග්ගතෙහිත් මහග්ගතභූමිකෙන; අපාමාසණිකාති සුභාවිතෙන; අමෙථෙහිත් නිදද්දාසෙන; අමාසණිකාති නිද්දනෙකෙන; පටිඨා විභට්ඨස්සා මාති එවරුපෙන මෙතනාසගගතෙන වෙනස්ස තව පුත්තලං සබ්බව ලොකං තස්ස විතතස්ස ආරමමණං කත්වා අධිමුච්චිත්වා විභට්ඨස්සාම; මෙදති තදන්ද්‍රිකා උප්පා ආතරන්තා සෙසස්සාථාසීති ආදී මහං තැන් අසංසංගිතති නිප්පස්වං; කට්ඨස්සාමි අභාවං ගමෙස්සාමිති අනෙත්වා. නත්‍ර නත්‍රාති තස්මි. තස්මිං ඨාතෙන; විනිශ්චයනාති උච්චිතා පංසු උච්චිත්වා තිප්පාති විස විනිශ්චයන; ධම්මිකෙසාති මෙලං පාඨන

සහ; අපඨමිං කමර්ශනානිදං. කායෙන ව වාචාය ව පයොගං ක
 තොපි සත්කුණ්ණස අපඨමිං කාතුනාති. ගම්බිජාති බහුලානනා
 යොජනසතසහසාති වත්තාරි ව නනුනාති ගම්බිජා; අපපම
 ස්සාති තිරිසං පන අපරිච්ඡින්නා; එවමෙවමොති එසං ඉදං ඔපම
 සාසද්දතං පඨවි විය යි මෙතනවිතො දට්ඨබ්බං කුරුලපිටකං
 ගතො ආනපුරිතො විය පව චන්ද්‍රපථ ගතො ආනපුරිත
 මො යථා සො භුද්දාං පිටමො චන්ද්‍රපථං අපඨමිං කාතුං නස
 දෙකාති එට, මො පව චන්ද්‍රපථ ගතො දානපුරිතො මෙ
 නාතිනස අසද්දතං කාතුං න සක්කියාති. පුනිසලපමාස
 ගිද්දිනාති යං කිං පිනකපණ්ණං; නිලනාති කාසතිලං වා පලාස
 නිලං වා; අප්පිති අරුපො; නනු ව විනා කඨානං වා රුකො
 නං වා සොයානං වා සෙලානං වා අනතරං පරිච්ඡින්නාකාසරු
 පනාති ආනතං කසො ඉධ අරුපිති වුත්තොති සතිදසානසාවපි
 කොපො, වෙනවංග-අතිදසානොති තස්මිං රූපං ලිඛිතුං රූප
 පාතුභාවං දෙසොතුං න සකොභාවො අරුපිති වුත්තොති. අතිදසා
 නොති දසානසා වහ්ලිකාසො අනාපාමො; උපමාසංසද්දත
 පනොති ආකාසො විය මෙතනට්ඨානං තුලිකපමා වත්තාරො රහිත
 ජානා විය පව චන්ද්‍රපථ තුලිකපමා රහිත ගතො ආනපුරි
 තො විය පව චන්ද්‍රපථ ගතො ආනපුරිතො යථා සො තුලික
 පමමෙති රහිතො ආකාසො රූපපාතුභාවං කාතුං න සකොකාති එවං
 මො පව චන්ද්‍රපථ ගතො දානපුරිතො මෙතනවිතොස
 අසද්දතං කො පුසුපනං දෙසොතුං න සක්කියාති. තනිය
 උපමාස ආදිනනාති පරිලිතං; ගම්බිජා අපපමස්සාති ඉතිසා
 ගඛාස ගම්බිජානං ගාලුනං අති අතිසංයාජනං යොජනං
 පුපුලනං පන එවරූපංගව දිංගො පන පමොයාජනාසාති යා
 කථං ගම්බිජා අපපමස්සාති එකං පමොයාජන පරිච්ඡින්නා උධ
 තො උදකං පස පාමොතුං අසක්කියානො, වෙනොදකං පන කො
 වි උපමාස අතිලුලවතො වා එට, වාමොතුං සකො ගතොස අසං
 පන න සකො කො එට, දුතො-උපමාසංසද්දත පනොති
 ගො වා පමොයාජනං ගිද්දිනං ගතො ආනපුරිතො විය
 පව චන්ද්‍රපථ ගතො ආනපුරිතො යථා සො නිජුක්කාස
 ගො නාපොතුං න සක්කියාති එවං මො පව චන්ද්‍රපථ ගතො
 ආනපුරිතො මෙතනොස අසද්දතං කාතුං න සක්කියාති. ට
 තුලිකපමාස බිලාසසොති බිලාසවිලාසසොති; සුමද්දිනාති
 සුමද්දිනා; සුමද්දිනාති අනතො ට බිති ව සමනතො
 සුමද්දිනා; තුලිනාති සිලිලිතුලලතාතුලසොනා; ජිත්තසොති
 ජිත්තසොසොසො; ජිත්තසොසොති ජිත්තසොසොසො, උපමාසංසද්ද
 තො පනොති බිලාසසො විය මෙතනවිතො කසකාසං ආදය

ආගනපුරිසො විය පවවචනපථෙ ගහෙනි, ආගනපුරිසො. යථා සො කථෙත වා කථෙත වා බිලාරහස්සං සරසරං භරහරං කාතුං න සකෙකාති එවං. ථෙවො පවවචනපථෙ ගහෙනි, ආගන පුරිසො. මෙකකචිකකස්ස අසද්දථතනං කථො දෙසානුගතභාවං කාතුං න සකෙකාති. ඔමරකාති අවචරකා * මහොචරකා නී චකමකාරකාති x අපො, සො මනොපද්දසෙසාති † යො භික්ඛු වා භික්ඛුනී වා විතනං පද්දසෙසා නං කකමෙත ඔකනනනං නාධිවාසෙසා; නි මෙ සො නොනි සාසනිකරොති ‡ යො තෙ න අනධිවාසනෙත මයං ඔවාදකරො න භොති; ආපනති පනෙ නි නෙති. අණ්ණං වා පුලං වාති අපපසාවජ්ජං වා මහාසාවජ්ජං වා; සං තුලො නාධිවාසෙසාථාති යො තුලොති අධිවාසෙ තෙකො න භවෙසාති අපො; නොනොනං නොනොති නොනො අනධිවාසෙතකො. නාම චවනපථං න පසාමිති අධිපායො; දීඝරතනං හිනාස සුඛාසාති ඉති භගවා අරහතෙතන කුටං ග හෙතෙනා යථානුසස්සිතාට දෙසනං නිසාපෙසිති.

නීතිරීති මුද්‍රාණය පටිමං.

එවමෙමසුනාති අලගද්දසුනනං; තත්ථ ගථෙ බාධසිංසුති ගථ බාධිතො පුබ්බපුරිසො § අසාති ගථබාධිපුරිසො තස්ස ගථබාධිපු බ්බස්ස ගිත්තසානකුලපසුතස්සාති අපො. සගගමොක්ඛානං අනත රායං කරොනතිති අනුරාධිකා; තෙ කමමිලෙසවිපාකඋපවාද ආණ්ඩිතිකමවසෙත පච්චිධා තත්ථ පවානනනරියකමවා කමනත රාධිකා නාම තථා භික්ඛුනීද්දසකකමං. නං පන මොක්ඛසෙසව අ නතරායං කරොති න සගස්ස නියතමිච්ඡාදිභිධමො කිලෙසනත රාධිකා නාම පණ්ඩකතිරච්ඡානගතඋභ්‍යන්තරාසඤ්ඤානං පටිසක්ඛි ධමමා විපාකනතරාධිකා නාම අරියපවාදධමමා උපවාදනතරා ධිකා නාම තෙ පන යාව අරියෙ න බමාසෙනති නාවදෙව න තතො පරං-සම්මච්චි විනිකකනනා සත්ථආපතිකකො, ආණ්ඩිති කකමනතරාධිකා නාම තෙපි යාව භික්ඛුභාවං පටිජානාති න වු ඬාති න දෙසෙති වා නාවදෙව න තතො පරං-නගුරායං භික්ඛු බහුසසුතො ධමකපිකො සෙසනතරාධිකෙ ජානාති විනසෙ පන අකොවිදනනා පණ්ණාසතිවිනිකකමනතරාධිකෙ න ජානාති තසමා රගොගතො එවං විනෙතසි ඉමෙ අගාරිකා පවකාමගුණෙ පරි භුජ්නනා සොනාපනනාපි සකදගාමිනොපි අනාගාමිනොපි ගෙ

* අවචරකා. x නීචකමකාති. † මනොපද්දසෙසා.

‡ යාසනංකරොති. § පුබ්බපුරිසො.

නති භික්ඛුපී මනාපිකානි චක්ඛවිඤ්ඤායනානි රූපානි පසුන්ති කායවිඤ්ඤායො පොඨබ්බෙ පුසන්ති මුද්දකානි අන්තර්ගතපාපුරණා දිනි පරිභුජනනි එනං සබ්බං වට්ඨති කසමා ඉත්ථිනංයෙව රූපස දදගකිරසපොඨබ්බා * න වට්ඨනති එතෙපි වට්ඨනතීති එවං ර සෙන රසං සංසංඤ්ඤාං සච්ඡන්දරාගපරිභොගෙ නිප්පන්දරාගපරි භොගෙ එකං කල්පා පුලවානෙති සභිං අභිසුබ්බමසුන්තං සවෙනො විය සාසපෙන සභිං සිනෙරුං උපසංහරනො විය පාපකං දිඤ්ඤාං උපපාදෙත්වා කිං භගවතා මහාසමුද්දං බ්බන්තොන x විය ම හතා උසාහෙන පඨමපාරාජිකං පඤ්ඤන්තං නත්ථි එත්ථ දෙසො නි සබ්බඤ්ඤානඤ්ඤානං සභිං පටිවිරුක්ඛිතො වෙසාරුප්පඤ්ඤාං පටිබාහනො අරියමග්ගෙ බාණ්ණකණ්ටකාදිනි පක්ඛිපනො මෙථුනධමෙව දෙසො නත්ථි ජිනස්ස ආණ්ඩනො පහාරමදා සි තෙනාහ “නදාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි”ති ආදි—

එවං මහාබෝති එවං විය බො; සමනුසුජන්තිති ආදිසු කිං ලභිකො තුං ලභිං වදෙහිති පුච්ඡමානා සමනුසුජන්ති නාම; ලභිං පතිඨාපෙනො සමනුගාහන්ති නාම; කෙන කාරණෙන එවං වදසීති කාරණං පුච්ඡන්තා සමනුගාහන්ති නාම; අභිකංඛලූපමා කාමානි ආදිසු අභිකංඛලූපමා අප්පසාදාදේන; මංසපෙසුපමා බහු සාධාරණයෙන; ක්ඛිණ්ණිකුපමා අනුදහනාදෙන; අබ්බාරකාසුපමා මහාතිතාපයෙන; සුපිනකුපමා ඉත්තරංචුපඨානාදෙන; ආමිහකු පමා නාවකාලිකයෙන; රුක්ඛප්ලූපමා සබ්බභූතපච්චභූතප්ලිහජන යෙන; අසිසුනුපමා අධිබුට්ඨතයෙන; සන්තිසුපමා † විනිවික්ඛ නාදෙන; සප්පඤ්ඤාපමා සාසනසප්පිතයෙන; ථාමසානි දිඤ්ඤාං ථාමසෙන; පරාමසානි ‡ දිඨිපරාමාසෙන; අභිනිසිස්ස වොහරති ති අධිනිසිත්වා වොහරති දිපෙති වා; සංඝො බො නෙ භික්ඛුති යදා නෙ භික්ඛු; එවං මහාබො අහං භගො භගවතානි ඉදං එසඅන්තො අර්ථසාසනං නො නත්ථි වන්තුකාමොපි භගව නො ආනුභාවෙන සප්පට්ඨන්ති බුද්ධානං කිර සමමුඛා වෙ කථා කපෙත්වා සමත්ථො නාම නත්ථි. කස්ස බො නාම හුං මොස පුත්ථිසානි කිං මොසපුත්ථිස කස්ස බන්ධස්ස වා බ්බාහමණස්ස වා දෙවස්ස වා සුද්දස්ස වා ගහඨස්ස වා පබ්බජිතස්ස වා දෙවස්ස වා මනුස්සස්ස වා මයා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාසි; අඨ බො භ ගමා භික්ඛු ආමගොහසීති පාටියෙකො අනුසස්සි අරිසො කිර

* ඉත්ථිනංයෙව ගකිරසපොඨබ්බා. x ගන්තොන විය.
† සන්තිසුපමා. ‡ පරාමසං.

පිනොසි හඟවා ම. මොසපුරිසොති වදන න බො පන මොස
පුරිසොති වුනනවනෙන න මගප්ලානා උපතිසසයො න හොති
උපසෙනමපි හි උභතනනපුනනං අතිලුනා බො නිම මොසපුරිසා බාහු
ලාය ආවනෙනාති හඟවා මොසපුරිසවාදෙන වදි ජෙරො අපර
හාගෙ සවෙනෙනා වායමනෙනා ජ අතිසසස සවණානාසි අහමි නවා
රූපං විරියං පරිගණිතියා මගප්ලානා නිබ්බතනසාමිති. අථ
සස හඟවා බිඤ්ඤා මුනනපණ්ණපලාසසස විය අපරාලුත්තාවං
දසෙසනෙනා ඉමං දෙසනං ආරභී. උමිකතොපිති හිතාමෙ තු
මෙහ කිනාති මසුසුඵ අයං අරියො එවං ලභිකො සංඝාදොදානසු
ණෙන පටිවරුසසනා වෙසාරජ්ඣාණං පටිබාහිනා නවාගත
සස ආණ්ඩකෙන පහාරං දදමානො අපි හු ඉමසිං ධම්මවිනයෙ
උසමිකතොතිපි යථා නිබ්බතෙපි මහතෙන අග්ගිකකිකෙ බද්ධ
පණ්ණාමනනාපි අග්ග පටිකා තොතිසෙප යං නිසසාය සුන මහා
අග්ග ඛණ්ඩො හවෙය්ස කිනාහුබො එවං ඉමසස එවං අපපමනති
කාපි සුඤ්ඤායම අති යං නිසසාය වායමනෙනා මගප්ලානා නි
බ්බතෙනාසාති. නො හෙය්. හතෙනාති හතෙන එවං ලභිකසස
කුතො එවරූපා සුඤ්ඤායමා [ති] මගප්ලානං පළාසසමන්ධාය සුඤ්ඤ
සාය උසමිකතනාවං පටිකපනනා වදනති. මඛිකුභුතොති නි
තනාජභුතො; පනතකඛ්ඤොති පනතකඛ්ඤො; අසපිහානො
ති කිමි පටිහානං අපසසනෙනා ජිනනපටිහානො; එවරූපමි නා
මන්ධානිකාසසාං ලභිතා අපිරාලුත්තමෙමා කිරමි සමුග්ගාති
තපවමයො ජාතොති අහනොයො අහබ්බතං පටිවෙකකතෙනා පා
දාකුභිකෙන වුමි බණ්ඩානො නිසිදි. පසුසුසසසස බොති අය
ම පාටියෙකෙනා අනුසකි-අරියො කිර පිනෙනසි හඟවා මගො
මගප්ලානා උපතිසසයො පප්පනෙනාති වදන න බො පන බුඩා
සඋපතිසසායානායෙව ධම්මං දෙසෙනාති අනුපතිසසායානමපි දෙ
සෙනති අගං සජ්ඣයනතිකා සුගතොවාදං ලභිතා අහනොයො ස
ප්පාත්තයං කුසලං කරිසසාමිති. අපසස සන්ධා ඔවාදං පටිපසස
මහතෙනා පසුසුසසසසසිති ආදිමාග-නසසනො නිමෙව මොස
පුරිස ඉමිනා පාපකෙන දිගිගතෙන නිරයාදිසු පසුසුසසසස මම
සනතිකා කුසලං සුගතොවාදො නාම නාති න මෙ නායා අනො.
ඉදහං ගිකු පටිපුච්ඡසාමිති අථබො හඟවාති අයමපි පාටි
සෙකෙනා අනුසකි-ඉමසමිං හි යානෙ හඟවා පරිසං සොධෙති
අරියං ගණනො නිසසාරෙති යමෙ හි පරිසගතානං කසසපි එවං හ
වෙය්ස අයං අරියො හඟවතා අකවිතං කප්භුං නිං සකිසසති
කවිහුබො හඟවතා පරිසමජ්ඣ කථාය සමාරාධාය සහසා කමි
තනති එවං කමිතං පන න අරියොයෙව සුණාති අසෙසනපි
සුතං හවසසති අථාපිසස සියා යථා යන්තා අරියං නිගණ්ණාති

මෙහි * එවං නිගණ්ණෙය්‍යාහි සුතවාපි තුණ්හිභාවං ආපජේය්‍යාහි තං සබ්බං න කරිස්සන්තිති මයාපි න කථිතං අඤ්ඤානපි සුතං න තීති. තුමෙග්‍යමි මෙ භික්‍ෂුවෙනි ආදිනා පරිසාය ලභිං සොධෙනි ප රිසාය පන ලභිසොධනෙනෙව අරිථො ගණතො නිස්සාරිතො නාම භොති ඉද්දති අරිභිස්ස ලභිං පකාසෙන්නො සො වහ ගි ක්‍ෂමෙති ආදිමාග-තත්ථ අඤ්ඤානෙව ක්‍ෂාමෙතිති ආදිසු යො සො භික්‍ෂුවෙ භික්‍ෂු තෙ පටිසෙවනො නාලං අනතරායායාති එවං ල භිකො සො වන කිලෙසකාමෙති වෙව කිලෙසකාමසමපසුත්තෙති සඤ්ඤාචිතකෙතති ව අඤ්ඤානු එතෙ ධම්මෙ පහාය විනා එතෙ ති ධම්මෙති වස්ථුකාමෙ පනිසෙවිස්සති මෙට්ඨකසමාචාරං සමාවරිස්ස තිති නෙතං යානං විජ්ජති ඉදං කාරණං නාම නත්ථි අභිනාමෙ තං අනවකාසොති එවං භගවා අයං අරිථො යථා නාම රජකො සුගක්‍ෂානිපි දුග්‍ගක්‍ෂානිපි ජණ්ණානිපි නවානිපි සුඛානිපි අසුඛා නිපි වස්ථානි එකතො භන්තිකං කරොති එවමෙව භික්‍ෂුනං නි ච්ඡන්දරාගපඤ්ඤානිවරාදිපරිභොගම අනිබ්බසීලානං අනන්තරා යකරං සච්ඡන්දරාගපරිභොගම නිබ්බසීලානං භික්‍ෂුනං ආවරණ කරං සච්ඡන්දරාගපරිභොගම සබ්බං එකසද්දිසං කරොතිති අරිථ ස්ස ලභිං පකාසෙත්වා ඉද්දති දුග්‍ගතිතාය පරිසන්තියා දෙසං ද සෙසන්නො ඉධ භික්‍ෂුවෙ එකවෙති ආදිමාග—

තත්ථ පටිසාසුණ්ණිතිති උග්‍ගණ්ණන්ති; සුතනන්ති ආදිසු උ භනොවිභවගතිදෙදසබ්බකපරිවාරා සුත්තනිපාතෙ මඛලසුත්ත රතනසුත්තනාලකසුත්තතුවටකසුත්තනාති අඤ්ඤාමපි ව සුත්තනාම කං තථාගතවචනං සුත්තනාති වෙදිතබ්බං—සබ්බමපි සගාථකං සු ත්තං ගෙය්‍යන්ති වෙදිතබ්බං විසෙසෙන සංයුත්තකෙ සකලොපි සගාථකවගො—සබ්බමපි අභිධමමපිටකං නිග්‍ගාථකං සුත්තං යව අඤ්ඤාමපි අභිති අභිගති අසබ්බතීතං බුධවචනං තං වෙය්‍යාකරණ න්ති x වෙදිතබ්බං—ධමමපදපේරගාථා පේරිගාථා සුත්තනිපාතෙ නො සුත්තනාමිකා සුඛිකගාථා ව ගාථාති වෙදිතබ්බං සොමණස්සඤ්ඤාමපි කාථාපටිසංයුත්තා වෙඅසීතිසුත්තනතා උද්‍යානති වෙදිතබ්බං. චු ත්තමිදං භගවතාහි ආදිනායපපවත්තා දසුත්තාරසතසුත්තානතා ඉ තිට්ඨත්තානන්ති වෙදිතබ්බං අපණ්ණකජාතකාදිති පඤ්ඤසාධිකා නි පවජාතකසතාති ජාතකන්ති වෙදිතබ්බං. වත්තාරොමෙ භි ක්‍ෂමෙ අවජ්ජයා අභිභුතා ධම්මා ආනන්දෙති ආදිනායපපවත්තා සබ්බෙපි අවජ්ජයභිභුතධම්මපටිසංයුත්තාසුත්තනතා අභිභුතධම්ම න්ති වෙදිතබ්බං. චුලලවෙදලලමහාවෙදලලසමමාදිභිසකකපඤ්ඤාසං

නමපි. x වෙය්‍යාකරණබ්බගන්ති.

බාරහාජනියමහාපුණ්ණමසුත්තාදයො සඤ්ඤාපි වෙදවතුච්ච ලබා
 ෭ ධා පුට්ඨිකපුත්තනනා වෙදලලනති වෙදිතබ්බං. අප්ථං න උපපජ්
 ඝඤ්ඤානිති අප්ථං කාරණං න තුලයනති න පරිගණනති; අනු
 පපරිකකනනති අනුපපරිකකනනා; න නිජ්ඣානං බමණ්ණිති න
 උපඨකනති; ආපාථං න ආගමනති. ඉමං මානෙ සීලං සමාධිවිප
 ස්සනා මහං ඵලං වට්ඨං විවට්ඨං කප්පනති එවං ජාතිතුං න සකකා
 ගොනතිති අප්ථං. **නෙ උපාරමහානිසංඝා චාති නෙ පරෙසං වාදෙ**
දෙසාරොපනානිසංඝා හුත්වා පරියාපුණ්ණනතිති අප්ථං. ඉති වාදපස
මොක්ඛානිසංඝා චාති එවං වාදපමොක්ඛානිසංඝා පරෙති සක
වාදෙ දෙසෙ ආරොපිතෙ තුං දෙසං එවං එවං මොවෙස්සාමානි
ඉමිනා වා කාරණෙන පරියාපුණ්ණනතිති අප්ථං. නමස්ස අප්ථං
නානුභොගානිති යස්ස ච මග්ගස්ස වා ඵලස්ස වා අප්ථං ය ඤා
පුත්තා ධම්මං පරියාපුණ්ණනති තම අස්ස ධම්මස්ස අප්ථං එතෙ
දුග්ගතිතගාතිනො නානුභොගනති; අපි ච පරස්ස වාදෙ උපාරමනං
ආරොපෙතුං අත්තනො වාදනං මොවෙතුං අසකකානනාපි වෙ
තං අප්ථං නානුභොගනියෙව. අලගදදස්මිකොති ආසිවියස්මිකො;
ගදෙති හි විසස්ස නාමං තං තස්ස අලං පරිපුණ්ණං අත්ති අල
ගදො, හොගෙති සරිතර; ඉධ පන ගිහිකවෙ එකවෙව ඤාපු
ත්තා ධම්මං පරියාපුණ්ණනතිති නිසාරණපරියතතිවසෙන උග්ගණ්ණ
නති; තිස්සො හි පරියතතියො අලගදදපරියතති නිසාරණ*පරිය
තති හණ්ඩාගාරිකපරියතතිති තත්ථ යො බුඬවචනං එවං විවරා
දිති වා ලභිස්සාමි වතුපරියමජ්ඣෙව වා මං ජාතිස්සනතිති ලාභ
සකකාරහෙනු පරියාපුණ්ණති තස්ස සා පරියතති අලගදදපරියතති
නාම එවං පරියාපුණ්ණො හි බුඬවචනං අපරියාපුණ්ණං නිදො
ක්කමනං වරතරං යො පන බුඬවචනං උග්ගණ්ණිතිවා සීලස්ස
ආගතථානෙ සීලං පුරෙත්වා සමාධිතො ආගතථානෙ සමාධිං ගඤ්ඤා
ගණ්ණාපෙත්වා විපස්සනාය ආගතථානෙ විපස්සනං පඨිපෙත්වා මග්ග
ඵලානං ආගතථානෙ මග්ගං භාවෙස්සාමි ඵලං සද්ධිකරිස්සාමිති
උග්ගණ්ණාති තස්සොසා පරියතති නිසාරණපරියතති නාම හොති.
බ්ණිකවස්ස පන පරියතති හණ්ඩාගාරිකපරියතති නාම තස්ස හි
අපරිඤ්ඤානං අපපඨිණං අභාවිතං අසමජ්ඣනං වා නත්ති සො හි පරි
ඤ්ඤාතකඛ්ඤො පඨිණ්කිලෙසො භාවිතමග්ගො සමජ්ඣනඵලො
තස්සා බුඬවචනං පරියාපුණ්ණෙනා තනතිධාරකො පවෙණිපාල
කො වංසානුරකඛකො ච හුත්වා උග්ගණ්ණාති ඉතිස්ස සා පරියතති
හණ්ඩාගාරිකපරියතති නාම හොති යො පන පුප්පිජ්ජනො ජාත
කහසාදිසු ගන්ධරෙසු එකස්මිං ථානෙ වසිතුං අසකකානෙනසු

සං. භික්ඛා වාසෙන අශීලමමානො අතිමධුරං බ්‍රිඨිවචනං මානස්ස
 තු තන්තිං ධාරෙස්සාමි වංසං යපෙස්සාමි පච්චේ. පාලෙස්සාමිති
 පරියාපුණාති තස්ස පරියතති භණ්ඩාගාරිකපරියතති හොතිති න
 නොති කයමා? න අත්තනො යානෙ යපෙති පරියාපුණිතත්තා. පුථු
 ඡුතස්ස භි පරියතති නාම අලංකෙය්‍ය වා හොති නිස්සරණො වා
 සන්තන්තං සෙබ්බං නිස්සරණොව බිණ්ණසවස්ස භණ්ඩාගාරිකපරි
 යතතියෙව ඉමස්මිං පන යානෙ නිස්සරණපරියතති අධිපෙත්තා.
 නික්ඛානං බම්බනීති සීලාදීනං ආගතසානෙපු ඉධ සීලං ඉධ
 සමාධි ඉධ විපස්සනා ඉධ මහො ඉධ ඵලං ඉධ චට්ඨං ඉධ විව
 ධන්ති ආපාථං ආගෙජ්ජන්ති. නමස් අභං අනුගොන්තිති සෙ
 සං මග්ගඵලානං අභ්‍යාස පරියාපුණන්ති සුගහිතපරියතති. නිස්සා
 ය මංගං භාවෙත්වා ඵලං සච්ඡිකරොන්තා නවස්ස ධර්මස්ස අභං.
 අනුගොන්ති; පරවාදෙ උපාරමිතං ආරොපිතුං සකෙකාන්තාපි ස
 කවාදෙ ආරොපිතාදස්ස ඉත්ති චිත්තසානං ගහෙත්වා මොචෙතුං
 සකෙකාන්තාපි අනුගොන්තියෙව. දීඝරත්තං ගිණාස සුඛාස සං
 වත්තන්තිති සීලාදීනං ආගතසානෙ සීලාදීනි පූරෙන්නානම්පි ප
 රෙසං වාදෙ සගධලේමන උපාරමිතං ආරොපෙන්නානම්පි සකවා
 දතො දෙසං හරන්නානම්පි අරහත්තං පත්වා පරියමෙස්ස ධම්මං.
 දෙසෙත්වා ධම්මදෙසන්තාස පසනෙනාති උපතීනෙ චත්තාරො පදිව
 සෙ පරිභුජන්නානම්පි දීඝරත්තං ගිණාස සුඛාස සං වත්තන්ති
 ජවා සුගහිතෙ බ්‍රිඬිවචනෙ ආනිසංයං දස්සෙත්වා ඉද්දති තත්ථව
 නියොපෙන්නො තස්මාතිහ භික්ඛවෙති ආදිමාග-නථ නසමාති
 යස්මා දුගහිතපරියතති දුගහිතඅලංකෙය්‍ය විස දීඝරත්තං අති
 නාස දුක්ඛාස සංවත්තති සුගහිතපරියතති සුගහිතඅලංකෙය්‍ය
 විස ගිණාස සුඛාස සංවත්තති තස්මාති අත්ථො; නාමානං ධා
 රෙස්සාමාති තථෙව නං ධාරෙස්සාමි; ගතනෙව අත්ථො ගණෙහ
 ය්‍යාමි. සෙ වා පනස්ස ගික්ඛති සෙ වා පන අසෙය්‍ය සාරිපු
 ත්තමොගාලොනමහාකස්සපමධාගඤ්ඤාදිකා වාත්තා පණ්ණිනා
 භික්ඛ අස්ස තෙ පුච්ඡන්තිං අරංගිත විස මම සාසනෙ න කලලං
 වා කච්චරං වා පකඛිතඛිං. සාදාගාමාන්ති * කුලං දිසං; නි
 සරණස්සාමාති චතුරොක්කනිසරණස්සාය. (දකුණෙවන්ති යං භි+
 උදකං ගම්භීරං න පුථුලං පුථුලං වා පන න ගම්භීරං න තං
 අණ්ණවොති වුව්චති යං පන ගම්භීරවෙව පුථුලං නං අණ්ණ
 වොති වුව්චති තස්මා මහත්තං උදකණ්ණවන්ති මහත්තං පුථුලං
 ගම්භීරං උදකන්ති අයමෙත්ථ අත්ථො. සාසඛිකං නාම යත්ථ වො
 රානං වුත්ථොකාස්සා දිස්සති භික්ඛොකාස්සා නිසිත්තොකාස්සො

නිපතොනාකාසො දිස්සති. සප්පටිභං. නාම යන් වොරෙහි මනු
ස්සා හතා දිස්සනාහි විලුහනා දිස්සන්ති ආකොට්ඨා දිස්සන්ති;
උත්තරසෙතුවාහි උදකණ්ණවස්ස උපරි බමො සෙතු; කුලලං බස්ස
මාහි කුලලො නාම නිජ්ජන්තං කලාපං කන්ධා බමො; පන්
රිත්වා බමො පන පනරො වාට්ඨාදසො උලුමොති වුවන්ති. උසා
පෙත්වාහි උච්ඡෙත්වා; කිට්ඨකාරීහි කන්තබ්බකාරී; සුත්තකාරී
පන්ථාකාරීහි අත්වා. මමොපි මො පහානබ්බාති එන් ධමො
ති සමථවිපස්සනා; හතවා හි සමථෙපි ඡන්දරාගං පජභාපෙති විප
ස්සනායපි සමථෙ ඡන්දරාගං කන්ධ පජභාපෙසි* ඉති ඥා උද්ධි නොව
සකුසුත්තාසකුසුත්තනස්සපි පහානං වදුමි පස්සාසිනො තං උද
ධි තං සංයොජනං අණ්ණං වා ථුලං වා යස්සාහං හො පහානං වද
මිති එන් සමථෙ ඡන්දරාගං පජභාපෙසි ඉමථෙ නාමෙහි භික්ඛවෙ
දිසි. එවං පරිසුඛං එවං පරියොදනං න අප්ප්ලියෙති න කෙල්ලායෙති
න එසුසෙත්වා එන් විපස්සනාය ඡන්දරාගං පජභාපෙසි ඉධ පන උහ
යන්ධං පජභාපෙනො ධමොපි හො පහානබ්බා පගෙව අධිමොති
ආහ-නමුත්තං අධිප්පායො භික්ඛවෙ අහං එවරුපෙසුපි සන්තප්ඤ්ඤි
තෙසු ධමොසු ඡන්දරාගපහානං වදුමි කිං පන ඉමස්මිං අසඬ
මෙම ගාමධමෙම වසලධමෙම දුට්ඨලො ඔදකන්තිකෙ * යන් අයං
අරිථො මොසුප්පිතො නිද්දසස අසු පටස්සකාමදුණෙසු ඡන්දරාගං
නාලං අනන්තරායායාති වදති අරිථොති විස ගි න නුමෙහි මග්ගං
සාසනෙ කලලං වා කච්චරො වා පකඬ්ඨිතබ්බොති එවං හතවා
ඉමිනාපි ඔවාදෙන අරිථංසෙව නිග්ගණ්ණාති ඉද්දති යො පච්ඡු
ධි කුසු නිවිධගාහවසෙන අහං මමාති ගම්ඤාති සො මග්ගං සාස
නෙ අයං අරිථො විස කලලං කච්චරං පකඬ්ඨිති දස්සෙන්නො
ඡ ඉමාති භික්ඛවෙති ආදිමාහ-නන්ධි දිසිසානාතිති දිසිසානා † දිසි
යා ආරමභ්ණමි දිසිසානං දිසියා පච්චයොපි. රූපං එතං මමන්ති x
ආදිසු එතං මමන්ති තණ්හායාහො එසොතමස්මිති මානායාහො
එසො මෙ අනානාති දිසිනාහො එවං රූපාරමභ්ණතණ්හායාහොදිසි
යො කමිනා හොන්ති රූපං පන අනානාති න චන්තබ්බං වෙද
නාදිසුපි එයෙව නසො දිසි රූපායනනං සුතං සද්දායනනං මුතං
ගක්ඛායනනං රසායනනං ඵොසබ්බායනනං නං හි පත්වා ගහෙන
බ්බතො මුත්තන්ති වුත්තං. අවසෙසාති සත්තායනනාති විකුසුත්තං
නාම. පහනන්ති පරියෙසිත්වා වා අපරියෙසිත්වා වා පහනං, පටිසෙ
සිනන්ති පහනං වා අපහනං වා පරියෙසිතං; අනුමිමිති මන
සාති චිත්තෙන අනුසවරිතං; ලොකස්මිං හි පරියෙසිත්වා පහනමිති
අන්ති පරියෙසිත්වා හො පහනමිති අපරියෙසිත්වා පහනමිති අපරි

* දුට්ඨලොදකන්තිකෙ. † දිසිසානං. x රූපං එතං මම;

සෙසියිනි, නො පතනමි පි තත් පරිසෙසියිනි පතනං පතනං නාම පරිසෙසියිනි, නො පතනං පරිසෙසියිනං නාම අපරිසෙසියිනි, පතන ම අපරිසෙසියිනි, නො පතනම මනසානුවිවරිතනනාම අථ වා පරි සෙසියිනි, පතනමි අපරිසෙසියිනි, පතනමි පතනසේන පතනං නා ම පරිසෙසියිනි, නො පතනං පරිසෙසියිනං නාම අපරිසෙසියිනි, නො පතනං මනසානුවිවරිතනනාම සබ්බං වා එවං මනසා අනු විවරිතතතා සන මනසානුවිවරිතමෙව ඉමිනා විඤ්ඤාණාරමමණා තණ්හාමානදිසියො කම්මා දෙසනාවිලාසෙනා හෙත් දිසාදිආර මමණවසෙන විඤ්ඤාණං දසසිතං. සමිපිදං දිසිසානානි යමිපි එතං සො ලොකොති ආදිනා නයෙන පතනං දිසිසානං සො ලොකො සො අතතාති එසො රූපං අතතතො සමනුපසස්සති ආදිනා නයෙ න පටිකතා දිසි ලොකො ව අතතා වාති ගණකාති එතං සකියසේතං චුතතං. සො සෙවම හවිසසාමිති සො අහං පරලොකං යනානි නිවෙමා හවිසසාමි බුමවා සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො හවිසසාමි සිනෙරුමො පඨවිමො සමුද්දදිති සස්සතිති සමං තපෙව සියො මිති. නමිපි එතං මමාති තමපි දසසනං එතං මම එසොගමයමි එසො මම අතතාති සමනුපසස්සති ඉමිනා දිසාරමමණා තණ්හා මානදිසියො කම්මා විපසානාය පටිවිපසානාකාලො විය හි පච්ඡමදිසියො පුරිමදිසිගණකාලො එවං හොති. සුද්ධතපකෙති රූපං නෙතං මමනාති රූපෙ තණ්හාමානදිසියො පටිකම්මතො වෙදනාදිසුපි එසෙව තයො. සමනුපසස්සතිති ඉමසා පන පදසා තණ්හාසමනුපසස්සනා මානසමනුපසස්සනා දිසිසමනුපසස්සනා ඤාණ සමනුපසස්සනාති වතසස්සා සමනුපසස්සනා අත්තනා කණ්ඨපකෙති තිසස්සනා සමනුපසස්සනානං සුක්කපකෙති ඤාණසමනුපසස්සනාය වසෙන වෙදිතබ්බා. අසනී න පටිසායසනීති අවිජ්ජමානො භය පරිතසස්සනාය තණ්හාපරිතසස්සනාය වා න පරිතසස්සති ඉමිනා භග වා අජ්ජාතතබ්බතිනාසෙ අපරිතසස්සමානබ්බිණාසටං දසෙසනො දෙසනං මත්තං පාපෙසි.

එවං වුත්තෙ අඤ්ඤානරො හිතබ්බති එවම භගවතා වුත්තෙ අඤ්ඤාතරො අනුසන්තිකුසලො හිතබ්බ භගවතා අඤ්ඤාතතබ්බතිනාසෙ අපරිතසස්සකං බ්බිණාසටං දසෙසනො දෙසනා නිසාපිතා අඤ්ඤාතතං අපරිතසස්සනෙ මො පන සති අඤ්ඤාතතං පරිතසස්සකෙන බතිධා පරිකබ්බාරවිනාසෙ පරිතසස්සකෙන අපරිතසස්සකෙන වා පි භවිතබ්බං ඉති ඉමෙති වතුති කාරණෙති අයං පඤ්ඤා පුමිනබ්බොති විත්තනාමා එකංසං චිට්‍රං කාමා අඤ්ඤිමපගගග භගවතනං එත දමොව. බබ්බිසා අසනීති බතිධා පරිකබ්බාරවිනාසෙ; අනු මන මමති අභසාසි වත මෙ; හද්දකං යානවාහනං තිරඤ්ඤසුවණණනාති

අනෙකුත්. නං වන මේ නැවතී නං වන ඉදහි මැනං නැව්; රාජ්
 හි වා වෙරෙහි වා සුවං අග්ගනා වා දැඩිං උදනෙන වා වූලාං.
 පරිභොගෙන වා ජිණ්ණං. සිසා වන මෙහි හවෙසා වන මැනං;
 යානවාහනාතිරුක්කපුටණ්ණසාලිවිතිසවගොධුමා. නං වනාහං න
 ලභාමිති තමහං අලහමානො නදනුච්ඡිතං කමං අකමා නිසි
 නානාතා ඉදහි න ලභාමිති සොචති අයං අගාරියසොචනා අන
 ගාරියසා පතනවිවරාදිනං චසෙන වෙදිතබ්බා-අපරිනස්සනාවාසෙ
 න එවං ගොතිති යෙහි කිලෙසෙහි එවං හවෙසා තෙසං පහින
 තතා න එවං ගොති; දිඝ්ඝානාධිඝානපටිසුඝානාහිතිවෙසානු
 සසානාති දිඝ්ඝාන දිඝ්ඝානානව දිඝ්ඝානානව දිඝ්ඝානානව දිඝ්ඝානානව
 නව අහිනිවෙසානුසයානව; සබ්බසබ්බාරුසමථායාති නිබ්බානානං
 ය; නිබ්බානං හි අගමම සබ්බසබ්බාරුසං ඉති නාති සබ්බසබ්බාරුල
 නාති සබ්බසබ්බාරුපිපථපදිතාති සමමනාති වූපසමමනාති තසමා නං.
 සබ්බසබ්බාරුසමථොති වුවොති තදෙව ව ආගමං බෙදුපටිතිලෙසුපටි
 අහිසබ්බාරුපටි පටකාමගුණුපටිති ඉමම උපධයො පටිතිස්සප්පි
 යනති. තණ්හාබියති විරජ්ජති නිරුජ්ජති තසමා නං සබ්බපටි
 පටිතිස්සගො තණ්හාකුසො විරාගො නිරොධොති වුවොති.
 නිබ්බානායාති අයං පතස්ස සරුපතිදදෙසං-ඉති සබ්බසබ්බාරු
 ඉමෙහි පදෙහි නිබ්බානස්ස සමුත්ථිතසමමං දෙසෙනානස්සාපි
 අයමනො දිසිනො. නාසෙසං ගොතිති තස්ස දිඝ්ඝානස්ස උච්ඡි
 ජ්ජස්සාමි නාම සු විනාසස්සාමි නාම සු න සු නාම හවස්සාමිති
 එවං ගොති-දිඝ්ඝානස්ස හි නිලකුණං ආරොපෙත්වා සුඤ්ඤතා
 පටිසංයුතං කත්වා දෙසියමං නං ධරමං සුඤ්ඤතස්ස තාපො
 උපපජ්ජති. වූතතමි තෙන. “නාසො ගෙහො හික්කවෙ අසුත
 වනො පුට්ඨජ්ජනස්ස යදිදං නො වස්ස නො ව මෙ සියා”ති එතතා
 වතා බහිමා පරික්කාරවිනාසෙ නස්සනකස්ස ව නො තස්සනකස්ස
 ව අජ්ඣතනං බ්බවිනාසෙ තස්සනකස්ස ව නො තස්සනකස්ස වාති
 ඉමෙසං වසෙන චතුකොට්ඨකා සුඤ්ඤතා කමිතා. ඉමාති බහිමා
 පරික්කාරපරිගහනං නාම කත්වා විසතිවජ්ජකං සකකායදිඝිං අතත
 වාද්දාදනං නාම කත්වා සකකායදිඝිපමුලුප්පනානා වාසහිදිඝියො දිඝි
 නිස්සයං නාම කත්වා නිකොට්ඨකං සුඤ්ඤතං දස්සෙතං නං හික්ක
 වෙ පරිගහනති ආදිමාග. නන්ද සමගහනති බහිමාපරික්කාරං;
 සමගහනස්ස ථාති විඤ්ඤා මනුස්සො පරිගහනස්සය; අහමපි
 මො නං හික්කවෙති හික්කවෙ තුලෙහි න පස්සාපි අහමපි න
 පස්සාමි; ඉති එවරුපො පරිගහනො නැවතී දස්සති එවං සබ්බ
 න්ද අනෙකුත් වෙදිතබ්බා-එවං නිකොට්ඨකං සුඤ්ඤතං දස්සෙතං
 ඉදහි අජ්ඣතනං බෙදි අනතාති බහිමාපරික්කාරෙ අනතාති
 නති කත්වා විකොට්ඨං දස්සෙනො අනතාති වා හික්කවෙ සතිති

ආදිමාග-නන්ද අයං සමෙකපථො භික්ඛවෙ අභතනි වා සති ඉදං
 මෙ පරික්ඛාරජාතං අභතනියනේ අස්ස අභතනියෙ වා පරික්ඛා
 රෙ සති අයං මෙ අත්තා ඉමස්ස පරික්ඛාරස්ස සාමිති. එවං
 අභතනි සති මමාති සති අභතනි සුත්තං ගැවස්ස, ඔවමනොති
 භුතතො; ඓතිනොති තථිතො; ඕතතො වා. ඉදං ති ඉමෙ පථ
 කඛමෙති අනිච්චං දුක්ඛං අනාත්තාති එවං නිපරිවච්චමසෙන
 අගණ්ඨානොති අයං අරිථො චිය මංගං සාසනෙ කලලං කථ
 වරං පක්ඛපනේ දසෙස්සෙනො නං තිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ රූපං
 නිච්චං වාති ආදිමාග. අනිච්චං භගොගති භතෙන යස්මා සුච්චා
 න තොති තස්මා අනිච්චං උප්පාදුපයතාපක්ඛාලිකනිච්චපරික්ඛ
 පථෙන වාති චතුති කාරණෙති අනිච්චං; දුක්ඛං භගොගති භ
 තෙන පතිපිලිනාකාරෙන දුක්ඛසන්තාපදුක්ඛවත්තසුඛපටිපක්ඛ
 ථෙන වාති චතුති කාරණෙති දුක්ඛං. ඕසෙතිමධ්මිකාති
 භවිසංකතතිආගමනසංඝායං පකතිභාවජනනසංඝායං; කලලත්ත
 භං සම්භුජෙතිතුං ඒනං මධ්ම ථිකොගමියම් ථිකො මෙ අත්තාති
 සුත්තං ආරාමො තං ඉමෙයං නිශ්ශංකං තණ්හාමානදිභිතාහානං
 චසෙන අභං මමනති එවං ගහෙතූනති; නොගහනං භගොගති
 ඉමිනා නෙ ඡික්ඛු දවසෙ තතභාකාරෙන රූපං භගොග දත්තාති
 පටිජානනති සුඤ්ඤාන අස්සාමික අනිස්සං අත්තපටිපක්ඛථෙන
 වාති චතුති කාරණෙති අනත්තා-භගවා ති කන්ති අනිච්චව
 සෙන අනත්තතං දසෙස්සති කන්ති දුක්ඛවසෙන කන්ති උභයව
 සෙන චක්ඛුං අත්තාති යො චදෙය්ස තං න උපපජ්ජති චක්ඛුස්ස
 මො පන උප්පාදෙ ථීය වයොපි පඤ්ඤාත්තියස්ස මො පන උප්පා
 දෙපි වයොපි පඤ්ඤායති අත්තා මෙ උපපජ්ජති ඛ වෙති ව ඉච්ච
 ස්ස එවමාගතං තොති තස්මා තං න උපපජ්ජති. චක්ඛුං අනත්තා
 හි යො චදෙය්ස ඉති චක්ඛුං අනත්තාති ඉමස්මිං ති ච ජජ්ජක
 සුත්තෙ ච අනිච්චවසෙන අනත්තතං දසෙස්සති. “රූපම හිදං භික්ඛ
 වෙ අත්තා අභමිස්ස න ඉදං රූපං ආබාධාය සංවත්තෙය්ස ලබ්භ
 ථ ච රූපෙ එවමෙව රූපං තොතු එවමෙව රූපං මා අහොසිති
 යස්මා ච මො භික්ඛවෙ රූපං අනත්තා තස්මා රූපං අබාධාය
 සංවත්තති න ච ලබ්භති රූපෙ එවමෙව රූපං තොතු එවමෙව
 රූපං මා අහොසි”ති. ඉමස්මිං අනත්තලක්ඛණසුත්තෙ දුක්ඛවසෙ
 න අනත්තතං දසෙස්සති “රූපං භික්ඛවෙ අනිච්චං යදනිච්චං තං
 දුක්ඛං යං දුක්ඛං නදනත්තා යදනත්තා තං නෙතං මම නෙ
 සො භමස්මි න මෙ සො අත්තාති එවමෙනං යථාභූතං සමප්ප
 ඤ්ඤාය දඬබබ”නති. ඉමස්මිං අරහත්තසුත්තෙ උභයවසෙන අන
 ත්තතං දසෙස්සති කස්මා අනිච්චං දුක්ඛම පාකටං අනත්තාති අපා
 කටං පරිභොගතංජනාදිසුපි භින්නෙසු අහො අනිච්චනති වදනති

අනන්තයානි වන්තා නාම නාම සරිතෙ ගණනටිකාදිසු වා උච්ඡි
 තාසු කණ්ඩකෙන වා විවා අහො දුක්ඛනාමි වදනාති අහො
 අනන්තයානි පන වන්තා නාම නාමි කන්තා ඉදං හි අනන්තල
 ක්කණං නාම අවිභූතං දුද්දසං දුපපඤ්ඤපනං තෙන නං හගවා
 අනිච්චවසෙන වා දුක්ඛවසෙන වා උභයවසෙන වා දසසානි
 තසිදං ඉමස්මිම්භිදි තෙපට්ටිවෙට්ටි අනිච්චදුක්ඛවසෙනෙව දසසිතං
 වෙදනාදිසු පිඵසෙව නයො. පාණි 3 නික නිකඛවෙති භික්ඛවෙසසානං
 එතරසිති අඤ්ඤාදාසි රූපං අනිච්චං දුක්ඛං අනන්තා තසානි
 අනන්තං-සං කිම් රූපනාදිදාදිති විසුඛිමග්ගෙ ඛණ්ඩාදෙදසෙ වින්තා
 රිතානෙව-කිම්භිඤ්ඤාතිති උක්ඛණ්ඩති; එත් ව නිබ්බද්ධානි වුච්ඡානා
 ගාමිති විපසානා අධිපොතා වුච්ඡානාගාමිති විපසානාය හි ඛණ්ඩානි
 නාමානි එසා හි කන්ත ව සඤ්ඤාගනනානි වුත්තා කන්ත ව ධම්මසී
 තිඤ්ඤානානි කන්ත ව පාරිසුඛිපධානියඛනනානි කන්ත ව පටිපදඤ්ඤාණං
 දසසානවිසුඛිති; කන්ත ව තමමයං පරියාදනනානි කන්ත ව ත්ති නා
 මෙති කන්ත ව මිති නාමෙතිති තන්ත පොඨපාදසුත්තෙ තාව
 “සඤ්ඤා මො පොඨපාද පඨමං උපපජ්ජති පච්ඡා ඤාණං”නාති එවං
 සඤ්ඤාගනනානි වුත්තා. සුසිච්ඡුත්තෙ “සුඛෙඛ ඛො සුසිච්ච ධම්ම
 සීතිඤ්ඤාණං පච්ඡා නිබ්බානෙ ඤාණං”නාති එවං ධම්මසීතිඤ්ඤාණං
 නාති වුත්තා. දසුත්තරසුත්තෙ “පටිපදඤ්ඤාණදසසානවිසුඛිපාරිසුඛි
 පධානියඛන”නාති එවං පාරිසුඛිපධානියඛනනානි වුත්තා. රථවිනී
 තෙ “කිත්තුවො ආවුසො පටිපදඤ්ඤාණදසසානවිසුඛිත්තං හගවති
 බුත්තමරියං වුසානි”ති එවං පටිපදඤ්ඤාණදසසානවිසුඛිති වුත්තා.
 සලායතනවිහරෙත “අනම්මසනං භික්ඛවෙ නිසසාය අනම්මසනං
 ආගමි යායං උපෙඛා නානත්තා නානත්තසිතා හං අභිනිච්ච
 ජෙජ්ජා යායං උපෙඛා එකත්තා එකත්තසිතා හං නිසසාය හං
 ආගමි එවමෙතිසාය පතානං හොති එවමෙජ්ජායා සමතිකාමෙ
 හොති”ති එවං තමමයං පරියාදනනානි වුත්තා. පටිසම්භිද්ධමග්ගෙ
 “යා ව මුච්ඡාකම්මසනා යා ව පටිසංඛානුපසානා යා ව සංඛා
 රූපෙඛා ඉමෙ ධම්මා; එකඨා; ඛණ්ඩනාමෙව නාම”නාති එවං තිති
 නාමෙති වුත්තා. පඨානෙ “අනුලොමං හොතූ භුසා අනානරත්තව
 යෙන පච්චයො අනුලොමං; පොදනසා; අනානරත්තවෙයෙන
 පච්චයො” ති එවං මිති නාමෙති වුත්තා. ඉදං පන අලගඤ්ඤ
 සුත්තෙ නිබ්බිද්ධනිති නිබ්බිද්ධනාමෙව ආගායා. නිසසායගෙනා x
 මරජ්ජනිති; එත් විරාගොති මග්ගො. විරාගා; මුඛනිති එත්
 විරාගෙන මග්ගෙන විමුච්චනිති උලං කවිතා; මුඛනසම්මං මුඛ
 නාමිතිඤ්ඤාණං හොති ඉධ පටිපදඤ්ඤාණං කන්තා; එවං විමු

තත්තවිතතං මහාබිණ්ණසංචං දසෙසාමා ඉද්දති තස්ස යථාභූතෙහි පච්චි කාරණෙති නාමං ගණනන්තො අයං වුච්චති භික්ඛුවෙස් ආදිමාහ.

අභිජ්ජාති වට්ටමුලිකා අභිජ්ජා; අයං හි දුරුකඛිපනංගෙන පලිකොති වුච්චති. තෙනෙස තස්සා උකඛිතතත්තා උකඛිතතපලිකොති වුච්චතො. නාලාමික්ඛුකතාති සියවජිනනාමාලො විය කතා; සමුලං වා තාලං උච්චිතා තාලස්ස වජ්ඣ විය කතා. යථා තස්මිං වජ්ඣ සමිං පුන සො තාලො න පඤ්ඤායති එවං අපඤ්ඤානතිභාවං නිතාති අත්ථො. සොභො භවිකොති පුනඤ්චදයකො; ජාතිසංසාරොති ජායනවසෙන වෙච සංසරණවසෙන ච එවං උච්චනාමානං පුනඤ්චවබ්බානං පච්චයො කමමාහිසභිබ්බාරො; සො හි පුනප්පුන උපපත්තිකරණවසෙන පරිකඛිපිතා සීතතතා පරිබොති වුච්චති තෙනෙස තස්ස සංකිණ්ණත්තා විකිණ්ණත්තා සංකිණ්ණපරිබොති වුච්චතො. නිණ්ණාති වට්ටමුලිකා තණ්හා; අයං ගමභිරානුගතංගෙන එසිකාති වුච්චති. තෙනෙස තස්සා අභිබුලහත්තා මුච්චා ඡිඤ්ඤත්තා අභිබුලෙහසිකොති වුච්චතො. ඔරමහාගිසාති ඔර මහජ්ජකාති; කාමහවෙ උපපත්තිපච්චුයාති. එතාති හි කවාටං විය නගරමාරං විතතං පිද්දතිනා සීතතතා අගග්ලානීති වුච්චනති තෙනෙස තෙසං නිරං කතතතා භිග්ගතතා නිරග්ගලොති වුච්චතො. අපිකොති නිකඛිලෙසො පරිපුඬො; පනනමපොති පති නමානධිජො; පනනමාගාරොති බ්බහාරකිලෙහහාරඅභිසභිබ්බාරහාර පවකාමදුණ්හාරො පනනා ඔරොපිතා අස්සාති පනනභාරො; අපි ච ඉධ මානහාරස්සෙව ඔරොපිතතතා පනනභාරොති අධිපෙපනො. විසංයුතොති වතුති යොගෙහි සබ්බකිලෙසෙහි ච විසංයුතොතා; ඉධ පන මානසොයෙනෙව විසංයුතතතා විසංයුතොත්. අධි පෙපනො. අසමිමානොති රූපෙ අසමිනති මානො වෙදනාය-සඤ්ඤාය-සංඛාරෙසු-විඤ්ඤාණෙ අසමිනති මානො; එතතාවතා භග වතා මග්ගෙන කිලෙසෙ බෙපෙත්වා නිරොධසයනපරගතස්ස නිඤ්ඤා නාරමමණං එලසමාපත්තිං අපෙපනො විහරතො බිණ්ණසංචස්ස කාලො දසසිතො-යථා හි වෙ නගරාති එකා වොරනගරං එකං බෙම නගරං අඵ එකස්ස මහායොධස්ස එවං භවෙය්ස යාවිමං වොර නගරං නඤ්ඤති තාව බෙමනගරං භයතො න මුච්චති වොරනගරං අනගරං කරිස්සාමිති සනානාහං කත්වා බග්ගං ගහෙත්වා වොරනගරං උපසංකම්චා නගරවාගෙර උස්සාපිතො එසිකාත්මිකෙ බග්ගෙන ඡිඤ්ඤා සමිං වාරබාහාහි කවාටං භිඤ්ඤා පලිසං උකඛිපිතා පාකාරං භිඤ්ඤතො පරිබං සංකිරිතා නගරසොගනත්වාය උසසිතෙ ධජෙ පාතෙත්වා නගරං අග්ගතා ක්කාපෙත්වා බෙමනගරං පටිසිංහා පාසාදං ආරුහන් ඤාතිගණපරිවුට්ඨො සුරසගොජනං භූමෙය්ස

එවිට චෝරනගරං විය සක්කායො- බෙමනගරං විය නිකා-
නං-මහායොධො විය යොගාවචරො- තයෙසං ගොති යාවස
කකායවට්ටං ගොති තාව මනනිංසකමකරණආභිනවුතිරොන
පච්චිසතිමහාසයෙති පරිමුච්චනං නාපිති යො මහායොධො විය
සනනාහං සීලසනනාහං කතො පඤ්ඤාබහං ගහෙනො බග්ගෙන
එසිකාස්මෙහ විය අරහත්තමග්ගෙන තණ්හසිකං ප්‍රමිතො සො
යොධො සමාරබාහකං නගරකවාටං විය පමොරමනාහිසසංයො
ජනගහලං උග්ගාපට්ඨො සො යොධො පලිසං විය අවිජ්ජාපලිසං
උකම්පිතො සො යොධො පාකාරං භිඤ්ඤනො පරිබං විය කමො-
තිසංඛාරං භිඤ්ඤනො ජාතිසංඝාරපරිබං සංකිරිතො සොයොධො න
ගරයොහනාස්මි උසොපිතෙ ධජෙ විය මානධජෙ පාතෙත්වා ස
කකායනගරං කොපෙත්වා සො යොධො බෙමනගරෙ උපරිපාසං
දෙ සුරසභොජනං විය නිකායලෙසනිබ්බානනගරං පවිසිත්වා අමත
නිරොධාරමමණං එලසමාපත්තිසුඛං අනුභවමානො කාලං විති
නාමෙති.

ඉදන් එවිට විමුක්තවිත්තස්ස බිණ්ණසවස්ස පරෙති අනාගිගම
නියවිඤ්ඤාණං දසෙන්නො එවිට විමුක්තාදිත්තනාති ආදිමාහ.
තස්ස අනෙකෙනාති අනෙකෙනා ගවෙසනො; ඉදං භික්ෂුනිනාති
ඉදං නාම නිසසිතො; භාමාගනාසොති එස්ස සන්නොපි තථාගතොති
අධිපෙතො; උත්තමපුගගලො බිණ්ණසවොපි. අනානුච්ඡේදනාති
අසංවිජ්ජමානො වා අවිජ්ජගොනො වා; තථාගතොති හි සන්නෙ ග
හිතෙ අසංවිජ්ජමානොති අනෙකා වට්ටති බිණ්ණසවොති ගතිතෙ
අවිජ්ජගොනොති අනෙකා වට්ටති. තස්ස පුරිමනෙය අයමධිපායො-
තිකමෙව අහං දිඝ්ථෙව ධරමානකංයෙව බිණ්ණසවං තථා
ගතො සන්නො පුගගලොති න පඤ්ඤාපෙම් අප්පට්ඨසංකිකං පන
පරිනිබ්බුතං බිණ්ණසවං සන්නොති වා පුගගලොති වා හිං පඤ්ඤා-
පෙසොම්. අනානුච්ඡේදා කථාගතො න හි පරමස්මිනො සන්නො
නාම කොපි අපි තස්ස අවිජ්ජමානස්ස ඉදං නිසසිතං විඤ්ඤා-
ණනාති අගවෙසනොපි කිං අධිගවේසනාති කථා පටිලභිස්සනාති
ති අනෙකා. දුතියනෙය අයමධිපායො- තිකමෙව අහං දිඝ්ථෙව ධ
රමෙව ධරමානකංයෙව බිණ්ණසවං විඤ්ඤාණවග්ගෙන ඉන්ද්‍රිදිති අවි
ජ්ජයං වදාමි නති සඉන්ද්‍රියෙදවා සමුගමකා සපජාපතිකා අනෙක
සන්නොපි බිණ්ණසවස්ස විපස්සනාදිත්තං වා මග්ගවිත්තං වා එලපි
ත්තං වා ඉදං නාම ආරමමණං නිසාය වත්තනීති ජාතිතුං ස
කකානාති තෙ අප්පට්ඨසංකිකස්ස පරිනිබ්බුතස්ස කිං ජාතිස්සනාති
ති. අනානාති අයමනන; නුච්ඡාති නුච්ඡකෙන; මුසාති මුසාවා
දෙන; අනුගෙනාති යං නාපි තෙන; අබ්බාදිත්තමස්සති අභිආවි
කමනාති අභිගමිත්වා වදනාති; මවනසිකොති විනයති විනා

සෙති; සත්තවිනාසකොති අධිපායො. සථා වාහං * සිංහලෙව න
 ගුති භික්ඛුවෙ යෙතෙවාකාරෙන අහං න සත්තවිනාසකො; සථා
 වාහං න වදුමිති යෙතෙවාකාරෙන අහං සත්තවිනාසං න පඤ්ඤා
 පෙම්; ඉදං චුත්තං හොති යථා වාහං න සත්තවිනාසකො යථා ව න
 සත්තවිනාසං පඤ්ඤාපෙම් තථා මං තෙ හොතොතා සමණ්ඩ්‍රාහමි
 ණා වෙනසිකො සමණො ගොතමොති වදන්තා සත්තවිනාසකො
 සමණො ගොතමොති ව සත්තා සත්තං උචෙත්ථං විනාසං විහ
 වං පඤ්ඤාපෙතීති වදන්තා සත්තවිනාසං පඤ්ඤාපෙතීති ව අසතා
 තුවජා මුසා අහුතොත අඤ්ඤාචක්ඛන්තීති සුඤ්ඤා මාති පුඤ්ඤව
 මහාබෝධිමණ්ඩලියෙව; එතරං මාති එතරං ධම්මදෙසනාස
 ව; දුක්ඛමෙව පඤ්ඤාපෙම් දුක්ඛං ම භිජොධන්ති ධම්මවක්ඛං
 අප්පට්ඨොතො බෝධිමණ්ඩලිකරණො පි ධම්මවක්ඛාපට්ඨොතො
 තො පඨාය ධම්මං දෙසෙතොති වතුසව්වෙව පඤ්ඤාපෙමිති
 අත්ථො; එත්ති දුක්ඛගණෙන තස්ස මුලභූතො සමුදයො නි
 රෝධගණෙන ව තං සම්පාපකො මග්ගො ගතිතොව ගොතීති
 වෙදිතඤ්ඤා සත්තමෙති තත්ති වතුසව්වප්පකාසනො; පරෙති වතු
 සව්වොති ජාතිතුං පටිච්ඡික්ඛතුං අසමත්තිපුගලා; අනෙකාසනාති
 ති දසති අනෙකාසවත්ති අනෙකාසනාති; අනිකාසනාති වාචාස
 පරිභවනාති; රොසෙතීති විනෙසෙත්තිති රොසෙත්තොව විනෙසෙ
 තොමාති අධිපායොතා සට්ඨන්ති දුක්ඛාපෙනාති; නත්තාති තෙසු
 අනෙකාසාදිසු තෙසු වා පරපුගලෙසු; ආසාදොති කොපො;
 අප්පට්ඨෙතොති දොවනස්සං; අනභිජිති අතුභි; නත්තමෙති වතු
 සව්වප්පකාසනොයෙව; පරෙති වතුසව්වප්පකාසනං ජාතිතුං පටිච්ඡි
 ක්ඛතුං සමත්තිපුගලා; ආනාදොති පිති; උභිච්ඡාදිගණනාති
 උභිච්ඡාදිපනාති; නත්තමෙති වතුසව්වප්පකාසනොයෙව; නත්තාති
 සක්කාරාදිසු; සංඛා ඉදං පුඤ්ඤා පඤ්ඤානාති යං ඉදං බ්‍රහ්ම
 පවකං පුඤ්ඤා බෝධිමණ්ඩලිකරණොති පරිඤ්ඤාති පරිඤ්ඤාතො; නත්ති
 මෙති තත්ති බ්‍රහ්මපවකෙ ඉමෙ; තිං චුත්තං හොති තත්තාපි තථා
 ගතස්ස ඉමෙ සක්කාරා මහි කරියන්ති වා අහං එතෙ අනුගවාමි
 තී වා න හොති පුඤ්ඤා පරිඤ්ඤාතබ්‍රහ්මපවකස්සෙව එතෙ ස
 ක්කාරා බ්‍රහ්මපවකංයෙව එතෙ සක්කාරෙ අනුගොතිති එතො
 තමෙව හොති සත්තමාති යත්තා සව්වොති පටිච්ඡික්ඛතුං අසමත්ති
 තථාගතමපි අනෙකාසනාති; සෙසං චුත්තතයෙනෙව වෙදිතඤ්ඤා
 නාමාති සත්තමෙ සං න නුමිකාසනාති යත්තා අනත්තතියෙ
 පි ජ්ඣරාගප්පකාසං දීඝරත්තං තිත්තං සුඛං සංවත්තති තස්ස
 යං න තුව්භාසං තං පජ්ගථාස අත්ථො. සථාපව්වසං වා කාරෙසා
 ති යථා යථා ඉච්ඡෙස තථා තථා කාරෙසා; න ති නො එතං
 සත්තො අනාති හත්තො එතං තිත්තකථාසංපලාසං අත්තාසං

* යථා වාහං.

නොව අතරා න අමාකං රාජං න විඤ්ඤාණනි වදනා; අතරා
 නිසං චාති අමාකං විවරාදිපරික්කාපොසි න ගොතීති අපේ. **මවමෙව බො ගිහිකමෙ සං න තුමිකාකං නං** ආජාපාති හ
 හවා බතිවමකං සව න තුමිකාකනි දසෙසා පජගාපෙති තව
 මො න උප්පාපෙති න මුච්ඡා, ඡන්දරාගවිතසෙන පනතං පජ
 ගාපෙති. මවං ක්කාකාපනාති එත්ති පරිවට්ටො පඨාය යාව
 ඉමං යානං ආහරිතුමි වට්ටති පටිලොමෙන පෙමමහකකෙන
 සහසරායණතො පඨාය යාවඉමං යානං ආහරිතුමි වට්ටති සා
 ක්කාතොති කපේනතං සුකපිතො සුකපිතකතාව උතතානො
 මිවමො පකාසිතො; පිලොගිකාති ජිනනනිතං තත් තත්
 සිඛිතිතගණිකතං ජිණ්ණවත්තං යසං නත්ති අභිසත්ථං වා
 නාවහත්ථං වා අතතයාවකං නිවත්තො සො ජිනනපිලොතිකො නාම
 අයස බමෙමා තාදිසො න හෙත්ති කොහඤ්ඤාදිවංසන ජිනාති
 නාසිඛිතිතගණිකතාපො අත්ථං අපිච්ඡ කප්පමො පිලොගිකාති වු
 ච්චති ඉමසමිච්ඡ සායනෙ සමණකච්චරං නාම පඨිසාදං න උක්ක
 ති හෙතොවාග -

“කාරණං ච නිබ්බේදි කසලොවපකාමිථි
 තතො පලාපෙ ජාගති අසංමයෙ සමණවාසිනෙ
 නිබ්බිතො පාටිපෙත්ථ පාපආචාරගොචරෙ
 සුධාසුමෙති සංවාසං කප්පයමො පතිස්සතා.
 තතො සමග්ගා නිපකා පුත්තස්සනතං කරිස්සමා”ති.

ඉති සමණකච්චරස්ස ජිනනතොපි අයං බමෙමා ජිනනපිලො
 තිකො නාම ගොති. වට්ටං නෙසං නාසී ඤ්ඤාණකාසාති තෙසං
 වට්ටං අපඤ්ඤාතතිකතාවං තතං නිපඤ්ඤාතතිකං ජාතං එවරා
 සො මහාබ්භිසංසො එවං සවාකක්කාතසායනෙයෙව උප්පාපති යදා
 ච බ්භිසංසමො එවං අනාගාමිආදයොපි—තත්ති බම්බොත්තසාරිනො සඬා
 නුසාරිනොති ඉමෙ හි වෙ සොනාපකතිමයාඨා ගොනති යදාහ
 “කතමො ව පුත්තලො බම්බොත්තසාරී යස්ස පුත්තලස්ස සොනාපකති
 ඵලසමිකිරියාය පටිපත්තස්ස පඤ්ඤාඤ්ඤිං අධිමතං ගොති
 පඤ්ඤාචාසී පඤ්ඤාපුබ්බභූමං අරියමග්ගං භාවෙති අයං වුච්චති
 පුත්තලො බම්බොත්තසාරී, සොනාපකතිඵලසමිකිරියාය පටිපත්තො
 පුත්තලො බම්බොත්තසාරී ඵලෙ ජිනො දිසිප්පකොනා. කතමො ව
 පුත්තලො සඬානුසාරී යස්ස පුත්තලස්ස සොනාපකතිඵලසමිකිරි
 යාය පටිපත්තස්ස සඤ්ඤිං අධිමතං ගොති සඬාචාති සඬාපු
 බ්බභූමං අරියමග්ගං භාවෙති අයං වුච්චති පුත්තලො සඬානුසාරී
 සොනාපකතිඵලසමිකිරියාය පටිපත්තො සඬානුසාරී ඵලෙ

සීතො සඬාවිවුනොති''ති. සෙසං මිසි සඬාමනං මෙමිථනනාති
ඉමිනා සෙසං අමෙදෙදො අරියධම්මො නත්ති තථාගමො පන සඬා
මනනං පෙමමනනමෙව හොති තෙ විපස්සකපුගාලං අධිපෙපනා.
විපස්සකතිකුක්ඛනං හි විපස්සනං පඨපෙනා භිසිනනානං දසබලෙ
එකං සඬා එකං පෙමං උපපජ්ජති තාය සඬාය තෙන පෙමෙන
හත්ථි ගහෙනා සගෙන ධර්මිනා විස හොනාති නිගනගතිකා නීර
එතෙ පොරාණකපේරා පන එවරාපා භිකූ මූලසොනාපනනාති
වදනති. සෙසං සබ්බත්ථි උත්තානත්ථිමෙවාති.

අලගද්දසුභතං දුතීයං.

-090

එවමෙමසුභනාති වමෙකසුභතං; තත්ථ ආසසමාති පියව්ව
නමෙනං; කුමාරකායසොති තස්ස නාමං; කුමාරකාලෙ පකිඨ්
තතතා පන භගවතා කස්සපං පකකාසථ ඉදං එලං වා බාද
තීයං වා කස්සපස්ස දෙථාති වුතෙන කතරකස්සපස්ස කුමාරක
ස්සපස්සාති එවං ගතිතනාමනතා තතො පඨාය වුඬකාලෙපි
කුමාරකස්සපොත්ථෙව වුවවති. අපිච රමෙදෙදො පොසාවනිකසු
තතතනාපි තං කුමාරකස්සපොති සජාතිංසු අයං පනස්ස පුබ්බ
සොගතො පඨාය ආවිභාවකථා-පේරො පන පදුමුතතරස්ස භග
වතො කාලෙ සෙභිපුතො අහොසි අපේකදිවසං භගවතා චිත්‍ර
කපිං එකං අතතනො සාවකං ධානනතරෙ ධපෙනං දිසවා භගව
නතස්ස සතතාගං දනං දන්තා අභමපි අනාගතෙ එකස්ස වුඬස්ස
අයං පේරො විස චිත්‍රකපිසාවතො භවෙය්නනාති පත්තං කන්තා
පුදෙදොති කාරොනොතා කස්සපස්ස භගවතො සංඝෙන පබ්බඨ්
න්තා විසෙසං නිබ්බන්ධනතුං නාසකති තදා නීර පරිනිබ්බුතස්ස භග
වතො සාසනෙ ඔසකකනෙන පම භිකූ නිසෙසනි. බන්තිතා
පබ්බතං ආරුක්ඛ සමණධම්මං අකංසු සඬාතෝරො තතියදිවසෙ
අරහතනං පනොතා අනුපේරො වතුන්දිවසෙ අනාගාමි අහොසි
ඉතරෙ තයො විසෙසං නිබ්බන්ධනතුං අසෙසනානා දෙවලොකෙ
නිබ්බන්තා තෙසං එකං වුඬනතරං දෙවෙසු මනුස්සෙසු ව සමප
නති. අසුභවනනානං එසො තකකසිලාය රාජකුලෙ නිබ්බන්ති
න්තා පුකකුසාඨී නාම රාජා හුන්තා භගවතං උද්දස්ස ආගච්ඡන්තො
කුමකාරසාලායං භගවතො ධම්මදෙසනං සුන්තා අනාගාමිඑළං
පනොතා එසො එකස්මිං සමුද්දපට්ටනෙ කුලසරෙ නිබ්බන්තිතා
නාවං ආරුක්ඛ භිනනනාපො දුරුවිරාති * නිවාසෙත්වා ලාභසම්ප
තති. පනොතා අහං අරහාති චිත්තං උප්පාදෙත්වා න තිං අරහා
ගච්ඡ සන්තාරං පදොතං පුච්ඡාති අත්තකාමාය දෙවතාය වොදිතො

* විවරාති.

තථා කතා අරහත්තඵලං පනෙනා—එකො රාජගහෙ එකිසියා
 කුලදරිකාය කුමරුමහි උපපන්නො සා ව පඨමං මාතාපිතරො
 යාමිතා පබ්බජ්ජං අලභමානා කුලසරං ගතා ගතං සංකප්පිතමපි
 අජානනති සාමිකං ආරාධෙතා තෙන අනුඤ්ඤානා භික්ඛුනිසු
 පබ්බජිතා තස්සා ගතනිමිත්තං දිසවා භික්ඛුනියො දෙවදත්තං
 පුට්ඨංසු සො අස්සමණීනි ආග දසබලං පුට්ඨංසු සත්ථා උපාලි
 තේරං පටිවණ්‍යපෙසි ථෙරො සාවකිනගරවාසීනි කුලානි විසා
 බව උපාසිකං පසෙකාසාපෙතා සොධෙන්නො පුරෙ ලභො
 ගඤ්ඤා පබ්බජ්ජා අරොගානි ආග සත්ථා සුවිනිච්ඡතං අධිකරණ
 නති ථෙරස්ස සාධුකාරමදුසි සා භික්ඛුනි සුවණ්ණබ්බිමසදිසං
 පුත්තං විජාසි තං ගතෙතා රාජා පසෙනදිකොසලො පොසාපෙසි-
 කස්සපොතිස්ස නාමං කතා අපරභාගෙ අලභිකාරිත්වා සත්ථුසනතිකං
 නෙතා පබ්බාපෙසි ඉති තං රඤ්ඤා පොසාවතිකපුත්තතතාපි
 කුමාරකස්සපොති සජාතිංසු—අකිමනෙති එවං නාමකෙ වනෙ;
 තං කිර වනං විනාං බුඩ්ධානං කාලෙ අවිජ්ඣිතනාමං අකිමන
 නෙතව පඤ්ඤායති තත්ත්වං පඤ්ඤාතෙන විභාවනා—අප්පායුක
 බුඩ්ධානං හි සරීරධාතු න ඝනා භොති අධිචාතානුභාවෙන
 විප්පකිරියති තෙනෙව අද්භාකමපි භගවා අහං න මිරං සිතො,
 අප්පකෙති සතෙතති අහං දිඪො යෙසු න දිඪො තෙව බහුතරා
 තෙ මෙ ධාතුයො ආදය තත්ථ තත්ථ සුපේන්නා සග්ගපරායණා
 භවිස්සනතිති පරිනිබ්බානාකාලෙ අත්තනො සරීරං විප්පකිරිය
 තුති අධිචාසි දිසායුකබුඩ්ධානං පන සුවණ්ණකකිකො විය එක
 ඝනා ධාතුසරීරං නිසති කස්සපස්සාපි භගවතො තථෙව අචාසි
 තතො මහාජනො සනතිපතිත්වා ධාතු එකඝනා න සකකා
 විශොජේතුං කිං කරිස්සාමාති සමමනනයිතා එකඝනමෙව වෙති
 යං කරිස්සාම කිත්තකං පන භොතුති එකෙ සත්තයොජනික
 නති ආහංසු එතං අතිමහන්නං අනාගතෙ ජගතිතුං න සකකා
 ජයොජනං පමයොජනං චතුයොජනං නියොජනං මිශොජනිකං
 භොතුති සනතිචානං කතා ඉඨිකාකිදිසා භොනතිති බාහිර
 නෙන ඉඨිකා රත්තසුවණ්ණමයා එකඝනා සත්තසගස්සඤ්ඤානකා
 භොනතු අභ්‍යන්තරිමනෙන පඤ්ඤාසගස්සගස්සනකා හරිතාලමනො
 සිලාති මත්තිකාකිච්චං කසිරතු තෙලෙන උදකකිච්චනති නිඨං
 ගතො වත්තාර මුඛානි චතුධා විහරිංසු රාජා එකං මුඛං ගණති
 රාජපුත්තො පඨවිකර* කුමාරො එකං අමච්චානං ජෙඨකො
 හුතා සෙනාපති එකං ජානපදානං ජෙඨකො හුතා සෙසි
 එකං තත්ථ ධනසම්පන්නතාය රාජාපි සුවණ්ණං නිභරාපෙතා,
 අත්තනා ගතිතමුඛෙ කම්මං ආරති උපරාජාපි සොනාපතිපි සෙසිනා,

* පඨවිකර.

ගතිනමුඛෙ පන කට්ඨං ඔලියති නතො සොරතො නාම එකො
 උපාසකො තෙට්ඨකභාණකො අනාගාමී අරියසාවකො සො
 කමමං ඔලියතිති ඤාතො පමසකප්පනාති යොජාපෙතො ජන
 පදං ගතො කසුපසමමාසමුද්ධො විසතිවසුසගසානාති යනො
 පරිනිබ්බුතො තසු යොජනිකං රතනවෙතියං කසිරති යො
 යං දුක්ඛං උසුහති සුවණ්ණං වා ගිරඤ්ඤං වා සත්තවිධරතනං
 වා හරිතාලං වා මනොසිලං වා සො නං දෙනුති සමාදපෙති
 මහසා අත්තතො ථාමෙන ගිරඤ්ඤසුවණ්ණාදීති අදංසු අස
 ඝෙකානතා තෙලනණ්ඩුලාදීති දෙනුතියෙව උපාසකො තෙල
 නණ්ඩුලාදීති කමමකරානං භත්තවෙතනන්ධාය පතිණති අවසෙසෙති
 සුවණ්ණං වෙතාපෙතො පතිණති එවං සකලජලේදීපං අවරි වෙති
 යකමමං නිසීතං වෙතියධානතො පණ්ණං පටිණේසු නිසීතං
 කමමං ආවරියො ආගන්තුකා වෙතියං වන්දනුති සොපි පණ්ණං
 පතිණි මයා සකලජලේදීපො සමාදපිතො යං අඤ්ඤාතං ගහෙතො
 කමමං නිසාපෙනානුති වෙපි පණ්ණාති අනතරාමගෙහ සමාගවජංසු
 ආවරියසු පණ්ණතො පන වෙතියධානතො පණ්ණං පටිමතරං
 ආවරියසු ගතං අගමාසි සො පණ්ණං වාමෙතො වෙතියං වන්දි
 සාමිති එකකොට නිකමි අනතරාමගෙහ අට්ඨියං පච්චාරස
 නාති උභිතිංසු තහෙකමෙව නං දිසො ඉමිනා සකලජලේදීපතො
 ගිරඤ්ඤසුවණ්ණං සමපිණ්ණිතං නිසීදාමගි නො පට්ටමානා අග
 නාති අවසෙසානං ආරොවෙතො අගගහෙසුං කසුමා නානා මං
 ගණ්ණාති තයා සකලජලේදීපතො ගිරඤ්ඤසුවණ්ණං සමපිණ්ණි
 තං අවසාකං මොකං දෙතිති කිං තුලෙහ න ජානාමි කසුපො
 හගවා පරිනිබ්බුතො තසු යොජනිකං රතනවෙතියං කසිරති
 තදන්ධාය මයා සමාදපිතං නො අත්තතො අන්ධාය නං ලබ්ධනං
 තණ්ඩව පෙසිතං මග්ගං පන නිවන්ධායවකමතනං යිපෙතො අඤ්ඤං
 විතො කාකණිකමපි තණ්ඩව එකෙ එතං විසුලෙජ්ඣ ආවරියනාති
 ආගංසු එකෙ අයං රාජපුත්තො අමච්චපුත්තො අමෙහසු කච්ඡෙව
 තගරිමිටියං දිසො රාජරාජමහාමත්තාදීනං ආරොවෙතො අනස
 වසනං පාපුණ්ණයාති අගංසු උපාසකො නානා නාහං එවං
 කරිසාමිති අග තව මො තෙසු කාරුඤ්ඤෙන න අත්තතො
 ජිවිතනිකන්ධාය—අථ තෙසු ගහගතකො විසුලෙජ්ඣතබ්බොති
 විවදත්තසු ගහගතබ්බොති ලබිතො එව බහුතරා හුතො ජිවිතා
 මොරොපසිංසු මෙසං බලවතුණ් අරියසාවතෙ අපරාධෙන නිබ්
 බුතදීපසිධා විස අඤ්ඤා අනතරධායංසු තෙ කහං හො වකුඤ්ඤ
 කහං හො වකුඤ්ඤති විපපලපනතා එකමෙව ඤාතකෙති ගෙහං
 නිතා එකමෙව තණ්ඩව අට්ඨියං රුකුමුලෙ පණ්ණසාලාය වසි
 සු අට්ඨිං ගතමහසා කාරුඤ්ඤෙන තෙසං තණ්ඩුලං වා පුට්

භතතං වා පරිබ්බයං වා දෙනාති දුරුපණ්ණාදීනං අන්තං ගතත්වා
ආගතා චන්ද්‍රස්සා ඩුතීං ගතන්තීති චුතෙන අක්ඛවනං ගතවිතාති
චදනාති එවං විණ්ණෙවපි බුඩ්ධානං කාලෙ නං වනං අක්ඛවනන්තේව
ඤ්ඤාති කස්සපබුඩ්ධිකාලෙ පනෙනං ඡ්ඛිඩිතජනපදෙ අවචි අභොසි
අන්තාකං භගවතො කාලෙ සාවතීයා අවිදුරෙ ඡේතවනස්ස පිඨි
භාගෙ පටිවෙකකාමානං ඩුලපුත්තානං වයනාසානං පධානසරං
අභොසි.

තත්ථ තස්මා ඩුමාරකස්සපො තෙන සමසෙන සෙබ්පට්ඨදං
පුරස්මානො විහරති තෙන චුතතං අක්ඛවතෙවිහරති—අසුද්ද
කරා දෙවනාති නාමගොතනවසෙන අපාකවා එකා දෙව
තාති අන්තො; “අභිජානාති නො භතෙන භගවා ආනුතංසෙව
අසුද්දනරස්ස මහෙසකුස්ස සකුස්ස සංඛින්නන නණ්ණාසකි
යට්ඨුතන් අභාසිත්ථා” හි එත්ථ පන අභිසුද්දතො සතෙකාසි දෙ
වරාජා අසුද්දනරොති චුතතො. දෙවතාති ථ ඉදං දෙවතාමපි
දෙවසිතානමපි සාධාරණවචනං—ඉමස්මිං පනන්තො දෙවො අපි
පෙපෙනො. අභිකකානනාසාති එත්ථ අභිකකානනාසො, බියපුදුරාති
රූපඅභිකානුමොදනාදිසු දිස්සති. තත්ථ “අභිකකානනා භතෙන රතති
නිකබ්බෙනා පඨමො යාමො විරතීසිනොතො භික්ඛුසංඝෙසා උද්ද
සතු භතෙන භගවා භික්ඛුනං පාතිමොක්ඛො”නති එවමාදිසු බසෙ
දිස්සති. “අයං ඉමෙයං එතුනාං පුගලානං අභිකකානනාතරො ච
පණ්ණිතතරො චා”හි එවමාදිසු සුඤ්ජරෙ.

“කො මෙ වදන්ති පාදන් ඉඨියා යසසංජලං

අභිකකානනා වණ්ණෙන සබ්බා ඔභායයං දියා”හි. එව
මාදිසු අභිරුපෙ. “අභිකකානනං හොගොතමා”හි ආදිසු අභිකානු
මොදනො—ඉධ පන බසෙ. තෙන අභිකකානනාය රතතීයා පරිකා
ණාය රත්තීයාති චුතතං හොති. තත්ථයං දෙවපුත්තො මඤ්ඤිම
යාමසමනානරෙ ආගතොති වේදිතඤ්ඤා. අභිකකානනවණ්ණා
හි ඉධ අභිකකානනාසො අභිරුපෙ වණ්ණසොද්දා පන ඡ්විපුති
ඩුලවගාකාරණසංඝාතපමාණාරූපසතනාදිසු දිස්සති. තත්ථ
“සුවණ්ණවණ්ණොසි භගවා”හි එවමාදිසු ඡ්වියා. “කදු සංරු
ලොගා ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස වණ්ණො”හි එවමාදිසු පුත්ථයං.
“මහාරොමෙ හොගොතම වණ්ණො”හි එවමාදිසු ඩුලවගෙන. “අථ
කෙන ඩු වණ්ණෙන ගක්ඛන්තොති චුචන්ති” හි එවමාදිසු කාරණෙ.
“මහතං හඤ්ජරාජවණ්ණං අභිතිමඞ්ජිති” හි එවමාදිසු සණ්ඨා
නො. “තයො පතකස්ස වණ්ණොති එවමාදිසු පමාණෙ. “වණ්ණො
ගෙඤ්ජරයො ඔජා” හි එවමාදිසු රූපායනෙන. යො ඉධ ඡ්වියා
දඬුබ්බො—තෙන අභිකකානනවණ්ණො අභුරුපට්ඨි ඉඨිවණ්ණො මනා
පවණ්ණොති චුතතං හොති. දෙවතා හි මනුසසලොකං ආනවිජමානා

පකතිවණ්ණං පකතිඉභිං ජනිත්වා ඔලාරිකං අත්තභාවං කත්වා
අතිරෙකවණ්ණං අතිරෙකඉභිං මාප්පත්වා නවසමස්ථාදිති ගව්ඡන්තා
මනුස්සා විස අභිසංඛටෙන කායෙන ආගව්ඡන්ති අයමපි දෙවපු
ත්තො තථෙව ආගතො තෙන චුත්තං අභිකක්කතවණ්ණොති—
කෙවලකප්පනති එථ කෙවලප්පදො අනවසෙසසෙභ්බාසා
මිසසතානතිරෙකදළාභ්විසංයොගාදිඅනෙකභෝ, තථා හිසස
“කෙවලපරිපුර්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරිය”නති එවමාදිසු අනවසෙ
සනති † අභෝ. “කෙවලකප්පා ච අඛණ්ඩායං පනුතං බාද
නීයං ආදය උපසංකම්මසානති”ති එවමාදිසු සෙභ්බාසා. “කෙව
ලසස පුක්කකක්කක්කස්ස සමුදයො හොති”ති එවමාදිසු අව්‍යාචිසස
තා. “කෙවලං සමාමත්තකං නුත අයමායසම”ති එවමාදිසු අන
තිරෙකතා. “ආයසමතො අනුරුඬස්ස බාහියො * නාම සතිවිතා
රිකො කෙවලං සමසහෙදයං සිතො”ති එවමාදිසු දළාභ්වතා.
“කෙවලි චුසිතවා උත්තමපුරිසොති චුච්චති”ති එවමාදිසු විසං
යොගො. ඉධ පනස්ස අනවසෙසභ්වමභෝති අධිපෙපනො—
කප්පසදො පනායං අභිසද්දහනවොභාරකාලපඤ්ඤනතිඡේද
නවිකප්පනලෙසසමත්තභාවාදිඅනෙකභෝ. “ඔකප්පනීයමෙන
තොතො තොතමස්ස යථාතං අර්හතො සමමායමබ්බස්සා”ති එව
මාදිසු අභිසද්දහනමභෝ. “අනුජානාමි හික්ඛලෙ පමති සමණ
කපෙපති එලං පරිභුදිතු”නති එවමාදිසු චොභාරො. “යෙන සුදං
නිච්චකප්පං විහරාමි”ති එවමාදිසු කාලො. “ඉච්චායසමා කපෙපා”
ති එවමාදිසු පඤ්ඤනති. “අලංකතො කප්පිතකෙසමස්ස”ති
එවමාදිසු ඡේදනං. “කප්පති චිකුලකපෙපා”ති එවමාදිසු වික
පෙපා. “අභි කපෙපා නිපජ්ජිතු”නති එවමාදිසු ලෙසො. “කෙ
වලකප්පං චෙථවතං ඔභාසෙත්වා”ති එවමාදිසු සමත්තභාවො.
ඉධ පනස්ස සමත්ත භාවො අභෝති අධිපෙපනො—නස්මා කෙව
ලකප්පං අකිට්ඨනති එථ අනවසෙසං සමත්තතො අකිට්ඨ
නති එවමභෝ දඬුභෝ—ඔභාසෙත්වාති වජ්ජාලකාරකරීර
සමුච්ඡිතාය ආභාස ඵරිත්වා වජ්ජිමා විස ච සුරියො විස ච එකො
භාසං එකපඤ්ජාතං කට්ඨිනාති අභෝ. එකමග්ගං අසාශිති
එකසමිං අනෙත එකසමිං ඔකාසෙ අසාසි. එතදවොචාති එතං
හික්ඛු හික්ඛුති ආදිවචනමවොච; කස්මා පනායං අවජ්ජිමා සම
ණවොභාරෙතොව කප්පතීති; සමණසඤ්ඤාසමුද්ධාතරන. එවං
කිරස්ස අනෙකාසි අයං අනතරා කාමාවචරෙ අවසි අහං පන තස්මි
කාලතො පඨාය බ්‍රහ්මචාරීති සමණසඤ්ඤා වස්ස සමුද්ධරති තස්මා
අවජ්ජිමා සමණවොභාරෙතොව කප්පති පුබ්බසභායො නිරෙසො

† අනවසෙසභ්වනති * බාහිරො[කො]නාම

දෙවපුතෙහි ඵෙරසු, කුතො පඨායාති? කසුපසමොසමුඛිකාල
 නෙ, යොති යො පුබ්බයොතෙ ආගතෙසු පච්ඡ සභායෙසු අනු
 ඵෙරො චතුස්ථිවතෙ අනාගාමී අහොසීති වුතෙනා අයං සො
 තද ඝර තෙසු සබ්බජේරසු අරහතෙනතෙව සබ්බං අභිඤ්ඤ
 ආගමිංසු සො මයං කිච්චං මන්තං පත්තනති වෙහසං
 උපපතිති, අනොතතතදගෙ මුඛං ධොවිත්වා උත්තරකුරුතො
 පිණ්ඩපාතං ආදාය ආගන්තො ආවුසො ඉමං පිණ්ඩපාතං භුජිත්වා
 අප්පමන්නා සමණධම්මං කරොථාති ආග ඉතරෙ ආහංසු න
 ආවුසො අවහානං එවං කතිකා අඤ්ඤා පඨමං විසෙසං නිබ්බ
 තෙනවා පිණ්ඩපාතං ආහරන් තෙනාහං භුජිත්වා සෙසෙති සම
 ණධම්මො කාතබ්බොති තුලෙහ අත්තනො උපාසිකායෙන කිච්චං
 මන්තං පාපසිත්ථ මයමි පථෙව නො උපතිසායො හවිසාති කි
 ච්චං මන්තං පාපෙසාම පපථො එස අවහානං ගච්ඡති තුලෙහ
 ති සො යථාථාසුං ගන්තො ආයුපරියොසානෙ පරිනිබ්බාසී පුනදි
 වසෙ අනුඵෙරො අනාගාමීඵලං සච්ඡාකාසී තස්සපි අභිඤ්ඤ,
 ආගමිංසු යොපි තථෙව පිණ්ඩපාතං ආහරිතො තෙති පටිකඛි
 තෙනා යථාථාසුං ගන්තො ආයුපරියොසානෙ පුඨාවාසෙ නිබ්බතති
 සො පුඨාවාසෙ ධුතො තෙ සභායෙ ඔලොකෙනතො එකො තදව
 පරිනිබ්බතො එකො අධුනා හගවතො සන්තිකෙ අරියභුමි
 පතොනා එකො ලාභසක්කාරං නිසාය අහං අරහාති චිත්තං
 උප්පාදෙත්වා සුප්පාරකපට්ටනෙ වසගීති දිසවා තං උපසඛිකමිත්වා
 න තං අරහා න අරහමග්ගං පටිපනොනා ගච්ඡ හගවතං උපසං
 කමිත්වා ධම්මං සුඤ්ඤාති උයොගෙසී යොපි අත්තරසරෙ හගව
 තනං ඔවාදං යාමිත්වා “තස්මාතිහ තෙ බාහිය දිසෙ දිඨ්ථතනං හො
 තු”ති හගවතා සංඛින්නන ඔවදිතො අරියභුමිං පාපුණ්ණිකතො
 අඤ්ඤා එකො අඤ්ඤා කුහිනති ඔලොකෙනතො අනිවතො
 සෙබපට්ඨං පුරයමොනො විහරතීති දිසවා චිත්තෙසි සභායකස්ස
 සන්තිකං ගමිසාම ගච්ඡෙනො පන තුච්ඡකජේන අග්ගො
 කිච්චි පණ්ණාකාරං ගහෙත්වා ගන්තුං වට්ටති සභායො ඛො පන
 මෙ නිරාමිසො පබ්බතමන්තෙ වසනො මයා ආකාසෙ ධුතො
 දිත්තං පිණ්ඩපාතමිදං අපරිභුජිත්වා සමණධම්මං අකාසී ඉදනි ආමිස
 පණ්ණාකාරං කිං ගණිතස්සති ධම්මපණ්ණාකාරං ගහෙත්වා ගමි
 සාමිති බුහමලොකෙ සිතො රතනාවලිං ගන්තොනො විය පණ්ණ
 රසපඤ්ඤා විහරිත්වා තං ධම්මපණ්ණාකාරං ආදාය ආගන්තො
 සභායස්ස අවිදුරෙ ධුතො අත්තනො සමණසඤ්ඤාසමුද්ධාරව
 සෙන තං අනභිවාදෙත්වා භික්ඛු භික්ඛුති ආලපිත්වා අයං වමි
 කොති ආදිමාහ. තත්ථ තුරිතාලපතවසෙන භික්ඛු භික්ඛුති ආමෙ
 ණිතං වෙදිතබ්බං යථා එකෙනෙව තිලකෙන නලාටං න සො

භානි නං පරිවාරෙනා අකෙසෙසුපි දිනෙනාසු පුත්‍රලිතං විය සො
 භානි එවං එකෙනෙව පදෙන වචනං න සොභනි පරිවාරකව
 සෙන සතිං පුත්‍රලිතං මණ්ඩිතං විය සොභනිති පරිවාරකපදව
 සෙන වචනං පුත්‍රලිතමණ්ඩිතං විය කරොනෙතාපි එවමාන—අසං
 චෛත්‍යොති පුරතො සිතො වච්ඡිකො නාම නත්ති දෙසනාවසෙ
 න පන පුරතො සිතං දසෙසෙනො විය අයනති ආහ. ලබ්ධිනති
 සත්ථං ආදාය බනනෙතා පලිසං අදදස; උකඛිපලබ්ධිං අභිකඛන
 සුභමසාති තාත පණ්ණිත න ලබ්ධි නාම රතන් ද්වමාසති x
 දිමා පජ්ජලති උකඛිපෙනං පරමපරතො බනාති එවං සබ්බපදෙසු
 අභේදා දසාබ්බො. උද්ධුමාසිකනති මණ්ඩුකං; † වඩ්ඩවාරනති බා
 රපරිසායාවනං; කුමමනති කච්ඡපං; අසිසුණ්හති මං සචේදන
 අසිචෙව අසිකුට්ටනම; මංසපෙසිනති නිසදපොතපමාණ
 අලලමාසිණ්ඩං; නාගනති සුමනපුඤ්ඤාපසදියං මහාචනං
 නිව්ධසොච්ඡිකපටිකඛිතං අනිනාගං අදදස. මා නාගං ස
 චෙට්ඨති දණ්ඩකොටියා වා පල්ලිකොටියා වා පංසුමුණ්ණං වා
 පන බිපමානො, මා නාගං සචෙට්ඨි; නමො කරොති නාගසා
 ති උපරිවාතනො අපගමම සුඛං වච්ඡං නිවාසෙත්වා නාගසා නම
 කකාරං කරොති නාගෙන අබ්බසිතං ධනං නාම යාවසකමා
 කුලපරිවට්ටා බාදතො න බියති නාගො තෙ තං අබ්බසිත
 ධනං දසෙසති නමො කරොති නාගසාති—ඉතො මා පන
 සුචාති යථා උකඛකඛිකෙ ඉතොති සාසනෙ නිසසකං න
 කථා ඉධ පන දෙවපුතො නිසසකං තසමා ඉතො වා පනාති
 මම වා පන සනතිකා සුචා; අයමෙත්ථ අභේදා. මාකුමමනාගති
 කාසාති චතුරගාගුතමයසා; කාසසා අබ්බවචනනති සරිරසා
 නාමං; යථෙව හි බාහිරකො වච්ඡිකො වච්ඡිති වනොති
 වනතුසාගොති වනනසිනෙහසමානොති චතුති කාරණෙති වච්ඡි
 කොති වුච්චති සො හි අනිනාකුලඋතුරුකරගොලිකාදයො නානපප
 කාරෙ පාණ්ණෙ වච්ඡිති වච්ඡිකො උපචිකාති වනොති වච්ඡි
 කො උපචිකාති වච්ඡිති මුඛතුණ්ණකෙන උකඛිතතපංසුමුණ්ණන
 කටිපපමාණෙනපි පුරිසපපමාණෙනපි උපචිතොති වච්ඡිකො උප
 චිකාති වනනබෙලසිනෙහෙන ආබ්බතාය සකතසත්තාගං දෙවෙ
 වසානෙනපි න ච්ඡපකිරියති නිදසෙපි තතො පංසුමුණිං ගහෙ
 තොතසමිං මුඛිනා පිළෙයමානෙ සිනෙහො න නිකඛමති එවං වනන
 සිනෙහසමානොති වච්ඡිකො, එවමයං කායොපි අකඛිඤා අකඛි
 ගුථකොති ආදිනා තසෙන නානපපකාරං අසුචිකලිමලං * වච

x ද්වමාසති. † විධාපථපදවණ්ණනාය අභාවනා උභ්‍යන්තාරිය
 බාසති. * අසුචිතිමිමලං.

නීතිපි වමිකො බුබුළුවකබුබුළුකිණිසවා ඉමයමි. අත්තනාවේ නිකන්තිපරියාදනෙන අත්තනාවං ඡඩ්ඛෙත්වා ගතා අරියෙසි වනෙතානිපි x වමිකො යෙති වායං නීති අභිසන්ති උසසිතෝ නහාරුසමිකො මංසාවලෙපනො අලලවමිපරියොනඛො ඡපි රජ්ජනා සත්තෙ වචෙති නං සබ්බං අරියෙති වන්තමෙවති වන්තුසසයොතිපි වමිකො. “නණ්ණා ජනෙති පුරිසං චිත්තමස්ස විධා, වති”ති එවං නණ්ණාස ජනිතත්තා අරියෙති උනෙතනෙව තණ්ණා සිනෙහෙන සමිකො අයනති වන්තසිනෙහසමිකොතිපි වමිකො. යථා ව වමිකස්ස අනෙතා නාතපපකාරා පාණකා තණ්ථව ජායනති උච්චාරපස්සාවං කරොන්ති ගිලානා සයනති මියමානා * පනනති ඉති යො තෙසං සුතිසරං වච්චකුටි ගිලාන සාලා සුසානව හොති. එවං බන්තිසමහාසාලාදිනමි කායො අයං ගොපිතරක්ඛිතො මණ්ඩිතපසාසිතො මහානුභාවානං කායෙති අවිනෙතත්වා ඡපිතිසසිතා පාණා වමච්චිසසිතා මංසනිසසිතා නහාරුතිසසිතා අභිතිසසිතා අභිමිජ්ජිතිසසිතා පාණාති එවං කුලගණ්ණාය අසීති මත්තාති කිම්කුලසහස්සාති අනෙතා කායසමිංයෙව ජායනති උච්චාරපස්සාවං කරොන්ති ගෙලඤ්ඤ න ආකුරිතා සයනති මතා නිපතනති ඉති අයමපි තෙසං පාණානං සුතිසරං වච්චකුටි ගිලානසාලා සුසානව හොතිති වමිකොනෙව සබ්බං ගතො. තෙතාහ භගවා මමිකොති බො භික්ඛු ඉමස්සෙතං වාතුමමහාභුතිකස්ස කායස්ස අධිවචනනති—මාහාප තතිකසමිභවස්සාති භොතිතො ව පිතිතො ව නිබ්බන්තොන මාතාපෙත්තිකෙන සුක්කසොතිතෙන සමිභුතස්ස; ඔදනකුමමාසු පමසස්සාති ඔදනෙන වෙව කුමමාසෙන උපචිතස්ස වඩ්ඪිතස්ස; අනිච්චුච්ඡාදනපිඨමදදන හෙදනවිධංසනධම්මස්සාති එන්ද්‍රියං කායො හුත්වා අභාවථොන අනිච්චධම්මො දුග්ගතිච්ඡාතනන්දාය නනුවිලෙපනෙන උච්ඡාදනධම්මො අභිතපච්චිකාබාධවිනොද නන්දාය බුද්ධකසමිභතෙන පරිමද්දනධම්මො දහරකාලෙ වා උගාරුසු සයාපෙත්වා ගක්ඛවාසෙනවා දුස්සණ්ඩිතානං තෙසං තෙසං අධිතානං සණ්ඨානසමපාදනන්දං අඤ්ජනපිළනාදිවසෙන පරිමද්දන ධම්මො එවං පරිහරණපි ව හෙදනවිධංසනධම්මො භිජ්ජති වෙව විකිරිති ව එවං සභාවොති අණ්ණො. තන් මාතාපෙත්ති කසමිභවමදනකුමමාසුපවයඋච්ඡාදනපරිමද්දනපදෙති සමුදයො කම්මො අතිවච්ඡාදනපිඨංසනපදෙති අන්ධිතමො—එවං සත්තතිපි පදෙති වාතුමමහාභුතිකස්ස කායස්ස උච්චාවචහාවො වඩ්ඪිපරිහානි සමුදයන්ධිතමො කම්මොති වෙදිතබ්බො—දිවාකම්මතෙනති දිවා කත්තාබ්බකම්මතෙන; බුප්පායනා † ති එන්ද්‍රියං ධුමසද්දෙ කොඛෙ

x වන්තකොතිපි * මතා. † ධුමාසනා.

තණ්හාය විතකෙන පටස්ස කාමගුණේසු ධම්මදෙසනාය පකතිධු
මෙති ඉමෙසු අපේසු වත්තති. “කොධො ධුමො භයවනිභො යට්
ඡ”න්ති එස්ස භි කොධෙ වත්තති. “ඉච්ඡා ධුමාසිතා සද්ද”ති එස්ස
තණ්හාය. “තෙන භො පන යමසෙන අඤ්ඤතරො භික්ඛු භව
වතො අවිදුරෙ ධුපායනෙතා නිසිනොතා භොතිති එස්ස විතකෙන.

‘පංකො ව කාමා පළිපා ව කාමා භයව මෙ තනනිමුලං පවුත්තං
රජො වධුමො ව මයා පකාසිතා නිත්ථා තුවං පබ්බජ බ්‍රහ්මදත්තා’ති.

එස්ස පටස්ස කාමගුණේසු. “ධුමං තත්තා භොති”ති එස්ස ධම්ම
දෙසනාය. ‘ධජො රථස්ස පඤ්ඤාණං ධුමො පඤ්ඤාණමග්ගතො’ති
එස්ස පකතිධුමෙ. ඉධ පනායං විතකෙන අධිපෙපතො. තෙනාහ අයං
රතති ධුපායනාති. **නථාගනසෙසානං අධිවමනනාති** තථාගතො භි
සත්තනාං ධම්මානං බාතිතත්තා බ්‍රාහ්මණො නාම. යථාහ — “සත්ත
නාං බො භක්ඛු ධම්මානං බාතිත්තත්තා බ්‍රාහ්මණො භොති තත්මෙයං
සත්තනාං රාජා බාතිතො භොති දෙසො මොහො මානො සක්කා
යදිභි විච්චිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාසො බාතිතො භොති ඉමෙයං බො
භික්ඛු සත්තනනාං ධම්මානං බාතිතත්තා බ්‍රාහ්මණො භොති”ති. සුමෙ
ධොති සුපාඤ්ඤ; සෙබ්බස්සාති එස්ස සිකතිති සෙබො. යථාහ—
“සික්ඛති සික්ඛතිති බො භික්ඛු තස්මා සෙබොති වුවචති කිව සික්ඛ
ති අධිසීලමි සිකති අධිවිත්තමි සිකති අධිපඤ්ඤමි සිකති
ති”ති. **පඤ්ඤාසෙසානාති** ලොකියලොකුත්තරාය පඤ්ඤාය එතං
අධිවචනං න ආවුධසන්ඨස්ස. **විජිසාරමහස්සාති** කායිකචෙතසික්ඛවිරි
යස්ස; තං පඤ්ඤාගතිකමෙව භොති ලොකිකාය පඤ්ඤාය ලො
කියං ලොකුත්තරාය ලොකුත්තරං එස්ස පන අයං අන්දිපනා—
එකො ජානපදෙ බ්‍රාහ්මණො පාතොව මානවකෙති සභිං ගාම
තො නික්ඛමම දිවසං අරඤ්ඤ මනෙත වාචෙත්ථා සායං ගාමං
ආගච්ඡති අත්තරාමගෙව එකො වමමිකො අත්ති රතති ධුපා
යති දිවා පඡ්ඡලති බ්‍රාහ්මණො අනෙතවාසිං සුමෙධමාණවකං
ආහ තාත අයං වමමිකො රතති ධුපායති දිවා පඡ්ඡලති විකා
රමස්ස පසයිස්සාම භිඤ්ඤා වත්තාරො කොඨාසෙ කත්ථා බිපාතිති
සො සාධුති කුඤ්ඤං ගහෙත්ථා සමෙති පාදෙති පඨවියං පතිඨාය
තථා අකාසී. තස්ස ආවරියබ්‍රාහ්මණො විය භගවා සුමෙධමාණ
වකො විය සෙබො භික්ඛු වමමිකො විය කාසො තාත අයං
වමමිකො රතති ධුපායති දිවා පඡ්ඡලති විකාරමස්ස පසයිස්සාම
භිඤ්ඤා වත්තාරො කොඨාසෙ කත්ථා බිපාතිති බ්‍රාහ්මණෙන වුත්ත
කාලො විය භික්ඛු වතුමහාභුතිකං කායං වත්තාරො කොඨාසෙ
කත්ථා පරිගණ්හාතිති භගවතා වුත්තකාලො තස්ස සාධුති කුඤ්ඤ
ලං ගහෙත්ථා තථා කරණං විය සෙබස්ස භික්ඛුනො යො වියතිසා

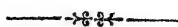
කොඨාසෙසු එබහාවෝ අයං පඨවිධානු යො වාදසසු කොඨාසෙසු
 ආබ්බන්තාවෝ අයං ආපොධානු යො චතුසු කොඨාසෙසු පරිපාචන
 භාවෝ අයං තෙජොධානු යො ඡසු කොඨාසෙසු විභ්මනනාවෝ
 අයං වායොධානුති එවං චතුර්ධානුවච්ඡානවසෙන කායපරිග්‍රහණො
 වෙදිතබ්බො. ලබ්‍හිති ඛො භික්ඛුති කසමා භගවා අවිජ්ජා ලබ්‍හිති
 කාමා දසෙසසීති? යථා හි නගරස්ස මාරං පිටිය පලිසෙ යොජ්
 තෙ මහාජනස්ස ගමනං පච්ඡිජ්ජති යෙ නගරස්ස අනෙතා තෙ
 අනෙතාව හොනති යෙ බහි තෙ බහියෙව එවමෙවං යස්ස ඤ
 ණමුමෙ අවිජ්ජාලබ්‍හි පතති තස්ස නිබ්බානසමාපතං ඤාණග
 මනං පච්ඡිජ්ජති තස්මා අවිජ්ජා ලබ්‍හිති කාමා දසෙසසී. පජ්ඣ
 අවිජ්ජනති එත්ත මමභානුග්‍රහණපරිපුච්ඡාවසෙන අවිජ්ජාපතා
 නං කපිතං. උද්ධමාසිකාති ඛො භික්ඛුති එත්ත උද්ධමාසිකම
 ණමුකො නාම නො මහනෙතා නබ්බිසිප්පමාණො හොති පුරා
 ණපණ්ණනතරෙ වා ගච්ඡනතරෙ වා වජ්ජිඅනතරෙ වා වසති
 යො දණ්ඩකකොටියා වා වජ්ජිකොටියා වා පංසුමුණ්ණකෙන
 වා සවිටිතො ආධාමිතා මහනෙතා පරිමණ්ඩලො බෙලුවපක්ක
 පමාණො හුත්වා චතතාරො පාදෙ ආකාසගතෙ කාමා පච්ඡ
 නතගමනො හුත්වා අමිත්තවසං යාති කාකාලුලාදිනං භතත
 මෙව හොති එවමෙවං අයං කොධොපි පඨමං උප්පජ්ජනෙතා
 විතතාවිමලමත්තකොව හොති තස්මිං බණ්ණ අනිග්‍රහිතො විධි
 යාමි මුඛවිකුචනං පාපෙති තද අනිග්‍රහිතො හනුසුවොපනං
 පාපෙති තද අනිග්‍රහිතො එරුසවාලානිච්ඡාරණං පාපෙති
 තද අනිග්‍රහිතො දිසාවිලොකනං පාපෙති තද අනිග්‍රහිතො
 ආකාසනපරිකාමනං පාපෙති තද අනිග්‍රහිතො පානිලෙඛිමු
 දණ්ඩසන්ධාරකං පාපෙති තද අනිග්‍රහිතො දණ්ඩසන්ධාරිති
 පානං පාපෙති තද අනිග්‍රහිතො පරිකානනමපි අතතසානනමපි
 පාපෙති, චුත්තමපි ගෙන—යතො අයං කොධො පරං ඝාතෙත්වා
 අතතානං ඝාතෙති එතතාවතාසං කොධො පරමුස්සදගතො හො
 ති පරමවෙපුලලපානෙතා තත්ත යථා උද්ධමාසිකාස චතුසු පාදෙසු
 ආකාසගතෙසු ගමනං පච්ඡිජ්ජති උද්ධමාසිකා අමිත්තවසං ගතො
 කාකාදිභතනං හොති එවමෙවං කොධසමබ්‍හි පුග්‍රහලො කම
 භානං ගහෙත්වා විධෙඪිතුං න සහෙකාති අමිත්තවසං යාති සබ්බ
 සබ්බාරානං යථාකාමකරණීයො හොති. තෙනාස භගවා “උද්ධ
 මාසිකාති ඛො භික්ඛු කොටුපායසසෙසනං අබ්බිච්චන”නති. තත්ත
 බලවපානෙතා කොධොව කොටුපායසසො. පජ්ඣ කොටුපායසනති
 එත්ත පටිසම්භාවතානං කපිතං; මිඛාසමොති එත්ත යථා පුරි
 යො සධිතො සහොගො කන්තාරමග්ගං පටිපනෙතා වෙධාපථං

සහ: ඉමිනා හු බො ගනනබබ. ඉමිනා ගනනබබනැති නිවෙස්දාං. අතපොතානෙතා. තිනේව තිබිති අථ නං. වොරා උඬිතිනා අතවසන නං. පාපෙතැති එව්වෙව මුලකමසානං ගහෙනා නිසිනෙතා. තිබිනු. බුඩිදිසු. කඛිඛාය උපපතනාය කමමසානං. වසෙසිනු. න ගහෙනාති අථ නං. කිලෙසමාරාදයො සබෙබ මාරා අතවසනසනං. පාපෙතැති ඉති විපිතිවිජා. වෙබාපථසමා හොති. තෙනාහ හගවා බුඩාපපොති බො හිනබු විපිතිවිජාසෙතං අබිවමනනැති. පජහ මිපිතිවිජනැති එත් කමමසානඋගහපරිපුච්ඡාවසෙන විපිතිවිජා පහානං කපිතං. මහගමාරනැති එත් යථා රජකෙති බාරපරිසාං වනමති උදකෙ පකතිතෙත පකතිතෙත එකොපි උදකසවො. වෙපි දසපි විසතිමපි සවසනමපි පත්තරතිසෙව පසනමතනමපි උදකං න තිබිති එව්වෙව නිවරණසමච්ඡිනො පුගලසස අකනනරෙ කුසල බවෙමා නපපතිබාති. තෙනාහ හගවා මහගමාරනැති බො හිනබු පමනෙතනං. නිවරණානං අබිවමනනැති. පජහ පමනිවරණෙති එත් විකම්මනනනදමගවසෙන නිවරණපහානං කපිතං. කුමමො නි එත් යථා කවජපසස වතතාරො පාද සිසනැති පවෙව අඛිතා නි හොනැති එව්වෙව. සබෙබපි සඛිතා. බමමා සඛිගයාමානා පවෙව බකා හවනැති. තෙනාහ හගවා කුමමොති බො හිනබු පමනෙතනං. උපාදනකඛකානං අබිවමනනැති.

පජහ පමුපාදනකඛකොති එත් පවසු බකොසු ඡන්දරාගපහ හානං කපිතං. අසිසුණාති එත් යථා සුණාය උපරි මංසං යපෙතො අසිනා කොට්ටනැති එව්වෙබකවෙව සතතා වජ්ජකාමජාය කිලෙස කාමෙති සාතිසමානා වජ්ජකාමානං උපරි කතො කිලෙසකාමෙති කනතිනා කොට්ටිනා ව හොනැති. තෙනාහ හගවා අසිසුණාති බො හිනබු පමනෙතනං. කාමගුණානං අබිවමනනැති. පජහ පමකාම ගුණෙති එත් පවසු කාමගුණෙසු ඡන්දරාගපහහානං කපිතං; මංස පෙසිති බො හිනබුති එත් අසං මංසපෙසි නාම බහුජනපජිතා බතතිසාදයො මනුසාපි නං පජෙන්නි කාකාදයො තිරව්ජානාපි ඉමෙ හි සතතා අවිජ්ජාසමමතතා නන්දිරාගං උපගමම වට්ටි පජෙ නැති යථා වා මංසපෙසි යපිතයපිතසානෙ ලගහති එව්වෙමෙ සතතා නන්දිරාගබධා වට්ටි ලගහතති දුකං පචාපි න උකකණ්ඩානුති ඉති නන්දිරාගො මංසපෙසිසද්ධිං හොති තෙනාහ හගවා මංසපෙසි ති බො හිනබු නන්දිරාගසෙසනං අබිවමනනැති. පජහ නන්දිරාග නැති එත් වතුන්මගෙතන නන්දිරාගපහහානං කපිතං. නාගොති බො හිනබු ඕණ්සවසෙසනං අබිවමනනැති එත් යෙනසෙන ඕණ්සවො. නාගොති මුළුති සො අණ්ඩගණ්ඨුතො පකාසිතොව. නමො කණ්ඩාති නාගසකාති බිණ්ණසවසස බුඩිතාගසස බුඩො සො හගවා බොධාය බමමා දෙසෙති දතොතා සො හගවා දමථාය බමමා.

දෙසෙති සනෙතා සො භගවා සමථාස ධම්ම දෙසෙති තිණ්ණා සො භගවා තරණාස ධම්ම දෙසෙති පරිනිබ්බුතො සො භගවා පරිනිබ්බානාස ධම්ම දෙසෙති ඵලං නමකකාරං කරොතිති අය මෙත්ථ අපේඨා. ඉති ඉදං සුත්තං ථේරසා කම්මසානං අහොසි ථේ රොපි ඉදමෙව සුත්තං කම්මසානං කත්ථා විපස්සනං වසේඨත්ථා අරහත්තං පත්තො. අසමෙතසාස අසමානි අයං ඵතසා පසද්ධසා අපේඨා; භගවා රතනරාසිමති කුටං ගණ්හනොතා විය යථානුසනිතා දෙසනං නිසාපෙසිති.

ව ම මි ක සු න න ව මි න් නා.

ඵලමෙමසුනනි රථවිනිතං; * තත්ථ රාජගහෙති ඵලං නාම කෙ නගරෙ; තං හි මකානුමහාගොවිඤ්ඤිති පරිගහතිතත්තා රාජ ගහනාති වුවවති අඤ්ඤපනොත්ථ නානපපකාරෙන වණ්ණයනති කිං තෙති නාමමෙතං තසා නගරසා තං පනෙතං බුඩ්ධකාලෙ වකකව තතිකාලෙ ච නගරං ගොති සෙසකාලෙ සුඤ්ඤං ගොති යකඛපරිගහ තිතං තෙසං වසන්තවනං † නුත්වා තිඨති. මෙඵලමෙත කලඤ්ඤකතිවා පෙති වෙඵවනනති තසා උය්‍යානසා නාමං තං කිර වෙඵුති පරිකඤ්ඤානං අනොසි අභාරසහපේන ව පාකාරෙන ගොපුරට්ඨාලකසුත්තං නිලොභාසං මනොරමං. තෙන වෙඵවනනති වුවවති කලඤ්ඤකානං වෙත්ථ නිවාසං අදංසු තෙන කලඤ්ඤකතිවාපොති වුවවති පුබ්බෙ කිර අඤ්ඤතරො රාජා තත්ථ උය්‍යානෙ කිලුනත්ථ. ආගතො සුරාමදෙන මනෙතා දිවාසෙය්‍යං උපගතො සුපි පරිජනොපිසා සුතෙනා රාජාති පුපථඵලාදිති පලොතියමානො ඉතොවිතො ව පක්කාමි අථ සුරාග මයුන අඤ්ඤතරසා සුසිරරුකා කණ්ණපෙපා නිකඛුමිත්වා රඤ්ඤා අභිමුඛො ආගච්ඡති තං දිස්වා රුකඛදෙවතා රඤ්ඤා ජිවිතං දමිති කලඤ්ඤකවෙසෙන x ආගන්ත්වා කණ්ණමුලෙ සද්දම කාසි රාජා පටිසුංඝි කණ්ණපෙපා නිවතෙනා සො තං දිස්වා ඉමාය කාලිකාස මම ජිවිතං දිනනනති කාලිකානං තත්ථ නිවාසං පඨපෙසි අභයභොසනව භොසාපෙසි තසා තං තනොපසභුති කලඤ්ඤ කතිවාපනති සුඛං ගතං කලඤ්ඤකතිති කාලිකානං නාම. ජාතිශුචි කාති ජාතිශුචිවාසිතො; තත්ථ භූමිති ජාතසානං තං මොපනෙ තං නොව මකාසලමසාරාජාදිනං න වඩ්ඪික්ඛාගමණාදිනං න සක්ක සුයාමයනතුසිතාදිනං න අසිතිවහාසාවකානං න අඤ්ඤසං සත්තා

* රථවිනිතසුත්තං. පාලියං පත නිවාපසුත්තාරමෙතා. † වස නාඨානං. x කාලිකාවෙසෙන.

නං ජාතභානං ජාතිභූමිති චූළචනි යස්ස පන ජාතදිවසෙ දසසතස්සි
 ලොකධාතු එකච්ඡමාලා විප්පකිණ්ණකුසුමවාසවුණ්ණගතිසුගතො
 සබ්බොලිපුලලමිව නාදනවනං විරොචමානා පදුමිනිපණ්ණ උදක
 බිඤ්චිය අකමපිඤ්ච ජච්චකාදීනච රූපදස්සනාදීනි අනෙකානි පා
 විහාරියානි පවතතිංසු තස්ස සබ්බඤ්ඤාබෝධිසත්තත්තස්ස ජාතභානං
 සාතිස්ජනපදෙ කපිලවත්ථාගාරො ජාතිභූමිති චූළචනි. ඔස්සං
 මුසුමාති තෙමාසං වස්සං චුඤ්චා වා පරිනපවාරණා ඤ්ඤා; භගවා
 එතදමොමාති කමති භික්ඛවෙ බමනියහාති ආදිති වචනෙති ආගන්තු
 කපටිය භාරං කතො භාගො භික්ඛවෙති ආදිවචනමවො
 ච තෙ කිර භික්ඛු කමති භික්ඛවෙ බමනියං කමතියාපනියං කමති
 ඤ්ඤා අප්පකිලමපෙන අධ්‍යානං ආගතො න ච පිණ්ඩකෙන කිලිඤ්ඤා
 කුණො ච කුලෙහි භික්ඛවෙ ආගමිකථාති පටිස භාරවසෙන පුච්ඡනා
 භගවා සාතිස්ජනපදෙ කපිලවත්ථාගාරතො ජාතිභූමිතො ආගමික
 මාති ආගංසු අථ භගවා නෙව සුඛොදනමහාරාජස්ස න සුඛෙකාද
 නස්ස න අසුඛෙකාදනස්ස න අමිතොදනස්ස න අමිතාය දෙවියා
 න මහාපජාපතියා න සකලස්ස සාතිස්මණ්ඩලස්ස ආරොග්ගං පුද්ඪ
 අථබො අත්තනාව දසකථාවජ්ජලාභිං පරම තඤ්ඤා සමාදපෙතාරං
 පටිපත්තිසමපන්නා භික්ඛුං පුච්ඡන්තො ඉදං කො භුබ්බො භික්ඛවෙති
 ආදිවචනං අවොච. කස්මිං පන භගවා සුඛොදනාදීනං ආරොග්ගං
 අපුද්ඪො ඵවරූපං භික්ඛුමෙව පුච්ඡති පියතාය, බුඛානං හි පටිප
 න්නාකා භික්ඛුභික්ඛුනියො උපාසකඋපාසිකායො ච පියා භොගනි
 මනාපා කිංකාරණා ධම්මගරුතාය ධම්මගරුතො හි තථාගතා සො
 ච නොසං ධම්මගරුභාවො දුක්ඛං බො අගාරවො විහරති අප්පති
 සෙසාති ඉමිනා අප්පාලනිත්‍රොධමුලෙ උපානාන්ධාසයෙන වෙදිත
 ඛෙබ්බා. ධම්මගරුතායෙව හි භගවා මහාකස්සපඤ්ඤාසං අභිනික්ඛ
 මනදිවසෙ පච්චුග්ගමනං කරොන්තො නිගාමිතමන්තං * අගමාසි
 අතිරෙකවිසංයෝජනස්ස † ගන්තො ගමනාතිරෙ ධම්මං දෙසෙත්වා
 මහාකප්පිතං සපරිසං අරහන්ත පතිභාපෙසි එකසමිං පච්ඡාහ
 තෙන පච්චන්තාප්‍රිසයෝජනමග්ගං ගන්තො කුමිතකාරනිවෙසනෙ
 නියාමරන්ති. ධම්මකථා කතො පුද්ගලාසාදිකුලපුත්තං අනාගාමී
 ඵලෙ පතිභාපෙසි විසංයෝජනස්සං ගන්තො වනවාසියාමණෙරස්ස
 අනුගාහං අකාසි සතිසොජනං ගන්තො බද්ධවතියථෙරස්ස ධම්මං
 දෙසෙසි අනුරුඬ්ඤ්ඤා පාමිනවාසමිගදයෙ නිසින්නො මහා
 පුරිසවිතක්කං විතක්කන්ති ඤ්ඤා ආකාසෙන ගන්තො ථෙරස්ස
 පුරතො ඔරුග්ග සාධුකාරං අදාසි කුටිකණ්ණසොණඤ්ඤා එක
 ගතිකුටියං සෙනාසනං පඤ්ඤාපෙත්වා පච්චුසකාලෙ ධම්මදෙස

* නිගාමිතමග්ගං † අතිරෙකවිසංයෝජනස්සං.

නාං අපේක්ෂාසිතො සරහඤ්ඤපරියොසානෙ සාධුකාරං අදාසීතිතා
 වුතං මගං ගතත්වා තිණණං ඤාපුත්තානාං වසනාසානෙ ගොසී
 ඕතසාලවනෙ සාමග්ගිරසානිසංසං කපේසි. කසුපොපි භගවා අනා
 ගාමිඵලෙ පතීඪිතො අරියසාවකො අයනානි විසුසාසං උපපාදෙත්වා
 ඤට්ඨකාරස්ස ඤාමිකාරස්ස නිවෙසනං ගතත්වා සහත්වා ආර්ථිකං ගතෙ
 ත්වා පරිභුජ්. අවහාකංසෙව භගවා උපකාසාය වසසුපනාසිකාය
 ජෙතවනනො භික්ඛුසංඝපරිවුතො වාරිකං * නිකම් කොසල
 මහාරාජා අනාථපිණ්ඩිකාදයො නිවනෙතතුං නාසකම්සු අනාථපි
 ඤ්ඪිතො ඤරං ආගතත්වා දෙවනස්සපනෙතා නිසීදි අථ නං පුණ්ණා
 නාම දාසී දෙවනස්සපනෙතාසී සාමිති ආග ආම ජේ ජෙතවනෙ
 සඤ්ඤාං නිවනෙතතුං නාසකම්. අථ මෙ ඉමං තෙමාසං ධම්මං වා
 සොතුං යථාධිපපායං වා දානං දාතුං න ලභිස්සාමිති විනා උප
 නානාති අහං සාමි සඤ්ඤාං නිවනෙතස්සාමිති සමෙ නිවනෙතතුං
 සකෙකාසී භුජ්ස්සායෙව තුනානි සා ගතත්වා දසබලස්ස පාදමුලෙ
 නිපජ්ජත්වා නිවනතථ භගවාති ආග පුණ්ණණි නිං පරපටිබච්ඡි
 කා කිං නො කරස්සාසීති භගවා මයං දෙය්‍යධම්මො නඤ්ඤිති
 තුමෙහපි ජානාථ තුමහාකං නිවනනපච්චයා පනාහං තිසු සර
 ණෙසු පවසු සීලෙසු පතීසිතිස්සාමිති භගවා සාධු සාධු පුණ්ණණි
 සාධුකාරං දත්වා නිවනතිත්වා ජෙතවනමෙව පටිඤ්ඤාං අයං කථා
 පාකවා අහොසි සෙසී සුත්වා පුණ්ණාය කීර භගවා නිවනෙතානි
 නාං භුජ්ස්සා කත්වා ධිතුසානෙ යපෙසි සා පබ්බජ්ජං යාමිත්වා | පබ්බ
 ජ්ජත්වා විපස්සනං ආරභී අථස්සා සඤ්ඤා ආරච්චිපස්සකභාවං ඤාතො
 ඉමං ඔහාසගාථං විස්සජේසි.

“ පුණ්ණ පුරෙසි සධම්මං වඤ්ඤ පණ්ණරසො යථා,
 පරිපුණ්ණො (ය) පඤ්ඤාය දුක්ඛස්ස නතං කරස්සාසී ” ති.

සා ගාථාපරියොසානෙ අරහත්තං පත්වා අභිඤ්ඤානා සාවිකා
 අහොසී. එවං ධම්මගරුතො නථාගතා. නඤ්ඤකපේරෙ උපසානාසා
 ලායං ධම්මං දෙසෙතෙතපි භගවා අනවහානොව ආගතත්වා තියා
 මරහතිං ඕතකොව ධම්මකථං සුත්වා දෙසනාපරියොසානෙ සාධු
 කාරං අදාසී පේරො ආගතත්වා වඤ්ඤා කාය වෙලාය භනෙත ආග
 තඤ්ඤානි පුච්ඡි තයා සුත්තනෙත ආරච්චිතෙතති දුක්ඛරං කරිඤ්ඤ
 භනෙත බුධිසුබුමාලා තුමෙහති සමෙ තිං නඤ්ඤ කප්පං දෙසෙත්තුං
 සකඤ්ඤායතාසී කප්පමතං ඕතකොව පුණ්ණණානි භගවා අවොච
 එවං ධම්මගරුතො නථාගතා තෙසං ධම්මගරුතාය පටිපනාකා
 පියා හොනති තස්මා පටිපනනකෙ පුච්ඡනති. පටිපනනකො ව නාම
 අත්තතිතාය පටිපනෙතා නො පරිතිතාය පරිතිතාය පටිපනෙතා
 නො අත්තතිතාය අත්තතිතාය ව පටිපනෙතා පරිතිතාය ව නෙව

අතනතිතාය පටිපනෙතා නො පරතිතායාති වතුබලිධො හොති. තත් සො සයං දහකථාවච්ඡුලාහි හොති පරං තත් න ඔවදති න අනුසාසති ආයසමා ඔකතුලො විය අයං අතනතිතාය පටිපනෙතා නාම නො පරතිතාය එවිරුපං හිකුබුං හගවා න පුච්ඡති කසමා න මයං සංඝානසං වඩ්ඪිපකෙබ්බ ධිනොති යො පන දසනනං කථාව ච්ඡුනං අලාහි පරං භෙති ඔවදති තෙන කතවතතසාදියනත්. උප නාසෙද්ද සකසපුභෙතා විය අයං පරතිතාය පටිපනෙතා නාම නො අතනතිතාය එවිරුපමිපි න පුච්ඡති කසමා අසං තණ්හාමහාපච්ඡි අපපතිණාති. යො අතනනාපි දසනනං කථාවච්ඡුනං අලාහි පරමිපි භෙති න ඔවදති ලාලුද්ධි විය අයං නෙව අතනතිතාය පටිපනෙතා නො පරතිතාය එවිරුපමිපි න පුච්ඡති කසමා අසං අනෙතා කිලෙසා එරසුචෙත්ථා විය මහනතාති යො පන සයං දසනනං කථාවච්ඡු නං ලාහි පරමිපි භෙති ඔවදති අයං අතනතිතාය වෙව රපතිතාය ව පටිපනෙතා නාම සාරිපුතතමොගගලානමහාකසංසාදයො අපි නිමහාපෙරා විය එවිරුපං හිකුබුං පුච්ඡති කසමා මයං සායනසං වඩ්ඪිපකෙබ්බ ධිනොති. ඉධාපි එවිරුපමෙව පුච්ඡනෙතා කො නුබො හිකුබෙති ආදිමාහ. එවං හගවතා පුචානං හි පන තෙසං හිකුබු නං හගවා අතනනො ජාතිභුමියං උභයතිතාය පටිපනනං දසක ථාවච්ඡුලාහිං හිකුබුං පුච්ඡති කො නුබො තත් එවිරුපොති න අසුඤ්ඤමසුඤ්ඤවිනානනා වා සමවනනනා වා අහොසි කසමා ආයසමා හි මනනාතිපුතෙතා තසමිං ජනපදෙ ආකාංසමජෙබ්බ ධිනො වන්දෙ විය සුරියො විය ව පාකටො පසුඤ්ඤතො තසමා තෙ හිකුබු මෙස සද්දං සුඛං එකජ්ඣං සනතිපතිතමොරුකටා විය ගණසජ්ජායං කාතුං ආරබ්භිකුබු විය ව අතනනො ආවරියං පුණ්ණන්දෙරං හග වතො ආරොවෙතො පෙරසං ගුණං භාසිතුං අපපහොතොන න මුබොන එකපහාරෙතොව පුණ්ණං නාම හතෙන ආයසමාති ආදිමාහංසු. තත් පුණ්ණංහි තසං පෙරසං නාම මනනාතියා පන යො පුතෙතා තසමා මනනාතිපුතෙතාති වුච්චති; සමහාමි හොති ගුණසමාචාරාය සමාචාරො; අප්පිචෙත්ථාති ඉච්ඡාචිත්ති නො, න ඉචෙත්ථා නිතතණ්ණො එත්ති ඔප්පනං සාමසෙසං. විය අනෙතා පන නිරවසෙණො නති තසං අනුමතොපි අප්පිකා ඉච්ඡා නාම අපි ධිණ්ණසමා හෙසසබ්බසො පතිණ්ණණ්ණො අපිචෙත්ථ අනුච්ඡතා පාපිච්ඡතා මහිච්ඡතා අප්පිච්ඡතාති අයං හෙදෙ වෙදි කෙබ්බො—තත් සකුලාහෙ අනිතතසං පරලාභපත්තා අනුච්ඡතා නාම තාය සමනතාගතසං එකහාප්පෙන පකකපුටොපි අතනනො පතෙති පතිණො න සුපකෙකා විය බුද්දකො විය බායතිසෙව පරසං පතෙත පකතිණ්ණො, සුපකෙකා විය මහනො විය ම බායති අස නනගුණපභාවනතා පන පටිගගහණෙ ව අමතනසුඤ්ඤ පාතාපි

විෂ්ණු නාම සා ඉමෙකවෙවා අසාදො සමානො සමොති චං ජනො ජානාතුහි ආදිනා නායෙන අභිධමෙම ආගතායෙව නාය සමනනා ගතො පුග්ගලො කොභඤ්ඤා පතිසාති. සත්තගුණපභාවනාං පන පටිග්ගහණෙ ව අමතනඤ්ඤානා මහිච්ඡතා නාම සාපි ඉමෙ කවෙවා සමො සමානො සමොති මං ජනො ජානාතුහි ඉච්ඡති සී ලවා සමානො සීලවාති මං ජනො ජානාතුහි ඉමිනා නායෙන ආග තායෙව නාය සමනනාගතො පුග්ගලො පුසානපටියො හොති විජාතමානාපියස විතතං ගතෙකුං න සංකොති තෙනෙවෙනා වුවවති.

“අග්ගිකඛ්ඤා සමුදො ව මහිච්ඡොවාපි පුග්ගලො සකවෙන පච්චයං දෙනතු * තයොපෙන අතංපියා”ති.

සත්තගුණනිගුහනනා පන පටිග්ගහණෙ ව මහතඤ්ඤානා අපටිච්ඡතා නාම නාය සමනනාගතො පුග්ගලො අතනති විජාමා නමපි තුණං පටිච්ඡාදෙනුකාමනාය සමො සමානො සමොති මං ජනො ජානාතුහි න ඉච්ඡති සීලවා—පටිපන්නො—† බහුසුතො— ආරම්භිතො—සමාධිසමපන්නො—පඤ්ඤාචා—බිණ්ණසවො සමානො බිණ්ණසවොති මං ජනො ජානාතුහි න ඉච්ඡති සෙය්‍යථාපි මජ්ඣ නතිකපේරො, පේරො කිර මහාබිණ්ණසවො අහොසි පනනවිවරං පනසා පාදමතනමෙව අග්ගති සො අසොකසායා ධම්මරඤ්ඤා විහාර මහදිපසෙ සබ්බජේරො අහොසි අථසා අභිපුබ්බාවං දිසා මහු සා හනන පොකං බගි හොථාති ආහංසු පේරො මාදිසො බිණ්ණ සවො රඤ්ඤා සබ්බහං අකරොනො, අඤ්ඤා කො කරියාතීති පඨවියං නිමුජ්ජිතා සබ්බජේරසා උක්ඛිතනපිණ්ණං ගණහනො යෙව උමමුජ්ජි ඵලං බිණ්ණසවොසමානො බිණ්ණසවොති මං ජ නො ජානාතුහි න ඉච්ඡති. ඵලං අපටිච්ඡො පන භික්ඛු අනුප්ප නනා ලා ාසකකාරං උපපාදෙති උප්පනනා ථාවරං කරොති දාය කානා විතතං ආරාධෙති යථා යථා හි සො අතනනො අපටිච්ඡතාය අපාං ගණකාති තථා තථාසාය වනෙන පසානනා මහුසා බහුං දෙ නති. අපරොපි වතුබ්බිධො අපටිච්ඡො සච්චයපටිච්ඡො ධුතඛාපටි ච්ඡො පංයනතිඅපටිච්ඡො අබ්ගමපටිච්ඡොති තථ වතුසු පච්ච යෙසු අපටිච්ඡො පච්චයපටිච්ඡො නාම සො දායකසාය වසං ජානාති දෙය්‍යධම්මසාය වසං ජානාති අතනනො ථාමං යදිති දෙය්‍යධම්මො බහු හොති දායකො අපාං දායකාමො දායකසාය වසෙන අපාං ගණකාති දෙය්‍යධම්මො අපො දායකො බහුං දායකාමො දෙය්‍ය ධම්මසාය වසෙන අපාං ගණකාති දෙය්‍යධම්මොපි බහු දායකොපි බහුං දායකාමො අතනනො ථාමං ඤාති පමාණෙනෙව ගණකාති ධුතඛිත

* දෙනු. † පටිපිනනා.

සුඤ්ඤං වා අසුඤ්ඤං වා සො තෙනෙව යාපෙති අඤ්ඤං න පඤ්ඤාති
 ලභනෙතාපි න ගණනාති අයමස්ස චිවරෙ යථාලාභසනෙතාසො අථ
 පන පකාතිදුබ්බලො වා හොති ආබාධජරාභිභූතො වා ගරුං චිවරං
 පාරුපනෙතා කිලමත් සො සභාගෙන භික්ඛූනා සඬං නං පරිවතෙන
 නා ලභකෙන යාපෙතෙතාපි සනතුඝොව හොති අයමස්ස චිවරෙ
 යථාබලසනෙතාසො. අපරො පණීතපච්චයලාභී හොති සො පටි
 චිවරාදීනං අඤ්ඤාතරං මහස්සං චිවරං බහුති වා පන චිවරාති ලභී
 නා ඉදං ථේරානං චිරපබ්බජිතානං ඉදං බහුසුත්තානං අනුරූපං
 ඉදං හිලානානං අපපලාභීනං * හොතුති දනා තෙසං පුරාණචිවරං
 වා සාරාංසාදිතො වා පත නන්තකාති උච්චිතිනා තෙති සඬස්ස
 ටිං කනා ධාරෙනෙතාපි සනතුඝොව හොති අයමස්ස චිවරෙ යථා
 සාරුපසනෙතාසො. ඉධ පන භික්ඛු පිණ්ඩපාතං ලභති දුබ්බං වා
 පණීතං වා සො තෙනෙව යාපෙති අඤ්ඤං න පඤ්ඤාති ලභනෙතාපි
 න ගණනාති අයමස්ස පිණ්ඩපාතෙ යථාලාභසනෙතාසො. සො පන
 අත්තනො පකාතිවිරුඩං වා ව්‍යාධිවිරුඩං වා පිණ්ඩපාතං ලභති සෙ
 නස්ස පරිභූතෙන අථාසු හොති සො නං සභාගස්ස භික්ඛූතො
 දනා නස්ස හන්තො සප්පායං හොජනං භුජිතං සමණධම්මං
 කරොතෙතාපි සනතුඝොව හොති අයමස්ස පිණ්ඩපාතෙ යථාබල
 සනෙතාසො. අපරො බහුං පණීතං පිණ්ඩපාතං ලභති සො නං චිව
 රං විස චිරපබ්බජිතබහුසුත්තඅපපලාභීහිලානානං දනා තෙසං වා
 සන්තකං පිණ්ඩය වා මරිතා මිස්සකාභාරං භුජිතොපි සනතුඝොව
 හොති අයමස්ස පිණ්ඩපාතෙ යථාසාරුපසනෙතාසො. ඉධ
 පන භික්ඛු සෙනාසනං ලභති මනාපං වා අමනාපං වා සො තෙ
 න නෙව සොමනස්සං න පටිසං උප්පාදෙති අන්තමයො තිණස
 නාරකෙනාපි යථාලබ්ධෙන වුස්සති අයමස්ස සෙනාසනෙ යථා
 ලාභසනෙතාසො. සො පන අත්තනො පකාතිවිරුඩං වා ව්‍යාධි
 විරුඩං වා සෙනාසනං ලභති යන්තස්ස වසනො අථාසු හොති සො
 නං සභාගස්ස භික්ඛූතො දනා නස්ස සන්තකෙ සප්පායසෙනාස
 නෙ වසනොපි සනතුඝොව හොති අයමස්ස සෙනාසනෙ යථා
 බලසනෙතාසො. අපරො මහාසුඤ්ඤා ලෙණමණිපකුටාගාරා
 දීති බහුති පණීතසෙනාසනාති ලභති සො තාති චිවරාදීති විස
 චිරපබ්බජිතබහුසුත්තඅපපලාභීහිලානානං දනා යන්තන්ති වස
 නොපි සනතුඝොව හොති අයමස්ස සෙනාසනෙ යථාසාරුප
 සනෙතාසො. සොපි උත්තමසෙනාසනං නාම පමාදදිනං තන්ති
 තිසිත්තස්ස චිනම්ඨං ඔක්කමති නිද්දුභිභූතස්ස පුන පටිවුත්ඛන

* අපපලාභානං.

කො පාපවිතකකා පාතුහවනනිති පටිසංවිකක්ඛිත්වා නාදිසං භෙදනා සනං පතනමපි න සමපටිච්ඡති සො නං පටිකක්ඛිත්වා අකො කාසරුකකිමුලාදීසු වසනොතාපි සනතුථොව හොති අයමස්ස සෙ නාසනෙ යථාසාරුපසසනොතොසොංග්ගධ පන භික්ඛු භෙසජ්ජං ලභති පුබං වා පණ්ණිතං වා සො යං ලභති තෙනෙව කුසසුනි අඤ්ඤං න පඤ්ඤති ලභනොතාපි න ගණ්හනි අයමස්ස ගිලාන පච්චයෙ යථාලාභසනොතොසොංග්ගධො පන තෙලෙනාත්තො ඵා ඤ්ණං ලභති භොතං සභාගස්ස භික්ඛුනො දත්වා තස්ස හත්තො තෙලං ගහෙත්වා අඤ්ඤාදෙව ඵා පරිසෙසිත්වා භෙසජ්ජං කරො නොතාපි සනතුථොව හොති අයමස්ස ගිලානපච්චයෙ යථාබල සනොතොසොංග්ගධොපරො මහාපුඤ්ඤාදි ඛන්තං තෙලමධුප්පාඤ්ණාදිප ඤ්ණභෙසජ්ජං ලභති සො තං චිවරං විස චිරපබ්බජිතබහුසසුන අප්ප ලාභිගිලානානං දත්වා තෙසං ආභතකෙන යෙන කෙනාපි යා පෙනොතාපි සනතුථොව හොති. සො පන එකාස්මිං භාජනෙ මුත්ත හරිටකං යපෙත්වා එකස්මිං චතුමධුරං ගණ්හ නෙ යදිච්ඡසීති චුච්චමානො සවස්ස තෙසු අඤ්ඤානරන්ධි රොගො චුපසමමති අථ මුත්තහරිටකං නාම බුඩ්ධාදිති වණ්ණිතනාති චතුමධුරං පටි කක්ඛිත්වා මුත්තහරිටකෙන භෙසජ්ජං කරොනොතාපි පරමසනතු ථොව හොති අයමස්ස ගිලානපච්චයෙ යථාසාරුපසසනොතොසොං ග්ගධෙසු පන පච්චයෙසු නිණ්ණං නිණ්ණං සමානාසානං යථාසාරු පසසනොතොසොව අගගා. අයයමා පුණ්ණො එකෙකස්මිං පච්චයෙ ඉමෙති තිතිපි සනොතොසෙති සනතුථොව අගොසී. සහගුභිකථමාති භික්ඛුනාමපි ඉමං සනතුභිකථං කතනාම අගොසී; පටිච්ඡෙතො නි කාසපටිච්ඡෙකො විතතපටිච්ඡෙකො උපධිපටිච්ඡෙකොති ඉමෙති තිති පටිච්ඡෙකෙති යමනනාගතො; නත් එකො යච්ඡති එකො නිඛිති එකො නිසිදති එකො සෙය්‍යං කප්පති එකො ගාමං පි ඤ්ඤාස පටිසති එකො පටිකකමති එකො චස්සමං අධිසාති එකො වරති එකො විහරතිති අයං කාසපටිච්ඡෙකො නාම. අභි සමාපන්නස්සො පන විතතපටිච්ඡෙකො නාම නිබ්බානං උපධිපටිච්ඡෙ කො නාම. වුත්තමපි හෙතං—“කාසපටිච්ඡෙකො චමමසිකාසා නං නෙකඛිට්ඨාභීරතානං විතතපටිච්ඡෙකො ච පරිසුඛිචිතතානං පර මචොදනප්පත්තානං උපධිපටිච්ඡෙකො ච නිරුපධිනං පුගලානං විසංඛාරගතානං පටිච්ඡෙකකථනාති භික්ඛුනාමපි ඉමං පටිච්ඡෙක කථං කතනා. අසංඝථොති පච්චිධෙන සංසගෙන විරහිතො; සවණ්ණසංසගො දසසනසංසගො සමුලාපසංසගො සමොන සංසගො කාසසංසගොති ති පච්චිධො සංසගො. තෙසු “ඉධ භික්ඛු පුණාති අසුකස්මිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා අභි වා කුමාරි වා

අභිරුපං දස්සනියං පාසාදිකං පරමාය චණ්ණපොකකරතාය සම න්‍යාගතාහි සො නං සුචා සංසීදනි විසීදනි න සකෙකාහි බ්‍රහ්ම චරියං සන්තානෙනාං සිකිකාදුබ්බලාං අනාවිකාපා හිනායාවන්ත ති”හි එවං පරෙහි වා කපිසමානං රුපාදිසමපන්නිං අත්තනා වා ගසිතලපිතානිදාදියදදං සුභ්‍යානස්ස සොනවිඤ්ඤාණවිට්ඨිවසෙන උපපන්නා රාගො සචණ්ඩංගගො නාම. සො අනිඤ්ඤා පච්චෙකබොධිසත්තස්ස පච්ඤාලලෙණවාසිතියාදගරස්ස ච වසෙ න චෙදිතබ්බො—දහරො කිර ආකාසෙන ගච්ඡන්තො ගිරිගාමවා සිකාමාරකිනාය පච්චි කුමාරිහි සඬිං පදුමසරං ගැඤ්ඤා නහානා පදුමානි පිලනිචා මධුරස්සරෙන ගායනායා සදදං සුචා කාමරා ගෙන විබො විසෙසා පරිහාසිතා අනායව්‍යසනං පාපුණි.

ඉධ භික්ඛු නගෙව බො සුභ්‍යානි අපි ච බො සාමංගෙව පස්සති “ඉත්ථි වා කුමාරිං වා අභිරුපං දස්සනියං පාසාදිකං පරමාය චණ්ණපොකකරතාය සමන්‍යාගතං සො නං දිස්වා සංසීදනි විසී දනි න සකෙකාහි බ්‍රහ්මචරියං සන්තානෙනාං සිකිකාදුබ්බලාං අනාවිකාපා හිනායාවන්ත ති”හි එවං විසභාගරුපං ඔලොකෙනනස්ස පන චක්ඛුචිඤ්ඤාණවිට්ඨිවසෙන උප-න්නා රාගො දස්සනසංග ගො නාම—සො එවං චෙදිතබ්බො, එකො කිර දහරො කාල දීඝවාපිචාරවිතාරං උදෙදසථාය ගතො ආචරිසො තස්සන්තරා යං දිස්වා ඔකාසං න කරොති සො පුනපුන අනුබ්බති ආචරි යො සංච අනෙතාමාමෙ න චරිස්සසී දස්සාමි තෙ උදෙදසනති ආගා සො සාධුති සපට්ඨිච්ඡිතා උදෙදසෙ නිහිතෙ ආචරියං චඤ්ඤා ගච්ඡන්තො ආචරිසො මෙ ඉමස්මිං ගාමෙ චරිතුං න දෙනි කිත්තුබො කාරණන්ති ටිවරං පාරුපිතා ගාමං පාවිසී එකා කු ලඬිතා පිතකච්ඡං නිවාසෙතා ගෙගෙ සිතා දහරං දිස්වා සජාන රාගා උපුඤ්ඤන යාගං ආහරිතා තස්ස පනෙන පකඬිපිතා නි වන්තිතා මචකෙ නිපජ්ජී අථ නං මාතා පිතරො කිං අමොහි පුච්ඡං සු වාරටිහාරෙ තං දහරං* ලභමානා ජීවිස්සාමි අලභමානා මරි ස්සාමිති මාතාපිතරො චෙගෙන ගන්තා ගාමවාමරෙ තං දහරං පතා චඤ්ඤා නිවහනථ හතෙන භික්ඛං ගණ්භාගිති ආහංසු දහරො අලං ගච්ඡාමිති තෙ ඉදං නාම හතෙන කාරණන්ති යාවතා අට්ඨා කං හතෙන ගෙගෙ එත්තකං නාම ධනං අත්ථි එකාසෙව නො සිතා තං නො ජෙඨිපුත්තඨාතෙ සස්සසී සුබ්බතා සක්කා ජීවිපු පාති ආහංසු දහරො න මඤ්ඤා ඉමිතා පරිබොධෙන අභොහි අනාදිස්සිතා පකකන්තො මාතාපිතරො ගන්තා අං නාසකඬිපිත

* විතර්කානාං දහරං.

දහරං නිවනෙනතුං යං අඤ්ඤං සාමිකං ඉවජ්ඣි නං ලභියාසි
 උභෙති බාද වපිව වාති ආහංසු සා අනිවජ්ජනී සත්තාහං නිරා
 භාරා සුත්තා කාලමකාසි මානාපිතරො තස්ස සරීරකිදිවං කන්තා
 නං පිතකවජ්ඣං ධුරවිහාරෙ භික්ඛුසමිසස්ස අදංසු භික්ඛු වජ්ඣං
 බණ්ණාබණ්ණං කන්තා භාජයිංසු එකො වහලලකො අත්තනො
 කොඨාසං ගහෙත්වා කල්යාණිවිහාරං ආගතො සොපි දාහරො
 ථෙතියං වජ්ඣස්සාමිති තත්ථෙව ගඤ්ඤා දිවාසානෙ නිසීදි වහලල
 කො තං වජ්ඣබණ්ණං ගහෙත්වා ඉමිනා මෙ භනෙන පරිස්සාවනං විවා
 රෙථානි x දහරං අවොච දහරො මහාථෙර කුභිං ලබිනනි ආහං සො
 සබ්බං පටිත්තං කථෙසි සො තං සුත්තං ඵවරුපාය නාම සභිං
 සංවාසං නාලජ්ජනනි රාගශ්ශනා දවෙසා තත්ථෙව කාලමකාසි.
 අඤ්ඤමඤ්ඤං අලූපසලූපවසෙන උප්පන්නො රාගො පන සමු
 ලූපසංසග්ගො නාම භික්ඛුනො භික්ඛුනියා සත්තකං භික්ඛුනියා
 වා භික්ඛුස්ස සත්තකං ගහෙත්වා පරිභොගකරණවසෙන උප්ප
 න්නාරාගො සමේකාගසංසග්ගො නාම. සො එවං වෙදිතබ්බො-
 මරිච්චට්ටිවිහාරමගෙ කීර භික්ඛුනං සත්තනිසගස්සං + භික්ඛුනීනං
 නවුනිසගස්සානි අගෙසුං එකො සාමණේරො උණ්භයාදුං ග
 හෙත්වා ගච්ඡන්තො සභිං විවරකණේණ ධූපෙසි සභිං භූමියං
 එකා සාමණේරී දිත්වා එත්ථ පත්තං ධූපෙත්වා යාගිති ථාලකං අදසී
 තෙ අපරභාගෙ එකසමිං භයෙ උප්පන්නා පරසමුදදං අගමංසු
 තෙසු භික්ඛුනී පුරෙත්තරං අගමාසි සා එකො කීර සීහලභික්ඛු
 ආගතොති සුත්තං ථෙරස්ස සන්තිකං ගතො පටිසන්තාරං කන්තා
 නිසීන්තා භනෙන මරිච්චට්ටිවිහාරමකාලෙ කතිවස්සානි පුච්ඡ
 තදහං සත්තවසසීකසාමණේරො නිං පන කති වස්සානි අහමපි
 සත්තවසසීකා සාමණේරියෙව එකස්ස සාමණේරස්ස උණ්භයාදුං
 ගහෙත්වා ගච්ඡන්තස්ස පත්තංධපනාත්ථං ථාලකං අදසීන්ති ථෙ
 රො අහං සොති වත්තා ථාලකං නිගරිත්වා දස්සෙසි තෙ එත්ත
 කෙන සංසග්ගෙන බුහමච්චියං සත්තානෙතුං අසග්ගොනො
 වෙපි සභිවසසීකාලෙ විඤ්ඤංසු. හස්ගාහාදිවසෙන උප්පන්නො
 රාගො පන කායසංසග්ගො නාම. තත්තිදං වත්ති-මහාවෙතියඛගණ
 කීර දහරභික්ඛු සජ්ඣායං ගණ්හනනි තෙසං පිඤ්ජස්ස දහර
 භික්ඛුනියො බමමං සුණ්හනි තත්තෙකො දහරො හත්ථං පසාරෙ
 නොනා එකස්සා දහරභික්ඛුනියා කායං පුසි සා තං හත්ථං ගහෙත්වා
 අත්තනො උරසමිං ධූපෙසි එත්තකෙනා සංසග්ගෙන වෙපි
 විඤ්ඤංසු ගිහිභාවං පත්තංසු ඉමෙසු පන පමසු සංසග්ගෙසු භික්ඛු
 නො භික්ඛුති සභිං සවණදස්සනසමුලූපසමේකාගකායපරාමායා

x සිබෙබ්ථානි. + සත්තවසසීකා-

නිව්වෙදි ගොනනියෙව. හිකුබ්බනිසි සභිං. එපෙය්වා කායසංසග්ගං සෙසා කාලෙන කාලං ගොනනි නථං උපාසිකානි උපාසකෙහි සභිං සබ්බෙහි කාලෙන කාලං ගොනනි තෙසු කිලෙසුප්පත්තො විතතං. රුක්ඛිතඛං. එකො හිකුබ්බ ගාහගාහකො ගොනි එකො ගාහමුත්තකො එකො මුත්තගාහකො එකො මුත්තමුත්තකො තත්ථ යං හිකුබ්බං මනුස්සා ආමිසෙන උපලාපෙය්වා ගණ්හනවසෙන උපසංකමනති හිකුබ්බි පුප්ථථලාදීති උපලාපෙය්වා ගණ්හනවසෙන උපසංකමති අයං ගාහගාහකො නාම. යං පන මනුස්සා මුත්තගාහෙන උපසංකමනති හිකුබ්බ දකුඤ්ඤායවසෙන උපසංකමති අයං ගාහමුත්තකො නාම. යස්ස මනුස්සා දකුඤ්ඤායවසෙන චත්තාරො පච්චයෙ දෙනති හිකුබ්බ පුප්ථථලාදීති උපලාපෙය්වා ගණ්හනවසෙන උපසංකමති අයං මුත්තගාහකො නාම. යස්ස මනුස්සාපි දකුඤ්ඤායවසෙන පච්චයෙ දෙනති හිකුබ්බි මුලපිණ්ඩපානියනියස්සථෙරො විය දකුඤ්ඤායවසෙනෙව පරිභුජති අයං මුත්තමුත්තකො නාම. පේරං කිර එකා උපාසිකා මාදසවස්සානි උපභිති එකං දිවසං තසමිං ගාමෙ අග්ගා උභිතිත්වා ගොනනි කාපෙසි අකෙසෙසං කුලපගහිකුබ්බ ආනන්දො සිං උපාසකා අපි කිව භණ්ඩකං අරොගං කාතුං අසකුඤ්ඤානි පටි සභාරං අකංසු මනුස්සා අමහාකං මාතු කුලපගහෙරො භුජන වෙලායමෙව ආගමිස්සතිති ආහංසු පේරොපි පුන දිවසෙ හිකුබ්බා මාරවෙලං සලකෙහිත්වා ආගතො උපාසිකා කොඨවජ්ජායාය නිසීද්ධපෙය්වා හිකුබ්බං සමපාදෙය්වා අද්ධං පේරො භත්තකිච්චං කත්වා පක්කනෙතො මනුස්සා ආහංසු අමහාකං මාතුකුලපගහෙරො භුජන වෙලායමෙව ආගතොති උපාසිකා කුමහාකං කුලපගා කුමහාකංයෙව අනුච්ඡිවිකා මඤ්ඤං පේරො මඤ්ඤව අනුච්ඡිවිකොති ආහංසු ආයස්මා මන්ත්රානිපුත්තො ඉමෙති පමති සංසග්ගෙහි වතුහිපි පරිසාති සභිං. අසංසථො ගාහමුත්තකො වෙව මුත්තමුත්තකො ව අගොසි යථා ව සයං අසංසථො එවං හිකුබ්බනමි අසංසග්ගකථං කත්තො අගොසි, ආරම්භිතොති පග්ගතිතවිරියො; පරිපුණ්ණකාසි කචෙතසිකවිරියොති අත්ථො. යො හි හිකුබ්බ ගමනෙ උප්පනනාකිලෙසං ධානං පාපුණිතුං න දෙනි යානෙ උප්පනනාකිලෙසං නිසජ්ජං නිසජ්ජාය උප්පනනාකිලෙසං සයනං පාපුණිතුං න දෙනි මනෙත්ත කණ්ණසප්පං උපපිලෙය්වා ගණ්හනෙතො විය අමිත්තතිවාය අක්ක මනෙතො විය විවරති අයං ආරම්භිතො නාම පේරො ව නාදියො අගොසි හිකුබ්බනමි තථෙව විරියාරම්භකථං කත්තො අගොසි.

සීලසම්පන්නොති ආදිසු සීලනති වතුපාරිසුඛිසීලං; සමාධිති විපස්සානාපාදකා අභිසම්පන්නොති; සංකප්පානි ලොකිය

ලොකුතාරුකුණ; මිමුනහිති අරියඵලං; මිමුනහිකුණදසසහනනි
එකුනවිසතිච්ඨං. පච්චවෙකකණකුණං; ථේරො සසමස් සීලාදීති
සමපනෙනා අහොසි තිකඛුනමපි සීලාදිකථා කතතා. සමායං දසති
කථාවඤ්ඤි ඔවදගීති ඔවාදකො: සථා පන එකො ඔවදනියෙව
සුබ්බමං අත්ථං පරිවපෙනනාං* ජානාපෙතුං න සකෙකාති න එවං
ථේරො ථේරො පන නානි දසකථාවඤ්ඤි විකුසුපෙතීති
මිකුසුපකො; එකො විකුසුපෙතුං සකෙකාති කාරණං දසෙස
තුං න සකෙකාති ථේරො කාරණමපි දසෙසනීති සකුසසකො;
එකො විජ්ජමානං කාරණං දසෙසනි ගාභාපෙතුං පන න
සකෙකාති ථේරො ගාභාපෙතුමපි සකෙකාතීති සමාදපකො;
එවං සමාදපෙනා පන තෙසු කථාවඤ්ඤි උසාහජනනවසෙන
තිකඛු සමුතෙනපෙතීති සමුතෙනපකො; උසාහජාතෙ වණණං
වනා සමපහංසෙතීති සමපහංසකො; සුලඛලාභාති අකෙකු
සමස් ඵලසසනනනාවපබ්බජ්ජාදිගුණා ලාභා නාම භොනනි ආයසම
තො පන පුණණසස සුලඛලාභා එතෙ යසස සඤ්ඤා සමමුඛා එවං
වණණං අබ්බුතහතොති අත්ථං—අපි ච අපහසිතෙති වණණකථ
නං නාම න නථාලාභො පණ්ඩිතෙති වණණකථනං පන ලාභො.
ගිහිති වා වණණකථනං න නථාලාභො ගිහි ති වණණං කථෙ
සාමිති අභිනාකං අයෙසා සමෙකා සබ්බෙසු සුඛසමාපො
විහාරං ආගතානං යාගුහනනථාණිනාදීති සඛගතං කරො
තීති කථෙතො අවණණමෙව කථෙති අවණණං කථෙසාමිති
අයං ථේරො මඤ්ඤෙ විස අබ්බුතෙවෙ විස භාකුටිකභාකුටි
කො විස නත්ථ ඉමිනා සබ්බං විසාසොති කථෙතො වණණමෙව
කථෙති සබ්බහමාරිතිපි සඤ්ඤා පරමමුඛා වණණකථනං න නථාලා
භො සඤ්ඤා සමමුඛා පන අතිලාභොති ඉමමපි අත්ථවසං පටිච්ච සුල
ඛලාභාති ආග. අනුමාසං අනුමාසාති දසකථාවඤ්ඤි අනුප
විසිතා අනුපවිසිතා; නම සත්ථා අනුමොදනි නවසස
වණණං සත්ථා එවමෙනං අපමෙඤ්ඤාපි සො තිකඛු සනතුථො
යෙව සො තිකඛුති අනුමොදනි, ඉති විකුසුපෙති වණණභාසනං
එකො ලාභො සබ්බහමාරිති එකො සඤ්ඤා සමමුඛා එකො අනු
මාසං එකො සත්ථාරා අනුමොදනං එකොති ඉමෙ පටලාභෙ
සකාය සුලඛලාභාති ආග. කදචිති කිසමිච්චෙවකාලෙ; කරහ
චිති තසෙව ධෙවවනං; අපෙසව නාම සිය කොච්චෙව කථා
සලලාසොති අපි නාම කොච්චි කථාසමුද්දහාරොපි භවෙයස; ථේ
රෙන කිර ආයසමා පුණණං නොව දිඤ්ඤාසමා පාසස ධමමකථා

* පරිවාසෙනා.

සුභපුබ්බා ඉති සො තස්ස දස්සනමපි ධම්මකළමපි පඤ්ඤාමානො ඵවමාහ. සඨාගිරනනනති සඨාජ්ඣාසයං විහරිතා; බුඩ්ධානං හි ඵකස්මිං. ධානෙ වසනතොනං ඡායුදකාදිවිජන්තිං වා අථාසුකසෙ නාසනං වා මනුස්සානං අස්සධාදිභාවං වා ආගමම අනභිරතී නාම නාඤ්ඤා සමපන්නස්ස ඉධ ථාසුං විහරාමාති අභිරමිතා චිරපි භාරොපි නාඤ්ඤා සඤ්ඤා පන නථාගතෙ විහරන්තෙ සන්නා සරණෙසු වා පනිස්භනති සීලාති වා සමාදියන්ති පබ්බජන්ති වා සොත්තාප නතිමග්ගාදීනං වා පනොසං උපනිස්සයො භොති තඤ්ඤා සන්නෙ තාසු සමපන්නස්ස සනිඨාපනාජ්ඣාසයෙන වසන්ති. ශාසං අභාවෙ පක්කමනති නෙන වුත්තං සථාජ්ඣාසයං විහරිතාති. මාරිකා මරමානොති අධානගමනං ගවුජන්තො; මාරිකා ච නාමෙසා හග වතො දුට්ඨා භොති තුරිතමාරිකා ච අතුරිතමාරිකා ච තඤ්ඤා දුරෙ පි බොධනෙය්‍යපුගලං දී. වා තස්ස බොධනාඤ්ඤා සහසා ගමනං තුරිතමාරිකා නාම සා මහාකස්සපපට්ටුග්ගමනාදිසු දඬුබබ්බා-හග වා හි මහාකස්සපං පට්ටුග්ගවුජන්තො මුත්තන්තො නිගාමුත්තමහ මාසි ආලවකස්සඤ්ඤා නිංසයොජනං තථා අඤ්ඤාලසස්ස පුකකු සාතිස්ස පන පව්චතනාලිසයොජනං මහාකපටිනස්ස විසංයොජ නසනාති ධනියස්සඤ්ඤා සන්නයොජනසනාති අගමාසි ධම්මසෙ නාපතිනො සබ්බිභාරිකස්ස වනවාසියතිස්සසාමණේරස්ස නිගා මුත්තාසිකං විසංයොජනසනං, ඵකදිවසං නිර පේරො නිස්සසාමණේ රස්ස සනතිකං හන්තෙ ගමිස්සාමිති ආහ භගවා අහමි ආගමි ස්සාමිති වතා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමනොසි ආනන්ද විසති සඤ්ඤානං ඡලිභිඤ්ඤානං ආරොමෙහි භගවා පන වනවාසිකති ස්සඤ්ඤා සනතිකං ගමිස්සතිති. නතො දුනියදිවසෙ විසතිසහස්ස බිණ්ණසවපරිවාරො ආකාසෙ උපපතිතා විසංයොජනසනම ඤ්ඤා සස්ස ගොවරාමවාරෙ ඔත්තිතා චිට්‍රං පාරදි කථමන්තං ගවුජන්තා මනුස්සා දිස්වා සඤ්ඤා භො ආගතො මා කමිමන්තං අගම ඤ්ඤාති වතා ආසනාති පඤ්ඤාපෙඤ්ඤා යාගු දන්තා පාදවන්තං කරො න්තා කුභිං හන්තෙ භගවා ගවුජතිති දහරහිකුලු පුච්ඡංසු උපාස කා න භගවා අඤ්ඤාඤ්ඤා ගවුජති ඉධෙව නිස්සසාමණේරස්ස දස්ස නඤ්ඤා ආගතොති නෙ අමිගාකං නිර කුලුපගඤ්ඤා දස්ස න ඤ්ඤා සඤ්ඤා ආගතො නො වන නො පේරො ඔරමන්තංකාති සොමනස්සජානා අහෙසුං අථ භගවතො හන්තකිවුපරියොසානෙ සාමණේරො ගාමං පිණ්ඩය වරිතා උපාසකා මහාභිකුලුසබ්බසාති ආපුච්ඡ අථස්ස නෙ සඤ්ඤා හන්තෙ ආගතොති ආරොමෙසු සො භගවන්තං උපසඤ්ඤාමිති පිණ්ඩපානෙන ආපුච්ඡ සඤ්ඤා තස්ස පක්කං කඤ්ඤා ගහෙතා අලං නිස්ස නිසිතා හන්තකිවුපන්ති ආහ

තනො උපජායාසං ආපුච්ඡන්ති අතතනො පතතාසනෙ නිසීදිත්වා
 හතතනිච්චං අකාසී අථස්ස හතතනිච්චපරියොසානෙන සන්ධා මඛි
 ලං වන්ති නිකම්භිත්වා ගාමවායෙර සන්ධා කතරො තෙ තිස්ස වසන
 සානගමනමනෙහානි ආහ අයං හගවානි මග්ගං දෙසසමානො පුර
 නො යාති තිස්සානි හගවා කිර සදෙවකස්ස ලොකස්ස මග්ගදෙසකො
 සමානොපි සකලනිගාමුතෙ මග්ගෙ සාමුණේරං දවස්සි ලච්ඡාමිති නං
 මග්ගදෙසකං අකාසී සො අතතනො වසනථානං ගාමන්ති හගව
 නො වතතමකාසී අථ නං හගවා කතරො තෙ තිස්ස වඬිකමොති
 පුච්ඡන්ති තත්ථ ගතන්ති සාමණේරස්ස නිසීදනපාසානෙන නිසීදිත්වා
 නිස්ස ඉමස්මිං සානෙ පුබ්බං වසන්ති පුච්ඡ සො ආහ ආම හතතන
 ඉමස්මිං මෙ සානෙ වසනතස්ස සීහව්‍යග්ගහඤ්චිගමොරාදීනං
 සද්දං පුණ්ණො අරඤ්ඤසඤ්ඤා උපපජ්ජති නාය පුබ්බං වසාමිති අථ
 නං හගවා තිස්ස භික්ඛුසඬ්ඤං සංගතිපාතෙති බුඩ්ධසජ්ජං තෙ දස්සා
 මිති වන්ති සංගතිපතිනෙ භික්ඛුසඬ්ඤං උපසම්පාදෙත්වා අතතනො
 වසනථානමෙව අගමාසීති අයං තුරිතචාරිකා නාමස්මයං පන
 ගාමනිගමපටිපාටියා දෙවසිකං යොජනමියොජනවසෙන පිණ්ඩපා
 තචරියාදීති ලොකං අනුගණ්ණනතාස්ස ගමනං අයං අතුරිතචාරිකා
 නාමස්මයං ඉධ පන චාරිකං චරතො හගවා මහාමණ්ඩලං මජ්ඣි
 මමණ්ඩලං අනෙතාමණ්ඩලනති ඉමෙසං තිණ්ණං මණ්ඩලානං අ
 ඤ්ඤාතරස්මිං චරති තත්ථ මහාමණ්ඩලං නවයොජනසතිකං මජ්ඣි
 මමණ්ඩලං ඡයොජනසතිකං අනෙතාමණ්ඩලං තියොජනසතිකං
 යද මහාමණ්ඩලෙ චාරිකං චරිතුකාමො හොති මහාපචාරණාය පවා
 රෙත්වා පාටිපදදිවසෙ මහාභික්ඛුසඬ්ඤපරිවාරො නිකම්මති සමනතා
 යොජනසතං එකකොලාහලං හොති පුරිමපුරිමං ආගතා නිම
 නෙතතුං ලහනානි ඉතරෙසු මීසු මණ්ඩලෙසු සක්කාරො මහා
 මණ්ඩලෙ ඔසරති තත්ථ හගවා තෙසු තෙසු ගාමනිගමෙසු එකාගං
 මීහං වසනො මහාජනං ආමිසපටිග්ගගෙන අනුගණ්ණනෙනා
 ධම්මදනෙන වස්ස විචල්ලිපනිසිතං කුසලං වසේතිනො නවති
 මාසෙති චාරිකං පරියොසාපෙනි-සමෙ පන අනෙතා වස්සෙ භික්ඛුනං
 සමථවිපස්සනා තරුණා හොති මහාපචාරණාය අපවායෙත්වා පවා
 රණසඬ්ඤා දන්ති කතතිකපුණ්ණමාය පවායෙත්වා මාසසිරස්ස පඨ
 මදිවසෙ මහාභික්ඛුසඬ්ඤපරිවාරො නිකම්මන්ති මජ්ඣිමමණ්ඩලං ඔත
 රති අඤ්ඤානපි කාරණෙන මජ්ඣිමමණ්ඩලෙ චාරිකං චරිතුකා
 මො චතුමාසං වසිත්වා නිකම්මති වුත්තනයෙනෙව ඉතරෙසු මීසු
 මණ්ඩලෙසු සක්කාරො මජ්ඣිමමණ්ඩලෙ ඔසරති හගවා පුරිමනයෙ
 නෙව ලොකං අනුගණ්ණනෙනා අභිති මාසෙති චාරිකං පරියොසා
 පෙනි. සමෙ පන චතුමාසං වූත්ථවස්සාපි හගවතො වෙනෙය්‍යතතා

අපරිපක්කිඤ්ඤා හොනාති තෙසං ඉඤ්ඤාපරිපාකං ආගම්‍යමානො අප
 රව්‍ය ඵතං මාසං වා චන්තිචතුමාසං වා නත්‍යෙව ටිසිත්වා මහාභිකුටු
 සභිකපරිවාරො නිකුම්භි චිත්තාපායෙනොව ඉතරෙසු මිසු මඤ්ඤ
 ලෙසු සාංඝිකාරො අනෙකාමණ්ඩලෙ ඔසරති භගවා පුද්ගිනාසං
 නොව ලොකං අනුගමන්තා නතා සත්තති වා ඡති වා පච්ඡි වා චතුති
 වා මාසෙති වාරිකං පරිසොසාපෙති. ඉති අමෙසු තිසු මඤ්ඤලෙසු
 යත්ත කත්ති වාරිකං වරනෙතා න චිවරාදිහෙන චරති අථ බො
 සෙ දාහතාබුලා ජිණ්ණවිකාසිකා තෙ කදච්ඡි තථාගතං ආග
 තං ආනන්තං පසංසිකානති මයි පන වාරිකං වරනෙත
 මහාපනො තථාගතදස්සනං ලභිස්සති තත්ත කෙච්ඡි චිත්තානති පසා
 දෙස්සනති කෙච්ඡි මාලාදිති සුප්පස්සනති කෙච්ඡි කම්මජ්ඣිකම්මං
 දස්සනති කෙච්ඡි චිත්තදස්සනං පහාය සම්මාදිභිකා භවිස්ස
 නති නං තෙසං භවිස්සති දිසරගතං නිත්‍යං සුබ්බායාති ඵමං ලොකා
 නුකම්පාය වාරිකං වරනති. අව ච චතුති කාරණෙති බුධා භගව
 නෙතා වාරිකං වරනති ජබ්බාචිනාරවසෙන සරීරවාසුකත්ථාය
 අවිජ්ජප්පත්තිතාලං අභිකම්බනත්ථාය භික්ඛුනං සිකම්බපදපඤ්ඤපන
 ත්ථාය තත්ත තත්ත පරිපාකගතඤ්ඤාය බොධිපායසසන්නෙ බොධින
 ත්ථායාති. අපරෙති පි චතුති කාරණෙති බුධා භගවනෙතා වාරිකං
 වරනති බුධං සරණං භවිස්සනතිති වා ධම්මං සරණං සඤ්ඤා
 සරණං ගම්මස්සනතිති වා මහතා ධම්මවිමසෙසුන චතස්සො පරිසා
 සන්නපෙසස්සාමාති වාති.....අපරෙති පච්ඡි කාරණෙති බුධා භග
 වනෙතා වාරිකං වරනති පාණාතිපාතා විරමිස්සනතිති වා
 අදින්නාදනා-කාමෙසු මිච්ඡාචාරා-මුසාවාද-පුරාමෙරයමජ්ජපමා
 දඨානා විරමිස්සනතිති වාති.....අපරෙති අඬති කාරණෙති බුධා භග
 වනෙතා වාරිකං වරනති පඨවිපඤ්ඤානං පටිලභිස්සනතිති වා දනිය
 ඤ්ඤානං-පෙ-නෙවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායනතස්ස වාපනති. පටිලභිස්ස
 නතිති වාති.....අපරෙති පි අඬති කාරණෙති බුධා භගවනෙතා
 වාරිකං වරනති සොනාපත්තිමලං අධිගම්මස්සනතිති වා සොනාපත්ති
 ඵලං-පෙ-අරනත්තමලං සම්මකරිස්සනතිති වාති.....අයං අතුරිත
 වාරිකා ඉධ අධිපෙපනා සා පනෙසා දම්මා නොති නිබ්බවාරිකා
 අනිබ්බවාරිකා ච තත්ත යං ඵකස්සෙව බොධිපායසසන්නස්ස අත්ථාය
 ගම්මති අයං නිබ්බවාරිකා නාම යං පන ගාමනිගමනගරපටි
 පාටිවසෙන චරති අයං අනිබ්බවාරිකා නාම ඵසා ඉධ අධිපෙපනා.
සෙනාසනං සංසාමෙත්වාති සෙනාසනං පටිසාමෙත්වා; තං පන
පටිසාමෙනො. ථෙරො චුලලපත්තමහාපත්තචුලලථාලකමහා
ථාලකපට්ටිච්චරදකුලච්චරාදිනං භණ්ඩිකං කත්වා සප්පිතෙලා
දිනං වා පන ඝට්ඨ පුරාපෙත්වා ගමෙත නිදතිත්වා වාරං පිටාය

කුමකමුදුකාදීනි වා යොජාපෙනි. “සවෙ න තොති භික්ඛු වා සාමි
 ණෙරො වා ආරාමිකො වා විහාරසාමිකො වා චතුසු චතුසු පාසා
 නෙසු මමෙ මමං ආරොපෙනි පිණ පිණං ආරොපෙනි විවරවංසෙ
 වා විවරරජ්ජයා වා උපරි පුජං කන්තා චාරවතපානං ඵකෙන්ත
 පක්කමිතං” නති වචනතො පන නෙවාසිකාභික්ඛුආයුච්ඡන්ධන
 කෙතෙව පරිසාරෙහි—සසන සාවිජ්ඣි ගෙන චාජිකං පක්කාමිති
 සජ්ඣදස්සනාකාමො හුන්වා යෙන දිසාවානෙන සාවජ්ඣි තෙන
 පක්කාමි පක්කමනෙනා ව න සුමොදනමාරාධාය ආරොපාපෙ
 නිං සප්පිතෙලමබ්බිථානිනාදීති ගායකෙනා පක්කමනො සුථං
 පහාස නිකංගොනා චන්තනාචී විය ආරාධායනිමො සිතො විය
 පක්කමිවරමනනාදාය ඵකකොව පානාමි කායො පභාන පච
 සතෙහි අනන්තො ආනතවාසිකෙහි දුට්ඨං රාජගං අනන්තො
 ඉද්දති නිසංගෙනාති රාජගං කපිලපස්සනා පුරං සමිසොජ්
 නං සාවජ්ඣි පන පටිදස සථා රාජගංගො පටචන්තාලිස
 යොජනං ආරාධායා පවජ්ඣං විහරති ඉද්දති ආසමන්තො ජා
 තොති සුභා නිකංගං අකාරණං ජනං බඩ්ඩාං සත්තං ගමි
 තොති ඵස යොජනසහස්සං ගමෙජ්ජා තද පන කායවිමෙ
 ණො න සංඝා ලභිනා බහුති සථිං ගමනාංලෙහි ඵකංමි
 ගමනාමාති පදනන ඵකො ඉංගෙව වසාමාති x පදති ඵකසමි වසා
 මාති පදනන ඵකො ගමනාමාති පදති ගමනා ඉංගමකකමණ
 සමාපන්නං අංගමනා නිසීදිතං වා ඵසුකමනාසමන කායවිමෙ
 කං ලභ්ථං වා න සංඝා ගොති ඵකකසු පන නං සබ්බං සුල
 හං ගොති නොගතනා ඉද්දති පක්කාමිකං චාජිකං චරමානාති
 ඵසු කිවාපි අයං වාරිකා නාම මහාජනසංඝාගමි බුඩ්ධාංගෙව
 ලක්ඛති බුමි උපාදාය පන රුද්ධිසද්දෙන සංකානාපි වුට්ඨති
 කිලජාදීති කතාසු තාලවණං විය සසන ගායනි සාවජ්ඣා
 අවිදුර ඵකං ගාමකෙ චන්දාය වරිතා කතහත්තනිමො
 ඡන්තවනං පටිසිච්චා සාරජුක්කසු වා මහාමාගලොනසු වා
 වසනාමානං ගාලො පාදෙ ධොවිතා මනෙත්වා ආනිතං වා පාති
 යං වා පිටිච්චා මොකං විසුමිතා දජායං පසිසුමාති විතනමි
 අනුප්පාදෙනා උජ්ජකං ගමිකපිපරිපෙණමො අගමාසි මාරිසු හි
 සසාරං දවුක්කමසු අමොදනා හිකුනා කිව්වං නාති නිසං
 වා රාහුලං වා ආනන්දං වා ගමෙත්වා ඔයායං කාරණා සසාරං
 පසිසුමාති ඵමිපි විතනං න උප්පදෙසි මාරො හි සසමෙව
 බුඩ්ධාසනෙ වලලහො * රඤ්ඤා සමිතාපට්ටසමහායොමො විය

x වසාමිති. * උලාරලාහො.

යථාති තාදිසංසං යොධස්ස රාජානං දට්ඨකාමස්ස අසුඤ්ඤං භවි
 තියා දස්සනානමං නාම නස්මි චලලහතාස සයතෙව පස්සති එවං
 ථෙරොපි බ්බුසාසනො චලලහො නස්ස අසුඤ්ඤං ඤෙවිතියා සංචි
 දස්සනානිචං නාස්මි පාදෙ ඤොවිතියා පාදපුජනමහි පාදෙ පුජි
 තියා යෙන භගවා තොග්ගපසංඝනම් භගවාසි පච්චිසකාලෙසෙව ම
 න්නානිපුතො ආගමිස්සති අදදස නමො ගඤ්ඤාති පච්චිසිතියා
 සුචිකපිකං අදනුවි දරං පටිපස්සංගිතො උසාස නිසීදි ථෙරො
 කවාටං පතාමෙතියා ගඤ්ඤාති පච්චිසිතියා භගවන්තං අභිවාදෙතියා
 එකමන්තං නිසීදි—මමස්ස කාසානි භගවා ධම්මකථං කථෙ
 තො චුලලහොසිඤ්ඤානම නිශ්ඡන්තො ඤාපුත්තානං සාමග්ගික
 සානිසංඝං කථෙසි සෙබ්බුතො ආවසථානිසංඝං සරිකාරසුත්තො
 සතිපට්ටානිකං පුඤ්ඤානිවාසපටිසංයුත්තානං රථිපාලසුත්තො
 චත්තාරො ධම්මදෙදසෙ යෙලසුත්තො පානකානිසංඝකථං කිලෙ
 සිසුසුත්තො භගුථෙරස්ස ධම්මකථං කථෙත්තො ථකිනාපෙ ආති
 සංඝං කථෙසි ඉමෙති පන රජවිනිශ්චො ආයස්මතො පුණ්ණස්ස
 කථෙතො දසකථාච්ඡන්තිසිතං අනන්තානං නාම දසෙසසි
 පුණ්ණ අයමි අපටිපජ්ඣාපායෙව සන්තොසකථායෙවෙති පටිසමහි
 දසපත්තස්ස සාවකස්ස චෙලනෙත යතියා මහාසමුදෙද ගඤ්ඤාති
 රන්තො විස අමොසි—සෙනඤ්චනානි තද්ධිර පච්චාහනො ජෙ
 තවනං ආසිංහං ගොති බ්බුබ්බන්තියාමඤ්ඤාදසො ජෙතවනං
 ඔසරන්ති රසෙසස, චක්කවත්තියා බ්බුබ්බාරථානං විස ගොති
 න සක්කා පටිච්චකං ලභිතුං අනුච්චනං කිර පධානසරසදිසං පටි
 විත්තං නමො යෙනානුච්චනං තොග්ගපස සම්. කසො පන මහා
 ථෙරො න අදදස එවං කිරස්ස අමොසි සායණාසමයෙ ආගමො
 මහාථෙරො දිවො පුන දසබලං පස්සියාමි එවං මහාථෙරානං
 එකං උපසානං භවිස්සති සංචි වෙ භවිස්සනාති නතො සන්තාරං
 වඤ්ඤා මම වසනථානමෙව ගමිස්සාමිති—අභිනිතො කිත්තසමා
 භො ගොසිති පුනපුන වණ්ණං කිත්තසමාගො විහරති; ථෙරො
 කිර තතො පඨාස දිවසෙ දිවසෙ සක්කමෙසි පුරොග්ගා කිර
 නාම මනුෂ්‍යානිපුතො චතුති පටිසාති සථිං අසංසංඝා යො දස
 බලස්ස දස්සනථාස ආගමිස්සති කථෙවුතො මං අදිසාව ගමිස්ස
 තිති ථෙරනවමන්තිතානං සතිකරණථං ආයස්මතො පුණ්ණස්ස
 ගුණං භාසති එවං කිරස්ස අමොසි මහලුකතිකානු පන සබ්බ
 කාලං අනන්තො † විහාරෙ ගොන්ති ගුණකථාස පනස්ස කිත්තාස
 යො පන භිකූ පස්සියාමි සො ඵ මෙ ආගමො ආමරාවෙස්ස
 තිති අන්තං, ථෙරොසෙව සතිවිහාරිකො තං ආයස්මන්තං පත්ත

† අනන්තා විහාර.

විවරමාදය ගතකුටිං පටිසංඝාතං අද්දස කථං පන එස අඤ්ඤා
සීති පුණ්ණ පුණ්ණාති චිත්තා කථෙන්නස්ස භගවතො ධම්මසාථාය
අඤ්ඤාසි අයං සො ථෙරො සස්ස මෙ උපජිකාමො අභිණ්ණං
කිත්තමානො හොතිති ඉති මො ආරාධනා ථෙරස්ස ආරොචෙයි-
තිඤ්ඤා ආදිකාති නිසිදනං නාම සද්ධං චුළචති අවාපිමං; ථෙ-
රො පන චිච්චබ්බසං ගහෙත්වා අගථොයි. පිඤ්ඤා පිඤ්ඤාති
පච්ඡන්තො පච්ඡන්තො; සිසානුලොකිති යො උනන්තායානෙ පිඤ්.
පසසන්නො නිනන්තායානෙ සිසං පසසන්නො ගච්ඡති අයං සිසානු-
ලොකිති චුළචති නාදිසො හුත්වා අනුබ්බසි-ථෙරො හි කිවාපි සයං
න පදසද්දතාය අච්චාසන්නො හුත්වා ගච්ඡන්නොපි පදසද්දන න
බොධති * නායං සමමාදනකාලොති ඤාත්වා පන න අච්චාසන්නො
අකම්මනං නාම මහන්තං එකසංඝිං යානො නිලිතං අපසන්නොන
ආචුසො පුණ්ණ පුණ්ණාති අථාසුඛසද්දං යානමෙබ්බො වො ථිති නසි-
න්තායානං ජානන්තං නාතිදරෙ හුත්වා සිසානුලොකි අගථොයි-දිවා
පිඤ්ඤා නිසිදිති දිවාචිත්තාරන්තාය නිසිදි; නාම ආරාධනා පුණ්ණං
උදිච්චිත්තාසංඝර්ථෙවා සාරිපුත්තන්තොරොපි පුණ්ණන්තොරොපි සුළ-
භ්ණන්තොරොපි සාරිපුත්තන්තොරොපි පුණ්ණන්තොරොපි අරහත්ත
එලසමාපත්තිං සමාපන්නො සාරිපුත්තන්තොරොපි පුණ්ණන්තොරොපි
කප්පසත්තසත්තස්ස අභිනිවාරයමසන්නො සාරිපුත්තන්තොරොපි කප්ප-
සත්තසත්තස්සාසිකං අසංඛෙය්සං පුණ්ණන්තොරොපි පටිසම්භිද්ධපාත්තො
මහාබිණ්ණසමා සාරිපුත්තන්තොරොපි ඉති එකං කතකතභං පටිඨා
වෙ සිගාපිය එකං විජ්ජනනාහුමිං ගතිණ්ණො වෙ වාසො විය එකං
සුප්පජ්ජනසාලවනං පටිඨා වෙ ඡද්දන්තගජරාජානො විය එකං
සිම්බලිවනං පටිඨා වෙ සුප්පජ්ජනරාජානො විය එකං හරවාහ
නායානං ආරුද්ධො වෙ වෙසස්වණා විය එකං පණ්ඩුකබ්බලසිලං
අභිනිසින්නො වෙ සකකා විය එකම්මානාසන්නන්තො වෙ භාරිහ
මහාබ්බුත්තො විය එ වෙ වෙපි බ්බුත්තන්තොරොපි වෙපි සුප්පජ්ජ-
නන්තො වෙපි සමාපත්තිලාභිනො වෙපි අභිනිවාරය පාත්තො
වෙපි පටිසම්භිද්ධපාත්තො මහාබිණ්ණසමා එකං වනසන්තං අනු-
පටිඨා නං වනසන්තං සොගතිං සුප්පජ්ජනමති නො ආචුසො ද හප-
මසිසං චුසසතිති ආචුසො සිං අභිකං භගවතො සන්තිකො වු-
හම්මරියං චුසසතිති; ඉදං ආයස්වා සාරිපුත්තො තස්ස භගවතා
බ්බුත්තපරිභවසං ජානන්නොපි කථාසමුදාපනාති පුද්ගල පුරිකොපාය
අපජ්ජිකාය හි පච්ඡවිකායා න පායති එතාද්ධා එවං පුද්ගල ථෙරො
අනුජානන්නො එතථාචුසොති ආහ-අභිසං පඤ්ඤාසංඝර්ථනං සොකු-
කාමො ආසස්වා සාරිපුත්තො කිංහුමො ආචුසො සිලවිසුඛිතං
ගතවති බ්බුත්තමරියං චුසසතිති පටිපාටියා සත්තවිසුඛිමො පුද්ගල

* ථෙරො හි කිවාපි සත්තපදස්ස දන්තාය.

තාත්ත වර්තමාන විසුඛිමයො වුනාහොත් අයහමො පන පුරෙණිකා
යහමො චතුපාරිසුඛිසිලාදිසු සිතස්සාපි බුහුමවරියවාසො මන්තො ඒ
පාදකොති නාමො නො ගිං ආවුසොති සබ්බං පටික්ඛපි—නිමයො
මරණාවුසොති යදි සිලවිසුඛිආදීනං අපායං බුහුමවරියං හ වුසුති
අථ කිමයො වුසුතිති වුද්දති; අනුපාදපරිනිබ්බානන්තං ථො
ආවුසොති එය අනුපාද පරිනිබ්බානං නාම අපචයපරිති
ක්ඛානාමෙව උපාදානාති ගහණපාදානම පචසුපාදානං ගහණ
පාදානං නාම සාමුපාදනාදිචතුරිධිං පචසුපාදානං නාම අපි
පායාපචයා සංඛාරාති එවං දුක්ඛපචයා තත් ගහණපාදන
වාදිනො ආමරියා අනුපාදපරිනිබ්බානන්ති චතුසු උපා
දනෙසු අඤ්ඤාමරනපි කිම් ධම්මං අගහන්ති පටන්තං අරහ
ත්තඵලං අනුපාදපරිනිබ්බානන්ති යථොන්ති තං නි න ඵ උපා
දනසංපසුත්තං ග්‍රාමො කම් ධම්මං උපාදියති කිලෙසානම
පරිනිබ්බානෙනො ජාතන්තා පරිනිබ්බානන්ති වුද්දති පචසු
පාදනවාදිනො පන අනුපාදපරිනිබ්බානන්ති අපචයපරි
නිබ්බානං පචයවසෙන අනුප්පත්තං අසංඛිතං අමනාධාතුමෙව
අනුපාදපරිනිබ්බානන්ති කමෙන්නති අයමනො අසං කොපි
අසං නිඛා අපචයපරිනිබ්බානං පත්තස්ස හි බුහුමවරියවාසො
මන්තං පත්තො නාම භොති තස්මා ථෙරො අනුපාද පරිනිබ්බා
නන්ති ආහ. අථ නං අනුසුජනො ආයහමො සාරිපුත්තො
කිත්තුමො ආවුසො සිලවිසුඛි අනුපාදපරිනිබ්බානන්ති පුද්ඪං ආ
රහි පුන ථෙරො සබ්බං පරිවතෙනසි නමෙව පටික්ඛපිති පරි
යොසානො දෙසං දස්සෙන්නො සිලවිසුඛිමෙ ආවුසොති ආදිවාහ.
තත් සංඤ්ඤාපෙසොති යදි පඤ්ඤාපෙස; සඋපාදනංසෙව සමා
නං අනුපාද පරිනිබ්බානං සංඤ්ඤාපෙසොති සංගහණධම්ම
මෙව නිසංගහණධම්මං සප්පචයධම්මමෙව අප්පචයධම්මං සං
බ්බාධම්මමෙව අසංඛිතධම්මන්ති පඤ්ඤාපෙසොති අපේඛා; ඤ්ඤාදස්ස
නවිසුඛියං පන සප්පචයධම්මමෙව අප්පචයධම්මං සංබ්බාධම්ම
මෙව අසංඛිතධම්මන්ති පඤ්ඤාපෙසොති අයමෙවමො ගහනගෙබ්බා.
සුපුජ්ජනො ආවුසොති එත් වට්ඨානුගතො ලොකියබාලපුපුජ්ජ
නො දසුබ්බො සො හි චතුපාරිසුඛිසිලමත්තස්සාපි අභාවතො ස
බ්බසොව අඤ්ඤාහු ඉමෙහි ධම්මෙහි—මනනිග්ගි යෙන කාරණෙ
න එකමෙව පණ්ණිතා උපමාය අත්ථ අජානන්ති තෙන කාරණෙන
උපමනො කරිස්සාමිති අපේඛා; සත්තරජවිනිශ්චයාතිති විනිත
අස්සාජාතියස්සුත්තෙ සත්තරජෙ; සාධදෙව විනතවිසුඛියොති
ආවුසො අසං සිලවිසුඛිනාම යාවදෙව විනතවිසුඛියොති නිස්ස
ක්කම්මවතමෙතං අසං පනොත්ථ අපේඛා යාවදෙව විනතවිසුඛියංබො

තො අතො භාව අසං සිලවිසුභි නාම ඉවත්තස්ස යා පන අසං
 විතතවිසුභි එසංසිලවිසුභියා අතො අසං කොටි ඉදං පරියොසා
 නං විතතවිසුභියං සීතස්ස හි සිලවිසුභිනිවිධං කතං නාම. භො
 නිති එසංගාමො සබ්බපදෙසු. ඉදං පනොථ ඔපම්මොසංඤ්ඤාං රා
 ජාපසංහදිකාසලො විය ති ජාමරණනිරු සොභාවචරො දඬ
 බෙබ්බා සාමඤ්චනාරං විය සංකාසනාරං සාමකතනාරං විය නි
 බ්බානාරාගාරං රසෙසු සාමකතන චරිතියාප සීඝ්‍රා ගතත්වා පාපු
 ඤ්ඤාබ්බස්ස අච්චා බිබ්බස්ස නිවුමස්ස උපපාදකාලො විය යොගිතො
 අනාභිසම්මනානං වතු නාං අරියසංවිචාරං අභිසම්මසංචිතස්ස උපපා
 දකාලො සංකරච්චිනීනානි විය සතතවිසුභියො පඨමං රජවිනි
 තං ආරුළුකාමාලො විය සිලවිසුභියං සීතකාලො පඨමරජවිනිතා
 දිති ප්‍රතිසාදිතං ආරුළුකාමාලො විය සිලවිසුභිආදිති විතතවිසුභි
 ආදිසු සීතකාලො සභනමෙන් රජවිනිතනා සාමකතන අනෙතා
 සුරමානර ඔරුළුකා උපරිපාසාදෙ ඤ්ඤාමිත්තනණපරිවුත්තස්ස සුරස
 භොජනාපජිභොගකාලො විය යොගිතො ඤ්ඤාදස්සනවිසුභියා
 සබ්බකිලෙසෙ බෙමෙය්‍යා ධම්මපරිපාසාදං ආරුළුකා පරොපණ්ණාස
 කුසලධම්මපරිපාසස්ස නිඝානාරම්මණං එළසමාපන්නිං අපෙපමා
 නිතරාධස්සනෙ නිසින්නස්ස ලොකානතරසුඛානුභවනකාලො දඬ
 බෙබ්බා—ඉති ආසංසන්නං පුණ්ණං දසකථාවජ්ජලාභිං ධම්මසෙනා
 පතිසාරිපුත්තනෙවරො සතතවිසුභියො පුච්ඡි ආසංසමා පුණ්ණො දස
 කථාවජ්ජනි විස්සරෙජ්ඣි එවං පුච්ඡිතෙනා පන තං ධම්මසෙනාපති
 කිං ජානමිං පුච්ඡි උදහු අජානමිති නිත්තකුසලො වා පන
 හුමිං විසසංසම් පුච්ඡි උදහු අනිත්තකුසලො හුමිං අවිසසංසම්
 පුණ්ණනෙවරොපි කිං ජානමිං උදහු අජානමිති නිත්තකුසලො වා
 පන හුමිං කිං විසසෙ විස්සරෙජ්ඣි උදහු අනිත්තකුසලො හුමිං
 අවිසසෙ ජානමිති නිත්තකුසලො හුමිං විසසෙ පුච්ඡතිති හි වද
 මානො ධම්මසෙනාපතිංසෙව වදෙය්‍ය ජානමිති නිත්තකුසලො
 හුමිං විස්සරෙජ්ඣි වදමානොපි පස්සතිති වදමානොපි පුණ්ණ
 නෙවරංසෙව වදෙය්‍ය යං හි විසුභිසු සංඛින්නං තං කථාවජ්ජු විත්ති
 ඤ්ණං යං කථාවජ්ජු සංඛින්නං තං විසුභිසු විසිත්තණං නදමිතා නසෙ
 න වෙදිකාබ්බං විසුභිසු හි එකා සිලවිසුභි උපකාරි කථාවජ්ජනි හුමිං
 ආගතා අපට්ඨකථා සනෙතාසකථා අසංසකථා සිලකථානි—එකා
 විතතවිසුභි නිති කථාවජ්ජනි හුමිං ආගතා පටිවෙකකථා විරියා
 රම්මකථා සමාධිකථානි—එවං තාව යං විසුභිසු සංඛින්නං තං ක
 ථාවජ්ජු විසිත්තණං කථාවජ්ජු පන එකා පඤ්ඤා කථා පච්චිසු
 භියො හුමිං ආගතා දිතිවිසුභි කංඛාවිතරණවිසුභි මහාමහාඤ්ඤා
 දස්සනවිසුභි පටිපද්ධඤ්ඤාදස්සනවිසුභි ඤ්ඤාච්ඡුභිති—එවං යං කථා

භික්ෂු සංඛ්‍යාතං තං විපුභිසු විසිත්තණං තස්මා සාරිපුත්තණේරො හ
 කතවිසුඤ්ඤා පුච්ඡන්තො න අඤ්ඤං පුච්ඡ දසකථාවය්ඤ්ඤි එව පුච්ඡ
 පුණ්ණණේරොපි සත්තවිපුභියො විසංජ්ජන්තො න අඤ්ඤං වි
 සංජ්ජාසී දසකථාවය්ඤ්ඤෙව විසංජ්ජාසී ඉති උභොපෙනො ජා
 තානා නිත්තංසුලා හුත්වා විසයෙ පඤ්ඤං පුච්ඡංසු චෙව විසංජ්ජ
 සුවාහි වෙදිතබ්බා—හො නාමො ආසංසානි න ථේරො තස්ස
 නාමං න ජාතාහි ජාතන්තොසෙව පන සමොද්ධං ලභිස්සාමිති
 පුච්ඡී; කාම පන ආසංසානානි ඉදං පත ථේරො සමොදාමා
 නො ආග. මහානාහිසුගොනාහි මනානායා බ්‍රාහ්මණියා පුතො; **සමානාන**
 එත්ත නනති නිපාතමත්තං යදා සුතචායා සාවකෙන
 ව්‍යාකාතබ්බා එවමෙව ව්‍යාකාතාහි අයමෙත්ත සංකප්පෙත්තා; අනු
 මාසස අනුමාසාන දසකථාවය්ඤ්ඤි ඕගහොවා අනුපවිසිත්තා;
 වෙලඤ්ඤුගොනාහි එත්ත වෙලං වුළුන් වත්තං අභිමුඛි වුමිච්ඤ්ඤං,
 වත්තවුමිච්ඤ්ඤං සිසෙ කාත්වා ආසංසන්තං තත්ත නිසිද්ධොපෙත්තා පරිහර
 නෙන සබ්බත්ථාරී සමෙ දස්සනාය ලභෙය්‍යං. එවං ලබ්දස්සනාමපි
 නෙසං ලාභො යෙවාහි අසාහපරිකප්පෙන අභිමුඛි ස්සනායං උපා
 යං දස්සෙසී එවං අපරිහරන්තොන හි පඤ්ඤං වා පුච්ඡතුකාමෙන
 ධම්මං වා සොතුකාමෙන ථේරො කත්ත සිතො කත්ත නිසිතොනාහි
 පරිසෙසන්තොන ව චරිතබ්බං හොති එවං පරිහරන්තොන පන ඉද්ද
 නිව්ඡිතකඛණේයෙව සීසතො ඔරොපෙත්තා මහාරහෙ ආසගො නිසිද්ධ
 පෙත්තා සකකා හොති පඤ්ඤං වා පුච්ඡතුං ධම්මං වා සොත්තුං ඉති අසා
 නපරිකප්පෙන අභිමුඛිදස්සනායං උපායං දස්සෙසී. **සාරිපුත්තොනාහි**
ම පන මනති සාරියා බ්‍රාහ්මණියා පුතොනාහි ච පත මං එවං සබ්බත්ත
 වාරී ජාතනති. **සංක්ඛාතපෙත්තොනාහි** සන්ධිසද්දෙත්තා ඉති එකපදගොව
 ආයස්වා පුණ්ණණා සාරිපුත්තණේරං චන්ද්‍රමණ්ඩලං ආගාම සිප්පෙනො
 විය උකඛිපි ථේරස්ස හි ඉමංසමිං. ධාතෙ එකානාධාරිකභාමො
 පාකවො අහොසී. අමච්චං හි මහන්තොනි වදමානො රාජසද්දි
 සොති වදෙය්‍ය ගොණං ගන්තිප්පමාණොති වාපි සමුදද්ධමානොති
 ආලොකං චන්ද්‍රසුරියාලොකපමාණොති ඉතො පරං එතෙසං මහ
 න්තභාවකථා නාම නත්ති. සාවකමපි මහාහි වදන්තො සත්පට්ඨි
 භාගොති වදෙය්‍ය ඉතො පරං තස්ස මහන්තොනා නාම නත්ති ඉඨවා
 යස්වා පුණ්ණණා එකපදගොව ථේරං චන්ද්‍රමණ්ඩලං ආගාම සිප්ප
 නොනා විය උකඛිපි. **එතනාකාමපි නො නාසංසිකාසෙසානාහි** පටිසම්භි
 දප්පත්තස්ස අපට්ඨානං නාම නත්ති යාපනායං උපමා ආගවා තං
 න ආගරෙය්‍යාම අත්තමෙව කප්පෙය්‍යාම උපමාහි අජානන්තොනං
 ආගරියත්ති අයමෙත්ත අධිප්පායො අභිකථායං පන ඉදමපි පටි
 කඛිපිත්වා උපමා නාම බ්‍රිඩානමපි සන්නිකෙ ආගරෙය්‍යානි ථේරං

පනතා අපවිසමානතා එවිසානා :—අනුමාය අනුමාය පුළුන්කානි දකකපාවානි මනනෙව, මනනෙව, පුළුන්කා; කිං පන පකාය පුළුන්කා හාරියං උදුහු විසායනානි උක්කතෙව, පුළුන්කා නො හාරියං විසායනා පන හාරියං සතෙතුකං සකාරණං කාමා පුළුන්කමි විසායනාමි හාරියමෙව. සමනුමොදිංසුති සමානවිසානා හුතා අනුමොදිංසු; ඉති සමානුසංසතාව දෙසනා නිසිතාති.

උපවිනිසසතො මනුසං.

— XX —

එවමෙසුතනා නිවාපසුතනා; තඤ්ඤානිසංකාරානි යොගිකානාං ගහණස්ථාය අරඤ්ඤා නිකම්පානි වපති ඉදං නිකං බාදිතුං ආතතො මනෙ සුඛං ගණ්ඨිසාමිති; නිවාපනානි වපා; නිවුසුතනා x නිවාපිතා; මිනිසානානි මිනිසවා; අනුපබ්ජනානි අනුපවිසිතා; මුළුන්කානි තණ්හාමුළුන්කාය මුළුන්කා; තණ්හාය හදයං පවිසිතා මුළුන්කාකාරං පාපිනාති අංකො. මදං ආපජ්ජිසංගාති මානමදං ආපජ්ජියන්ති; සමාදනානි විසායකප්පායා; සමාකාමකරණසා ගම්සංගාති යදා ඉවුන්සාමි තදා කාතබ්බා හවිසානා; අමුසමි නිවාපෙති ඉමං නිවාපථානො; එකං කීර නිවාපතිණං නාම අත්ති නිදසහදදකං තං යදා නිදසෙ හොති තදා තදා නිවාරණං * විය මෙසමාලා විය එ එකසංගං හොති තං පුද්දකා එකසංගං උදකථාසුකථානො කසිතා වට්ඨා වතිං කාමා වාරං යොජෙව, රකබ්බි අථ යදා මහානිදසෙ සබ්බනිකානි සුඛානානි හොනාති පිට්ඨානෙමනමහනමපි උදකං පුලලහං හොති තදා මහාතා සුඛනිකානි වෙව පුරාණපණ්ණානි ව බාදනතා කමෙමානා විය විමරනතා නිවාපතිණසා ගතිං කාසිතා වට්ඨානාදීනි අකණ්ඨිතා වතිං අකොකාචරනතා පවිසනානි තෙසං හි නිවාපතිණං අභිවිස පියං හොති මනාපං නෙව, පිට්ඨානො දිස්වා වෙ තීනි දිවසානි පමනෙතා විය හොති වාරං විවරිතා නිසිති අනෙතා නිවාපථානො නතිං නතිං උදකආවාටකාපි හොනාති මිහා විවච්චාරන පවිසිතා බාදිතමනනං පිටකමනනමෙව කාමා පකකමනානි පුන දිවසෙ කිම් න කාරානානි කණ්ණිකා මාලසමානා බාදිතා පිටිතා අරඤ්ඤා † ගවුන්කානි පුන දිවසෙ කොච්චිති කතතා නාඤ්ඤි යාවදස්මි බාදිතා පිටිතා මණ්ඩලගුහිං පවිසිතා නිපජ්ජනානි පුද්දකා තෙසං පමනනහාවං ඤාතා වාරං පිටිය සමපරිවාරෙතා කොට්ඨනා පථාය කොට්ටනතා ගවුන්කා

x නිවුසුතනං. * නිවාපං. † අතරමානා.

නිවාසං සබ්බං මහසංඝං මහසංඝා විසංග්ගොති පරිවර්ණං
සංග්ගාති; අප්පුට්ඨොක්කොක්කොති තොං ගහණං අධිකාරිං ගතේ
යහම; යථා යථා ආගව්ජනෙනස්ස භි තරුණපොතො වා ඵ්ඤාල
කොවා දුඛලොවා සුථිපරිභිනො වා සකකා හොති ලුඬං අනාගව්ජ
නෙනස්ස කිම් නැති. අප්පුට්ඨොක්කොක්කොති මො ගිහිකමෙති එවං විනො
ත්වා අවාට්ඨං අනෙස්සං; අමුං නිවාසං නිවුත්තං මාරස්ස අමුති මිලො
ක්කාමිකානිති එත්ති නිවාසොති වා ලොකාමියානිති වා වට්ටාමියහු
කානං පවනනං කාමානාවෙවනං අධිවනං; මාරො න ම බිජාති
මිං කාවගුණේ වපනො අතිණධිති කාවගුණේ ගිඩානං පන
ලපරි වසං වනොති තාමා කාවගුණා මාරස්ස නිවාසං නාව
ගොති. තෙන චුක්කං අමුං නිවාසං නිවුත්තං මාරස්සාති—න
පට්ඨමිමිංස්ස මාරස්ස ඉධානුභාවාති මාරස්ස වසං ගතා අනෙස්සං
සථා කාමකර්මස්සා; අයං සප්පනානරිපසිංහරාය ආගතා ල
පමා. මෙතො මිත්තාති පටිගාසිති එත්ති වෙතො විමුත්තනාව
අරක්කො වසිස්සාමිති ලප්පනා අත්තාස්සො යො පරිගාසිති අනෙස්සං;
නාමුපමෙ අසං ගිහිකමෙ ඉමෙ දුගිතෙති අයං බ්‍රාහ්මණධම්මික
පබ්බජ්ජාය ආගතා දුපමා; බ්‍රාහ්මණා භි අසවනකාලිසංවස්සා
ති කකාමාරං බ්‍රහ්මවරියං වරිත්වා වද්ධිප්පවෙජ්ඣගෙහ පවෙණිං
සට්ඨස්සාමාති ධනං පරියෙසිත්වා හරියා ගහොත්වා අගාරමජෙසු
වසනතා එකස්මිං පුග්ගො ජාතො අමිහ සමමත්වා වටං න ලව්ජ
නතා පමෙණි සට්ඨාති පුන නික්කමිත්වා පබ්බජනාති වා තමෙව
වා සකලතතවාසං වසනාති. එවං ගිතො ගිහිකමෙ නාතිකාසි සම
ණ්ඩ්‍රාගමිත්වා න පටිමුච්චිංස්සති පුරිමා විය තෙපි මාරස්ස ඉධානු
භාවා න මුච්චිංස්ස යථාකාමකර්මස්සා වා අනෙස්සං; කිං පන තො
අකංසුති ගාවනිගරාජධානියො මධරිත්වා තෙස්ස තෙස්ස ආරාම
යානාඨානෙස්ස අස්සමං මෙපෙත්වා නිවසනතා ඩුලදුරකෙ හත්ති
අස්සරපසිප්පාදීති නානාප්පකාරාති සිප්පාති සිකාපෙස්සං ඉති
තෙ වාකරජලෙන් කනියා මහජාතා වස මාරස්ස පාපිමතො දිඨ්ඨි
ජාලෙන පරික්ඛාදනා සථාකාමකර්මස්සා අනෙස්සං. නාමුපමෙ අසං
ගිහිකමෙ ඉමෙ මතුප්පමිති අයං ඉමස්ස ධාසනස්ස ලපමා ආගවා;
අභිමානාසි මාරනාති න මාරස්ස අකතිති හිඤ්චිප්පස්සානාපාදකස්සා
නං සමාපනනස්ස පන භික්ඛුනො ඉමං නාව ආරමමානං නිස්සාය
චිත්තං වහනතීති මාරො පසයිත්වා න සකෙකාති තෙන චුක්කං
අතිමකාසි මාරනාති. අපදං ඩිඛිත්වා මාරවක්ඛනාති තෙනෙව පරි
යායෙන යථා මාරස්ස වක්ඛා අපදං හොති නිපදං පපපතිං.
නිරාරමණං එවං ඩිඛිත්වාති අමො. අදස්සානං ගතො පාසිති

මොන නමින්දා පරිසරයෙන් මාරයන් පාලනයෙන් අදහස් නො
ගනොත් නිසො අහන්නො මංසවකුණා නසා විපක්ෂයා පාද
කපුණා සමාපන්නාසා හිකුණො සැණසරීර දංචු සකෙසා
නි; සකෙසා මසා දිසානි මහපසුසා වහාරි අරියසමානි
දිසා වහාරො ආසවා පරිකිණි ගොනති. නිකිණි ලොකො
විසතනිකනති ලොකො සතනවිසතනහාවෙන විසතනිකනති එවං
සඛිං ගතං අථවා විසතනිකනති කෙනමෙන විසතනිකන විසතනි
විසතනිකන විසමුලානි විසකනකා විසඵලානි විසතනිකන විසපරි
ගොගානි විසතනිකන විසාලා වා පන සා තණ්හා රූපෙ සද්දෙ ගතො
රසෙ පොඨබෙබ්බති විසතනිකන එව මානි විසතනිකනසඛිං ගතං
තණ්හා නිකිණි නිකිණිකිණි උතතිකිණිකිණි ගෙන වුවමනි
නිකිණිකිණි ලොකො විසතනිකනති.

නිවාසස්තනං පවිමි.

—(X)—

එවමෙමස්තනති පාසරාසිස්තනං; තත්ථ සාධුමිසං ආවුසොති
ආයාචනා හන්තති එතෙ කිර පම සතා හිකුණු ජනපදවාසිනො
දසබලං පාසිසාමානි සාවතීං අනුප්පන්නා දසෙතං පන එතෙහි
ලඛිං බලමකථං න තාව පුණනති තෙ සන්තුරාවෙන අමානං
ගතෙන බවමකථං කථෙථානි වනතුං න සකෙසානති බුඩා හි ගරා
ගොනති. එකවාරිකො සිගො මිගරාජා විස පතින්නාසුප්පරො විස
එකකතආසිපිසො විස අග්ගකකො විස ව දුරාසද—වුතතමි
වෙනං=

“ ආසිපිසො යථා කොරො මිගරාජා ව කෙසරි

නාගො ව සුප්පරො දනති එවං බුඩා දුරාසද ” ති.

එවං දුරාසදනතා සන්තරං තෙ හිකුණු සයං යාමිත්තුං අසකෙසා
නතා ආයාචනා ආනන්දං යාමානා සාධු මයං ආවුසොති ආහංසු
අපෙසමනාමානි අපි නාම ලභෙය්‍යාථ; කසමා පන ථෙරො තෙ හිකුණු
රමකසා බ්‍රාහ්මණසා අසාමං උපසඛිකමෙය්‍යපථානි ආහ පාකටකිරි
යනාස දසබලසා හි කිරියා ථෙරසා පාකටා ගොනි ජානානි ථෙරො
ව අජ්ජ සන්තා ජෙතවනෙ වසිත්වා පුබ්බාරාමෙ දිවා විහාරං කරියානි
අජ්ජ එකකොව පිණ්ඩාස පවිසිසානි අජ්ජ හිකුණුසපරිවුතො
ඉමසම් කාලෙ ජනපදවාරිකං නිකුමියානිති නිං පනස්ස එවං
ජානනන්තං වෙතොපරියඤ්ඤාං අත්ති නන්ත අනුමානබුච්ඡියා පන
කතකිරියාස නාසගොගෙන ජානානි යං හි දිවසං හගවා ජෙතව
නෙ වසිත්වා පුබ්බාරාමෙ දිවා විහාරං කාතුකාමො ගොනි තද.

මහාසාවකානා, සිරිසක්කානා, මජ්ඣෙහි භගවතො සිරිගමනො අනොසි
 ථෙරො වාරං විවරිතා අනෙතාගකං සමුද්ධතා මාලාකවචරා
 නීගරිතා මමපිඨං පඤ්ඤාපෙතා සන්ත්තංගො අදාසි සභා සිරිග
 මහං පටිසිඤ්ඤා දක්ඛිණෙන පසොන සතො භූමපානො සිඤ
 ඤාසං උපබ්බිම දරාං පටිපසංගමෙතො උදාය ඵලසමාපනො
 අපෙසාමා නිසිදිමා සංයනොසමයෙ තතො වුඩාය තං සකාය
 වුතනං පටිසල්ලානා වුඩිතොති. පරිසිච්ඡානති යොති වුණ්ණමතති
 කාදිති ගතතාති උක්ඛට්ඨෙතො බලලකමුලාදිති* භංගොනා
 නභායාති යො නභායාති වුච්චති යො තථා අනානා පකඨයා ව නභා
 යති යො පරිසිච්ඡානති වුච්චති—භගවතො ම සරිථෙර තථා භරිත
 බ්බං රජොපල්ලං නාම නුපලිථෙති උභුගකණ්ඨං පන භගවා
 කෙවලං උදකෙ මතරති තෙතාග ගතතාති පරිසිච්ඡානති. පුබ්බ
 කොඤ්ඤොති පාචිතකොඨකො; සාවණ්ණං නිර විභාජො කදුචි
 මායානාති කදුචි බුදුන්තො තථා හි යො විපාසිකං ගතවතො කා
 ලෙ යොජනිකො අනොසි සිඤ්ඤා නිකාමුතපමාණො වෙසංගු
 ඤා අසිඨිකොජනිකො කදුකකුසං ගාමුතපමාණො කොනාගමි
 නාං අසිඨිකාමුතපමාණො කසපංගං විසථිඋසභපමාණො
 අවිභාකං භගවතො කාලෙ අසිකරිසපමාණො ජාතො—නමි
 නතරං තස්ස විභාරස්ස කදුචි පාචිතතො තොති කදුචි දක්ඛිණ
 තො කදුචි පටිථෙතො කදුචි උතතරතො ජෙතවනනකුටියං
 පන චතුර්ණං මමපාදනං පතිභිතඨානං අවල මෙව චතතාරි හි
 අවලමෙවිසඨානාති නාම මහාබොධිපල්ලකඨානං ඉසිපතනො
 බුමමක්කපපමතනාඨානං සංකස්සනගරවාතර දෙවොරොගන
 කාලෙ යොජානස්ස පතිභිතඨානං මමපාදඨානනති. අයං පන පුබ්බ
 කොඨිකො කස්සපදසබලස්ස විසථිඋසභිසවිහාරකාලෙ පාචිතවා
 රෙ අනොසි යො ඉදානිපි පුබ්බකොඨිකොතෙව පඤ්ඤායති කස්ස
 පදසබලස්ස කාලෙ අතිරවතීනතරං පරිකඨිපිතා සඤ්ඤානා පුබ්බ
 කොඨිකං පතා උදකෙත භිඤ්ඤා මහතං උදකදහං මාපෙසි
 සමතිඨං අනුපුබ්බනමිතිරං තඤ්ච එකං රඤ්ඤා නභානතිඨං එකං
 නාගරානං එකං භිකුසුඛස්ස එකං බුඩානනති එවං පටිච්ඡානාති
 නභානතිඨාති ගොඨාති රමනියාති විපාසිකණ්ණරජතපට්ඨදි
 සමාලිකාති—ඉති භගවා ආයංමහා ආනන්දෙන සඬං සෙන අගං එව
 රාපො පුබ්බකොඨිකො තෙනුපසංකමි ගතතාති පරිසිච්ඡා—අථ ආ
 යයමා ආනන්දෙ උදකස්සාපිකං උපනාමෙසි භගවා රතනදුපට්ඨං අප
 නොමා උදකස්සාපිකං නිවාසෙසි ථෙරො දුපට්ඨන සඬං මහා

* බලලකමුලාදිති.

විවර. අනන්තයා, කළුගල, අකුසල, හඟවා, උදක, මහරි සහෝ
 තරණේනවයා උදකේ මල්කළුපා, සහෝ සුවණ්ණවණ්ණා
 අගසු, යනාදියාලියාහි සුවණ්ණරසධාරාත්‍රියායා නකාලො විය
 සුවණ්ණපට්ඨාරණකාලො විය ව අහෝසි අභි හඟවතො නගා
 නාවතො දසොනො නගානො පට්ටුගුණ්ණයා පේරො රතන
 දුපට්ටො උපනොසි හඟවා නො නිවාසොනො විජ්ජුලානාදියං
 කායබන්ධනං බන්ධනො මහාවිවරං අනන්තනන සංහරිනො පදුම
 ගඟනාදියං කනො උපනිතවිජුකණ්ණසු ගහොනො අභාසි තෙන
 වුතනො පුබ්බකොඨනේ ගහොනො පරිසිවිනො එකවිවරො අභාසිති—
 එවං සිතො පන හඟවතො සරීරං විකසිතකමුද්‍රපාලසරං
 සබ්බාලිපුලපාරිද්දනකං විය නාරාමරිවිවිකවම්ම ගහන
 කලං සිරියං අව්ගහොනො විය විරොවිඤ්ඤා මහාමහාපරිකෙට්ට
 විලාසිති වයං මහතිංසවරලකුණමාලා ගන්විනො යපිතවතනිය
 වජ්ජුමණ්ඩලා විය මහතිංසසුරියමණ්ඩලා විය පටිපාටියා යපිත
 මහතිංසවකකවහතිමහතිංසදෙවරාජමහතිංසමහාබ්‍රහ්මානො විය ව
 අති විය විරොවිඤ්ඤා විණ්ණනා භූමි නාමොසා එවරුපෙසු ධාතොසු
 බුධානං සරීරමණ්ණං වා ගුණමණ්ණං වා චුණ්ණිකාපදෙති ගාථා
 පදෙති ධා අභිම උපමායො ව කාරණාති ව ආහරිනො පටිබලෙන
 ධර්මකපිකෙන පුරොනො කපේතුං වට්ටති එවරුපෙසු හි ධාතොසු
 ධර්මකපිකයා ධාමො වෙදිතබොධොගහොනො සුබ්බාපසමානො
 නිපුබ්බහාවං පකතිහාවං ගමයමානො; නිරුද්ධාති කුරුමානො
 සුකුමාපියමානොති අභිම සොදකෙ ගහොන විවරං පාරුපනායා
 විවරෙ කණ්ණිකා උභිගහති පරිකුමාරගණං දුසානි බුධානං
 පන සරීර රජොජලං න උපලිච්ඡති පදුමපතො පකතිනන
 උද්භිඤ්ඤා විය උදකං විනිවට්ටිනො ගමනති එවං සහොපි සිකුණා
 ගාරවතාය හඟවා පබ්බජිතවතනො නාමෙනනති මහාවිවරං
 උහොසු කණ්ණිකා ගහොනො පුරොනො කායං පටිච්ඡාදෙති අභාසි
 කුණ්ණං බණ්ණ පේරො විනොසි හඟවා මහාවිවරං පාරුචිනො
 මහාරමාතුපායාදං ආරභ ගමනාහිනිගාරතො පභාය දුනතිවතන
 යො හවියානි බුධානං හි අධිපායකොපනං නාම එකමාරිකසි
 ගයා ගහණ්ණං ගන්ධපායාරණං විය පභිනාචරවාරණයා
 සොණ්ඩාය පරාමසනං විය උග්ගතෙජයා ආසිවිසයා හිවාය ගහ
 ණං විය ව භාරියං කොති ඉධෙව රම්මකයා බ්‍රාහ්මණයා අසා
 මයා වණ්ණං කප්ථනො කළු ගමනායා හඟවතනො යාපියාමිති
 යො තථා අකාසි—තෙන වුතනං අභිමො අසමො ආනමෙදො—පස—
 අනුකම්මං උපාදානාති තථ අනුකම්මං උපාදානාති හඟවතො

සමමුඛා ධම්මකථං ඥාණාමානි තං අසංඝං ගතානං පවන්තං
 භික්ඛුසංඝානං අනුකම්පං පටිච්ච තෙසු කාරුඤ්ඤං කාමානි අපේධං.
 ධම්මිකා කථාකානි දසසු පාරමිතාසු අඤ්ඤාතරපාරමියා වෙච්චි
 මොතිනික්ඛමණ්ණං ව චණ්ණං කථයමානා සගතිසිත්තා, ගොතනී,
 ආගමසමාපන්නා ඔලොකසමාපන්නා; අභං බුද්ධානි සහසා අපට්ඨි
 සිත්වා යාච සා කථා න නිවාසී කාච අභාසිති අපේධං, අශ්මලං
 ආනොසමසිති අනනාබෙන කථාපෙ සඤ්ඤං අදුසි; විච්ඡිංසුති
 සොනං ඔදගිත්වා නිසිත්තානානං ඛණ්ණෙයෙව ආනන්ධා විචරිසු;
 පඤ්ඤාතො ආසන්නා බුද්ධිකාලෙ කීර යන් සන් එකොපි භික්ඛු
 මහරති තන් සබ්බන් බුද්ධාසනං පඤ්ඤාතත්වෙව ගොති කායමා හත
 වා කීර අත්තනො සන්නිකෙ කම්මථානං ගතෙති; එසුකථානො
 විහරන්තො මනසි කතොති අසුකො මයහං සන්නිකෙ කම්මථානං
 ගතෙති; ගතො අසකසි නුබො විසෙසං නිබ්බන්තො නොති අථ
 නා පසංගි කම්මථානං විසංයේත්වා අකුසලවිතකකං වා චිතකක
 යමානං තතො කථං හි නාම මාදිසංගං සජ්ඣ සන්නිකෙ කම්මථා
 නං ගතෙති; විහරන්තං ඉමං කුලපුත්තං අකුසලවිතකකා අභිග
 විත්වා අනම්මතෙග වට්ටදුකෙහි සංසාදෙනති තස්ස අනුගමන්තං
 තත්ත්වං අත්තානං දසොත්ථානං කුලපුත්තං ඔවදිත්වා ආකාසං උපප
 ගිත්වා පුත අත්තනො වසනථානමෙව ගවුන් අපේධං ඔවදිය
 මානා තේ භික්ඛු වින්තසිංසු සන්තා අවගාකං වචනං ජාතිත්වා අවගා
 කං සමිපෙ සිතංයෙව අත්තානං දසොති තස්මි ඛණ්ණෙන
 ඉධ නිසිදථ ඉධ නිසිදථානි ආසනපරියෙසනං නාම භාතොති තො
 ආසනං පඤ්ඤාපේධං, විහරන්ති යස්ස පීඨං අනි සො නං පඤ්ඤ
 පෙති. යස්ස නන්ති සො මචං වා එලකං වා කසිකං වා පාසානං වා
 වාලුකපුජං වා පඤ්ඤාපෙති අලභමානො පුරාණපණ්ණානිපි සංක
 ඛිත්වා තන් පංසුකුලං පඤ්ඤාතං ධුපෙතීති ඉධ පත පකතිපඤ්ඤ
 තත්ත්වෙව ආසනං අගොසි නංසකිය පඤ්ඤාතො ආසනෙ නිසි
 දීති. කාසනු කථානි කතමාය කථාය සගතිසිත්තා හවථානි අපේධං;
 කාසනෙත්වානිපි පාලි තස්සා කතමා යනු එත්වානි අපේධං. කාස
 නෙත්වානිපි පාලි තස්සා පුරිමොයෙවපේධං. අනන්තරාකථානි කමෙ
 ථානමනසිකාරලඤ්ඤපරිපුට්ඨාදීනං අත්තරා අඤ්ඤ එකා කථා;
 විසංකභානි මම ආනමනපට්ටයා අපරිනිභිතා සිඛං අපපත්තා; අථ
 හතවා අනුපසන්නානි අථ එතස්මි. කාලෙ හතවා ආනතො;
 ධම්ම මා කථානි දසකථාවන්තියසිත්තා ධම්මකථා; අසිංසො මා හු
 ඤ්ඤාතොති එන් පත දුගිසස්සානමිපි අරියො කුණ්ඩිභාවො
 මුලකමමථානමිපි තස්මා තං කියනං අපෙපත්වා නිසින්නොපි මුල
 කම්මථානං ගතෙති; නිසින්නොපි භික්ඛු අරියෙන කුණ්ඩිභාවෙන

නිසිතොනාති වෙදිනබෙබ්බා... වෙමා ගිහබවෙ භට්ඨසෙසසානාති
 කො අනුසස්සිතො භික්ඛු හතටතො සමුත්තං ධම්මකථං සොක්ඛාමාති
 ථෙරස්ස භාරමකංසු ථෙරො තෙසං අසාමමනං අකාසී තො නිසීදිති
 නිසීදිති අතිරමනාගතපිකා හුතො ධම්මො කථංස නිසීදිංසු අථ
 හංවා අයං තුමාකං පරිසෙසනා අරියාපරිසෙසනා නාමාති දසෙස
 තුං ඉමං දෙසනං ආරභී තත්ත්වං ම ගිහබවෙ අනට්ඨාසභිසෙ
 සසානාති එත්ථ යථා මහඤ්ඤා පුරිසො පඨමං වජ්ජනබ්බං
 අපායමග්ගං දසෙසනො වාමං මුච්ඡිති දකඛණං ගණනාති වදන්ති
 එවං හංවා දෙසනාඤ්ඤාපඨමං පඨමං වජ්ජනබ්බං අනරියපරි
 සෙසනං ආවිකඛිතො පච්ඡා ඉතරං ආවිකඛිස්සාමිති උදෙසාහු
 ක්කාමං භික්ඛුති එවමහ ජාභිබ්බමාති ජායනාසභාවො; ජරා
 බ්බමොති ජීරණසභාවො; ව්‍යාධිබ්බමාති ව්‍යාධිසභාවො; * මරණ
 බ්බමොති මරණසභාවො; ඝොෂබ්බමොති ඝොෂනාසභාවො;
 සංකිලෙසබ්බමාති සංකිලස්සනසභාවො; පුත්තනට්ඨිකනාති පුත්තා
 ම හරියා ම; එසනෙසා සබ්බත්—ජානරු ජපජනනාති එත්ථ පන
 ජාතරුපනති සුචරණං. රජනනාති යං කිච්ච වොහාරුපගලොහමා
 සකාදි. ජාභිබ්බමා හෙතෙ ගිහබවෙ උපබ්බසාති එතෙ පචකාම
 ගුණ්ණධර්මො නාම හොනති තෙ සබ්බෙපි ජාතිධර්මාති දසෙසති;
 ව්‍යාධිබ්බමාරාදිසු ජාතරුපරජනං න ගතිනං නගෙනස්ස සීසරො
 ගාදසො බ්‍යාධිසො නාම හොනති න සත්තානං විස ටුච්ඡච්චානං
 මරණං න සොසකා උපපත්ති අයාදි පන සංකිලෙසෙති සංකිලි
 ස්සනාති සංකිලෙසධර්මාතර ගතිනං නථා උතුසමුච්ඡානනා ජාති
 ධර්මාතර මලං ගහෙති ජීරණනා ජරාධර්මාතර ම. අසං ගිහබ
 වෙ අට්ඨාසභිසෙසසානාති ගිහබවෙ අයං සයං නිද්දසනායපි අරි
 යෙති පරිසෙසිතබ්බතායපි අරියාපරිසෙසනාති වෙදිනබ්බා; අනට්ඨි
 සුදං ගිහබවෙති කසමා ආරභී මුලතො පඨාය මහාභිනිකල්වනං
 දසෙසතුං එවං කීරස්ස අහොති ගිහබවෙ අහමපි පුබ්බෙ අනරිය
 පරිසෙසනං පරිසෙසිති සාමාගං තං පතාය අරියාපරිසෙසනං පරි
 සෙසිති සබ්බඤ්ඤාතං පහොති පච්චගන්ඨායපි අනරියපරිසෙසනං
 පරිසෙසිංසු තෙ තං පතාය අරියපරිසෙසනං පරිසෙසිති බිණ්ණව
 භුමිං පතනා තුමොපි තමම මග්ගං ආරුලහා අරියපරිසෙසනා
 තුමාකං පරිසෙසනාති මුලතො පඨාය අත්තනො මහාභිනිකල්
 මනං දසෙසතුං ඉමං දෙසනං ආරභී තත්ත්වං දඤ්ඤාව සමාසනාති
 තීරුණො සමුත්තො; සුසුකාලකොසාති සුචිත්තං කාලකොසො;
 අප්පනවණ්ණකෙසො හුතාති අප්පා. හද්දනාති x ලබකෙන; සඬ

* ව්‍යාධිස නසභාවො. x හදනාති.

உறுதி ராஜ்ய சிந்தனை மீது.

මෙහි වසසාහි තිත්තං වසානං පට්ඨවයෙනා; අනාමිකානාහි
අනිවර්තා නානා; අනාදරයේ සාමිච්චිනං. අසුඤ්ඤා මුඛ ඵලොපපාති
අසුමුඛා තෙසං අසුමුඛානං; අසුඤ්ඤානාමුඛානාහි අසුමුඛා
අදනානාහි කුඤ්ඤා රොදමානානා; කිං කුසලත්වෙයිති? කිං
කුසලනති ගවෙසමානො; අනුගතං සනතිමරපදනති උපාදානං
සනතිසම්බානං වරපදං; නිකානං පරියෙකුමානොති අනෙකං
සෙසා ආදායොති ඵලාදායොති තස්ස නාමං දිසිසිගලා කීර
සො ආදායො ආදායොති නාමං අනෙකං. කාලාමොති ගොතනං;
පිතරකාසමොති විතරකු ආයයමා; සභා විසඳුනු සුභිකොති
සභාං ධරෙම පණිතො පුරිසො; සනං ආවර්ජිතනති අත්තනො
අකිරිසමයං; උපසමපජ්ජ විහරෙසොති පටිලභිතා විහරෙසං;
ඵනතාවනානෙන ඔකාසො කතො ගොති. කිං ධර්මනාති තං
තෙසං සමයනනාති; පරියාපුර්ණනති සුභං උපාදානං; ඔසපහන
මුඛෙනානාති තෙන චුත්තස්ස පටිලභනනං. ඔසපහරණමනෙත්තා;
අපරාපරං තත්ථ ඔසාවරණමත්තං කානාහි අනෙකං. උපිතලාසන
මානනාහි තෙන ලපිතස්ස පටිලපනමත්තං. සුභං ආද
නති ජානාමිති වාදං; ආවර්ජනති විරහාවාදං; ජෙට්ඨො අහ
මෙ යොති ඵනං වචනං; අහමෙව අනෙකු වාති න කෙටිලො අහං
අනෙකුයි ඔහු ජිවං වදනති; කෙටිලා සමාමත්තං කානාහි පසුකු
ස අසප්තිකත්වං පුමෙන සමාමත්තං කෙනෙව; කෙටිසමත්තං කීර
වාදාය ධරමං උගතණනෙනාසෙව න කාලාමස්ස වාමාපරියත්තති
මත්තමෙව අසමිං ධරෙම අධා ඵස සත්තං නා සමාපතතිතං ලාභිති
අනෙකුයි තෙනස්ස ඵනදහොයි. ආකිවසකුසලානං සමෙදෙයිති
ආකිවසකුසලනපරියොසානා සත්තසමාපතතිතො මා ජානා
පෙයි; සමාති ඉමෙසං සත්තං නා සමාපතතිතං නිබ්බත්තනත්තාය
සමා; විරියාදිපුප්ඵි ඵනෙවනෙයො. පදනෙසොනති පයොගං කතුර
යං; න විරෙසෙව තං ධරමං සයං අනිසඤ්ඤා සමප්තිකත්වං උප
සමපජ්ජ විහරෙසනති කෙටිසමත්තං විරියං පගගෙත්තං කතිසා
ගසෙව සත්තපුට්ඨණ්ණිතියොතිතො සමිසාපෙනෙත්තං ඵස සත්ත
සමාපතතිතො නිබ්බත්තෙයි තත්තං ඵමාහ ලාභා නො ආවුතො
ති අනසුසංකො කිතුරං කාලාමො තත්තං අයං අධිකාගතො
කිනති කානා ඉමං ධරමං නිබ්බත්තෙයිති උපුසං අයොසං පහ
නොනා පසාදං පටෙදෙනොනා ඵමාහ—උපොච්ඡා සංගා ඉමං
ගණං පටිපත්තොති මහා අයං ගණො වෙට්ඨි ජානා පරිහරාමාති

* නි. කාලය. ගතවෙයි

විනා, ගණනා සංඝායං අදාසි. අනුමිති සත්තනානං සමාපත්තීනං
ලාභී මහාපුරිසොපි සත්තනනමෙව එතතකා නාම මහාපුරිසං
සන්තිකෙ පරික්කමං උග්ගණ්හථ එතතකා මග්ගනාති මජ්ඣිම
නිකායෙ අදාසි. උප්පාදානාති උත්තමාය; සුඡායාති කාලාමසං
තිර් උප්පාදානා ඉද්ධියොපි පුරිසාපි ගතිමාලාදීති ගගෙනා ආග
විජ්ජනාති කාලාමො ගවජථ මහාපුරිසං පුජෙථාති වදති තෙ තං
පුජෙථා යං අවසිඨං ගොති තෙනා කාලාමං පුජෙන්නාති මහග්ගනාති
මමපිසාති ආගරනාති නානිපි මහාපුරිසං දුටෙථා යදි අවසිඨං
ගොති අත්තනො ගණනාති ගතගතසානෙ වරසෙනාසනං බොධී
සත්තං ජග්ගාපෙථා සෙසකං අත්තනො ගණනාති එවං උප්පාදාය
පුජාය පුජෙසි. නායං ඛිමො නිබ්බිදායාති ආදිපු අයං සත්ත
සමාපත්තිමමො නෙව වට්ටි නිබ්බිදානන්දාය න විරජ්ජනන්දාය
න රාගාදීනං නිරෝධන්දාය න උපසම්පන්නාය න අභිඤ්ඤාය
ධම්මං අභිජානනන්දාය න චතුමග්ගසමොධාය න නිබ්බාන
සම්පන්නිකාය සංවත්තන්ති අනේ. යාවදෙව ආනිමසාදායන
භුජ්ජනාති යා සතිකප්පසංගසංපරිමාණා ආනිමසාදායනන
ගමෙ උපපත්ති තාවදෙව සංවත්තන්ති න තතො උඛං එවමයං
පුනරාවත්තනකම්මො එව යම ධානං පාපෙති තං ජාතිජරා
මරණෙති අපරිමුත්තමෙව මච්චපාසපරික්කන්තමෙවති. තතො පසාය
ච පන මහාසතෙතා යථා නාම ජාතජ්ඣත්තපුරිසො මනුසාදා
ගොජනං ලභීති සමපියාසමානො භුජ්ජනාපි පිත්තවතො වා
සෙවනවතො වා මක්ඛකාවතො වා ජලේඛනා එකං පිණ්ඩමි
භුජ්ජනාමිති මනං න උප්පාදෙති එවමෙවං ඉමං සත්තසමාපත්තියො
මහනෙත්ත උග්ගාගෙන නිබ්බන්ධෙත්තාපි තාපු ඉමං පුනරාවත්තන
කාදිහාවං ආදිතවං දියවා පුන ඉමං ධම්මං ආපජ්ජිසාමි වා අධිස
තිසාමි වා වුසතිසාමි වා පච්චේකතිසාමි වාති විත්තමෙව න
උප්පාදෙසි. අනුමං කපිත්තාති අලං ඉමිනාති පුනපුන අනුමං
කතා; නිබ්බිජ්ජනාති නිබ්බිදානා අගමාසි; න බොරාමො ඉමං
ඛිමිතනාති ඉධාපි බොධිසතෙතා තං ධම්මං උග්ගණ්හනොගෙව
අනුදාසි අයං අභි සමාපත්තිමමො න උද්දකසං වාචාය උග්ග
තිකමතෙතාව අධිපතොය අධිසමාපත්තිලාභිති තෙනසං එතද
ගොසි න බොරාමො —පෙ—ජානං පසං විහාසිති. සෙසමෙත්ත
පුරිමනසෙනෙව වෙදිතඛං— සෙස උරුමෙලාසෙතාතිනිග
මොති එත්ත උරුමෙලාති මහාමෙලා මහාමාලිකාරාසිති අනේ
අභ වා උරුති වාලකා වුවවති මෙලාති මරියාද මෙලාතිකමන

හෙතු ආගවා උරු උරුවෙලාහි එවමෙන් අනෙක් දිනෙකින් අනෙක් කිර අනුප්‍රාප්ත වූ බව දක්‍ෂයාගෙන් කුලපුතනා නාපසපබ්බාසු පබ්බාසු නාපස පදෙසෙ විහරනනා එකදිවසා සනතිපතිනා කතිකවනනා අකංසු කායකමච්චිකමනා නාම පරෙසමි පාතිව නි හොනති මනොකමම පන අපානව නයමා යො කාමවිතකං වා වාපාදවිතකනං වා විහිංසාවිතකනං වා විතකෙකති කසස අසෙසෙ වොදකො නාම නාම සො අත්තනාට අත්තනා වොදෙ නාම පත්තපුටෙන වාලිකං අගරිනා ඉමයම් ධානෙ ආකිරතු ඉදමසා දණ්ඩකමනා නිකොපඨාය යො උදයං විතකනං විත කෙකති හො තත් පත්තපුටෙන වාලිකං ආකිරති එව තත් අනුක්‍රමෙන මහාවාලිකාසී පානො නං නතො පව්ච්චාපනනා පරිකිපිනා චෙතිසභානමකාසි නං සකාය වුතනං උරුවෙලාහි මහාවෙලා මහාවාලිකාසීහි අනෙක් තමෙව සකාය වුතනං අඑවා උරුහි වාලිකා වුවහි වෙලාහි මිරියාද වෙලාහිකකමනහෙතු ආගවා උරු උරුවෙලාහි එවමෙන් අනෙක් දිනෙකින් -

සෙකානිගමොති සෙනාය නිගමො; පඨමකපටිකානං කීර් තසම් ධානෙ සෙනානිවෙහො අතොසි තසමා සො පදෙහො සෙනා නිගමොති වුවහි තමෙව සකාය වුතනං සෙනානිගමොති සෙනා නිනිගමොතිපි පාසො සෙනානිනාම සුප්පානාය පිතා තසා ගමොති අනෙක් නාදමසප්පිති තත් මසරි; රමණීයං භූමිගාගනති සුප්පජිත නානප්පකාරඵලප්පථවිවිතනං මනොරමං භූමිගාග; පාසාදිකම මහසංඝමනා මොරපිඤ්ඤාපසදිසං පසාදප්තනං වතසංකම අද්දසං නදිම සංඝනිති සඤ්චානම මනිකකිසදිසං විමලනිලසි තලසලිලං නොරථරං නදිං අද්දසං සෙකකනති* පරසුඛං නික්ක මං; සුභති සමනති අනුප්‍රබ්බගමිතිරෙති සුඤ්ජරෙති නිසෙති උපෙන; ර මණිකනති රජතපට්ඨසදිසං විප්පකිණ්ණවාලිකං පනුතමච්චකච්චපං අතිරාමදස්සනිසං; සමගානා ම ගොමරගාමනති තසා පදෙසසා ස මනනා අවිදුර ගමනාගමනාපනනං සමපත්තපබ්බාසනං සුලභ පිණ්ඩං ගොවරගාමම අද්දසං; අලං මත්තා සමන් වන; නිසෙති ම නිසිදිනා බොධිපල්ලං නිසප්පං සකායාග; උපරිසුත්තසම් හි තනෙවනා දුක්කාරකාරිකභානං අධිපෙනං ඉධ පන බොධි පල්ලසේකා තෙනාග තනෙව නිසිදිනා අලංදං සොගාසාසි ඉදං ධානං පධානාය සමන්තති එව විනෙතනා නිසිදිනා අනෙක් අප්පාගමනා අධිගමනං පටිලහි; සුභම සහ මෙ දසස නනති සබ්බමධෙසනසමන්ත මෙ සබ්බසුඤ්ඤානං උදපාදි.

* සිකන.

① பஞ்சமே விநாயக நம:.

[illegible]

වා සමී කමම වුනාහි සැසිකෙතිනි කනවා වානානති වුවවහි කුණො
 නිකකිනතං වානතොගි නිබ්බානං. කො මමසස කිලමපොති යා
 අජානනකානංදෙසවා නාම නො මම කිලමපො අසස සා මම විසො
 සා අසසාති අපො.කායකිලමපො මෙව කායවිගෙහා ව.අසසාති වු
 තතං හොති. විතතපන උභයමෙපතං බුඩානං නත්ති අසිස්සති අනු
 බුගනපෙත් නිපානො; සො න කෙවලං එතදහොසි ඉමාපි ගාථා
 පටිභංසුති දිපෙති. මමනති මම; අනවස්සිතාහි අනුච්ඡේදයා;
 සමිණංසුති පටිභංසසසිකාතසස සද්දණසස ගොවරා අගෙසු; පටිච්ඡ
 නකකාසිතකතං පාපුණිංසු; කිමෙස්සනාහි න දුක්ඛාපටිපදාය බුඩා
 නං හි වතතාරොපි මයා සුඛාපටිදා ව හොනාහි පාරමිපුරන
 කාලෙ පන සරාගසදෙසසමොගසෙසව සතො ආගතාගතා
 නං යාමකානං දලච්ඡතපටිසතතං සිසං කනෙනනවා ගලලොගිකි
 නීහරිත්තං පුඤ්ඤාති අකමිති උපපාටෙතා කුලංසපදීපං පුතතං
 මනාපචාරිති හරිගතති ජවමාදීති දෙනායා අඤ්ඤාති ව බනති
 භාදිසදිසෙසු අතතවාපෙසු මජ්ඣිමනිකාදීති වා පාපුණ
 නතසස අගමනියපටිපදං සකායෙත චුතතං, හලනාහි එත්ථ
 හකාරො නිපාතමතො. අජනන අපොථා; දසාසිනනති*
 දෙසිතුං, එවං කිමෙස්සන අධිගතාසස ධම්මෙසස අලං දෙසිතං පරි
 යතතදෙසිතං කො අපො දෙසිතෙනනාහි වුතතං හොති. රාග
 දෙසසමෙස්සනාහි රාගදෙසපුමිති රාගදෙසාදුගතෙති වා; පඤ්ඤා
 සොගාගාමිනති කිමාදීතං පටිසොතං අනිච්චං දුක්ඛමනාතතා
 අසුභනති එවංගතං පතුසළධම්මං, රාගරතනාහි කාමරාගෙන
 හවරාගෙන දිභිරාගෙන ව රතතා; න දොතිනාහි අනිච්චං දුක්ඛ
 මනතතා අසුභනති ඉමිනා සභාවෙන න පසසිසසනති; මත
 අපසසනෙන කො සසිකිසසති එවං ගාභාවෙන. නමොකිමෙස්සන
 ආමමාහි අවිජ්ජාරාසිනා අපෙක්ඛාත්ථවා; අපෙක්ඛසුක්ඛනාසාහි
 නිරුද්ධසුක්ඛතාවෙන; අදෙසෙතුකාමතායාහි අපො. කමගා පනසස
 එවං විතතා නම් භාසු එසමුතොතො මොමෙසාමි නිණෙණා තාරෙ
 යාමි

“කිමෙම අඤ්ඤාතවෙසසන ධම්මසමිකතෙනතිධ

සබ්බඤ්ඤාතං පාපුණිනා තාරසිසසං සදෙවකෙ”ති.

පඤ්ඤා කනා පාරමිසො පුරෙතා සබ්බඤ්ඤාතං පපන්නාති.
 සච්චමෙව තදෙව පච්චවෙකකිණානුගාමවන පනසස එවං විතතං
 නම් කසස හි සබ්බඤ්ඤාතං පඤ්ඤා සතතානං කිලෙසගගණං
 ධම්මෙසස ව ගම්භිරතං පච්චවෙකකතසස සතතානං කිලෙසගග

* පඤ්ඤාතුනාහි පොඤ්ඤා පොඤ්ඤානසු.

භික්ෂු ච ධම්මගම්භිත්තං ච සබ්බාකාරෙන පාකථා ජානා. අථස්ස ඉමෙ සත්තා කල්පසුඝණලාඞ්ථු විය නක්කහරිතවාටි විය වයානෙතල පිතපිලොතිකා විය අජනමක්කිනතගජෝ විය කිලෙසහරිතා අති සංකිලිඨා රාශ්වත්තා දෙසසුඨා මොහමුළුතා නෙ කිං නාම පටි විජ්ඣක්කන්තීති විනතාපනා කිලෙසගහණපච්ච්චෙකඤ්ඤානුභා චේනපි එවං විතතං නම් අයං ධම්මො පඨවියඤ්ඤාකරකලදකකඤ්ඤා විය ගම්භිරො පබ්බතෙන පටිවිජ්ඣාදනො ධම්මො විය දුර්ග්ගො සත්තං භික්ෂුස්ස වාලස්ස කොටි විය අඤ්ඤා මයා ඉමං ධම්මං පටි විජ්ඣතුං වායමනෙනන අදින්නාං දුතං නාම නත්ති අරක්කිතං සීලං නාම අසුරිතා කාමි පාරමි නාම නත්ති තස්ස මෙ නිරුක්ඛානං විය මාරබලං විධමනතස්සාපි පඨවි න කමපිත්ථ පඨමයාමෙ පුබ්බ නිවාසං අනුස්සරනතස්සාපි න කමපිත්ථ මජ්ඣිමයාමෙ දිබ්බවක්ඛා සොධෙනතස්සාපි න කමපිත්ථ පච්ඡමයාමෙ පටිච්චසමුප්පාදං පටි විජ්ඣනතස්සෙව මෙ දසසග්ගසීලොක්කධාතු කමපිත්ථ ඉති මාදිසෙ නාපි තිකඤ්ඤාණෙන කිලෙස්සෙනවායං ධම්මො පටිවිජ්ඣො නං ලොකීයමහාජනා කථං පටිවිජ්ඣක්කන්තීති ධම්මගම්භිත්තං පච්ච පෙකඤ්ඤානුභාවෙනාපි එවං විතතං නම්ති වේදිතඤ්ඤා — අපි ච බ්‍රහ්මනා යාමිතො දෙසිතුකාමනාය පියං එවං විතතං නම් ජානා ති භි භගවා මම අපෙපාසුක්කතාය විතෙන නාමොනෙ මහාබ්‍රහ්මා ධම්මදෙසනං යාමිස්සති ඉමෙ ච සත්තා බ්‍රහ්මගරුකා නෙ සත්ථා ධර්මං න දෙසෙතුකාමො අහොසි අථ නං මහාබ්‍රහ්මා යාමිතො ධම්මං දෙසාපෙසි සත්තො වත හො ධම්මො පණිතොති මඤ්ඤ මානා සුසුඤ්ඤන්තීති ඉදම්පියං කාරණං පටිච්ච අපෙපාසුක්ක තාය විතතං නම් නො ධම්මදෙසනායාති වේදිතඤ්ඤා—සභමපති ස්සාති යො කීර කස්සපස්ස භගවතො සාසනෙ සහකො නාම ථෙරො පඨමජ්ඣානං නිබ්බන්තනො පඨමජ්ඣානාභුමියං කප්පා සුකම්භාබ්‍රහ්මා හුත්වා නිබ්බන්තො තත්තං සහමපතිබ්‍රහ්මාති ජානන්ති තං සක්ඛායාහ බ්‍රහ්මනො සහමපතිස්සාහි. භාස්සති චන්දාති යො කීර ඉමං සද්දං තථා නිව්ජාරෙසි යථා දසසග්ගසී ලොක්කධාතුබ්‍රහ්මානො සුත්වා සතෙබ්බ භනතිපතිංසු. සත්ථු භි භාමාති යසම් නාම ලොකෙ; සුරතො පාතුරතොසිති තෙති දසති බ්‍රහ්මසගස්සෙති සම් පාතුරතොසි; අපපරජනබ්‍රහ්මාති නාති පඤ්ඤ මසෙ අක්කම්මිති අපපං පරිත්තං රාගදොසජොහරජං එතෙසං එටං සභාවාති අපපරජනබ්‍රහ්මාති; අස්සාමණ්ණාති*අස්සාවණාය,භවිස්ස නතිති පුරිමබ්‍රහ්මසු දසපුඤ්ඤාකිරියවසෙන කතාධිකාරා පරිපාක

* අස්සාවණාති-අස්සාවණාය.

ගතපද්මානි විය පුරිසරංසිතමිථයාං. ධම්මදෙසනාංසෙව ආකම්බමානා
 චතුප්පදිකගාථාවසානෙ අරියභූමිං. ඔක්කමනාරගා න එකො න ඉව
 අනෙකසතසගයාං. ධම්මෙයා අඤ්ඤාතාරො ගවිසොනානිති දසෙසති.
 ආතුරණොසිති පාතුහවි; සමලෙහි මිනනිනොති සමලෙහි ජනි
 සන්ධාරෙහි. විනතිනො; තෙ හි පුරෙතරං. උපපජ්ජන්ති සකලජලේ
 දිපෙ කණ්ටකෙ පන්රමානා විය වියං. සිමමානා විය ව සමලං.
 මිච්ඡාදිසිධමං. දෙසසිංසු. අමාපුරෙතනානි විවර එතං; අමනසස
 මාරනාති අමනසා නිබ්බානායා මාරතුතං. අරියමගහං; සුණානතු
 ඛම්මං. විමලෙනානුමුඛනාති ඉමෙ සත්තා රාගාදිමානං. අභාව
 නො. විමලෙන සමමාසමුදෙත අනුමුඛං. චතුසච්චධමං.
 සුණ්ණතු; තාව හ ග වානි යාවති. සෙලෙ සථා පබ්බතමුඛ
 නිමිතොති සෙලමයෙ එකසණ්ණ පබ්බතමුඛනි යථා හිනො;
 න හි තත්ථ ඕතයා දසානන්ධං. ගිවුක්ඛපනපසාරණාදිතිචං. අභි;
 නපුසමනාති තපපටිගාහං සෙලපබ්බතපමං; අයං පනෙත්ථ සලෙඛ
 පො. යථා සෙලපබ්බතමුඛනිසිතො. වක්ඛමා පුරිසො. සමනනානො
 ජනනං. පසෙසයා තිම්පි සුමෙධ සුඤ්ජරපඤ්ඤ සබ්බඤ්ඤාතඤ්ඤ
 න සමනතවක්ඛු ගගවා ධම්මමයං. පඤ්ඤමයං. පාසාදමාරුග්ග සණ්.
 අපෙතසොකො සොකාවනිණ්ණං. ජාතිජරාහීභූතං. ජනනං. අවේක්ඛි
 යසු උපධාරය උපපරික්ඛය අයං. පනෙත්ථ අධිපසායො යථා හි
 පඤ්ඤපාදෙ සමනනා මහනනං. ඛෙතනං කතො තත්ථ කෙදරපාලිසු
 කුටිකායො කතො රතනිං අග්ගං. ජාලෙයස්ස. චතුරඛගසමනනාගතම
 අකිකාරං. අසා අථ නයා පබ්බතයා මන්තෙ ධනො. වක්ඛමනො
 පුරිසයා භූමිං. ඔලොකයනො. නෙව ඛෙතනං. න කෙදරපාලිසො
 න කුටිසො. න තත්ථ සගිතමනුසාං. පඤ්ඤයෙයස්ස—කුටිකාසු පන
 අග්ගිජාලමනනමෙව පඤ්ඤයෙයා එවං. ධම්මපාසාදං. ආරුග්ග
 සත්තකායං. ඔලොකයනො. තථාගතයා යෙතෙ අකතකල්යාණං
 සත්තා. තෙ එකවිගාරෙ දක්ඛිණ්ණජානුපයො නිසිතනාපි මුඛවක්ඛු
 යාං. ආපාථං. නාගච්ඡන්ති රතනිඕතතසරං. විය ගොනාති යෙ පන
 කුතකල්යාණං. වෙතෙයාසුගගලා. තෙ එවං. දුරෙ සිතාපි ආපාථං. ආග
 ච්ඡන්ති සො අග්ග විය හිමවනතපබ්බතො. විය ව චුතතමපි වෙතං=

“ දුරෙ සතොතා. පකාසෙනති හිමවනොව පබ්බතො

අසතොතත්ථ න දිසානති රතනිඕතතා යථා සරා” හි.

උඤ්ඤාති*හගවනො ධම්මදෙසනන්ධං. මාරිකාවරණං. යාවනො
 හණ්ණි. විරානි ආදිසු හගවා විරියවනතකාය විරො දෙවපුක්ඛ
 මච්චුකිලෙසමාරානං. විජ්ජනතා. විජ්ජනසභිගාමො. ජාතිකනකාරාදි

* උඤ්ඤති

[illegible]

අප්ප් පුප්ඵනකානි යානි සමොදකං ඕතානි තානි සෙව පුප්ඵන
කානි යානි උදකං අනුගතතානි අනෙතා නිමුග්ගපොඨිති තානි
තනිසදිවසෙ පුප්ඵනකානි උදකං පන අනුගතතානි තානි අඤ්ඤානිපි
සරොගඋපලානි නාම අප්පි යානි නෙව පුප්ඵසිසානති මච්ඡිකච්ඡප
භක්ඛානෙව භවිසානති තානි පාළිං නාරුලුතානි ආභිරිත්තං පන
දීපෙනඤ්ඤානිති දීපිතානි යපේච භි තානි චතුරිභිධානි පුප්ඵානි
ඵවමෙවං උත්ඝට්ඨිතඤ්ඤා විපච්චිතඤ්ඤා නෙය්‍යො පදපරමොති චතතා
රො පුගලා නත්ථ සසා පුගලසා සහ උද්ගඵවෙලායා ධම්මාහි
සමයො හොති අයං චුළචනි පුගලො උත්ඝට්ඨිතඤ්ඤා යසා පුග
ලසා සංඛින්නන භාසිතසා වින්දාරෙන අත්ථ විභජ්‍යමානෙ
ධ්‍යමාහිසමයො හොති අයං චුළචනි පුගලො විපච්චිතඤ්ඤා යසා
පුගලසා උද්දෙසනො පරිපුච්ඡනො යොනි සො මනසිකරොතො
කල්‍යාණමිත්තෙ සෙවමො භජතො පසිරුපාසමො ධම්මාහිසමයො
හොති අයං චුළචනි පුගලො නෙය්‍යො. යසා පුගලසා ඛුමපි
සුඤ්ඤා ඛුමපි භණ්ණො ඛුමපි ධාරයනො ඛුමපි වාසයනො
න තාය ජාතියා ධම්මාහිසමයො හොති අයං චුළචනි පුගලො පද
පරමො. තත්ථ භගවා උප්පලවනසදිසං දසාසහසාලොකධාතුං
ඔලොකෙතො අප්ප් පුප්ඵනකානි විස උත්ඝට්ඨිතඤ්ඤා යෙව පුප්ඵ
නකානි විස විපච්චිතඤ්ඤා තනිසදිවසෙ පුප්ඵනකානි විස නෙය්‍යො
ඤ්චපභක්ඛපුප්ඵානි විස පදපරමො ච අද්දස පසානෙතො ච ඵතත
කා අප්පරජකඛා ඵතතකා මහාරජකඛා තත්තාපි ඵතතකා උත්ඝට්
ඨිතඤ්ඤානි ඵවං සඤ්ඤාකාරතොව අද්දස තත්ථ තිණ්ණං පුගලානං
ඉමස්මිංසෙව අත්තභාවෙ භවෙතො ධම්මදෙසනා අත්ථං සාධෙති
පදපරමානං අනාගතත්ථාය වාසනා හොති ඉති භගවා ඉමෙසං
චතුතතං පුගලානං අත්ථාචතං ධම්මදෙසනං විදිත්වා දෙසෙතුකමස
තං උප්පාදෙත්වා පුත යඤ්ඤපි තිසු භවෙපු සත්තෙ භක්ඛාභක්ඛව
සෙන චෙ කොඨාසෙ අකාසි යෙ සකායා චුතතං යෙ තෙ සත්තා
කම්මාවරණෙන යමනනාගතො විපාකාවරණෙන සමනනාගතො
කිලෙසාවරණෙන සමනනාගතො අසාසා අප්ප්ඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤා
අභක්ඛා තිසාමං ඔක්කම්මානුසුඤ්ඤෙසු ධම්මෙසු සමමනනං ඉමෙ තෙ
සත්තා අභක්ඛා. කතමෙ තෙ උතතා භක්ඛා යෙ තෙ සත්තා න කම්මා
වරණෙන—පෙ—ඉමෙතෙ සත්තා භක්ඛානි තත්ථ සඤ්ඤපි අභක්ඛා
පුගලෙ පහාය භක්ඛපුගලෙසෙව ඤ්ඤෙන පරිගෙහෙත්වා
ඵතතකා ඵත්ථ රාගචරිතා ඵතතකා දෙස—පෙ—මොහ—චිතකක
සඤ්චරිතානි ජ කොඨාසෙ අකාසි ඵවං කප්පං ධම්මං දෙසිසාමිති

විනෝදය. පව්වකාශයන්හි පටි අභාසි; අපාරාධනාහි විවධා; අමන
 වාසාහි අරියමයෝ; සො හි දමන සංඛ්‍යාතස්ස නිබ්බානස්ස වාර.
 සො මයා විවර්තා, ස්විතොති දසෙසති. පමුචනතු සමනති සමන
 සත්තා අත්තනො සධං පමුචනතු විසුඤ්ජනතු. පච්චිපාදවසෙ
 අයමනො අහං හි. අත්තනො පගුණං සුප්පවතතිතමපි ඉමං පණීනං
 උත්තමධමමං කායවාචාකිලමථසක්ඛද්දි භාවා න භාසිං ඉද්දති පත
 සබ්බො ජනො සධාභාජනං උපනෙතු පුරෙස්සාමි නෙසං සංකප්ප
 නති. නස්ස මස්සං ගිහිකමෙ ඵනදහොසිති එතං අහොසි කස්ස
 නුබො අහං පඨමං ධමමං දෙසෙස්සනති අයං ධමමදෙසනාපටිසං
 යුතො විතනොකා උදපාදිති අනො කදු පතෙස උදපාදිති බුඬ
 භූතස්ස අභමෙ සත්තාගෙ-නත්‍රායං ආනුපුබ්බිකපා.

බොධිසත්තො නිර මහාහිනිකමණ්ඩවසෙ විවච්ඡන්දාගාරං
 දිස්වා සංවිග්ගහදයො කන්ථකං ආගාරාහි ජනනං ආමනෙතන්තා
 ජනනාසහායො අස්සරාජපිභිගතො නගරනො නිකමිතිං කන්ථක
 නිවහනවෙහියදානං නාම දසෙස්සන්තා නිති රජ්ජාති අතිකකමම
 අනොමානදීතීරෙ පබ්බතීන්තා අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො රාජ
 ගගෙ පිණ්ඩාය වරිත්වා පණ්ඩවපබ්බතෙ නිසිනො මහධිස්සරෙන
 නාමගොතනං සුවජ්ජා ඉමං රජ්ජං පටිවජ්ජාහි වුත්තෙ අලං මහා
 රාජ න මඟ්භං රජෙජ්ජනන්තො අහං රජ්ජං පහාය ලොකානිතන්තාය
 පධානමසුජ්ජා ලොකෙ විවතනවජ්ජද්දෙ බුඬො භවිස්සාමිති නිකම
 නොති වන්තා තෙනති බුඬො හුන්තා පඨමං මස්සං විජිතං ඔසරෙස්සා
 සිති පටිඤ්ඤං ගතිතො කාලාමව උද්දකව උපසංකමිත්වා තෙසං
 ධමමදෙසනාය සාරං අවිජ්ජනො තතො පක්කමිත්වා උරුවෙලාය
 ජබ්බස්සාහි දුක්කාරකාරිකං කරොනොති අමතං පටිවිජ්ජිතුං
 අසකෙකානොති ඔලාරිකාභාරපටිසෙවනෙන කායං සත්තාපෙපසි
 තද ව උරුවෙලායෙව සුජාතා නාම කුටිමිතියතිතා එකස්මි
 නිශ්‍රොධරුතො පඤ්ඤා අකාසි සවෙ සමජාතිකං කුලඝරං ගතන්තා
 පඨමගගෙන පුත්තං ලභිස්සාමි බලිකමමං කරිස්සාමිති තස්සා සා
 පඤ්ඤා සමිජ්ජා සා විසාබසුණ්ණමදිවසෙ පාතොව බලිකමමං
 කරිස්සාමිති රතන්තා පච්චුසසමයෙ එව පායාසං පටියාදෙසි තස්මි
 පායාසෙ පච්චමානෙ මහනතා මහනතා බුබ්බුලා උභිතින්තා දකිණි
 වහනා හුන්තා සමරනති උකප්පසිතමපි බති න ගජ්ජති මහාබුහමා
 ජිත්තං ධාරෙසි චත්තාරො ලොකපාලා බග්ගන්තො ආරක්ඛං ගණ්ඨිං
 සු සසෙකා අලාධාති සමානෙතොති අග්ගං ජාලෙසි දෙවතා වතුසු

දිවෙසු ඔප්. සංහරිතා නන් පකිපිංසු බොධිසතො භික්ඛු
 වාරකාලං ආගමයමානො පානොව ගහනා රුක්කමුලෙ නිසිදි.
 රුක්කමුලසොධනන්තො ආයධගනාති ගනනා සුජාතාය ආරොවෙසි
 දෙවතා රුක්කමුලෙ නිසිනනාති x සුජාතා සබ්බපයාධනං පසා
 දෙතා සතසගසසග්ගණන සුවණ්ණපාලෙ පායාසං වඩෙතිතා
 අපරාය සුවණ්ණපානියා පිදතිතා උක්කපිතා ගතා මහාපුරිසං
 දිසවා සහෙව පානියා ගන්තං සිපෙතා වන්දිතා යථා මග්ගං මනො
 රපථා නිප්පතොනා එවං කුට්ඨාකමපි නිප්පජ්ජතුති වතා පකානාමි
 බොධිසතොනා නොරජ්ජරාතිරෙ ගනනා සුවණ්ණපානිං තිරෙ
 ධිපෙතා නහානා පච්චිත්තාරිතා එකුනපණ්ණාසපිණ්ඩ කරො
 නොනා පායාසං පරිභුජිතා සවාහං අර්ථ ඩුඛො හවාමි ථාලං පටිසො
 නං ගච්ඡතුති බිපි ථාලං පටිසොනං ගන්තා ථොකං යතා කාලිනාග
 රාජස්ස හවනං පට්ඨිතා නිණ්ණං බුධානං ථාලානි නික්කපිතා අසාසි
 මහාසතොනා වනසණ්ඩ දිවා විහාරං කතා සායණසමයෙ සොඤ්ඤ
 කෙන දිනන අසිතිණ්මුභියො ගහෙතා බොධිමණ්ඩං ආරුහා
 දකිණ්දිසාභාගෙ අසාසි සො පදෙසො පටුමිතිපතෙන උදබ්බිදු
 මිය අකමිපිත් මහාසතොනා අයං මම ගුණං ධාරෙතුං න සතෙකා
 තිති පච්ඡමදිසාභාගං අගමාසි සොපි තපෙව කමිපිත් උත්තර
 දිසාභාගං අගමාසි සොපි තපෙව කමිපිත් පුරුෂිමදිසාභාගං
 අගමාසි තත් පලලඛකපමාණ්ඩානං පුනිබාතඉඤ්ඤිලො විය
 නිච්චලමහොසි මහාසතොනා ඉදං ධානං පුබ්බබුධානං කිලෙසමාර*
 විබංසනසානනති තාති තිණානි අග්ගෙ ගහෙතා වාලෙසි තාති
 විත්තාකාමරන තුලිකගෙහන පරිච්ඡින්නා විය අගෙසු බොධි
 සතොනා බොධිං අපපනා ඉමං පලලඛකං න හිඤ්ඤාමිති චතුරඛග
 විරියං අධිසතිතා පලලඛකං ආභුජි තංඛණ්ණයෙව මාරො බාහු
 සහස්සං මාපෙතා දියඬුඬුසොජනසතිකං හිරිමෙබලං නාම හන්ති
 ආරුඤ්ඤ නවසොජනං මාරබලං ගහෙතා අධිකිකෙනා ඔලොකය
 මානො පබ්බතො විය අප්පකාන්තරෙනො උපසංකමි මහාසතොනා
 මස්භං දසපාරමියො පුරෙන්නසස්ස අඤ්ඤාසමමණො වා බ්‍රාහ්මණො
 වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා සකස්ස තඤ්ඤි වෙස්සනතරතන
 භාෂව පත මස්භං සත්තසු ධානසු මහාපඨවි සකස්සි අගොසි ඉද
 නිපි මෙ අයමෙව අවෙතනා කසිකලිංගරාපමා මහාපඨවි සකස්සිති
 හන්ති පසාරෙසි මහාපඨවි තාවදෙව අයදණ්ඩන ගතකංසථාලං

x නිසිනනාති. * කිලෙසපපජ්ජ.

මේ රාවණා රාවණයා මුළුමනින්ම විරහිතා පරිවර්තනයා මාරු
 බලා වක්කවාලමුළුවටිටිය පුජමකාසි මහාසෙනාසුරියෙ බරමා
 නෙයෙව මාරුබලා පිටමිනා පශ්චාතෙ පුබ්බ නිවාසඤ්ඤා
 මජ්ඣිමනිකායෙ දිඤ්ඤාමනා වියොධෙතා පච්ඡිමයාමෙ පටිච්ච
 සමුප්පාදෙ ඤ්ඤා ඔතාරෙතා වට්ටිවට්ටිමෙම සමමයනො
 අරුණොදයෙ බුද්ධා හුතා මයා අනෙකකප්පකොට්ඨකසහසං
 අධානං ඉමස්ස පලලකස්ස අන්තරා වායාමො කතොති සත්තාහං
 එකපලලකෙන නිසිදි අථ එකවතානං දෙවතානං කිත්තුමො
 අඤ්ඤාපි බුද්ධකාරකධර්මා අපිති කඛ්ඛා උදපාදි අථ හගවා අභිමෙ
 දිවසෙ සමාපත්තීනො උදාය දෙවතානං කඛ්ඛා විධමනන් ආකාසෙ
 උප්පාතිතා සමකපාටිභාරයං දස්සෙතා තාසං කඛ්ඛා විධමිතා
 පලලකකො ජයකං පාටිනනිසීතෙන උත්තරදිසාභාගෙ ධුතා
 වත්තාරි අසංකේයාති කප්පසත්තසහසං පුරිතානං පාරමිතං
 ඵලාධිගමිතං පලලකකෙව බොධිරුක්කම අනිමිසෙති අකඛ්ඛි
 ඔලොකසමානො සත්තාහං විනිතාමෙසි තං ධානං අනිමිසවෙතියං
 නාම ජාතං අථ පලලකස්ස ව ධිතභානස්ස ව අනතරා පුරුෂිම
 පච්ඡිමතො අනතර රතනවර්ණමෙ වර්ණමනො සත්තාහං විනි
 නාමෙසි තං ධානං රතනවර්ණමනවෙතියං නාම ජාතං තනො පච්ඡි
 මදිසාභාගෙ දෙවතා රතනසරං මාපයිංසු තන් පලලකෙන නිසි
 දිනා අභිධමමපිටකං විසෙසතො වෙත් අනන්තනයං සමන්තපඨා
 නං විවිතනො සත්තාහං විනිතාමෙසි තං ධානං රතනසරවෙතියං
 නාම ජාතං එව බොධිසම්පෙයෙව වත්තාරි සත්තාහාති විනිතා
 මෙතා පමමෙ සත්තාගෙ බොධිරුක්කමුලා යෙන අප්පාලනිග්‍රොධො
 තෙහුපසඛිකම් නත්‍රාපි ධර්මං විවිතනොයෙව විමුක්තිසුඛම පටි
 සංවෙදෙතො නිසිදි ධර්මං විවිතනො වෙත් එව අභිධමම න
 යමයං සමමසි පඨමං ධර්මසංඛණ්ණප්පකරණං නාම තනො විහසිත
 ප්පකරණං ධාතුකථාපකරණං පුහලපණ්ණත්තිප්පකරණං යමකං
 නාම කථාවන්තං නාම තනො මහාපකරණං පඨානං නාමාති තන්
 සං සංඝසුඛමිතං හි විතෙන ඔතිණ්ණෙ පිති උප්පජ්ජි පිතියා
 උප්පාදාය ලොකිකං පසිදි ලොකිකෙ පසතෙන ඡවි පසිදි ඡවියා
 පසනනාය පුරුෂිමකායෙන කුටාගාරාදිපමාණා රංසියො උභි
 ගිතො ආකාසෙ පක්ඛදෙනන්දුනනනානතුලා විස පාටිනදියාය
 අනන්තාති වක්කවාලාති පක්කනො පච්ඡිමකායෙන උභිතිතා

පව්ව්මදියාය දකිණි. සකුටනො උභිතිනි, දකිණිදියාය වාමාස
 කුටනො උභිතිනි, උනතරදියාය අනන්තානි වකකවාලානි පකක
 නනා පාදතලෙහි පවාලභිකුරවණණරංසියො නිකඛිතියා මහා
 පඤ්චි විනිඛිතිජ්ජ උදකං ඵධා හිඤ්ඤා වාතකකකිං පදුලෙකිං
 අප්පාකාසං පකකනනා සිසතො සමපරිවතනියමානං මඤ්ඤමං විශ
 නීලවණණරංසිවට්ටි උභිතිනි, ඡ දෙවලොකෙ විනිවිජ්ජනිනි නව
 බ්‍රහ්මලොකෙ අභිකකමම අප්පාකාසං පකකනනා තසම් දිවසෙ
 අපරිමාණෙසු වකකවාලෙසු අපරිමාණා සත්තා සබ්බෙ සුවණණ
 වණණාව අහෙසුං නංදිවසව පන භගවතො සරීරා නිකකනනා යාව
 ජ්ජදිවසාපි කිර නා රංසියො අනන්තාය ලොකධාතුයා ගව්ජනාහි
 යෙව ඵවං අප්පාලනිත්‍රොධෙ සත්තාහං අපරං සත්තාහං මුච්චිඤ්ඤ
 නිසීදි නිසිනනවතතසොව වසං සකලං වකකවාලගහිතං පුරෙතනනා
 මහාඅකාලමෙසො උදපාදි ඵවරුපො කිර මෙසො විසුසෙව
 කාලෙසු වසංති වකකවතනිමහි වා උපපන්නා බුධෙ වා ඉදං බුධි
 කාලෙ උදපාදි තසම්ම පන උපපන්න මුච්චිඤ්ඤ නාම නාගරාජා
 විනෙන්සි අයං මෙසො සඤ්ඤි මයහං භවනං පටිඨමනෙන් උපප
 නන්නා වාසාගාරමයං ලබ්බං වට්ටනීති සො සත්තරතනමයං පාසාදං
 නිමිඤ්ඤං සකෙකානෙන්පි ඵවං කතෙ මය්හං මහප්ථලං න
 භවීය්හති දහබලයං කායවෙය්හාවච්චං කරිස්සාමිති මහනනං අතත
 භාවං කතා සඤ්ඤා සත්තකකතනුං භොගෙහි පරිකම්පිතියා උපරි
 ඵණං ධාරෙසි පරිකෙඛපයං අනෙන් මකාසො ලොහපාසාද
 පාමාණො අගොසි ඉට්ඨිතිච්ඡිතෙන ඉරියාපථෙන සඤ්ඤා විහරිසං
 තිති හි නාගරාජයං අජ්ඣාසයො අගොසි තසමා ඵවං මහනනං
 මකාසං පරිකම්පි මජ්ඣෙක රතනපලලභෙකා පඤ්ඤනෙන් භොති
 උපරි සුවණණතාරකවිචිතනං සමොසරිතගනිබ්බමකුසුමදමං
 චෙලවිතානං අගොසි වතුසු කොණෙසු ගකිනෙලෙන දීපා ජාලිතා
 වතුසු දියාසු විවරිතා වඤ්ඤකරණකිකා යපිතා ඵවං භගවා නං
 සත්තාහං තඤ්ඤ විනිනාමෙතා නතො අපරං සත්තාහං රාජායත
 නෙ නිසීදි රාජායතනතො අභිමෙ සත්තාහෙ සකෙකන දෙව්නා
 මිඤ්ඤන ආහනං දනතකඨව මසධගරිටකව බාදිතා මුඛං ධොවිතා
 වතුහි ලොකපාලෙහි උපනිතෙ පච්චගෙස සෙලමයෙ පනෙන ක
 පසුභලසුකානං පිණ්ඩපානං පරිභුජිතා පුත පච්චාගනතා අප්පාල
 නිත්‍රොධෙ නිසිනනාසං සබ්බබුධානං ආවිණෙණො අයං විතකෙකා
 උදපාදි.

තත්ථ සභිගොති පණ්ඩිතොන සමනනාගතො; චායොනාති
 චෙය්‍යතතිසෙන සමනනාගතො; මේධාවිති ධානුප්පතතිසා පඤ්ඤාය
 සමනනාගතො; අප්පරජකතජාතිකොති සමාපතතිසා විකම්මති
 තතතා නික්ඛලෙසජාතිකො විසුඬසතො; ආජානිස්සතිති
 සලලකෙකස්සති පච්චටෙකස්සති; ඤාණම පන මෙති මය්ගමපි සබ්බ
 ඤාඤානඤාණං උපපජ්ඣි හගවා කිර දෙවතාය කම්මො නෙව
 නිඨං අනනනි සයමපි සබ්බඤ්ඤානඤාණෙන ඔලොකෙතො
 ඉතො සතතදිවසමන්තො කාලං කත්වා ආතිමඤ්ඤායතෙන නිබ්බ
 තොති අද්දස නං සක්ඛායාහ ඤාණම පන මෙ දස්සනං උදපාදිති.
 මහාජාතිකොති සතතදිවසබ්බතතරෙ පත්තබ්බමග්ගඵලතො
 පරිභින්නතා මහති ජාති අස්සාති මහාජාතිසො; අකබ්බෙ නිබ්බ
 තො; ගනන්තො දෙසියමානම්පිස්ස සොත්ථං සොතප්පසාදෙ නත්ථි ඉධ
 ධම්මදෙසනසානං ආගමනපාදමිපි නත්ථි ඵලං මහාජාතිසො ජාතො
 නි දස්සෙති—අභිදෙසසාලකොති අභිඤ්ඤානො කාලකතො;
 ඤාණම පන මෙති මය්ගං සබ්බඤ්ඤානඤාණං උදපාදි; ඉධ පි කිර
 හගවා දෙවතාය වචනෙන සතතිසානං අකත්වා සබ්බඤ්ඤාන
 ඤාණෙන ඔලොකෙතො තිසෙසා අභිඤ්ඤානො කාලං කත්වා උද්ද
 තො රාමපුතො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතෙන නිබ්බතොති
 අද්දස නගමා ඵලමාහ. සෙසං පුරිමනාසදිසමෙව—බ්‍රහ්මකාරාති
 බ්‍රහ්මකාරා; පටානපටිත්තනං උපපතිංසුති පටානත්ථාය පෙසි
 තතතභාවං වසනථානෙ පරිවෙණ්සමෙජ්ජෙනෙ පත්තවිවරං
 ගහෙත්වා අනුබ්බතෙන මුඛොදකදන්තකඨිදාදිනා ච උපපතිංසු;
 තෙ පනෙතෙ පච්චායස්සා නාම යෙ තෙ—

“රාමො ධජෙ ලකඛණො වාපි මනනි* යඤ්ඤාx ච
 භොජො සුයාමො සුදත්තො
 එතෙ තද අඨි අගෙසුං බ්‍රාහ්මණා ජලඛගවං මනනං
 විසාකරිංසු”ති.

බොධිසත්තස්ස ජාතකාලෙ සුපිනපටිග්ගාහකා වෙව ලකඛණ
 පටිග්ගාහකා ච අඨි බ්‍රාහ්මණා තෙසු තයො වෙධා ව්‍යාකරිංසු ඉමෙති
 ලකඛණෙති සමනනාගතො අගාරං අජ්ඣාචසමානො රාජා භොති
 වක්කවත්ති පබ්බජ්ජාතො බ්‍රහ්මාති පච්ච බ්‍රාහ්මණා එකව්‍යාකරණා
 අගෙසුං ඉමෙති ලකඛණෙති සමනනාගතො අභාරෙ න තිඨති බ්‍රහ්මාච
 භොති තෙසු පුරිමා තයො යථාමන්තපදං ගතා ඉමෙ පන පච්ච
 මන්තපදං අතික්කන්තා තෙ අත්තනා ලඛා පුණ්ණපත්තං ඤාත

* ජාතිමනෙතො—x කොණ්ඩඤ්ඤා—

කානං විසූප්පත්තං අං පුරිසො අගාරං නාත්තොවිසිසංති එක
 නෙතාන බුද්ධො භවිසංතිති නිබ්බිතකතා බොධිසත්තං උද්දා
 සමඤ්චබ්බාඤ්චං පබ්බජිතා තෙසං පුත්තාතිපි වදන්ති තං අභිකථායං
 පටිභක්තිතං එතෙ කීර දහරකාලෙ බහුමනෙන ජාතිස්ස තස්මා තෙ
 බ්‍රාහ්මණා ආචරියසානෙ ධම්මස්ස තෙ පච්ඡා අලෙහති පුත්තදුරජවං
 භිද්දිති නසකතා භවිසංති පබ්බජිතාති දහරකාලෙයෙව පබ්බජිතා
 රමනියතාති සෙනාසතාති පරිභුජ නතා විවරිංසු කාලෙන කාලං පන
 කිං හො මහාපුරිසො මහාභිනිකම්මණං නිකම්මෙනාති පුච්ඡන්ති
 මනුස්සා කුභිං කුලෙහ මහාපුරිසං පසස්සිථ තිස්ස පාසාදෙසු තිව්ධ
 නාවකමජෙඤ්ඤ දෙවො විස සමපත්තිං අනුභොගීති වදන්ති තෙ
 සුභා න තාව මහාපුරිසස්ස ඤාණං පරිපාසාං ගච්ඡන්ති අපෙසාසු
 කකා විහරිංසුයෙව—කසමා පනෙත්ථ භගවා බහුකාරා බො මෙ පථ
 වග්ගියාති ආග කිං උපකාරකානංයෙව එසධමං දෙසෙති අනුප
 කාරකානං න දෙසෙතිති නො න දෙසෙති පරිවයවසෙනගෙස
 ආලාරමෙව කාලාමං උද්දකව රාමපුත්තං මලොකෙසි එකස්මිං පන
 බුඬිකෙඛිගෙන ධම්මෙහි අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා අඤ්ඤා පඨමං ධම්මං
 සච්ඡිකාතුං සමජෙථා නාම නත්ථි කසමා තවාට්ඨිඋපනිස්සයත්තා
 පුබ්බෙ කීර පුඤ්ඤකරණකාලෙ වෙ භාතරො අගෙසුං තෙ එකතො
 සස්සං අකංසු තත්ථ ජෙසස්ස එකස්මිං සස්සෙ නවවාරෙ අග්ගසස්ස
 දුතං මයා දුතබ්බන්ති අහොසි සො වපසකාලෙ ඛිජ්ගං නාම දුතා
 ගබ්බකාලෙ කණ්ණිසේන සතිං මනෙහසි කණ්ණිඨ ගබ්බකාලෙ ගබ්බං
 එලෙහි දස්සාමාති තරුණසස්සං නාසෙතුකාමොසිති ආග ජෙසො
 කණ්ණිසස්ස අනනුවත්තනභාවං ඤාති බෙත්තං විහජිති අත්තනො
 කොඨාසතො ගබ්බං එලෙහි බිරං නිගරිති සප්පිඨානිතෙන යො
 ජෙහි අදසි පුඵ්ඵකාලෙ පුඵ්ඵකා කාරෙහි අදසි දයතො දයගං
 වෙණ්ණිකරෙණ වෙණ්ගං කලාපාදිස්ස කලාපගං බලගං බල
 ගණ්ඩගං කොඨාසනාති එවං එකසස්සෙන නවවාරෙ අග්ගදුතං
 අදසි කණ්ණිසො පන උචිරිති අදසි තෙසු ජෙසකො අඤ්ඤාකො
 ඤ්ඩඤ්ඤාපෙරො ජාතො කණ්ණිසො සුභද්දපරිබොජකො ඉති
 එකස්මිං සස්සෙ නවත්තං අග්ගදුතානං දිනත්තං ධම්මෙහි ථෙරං
 අඤ්ඤා පඨමං ධම්මං සච්ඡිකාතුං සමජෙථා නාම නත්ථි බහුකාරා
 බො මෙ පථවග්ගියාති ඉදං පන උපකාරානුස්සරණමත්තකෙනෙව
 වුත්තං—ඉභිපභාගෙ මිගදුසෙති තස්මිං කීර පදෙසෙ අනුපපනෙන
 බුඬුපපාද පච්චෙකසවුබ්බා ගකිමාදනපබ්බතෙ සත්තාගං නිරොධ
 සමාපත්තිං විනිනාමෙහි නිරොධා වුද්ධා නාගලවාදනකසිං

හොනනි අථ නං එකාය චාටියා වසාපෙසුං මිගලද්දකො දුරං මිගවා
ගව්ජනෙතා අවහාකං අරහනෙත මා පමජ්ජනි ජවං * තාම ධිතරං
ආණ්ණපෙත්වා අගමාසි සබ්බං පුත්තනාතුකෙති සා වසා ධිතා දසා
නියා හොති කොඨාසසමපනතා දුතියදිවසෙ උපකො සරං
ආගතො නං දුරිකං සබ්බං උපචාරං කන්තා පරිච්ඡිත්තුං උචායනං දිස්වා
රාගෙන අභිභුතො භුජිත්ථි අසකෙකානෙතා භාජනෙන භතතං
ආදාය වසන්තානං ගන්ත්වා භතතං එකමන්තං නික්ඛිට්තා සචෙ
ජවං ලහාමි ජීවාමි නො චෙ වරාමිති නිරාහාරො සසි සත්තමෙ
දිවසෙ මාගවිකො ආගන්ත්වා ධිතරං උපකසා පටන්ති පුච්ඡ සා
එකදිවසමෙව ආගන්ත්වා පුත නාගන්තපුට්ඨොති ආහ මාගවිකො
ආගන්තවෙසෙතෙව නං උපසංකම්මා පුද්ජිස්සාමිති තං බණ්ණෙසෙව
ගන්ත්වා කිං හනෙත අභාසුකන්ති පාදෙ පරාමසනෙතා පුච්ඡ උප
කො නිත්තනෙතො පරිවන්තනියෙව සො විද්ධි හනෙත යං මයා
භක්තා කාතුං සබ්බං කරිස්සාමිති ආහ උපකො සචෙ ජවං ලහාමි
ජීවාමි නො චෙ අයමෙව මරණං සෙසෙතාති ආහ ජානාසි පන
හනෙත කිම් සිප්පන්ති න ජානාමිති න භානෙත කිම් සිප්පං අජා
නනෙතන සක්කා සරාමාසං අධිසාතුන්ති සො ආහ නාහං කිම්
සිප්පං ජානාමි අපි ව නුමාසං මංසභාරකො හවිස්සාමි මංසව
වික්ඛිණිස්සාමිති මාගවිකො අවහාකාය එතදෙව රුච්ඡතිති උත්තරි
සාටකං දන්තා සරං ආනන්තා ධිතරං අදාසි තෙසං සංවාසමන්තාය
පුත්තො ජාසි සුභද්දෙතිස්ස නාමං අකංසු ජවා තස්ස රොදන
කාලෙ මංසභාරකස්ස පුත්ත මිගලද්දකස්ස පුත්ත මා රොදි මා රො
දීති ආදීති වදමානා පුත්තනොසනාගිතොන උපකං උපපණ්ණසි
හදෙද නං මං අනාපොති මඤ්ඤසි අත්ථ මෙ අනන්තජිනො නාම
සත්තයො තස්සාහං සන්තං ගමිස්සාමිති ආහ ජවා එවමයං අවිටිය
තීති ඤාත්වා පුනාපුනා කපෙති සො එකදිවසං අනාරොචෙත්වා
මජ්ඣිමදසංභිමුඛො පක්කාමි හාවා ව තෙන සමසෙන සාවන්තියං
විහරති පෙතවනමභාවිතාරෙ අථ ඛො හතො පටිගමෙව භික්ඛු
ආණ්ණපෙසි යො භික්ඛුවෙ අනන්තජිනොති පුච්ඡමානො ආගව්ජනි
තස්ස මං දස්සෙය්‍යාථාති උපකො පි ඛො භුතිං අනන්තජිනො වසන්ති
පුච්ඡනෙතා අනුපුර්ණෙන සාවන්තීං ආගන්ත්වා විහාරමජ්ඣෙකිං දන්තා
භුතිං අනන්තජිනොති පුච්ඡ තං භික්ඛු හගවතො සන්තං තස්ස
සො ව හගවන්තං දිස්වා ජානාථ මං හගවාති ආහ අම උපක සජ්

* ජාවි.

කාමී කුභිං පන නිං වසිඤ්ඤාති වසිගහාරජනපදෙ භනෙත්ති
 උපක මහලලකොසි න පබ්බජිතුං සකඤ්ඤාතිති පබ්බජිඤ්ඤාමි
 භනෙත්ති භගවා පබ්බාජෙත්වා තස්ස කල්මඩානං අදාසි සො කල්මඩා
 නෙ කල්මං කරොනෙතා අනාගාමිඵලෙ පරිඤ්ඤා කාලං කන්වා අපි
 හෙසු නිබ්බන්තො නිබ්බන්තාකුණ්ණෙයෙව ව අරහත්තං පාපුණ්ණි
 අපිහෙ නිබ්බන්තමත්තා හි සත්ත ජනා අරහත්තං පාපුණ්ණි තෙසං
 සො අකුසලතරො-වුත්තං හෙතං.

“අපිහං” උපපන්නාසෙ විමුක්තො සත්ත භික්ඛුණි
 රාගදොසපරික්ඛණ්ණා නිශ්ශණා ලොකෙ විසත්තිකං *
 උපකො පලගණ්ඨා ව පුකකුසාති ව තෙ තයො x
 හඤ්ඤො බණ්ඩදෙවො† ව බාහුදන්ති ව පිට්ඨියො
 තෙ හිත්වා මානුසං දෙහං දිඛිං යොගං උපවචගු” තති.

සංඝේ සපෙසුනති කතිකං අකංසු; බාහුලිකොති විවරබාහුලලං
 දීනං අන්ධං පථිපනෙතා; සබ්බානික්ඛගනෙතාහි පධානතො
 විබ්භනෙතා භසො පරිභිණො; ආබ්බන්තො ආබ්බන්තො විවරාදි
 බහුභාවන්ධා ආවනෙතා; අපි වංචා පාසනා සපෙසුබ්බන්ති
 අපි ව මො පනස්ස උච්චානුලෙ නිබ්බන්තස්ස පාසනමත්තං යපෙ
 නබ්බන්ති වදිංසු; නාසකාබ්බුති බ්‍රහ්මානුභාවෙහි පබ්බාජෙත්වා අපි
 භුතා අත්තනො කතිකාය යාත්‍රං නාසකාබ්බුති පාසනාදි ආබ්බන්තො
 වාදෙන ව සමුදාසනන්ති මහා මායා පටන්ති ආබ්බන්තො
 වදන්ති ආබ්බන්තො නොතමි යං උපපලායං පධාන
 කාලෙ කුසලං පත්තවිවරං ගහෙත්වා විවරිත්වා මුපබ්බාදකං
 දන්තකඨං අදහෙ වුත්තපරිවෙණං ගම්මජ්ජිකං පඤ්ඤා තෙ කො
 වත්තපථිවත්තං අකාසි කච්චි අදහෙසු අපාකනෙනෙසු න චත්ත
 යිඤ්ඤාති ඵවරුපිං කථං කථෙත්තිති අන්ධං-ඉතිකාසාති
 දුක්ඛරඉරියාය; සමිපදායාති දුක්ඛරපථිපත්තිකා; දුක්ඛරකාසි
 කාසාති පසතපසත * මුහුසුසාදිආහාරාදිනා දුක්ඛරකර
 භෙත්ත; අභිජානාථ නු මං ඵවරුපං භාසිතමෙත්තති ඵතං
 ඵවරුපං වාක්‍යහෙදන්ති අන්ධා; අපි නු අහං උරුවෙලාපධානෙ
 කුච්ඡාකං සමගණනන්තං අනුක්කන්තන්තං රත්තං වා දිවා වා
 ආනන්තො ආබ්බන්තො මා විත්තකාසිත්ව මසහං ඔහාසො වා නිමිත්තං.

* අපිහෙ. x විසත්තිකා. † බණ්ඩදෙවො. * පසතං පසතං.

වා පසුකුසයෙහි එවරුපං කම් න වචනහෙදං අකාසිනි අධිපා
 යො. තෙ එකපදෙතෙව සති. ලභිනා උප්පන්නාභාරවං අභි
 එසමුච්චො ජාතොති සද්දතිනා නොගෙනං හතෙතති ආහංසු.
 අසකම්. චො අහං හිකම්චෙ පච්චග්ගිතස හිකම් සසුකුසෙහිනති
 අහං හිකම්චෙ පච්චග්ගිතස හිකම් බුචො අහනති ජානාපෙතුං
 අසකම්; තද පන හගවා උපොසථදිවසෙයෙව ආගප් අච්ඡන්තො
 බුච්චොවා ජානාපෙතො කොණ්ඩකුසෙදොරං කායසකම්. කනාං ධම්ම
 චකකප්පවත්තනසුත්තං කපේසි සුත්තපරියොසානෙ ථෙරො අසා
 රසති බුහමකොට්ඨි සති. සොනාපතනිඵලෙ පතිසාසි සුරියෙ ධර
 මානෙයෙව දෙසනා නිසාසි හගවා කතේව වසං උපගථ් වෙ සු
 දං හිකම්චෙ හිකම් ඔවදුමිති ආදි පාටිපදදිවසනො පසාය පිණ්ඩ
 පාතන්ද්‍රිය පි ගාමං අපවිසනදිපනත්. වුත්තං තෙසං හි හිකම්බා
 කම්චොනෙසු උප්පන්නමලවිසොධනත්. හගවා අනෙතා විහාර
 යෙව අහොසි උප්පනෙන උප්පනෙන කම්චොනමලෙ තෙ හිකම් හග
 චිතො සන්ධිකං ගතො. පුච්ඡනති හගවාපි තෙසං නිසින්නාසානං
 ගතො මලං විනොදෙති අථ තෙසං හගවා ජවං නිගමහතෙනන
 ඔවදියමානානං වප්පොත්තො පාටිපදදිවසෙ සොනාපනෙනා අහොසි
 හගදියමෙත්තො දුරියය මනානාමධොරො නානියය අසාප්තේරො
 චතුරියං පනකස්ස පන පචමියං සතෙතිව † තෙ එකතො සනති
 පාගෙනා අනන්තලකම්භසුත්තං කපේසි සුත්තපරියොසානෙ
 සතෙතිව අරහගතඵලෙ පතිසාසි-සු-තෙනාහ අථචො හිකම්චෙ
 පච්චග්ගියා හිකම් වසා ඔවදියමානා—පෙ—අනුත්තරං යොගතෙක
 මං නිබ්බානං අත්ථගමිංසු නත්ථිති සුත්තභවොති. එනතකං
 කථාමග්ගං හගවා සා සුබ්බි අච්ච නුතෙති මමචෙව පච්චග්ගියා
 නව මග්ගං ආරුලුතා අරියපරියෙසනා කුම්බාකං පරියෙසනාති ඉමං
 එකමෙව අනුසන්ධිදෙනො ආහරිංගුදුරු යසම් න අගාරියානා
 යෙව පචකාමගුණපරියෙසනා හොති අනගාරියානම් චිත්තා
 රො පච්චයෙ අපච්චවෙකිනා පරිභුජ්ජනානං පචකාමගුණවසෙන
 අනරියපරියෙසනා හොති තස්මා නං දෙසෙතුං පච්චමෙ හිකම්චෙ
 කාමගුණාති ආදිමාන. තත් නවරතෙනසු පට්ඨවරාදිසු චකම්
 විකුසුකයා රුපාති ආදියො චිත්තාරො කාමගුණා ලබ්භනා රසො
 පනත් පරිභොගරසො හොති මනුෂ්‍යෙකු පිණ්ඩපාතෙ හස
 රෙස් ව පට්ඨ ලබ්භනා—සෙනාසනමිති විවරෙ විස චිත්තාරො

* සතෙතිව.

රහෝ පන එකාපි පරිභොගරහොව—සෙ හි කෙව් ගිකඛවෙති කයමා ආරභි එවං පචකාමගුණේ දසෙසානා ඉද්දනි සෙ එං වදෙ සත්ථං පබ්බජිතකාලතො පඬාය අනරියපරියෙසනා නාම ඩුග්ගා අරියපරියෙසනාව පබ්බජිතානන්ති තෙසං පටිසෙධනන්තං පබ්බජිතානමපි චතුසු පච්චසෙසු අපච්චවෙකඛණ්පරිභොගො අන රියපරියෙසනා එවාහි දසෙසතුං ඉමං දෙසනං ආරභි—නන්ද ගම්නාහි තණ්හාගතේන ගත්ථිතා; මුච්ඡිනාහි තණ්හාමුච්ඡාය මුච්ඡිතා; අජෙක්ඛාපනනාහි තණ්හාය අජෙක්ඛාගාප්තා; අනාදී නවදසාපිති ආදීනවං අපස්සන්තා; අනිසාරණපඤ්ඤාහි නිසාරණං වුච්චති පච්චවෙකඛණ්ඤාණං තෙන චිරතිතා; ඉද්දනි තසං භවස්ස සාධිකං උපමං දසෙසන්තා සෙසසථාපි හිකඛවෙති ආදිමා ග-ත්තෙවං මපච්චසංසඤ්ඤාං චෙදිකඛිං—ආරඤ්ඤාකා මිගා විය හි සමණ්ත්වානමණාං පුද්දුගෙතු අරඤ්ඤා ධම්මපාසො විය චන්තාරො පච්චයා තසං පුද්දුකසං පාසරාසිං අජෙක්ඛාභරිතො සයනකාලො විය තෙසං චන්තාර, පච්චයෙ අපච්චවෙකඛිතො පරිභොගකාලො පුද්දුගෙ ආනච්ඡන්තො මිගස්ස න යෙන කාමං ගමනකාලො විය සමණ්ත්වානමණාං පාරසං සථාකාමකරණියගාලො මාරවසං උපසන්නාමොති අරොහං මිගස්ස පන අබ්බිස්ස පාසරාසිං අබ්බි සිතකාලො විය සමණ්ත්වානමණාං චතුසු පච්චසෙසු පච්චවෙකඛණ් පරිභොගො පුද්දුගෙ ආනච්ඡන්තො මිගස්ස යෙන කාමංගම නං විය සමණ්ත්වානමණාං පාරවසං අනුපනමනං චෙදිකඛිං— විසසපථාහි නිබ්බන්ධො නිරාසමිතා; සෙසං සබ්බභි උත්තාන භවිමෙවාහි.

සායනාසිඤ්ඤානං ඡස්සං.

අරියපරියෙසනාහිපි එතසෙසෙව භාමිං.

එවමෙවසුගන්ති වුද්දානපිපදෙපමිං; නන්ද සබ්බකස ගෙන චුළුගිජ්ජෙනාහි යෙනා සුදා අස්සා සුභතා හොතති සෙත්තාලුකානා සෙත්තා රළො සෙත්තාපරිවාරො සෙත්තා රළුමියො සෙත්තා පහොදලභි සෙත්තාජ්ජන්තං සෙත්තා උණ්හිසං සෙත්තාහි වන්ධානි සෙත්තා උපාගනාසෙත්තාය සුදා වාලවිජ්ජනියා විජ්ජනිති එවං වුත්තෙන සකලදෙසෙනා එතුහි චුළුකාහි සුත්තාපරිවාරො; රළො නාමෙස දුභි

මොහොති යොධරපො අලඛිකාරරපොති තත් යොධරපො මතු
 රසායනසානොහොති නාතිමහා විනානං තිණණං වා ජනානං
 ගණනානමණො—අලඛිකාරරපො මහා හොති දීඝතො ව දීඝො
 පුච්ඡලො ව පුච්ඡලො තත් ජනනානකො වාලවිජනිතානකො නාල
 වණ්ටගානකොති එවං අභිවා දස වා සුබෙනොව යාතුං වා නිසීදි
 තුං වා නිපජ්ජිතුං වා සංකොනාති අසමපි අලඛිකාරරපොයොව
 යො සබ්බො සචකකපජ්ජනානකො රජතපරිකතො අහොසි
 වලිවා පකතිසා සෙනවණ්ණොව පසාධනාමපි නාසං රජතමසං අහොසි
 රජමයොපි රජනා පණ්ලිසු පකතිතො පහොදලඛිපි රජතපරිකත
 තා—බ්‍රාහ්මණොපි සොභවන්තී නිවාසොත්වා සෙනංයෙව උත්තරාස
 ඩහං අකාසී සෙනවිලෙපනං විලිමපි සෙනං මාලං පිලනී දසසු අබ්‍ර
 ලිසු අබ්‍රලිමුද්දිකා කණ්ණසු කුණ්ඩලාදීනිති එවමාදිඅලඛිකාරො
 රජතමයොව අහොසි පරිවාරබ්‍රාහ්මණොපිසං දසසගසංමතතා
 කප්ඵෙව සෙනවන්තිලෙපනමාලාලඛිකාරා අහෙසුං තෙන වුත්තං
 සබ්බසෙනෙන වලභීරුභිනාති. **සාවන්තීයා නිසාතිති** සො කීර
 ඡනනං ඡනනං මාසානං එකවාරං නගරං පදකිණිකා කරොති
 ඉතො එතතකෙති දිවසෙති නගරං පදකිණිකා කරසානිති පුරෙ
 තරමෙව සොසනා කසිරිති තං සුත්වා යෙ නගරතො න පකක
 නතා තෙ න පකකමනති යෙ පකකනතා තෙපි පුඤ්ඤවතො
 සිරිසමපනති පසසිසාමාති ආගවජනති යං දිවසං බ්‍රාහ්මණො නග
 රං අනුපට්ඨති * නද පාතොව නගරවිමිසො සංග්‍රහේත්වා වාලිකා +
 ඔකිරිත්වා ලාජපවමෙති පුරෙඵති අභිපසකිරිත්වා පුණ්ණසංඝං යථෙ
 න්වා කදලියො ව ධර්මෙව උසාසෙත්වා සකලනගරං ධුමිතවාසිතං
 කරොනති බ්‍රාහ්මණො පාතොව සීයං නගායිත්වා පුරෙහතතං භුජි
 ත්වා වුත්තනායෙනෙව සෙනවන්තීදිති අනානාං අලඛිකාරිත්වා පාසා
 ද ඔරුයා රථං අභිරුහති අථ නං තෙ බ්‍රාහ්මණා සබ්බසෙනවන්ති
 විලෙපනමාලාලඛිකාරා සෙනවිජනනාති ගහොත්වා පරිවාරෙනති
 තතො මහාජනසං යනුභිපානන්තං පඨමංයෙව තරුණදරකා
 නං එලාඵලාති විකිරනති තදනනගරං මාසකාති තදනනගරං
 කහාපණෙපි විකිරනති මහාජනො සතතිපතති උකකුටියො මෙව
 වෙලකෙටිපා ව වත්තනති අථ බ්‍රාහ්මණො මඩනලිකසොවණිකාදි
 සුමඩනලාති වෙව සොවණියො ව කරොනෙනසු මහාසමපතතිසා
 නගරං අනුච්චරති පුඤ්ඤවතො මනුසා එකභුමකාදිපාසාදෙ

* අනුච්චරති, + වාලිකාය

ආරැය සුකපතනසදිසානි වානපානකවාටානි විවරිතා ඔලො
කෙතනි බ්‍රාහ්මණෝපි අනන්තා යසසිරිසම්පන්නියා නගරං අරේකා
ස්වරතෙතා විය දකිණිවාරාහිමුබො හොති තෙන චුත්තං සාවතීයා
නියසාතිති-දිවාදිවසානි දිවසස්ස පි දිවා; මස්සිණ්හකාලෙති අරේකා.
සිලොතිකං පරිබාජකනා පිලොතිකානි එවං ඉතිලිඛතවො
භාරමසෙන ලඛනාමං පරිබාජකං; සො කීර පරිබාජකො දහ
රො පඨව්වසෙ සීතො සුවණ්ණවණ්ණො බුඬුපඨානො පානොව
කථාගතස්ස ච මහාථෙරානච. උපඨානං කතා තිදණ්ඩකුණ්ඩි
කාදිපරිකාරං ආදය ජෙනවතා නිකම්මිතා නගරාහිමුබො පායා
සීතං එස දුරතොව ආගමිත්තං අරුස. එතදමොචානි අනුක්ක
මෙන සනාතිකං ආගතං සජානිතා එතං හතද කුතොත්ත භවං
වච්ඡායතො ආගමිත්ති නොදතං කිත්තෙතෙනො වචනං අවොච;
පණ්ණිනො මඤ්ඤානිති හදිං වච්ඡායතො සමණං ගොතමං පණ්ණි
තොති මඤ්ඤානි උද්ග්‍ර තොති අයමෙත්ව අරේකා; කොචාහමෙහානි
හො සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යත්තියං ජානෙන අහං කො
නාම-කො ච සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යත්තියං ජානියාමි
මිති කුතො වාහං සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යත්තියං
ජානියාමි කෙන කාරණෙන ජානියාමිති එවං සබ්බථාපි
අත්තනො අජානනභාවං දිපෙති. කොපි නුතාස්ස නාදිසො වානි
යො සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යත්තියං ජානෙය්‍ය සො පි නුත
දසපාරමියො පුරුත්වා සබ්බඤ්ඤානං පනෙහා නාදී බුඬො සො
යෙව හවෙය්‍ය, සිතෙරං වා හිමව්‍යනං වා පඨවිං වා ආකාසං වා
මෙතුකාමෙන * නප්පමාණොව දණ්ඩා වා රජ්ජු වා ලඞ්ඛ වට්ටති
සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාජානනෙනාපි තස්ස ඤාණස්ස සදිස
මෙව සබ්බඤ්ඤානඤාණං ලඞ්ඛ වට්ටතිති දිපෙති. ආදරවසෙන
පනෙත්ව ආමෙණ්ඩනං කතං-උදාරාසානි උත්තමාය; සෙඨාය.
කොචාහමෙහානි හො අහං සමණස්ස ගොතමස්ස පසංසනෙ
කො නාම; කො ච සමණං ගොතමං පසංසියාමිති කෙන කාර
ණෙන පසංසියාමි-සෙ ඤාණසංචාරානි සබ්බතුණානං උපරිවරෙති
සබ්බලොකපසුචෙති අත්තනො ආණ්ණෙව පසුචො න තස්ස
අඤ්ඤති පසංසනානිච්චං අර්ථ යථා හි මව්පකපුච්චං වා තීලුපලං
වා පදුමං වා ලොභිතවඤ්ඤානං වා අත්තනො වණ්ණගකසිරියා
පායාදිකමෙව සුගතිම න තස්ස ආගතත්තකෙති වණ්ණගකෙති

විලසත් සදෙස මිණිනිකා

ථොමනකිඳවං අත්ති යථා ව මණිරතනං වා චන්ද්‍රමණිලා වා
 අත්තනො ආලෝකෙනෙව ඔහාසති න තස්ස අඤ්ඤාන ඔහාසන
 කිඳවං අත්ති එවං සමණෝ ගොතමෝ සබ්බලොකපසඤ්ඤි
 අත්තනො ගුණෙන්ගෙව පසඤ්ඤා ථොමිනො සබ්බලොකස්ස සෙසිතං
 පාපිනො න තස්ස අඤ්ඤාන පසංසනකිඳවං අත්ති සසඤ්ඤාති
 සසඤ්ඤාතිපි පසඤ්ඤාසඤ්ඤා කෙ පන පසඤ්ඤා නාම රාජාපසෙත
 දිකොසලො කාසිකොසලවාසිකෙති පසඤ්ඤා බිම්බිසාමරා අක්කමගධ
 වාසිති වෙසාලිකා ලිච්ඡවි චජ්ජරභිවාසිති පසඤ්ඤා පාචෙය්‍යා
 මලලා කොසිතාරකා මලලා අඤ්ඤාදි තෙ තෙ ඔත්
 නියා තෙති තෙති පානපදෙති පසඤ්ඤා චංකිආදයො
 බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණගණෙනි අනාඨපි රුක්කාදයො උපාසකා
 උපාසකගණෙනි විශාඛාදයො උපාසකා අමොකසනාති උපා
 සිකාති සකුලුද්දසිආදයො පරිබ්බාජකා අමොකති පරිබ්බාජක
 තෙනති උපාලවණ්ණපේරිආදිකා මහාසාප්තා අනෙකෙති භික්ෂුතී
 සතෙති සාප්පුතනඤ්ඤාදයො මහාමොකා අමොකසනෙති භික්ෂුතී
 සතකාදයො දෙවා අමොකසනසංඝසිති දෙවෙත් මොග්ගමාදයො
 බ්‍රහ්මානො අමොකසනසංඝසිති බ්‍රහ්මා පසඤ්ඤා මහාසමබ්බපි දස
 බ්‍රහ්මා ථොමෙනති වණ්ණනති පසඤ්ඤාති හං පසඤ්ඤාසඤ්ඤාති
 වුවෙති—අත්තිසකති අත්තිසකං, අත්තිසක පරිබ්බාජකො අත්ත
 නා දිඨ්ඨාරණං දාමනාමොනො සංඝස්ස එවි මො කුසලො නාගවත්
 කොති ආදිවාහ-වාහ නාග-නිකොති නාගවනනිවාසිකො;
 අනුගතිතසිප්පො පුරිසො පරොනො ජන උගතිතසිප්පො පුරිසො
 නාගවනිකොති ආගතො—මහනාති මහනාති මහනාති මහනාති;
 ඤ්ඤාචලථෙ ඤ්ඤාන අනකනනා නාතිති අඤ්ඤා. මහනා
 සංඝකිනෙති ආදිසු පණ්ණිනෙති පණ්ණිනෙති සමනා ගතෙ;
 නිපුණෙති සමනා; සුමුමුඛිනොති සුමුමුඛිනොති පටි
 විජ්ඣනසමනෙ; කතපරපසමාදෙති විජ්ඣනපරපසමාදෙති වෙව
 පරෙති සතිං කතවාදපරිපසෙ; පාලමෙය්‍යරුමෙති වාලිමෙති
 ධනුගාගසදිසෙ; මොග්ගමො මහෙස්ස මරගතිති වාලිමෙති මිස
 වාලිසුමුඛාතිපි පරෙසං දිඨ්ඨතොන අත්තනො පඤ්ඤානෙන
 භික්ෂුතො විස මරගතිති අඤ්ඤා; සඤ්ඤා අගිසංකමොනාතිති
 දුපදමි නිපදමි මහපසදමි පඤ්ඤා කමොනති, මාදං ආරො
 පෙසාමාති දෙසං ආරොපෙසාම, න මෙව සංඝං ගොතමං

අඤ්ඤාං පුච්ඡන්තිති කසලා න පුච්ඡන්ති හගවා කීරපරිසමජේති
 ධම්මං දෙසෙන්නො පරිසාය අජ්ඣාසයං ඔලොකෙති නතො පසාදි
 ඉමෙ ධන්තියපණ්ඩිතා ගුද්දාං රහස්සං පඤ්ඤාං ඔවච්චිකසාරං කන්තා
 ආගතාති සො තෙහි අපුපොසෙව එවරුපෙ පඤ්ඤාන පුච්ඡය්‍ය
 එතතකා දොසා විසාජ්ජනෙ එතතකා අතෙ පදෙ අකඛ්ඤෙ එතත
 කාති ඉමෙ පඤ්ඤාන පුච්ඡන්නො එවං පුච්ඡය්‍ය විසාජ්ජන්නොඑවං
 විසාජ්ජය්‍යාති ඉති ඔවච්චිකසාරං කන්තා ආතිතෙ පඤ්ඤාන පඨෙව
 ධම්මකථාය අනතරෙ පකඛිපිතා විධිංසෙති ධන්තියපණ්ඩිතා
 සෙසෙය්‍යා වත නො යෙ මයං ඉමෙ පඤ්ඤාන න පුච්ඡන්ත සථෙ හි මයං
 පුච්ඡය්‍යාම අප්පත්තේව නො කන්තා සමකො ගොතමො ඛිපෙය්‍යාති
 අනතචනා භවන්ති අපි ව බුඩ්ධා නාම ධම්මං දෙසෙන්නා පරිසං
 මෙත්තාය එරන්ති මෙත්තාඵරණෙන දසබලෙ මහාජනස්ස චිත්තං
 පසිදති බුඩ්ධා ව නාම රුපගප්පත්තාව ගොන්ති දස්සනාසම්පන්නා
 මධුරස්සරා මුද්දල්ලා සුඵ්ප්පිතදන්තාවරණා අමතෙන හදයං
 සිවන්නා විස ධම්මං කප්ථන්ති තත්ත තෙසං මෙත්තාඵරණෙන
 පසන්නාචිත්තානං එවං හොති එවරුපං අවෙජ්ඣකථං අමොඝකථං
 නිය්‍යාණීකකථං කප්ථෙන්නා හගවතා සභිං න සකස්සාම පඨවි
 තීකාගං ගණ්හිතුන්ති අනතතො අනතතො පසන්නාභාවෙනෙව න
 පුච්ඡන්ති. අඤ්ඤාදසුති එකංසෙන; සාමකා සම්පජ්ජන්තිති
 සරණාගමනවසෙන සාවකා හොන්ති; නදනුගාරං බුග්ගමජිස
 පජිසොසානන්ති මහබුතමචරියස්ස පරියොසානභූතං අරහත්ත
 ඵලං නදන්තාය හි තෙ පබ්බජන්ති; මහං වන * හො අනස්සාමාති
 හො සථෙ මයං න උපසංකමෙය්‍යාම ඉමිනා ථොකෙන අනුපසඤ්ඤා
 මනමත්තෙන අපඤ්ඤාසංගමත්තෙනෙව නස්ස භවෙය්‍යාම උප
 සඤ්ඤාමනමත්තකෙන පනමිත න නස්සාති අපො; දුරියපදං
 පුරිමසස්සව වෙවචං. අස්සමානාම සමානාති ආදිසු පාපානං
 අසමිතතා අස්සමණා අබාතිතතා ව පන අබ්බානමණ්ණව කිලෙ
 සාරිතං අහත්තතා අහරහන්නොසෙව සමානාති අපො; උද්දානං
 උද්දානිති උද්දාරං උද්දාරි; සථාති යං තෙලං මානං ගහෙතුං න
 සකෙකාති විසාජ්ජිතා ගව්‍යති නං අවසෙසකොති චූළවති යච ජලං
 තලාකං ගහෙතුං න සකෙකාති අසොසාන්තරිතා ගව්‍යති නං ඔසොති
 චූළවති එවමෙවං යං පිති වං වචනං හදයං ගහෙතුං න සකෙකාති
 අතිකං හුතා අනෙතා අසංසිතිතා බති නිකඛමති නං උද්දානන්ති

* මයංවත

ප්‍රීතියේ එවරු පං පිනිමයවමනං නිවර්ණරසිති අනේ. භාණ්ඩ
 සද්දෙපමොති හත්පදං උපමා අස්ස ධම්මස්සාති හත්පදෙපමො
 සො න එත්තාවතා විභාරෙන පරිපුරො හොතිති දෙස්සෙති.
 නාමවනිකොති උග්ගතිතහත්තිසිප්පො හත්වහවාරිකො; අථ කුසලො
 කුසලොති න වුතො? පරතො යො හොති කුසලොති විභාග
 දස්සනස්මිං යො හි කොපි පටිසති යො පන කුසලො හොති යො
 තෙව තාව නිසං ගච්ඡති නස්මා ඉධ කුසලොති අවතො පරතො
 වුතො—මාමනිකාති රස්සා ආයාමතොපි න දීඝා මහාකුච්ඡිහත්ති
 නියො; උච්චා ච නිසෙවිතනති සත්තභිරතනුකොධෙ වටරුකකා
 දීතං බ්බපදෙසෙ සංසිත්ථානං; උච්චා කාලාපිකාති උච්චා ච යසී
 සදිසපාදු හුත්වා කාලාරිකා ච දන්තානං කලාරතාය; තාසං කිර
 එකො දන්තො උතතතො හොති එකො ඔනතො උගොපි ච විරලා
 හොන්ති න ආසගතා—උච්චා ච දගෙනති ආරජ්ඣානීති සත්තභි
 රතනුබ්බෙධෙ වටරුකකාදීතං බ්බපදෙසෙ ඵරසුනා පහට්ඨානං විස
 ද්දාහි ජිත්තථානං. උච්චා කණ්ණරුකා නාමාති උච්චා ච යසීසදිස
 පාදු හුත්වා කණ්ණරුකා ච දන්තානං කණ්ණරුතාය; තාසං කිර මකුල
 ද්දාහි හොන්ති තස්මා කණ්ණරුකා ප්‍රීවිවන්ති. සො නිසං ගච්ඡතිති
 යො නාගවතිකො යස්ස වතාහං නාගස්ස අනුපදං ආගතො අයංච
 යො අයමෙව සො න අඤ්ඤා යං හි අහං පඨමං පදං දිස්වා වාම
 නිකානං පදං ගට්ඨස්සතිති නිසං න ගතො යමපි තතො ඔරහාගෙ
 දිස්වා කාලාරිකානං හට්ඨස්සතිති කණ්ණරුකානං හට්ඨස්සතිති නිසං
 න ගතො සබ්බන්තං ඉමස්සෙව මහාගඤ්ඤො පදන්ති මහාගඤ්ඤො
 දිස්වාච නිසං ගච්ඡති. එවමෙව බොති එත්ථ ඉදං ඔපමමසංසන්දනං
 නාගවනං විස හි ආදිතො පඨාය යාවනිවරණප්පහානං ධම්ම
 දෙසනා ථෙදිතබ්බා; කුසලො නාගවතිකො විස යොගාවචරො
 මහානාගො විස යමොසලුබ්බො මහන්තං හත්තිපදං විස ඤ්ඤානාභිඤ්ඤා
 නාගවතිකස්ස තත්ථ හත්තිපදං දිස්වාපි වාමනිකානං පදං හට්ඨස්සති
 කාලාරිකානං කණ්ණරුකානං පදං හට්ඨස්සතිති අනිඤ්ඤතභාවො විස
 යොගිතො ඉමා ඤ්ඤානාභිඤ්ඤා නාම බාහිරපරිබ්බාජකානමපි සන්තීති
 අනිඤ්ඤතභාවො නාගවතිකස්ස තත්ථ මයා දිඨං පදං ඉමස්සෙව
 මහාගඤ්ඤො න අඤ්ඤාස්සාති මහාගඤ්ඤො දිස්වා නිඨාගමනං විස
 අරිසසාවකස්ස අරහත්තං පත්තාව නිඨාගමනං ඉදව ඔපමමසංසන්දනං
 මත්තෙ ධම්මාපි කාතුං වට්ටති ඉමසමිථි ධාතෙ වට්ටනියෙව—
 අනුකකවාගතං පන තං පාළිපදං ගහෙත්වා ඉධෙව තතං. තත්ථ

ඉබාහි දේශප්‍රේමය නිපාතන; ස්වායං කන්ති ලොකං උපාදය වුමහි ස්ථාන= “ඉධ තථාගතො ලොකෙ උපායුජති”හි. කන්ති ඝාසනං ස්ථාන. “ඉධෙව භික්කුවෙ සමණො ඉධ දුතියො සමණො”හි. කන්ති ඔක්කාසං ස්ථාන=

“ඉධෙව නිඛිමානස්ස දෙවභූතස්ස මෙ සතො
සුතරාසු ව මෙ ලඬො එවං ජානාති මාරිසා”හි.

කන්ති පදපුරුණමතතමෙව—ස්ථාන. “ඉධාහං භික්කුවෙ භූතනාමි අංසං පචාරිතො”හි ඉධ පන ලොකං උපාදය වුතතාති වෙදිතනොබ්බා. ඉදං වුංතං හොති බ්‍රාහ්මණ ඉමස්මිං ලොකෙ කථාගතො උපායුජති අරහං—පෙ—බ්‍රහ්මා භගවා—තත් තථාගත සංද්‍රෝශ්ටිකයා අරහන්ති ආදයො විසුඛිමග්ග විජාරිතා. ලොකෙ උපායුජති එව පන ලොකොති ඔක්කාසලොකො සත්ත ලොකො සම්බාරලොකොති නිවිමො ඉධ පන සත්තලොකො අධිපතිමයං. සත්තලොකෙ උපායුජමානොපි තථාගතො න මෙවෙලොකෙ න භුතලොකෙ මහසාසලොකෙව උපායුජති මහසාසලොකෙ නිධං අඤ්ඤාමිං චිත්තවාමෙ ඉමස්මිංකෙසුච චිත්තවාමෙ මහාපි න සබ්බාසංගපු පුරුෂිභාස දිසාස කප්ඛිග්ගං නාම නිගමො චාසාපරත මහාසාලාතකො පරං පච්චන්තිමා ජනපද ඔරතො මණ්ඩ පුරුෂිභ්දාකිණාස දිසාස සලලවති නාම නදී තතො පරං පච්චන්තිමා ජනපද ඔරතො මණ්ඩ දක්ඛිණාස දිසාස සෙත කණ්ණිකා නාම නිගමො තතො පරං පච්චන්තිමා ජනපද ඔරතො මණ්ඩ පච්චිභාස දිසාස පුංගං නාම බ්‍රාහ්මණොමො තතො පරං පච්චන්තිමා ජනපද ඔරතො මණ්ඩ උත්තරාස දිසාස උසි ඔජො නාම පක්කංගා තතො පරං පච්චන්තිමා ජනපද ඔරතො මණ්ඩානි එවං පරිදර්ශන ආස මතො නියොජනසංග විජාරිතො අධිකරිය සොජනසංග පරිචක්කපතො තවසොජනසංග මණ්ඩලදෙසෙ උපායුජති න සෙවලම තථාගතො පෙළුබ්බුධා අග්ගසාවකා අසිති මහාමාරා බුඞ්චාතා බුඞ්චිතා චිත්තවාග්ගරාජා අඤ්ඤා ව සාරපපාතො බ්‍රාහ්මණගතපතිකා එතෙව උපායුජන්ති—තත් තථා ගතො සුජායාස දිනනමුප්පාසමොපානතො යාවඅරහත්ත මංගො නාම උපායුජති නාම අරහත්තථෙල උපායුජනො නාම මහා කීර්තිමණ්ණොපා යාවඅරහත්තමංගො තුස්සගවනතො වා යාව අරහත්තමංගො දිප්ඛික-පාදුලුතො වා යාවඅරහත්තමංගො නාම

උපපජ්ජති නාම අරහත්තඵලෙ උප්පන්නා නාම ඉධ සබ්බපථමං
 උප්පන්නතාමං සක්කාස උපපජ්ජතිති වුත්තං. තවාගොනා ලොකෙ
 උප්පන්නා හොතිති අයං නි එථි අප්පා. සො ඉමං ලොකානති
 සො හගවා ඉමං ලොකං; ඉද්දති වත්තබ්බං නිදසෙය්ති සද්දෙවකන්ති
 සහ දෙවෙති සද්දවකං; එවං සහ මාරුත සම්මාපකං; සහ බ්‍රහ්මා
 සම්මතමං; සහ සමණ්ණාහමණෙති සසසමණ්ණාහමණී; පජා
 තත්තා පජා තං සජ්; සහ දෙවමනුසෙය්ති සද්දෙවමනුසං, තත්
 සද්දෙවකවචනෙන පමකාමාවචරදෙවගහණං වෙදිතං. උප්පාදා
 වචනෙන ජිහං කාමාවචරදෙවගහණං සුත්තමාචරදෙවගහණං
 බ්‍රහ්මකාමිකාදිබ්‍රහ්මගහණං සසමණ්ණාහමණීචරදෙවගහණං සාස
 නස්ස පච්චත්ථිකපච්චාදිවත්තසමණ්ණාහමණිගහණං සමිත්තපාප
 බාහිකපාපසමණ්ණාහමණිගහණම පජාචරනෙන සත්තලොක
 ගහණං සද්දෙවමනුසසචරනෙන සමමුත්තෙ වද්ධමෙසසද්දෙව
 ගහණං එවමෙත්ති තිති පදෙති ඕකාසලොකො සං සත්තලොකො
 මිති පජාවසෙන සත්තලොකොව ගතිමොති මෙදි නිමො—අප
 රො නයො සද්දෙවකගහණෙන අරුපාවචරලොකො ගතිමො ස
 රකගහණෙන ජි කාමාවචරදෙවලොකො සබ්‍රහ්මකගහණෙන
 රුපිබ්‍රහ්මලොකො සසමණ්ණාහමණීචරගහණෙන උතුරුස
 වසෙන සමමුත්තෙදෙවෙති වා සහ මනුසසලොකො අවසෙසසබ්බ
 සද්ධනලොකො වා—අපි වෙත්ති සද්දෙවකවචරනෙන ලොකසමුත්තෙ
 නා සබ්බස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකාහාවගහණෙන යයං අගොති
 මාරු මහානුභාවො ජිකාමාවචරිස්සරො පසචගා නිං යොසි
 එතෙන සච්ඡිකතොති? තෙසං විමතිං විධිමොනො සමෙරසාගා
 ආහ යෙසං පන අහොසි බ්‍රහ්මා මහානුභාවො එය යොසි යොසි
 වක්කවාළගහස්ස ආලොකං එරති මිති—පෙ අයං දුඛං දුඛං දුඛං සු
 වක්කවාළගහස්ස ආලොකං එරති අනුත්තරං සායං සෙවනා
 සුඛං පටිසංවෙදෙති නිං යොසි සච්ඡිකතොති? නො යොසි යොසි
 මනෙනා සුඛාමකන්ති ආහ තෙනා යෙ එවං මනෙනා යොසි යොසි
 බ්‍රහ්මණා සාසනස්ස පටිසංවිකා නිං යොසි සච්ඡිකතොති නො
 විමතිං වාචෙතොනා සසමණ්ණාහමණී පටිසංවිකා අත. එවං උප්පාදි
 කකානා සච්ඡිකතතාමං පකාසෙය්ති ඵ සමමුත්තෙවග් අවසෙ
 සෙව මනුසෙය් උපාදිස් උක්කසප්පිච්ඡෙදවසෙන මෙසද්ධනලො
 කස්ස සච්ඡිකතතාමං පකාසෙය්ති සද්දෙවමනුසන්ති ආහ
 අයමෙත්ති හවානුක්කමො. මොග්ගො පටිසංවිකා සද්දෙවකන්ති
 දෙවතාති සඬං අවසෙසලොකං එවං සමාරකන්ති මාරොනා සඬං
 අවසෙසලොකං සබ්‍රහ්මකන්ති බ්‍රහ්මෙති සඬං අවසෙසලොකං

එවං සබ්බෙපි තිහවුපගෙ සතොත තිහාකාරෙති තිසු පදෙසු පක්ඛිටිත්වා පුන චිති පදෙති පරියාදියෙනො සසාමණ්ඩාහමණිං පජං සදෙවමචුසානති ආහ එවං පච්චිපදෙති නොත තෙනාකාරෙන තෙධාතුකමෙව පරියාදිණ්ණනනි—සසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකාමා පච්චෙදෙතිති සයනති සාමං අපරනෙයො හුමා අභිඤ්ඤාති අභිඤ්ඤාය අධිකොත ඤාණෙන ඤාතීති අනො. සච්ඡිකාමාති පච්චිකාං කාමා; එතෙන අනුමානාදිපටිකෙබ්බො කතො හොති. පච්චෙදෙතිති බොධෙති ඤාපෙති පසායෙති; යො ධම්මං දෙසෙති ආදි—පෙ—පටිසොසානකල්‍යාණනති යො හගවා සතොත සු කාරුඤ්ඤානං පටිපච්ච භිත්වා අනුතතරං චිත්තසුඛං ධම්මං දෙසෙති නව බො අපං වා බහුං වා දෙසෙතො ආදිකල්‍යාණාදිපස කාරමෙව දෙසෙති ආදිමහිපි කල්‍යාණං හදදකං අනවඤ්ඤමෙව කාමා දෙසෙති මජ්ඣිම—පරියොසානෙපි කල්‍යාණං හදදකං අනවඤ්ඤමෙව කාමා දෙසෙතිති වුත්තං හොති; තස්ම අනි දෙසනාය ආදිමජ්ඣපරියොසානං අනි සායනස්ස දෙසනාය නාව චතුපදිකායපි ගාථාය පඨමපාදෙ ආදි නාම තතො මෙ මජ්ඣං නාම අනෙත එකො පරියොසානං නාම. එකානුසංහිකස්ස සුත්තස්ස නිදනං ආදි ඉදමමොචාති පරියොසානං උභිනාමනතරා මජ්ඣං. අනෙකානුසංහිකස්ස සුත්තස්ස පඨමා නු සංහි ආදි අනෙත අනුසංහි පරියොසානං මජ්ඣං එකො වා මෙ වා බහු වා මජ්ඣමෙව. සායනස්ස පන සීලසමාධි පිපසානා ආදිනාම. වුත්තමපි චෙතා”කො එදි කුසලානං ධම්මානං සීලම සුච්ඡුධං දිඨ්ථ උජ්ජකා”ති. “අනි භික්ඛවෙ මජ්ඣමා පටිපදා නාමගතෙන අභිඤ්ඤා”ති එවං වුත්තො පන අරියමගො මජ්ඣං නාම. එලමෙව නිබ්බානම පරියොසානං නාම. “තස්මා නිහ නිං බ්‍රාහ්මණි බ්‍රහ්මචරියං එතං පාරං එතං පරියොසාන”නති එස්ම එලං පරියොසානනති වුත්තං. “නිබ්බානොගධං හි ආවුසො විසාබ්බ බ්‍රහ්මචරියං වුසානි නාබ්‍රාහ්මණස්සානං නිබ්බානපරියොසාන”නති එස්ම නිබ්බානං පරියොසානං වුත්තං. ඉධ දෙසනාය ආදිමජ්ඣපරියොසානං අධිප්පෙතං. හගවා හි ධම්මං දෙසෙතො ආදිමහි සීලං දසෙසන්වා මජ්ඣං මගො පරියොසානො නිබ්බානං දසෙසන්ති. තෙන වුත්තං යො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං—පෙ—පරියොසානකල්‍යාණනති තස්මා අඤ්ඤාසුචි ධම්මකමිකො

ආදිමහි සීලං දසෙසන් මජ්ඣං මගො වහාපසෙ
පරියොසානමහි නිබ්බානං එසා කමිකසන්තිති.

සායං සබ්බජනානි යස්ස හි යාගුහතනුභිප්පරියාදිවණ්ණ
 නා නිග්ගිතා දෙසනා භොති න සො සායං දෙසෙති භගවා
 පන නථාරූපං දෙසනං පහාය චතුසතිපසානාදීනිග්ගිතං දෙස
 නං දෙසෙති තත්ථා සායං දෙසෙති චුළුචිති. යස්ස පන දෙස්නා
 එකබ්බජනාදියුක්තා වා සබ්බජනොපාසිකාස්නා වා සබ්බවිසුභි
 සබ්බජනානිග්ගිතාස්නා වා තස්ස දමිලෙහිරාතයචනාදිලිඝ්ඤානාං
 භාසා විස බ්බජනපාරිප්පරියා අභාවතො අබ්බජනා නාම දෙසනා
 භොති භගවා පන=

“සිව්ලධනිතව දීඝරස්සං ගරුකලහුකච නිග්ගිතං
 සමබ්බං චුළුචිතං චුළුචිතං දසධා බ්බජනමුඛියා පභෙදො”ති.

එවං චුළුචිතං දසධා බ්බජනං අමකෙතො පරිපුණ්ණබ්බජන
 මෙවකතො ධම්මං දෙසෙති තස්මා යබ්බජනං දෙසෙති චුළුචිතං.
 කෙටිලපටිපුණ්ණානි එව කෙටිලානි සකලාධිච්චනං. පරිපු
 ණ්ණානි අනුනාසිකච්චනං; ඉදං චුළුචිතං භොති සකලපරිපුණ්ණ
 මෙව දෙසෙති එකදෙසනාපි අපරිපුණ්ණා නරිති. පටිපුණ්ණානි නිරු
 පකම්මෙයං; යො හි ඉමං ධම්මදෙසනං නිසාය ලාභං වා සකකාරං
 වා ලභිසාමිති දෙසෙති තස්ස අපරිපුඤා දෙසනා භොති භගවා
 ලොකාමිසනිරපෙකො නිතථරණෙන මෙතනාභාවනාය මුද්දහද
 යො උලුච්චනාභාවයානිග්ගිතෙන විතොන දෙසෙති තස්මා
 පරිපුඤා දෙසෙති චුළුචිතං. බුහුමුඛියං පකාසෙති එව බුහු
 මුඛියනි සිකුණානායසබ්බතං සකලසාසනං තස්මා බුහුමුඛි
 යං පකාසෙති යො ධම්මං දෙසෙති ආදිකලාණං—පෙ—පරි
 පුඤා එවං දෙසෙතොච සිකුණානායසබ්බතං සකලසාසන
 බුහුමුඛියං පකාසෙති එවමෙත් අයො දඬුබෙබ්බ-බුහුමුඛිය
 නි සෙසිමෙන බුහුමුඛුතං මරියං බුහුමුඛුතානං වා බුඩ්ධිනං
 මරියනි චුළුචිතං භොති. තං බුහුමුඛිනං තං චුළුචිතපකාරසමපදං
 ධම්මං; සුභාති ගනපති වාති කත්ථා පඨමං ගහපති. නිද්දසති නි
 ගතමානතා උසුනනතා ව යෙච්ඡයෙන හි බන්ධසකුලතො
 පබ්බජිතා ජාති. නිසාය මානං කරොති බුහුමුඛකුලා පබ්බ
 ජිතා මනො නිසාය මානං කරොති ගිහජිවකුලා පබ්බ
 ජිතා අතොතො විජාතිතාය පනිසාතුං න සකෙකානි ගහපති
 දරකා පන කමෙති සෙදං මුච්ඡෙතොති විජිතා ලොණං පුළුච්ච
 මානාය භුමිං කසිති නිතිතදස්සා භොති තෙ පබ්බජිතා මානං
 වා දස්සං වා අකතා සථාබලං බුඩ්ධිච්චනං උග්ගහෙත්ථා විපස්සනාය
 කමමං කරොතො සකෙකානි අරහත්ත පනිසාතුං භාගෙතිව

පළාය මහා ආබාධිතයෙකු වන අයුතු එව් අයුතු ප්‍රවේශයට හෝ විස
තියා ගෙන, අපරාධයකට එක්වී, පළාය මහා; හිඬුනං සිකුනං
සාප්තසමාප්තයන්හි යා හිඬුනං අධිපතිවරයෙකුගේ සිකුනං නම
යන් වෙතෙ සහ ජීවනේ එකජවීම, සහගවුනුනො, ගොනේ
නං හගවනං පසුකුනුනං සිකුනං පදනම්කරනං සාප්තව වන් සිකුන
නාවෙන සමාපතනාහි හිඬුනං සිකුනං සාප්තව මාපතනා සිකුනං
පරිපූර්ණතො සාප්තව අවිනිශ්චයතො හුනං තද්වං උපය
නොති අපො.

පාණානිපාතං පනායාහි ආදිපු පණානිපාතකර්ම ගොඩ
විනාශය එව්; පනායාහි දුමං පාණානිපාතවෙනාසංඛ්‍යාත
දුසස්සියං පපතිනා; පවිට්ටනො ගොනේ විපරිතකාලතො
පළාය තනො දුසස්සියතො ඔරතො වරතොව ගොනේ; නිතින
අපරාධ නිවිතයෙකුට පරිපූර්ණයක් දණ්ඩ වා සන් වා
ආදිය අවනතතො නිකුත්කරදණ්ඩ වෙව නිකුත්කරදණ්ඩ
වාහි අපො; එන් ව ගවෙනා දණ්ඩ සංඛ්‍යාව අපරාධ උපක
රණ සංඛ්‍යාතං විනිශ්චයනාපතො සන්තති වෙදිනං යං පන
හිඬු කතකරදණ්ඩ වා දනනාහි වාසි වා පිප්පලං වා
ගගෙනා විවරනා න තං පරිපූර්ණයක් තසො නිතිනදණ්ඩ
නිතිනසන්ති තථව සතිං ගවනති: ලංකා පාප්වර්ණන
ලකුණය ලජ්ජා සමනතාගතො දසාපතොහි දයං ගෙන
විතතං ආපතො; සංඛ්‍යාව දණ්ඩනාහි සංඛ්‍යා
ණහුතෙ හිතෙන අනුකම්පකතාය දයාපතනාය සංඛ්‍යා
පාණහුතං හිතවිතකොහි අපො; මාර්ගා දුරියති පාල
නි; දිනනමෙව ආදියති දිනනාදුරි; විතනනපි දිනනමෙව
පවිකුම්බති දිනනපාපිති ගෙනෙති මෙතො න මෙතො
අපොතො; අපොතොමෙව සුද්දාහන; අනානාහි අතතො
වෙන; අපොතො සුචිතං අතතොවං කනා විහරන්ති දුතං
ගොති. අනුගමවරියනති අපසම්මරිය; බුතං සෙවං ආපා
වරනති මුහුණ්; ආපාමාරිති අනුගමවරියතො දුරාමාරි;
මෙපුනා රාගපරිපූර්ණවසන සද්ධතො මෙපුනාකාලී ලඛ
වොනාමෙති පතිතවිතකො මෙපුනොති සංඛ්‍යාතාපාදිමා:
ගාමං මොති ගාමවාසිනං ධර්මා; සද්ධං පදනති සද්ධවාදී;
සද්ධන සද්ධං සද්ධති සද්ධති සද්ධසංඛ්‍යා; න අනතරතො
බුතං වැනිති අපො. ගොති සුරියො කදවි බුතං වදනි කදවි

සච්චං තස්ස මුතාවාදෙන අනන්තරතතා සච්චං සච්චෙන න සිච්චි යති තස්වා න සො සච්චසකො අයං පන න තාදිසො ජිවිත හෙතුපි මුසා අවතා සච්චෙන සච්චං සන්දහති යෙවාති සච්චසකො. ඓද්ධොති වීරො; සිතකපොති අපො. එකො පුග්ගලො හලිඤ්ඤා රාගො විය පුසරාසිමිති නිබ්බානාසුඤ්ඤා විය අයසවිඤ්ඤා යපිතකුමනණධම්මෙන න සිතකපො හොති එකො පාසානලොඛා විය ඉන්ද්‍රියලොචිය ව සිතකපො හොති අසිනා සිසෙ ඡෙය්‍යනොපි වෙකථා න කපෙති අයංචුළුචති ඓද්ධො; සච්චසිකොති පතති යාසිතබ්බකො සඬාසිකොති. අපො... එකච්චො හි පුග්ගලො න සඬාසිකො හොති ඉදං කෙන වුත්තං අසුකෙනාති වුත්තෙ මාතස්ස වචනං සද්දහථාති වත්තබ්බතං ආපජ්ජති එකො පච්චයිකො හොති ඉදං කෙන වුත්තං අසුකෙනාති වුත්තෙ යදි තෙන වුත්තං ඉදමෙව පමාණං ඉදං න පටිකඛිපිතබ්බං එවමෙව ඉදන්ති වත්තබ්බතං ආපජ්ජති. අසංචුළුචති සච්චසිකො; අභිසංචාදකො ලොකස්සාති තාය සච්චවාදී තාය ලොකං න විසංචාදෙතිති අපො.

ඉමෙසං හෙදසාති සෙසං ඉතොති වුත්තානං සන්තිකෙ සුතං තෙසං හෙදස; ගිනිනානං සකිනානි මිනනං මිත්තානං වා සමානුපජ්ඣායකාදීනං වා කෙනවිදෙව කාරණෙන භික්ෂානං එකමෙකං උපසම්බම්බිතා තුම්භාකං ඊදිසෙ ඤලෙ ජාතානං එවං බහුසුත්තානං ඉදං න යුත්තන්ති ආදීනිවත්තා සකිනානං කත්තා; අනුසංදනාති සකිනානුපාදනා වෙ ජනෙ සමග්ගෙ දිස්වා තුම්භාකං එවරුපෙ ඤලෙ ජාතානං එවරුපෙති ගුණෙහි සමන්තා ගතානං අනුච්ඡිකමෙනති ආදීනි වත්තා දල්භිකමෙව කත්තාති අපො; සමග්ගෙ ආරාමො අස්සාති සමග්ගාරාමො; යථා සමග්ගා නත්ති තථා වසිතුමිති න ඉච්ඡතිති අපො. සමග්ගාරාමොතිපි පාළි අය මෙවපො. සමග්ගරතොති සමග්ගෙසු රතො තෙ පභාය අඤ්ඤානුගතානුමිති න ඉච්ඡතිති අපො; සමග්ගෙ දිස්වාපි සුත්වාපි නාදන්ති සමග්ගනදි; සමග්ගකරණං වාමං භාසිනාති යාසාවාසා සතෙත සමග්ගෙයෙව කරොති නං සාමග්ගගුණපරිදීපකමෙව වාමං භාසති න ඉතරන්ති; නෙලාති එලං වුළුචති දෙසො නාසසා එලන්ති නෙලාතිදොසාති අපො; නෙලිඛිතාසෙනපච්ඡාදෙති එථ වුත්තං සීලං විය. කණ්ණසුඛාති ව්‍යජනමධුරතාය කණ්ණානං සුඛා; සුචි විජ්ඣනං විය කණ්ණසුලං න ජනෙතිති අපො; අථ මධුරතාය සකලසරිතෙ කොපං අජනෙතො පෙමං ජනෙතිති පෙමනිසා; ගදයං ගච්ඡති අපටිගඤ්ඤාමානා සුබ්බෙන චිත්තං පටිසන්ති හද

යමිනමා; ගුණපරිපුණ්ණතාය පුරෙ හවාති පොරි; පුරෙ සංවඛිනාදී
 විස සුඛමාරාහිසි පොරි; පුරස්ස එසාහිසි පොරි; පුරස්ස එසාහි තහර
 වාසිනං කථාහි අපො; තතරවාසිනො හි සුත්තකථා නොනති. පිති
 මක්කං පිතාහි භාහි වහනං භාතාහි වදනති. එවරුපි කථා බහුතො
 ජනස්ස කතතා නොතිහි බහුජනස්සහා; කතතභාවෙනෙව බහු
 නො ජනස්ස මනාසං විතතවුහිකරාහි බහුජනම නාසා; කාල
 වදනිහි කාලවාදි; ව. තබබසුත්තකං කාලං සලලනෙබන්ධා වදනිහි
 අපො. භුතං තඤ්ඤං සභාවමෙව වදනිහි යුතවාදි; දිඬධම්මිකසම්ම
 රාසිකඅස්සසන්තිසසිතමෙව කන්ධා වදනිහි අපොවාදි; නවලොකු
 තතරධම්මත තතිසසිතං කන්ධා වදනිහි බුමමවාදි; සංවරපිනසපභාණ
 විනයසතතිසසිතං කන්ධා වදනිහි විනයවාදි; නිධානං වුච්චිති සස
 නොකාසො නිධානමස්ස අපොති නිධානවාදි; හදසෙ නිධෙතකසු
 තතං වාචං භාසිතාහි අපො. කාලොනාහි එවරුපි භාසමානොපි
 ව අභං නිධානවාදි වාචං භාසමිති න අකාලෙන භාසති සුත්ත
 කාලං පන අවෙකසිත්වාච භාසතිහි අපො. සාපදෙසනති සලපමං
 සකාරණනති අපො. පටිසංගතවතිනති පරිච්ඡේදං දසෙස්සන්ධා දසෙස්ස
 න්ධා සථාස්සා පරිච්ඡේදෙ පඤ්ඤාසති එවං භාසතිහි අපො. අසම්මානි
 නනති අනෙකෙහිපි නයෙහි විහජනෙනන පරිසාදකුං අසකකු
 ණෙය්සං අස්සපෙනනා; යං වා සො අස්සවාදී අස්සං වදනි තෙන
 අපොන සමගතිතත්තා අස්සංගිතං වාචං භාසති න අඤ්ඤං නික්ඛි
 පිත්වා අඤ්ඤං භාසතිහි වුත්තං හොති. බිජ්ජාමභුතාමභුතා
 රමෙහාහි මුලබ්ථං බකබ්ථං එලුබ්ථං අගබ්ථං බිජ්ජිප්පාහි පමවි
 ධස්ස බිජ්ජාමස්ස වෙව යස්ස කස්සවි නිලුහිණරුකබාදිකස්ස භුත
 ශාමස්ස ව සමාරමනා ඡේදනපවනාදිභාවෙන විකොපනා පටිවිර
 තොති අපො; එකභතතිකොහි පාතරාසභතතං සායමාසභතත
 නති වෙ භතතාහි තෙසු පාතරාසභතතං අනෙතා මද්ධනාහි
 කෙන පරිච්ඡේදනං ඉතරං මජ්ඣනතිකතො උඛං අනෙතා අරු
 ණෙන තසමා අනෙතා මජ්ඣනතිකෙ දසකකුහුං භුජමානොපි
 එකභතතිකො හොති තං සකොය වුත්තං එකභතතිකොහි; රතති
 හොජනං රතති තතො උපරතොහි රජ්ජුපරතො; අභිකතනෙන
 මජ්ඣනතිකෙ යාවසුරිසස්සමනා හොජනං විකාලහොජනං
 නාම තතො විරතතතා විරතො විකාලහොජනා; සාසනස්ස අන
 නුලොමතතා විසුකං පටාහිභුතං දස්සනනති විසුකදස්සනා; අත්තනා
 නව්ච න නව්චාපනාදිවසෙන නව්චම ගිතම වාදිතම අත්තමනො
 මසුරනව්චනාදිවසෙන පටිත්තනා නව්චාදිනං විසුකභුතං දස්ස

නමාහි නවවග්ගිනමාදිනවිසුකදසසනා; නවමාදිති හි අත්තනා පයොජෙත්තුං වා පරෙහි පයොජාපෙත්තුං වා පසුත්තානි පසිත්තුං වා තෙව භික්ඛුනං න භික්ඛුනිනං වට්ටනාහි. මාලාදිසු මාලාහි යං කිම් පුළුථං; ගැඩුනාහි යං කිම් ගකිජානං; විලෙසනාහි ඡවිරාගකරණං; තස්ස පිලකෙනෙතො ධාරෙති නාම උග්ගසානං පූරෙනෙතො මුණ්ණෙති නාම ගැඬවසෙන ඡවිරාගවසෙන ව සාදියෙනො විභුසෙති නාම. සානං වුවවති කාරණං; තස්මා යාය දුස්සිලාවෙනායාය නාති මාලාධාරණාදිති මහාජනො කරොති තතො පටිච්චරතොති අපේඨා. උවමාසසනං වුවවති පමාණානික්කනතං; මහාසසනං අකප්පිසස්සනං; තතො පටිච්චරතොති අපේඨා. ඡාහරුපනති සුවණ්ණං රජනනාති කභාපණො ලොභමාසකො ජත්තුමාසකො දුරුමාසකොති යෙ බවාහාරං ගව්ඡනති නස්ස උභයස්සාපි පටිගහණො පටිච්චරතො තෙව නං පටිගහණාහි න උගහතාපෙති න උපනික්කිතනං සාදියතීති අපේඨා. ආමකධකුඤ්ඤපටිගහණාහි සාලවීනියවගොඬුවකධකුචරකකුඤ්ඤකසඞ්ඛාතස්ස සකතවිධස්සාපි ආමකධකුඤ්ඤස්ස පටිගහණො; න කෙවලව එතෙසං පටිගහණණමෙව ආමසනමපි භික්ඛුනං න වට්ටති යෙව. ආමකමංසපටිගහණාහි එස් අඤ්ඤානු ධිදිස්ස අනුඤ්ඤානා ආමකමංසමට්ඡානං පටිගහණණමෙව භික්ඛුනං නවට්ටති නො ආමසනං; ඉස්සිකුමාටිකපටිගහණාහි එස් ඉස්සිති පුරිසනනරාගනා ඉගරා කුමාරිකා නාම තාසං පටිගහණණමපි ආමසනමපි අකප්පිසමෙව; දුස්සිදුසපටිගහණාහි එස් දුස්සිදුසවසෙ තෙව නෙසං පටිගහණණං න වට්ටති කප්පිසකාරකං දමම් ආරාමිකං දමමිති එවං වුත්තෙ පන වට්ටති; අපේඤ්ඤාදිසුපි බෙහෙවණ්ණ පරිසොසානෙසු කප්පිසාකප්පිසනසො විනයවසෙන උපපරික්කිත බෙබො; තස්ස බෙහතං නාම යස්මිං පුබ්බණ්ණං රුහති වජ්ඣ නාම යස්මිං අපරණ්ණං රුහති යස්ස වා නදුභයං රුහති තං බෙහතං නදස්ස අකට්ඨමිභාතො වජ්ඣ. බෙහතවජ්ඣසිසෙන වෙස්ස වාපිතලා කාදිතිපි සසගනිනාතෙව. දුගහසං වුවවති දුතකමමං ගිහිනං පණ්ණං වා සාසනං වා ගහෙතො තස්ස තස්ස ගමනං; පභිණ්ණමනං වුවවති සරා සරං පෙසිතස්ස බුද්දගමනං; අනුසොගො නාම නදුභය කරණං; තස්මා දුතෙය්‍යපභිණ්ණමනානං අනුසොගාහි එවමෙස්ස අපේඨා වෙදිතබ්බො. කසම්පකාසාහි කයා ව විකකයා ව; තුලා කුටාදිසු කුටනති වමනං; තස්ස තුලාකුටං තාව රුපකුටං අඞ්ඨකුටං ගහණකුටං පටිමුඡනනකුටනති වතුබ්බිධං භොති. තස්ස රුපකුටං නාම වෙ තුලා සරුපා කතො ගණහතො මහනියා ගණකති

දද්දෙනා බුද්ධිකාය දෙති අබ්බකුටං නාම ගණනනො පටිපාහං
 ගෙ හතේත්තුලං අකකමති දදෙනො සුබ්බිභාගෙ. ගහණකුටං
 නාම ගණනනො මුලෙ රජ්ජං ගණනාති දදෙනො අග්ගෙ පටිච්ඡ
 නාකුටං නාම කුලං සුසිරං කන්ධං අනො අයවුණ්ණං පකභිසිත්තං
 ගණනනො තං පටිපාහංගෙ කරොති දදෙනො අග්ගභාගෙ. කං
 මසා වුවුවති සුවණ්ණපාති තාය වචනං කංසකුටං-කථං එකං සුව
 ණ්ණපාතිං කන්ධං අකුසලං චෙ නිසෙසා ලොභපාතියො සුවණ්ණව
 ණ්ණා කරොන්ති තතො ජනපදං ගන්ත්වා කම්දෙව අසිඤ්ඤාලං
 පටිසිත්තං සුවණ්ණභාජනාති කිණ්ඨාති වත්තං අග්ගෙ සුවර්ණෙ මහ
 ග්ගකරං x දකුකාමා හොන්ති තතො තෙසි කථං ඉමෙසං සුව
 ණ්ණභාවො ජාතිතබ්බොති වුතෙන වීමංසිත්තං ගණනාති සුවණ්ණ
 පාතිං පාසානෙ සංසිත්තං සබ්බපාතියො දත්වා ගච්ඡන්ති මානාකු
 ඛං හදග්ගෙදසිබාහෙදරජ්ජ හෙදවසෙන සිව්ධං හොති. තත්ථ හදග
 ගෙදෙ සප්පිතෙලාදිමිනනකාලෙ ලබ්බති තාති හි ගණනනො
 ගෙසා ජිද්දෙන මානෙන සණ්ඨං ආසිමාති වත්තං අනො භාජනෙ
 බ්බුං පහසරාපෙත්වා ගණනාති දදෙනො ජිද්දං පිට්ඨං සිසං පුරෙත්වා
 දෙති. සිබාහෙදෙ චලනණ්ඩුලාදිමිනනකාලෙ ලබ්බති තාති හි
 ගණනනො සණ්ඨං සිබං උසසාපෙත්වා හණ්ඨාති දදෙනො චෙ
 ගෙන පුරෙත්වා සිබං සිද්ධෙනො දෙති. රජ්ජහෙදෙ බෙහතවත්ථුමි
 නනකාලෙ ලබ්බති ලමං අලහනො හි බෙහතං අමහනනමපි
 මහනතං කන්ධං මිනන්ති. උකෙකාටනාදිසු උකෙකාටනනාති සාමි
 ජෙක අසසාමිකෙ කාතුං ලවගහණං. චම්පනනාති තෙහි තෙහි උපා
 යෙහි පරෙසං වචනං. තත්ථිදමෙකං වත්ථු-එකො කිර ලුද්දකො මීගච
 මීගපොතකච ගහෙත්වා ආගච්ඡති තමෙකො බුතෙත්වා කිං හො මිගො
 අග්ගති කිං මිගපොතකොති ආහ මිගො චෙ කාහපණෙ මීගපොත
 කො එකනතිව වුතෙන කභාපණං දත්වා මිගපොතකං ගහෙත්වා ථො
 කං ගන්ත්වා නිවත්තො න මෙ හො මිගපොතකෙන අත්ථො මිගං මෙ
 දෙතිති ආහ තෙන හි මෙ කභාපණෙ දෙතිති. සො ආහ නත්තු හො
 මයා පඨමං එකො කභාපණො දිනෙනාති ආම දිනෙනාති. ඉමමපි මිග
 පොතකං ගණන එවං සො ව කභාපණො අයම කභාපණගණණ
 කො මිගපොතකොති මෙ කභාපණො හට්ඨසනතීති සො කාරණං
 වදන්ති සලලකෙබ්බිත්වා මිගපොතකං ගහෙත්වා මිගං අදුසිති මා
 නිකන්ති සොගවසෙන මායාවසෙන වා අපාමිගං පාමිගනාති අම

භි. මහිනාහි අසුවණ්ණං සුවණ්ණනාහි කතා පතිරුපකෙන වචනා. සාධිසොගොති කුටීලයොගො; එතෙසංයෙව උකෙතාවන දීතමෙතං නාමං. තස්මා උකෙතාවනසාවිසොයා වචනසාවිසොයා නිකතිසාවිසොයාහි එවමෙත්ථ අමේථා දභිමබ්බා. තෙච්ඡි අඤ්ඤං දසෙසාමා අඤ්ඤාසං පරිවතනනං සාවිසොගොති වදනාහි තං පන නිකතිවචනෙනෙව සංගහිතං. ඡේදනාදිසු ඡේදනනාහි හත්ථෙච්ඡ දනාදි; චුමොති මාරණං; බ්ලොහි රජ්ජබ්බනාදිති බ්ලහනං; විපරාමොසොති නිමිට්ඨපරාමොසො ගුලබ්බිපරාමොසොති දුරිමො. යං භිමපාත්තසමයෙ භිමන පටිච්ඡන්තා හුතා මහපටිපන්නං ජනං මුසනාහි අයං භිමිට්ඨපරාමොසො. යං ගුලබ්බාදිති පටිච්ඡන්තා මුසනාහි අයං ගුලබ්බිපරාමොසො. ආලොපො චුච්චති ගාමනිගමාදිනං විලොපකරණං; සහසාකාමොති සාහසකිරියං; තෙහං පටිසිත්තා මනුසානං උරෙසන්ථං ධූපන්තා ඉච්ඡන්තහණ්ඩගහණං. එවමෙ තස්මා ඡේදන—පෙ—සහසාකාරං පටිච්ඡිතොගොති. සො සහතුමො හොතිති යොයං භිකූ භෙසා චුත්තතත චතුසු පටිච්ඡෙසු වාදසම්මෙන ඉතරීතරපටිච්ඡසනෙතාසෙන සමන්තාගතො හොති ඉමිනා පන වාදසම්මෙන ඉතරීතරපටිච්ඡසනෙතාසෙන සමන්තාගතො භිකූහො අභිපරිකල්පාරං වට්ටනාහි භිකූ විවරාහි පතෙතා දන්තකථිමෙඡ්දනවාසි එකා සුචි කායබ්බහං පරිසාරවනනාහි චුතතමි වෙතං.

“භිවිවරව පතෙතා ව වාසි සුචි ව බ්බහං.

පරිසාරවනනා අමේතන සුත්තයොගසො භිකූහො”හි.

තෙ සබ්බෙ කායපරිහාරියාපි ගොනාහි කුච්ඡ්පරිහාරියාපි. කථං? භිවිවරං. භාව නිවාසෙත්ථා පාරුපිත්ථා ව විවරණකාලෙ කායං පරිහරති පොසෙත්ති කායපරිහාරියං. හොති විවරකණ්ණෙන උදකං පරිසාරෙත්ථා පිචනකාලෙ බාදිතබ්බඵලාඵලගහණකාලෙ ව කුච්ඡං පරිහරති පොසෙත්ති කුච්ඡ්පරිහාරියං. හොති. පතෙතාපි තෙන උදකං උඛරිත්ථා නහනකාලෙ කුටිපරිහණ්ඩකරණකාලෙ ව කාය පරිහාරිකො හොති ආහාරං ගහෙත්ථා භූජනකාලෙ කුච්ඡ්පරිහාරිකො. වාසිපි තාය දන්තකථිමෙඡ්දනකාලෙ මච්ඡිකානං අභිහපාදවිවර කුටිදණ්ඩකසල්ලකාලෙ ව කායපරිහාරිකා හොති උච්ඡ්චේඡ්දන නාලිමකරාදිතමෙඡ්දනකාලෙ කුච්ඡ්පරිහාරිකා. සුචිපි විවරසිබ්බන කාලෙ කායපරිහාරිකා හොති පුටං වා * ඵලං වා විජ්ඣන්තා බාදන

* පඤ්ඤං වා.

කාලෙ කුච්ඡ්පරිහාරිකා. කායබ්බන්තං බන්ධනාං විවරණකාලෙ කාය පරිහාරිකං උච්ඡ්ඤාදීනි බන්ධනාං ගහණකාලෙ කුච්ඡ්පරිහාරියං. පරි ස්සාවනං තෙන උදකං පරිස්සාවෙනා නගානකාලෙ සෙත්තාසනපරි හණ්ඩකරණකාලෙ ච කායපරිහාරිකං පාතියපානකපරිස්සාවන කාලෙ තෙනෙව තිලතණ්ඩුලපුට්ඨකාදීනි ගහෙනා බ්ඤ්ඤානකාලෙ ච කුච්ඡ්පරිහාරියං. අයං නාච අභිපරිකාරිකස්ස පරික්ඛාරමත්තං. නාචපරික්ඛාරිකස්ස පන සෙය්‍යං පවිසන්තස්ස තත්‍රස්සකපට්ටඤ්ඤාණං වා කුණ්ඩිකා x වා වට්ටනි දසපරික්ඛාරිකස්ස නිසීදනවමමබ් ණ්ඩං වට්ටනි එකාදසපරික්ඛාරිකස්ස කත්තරයභි වා තෙලනාප්පිකා වා වට්ටනි වාදසපරික්ඛාරිකස්ස ඡත්තංවා උපාහනං වා වට්ටනි. එතෙ සුච අභිපරික්ඛාරිකොච සනතුයො ඉතරෙ අසනතුයා මහිච්ඡා මහා එජානි න වත්තබ්බා එතෙපි අපච්ඡා සනතුයා සුභරා සලලහු කට්ඨිකතීන්තොව සහවා පන නයිමං සුත්තං තොසං වසෙන කුච්ඡ්පරිහාරිකස්ස වසෙන කුච්ඡ්පි. යො හි බුද්ධකවාසී සුචිච පරිස්සාවතෙ පක්ඛිපිතා පත්තස්ස අනෙතා ඵෙපනා පත්තං අංස කුච්ඡ්පි ලග්ගෙනා නිවිට්ඨං කායබ්බං කත්තං යෙනිච්ඡකං සුඛං පක්ඛමති පටිනිවත්තනාං ගහෙනබ්බං නාමස්ස න ගොති ඉති ඉමස්ස භික්ඛුන්තො සලලහුකට්ඨිකතීන්තං දසෙකෙනා සගවා සනතු යො ගොති කායපරිහාරිකෙන විවරෙනාහි ආදි වාග—

තත්ථ කායපටිහාරිකෙනාහි. කායපරිහරණමත්තකෙනා; කුච්ඡ්පටිහාරිකෙනාහි කුච්ඡ්පරිහරණමත්තකෙනා; සමාදුසෙම පක්ඛමතිනි නං අභිපරික්ඛාරමත්තං සබ්බං ගහෙනා කායපටිබ් ඩං කත්තං ගවස්සි මම විහාරො මම පරිචෙණං උපභාකාතිස්ස සමඛතා වා බන්ධනා වා න ගොති යො ජියාමුත්තො සරො විස සුචා අපක්ඛකෙනා මත්තගත්ති විස ඉච්ඡ්ඤාච්ඡන්තං සෙත්තාසනං වනස ණ්ඩං රුක්ඛමුලං නවං නවං පක්ඛාරං පරිභුජන්තො එකො නිසී දි එකො නිසීදිති සබ්බිරියාපමථසු එකො අදුභිගො—

“ වාතුඤ්ඤා අපට්ටිකොච ගොති
සනතුස්සමානො ඉතරිතරෙන
පරිස්සයානං සතිනා අඡ්චති
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකපෙපා”ති.

එදං වණ්ණිතං බග්ගවිසාණකපත්තං ආපජ්ජති ඉද්ධති තමත්ථං උපමාස සාමධිනෙතො—සෙසො ථාපිති ආදිවාග තත්ථ සංඛි සකු

මෙයින් පැහැදිලිව පෙනේ; බෙහිව උපයෝගී; අයං පනෙත් සංඝභිකාවෝ. සංඝභිකා නාම අසුකාමීං පදෙසෙ රුකෙඤ්ඤා පරිපක්ඛා ඵලොති සැත්ථා; නානාදීසාහි අගනුමා නවපක්ඛාදීනි කස්ස ඵලාති විජ්ඣනතා විබුදනතා * බාදනති ඉදං අජ්ජනනාය ඉදං සංඝාතනාය හවිසානිති නෙසං න හොති ඵලෙ මනා බිණෙ නෙව රුකෙඤ්ඤා ආරක්ඛං. ඔපෙතති න තත්ථ පනතං මා පක්ඛං මා නබං මා තුණ්ඩං මා ඔපෙතති අථ බො තස්මිං රුකෙඤ්ඤා අනපෙතෙකා හුත්වා සො යං දියාහානං ඉච්ඡති සො මනන සපනනහාරොව උපපතිත්වා ගච්ඡති ඵලමෙව අයං හිකුඤ්ඤා නිසංඝෙගා නිරපෙතෙකායෙව. පක්ඛා මතිති සමාදායෙව පක්ඛාමති—අභිසංඝාති නිදෙසෙත; අජ්ඣාතනාති සකෙ අනතහාවෙ; අනවජ්ජසුඛනති නිදෙසසුඛං; සො මකුඤ්ඤා රූපං දිස්වාති සො ඉති නා අරියෙන සීලකුසලානා සමනතාගතො හිකුඤ්ඤා විකුඤ්ඤාසෙත රූපං පසස්සිත්වාති අපො. සෙසපදෙසුපි යං වතනබ්බං සියා තං සබ්බං විසුචිමග්ගෙ වුත්තං—අමාසකසුඛනති කිලෙසෙහි අනවසිතන සුඛං; අවිකිණ්ණසුඛ නාතිපි වුත්තං. ඉඤ්ඤාසංචරසුඛං හි දිඨ්ඨිසු දිඨ්ඨිමනාදිවසෙන පවතනතාය අවිකිණ්ණං ගොති. සො අභිකානගෙන පටිකානගෙන හි සො මනව්ජ්ඣානං ඉඤ්ඤාසංචරෙන සමනතාගතො හිකුඤ්ඤා ඉමෙ සු අභිකානතපටිකානතාදිසු සතතසු ආනෙසු සත්ථමප්පඤ්ඤා වසෙන සමපජානකාරී ගොති. තත්ථ යං වතනබ්බං සියා තං සභිපඨානෙ වුත්තමෙව—සො ඉමිනා මාති ආදිනා කිං දසෙසති අරඤ්ඤා වාසස්ස පච්චයසමපතති. දසෙසති යස්ස හි ඉමෙ වතනාරො පච්චයා නාස්මි තස්ස අරඤ්ඤා වාසො න ඉජ්ඣති නිරව්ජානගතෙහි වා වතවරකෙහි වා සබ්බං වත්ථබ්බතං x ආපජ්ජති අරඤ්ඤා අති වත්ථා දෙවතා කිං ඵවරූපස්ස පාපහිකුඤ්ඤා අරඤ්ඤා වාසෙතාති හෙරවසදදං සාවෙනති හත්ථෙහි සිසං පහරිත්වා පලායතාකාරං කතරානති අසුකො හිකුඤ්ඤා අරඤ්ඤා පටිසිත්වා ඉදම්භව පාපකමමං අකාසීති අයසො පත්ථරති යස්ස පනෙතෙ වතනාරො පච්චයා අජි තසස අරඤ්ඤා වාසො ඉජ්ඣති සො හි අතතෙන සීලං පච්චමෙකා නෙනා කිම් කාමිකං වා නිලකාමිකං වා අපස්සනෙනා පිතිං උපපාදෙ ත්වානං බසතො වසතො සමමසනෙනා අරියභූමිං ඔක්කමති අරඤ්ඤා අතිවත්ථා දෙවතා අතතමනා චණ්ණං භාගනාති ඉතිස්ස උදකෙ පක්ඛි තතනෙලබ්භු විස යසො විත්ථාරිකො ගොති. තත්ථ චිත්තනනාති

සුඤ්ඤං; අප්පසද්දං අප්පනිග්ග්‍යාසනානි අපේඛා. එතද්දෙව හි සක්ඛාස විහමෙහ “විවිතකනනි සනනිකෙ ලෙපි සෙනාසනං හොති නම අනා කිණ්ණං ගහසේඨි පබ්බජිතෙහි තෙන නං විවිතක”නනි වුත්තං. සෙතිවෙව ආසති ව එප්ඵාති සෙනාසනං; මමපිඨාදිතමෙන. අභි වචනං. තේනාහ “සෙනාසනනාහි මමොපි සෙනාසනං පිඨමපි-හිසිපි-බිමෙබ්බනනමපි-විහාරොපි-අඤ්ඤායොගොපි-පාසාදොපි-ගමිස මපි-ගුහාපි-අට්ටොපි- මාළොපි-ලෙණමපි-ගුලෙබ්බාපි-රුක්ඛමුලමපි-මණ්ඩපොපි-සෙනාසනං-යථ වා පන භික්ඛු පටික්ඛමනනි සබ්බ මෙහං සෙනාසන”නනි. අපි ව විහාරො අඤ්ඤායොගො පාසාදො ගමිසං ගුහාති ඉදං විහාරසෙනාසනං නාම—මමො පිඨං හිසි බි මෙබ්බනනනි ඉදං මමපිඨසෙනාසනං නාම—විලිඞ්කා වමමධණ්ඩා නිණ්ණසන්ධාරො පණ්ණසන්ධාරොති ඉදං සන්ධිසෙනාසනං නාම—යථ වා පන භික්ඛු පටික්ඛමනනිති ඉදං ඔකාසසෙනාසනං නාමාති. එවං වතුබ්බිධං සෙනාසනං හොති නං සබ්බමපි සෙනාසනගහ ණෙන ගතිතමෙව ඉමස්ස පන සකුණ්ණදිසස්ස වාතුද්දිසස්ස භික්ඛු නො අනුච්ඡිකං දසස්සෙනනා අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලනනි ආදිමාග—

තථ අරඤ්ඤනනි නික්ඛමිත්වා බහිඉඤ්ඤිලා සබ්බමෙන අර ඤ්ඤනනි ඉදං භික්ඛුණීනං වසෙන ආගතං අරඤ්ඤං—අරඤ්ඤ කන්තාම සෙනාසනං පමඩනුසතිකං පච්ඡමනනි ඉදං පන ඉමස්ස භික්ඛුනො අනුරූපං. තස්ස ලක්ඛණං විසුඞ්චිග්ගෙ වුත්තං නිද්දොසෙ වුත්තං—රුක්ඛමුලනනි යං කිච් සඤ්චරියං විවිතකං රුක්ඛමුලං; පබ්බතනනි සෙලං; තථ හි උදකසොණකිසු උදක කිච්චං කත්වා සීතාස රුක්ඛචරියාස නිසිත්තාස්ස නානාදිසාසු වායමානාසු සීතෙන වාතෙන විජ්ජමානාස්ස විත්තං එකගං හොති. කඤ්ඤනනි කං වුවච්ඡි උදකං තෙන දුරිතං උදකෙන හි නනං පබ්බතපදෙසං; යං නිතමබ්බනතිපි නදිකුජනතිපි වදනනි; තථ රජතපට්ටසදිසවාලිකා හොනනි මජ්ඣක මණිවිතානං විස වනගහණං මණිකකිකසදිසං උදකං සඤ්චි එවරූපං කඤ්ඤං ඔරුක්ඛ පානියං පිච්චා ගත්තානි සීතානි කත්වා වාලිකං උස්සා පෙත්වා පංසුකුලවිවරං පඤ්ඤපෙත්වා නිසිත්තාස්ස සමණධමං කරො නො විත්තං එකගං හොති. ගිජිභුතනනි විත්තං පබ්බතානං අනතරං එකසමීයෙව වා උමමග්ගසදිසං මහාවිවරං; සුසානලක්ඛ ණං විසුඞ්චිග්ගෙ වුත්තං—වනපඤ්ඤනනි අතිකකමිත්වා මනුස්සානං උපවාරයානං යථ න කසනනි න වසනනි තෙනෙනවාග “වනපඤ්ඤ

නැති දුරාතමතං සෙනාසනානං අධිවතන” නැති ආදි—අකොක්කි සතති අවිජනනා; ආකංඛමානො පනත්ථ චිවරකුචං කන්ථා වසති, පමුලපුත්තති පමුලරාසි; මහාපමාලපුත්තො හි පමාලං නික්ක චිකිත්ථා පඤ්ඤාපඤ්ඤාදිසං ආලයෙ කතොනති ගව්ගුලොදිනදිති උපරි පමාලං පකඨිති, හෙය් නිසිනනා සමණධම්මං කතොනති තං සකියෙතං වුත්තං. පමුලපුත්තනති හත්තසං පවිත්තො; ඔ ජලසනාපමිකකතොති පිණ්ඩපානපරියෙයනතො පටික්ක තොනා; පලලසිකනති සමනතො උගරුබඩාසනා; ආගුජ්ඣාති බණි ත්ථා; උජුං කාසං පනිධාසාති උපරිමසරිං උජුකං යපෙත්ථා; අභි රසපිඨිකණ්ඩක කොට්ඨා කොට්ඨං පටිපාදෙත්ථා. එවං නිසිනනාසං වමුමංසනභාරැති න පණ්ණාති අථස්ස යං තෙසං පණ්ණන පට්ඨයා බණ්ණි බණ්ණි වෙදනා උපපජ්ජයස්ස තා න උපපජ්ජනති තාසු න උපපජ්ජමානාසු චිත්තං එකගං හොති කමිසිතං න පරිපටති වුච්ඡං එති. උපගව්හි. පටිමුඛං සති. උපසපෙත්ථාති කමිසිතාතිමුඛං සති. එයයිත්ථා; මුඛසමිපෙ වා කන්ථාති අපෙත්ථා. තෙතොව විහමෙග වුත්තං. “සති උපසිතා හොති සුපසිතා නා සිකගෙග වා මුඛනිමිතො වා තෙන වුට්ඨති පරිමුඛං සති. උපස පෙත්ථා”ති. අථ වා පරිති පරිගහගෙදා මුඛනති නියාසනමො සති ති උපසානමො තෙන වුට්ඨති පරිමුඛං සතිනති. එවං පටිසමුඛය වුත්තනාසෙනපෙත්ථ අපෙත්ථා දඨිකෙබ්බා. නත්තයං සමෙබ්බො පරිගහ නිනතියානං සති. කන්ථාති—අභිජ්ඣාං ලොකොති එත්ථ ලුජ්ජන මෙත්ථ පමුපාදනකබ්බා ලොකො නත්තං පමුපාදනකබ්බෙසු රාතං පහාය කාමව්ජ්ජං විකබ්බෙත්තොති අයමෙත්ථ අපෙත්ථා; විනනාහි ජෙකිනාති විකබ්බෙත්තංවසෙන පභිනත්තා විගතාහිජෙකින න වකබ්බවිසුඤ්ඤාදිතොනති අපෙත්ථා. අභිජ්ඣාස විගතං පටිසොපෙති ති අභිජ්ඣානො විගතං පරිමාමෙති යථා නං යා මුඛති වෙව මුඛිත්ථා ව න පුන ගණ්හති එවං කතොනති අපෙත්ථා. ව්‍යාපාදපදෙ සං පහාසාති ආදිසුපි එසෙවනසො. ව්‍යාපජ්ජති ඉමිනා විගතං පුත්ථකුමාසාදසො විගපුරිමපකිං ජහතිති ව්‍යාපාදෙ විකාරපහනති යා පදස්සති පරං වා පද්ධෙති විනාසෙතිති පදෙසො. උගයමෙ තං කොධසෙසවාධිවතං—විතං විගතගෙලඤ්ඤං ඉධං වෙන සිකගෙලඤ්ඤං විනව මිධව චිතමිධං; ආලාකසඤ්ඤාති රතතිමිධි දිවාපි දිවආලාකසජානනාසමත්ථාය විගතතිවරණාය පරිසුඛාය සුඤ්ඤාය සමනනානතො; සහො සමපජානොති සත්ථ.

වි ඤාණෙන ව සමනනාගතො; ඉදං උභයං ආලෝකසඤ්ඤාය උප
කාරකතා වුත්තං. උඛ්චිත වු කුතකුච්ච උඛ්චිත කුතකුච්චො; හිණණ
විවිකිච්චොති විවිකිච්චං තරිතා අතිකතමිතා සීතනා; යදාකථ
මිදනති එවං තප්පවගනාති අකථංකමී; කුසලෙසු බමෙමසුති
අනවජ්ජෙසු බමෙමසු; ඉමෙ තුඛො කුසලා කථමිමෙ කුසලා
ති එවං ත විවිකිච්චති ත කඛ්ඛිතිති අතො—අයමෙත්ත සබ්බෙ
පො ඉෂමසු පන නිපරණෙසු වචනත්ථලකඛණාදිහෙදතො යං
වග්ගබ්බං සියා තං සබ්බං ඵසුඛිමග්ගෙ වුත්තං. පඤ්ඤාස දුබ්බ
උකාරණොති ඉමෙ පච්චිවරණා උපපජ්ජමානා අනුපපනතාය
ලොභියලොභාකුසලාය පඤ්ඤාය උපපජ්ජිතුං න දෙනති උපපනතා
පි අභිසමාපතනියො පච චා අභිසංඤ්ඤා උච්ඡිද්ධො පාතෙනති තයො
පඤ්ඤාය දුබ්බඋකාරණොති වුච්චනති. නාමාගතපදං ඉතිපීති
ඉදමපි නාමාගතසා ඤාණපදං ඤාණවල්ලං ඤාණෙන අකතතත
භානනති වුච්චති; නාමාගතාතිසෙසිගතති නාමාගතසා ඤානනාම
සුතාය නිසංසිතභානං; නාමාගතරඤ්ථනනති නාමාගතසා ඤාණ
දායාය ආරජිතභානං; සමානුතං පජානාතිති යමාසතාවං ජා
නාති; නිසෙච්ච යාව අසිසසාවතො නිසං ගතො හොතිති ඉමා
සානාතිඤ්ඤා බාහිරතෙතිපි සාධාරණොති න තාව නිසං ගතො හො
ති මග්ගකමිණෙපි අපරියොසිතකිච්චතාය න තාව නිසං ගතො
හොති. අපිච භො නිසං ගමන්තිති මග්ගකමිණෙ මහාගතො පසා
තො; නාගමනිතො විස සමොසමිබ්බො හගවාති ඉමීනා ආකා
රෙන නිසු රතනෙසු නිසං ගමන්ති; නිසං ගතො හොතිති එවං
මග්ගකමිණෙ නිසං ගමන්තො අරහත්තථලකමිණෙ පරියොසිතබ්බ
කිච්චතාය සංඛාතාරෙන නිසු නිසං ගතො හොති. සෙසං සබ්බත්ථ
උපතානත්ථමොති.

වුදලගත්තිපදෙසමං ආනමං.

එවමෙමසුතනති මහාගතපදෙසමං; තත්ථ ජබ්බමානනති පඨවි
තලවාරිනා; පාණානනති සපාදකානං පාණානං; පදජානාතිති පද
නි; සමොධානං ගමන්තිති ඔධානං පකෙඨපං ගමන්ති; අභ්‍ය
මකාසනිති සෙසං අකායනි; සද්දං මහනගහෙනනාති මහනත

භාවේන අග්නිං අකම්බයති; න ගුණවසෙනාති අනේ; සෙසෙති කුසලා ධර්මාණි සෙසෙති ලොකියා වා ලොකුත්තරා වා කුසලා ධර්මා; සමග්ගං ගච්ඡන්තිති එත්ථ චතුර්ඛිධො සමග්ගො සජාතිසමග්ගො ජාතසමග්ගො කිරියසමග්ගො ගණනමග්ගොති. තත්ථ සබ්බෙ ඛතතිසා ආගච්ඡන්ති සබ්බෙ බ්‍රාහ්මණාති එවං සමානජාතිවසෙන සමග්ගො සජාතිසමග්ගො නාම. සබ්බෙ කොසලකා සබ්බෙ මාගධිකාති එවං ජාතදෙසවසෙන සමග්ගො ජාතසමග්ගො නාම. සබ්බෙ රජිකා සබ්බෙ ධනුශ්ශතාති එවං කිරියවසෙන සමග්ගො කිරියසමග්ගො නාම. වක්ඛායතනං කතමං ඛතගණනං ගච්ඡන්ති චක්ඛායතනං රූපකකිකිගණනං ගච්ඡන්ති භවි වක්ඛායතනං රූපකකිකිගණනං ගච්ඡන්ති තෙන චතරෙ චතරෙබ්බෙ වක්ඛායතනං රූපකකිකිගණනං සමග්ගතීතනාති අයං ගණනසමග්ගො නාම. ඉමස්මිං ධාතෙ අයමෙව අධිපොතො. නත්ථ චතුර්ග්ගං අරියසම්මානං කති කුසලා කති අකුසලා කති අරියාකතාත් පඤ්ඤාසා වික්ඛාප්තෙන සමුදය සම්මං අකුසලං මග්ගසම්මං කුසලං නිරෝධසම්මං අව්‍යාකතං දුක්ඛ සම්මං සියා කුසලං සියා අකුසලං සියා අව්‍යාකතනාති ආගතතතාවතු භූමිකම්පි කුසලං දියංසම්මෙව සම්මං භජති. අප්ප කසමා මහාපේරොච කුසු අරියසම්මෙ පු ගණනං ගච්ඡන්ති ආභාති. සම්මානං අනෙතාගධිතතාං යථා හි සාධිකම්දං හිකම්චෙ දියංසිං සිකම්පදසතං අත්ථම්මාසං උදෙසමාගච්ඡති යත්ථ අත්ථකාමා කුලපුත්තා ධර්මානාති— තිස්සො ඉමා හිකම්චෙ සිකම් අධිපිලිකම් අධිපත්තසිකම් අධිපඤ්ඤාසිකම්. එත්ථ සාධිකං දියංසිං සිකම්පදසතං අධිපිලිසිකම් ච භොති තං සිකම්නෙතාපි තිස්සො සිකම් සිකම්තිති දසසිතො ධර්මානං අනෙතාගධිතතාං යථා ච එකස්ස භජීපදස්ස චකුසු කොඨාසෙසු එකස්මිං කොඨාසෙ ඔතිණ්ණාතිපි සිතාලස්සමිතාදීනං පදනි භජීපදෙ සමොධානං ගතානෙව භොනති භජීපදතො අමුච්ඡාතස්සෙව අනෙතාගධිතතාං එවමෙව. එකස්මිලපි චිත්තපි භික්ඛුපි චකුසුපි සම්මෙසු ගණනං ගතාව භොනති සම්මානං අනෙතාගධිතතාං. දිය භික්ඛුපිවගණනං ගතෙපි කුසලධර්මෙව සබ්බෙ භවා චතුර්අරියසම්මෙසු සමග්ගං ගච්ඡන්ති ආග. දුක්ඛ අභිසංසම්මෙව ආදිසු උදෙසපදෙසු මෙව ජාතිසි දුක්ඛාති ආදිසු නිදෙසපදෙසු වංචනනිබ්බං තං සබ්බං චිත්තචිතසෙ වුත්තමෙව. කෙවලං පනෙත්ථදෙසනානුකක්ඛමි. වෙදිතබ්බො, යථා ඡෙත්තො විලිචකාරො සුජාතං වෙණු. ලභිතා චතුරා ඡෙත්තා තතො තයො කොඨාසෙ යපෙත්තා එකං

ගණනිත්වා පටබා ඡිද්දෙය්‍ය තතොපි චතූතාරො ධූපෙත්වා එකං
ගණනිත්වා එංලෙනෙතා පඤ්ච පෙසියො කරෙය්‍ය තතො චතස්සො
ධූපෙත්වා එකං ගණනිත්වා ඤාච්ඡිභාගං පිඨිභාගනති විං. එංලෙත්වා
පිඨිභාගං ධූපෙත්වා ඤාච්ඡිභාගං ආදාය තතො සමුග්ගවිජ්ඣි
තාලවණ්ඩාදිනානප්පකාරං වෙච්චිකතිං කරෙය්‍ය සො පිඨිභාගච
ඉතරා චතස්සො පෙසියො ච ඉතරෙ ච චතූතාරො කොට්ඨාසෙ ඉති
රෙ ච තසො කොට්ඨාසෙ කල්මාය න උපනෙය්‍යතිති න චතතබ්බො
එකප්පභාරෙනෙව උපනෙතුං න සක්කා අනුපුබ්බන උපනෙය්‍ය
ති. එවමෙව අයං මහාථෙරොපි විලිවකාරො සුජතං වෙණුං උ
භිත්වා චතූතාරො කොට්ඨාසෙ විය ඉමිං මහනතං සුතතතතං ආර
භිත්වා චතුඅරියසට්ඨව්‍යසෙන මාතිකං ධූපෙති. විලිවකාරස්ස තයො
කොට්ඨාසෙ ධූපෙත්වා එකං ගණෙත්වා තස්ස පඤ්චබාකරණං විය ථෙ
රස්ස තීති අරියසට්ඨාති ධූපෙත්වා එකං දුක්ඛසට්ඨං ගණෙත්වා හා
ජෙනතස්ස බක්ඛවසෙනපට්ඨාකරණං. තතො යථා සො විලිවකාරො
චතූතාරො කොට්ඨාසෙ ධූපෙත්වා එකං භාගං ගණෙත්වා පටබා එංලෙසි
එවං ථෙරො චතූතාරො අරුපකකිත්ථා ධූපෙත්වා රුපකකිත්ථා විහ
ජෙනෙතා චතූතාරො මහාභුතා චතුර්ණස්ස චතුර්ණානං උපාදාය
රුපනති පඤ්චබා අකාසි. තතො යථා විලිවකාරො චතස්සො පෙ
සියො ධූපෙත්වා එකං ගණෙත්වා ඤාච්ඡිභාගං පිඨිභාගනති වෙධා එ
ලෙසි එවං ථෙරො උපාදායරුපච නිසෙය්‍යා වධාතුයො ධූපෙත්වා
එකං පට්ඨිමාතුං විහජෙනෙතා අජ්ඣන්තිකබාහිරවසෙන වෙධා
දසෙය්‍යසි-යථා පන විලිවකාරො පිඨිභාගං ධූපෙත්වා ඤාච්ඡිභාගං ආදාය
නාකප්පකාරං විලිවකතිං අකාසි. එවං ථෙරො බාහිරං පට්ඨිමාතුං
ධූපෙත්වා අජ්ඣන්තිකං පට්ඨිමාතුං විසත්ථා ආකාරෙති විහජෙත්වා
දසෙය්‍යතුං කතමා වආවුසො අජ්ඣන්තිකාපට්ඨිමාතුති ආදිමාස. යථා
පන විලිවකාරො පිඨිභාගච ඉතරෙ ච තයො කොට්ඨාසෙ අනුපුබ්බ
න කල්මාය උපනෙය්‍යති නති සක්කා එකප්පභාරෙනෙව උපනෙතුං
එවං ථෙරො බාහිරච පට්ඨිමාතුං ඉතරා ච තිස්සො ධාතුයො උපා
දායරුපඤ්ච ඉතරෙ ච චතූතාරො අරුපිනො බන්ධෙ-ඉතරාති එති
ති අරියසට්ඨාති අනුපුබ්බන භාජෙත්වා දසෙය්‍යසති නති සක්කා
එකප්පභාරෙන දසෙය්‍යතුං—අපි ච රාජපුත්තපමාය අයං කල්මා
විහාවෙතබ්බො-එතො කිර මහාරාජා තස්ස පරොසහස්සපුත්තා
සො තෙසං පිලුකිනපරිකකාරං චතුසු පෙළාසු ධූපෙත්වා ජෙට්ඨි
පුත්තස්ස දසෙය්‍ය තාත ඉදං තෙ භාතිකානං පිලුකිනභණ්ඩං තථා
රූපෙ ඡනෙ පනෙත පිලුකිනං නො දෙතිති යාවනතානං දදෙය්‍යා
සිති. සො සාධු දෙවොති සාරගබ්බෙ පටිසාමෙසිතථාරුපෙජනදිවසෙ

රාජපුත්‍රයා රඤ්ඤසුතභිකං ගතවා තාන පිලකිතං දෙවනකි
තනං කිලිසාමාති ආහංසු. තානා ජෙට්ඨභාතිකස්ස වො හතේ මයා
පිලකිතං ධම්මං තං ආහරාපෙනා පිලකිතාති. තෙ සාමුති පටි
සුභිතා, තස්ස සන්තිකං ගතවා නුභාංකං කීර තො හතේ පිලකි
තහණ්ඨං තං දෙවතාති ආහංසු. සො එවං කීර සාමිති ගඛො විවරිතා
වතස්සො පෙලා නිහරිතා නිස්සො යපෙනා එකා විවරිතා තතො
පවකරණ්ඨ නිහරි තතො වතකාරොයපෙනා, එකං විවරිතාතතො
පි පව සමුග්ගෙ නිහරි තෙසුපි වතකාරො යපෙනා එකං විවරිතා
පිධානං පස්සො යපෙනා තතො හත්ථපසාදුපසාති නානපසකාරො
නි පිලකිතාති නිහරිතා අදසි—සො කිවාපි ඉතරෙති චතුති කර
ණ්ඨකෙති ඉතරෙති චතුති සමුග්ගෙති ඉතරාති චතුති පෙලාතිතතාච
භාජෙනා දෙති අනුපුබ්බෙත පන දසසාති තා භික්ඛකා එකපසාරෙ
ත දදාං. තස්ස මහාරාජා විස භගවා දව්ඨබ්බො—චුතතමි වෙනං.
“රාජිහමස්මි සෙලාති හතවා ධම්මරාජා අනුගාරො”ති—ජෙඨ
පුත්තො විස සාරිපුත්තතෙජරො, චුතතමි වෙනං. “යං භික්ඛ තං භික්ඛ
වෙ සමමා වදමානො වදෙස්ස භගවතො පුත්තො චරස්සො ලුබ්භො
ජාතො ධම්මජො ධම්මනිවම්තො ධම්මදසාදෙතො ආමිසදයාදෙති”
සාරිපුත්තතෙජ වං සමමා වදමානො වදෙස්ස භගවතො පුත්තො—
නො ආමිසදයාදෙති. පරොසහස්සං රාජපුත්තො විස භික්ඛසබ්බෙසා
දට්ඨබ්බො, චුතතමි වෙනං.

‘පරොසහස්සං භික්ඛානං සුගතං පටිපාසාසති
දෙසෙනං චිරජං ධම්මං නිබ්බානං අකුතො හස්’නති.

රඤ්ඤ තෙසා පුත්තානං පිලකිතං චතුසු පෙලාසු පකිති
වා ජෙඨපුත්තස්ස හතේ ධම්මකාලො විස භගවතො ධම්මසෙනා
පතිස්ස හතේ චතුසව්වපසකාසනාය ධම්මකාලො, තෙනෙවාතං—“සා
රිපුත්තො භික්ඛවෙ පහොති වතකාරි අරියස්මවාති විජාරෙත ආ
විකිතිං දෙසෙතුං පඤ්ඤපෙතුං පඨපෙතුං විවරිතුං විහජිතුං උත්තා
නිකාතු”නති—එවා රූපෙ ජනෙ තෙසං රාජපුත්තානං රාජානං
උපසංකමිතා පිලකිතායා වතකාලො විස භික්ඛසබ්බස්ස වස්සුස
තාභික්ඛමස්ස ආගන්වා ධම්මදෙසනාය ආයාපිතකාලො, උපසංක
ය කීර වස්සුපනාතිකාය ඉදං සුත්තං දෙසිතං. රඤ්ඤ නානාජෙඨභා
තිකස්ස වො හතේ මයා පිලකිතං ධම්මං ආහරාපෙනා පිලකිතාති
තතකාලො විස සමමාසමුච්ඡෙතාපි “සෙවෙඨ භික්ඛවෙ සාරි

පුතනමොහොල්ලානෙ හජර් හිකිවෙ සාරපුතනමොහොල්ලනෙ
පණ්ණිනා හිකු අනුගාහකා සමුගමවාරික”නති. එවං ධම්මසෙනා
පතිනො සනතිකං හිකුතං පෙසිනාකාලො රාජපුතනගි
රකෙසො කපං සුඛා ජෙට්ඨිභාගිකස්ස සනතිකා ගතො පිලකින,
යාපිතකාලො විස හිකුති සප්පකදං සුඛා ධම්මසෙනාපතිං
උපසංකමම ධම්මදෙසනාය ආයාචිතකාලො ජෙට්ඨිභාගිකස්ස
ගබ්භං විවරිතො චතස්සො පෙළා නීහරිතො ධපනං විස ධම්ම
සෙනාපතියා ඉමං පුතකනනං ආහරිතො * වතුනනං අරියසම්මා
නං චසෙන ආභිකාය ධපනං නිස්සො පෙළා ස්පෙතො එකං
විවරිතො තතො පඤ්චසමුග්ගනීහරණං විස නීති අරියසම්මානී
ස්පෙතො දුක්ඛං අරියසම්මානං විහජ්ජතො පඤ්චකකිකියානං චතතො
රො සමුග්ගෙ ස්පෙතො එකං විවරිතො තතො පඤ්චකරණනීහර
ණං විස චතතාපො අරුපකකිකියා ස්පෙතො එකං රුපකකිකි විහ
ජ්ජනස්ස චතුමහානුනුපාදයරුපචසෙන පඤ්චකොට්ඨාසදස්සනං
චතතාරො කරණෙය් ස්පෙතො එකං විවරිතො පිබානං පස්සෙ ස
මපතො හත්ථපගාදුපගාදිපිලකිකියානං විස නීති මහාභුතානි උපා
දයරුපය් ස්පෙතො එකං පස්පිබානං විහජ්ජනස්ස බාහිරං තාච පි
බානං විස ස්පෙතො දැක්කිග්ගිකාය පස්පිබානාය නානාසභාව
තො විසතිකාකාමරිදිකානන්තං තගමා ච ආපුසො අජ්ඣන්තිකා
පස්පිබානානි ආදිවචනං තස්ස පන රාජපුතනස්ස තෙති වතුති
කරණෙධගි වතුති සමුග්ගෙති නීති ච පෙළාගි පච්ඡා අනුපුබ්බන
නීහරිතො පිලකිකියානං විසපෙරසාපිභුතෙරසම නිග්ගණමහාභුතා
නං උපාදයරුපාන ච වතුනනං අරුපකකිකියාන ච නිග්ගණං අරියසම්මා
නච පච්ඡා අනුපුබ්බන හාපෙතො දස්සනං වෙදිකබ්බං—සං පනෙ
තං තතමා චාපුසො අජ්ඣන්තිකා පස්පිබානානි ආදි වුතනං තත
අජ්ඣන්තං සම්මානනති උභයමෙපනං නියකස්ස අබ්බවචනමෙව;

කකම්මනති ධම්මං; ධර්මනනති ඵරුසං; උපාදිනනනති න
කමමසමුදානමෙව; අවිසෙසෙන පන සරීරකධිකස්සෙනං ගහණං
සරීරකපිං හි උපාදිනනං වා හොභ අනුපාදිනනං වා ආදිනනගතින
පරාමසවසෙන සබ්බං උපාදිනනමෙව නාම. සෙසංවිදං කෙසා
ලොමා—පෙ—උදරියං කපිසනති ඉදං ධාතුකමමරිකානිකස්ස
කුලපුතනස්ස අජ්ඣන්තිකපස්පිබානාවසෙන තාච කමමට්ඨානං
විහතනං. එසං පන මනසිකාරං ආරභිතො විපස්සනං චබ්බස්සා අර
හතනං ගහෙභුකාමෙන යං කාතබ්බං තං සබ්බං විසුද්ධිමග්ගෙ

විහාරිතමෙව මත්ප්‍රසිද්ධං පන න ඉධ පාළිආරුල්ලං තමයි
 ආගරිතා විසුතිතො චිත්තනතයෙනෙව වණ්ණසණ්ඨානාදිවසෙ
 න වචන්පෙනා අයමයි අවෙනනා අවනාකතා සුඤ්ඤා ඵධා පඨවි
 ධාතුඵවාති මනසිකාතබ්බං. සං වා පනඤ්ඤමුච්ඡිති ඉදං ඉතරෙසු
 තිසු කොභාසෙසු අනුගතාය පඨවිධාතුයා ගතණ්ඪාය චිත්තං. සා
 මෙව බො පන අජ්ඣතනිකා පඨවිධාතුසා ව බාහිරාති යා ව විහ
 මෙහ අයො ලොභං තිසු සීසනති ආදිනා නයෙන ආගතා බාහි
 රා පඨවිධාතු; එතතාවතා ථෙරෙන අජ්ඣතනිකා පඨවිධාතු නා
 නාසභාවතො විසතියා ආකාරෙති විජාරෙන දසයිතා. බාහිරා
 සංඛෙපෙන කසමා යසමිං හි යානෙ සතනානං ආලයො නිකනති
 පඨනා පරිසුඨානං ගතණං පරාමාසො බලවා ගොති තත්තෙ
 සං ආලයාදිනං උචිරණ්ඪං බුඩ්ධා වා බුඩ්ධසාවකා වා විහාරකථං ක
 ථෙතති යත් පන න බලවා තත්ත කතකබ්බිච්චාභාවතො සංඛෙ
 පෙන. කථෙතති. යථා හි කසසකො බෙතනං කසතොයා යත් මූල
 සතනානාකානං බලවතාය නබ්බලංලග්ගති තත්ත ගොණෙ ධපෙනා
 පංසුං විසුතිතා මූලසතනානකාති ඡෙත්වා ඡෙත්වා උචිරතො බහුං
 වායාමං කරොති යත් තාති නත්ති තත්ත බලවප්පොභංගකත්වා ගො
 ඡෙපිඨියං පහරමානො කසතිසෙව. එවං සම්පදමිදං වෙදිතබ්බං.
 පඨවිධාතුරෙවෙසාති ද්‍රව්ධාපෙසා ඵලිකකලලෙඨනා ඵලසමෙන
 එකලකමණා පඨවිධාතුරෙව ආවුසොති අජ්ඣතනිකං බාහිරාය
 සමිං යොජෙත්වා දසෙසති. කසමා බාහිරාය හි පඨවිධාතුයා අවෙ
 තනභාවො පාකටො, න අජ්ඣතනිකාය. තසමා බාහිරාය සමිං එක
 සදිසා අවෙනනායෙවති ගණනතකසං සුඛපරිග්ගහො ගොති.
 යථා කිං යථා දනෙනන ගොණෙන සමිං යොජිතො අදනෙනා
 කතිපාහමෙව විසුකායති විපඵ්ඤ්ඤා අථ න මිරසෙව දමථං උපෙ
 ති. එවං අජ්ඣතනිකාපි බාහිරාය සමිං එකසදිසාති ගණනතකසං
 කතිපාහමෙව සවෙනනාභාවෙන උපට්ඨාති අථන මිරෙනෙවසා,
 අවෙනනාභාවො පාකටො ගොති-නං නෙතං මමාති තං උහ
 යමිති න එතං මම න එසොතමසිති න එසො මෙ අතතාති එවං
 යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

සථාභූතනති යථාසභාවං; තං හි අනිවාර්යකාවං. තසමා
 අනිවාර්යකමනතතාති එවං දට්ඨබ්බනති අනෙත්වා. හොති බො
 සො ආවුසොති කසමා ආරති බාහිරආපොධාතුවසෙන බාහි
 රාය පඨවිධාතුයා විනාසං දසෙසති; තතො විසෙසගරෙන උපා

දිනනසරීරයක පඨවිධාතුයා විනාසදණ්ණනාවං; පකුප්පනීති ආපොසංචලවවසෙන චිකිත්තානා කුප්පනි; අනතරහිතා සමමිසෙ බාහිරා පඨවිධාතු භොගිති තසමිං සමයෙ කොට්ඨසක සහසාවකකවාලෙ බාරොදකෙන විලිසමානා උදකානුගතා සුත්තා පබ්බතාදිවසෙන සණ්ඨතා පඨවිධාතු අනතරහිතා භොගි විලිසිත උදකමෙච භොගි. නාවමගලිකාභාවි තාවමගනතාය;

“වෙ සතසහසානි චතතාරි නනුනාති ච ඵතතසං බහලතෙනන සඤ්ඤාතායං චසුකිරා”ති.

ඵචං බහලතෙනන මගනතාය. විතාරතො පන කොට්ඨසක සහසාවකකවාලපරිමාණාය; අභිචච්ඡාති සුත්තා අභාවතා; ඛස ධම්මනාති බයං ගමනසභාවතා; චංචවමනාති වයංගමනසභාවතා; විපට්ඨාමධම්මනාති පනතිවිජ්ඣනසභාවතා; ඉති සබ්බෙ හිපි ඉමෙහි පදෙහි අභිචචලකම්මමෙච චුතතං. යංවා පන අති චංචං තං දුක්ඛං යං දුක්ඛං තං අනතතාති තිතිපි ලකම්මානි ආගතානෙච භොගනි මගනසංඝාතාති පරිත්තසිතිකසා; තත්ථ විහානාරෙහි ඉමසා කායසා පරිත්තසිතිකතා චෙදිතබ්බා සිති පරිත්තතාය ච සරසපරිත්තතාය ච. අයං හි අභිතෙ විත්තකම්මණේ ජිවිත්ත න ජිවිති න ජිවිසාති අනායගෙ විත්තකම්මණේ ජිවිසාති න ජිවිති න ජිවිත්ත පච්චුප්පනෙන විත්තකම්මණේ ජිවිති න ජිවිසා න ජිවිසාති චුච්චති.

“ජිවිතං අනතභාවො ච සුඛදුක්ඛා ච කෙචලා උකට්ඨතසචාසුතතා ලගුසො චතතතෙ බණ්ණා”ති.

ඉදමි ඵතසොච පරිත්තසිතිදණ්ණනත්තං චුතතං. ඵචං සිතිපරිත්තතාය පරිත්තසිතිතා චෙදිතබ්බා—අසාසුපතිබ්බාදිභාවෙන පනසා සරසපරිත්තතා චෙදිතබ්බා. යත්තානං හි අසාසුපතිබ්බං ජිවිතං මහාභුතපතිබ්බං ජිවිතං කබලිංකාරාභාරුපතිබ්බං ජිවිතං විසුද්ධපතිබ්බං ජිවිතනි විසුඛිවග්ගෙ විතාරිතං—නණ්ණපාදිකතසාහි තණ්හාය ආදිනතනිකපරාමසාය; අනතති වා මමනති වා අසමිති වා අචංචිත නො චෙ චෙත්ත භොගිති අභිබ්බො අසාහිකවුතො ඵචං හිති ලකම්මානි ආරොපෙත්වා පනතතාය ඵත්ත අජකිත්තිකාය පඨවිධාතුයා අයං අනතති වාති ආදිතිවිධො තණ්හා මානදිහිතානො නාමච භොගි යෙවාති අත්තො. යථා ච ආපොධාතු වසෙන ඵචං තෙජොධාතු වා යොධාතු වසෙන බාහිරාය පඨවිධාතු

යා ආකාරයකට හොඳි. ඉබ් පන එකකොට ආගත. ඉතරානිපි අනි
 නො වෙදිනබ්බාති-නමෙ ආවුසොති ඉබ් නසා බාහුකමමසානික
 හිකුනො සොනවාරෙන පරිග්‍රහං පසිපෙතො බලං දසෙයති.
 අනෙකාසනනි දසති අනෙකාසපඤ්ඤි අනෙකාසනනි; සතිසා ස
 නනිති, නයා ඉදවිදව කතං එවම නං කරුණාමානි වාචාය පරිහ
 වනති. රොසෙන්නිති සට්ටනති; විහෙසෙන්නිති දුක්ඛාපෙන්නි;
 සබ්බං වාචාසට්ටනමෙව වුත්තං. සො එවනති සො එවං බාහුකමම
 සානිකො පජානාති; උපපන්නා ඛො මෙ අසනති සමපති වත්ත
 මානුසපනනභාවෙන සමුද්ධාරාපනනභාවෙන ව උපපන්නා;
 සොනසම්මසංසජාති උපනිසංගවසෙන සොනසම්මසංසතො ජ
 නා; සොනවාරජවනවෙදනා. එසො අනිවේවානි සොන
 සම්මසො හුත්වා අභාවගේන අනිවේවානි පසානි; වෙදනාදයොපි
 සොනසම්මසංසමපසුත්තාව වෙදිනබ්බා බාහාරමමඤ්ඤමොති
 බාහුසංඛාතමො ආරමමණං; පඤ්ඤාතිති. භගරති; සබ්බදාතිති න
 යමිං ආරමමණං පසිදති; භුමිමව්වනාමෙව එං එතං බාජනසංඝිව
 සෙන බාහාරමමණමොති වුත්තං. බාහාරමමණයෙවානි අයමෙ
 න් අසො. අබ්බවමනිති බාහුවසෙන එවනති අබ්බොක්ඛං ලභති; න
 රජ්ජති න දුක්ඛාති අයං හි සොනවාරමපි ආරමමණෙ ආපාඨනතෙ වු
 උපරිඤ්ඤාය ආගන්තුකතාවකාලිකවසෙය පරිග්‍රහං කරොති. න
 සා විජාරකථා සතිපසානෙ සතිසමපජඤ්ඤාපඤ්ඤා වුත්තා. සා පන
 වකුචාරවසෙන වුත්තා. ඉබ් සොනවාරවසෙන වෙදිනබ්බා. එවං
 කතපරිභ්ගයසා බාහුකමමසානිකසස බලවිට්ඨසංගසස වකුචාරා
 දිසු ආරමමණෙ ආපාඨනතෙ අයොනිසො ආවජ්ජනං උපජ්ජති
 වොසපනංපනා එකං මෙ වාසෙ ආසෙවනං ලභිති. භවභිතමෙව ඔ
 තරති න රාගාදිවසෙන උපපජ්ජති. අයං කොට්ඨසකොති නිකම්චිප
 සංකො. අපරසස රාගාදිවසෙන එකවාරං ජවනං ජවති ජවනපරි
 යොසානෙ පන රාගාදිවසෙනමෙව ජවනං ජවිතනනි ආවජ්ජනො
 ආරමමණං පරිග්‍රහනිතමෙව හොති. පුන වාරං තථා න ජමති. අප
 රසා එකවාරං එවං ආවජ්ජනමපි පුන දුතියවාරං රාගාදිවසෙන
 ව ජමති දුතියවාරවසෙන එවං මෙ ජවනං ජවිතනනි ආවජ්ජනො
 ආරමමණං පරිග්‍රහනිතමෙව හොති. තතියාවාරෙ තථා න උපජ්ජති.
 එතං පන පසමො අතිතිකොති. තතියො අතිමසො දුතියසා සන
 වසෙය ඉමසමිං සුභතො-ලට්ඨිකොපමෙ ඉක්ඛාභාවතෙ ව අයම
 නො වෙදිනබ්බා.

එවි. පොතවුරේ පරිගණකවරයෙකු දායකවීමකින් සිදු
 දීප්තියා ඉදහි නායවෑවේ දීප්තියා නමෙ ආවුසොයි ආදි
 මාන. අතිශාරවෙණ. හි පානි. පිසු වාග්පු කිලමි සොතවෑවේ
 කායවෑවේ ව. තසමා යථ නාම බෙහෙසානිපුරිසොකුදුලං හ
 මහනි; බෙහෙසා අනුසමරනො; යථ වා තස් වා මහනිකාපි
 සංඝි. අදනා දුබ්බලභානෙසුයෙව කුදුලෙන හුමි. හිනිනි. සති
 මෙතනිකාපිසංඝි. දෙති. එමෙමෙව. මහාපථො අනාගතෙ සිකා
 කාමා පබාහකවමිකා කුලපුතා ඉමෙසු වාග්පු සංවරං පඨපෙති,
 බිප්පමෙව ජාතිජරාමරණස්ස අනාං කරිස්සන්ති ඉමෙසුයෙව මා
 මරසු ගාලා කාමා සංවරං දෙනො * ඉමා මදසනං ආරභි. තස්
 සමුදමරන්ති උපසාගන්ති; පාණිසමිප්පස්ස නාති පාතිසප්පා
 රෙත; ඉතරෙසුපි එසෙව නයො. නාමාකුන්තාති තථා සභාමො,
 සථා භුතසමිතාති යථාසභාවෙ; කමන්ති පටහන්ති; එව.
 බුබ්. අනුසරණොති ආදිසු ඉතිපි සො හතවාති ආදිනා නය
 න අනුසරණොති බුබ්. අනුසරති. වුතනා මො පනොතං හඟ
 වහාති අනුසරණොති අනුසරති යෙව. සවාකානො හතවතා
 ධර්මොති ආදිනා නයෙන අනුසරණොති ධර්මං අනුසරති. ක
 කාමාපමොවාදං අනුසරණොති අනුසරතියෙව. සුපටිපනොනා
 ති ආදි නයෙන අනුසරණොති සමිසං අනුසරති. කකමො
 කන්තනං අධිවාසයමානස්ස භික්ෂුනො ගුණං අනුසරමානොති
 අනුසරතියෙව. උපෙඛා කුසලනිසංඝිනා හ සංඝාතිති ඉධ වො
 සානුපෙඛා අධිපොතා; උපෙඛා කුසලනිසංඝිනා සංඝාතිති ඉධ
 ජලඛුපෙඛා; තා පනොසා කිවාපි බිණ්ණවස්ස ඉසානිමිපු ආර
 මමණෙසු අරජ්ජනාදිවර්ගන පටහන්ති. අයං පන භික්ෂු විරියම
 ලෙන භාවනාසිසිසා අත්තනො විපස්සනං බිණ්ණවස්ස ජලඛු
 පෙඛානෙ යපෙතිති විපස්සනාව ජලඛුපෙඛා නාම ජාතා.

ආපොධාතුනිදෙසෙ ආපොගනනාති සබ්බආපෙසු ගතං අලල
 යුසභාවලකමණං; පිත්තං සෙහෙනති ආදිසු පන යං වත්තමිං නං
 සමිසං සමි. භාවනානයෙන විසුඛිමගෙ වුතනා. පසුපසතිති
 මසවසෙන වඩිති සමුද්දෙනා වා උදකං උත්තරති අයමස්ස පාක
 තිකො පකොපො. ආපොසංවට්ටකාලෙ පන කොට්ඨනසකස්ස
 වක්කවාලං උදකපුරමෙව හොති. මහවස්ඨුතිති හෙසා ගතින්ති,
 උධිතෙ ආරොපිතඋදකං විය බයං විනාසං පාපණාති. සෙසං
 පුරිවතයෙනෙව වෙදිතබ්බං. තෙජොධාතුනිදෙසෙ තෙජො

* සංවරං දෙනෙනො.

ගුණනාමි සංකීර්ණපදසුතං උණ්හතනලකුණං; තෙජෝ ඵව වා
තෙජහංවං ගතනාති ගොජොගතං. පුරිමෙ ආපොගතෙපි පච්ඡිමේ
වායොගතෙපි ඵසෙඛ නයො. සෙනා මාති යෙන තෙජොගතෙන
කුපිතෙන අයං කායො සන්තපති ඵකාතිකරාදිභාවෙන උසුමි-
ජානො ගොති; සෙනා ම ජජිසනීති යෙන අයං කායො ජ්රනි ඉද්ධියං
වෙකලලතං බලපරික්කයං වලිතඵලිතාදිභාවව පාපුණාති; සෙනා
ම පජිබ්බයනීති යෙන කුපිතෙන අයං කායො ඛයනාති; යො ව පුගග
ලො ඛයනාමිබ්බයනාමිති කන්දනො සන්ධොතසපජිගොසිසවන්දනාදි
ලෙපව නාලවණ්ටවතව පව්වාසිංසති. සෙනා ම අසිනාපිනසාසින
සාසිනං සමමාපජිණාමං. ගාමජනීති යෙන තෙජොගතෙන අසිනං වා බදනාදි
පිතං වා පානකාදි බාසිතං වා පිඨබ්බජකාදි සාසිතං වා අමච්ඡකාමපු
ඵති නාදි සමමාපරිපාකං ගවජති; රසාදිභාවෙන විවෙකං ගවජනීති
අනෙඤා. අයමෙඤ්ඤා සංකපො විජාරතො පන යං වහනබ්බං සියං
නං සබ්බං භාවනාං යෙන විසුඛිමග්ගෙ වුත්තං--**සජිනාගතනාති ගරිත**
මෙව; අලලනිණාති අගමම නිබ්බයනීති අනෙඤා. පන්ඵනනනති මහා
මහං; සෙලනනනති පබ්බතං; උදකනනනති උදකං; රමණීයා
මා හුමිණා නනති නිණගුමිනාදිරිතං විවිත්තං අපෙක්ඛාකාසගුමිභාගං;
අනාහාරාති අප්පච්චායා නිරුපාදනා; අයමපි පකතිසාව තෙජො
විකාරො වුත්තො තෙජොසංචට්ටකාලෙ පන කොට්ඨතසංඝාතවකක
වාලං කිංපෙත්වා ජාරිකාමහනමපි න තිස්සති. නාහාරදදලෙලනාති
වමනිලෙහනෙන; අග්නි ගමෙසනනීති ඵවරුපං සුබ්බමං උපාද
නං ගග්ගො පරිසෙසනාති; යං අපමනනකමපි උසුමං ලභිත්වා පජ්ජ
ලති. සෙසජිබ්බාපි පුරිමනසෙතෙව වෙදිතබ්බං.

වායොධාතුතිද්දසෙ උඛබ්බමා මානාති උගාරතිකකාදිප
වත්තකා උඛං ආජොගතවානා; අසංගමා මානාති උචාරපසා
වාදිතිගරණකා අධො ඔජොගතවානා; කුච්ඡසා මානාති අන්තා
නං බති වානා; කොඤ්ඤා මානාති අන්තානං අන්තො වානා;
අඛමඛගානුසාදිතොති ධමනිජාලානුසාරෙන සක්කසරිරෙ අඛ
මඛනාති අනුපටා සමජිජ්නපසාරණාදිනිබ්බතකා වානා; අසා
සාසාති අන්තො පටිසන්තනාසිකාවානො; පසාසොති බති
නිකමනනාසිකාවානො; අයමෙඤ්ඤා සංකපො විජාරතො
පන යං වහනබ්බං සියං නං සබ්බං සබ්බං භාවනානසෙන
විසුඛිමග්ගෙ වුත්තං. ගාමමපි මහනීති සක්කං ගාමමපි වුත්තං වුත්තං.

කුරුමානා ආදාය ගව්නි; නිගමාදිසුපි එසෙව නායො... ඉධි සිං
 යොසංඛට්ඨකාලෙ කොට්ඨකසහසාසවකතවාලුචිංසනවසෙක වා
 යොධාකුට්ඨකායො දංසිතො. විමුසනෙහිනාති අග්ගවිජනකෙන. ඔ
 සොමසෙනති ජදනගෙන; තෙන නි උදකං සවති තයොතං ඔය්ගවනනති
 වුවුවති සොමධිං පුරිමනගෙයනව වෙදිතබ්බං. සෙසොථාපි ආමු
 සොති ඉධි කිං දෙය්ගති හෙයා කපිතානං මහාභුතානං නිය්ගතන
 හාවං. නාමනති දකකමනාරං; වලුචිනති ආබකිනවලුචිං; නිග්ගනති
 ජදනතිණං; මහතිකනති අනුලෙපනමතතිකං; ආකාසො පටිමාපි
 නොති එතාති කථාදිති අනෙතා ව බති ට පරිවායෙතො ආකාසො
 සිතොති අග්ගො; අගාරයෙනවු සභිං ගව්නිති අගාරනති පණ්ණ
 නතිමතතං හොති; කථාදිසු පන පිසුං පිසුං රාසිකතෙසු කථාරාසි
 වලුචිතාසිතෙව වුවුවති. එවමෙව ඥාති එවමෙවං අභි ආදිති
 අනෙතා ව බති ව පරිවායෙතො සිතො ආකාසො තානෙව අභි
 ආදිති පටිවච රුපතෙතව සභිං ගව්නි; සරිරනති වොතාරං ගව්නි.
 යථා කථාදිති පටිවච සභිං ගතං අගාරං බතතිසමුගමණගෙනනති
 වුවුවති එවමිදමි බතතිසසරිරං බ්‍රාහ්මණසරිරනති වුවුවති.
 නග්ගත්තං කොපි සතෙතො වා ජිවො වාති. අප්පකගතිකතෙව ආමු
 සො මහබ්‍රහ්මනති ඉදං කයො ආරඨං හෙයා උපාදායරුපං වතතොරො
 ව අරුපිතො බකිංතීති ව අරිසසවමාති න කපිතාති ඉදති තාති
 කප්පතුං අයං දෙසනා ආරඨා. තත්ත මහබ්‍ර. අප්පකිනනනති වකබ්‍ර
 පසායෙති රුමෙ උපගතෙපි පිනතසෙසවගලොතිතෙති පටිබ්‍රමෙති
 වකබ්‍රති වකබ්‍රවිඤ්ඤාණස්ස පට්ටයො හවිතුං න සතෙකාතිති පරි
 භිනතාමෙව හොති. වකබ්‍රවිඤ්ඤාණස්ස පන පට්ටයො හවිතුං සමත්තං
 අපරිතිනනං නාම. බාහිරා මිජ්ජාපාති බාහිරා චතුසමුථානිකා රුපා;
 නග්ගත්තං සමනනාහාරොති තම වකබ්‍රව රුපෙ ව පටිවච හවිතිතං
 ආවට්ටෙතො උපපජ්ජනකමනසිකායො; හවිතිතාවජ්ජනසමත්තං වකබ්‍ර
 වායො කිරිසමතොධාකුට්ඨකනති අග්ගො. තං රුපානං වා අනාපාඨ
 ගතතතාපි අඤ්ඤාපිතිතය්ගාපි න හොති. නග්ගත්තං තදනුරුපස්ස;
 විඤ්ඤාණනාගය්ගාති විඤ්ඤාණකොථාසය්ග; තං තථාභුතය්ගාති
 ආදිති වාරවසෙන වතතාරි සවමාති දෙය්ගති. තත්ත නාමාභුතය්ගාති
 වකබ්‍රවිඤ්ඤාණෙන සහ භුතය්ග; වකබ්‍රවිඤ්ඤාණසමධිතිතොති අ
 ග්ගො. රුපනති වකබ්‍රවිඤ්ඤාණස්ස රුපජනකතතා වකබ්‍රවිඤ්ඤාණ
 කබ්‍රණ නිසමුථාතරුපං; තදනනතරපිතතකබ්‍රණ වතුසමුථාත
 මිදි උග්ගති. සබ්බන්තං ගව්නිති ගණනං ගව්නි, වෙනනාදයො
 වකබ්‍රවිඤ්ඤාණසමුප්පතතාව විඤ්ඤාණං වකබ්‍රවිඤ්ඤාණමෙව. එත්ත ව

සබ්බාරාති වේතනාව වුනා; සබ්බතොති එකතො සබ්බතොද්
සහතිසානොති සමාගමො; සමමාසොති රාසි; සොපමිවමසමුප්පා
දං පසසතිති යො පච්චයෙ පසසති; සො ධම්මං පසසතිති සො
පටිවිසමුපපනො නිමම පසසති; ඡන්දොති ආදියබ්බං තණ්හාස
වෙවචනමෙව. තණ්හා හි ඡන්දකරණවසෙන ඡන්දො; ආලයකරණ
වසෙන ආලසො; අනුනායකරණවසෙන අනුනසො; අපේක්ෂාතං
තිනිං ගිලිනිං ගහණවසෙන අපේක්ෂාසානනති වුවිති. ඡන්දරාග
විනාසො ඡන්දරාගපසසානනති නිබ්බානස්සෙව අට්ඨවිතං; ඉති
නීති සච්චානි පාලියං ආගතානෙව. මග්ගසම්මං ආහරිතො ගහෙනබ්බං
යා ඉමෙපු නිපු ධානෙපු දිගි සංකප්පො වාටා කමමනො ආර්ථො
දායාමො සති සමාධි භාවනා පටිවමො අයං මහෙත්තං ධම්මං
කතං හොතිති එතනාවතාපි ධම්මං භවමනො සාසනං කතං හොති;
අප්පකතතිකම ආපුත්තො සොත්තාති ආදිවාසෙපු පිට්ඨෙව නයො.
මනොවාසෙ පන අප්පකතතිකමනො නාම භවතිනිතං; තං නිරු
ඛමපි ආවර්ජනවිතතස පමමයොහවිතුං අසමජ්ඣංචන්දො තමනමෙව
පටිතතමානමපි පරිහිතනං නාම හොති. ආවර්ජනස පමමයො
හවිතුං සමජ්ඣං අපරිහිතනං නාම, බාහිරා ම ධම්මොති ධම්මාර්ථ
ණ; භෙදි නාම නිශ්චයොති ඉදං භවතිකමයෙ තෙව කපිතං.
ප්‍රතිසමාරොපගුණප්‍රකාශවිවේකනිකෙතනවාසගුණකමමසානමනසි
කාරෙන වා පගුණබ්බවචනසප්තසකරණදිනා වා අඤ්ඤාතිතිකං
සකියා වුනෙනා. ඉමසමිං වාසෙ රුප්පනති වතුසමුඝානමපි ලබ්බති;
මනොවිඤ්ඤාණමපි රුපං සමුඝාපෙති. වෙදනාදයො මනොවිඤ්ඤා
ණසමපසුතා. විඤ්ඤාණං මනොවිඤ්ඤාණමෙව. සබ්බාරා පනොති
එසමවෙනාවසෙතෙව ගතිනා. සෙසං වුතතනසෙනෙව වෙදි
තබ්බං ඉති මහාපේරො හෙයා එකදෙසමෙව සමමසනොනා
අත්තවා ඉමසමිං ධානෙ ධානො හෙයා පරිහිණදසනං සබ්බං තං
තං වාරමසෙන හාපජනා දසොසි. යථානුසස්සිනාම සුතතතං
තිසාපෙසිති.

මහානසිපදස්සනං අබ්බං.

එවමෙමසුනනති මහාසාරොපමං; තත්ථ අපිරප්පකපොනති
සබ්බං හිඤ්ඤා රුහිරප්පාදකමං කතා න මිරපකකතො; සලි
භේගනෙව පාටිසමෙක ජානෙ. ඉබ් හිතබ්බෙ එකමෙව කුල
සුතෙනාති නිවාපි අසුකකුලපුත්තාති න නිසාමිතො දෙවදත්තං

සෙව් පන සකියා ඉදං වුත්තනති වෙදිතබ්බං. සො හි අසමභිනායා
 මහාසමත්තපවේණියා මහකානවංසො ජාතතො ජාතිකුලපුත්තො.
 ඛනිකණ්ණාති යසා ජාති අනෙතො පටිථා සො ජාතියා මිතිරේණො
 නාම. ජරාදිසුපි එසෙව නසො; ලාභසංකාරාදිසු ලාභොති
 චත්තාරො පට්ඨො. සකකාරොති තෙසංසෙව පුකතභාවො; සිලො
 කොති චණ්ණභණ්ණං. අභිනිබ්බපානතිති උපපාදෙති; අසංකෘතො
 ති චිත්තං ජනානං සීතසානො න පඤ්ඤායනති; සාසවිජාදනාමයා
 මපි න ලබ්බනති. අපෙසසකඛාති අපපරිවාරා; පුරතො පට්ඨො
 වා භවිජ්ජනං න ලබ්බනති. ඝාතෙහි ඝාතකරණිකතති රුක්ඛ
 සාතෙහි කතතබ්බං අත්තචක්කසුනනාමලාදිතො; ඝාතා පලාසං
 අභිනිබ්බෙති යං තිච්ඡි කාමාපමාසං අභගහෙසි; බුහමමිට්ඨසසාති
 මහනථලසාරයා සාසනමුත්තමවරියසා; චත්තාරො පට්ඨො ඝාතා
 පලාසං නාම තං අභගහෙසි. හෙතෙම ම ආසානං ආපාදිති
 තෙහනව ච අලමෙත්තොචනා සාරො මෙ පතෙතාති වොසානං අස
 තොනා; ඤාණදස්සනං ආරාමෙතිති දෙවදත්තො පමාහිඤ්ඤා
 දිබ්බමඤ්ඤ පටනනං අභිඤ්ඤාණානං මහාසෙ සීතං තං ඉමසමී
 සුපතන ඤාණදස්සනතති වුත්තං. අජානං අපසං චිතරජිති තිච්ඡි
 සුබ්බමරුපං අජාතතොනා අත්තචසො පංසුපියාචකමපි අපසංසනනා
 විහරතිති. අසමසමිකමානවං ආර්ථමෙතිති “කතපම අසමසමිකං
 කෙතො චත්තාරො අරියමග්ගා චත්තාරි ච සාමඤ්ඤථලාති තිබ්බො
 නව අයං අසමසමිකොකෙතො”ති එවං වුත්තන නවලොකුත්තර
 ධර්ම ආරාමෙති සමපාදෙති පටිලහති. ලොකීයමාපතතියො හි
 අපටිතකඛණ්ණෙසෙව පට්ඨතිකධමෙමති විමුච්චනති. තස්මා කතමො
 සමසමිකොකෙතො චත්තාරි කොනාති චතස්සො ආරුප්පසමාදුත්තතියො
 අයං සමසමිකොකොති වුත්තං ලොකුත්තර ධර්මො පන න කාලෙන
 කාලං විමුච්චනති සකිං විමුත්තනාති හි මග්ග ථලාති විමුත්තනාතෙව
 ගොනති. තිබ්බොනං සබ්බතිලෙසෙහි අට්ඨනන විමුත්තනමවාති.
 ඉමෙ නව ධර්මා අසමසමිකොකොති වුත්තො. අඤ්ජාමෙකොවිමුත්ත
 තිති අරහත්තථලවිමුත්තති; අසමත්තො-මහාදසමත්තති එතදත්තං
 අරහත්තථලත්තං ඉදං බ්‍රහ්මවරියං; අයං හි එතස්ස අරොහති වුත්තං
 ගොති. මහං ඝාතනති එතං අරහත්තථලං බ්‍රහ්මවරියසා සාරං;
 මහං සමිසොඝානාති එතං අරහත්තථලං බ්‍රහ්මවරියසා පරියො
 සානං; එසා කොටි න ඉතො පරං පත්තබ්බං අපථිති. යථානුෂංගී
 නාච දෙසනං තිථිංසෙසි.

මහාසාමන්ත භික්ෂු තන ම.ණ්ණ.

එවිටෙමසුනනති වුලලසාරාපමං; තඤ්ච පිඨගලකොවෙජාති
 සො; ප්‍රාග්බුද්ධො පිඨගලධාතුකො කොවෙජාති සතස්ස නාමං තත්ථො
 පිඨගලකොවෙජාති වුවවති; සබ්බිකොති ආදිපු පබ්බටිතසමුඛසංඝිකා
 නො සමඝිකා එතෙසං අපථිති සබ්බිකො; සොච ගණො එතෙසං
 අපථිති ගණො; අචාරසිකඛාපනාවජ්ජනස්ස ගණස්ස ආවර්ණියාති
 ගණොච්ඡිකා; සුද්ධාති පඤ්ඤාතා පාකථා; අපිච්ඡා සනතුථාති
 අපිච්චන්තාඤ්ච වන්චෙති න නිවාසෙනාති ආදිතා නයෙන සමුඛකතො
 යසො එතෙසං අපථිති සසංඝිකො; නිප්පිකාති ලභිකරා, සාමු
 ඝමිකාති ඉමෙ සාධු පුඤ්ඤා සපුරිසාති එවං සම්මතං; ඔහුත්
 ඝමිකාති අසුතවතො අකාමාලපුප්පිජ්ජනස්ස; ඉදාති තෙ දසස්ස
 ඉන්ද්‍රියා සංයමාදිං පුරණොති ආදිමාග. තඤ්ච පුරණොති තස්ස
 සර්වපටිඤ්ඤස්ස නාමං; කස්සපොති ගොතතං; සො කීර අස්සෙ
 තරස්ස කුලස්ස එකුනදාසතං පුරයමානො ජාතො තෙනස්ස
 පුරණොති නාමං අකංසු. මහිගලදාසතා වස්ස කතං දුක්ඛ
 කතාති වතතා තථි අකතං වා න කතනති. සො කිමං එඤ්ච
 සාමිති පලායි. අපස්ස චොරා වන්චාති අච්ඡන්දංසු සො පණණෙන
 වා තිණෙන වා පටිච්ඡාදෙකුලපි අජානනෙනා ජාතරුපෙනව එකං
 ගාමං පාවිසි මනුස්සා නං දිග්ඛා අයං සමණො අරහා අපිච්චෙජා
 තථි ඉමිනා සද්දසාති පුච්චනතාදිති* ගතොති උපසඨිකමනති.
 සො මඤ්ඤං සාවකං අනිවන්චානෙත ඉදං උපසන්නනති තතො
 පස්ස සාපිකං ලභිතොති න නිවාසෙති තඤ්ච පබ්බට්ඨං අයං
 ගෙසි තස්ස සනතිකෙ අස්සෙපි අස්සෙපිති පවසතමනුස්ස පබ්බ
 ථංසු. තං සකායාග පුරණො කස්සපොති. මකභිලිති තස්ස නාමං ගො
 සාලාය ජාතනතා ගොසාලොති දුතියං නාමං. තං කීර සකදදාය
 භුමියා තෙලඝපං ගතොති ගච්ඡන්තං තාග මා බලිති සාමිකො ආග
 සො පමාදෙන බලිතා පතිතා සාමිකස්ස හයෙන පලායිත්තුං ආරමො
 සාමිකො උපධාවිතා දසාකණ්ණෙන අභගගෙසි සො සාවකං ජගෙඨ
 තා අවලකො හුතා පලායි. සෙසං පුරණසද්ධමෙව. අජිකොති තස්ස
 නාමං කෙසකම්බලං ධාරතීති කෙසකම්බලි; ඉති නාමවයං සංසඤ්ඤ
 තා අජිතො කෙසකම්බලිති වුවවති. තඤ්ච කෙසකම්බලො නාම ඉන්ද්‍ර
 ස්සකෙසෙති කතකම්බලො තතො පතිතිධාරං වන්චං නාම නත්ති.
 යථාග. “සෙසසථාපි භික්ඛවෙ යාති කානිචි තනතාච්චිතානං වන්චානං.
 කෙසකම්බලො තෙසං පතිතිසො අකායාති කෙසකම්බලො
 භික්ඛවෙ සිතෙ සිත්තං උණෙහ උණෙහා දුබ්බණ්ණො දුග්ගොති;

*පුච්චනතාදිති

උක්ඛමමිථෙය්‍යා'ති—පක්‍ෂාධොති, තස්ස නාමය, කවිමාසෙය්‍යාති
 ගොතනා; ඉති නාමගොතනං සංසද්දොති, පක්‍ෂාධොති, කවිමාසෙය්‍යාති
 වුළුමති. සිතුදකපටිකතිතතකො එස වචනං කතොපි උදකතිවනං න
 කතොති උණෙය්‍යාදකං වා කතං වා ලභිතො කතොති, නදිංවා
 මගොය්‍යාදකං වා අනිකාමම සිලමෙව හිතනානති, වාලකසුථං කතො
 සිලං අධිකාය ගවස්සති. එවරුපනියසිරිකලබ්බොති, සංසරණෙය්‍යාති
 තස්ස නාමය, බෙලභියස්ස පුතොති, බෙලභියස්සපුතො; අවසානං ගතන
 කිලෙය්‍යා පලිබ්බධනකිලෙය්‍යා නදි කිලෙයගන්ධිරහිතා මගනති
 එවං වාදිතාය ලබිතාමවසෙත නිගණෙය්‍යා නාම. නාමස්ස පුතොති
 නාමස්සපුතො; අබ්බසද්දොසුති යථා තෙසං පටිඤ්ඤා නදිව
 ජාතිංසු; නාබ්බසද්දොසුති න ජාතිංසු; ඉදංවුත්තං ගොති, සබ්බ
 තෙසං යා පටිඤ්ඤා නියංගිකා සබ්බෙ අබ්බසද්දොසු නො වෙත න
 අබ්බසද්දොසු තස්මා කිං තෙසං පටිඤ්ඤා නියංගිකා න නියංගිකාති
 අයමෙව තස්ස පඤ්ඤාය අත්ථො. අථ හගවා තෙසං අනියංගිකාභාව
 කථනෙන අත්ථාභාවතො අලනති පටිකතිපිතො උපමාය අත්ථො පටිච්ඡ
 රෙනොති, ධම්මමෙව දෙසෙත්තුං ධම්මං තෙ වුගහමණි කප්ථස්සාමිති
 ආදිමාහං තත්ථ සම්මතිතිස්සායාති යථජ්ඣකරණත්ථො; න ජඤ්ඤ
 ජනෙතිති කතත්තුකමානාජඤ්ඤා න ජනෙති; න වාසමිතිති පයොගං
 පරකකමං න කතොති; ඔලිනවුන්තිකො ගොතිති හිතස්සායයො
 ගොති; සාමථිකොති සිවිලගාති. යායනං සිවිලං කතො ගණනති
 දලාං න ගණනති; ඉධ වුගහමණි ගිහිත්ථු විමිසෙවච කාමෙගිති කථං
 ඉමෙ පඨමස්සායාදිධම්මො ඤ්ඤාදස්සනෙන උත්තරිතරා ජානාති
 නිරොධපාදකතො ගෙඨා පඨමස්සායාදිධම්මො විපස්සනාපාදකා
 ඉමෙ නිරොධපාදකා තස්මා උත්තරිතරාති වෙදිතබ්බො. ඉති හගවා
 ඉමමි පුත්තං යථානුසංගිතා නිඛාපෙසි. දෙසනාවයානෙ වුගහ
 මණො යරණෙසු පතිතිතොති.

වුලලසාරොපමසුත්තං දසමං.

න හි ය ව යන ව ණණ නා නි සී තා.

—(8)20—

එවමෙමසුත්තාති වුලලගොසිධගසුත්තං; තත්ථ ආදිකො චික
 රතිති නාදිකං නාම එකං භාෂාකං නියස්සාය විතො. වුලලපිතිමහා
 පිහිපුත්තානං මෙ ගාමා තෙසු එකස්මිං ගාමෙ; ගිජ්ඣාමසෙමති
 ඉඨකාමයෙ ආවසරෙ; එකස්මිං කීර් යමයෙ හගවා මහාජනසංගහං
 කතොතොති, වජ්ජරමෙ වාදිකං වරමානො නාදිකං අනුප්පනොති
 නාදිකවාසිනො මනුස්සා හගවතො මහාදුනං දුතො ධම්මකථං සුභා
 පසනනාදයා සත්ථු වසනභානං කාරිස්සාමාති මනෙතත්ථො ඉඨකා
 ගෙව සිත්තිසොපානත්ථමතවාලිථාදිති දෙස්සනොති, පාසාදං
 කතො සුධාය ලිපිතො මාලාකමමලතාකමොදිති නිඛපෙති, භුමිමි
 නිරිතමමපිඨාදිති පඤ්ඤාපෙති, සත්ථු නියානෙසු. අපරාධරා
 පනෙත්ථ මනුස්සා තිකත්ථායසස්ස රත්තිඨානදිවාභානමණිපට්ඨික
 මනාදිති කාරිස්සු. ඉති සො විහාරො මහා අහොසි, යා සංඝාය

ප්‍රිල ස් රෝ ප ම සු මහ මණ්ණිකා.

ප්‍රිත්‍යං ඕජ් කාව්‍යපේති... ගොසිඛගසාලවතදසෙති තත් කීර
 එකසං පේතිකරුකිකස බකිතො ගොසිඛගසාලවතා හුතී. විට
 පං උභිති නං රුකකං උපාදය ය කෙමි තං වතං ගොසිඛගසාලවත
 නති සඛිං ගතං. දුසොති අවිසෙසෙන අරඤ්ඤසෙසනං නාමං.
 තාමා ගොසිඛගසාලවතදසෙති ගොසිඛගසාලවතඅරඤ්ඤති
 අංචා. විහරනතීති සාමග්ගිරසං අනුභවමානා විහරනතී; ඉමෙතං
 සි කුලපුත්තානං උපරිපණ්ණසකෙ පුපුර්ජනකාලො කපිතො. ඉධ
 සිණ්ඨවකාලො. තද්ගි තෙ ලබසසාද ලබසත්ථා අධිගතපටිසම්බද
 සිණ්ඨවා හුතී සාමග්ගිරසං අනුභවමානා තත් විහරිංසු. තංසක්කියෙ
 නං ප්‍රිත්‍යං සෙසා ගොසිඛගසාලවතදසො තෙහුපසච්ඡිකම්භී. ධම්ම
 සෙනාපතිමහාමොග්ගලානඤ්ජරසු වා අසිතිමහාසාවකෙසු වා
 අත්තමසො ධම්මගණ්ඩානාරිකං අනාඤ්ඤේරමි කම් අනාමනො
 න්වා සයමෙව පත්තවිවරං දාදය අණ්ණිකා නිසසවං ගත්ථි විස සුථ
 නිසසවං කාලසිතො විස වාතවජ්ජෙනා වාතවලාගකො විස එක
 කොව උපසංකම්. කසවා පහතථ ගතවා සයමෙව අගමාසිති. තයො
 කුලපුත්තා සාමග්ගිරසං අනුභවතතා විහරනතී තෙසං පහණ්ණන
 නො පච්ඡිමං ජනනං අනුකථපනතො ධම්මගරුභාවතො ව. එවං කීර
 සං අගොසි අහං ඉමෙ කුලපුත්ත පහණ්ණිත්වා උක්කංසිත්වා පටි
 සථාරං කත්වා ධම්මං දෙසෙසසාමිති. එවං නාම පහණ්ණනතො
 අගමාසි. අපරමිසිය අගොසි අනාගතෙ කුලපුත්තා සමාසද්වුමො
 සම්මනවාසං වසන්තානං සන්තිකං සයං ගන්ත්වා පටිසථාරං කත්වා
 ධම්මං කථෙත්වා තයො පුග්ගලෙ පහණ්ණිතො නාම සම්මනවාසං න
 වසෙසසාති සම්මනවාසං වසිතබ්බං මඤ්ඤමානා ඛිපපමෙව දුක්ඛස
 න්තං කරියානතීති එවං පච්ඡිමං ජනනං අනුකථපනතොපි අගමාසි.
 බුඩ්ධා ව නාම ධම්මගරුතො භොනතී භො ව නොසං ධම්මගරුභාවො
 රථචිතිතෙ අච්ඡිකතොව. ඉති ඉමසවා ධම්මගරුභාවතොපි ධම්මං
 පහණ්ණිසාමිති අගමාසි. දුස්සාලොති අරඤ්ඤපාලො; සො තං
 අරඤ්ඤං ඉච්ඡිතිච්ඡිතපදෙසෙන මනුසා පටිසිත්වා තත් පුළං
 වා එලං වා නිසාසං වා දබ්බසමාරං වා නිගරනති එවං වතීය
 පරිකම්භතාසා තසං අරඤ්ඤාසං යොජ්ජෙන ඵාරෙ නිසිදිත්වා තං අර
 ඤ්ඤං රක්ඛති පාලෙති තසවා දුස්සාලොති ප්‍රිත්‍යං. අත්තකාම
 රුභාති අත්තතො කිතං කාමසමානසභාවා හුතී. විහරනතී යො
 හි ඉමසමිං සාසනෙ පබ්බජිත්වාපි ටෙරුකම්මදුක්ඛමමපතිණ්ණම
 නාදිතං වසසන එකවිසතීඅනෙසනාති ජිවිකං කපෙපති අයං න
 අත්තකාමරුපො නාම. යො පත ඉමසමිං සාසනෙ පබ්බජිත්වා එක
 විසතිඅනෙසනං සහාය වතුපාරිසුඛිසිලෙ පතිථාය බුඩ්ධවතං
 උත්තණ්ණිමි. සප්පායධුතඛිතං අධිථාය අභිසංසාරමමණ්ණ ප්‍රිත්‍යං

රුහිංසු, කුමරු, ගෞරව, ගෞරව, පරාක්, අරක්, පරි
 සිද්ධි, ගුණ, පරිසරය, නිබ්බේදන, විපක්ෂය, කම්ම, කුරුම,
 නො විකර්ම, අය, අත්තකාමො නාම, තෙපි තයො කුලපුත්ත,
 එවරුපා අනෙසු, තෙත පුත්ත, අත්තකාමරුපා විකර්මකි.
 මානෙස, අපාසුකමකාසිති තෙස, මා අපාසුක, අකාසිති භග
 වත්ත, වාගෙසි; එවං කිරස්ස අහොසි ඉමෙ කුලපුත්තා සුමහො
 විහරන්ති එකච්චස්ස ව ගතභානෙ හඤ්චනකල්පවිදා වත්තනාති
 නිබ්බේදන, වඤ්චනොපෙක්ඛා විය ඔව්ච්චිකෙනො විවරති අපේකම
 ගෙහන විනානං ගමනං න ගොති කදපි අයමපි එවං කරොතො
 ඉමෙසං කුලපුත්තානං සමනගභාවං භිඤ්ඤාය, පාසාදිකො ඔ සතෙ
 සසුවණ්ණපණ්ණො රහතිඤ්ඤා මහඤ්ඤා ගතකාලතො පරාක් ප
 ඤ්ඤාදයකානං අත්තනො උපකාකානං චණ්ණකථාදිති ඉමෙසං
 කුලපුත්තානං අප්පමාදවිහාරං භිඤ්ඤාය, වසනභානාති වාපි
 එතෙසං කුලපුත්තානං නිබ්බානි පරිවර්තනාති තිස්සො ව චණ්ණ
 සාලා තයො වචකමා තිති දිවාභානාති තිති මමපිසාති අයං
 පන සමණො මහාකාමයො බුද්ධිතරො මඤ්ඤා භවිස්සති ඤ්ඤා අ
 කාලෙ ඉමෙ කුලපුත්තෙ සෙනාසනා වුසාපෙස්සති එවං සබ්බාපි
 එතෙසං අපාසු භවිස්සතිති තං අනිවර්තො මා තෙසං අපාසුකම
 කාසිති හගවත්තං වාගෙසි, කිං පනෙස ජානෙනො වාගෙසි අපා
 නෙනොති අපානෙනො කිවාපි හි තථාගතස්ස පටිසංකිගගණ
 නො පඨාස අගගගස්ස වක්ඛවාලකමපනාදිති පාටිභාරියාති ආච
 භානිංසු අරක්ඤාචාසිතො පන දුබ්බලමත්තස්ස කම්මපසුතා නාති
 භුත්තෙකම්මං න සතෙකානති, සමමාසලුබ්බො ව නාම යද්ද අනෙක
 භික්ඛුසභස්ස පරිවාගො, බ්‍යාමපසභාය අසිති අනුබ්‍යාජනෙති පි
 භානිංසු මහාපුරිනලකඤ්ඤාසිරියා ව බුද්ධානුභාවං දසෙසෙනො
 විවරති තද්ද කො එසොති අප්පවර්තීට ජාතිතබ්බො ගොති තද්ද
 පන හගවා සබ්බමපි තං බුද්ධානුභාවං විවරතෙක්ඛන පටිවර්තෙද්වි
 චලාගකගෙක්ඛන පටිවර්තෙනො වඤ්ඤා විය සංඝමව පහනවිවර
 මාදුශ අඤ්ඤාකකවෙසන අගමාසි-ඉති නං අපානෙනො ව දුශ
 පාලො නිවාගෙසි, එතද්දමොමාති දෙවො කිර මා සමණාති දුශ
 පාලස්ස කථං සුචාව විනෙතසි මයං තයො ජනා ඉධ විහරාම
 අඤ්ඤා පබ්බජිතො නාම නාමි අයව දුශපාලො පබ්බජිතෙත
 විය සභිං කපේසි කො කුමො හවිස්සතිති දිවාභානො වුසාය
 වාගෙ ධුමං මහං මලොකෙනෙනො හගවත්තං අඤ්ඤා හගවාපි
 අථරස්ස සග දස්සනෙනෙව සරිතොගාසං මුච්චිති අසිති අනුබ්‍යාජන
 භික්ඛුසභාමපසභාපසාරිනසුවණ්ණපටො විය විරොචිතී, අථ
 අභා අයං දුශපාලො පන කථං අසිවිසං කීටාය ගගඤ්ඤා හඤ්ඤා

පසාර්තොති යි ලොකෙ අනුප්‍රාප්තලොක සම්. කප්පනොති වි
න ජාතාති අඤ්ඤාතර්තිකුක්කා විස සම්. කප්පනොති නිවාලනොති
මා ආවුසො දයසාලාති ආදිවචනං අවොච. නොනුපසෙති
කප්පිති කසමා හගවතො පච්චුග්ගමනං අකම්භව උපසංකම්. එවං
කීර්ණං අනොසි මයං තයො ජනා සමග්ගවාසං වසාම සවාහං එ
කකොච පච්චුග්ගමනං කර්ණාමි සමග්ගවාසො නාම න හවිසාති
පියමිතෙත ගහනම්භව පච්චුග්ගමනං කර්ණාමි යථා ච හගවා මයං
පියො එවං සහායානමපි මෙ පියොති තෙති සම්. පච්චුග්ගමනං
කාතුකාමො සයං අකම්භ උපසංකම්. තෙති පන තෙසං ථෙරානං
පණ්ණසාලාමාර වඩකමනාකොටියා හගවතො ආගමනමග්ගො
හොති තසමා ථෙරො තෙසං සඤ්ඤා දදමංගොච ගතොති.

අභිකක්කමාති ඉතො ආගමිත්ථ; පාදෙ පකබාලෙසිති වික
සිකපදමසනනිතෙහි ජාලගන්ධෙති මණ්ඩපණ්ණං උදකං ගහනම්
සුචර්ණවණ්ණසු පිඨිපාදෙසු උදකං ආසිච්ඡා පාදෙන පාදං
සංසෙතොති පකබාලෙසි; බුඩානං කායෙ රජොජලං නාම න
උපලිප්පති කසමා පකබාලෙසිති සරීරස්ස උතුගණ්ණනථං. තෙ
සව විතතසමපහංසනථං. අතෙහි අතිහවෙන උදකෙන හගවා
පාදෙ පකබාලෙසි පරිභොගං අකාසිති හි තෙසං භික්ෂුනං බල
වසොමනාස්සවසෙන විතතං පණ්ණිතං හොති තසමා පකබාලෙසි.
ආයසමග්ගා අනුරුධං හගවා එතදමොමාති සො කීර් තෙසං
බුද්ධිතරො තස්ස සඩ්ධතෙ කතෙ සෙසානං කතොච හොතිති ථෙරං
යෙව එතං කවම් වො අනුරුධාති ආදිවචනං අවොච. තත්ථ කවිති
පුච්ඡනන්තො නිපාතො; මොති සාම්ච්චනං; ඉදං වුත්තං හොති කවම්
අනුරුධා තුමානං බමනියං ඉරියාපථො වො බමති කවම් යාප
නියං කවම් වො ජීවිතං යාපෙති සට්ඨති කවම් පිණ්ඩකෙන න කීල
මථ කවම් තුමානං පිණ්ඩං සුලභං සමපතෙන වො දික්ඛං මනුස්සා
උච්ඡිකායාමං වා කට්ඨප්ප්ඨිකාමං වා දතබ්බං මඤ්ඤාන්තිති භික්ෂාමාර
වතතං පුච්ඡති. කසමා? පච්චයෙන අකීලමනෙති සකකා සමණ
ධම්මො කාතුං. වතතබ්බමෙව වා එතං පබ්බජිතානං. අථානෙන පටි
ච්චනෙ දිනෙන අනුරුධා තුමෙහ රාජපබ්බජිතා මහාපුඤ්ඤ
මනුස්සා තුමානං අරඤ්ඤා වසනානං අදම්මා කස්සාඤ්ඤා
දතබ්බං මඤ්ඤාසුන්ති තුමෙහ පන එවදාමං තුජ්ඣා කිනත්තමො
මිහපපාතකා විස අඤ්ඤාමඤ්ඤා සංඝඝට්ටනා විහරථ උදනු
සමග්ගවාමො වො අදම්මා සාමග්ගරසං පුච්ඡනොති කවම් පන වො
අනුරුධා සමග්ගාති ආදිමාහ. තත්ථ භික්ෂාදකීභුතාති යථා භික්ෂ
උදකව අඤ්ඤාමඤ්ඤා සංසද්ධති විසුං න හොති එකතං විස උපෙති
කවම් එවං සාම්ග්ගවසෙන එකතතුපගතවිතතුපසාදය විහරථාති.

පුට්ඨ; පියවකුක්ඛිති මෙතතචිතතං පච්චුපඨාපෙනාං ඔලොකනවකුක්ඛිති පියවකුක්ඛිති; කච්චි තථාරූපෙනි චකුක්ඛිති අඤ්ඤාමඤ්ඤාං සමුදායානතා විහරට්ඨානි පුට්ඨති; භාග්භාගි එකං තෙජෝ නිපාතො; එකං යෙන මයං ගතොති චුතතං ගොති. යථා කථං පනාති එතං යථා නිපාතමතතං කථනති කාරණපුච්ඡා කථං පන තුලෙහි එවං විහරට්ඨකෙන කාරණෙන විහරට්ඨතං මෙ කාරණං බුද්ධිති චුතතං ගොති; මෙතතං කායකම්මනති මෙතතචිතතවසෙන පච්චතතං කායකම්මං ආවිමෙව රහො මාති සමමුඛා වෙව පරමමුඛා ව; ඉතරෙසුපි එසෙව නයො. තත් සමමුඛා කායවිකම්මනාති සහසාසෙන උක්ඛනති ඉතරාති විප්පවාසෙන මනො කම්මං සබ්බත්ථ ලබ්බති. යං හි සහ වස නොහසු එකෙන මමපිසං වා දුරුගණ්ඩමතති කායණ්ඩං වා බති දුතති කම්මතං ගොති තං දිස්වා කෙනිදං වලථිතනති අවඤ්ඤාං දකස්වා අතතනා දුතති කම්මතං විස ගහෙත්වා පටිසාමෙතතස්ස පටිජග්ගි තබ්බසුතතං වා පන ධාතං ජග්ගනතස්ස සමමුඛා මෙතතං කාය කම්මං නාම ගොති. එක සම්මං පක්කනෙන තෙන දුතති කම්මතං සෙනා, සනපරිකඛාරං තථෙව නිකම්මපනතස්ස ජග්ගතබ්බසුතතඨාතං වා පන ජග්ගනතස්ස පරමමුඛා මෙතතං කායකම්මං නාම ගොති. සහ මි සනතස්ස පන ථෙරෙහි සඬං මධුරං සමෙමාදනියං කථං පටිසභාරං සාරානියං කථං ධම්මකථං සරහඤ්ඤාං පඤ්ඤාපුච්ඡනං පඤ්ඤාවිස්ස ජජනනාති එවමාදිකරණෙ සමමුඛා මෙතතං වටිකම්මං නාම ගොති. ථෙරෙසු පන පක්කනෙනසු මඥගං පියසභායො නන්දියතෙරො කිම්බි ලන්තෙරා, එවං සමපගොනා එවං ආචාරසම්පනෙනාති ආදිගුණකථනෙ පරමමුඛා මෙතතං වටිකම්මං නාම ගොති. මඥගං පියම්මෙනා නන්දියතෙරො කිම්බිලන්තෙරො අවෙරො ගොතු අබ්බාපථේඛා සුඛිති එවං සමනනාගරතො පන සමමුඛාපි පරමමුඛාපි මෙතතං මනොකම්මං ගොති යෙව. නානා හි මොග්ගා ගගොන කාශාති අයං හි පිඨං විස ව මනතිකා විස ව ඔමඤ්ඤා එකතො කාතුං න සකකා එකව පන මඤ්ඤා විතතනති, විතතං පන තො සභිතථෙත නිරන්තරථෙත අවිසභිතථෙත සමග්ගථෙත එකමෙවාති දසෙස්සති. කථං පනෙන සකං විතතං නිකම්මපිත්වා ඉතරෙසං විතතවසෙන වතති. සුති. එකස්ස පනෙන මලං උභ්භති එකස්ස විවරං කිලිඨං නොති එකස්ස පරිභණ්ඩකම්මං ගොති තත් සස්ස පනෙන මලං උභ්භතං තෙන මමා චුසො පනෙන මලං උභ්භතං පටිතුං වට්ටනිති චුසෙන ඉතරෙ මයාං විවරං කිලිඨං තං ධොවනබ්බං මයාං පරිභණ්ඩං කාතබ්බනති අවත්වා අරඤ්ඤාං පටිසිත්වා දුරුනි ආගරණා හින්දිත්වා හින්දිත්වා පතන ක්ථාසෙ පරිභණ්ඩං කත්වා පතනං පටිත්වා නතො පරං විවරං වා ධොවනති පරිභණ්ඩං වා කරොනති. මමාචුසො විවරං කිලිඨං ධොවිත්වා මට්ටිති මම පණ්ණසාලා උක්කලාපා පරිභණ්ඩං කාතුං වට්ටනිති.

කරණයානෙ භෞජනසාලාය වත්තං. ඉදං සංක්‍රියං යො පච්ඡානිආදි
 වුත්තං. යො පසානිති ආදි පන නොසං අනෙතා විහාරෙ වත්තනති
 වෙදිකබ්බං. තත්ථ චිච්චසමනති ආචමනකුමරි; ටිහනතති
 රිහනකං. කුමිස්නති තසෙසව වෙවචනං; අමිසයනති උක්ඛිපිත්තුං
 අසකකුනෙය්‍යං අතිහාරිකං. හන්ති විකාරෙණාති හන්ති අසකකු
 කීර පාතියසවාදිසු යං කිම් තුච්ඡකං ගහෙති. පොකබරණී. ගතති.
 අනෙතා ච බහි ච ධො විතො උදකං පරියායොවෙති. තිසර යපෙති.
 අසකකු. හිකක්ඛු හන්ති විකාරෙන ආමනෙනතති ඔදියං වා අනො
 දියං වා සද්දං න කරොනති කයමා ඔදියං න කරොනති තං හිකක්ඛු
 යදෙද්ද ඛාධෙය්‍යාති කයමා අනොදියං න කරොනති අනොදියං
 යදෙද්ද දිනෙන අහං පුරෙ අහං පුරෙති වෙපි නිකබ්බමෙය්‍යං තනො
 විහි කත්තබ්බකමෙම තතියස්ස කම්මවෙත්ථෙද්ද හවෙය්‍ය සංගතපද
 යදෙද්ද පන හුතො අපරස්ස හිකක්ඛුනො දිවංචානසනතිකං ගතති.
 අනත දිඨචාචං සද්දො හන්ති සකකු. කරොති තාය සකකුය්‍ය ඉතරො
 ආනව්ස්ති තනො වෙ ජනා ගජෙති හන්ති. සංසිබ්බතතා විපු හන්ති
 සු යපෙති උපසාපෙනති තං සක්‍රියං හන්ති විකාරෙන දුතියං දාදිනෙන
 තො හන්ති විලඛිසකෙන උපසාපෙතොති—සමාගි කං ධො සන්ති චාතු
 ද්දෙය පණණ්ණෙය අභිමියනති ඉදං නාච පනති ධම්මසවණමෙව න.
 අබණ්ඩං කතො පචමෙ පචමෙ දිවංචං වෙ ථෙරා නාති විකාරෙ නහා
 ධිතො අනුරුධිතෙරස්ස වසනචානං ගමිත්තති තත්ථ තයොපි නිසී
 දිතො තිණණං පිටකානං අසකකුහරස්මිං අසකකුමසකුං පසකං
 පුච්ඡනති අසකකුමසකුං විසසජ්ජනති තෙසං එවං කරොන්තානං
 යෙව අරුණං උග්ගමිත්ති තං සක්‍රියං වුත්තං. එතතාවතා ථෙරෙන
 හගවතා අපපමාදලකුණං පුච්ඡිතෙන පමාදසානෙසුයෙව අපප
 මාදලකුණං විසසජ්ජිතං හොති අසකකුය්‍යං අසකකුය්‍යං හිකක්ඛුනං
 යි හිකබ්බාමාරං පටිසනකාලො නික්ඛමනකාලො නිසංසනපටි
 වත්තනං විටර්ජ්ජ පනං අනෙතානාමෙ පිණ්ඩාය වරණං ධම්ම
 කථකං අනුමොදනං අනෙතානාමෙනා නිකබ්බිතො හත්තකිච්චකර
 ණං පත්තධොවනං පත්තමාසපනං පත්තවිටර්පටිසාමනතති පපම
 කරණසානාති එතාති තයමා ථෙරො අදිහාසං එතතකචානං මුඛිතො
 පමාදකලො නාම නත්ති දියෙසනෙනා පමාදසානෙසුයෙව අපප
 මාදලකුණං විසසජ්ජසී. අථස්ස හගවා සාධුකාරං දත්තං පඤ්චමකා
 නා පුච්ඡනෙනා පුත අපි පන වොති ආදිමාග—තත්ථ උග්ගමි
 කුණ්ණබ්බමාති චක්‍රස්සබ්බමෙනා උපටි; අලමිසිය මිසසසොති අරිය
 භාවකරණසමන්තො විසෙසො; කිං කි නො සියා හගහනති හගහන
 කයමා නාධිගතො හවියාති අධිගතොයෙවොති; යාමිදෙමාති යාම
 දෙව; එවං පඨමාදිකානාධිගමෙ ව්‍යාකූලෙන දුතියස්ස කාදිති සුච්ඡ

තෙතා; එකසා පන වෙති ආදිමාහ. තත් සමනිකනමායාති සම
 නිකකමන්දාය; සමිපසසසබ්බාති පටිපසසබ්බාය; තෙසං සබ්බත්ථ
 වුත්තනසෙතෙව වෙදිතබ්බං—පච්චිපසකං පන ලොකුකතරඤ්ඤ
 දසානවසෙන අබ්ගතං නිරොධසමාපන්නං පුච්ඡතො; අලමරිය
 ඤ්ඤදසානවසෙතොති ආදිමාහ—ථෙරොපි පුච්ඡානුරුපපතෙව චත
 කාසි. තත් යසම වෙදිතසුඛතො අවෙදිතසුඛං සත්තතරං
 හොති තසම අඤ්ඤං ඵාසුච්ඡාරං උත්තරිතරං පණිතතරං වා න
 සමනුපසාමිති ආහ. බම්මිසා කාමායාති සාමග්ගරසානිසංසපටිසං
 යුත්තාය ධම්මකථාය; සබ්බෙපි හි චතුසු සච්චෙසු පරිනිහිතතිච්චා
 තෙන තෙසං පටිච්චධර්මාය යං කිම් කප්ථෙතබ්බං නත්ති සාමග්ගවා
 තෙන අයම අයම ආනිසංසොති සාමග්ගරසානිසංසාසමෙව පනෙයං
 හගවා කප්ථෙසි. **හගවනතං අනුසංඝාවෙධොති** අනුගතත්වා; තෙ කිර
 හගවතො පහතච්චරං ගතෙත්වා ථොකං අගමංසු අථ හගවා චිතාර
 උපවනපරියක්තං ගතකාලෙ ආහරථ මෙ පහතච්චරං තුමෙහ ඉඳෙව
 තිස්ථාති පකාමි. **හතො පටිනිවතනිධොති** නතො සීතාසානතො
 නිවතනිත්වා; කිංඤ්ඤ මයං ආසංසමනොති කිත්තූහගවනතං නිසාය
 පබ්බජාදිති අබ්ගතොපි අතතතො ගුණකථාය අට්ටිසමානා අබ්ග
 මපටිච්ඡතාය ආහංසු. ඉමෙසවාති පඨමස්කොට්ඨාදිතං ලොකියලො
 කුකතරානං; **මෙතසා වෙතො පටිච්ච දිදිතොති** අප්ප මෙ ආය
 සවතො ලොකියසමාපන්නා පිටිතාසෙසුං අප්ප ලොකුකතරා
 යාති එවං විතතො විතතං පරිච්ඡිද්ධො තිදිතො; **දෙවනාපි මෙති**
 හතෙන අනුරුච අප්ප අයෙතා නන්දියතෙත්වා අප්ප අයෙතා කිම්බිල
 තෙත්වා ඉමාය ච ඉමාය ච සමාපන්නායා විනිශ්චයමසිති ජවමාත්තො
 සුත්ති අද්දො. **පඤ්ඤානිපුමෙතොති** තවපි මං යං විදිතනති වා
 දෙවතානි ආරොපිතනති වා එතනෙකෙතෙව මුඛං මෙ සප්පනති කථං
 මෙ සමුථාපෙත්වා අපුමෙතෙව න කට්ඨං. භාවතා පන පඤ්ඤාති
 පුමෙත පඤ්ඤා අතිපුච්ඡතනත්තං වතාකතං තත් මෙ කිං කතො
 ථාති ආහ. දිසොති මණිමානිවතො දිසො අථො තෙරසසානො
 සසාති එවං ආගතො අභවිතති යකබ්බසනාපතීතං අක්කනතෙර
 එකො දෙවරාජා; පරිච්ඡිද්ධොති තෙසෙව යකබ්බසා නාම; ගෙත හ
 ගමා තෙනුපසංකමිති තො කිර වෙසාවතො පෙසිතො එකථා
 නං ගච්ඡතො හගවනතං සයං පහතච්චරං ගතෙත්වා ඤිජ්කාවසථ
 ගොසිඛසාලවනසං අනතෙර දිසවා හගවා අගතො පහතච්චරං
 ගතෙත්වා ගොසිඛසාලවනෙ තිණ්ණං කුලපුත්තානං සනතිකිං
 ගච්ඡති අප්ප මහතිධම්මදෙසනා හවිසාති මයං තසා දෙසනාය
 භාගිනා හවිතබ්බනති දිසාවාතෙන කායෙන සත්ථ පදනුපදිමො
 හුත්වා අවිදුරෙත්වා ධම්මං සුත්වා සත්ථරි ගච්ඡතොපි න ගතො. ඉමෙ

පේරා, කී. කර්මසාත්තනී දසසතත්තං පන නත්තො ධර්මො අපි මහ වෙ
 පේරෙ අනුරුඬිකේරං පළිවෙසෙතෙන දිසාං ඉමෙ වෙ පේරා හග
 වන්තා නිසාස පබ්බන්දයො සබ්බගුණෙ අබ්බන්ධාපි හගවන්තා
 ව මච්ඡරාගන්ති න සහනාගී අනිවිස නිලියනාති පටිච්ඡාදෙනති
 නදති තෙසං පටිච්ඡාදත්තුං දසාමි පඨවිතො යාවබ්බහමලොකා එ
 තෙසං ගුණෙ පකාසෙසාමිති විනෙත්වා යෙන හගවා තෙනුප
 සබ්බමි. ලාභා භග්ගානි යෙ හතෙන වජ්ජරථවාසිතො හගවන්ත
 ව ඉමෙ ව තයො කුලපුත්ත පස්සිතුං ලහනති වජ්ඣතුං ලහනති
 දෙසාධමං දුතුං ලහනති ධමමං සොතුං ලහනති තෙසං ලාභා
 හතෙන වජ්ජනනති අත්තො. සද්දං සුඛානි සො කිර අත්තතො
 යක්කානුභාවෙන මහන්තං සද්දං කත්වා සකලවජ්ජරථං අපේකාච
 රතන්තා නං වාචං නිව්ඡාමරසි තෙනස්ස තෙසු තෙසු රුක්ඛපබ්බතා
 දිසු අබ්බන්ධා භුමමදෙවතා සද්දං අසෙසා සුං නං සකාය වුත්තං සද්දං
 සුත්වානි; අනුසාවෙසුනති මහන්තං සද්දං කත්වා යාවෙසුං; එසනගො
 සබ්බන්ධං යාවබ්බහමලොකානි යාවඅකතිථිබ්බහමලොකා; නාමෙපි
 කුලනති අවහාකං කුලතො නිකම්මිති ඉමෙ කුලපුත්තා පබ්බ
 ජිතා එවං සිලවතො ගුණවතො ආචාරසම්පන්නා කල්යාණ
 ධර්මානි එවං තවෙපි කුලං; තෙ එතෙ තයො කුලපුත්ත පසන්න
 විත්තා අනුසාරෙග්ගානි; එවං සබ්බන්ධ අත්තො දඨබ්බො—ඉති
 හගවා සථානුසංකීනාව දෙසනං නිසාපෙසිති.

මුලලංගිසිංහ සුත්තං.

එවමෙමසු හනති මහාගොසිඛසුත්තං; තත්ත ගොසිඛසාලච
 නදගෙති ඉදං වසනභානදසසතත්තං වුත්තං. අසෙසෙසු හි සුත්තෙසු
 සාවච්ඡිසං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙහි එවං
 පඨමං ගොවරගාමං දසෙසත්වා පච්ඡා වසනභානං දසෙසති ඉමසම්.
 පන මහාගොසිඛසුත්තෙ හගවන්තො ගොවරගාමො අනිබ්බො
 මකාමිදෙව ගොවරගාමො හවිස්සති තත්තො වනසන්ධිමෙව දිට්ඨං
 අරඤ්ඤං නිදනකමෙතං සුත්තන්ති. සම්බහුලෙහිති බහුකෙහි;
 අභිඤ්ඤානෙහි අභිඤ්ඤානෙහිති සබ්බන්ධ විස්සුතෙහි පාකටෙහි
 පාකටෙහි; පේරෙහි සාවකෙහි සබ්බන්ධ පාතිමොක්ඛසංවරාදිහි
 පිරිකාරකෙහි ධමමෙහි සමනානාගතත්තො පේරෙහි සවණතෙන ජං
 තත්තො සාවකෙහි සසිං එකතො; ඉද්දති තෙ පේරෙ සරුපතො දසෙස
 තොතො ආයත්තො ව සාරිපුත්තොති ආදිමාග. තත්ත ආයත්තො සාරි
 පුත්තො අත්තතො සිලාදිහි ගුණෙහි බුධිසාසනෙ අභිඤ්ඤාතො
 වක්ඛමිත්තානං ගගණමජ්ඣෙහි ජීවතා සුරියො විය වන්දෙ විය සමුද්ද
 තිද්දුකිත්තං සාගරො විය ව පාකටො පඤ්ඤතො න කෙවලවස්ස

ඉමසේ. ආගතගුණවසෙතෙව මහනන්දා. වෙදිතබ්බා—ඉතො අඤ්ඤාං ධම්මදායාදං අනඛගණසමාදිභිසිතනාදසුත්තං. මහා සිතනාදං රථවිනිතං මහාගස්සිපදෙපමං. මහාවෙදලං වාතුමසුත්තං දිස්සනං. අනුපදසුත්තං. සෙවිතං. මහාවිතබ්බං. සච්චිතබ්බසුත්තං පිණ්ඩපාතපාරිසුඛිං. සමපනාදනිසං. සමිතිනි. දසුත්තං. පචාරණ සුත්තං. සුසිමසුත්තං. ථෙරපඤ්ඤාසුත්තං. මහානිද්දෙතො. පටියමනිද මහෙයා. ථෙරසිතනාදසුත්තං. අභිනිසංඛමණං. එතදග්ගනන්ති ඉමෙසමපි සුත්තානං. වසෙන ථෙරස්ස මහනන්දා. වෙදිතබ්බා—

එතදග්ගසමී. හි එතදග්ගං හික්ඛවෙ මම සාවකානං. හික්ඛුනං. මහාපඤ්ඤාණං. යදිදං. සාරිපුත්තොති වුත්තං. මහාමොග්ගලානොපි සිලාදිගුණෙති වෙව ඉමසමී. සුත්තෙත ආගතගුණෙති ව ථෙරො. විස අභිඤ්ඤානො. පාකපො. මහා. අපි වස්ස අනුමානසුත්තං. චුලුතණ්ණා සංඛයසුත්තං. මාරතැන්තිසං. පානාදකමපනං. සකලං. ඉභිපාදසුත්තං. නඤ්ජනනදමනං. යමකපාරිභාරියකාලෙ දෙවලොකගමනං. විමාන වානුපොතවානු. ථෙරස්ස අභිනිකම්මණං. එතදග්ගනන්ති ඉමෙසමපි වසෙන මහනන්දා. වෙදිතබ්බා—එතදග්ගසමී. හි එතදග්ගං. හික්ඛවෙ මම සාවකානං. හික්ඛුනං. ඉභිමනන්තානං. යදිදං. මහාමොග්ගලා නොති වුත්තං. මහාකස්සපොපි සිලාදිගුණෙති වෙව ඉමසමී. සුත්තෙත ආගතගුණෙති ව ථෙරො. විස අභිඤ්ඤානො. පාකපො. මහා—අපි වස්ස විවරපරිවත්තනසුත්තං. ජිණ්ණවිවරසුත්තං. වජ්ජපමං. සකලං. කස්ස පසංසුත්තං. මහාඅරියවංසසුත්තං. ථෙරස්ස අභිනිකම්මණං. එතදග්ග නන්ති ඉමෙසමපි වසෙන මහනන්දා. වෙදිතබ්බා. එතදග්ගසමී. හි එතදග්ගං. හික්ඛවෙ මම සාවකානං. හික්ඛුනං. චුත්තවාදනං. යදිදං. මහා කස්සපොති වුත්තං. අනුරුඬිත්තෙරොපි සිලාදිගුණෙති වෙව ඉමසමී. සුත්තෙත ආගතගුණෙති ව ථෙරො. විස අභිඤ්ඤානො. පාකපො. මහා—අපි වස්ස චුලුතණ්ණාසිමසුත්තං. නලපානසුත්තං. අරියසුත්තං. උපකම් ලෙසියසුත්තං. අනුරුඬිසුත්තං. මහාපුරිසවිතකකසුත්තං. ථෙරස්ස අභි නිකම්මණං. එතදග්ගනන්ති ඉමෙසමපි වසෙන මහනන්දා. වෙදි තබ්බා—එතදග්ගසමී. හි එතදග්ගං. හික්ඛවෙ මම සොවකානං. හික්ඛු නං. දිඛ්ඛවකුක්ඛානං. යදිදං. අනුරුඬොති වුත්තං—ආසසමනා ව රෙව ඤානාති එත්ථ පන වෙ රෙවතො. බදිරවනියරෙවතො. ව කංඛාරෙව තො. ව තත්ථ බදිරවනියරෙවතො. ධම්මසොනාපතිථෙරස්ස කණ්ඨි කානිකො. න සො ඉධ අබ්භෙප්පතො. අර පටිසො. ගුමො. අකපටියා මුණාති එවං. කංඛාබහුලො. පන ථෙරො. ඉධ රෙවතොති අබ්භෙප්ප තො. සොපි සිලාදිගුණෙති වෙව ඉමසමී. සුත්තෙත ආගතගුණෙති ව ථෙරො. විස අභිඤ්ඤානො. පාකපො. මහා—අපි වස්ස අභිනිකම්මණං. එතදග්ගනන්ති මහනන්දා. වෙදිතබ්බා. එතදග්ගසමී. හි එත

අනන්ත කාලයට මෙ සාවකානං භික්ෂුනං කායිනං යදිදං කිසිකිසිව
 මනාහි වුනා—ආනන්දපරිවරෙහි සිලාදිගුණෙහි වෙළු ඉමසමි.
 සුමනන ආනන්දගුණෙහි ව පේරො විස අභිඤ්ඤානො පාකටො මහා.
 අපිච්ඡාය අභිනිකුමරෙණන්තාපි එතදගනනාපි මහනනහාටො වෙදි
 තබෙබො—සෙබසුතනං බාහියසුතනං ආනන්දපායං ගොපකමො
 ගන්තොති ඔහුබාතුකං චුලපුඤ්ඤතං මහාපුඤ්ඤතං අවජරියබහුත
 සුභං භෞද්දකරතනං මහානිදනං මහාපරිනිබ්බානසුතනං සුභ
 සුතනං චුලනිලොකධාතුපාලසුතනං අභිනිකුමරෙණං එතදගනනාහි
 ඉමෙසමි වසෙන මහනනහාටො වෙදිතබෙබො—එතදගනනං හි
 එතදගනං භික්ෂුවෙ මෙ සාවකානං භික්ෂුනං ඔහුසසුතානං යදිදං
 ආනන්දොති වුනා—අපඤ්ඤාති ම අභිඤ්ඤානොති අභිඤ්ඤානොති
 හි න කෙටිලං එතෙතෙව අඤ්ඤාති ව මහාගුණතාය පාකටෙහි
 අභිඤ්ඤානොති ඔහුහි පේරෙහි සාවකෙහි සමි. භනවා ගොසිඛිත
 සාලවනදායෙහි අපන්තා; ආයසමා හි සාරිපුතනා සයං මහාපඤ්ඤා
 අඤ්ඤාපි ඔහු මහාපඤ්ඤා භික්ෂු ගහෙහි තද දසබලං පරිවාරෙ
 නො විහාසි. ආයසමා මහාමොග්ගලානො සයං ඉතිමා—මහාකසා
 පො සයං ධුතවාදො—ආයසමා අනුරුමො සයං දිබ්බවක්ඛනො—
 ආයසමා රෙවතො සයං කොතාහිරතො—ආයසමා ආනන්දො සයං
 ඔහුසසුතා—අඤ්ඤාපි ඔහු ඔහුසසුතෙ භික්ෂු ගහෙහි තද දසබලං
 පරිවාරෙහි විහාසි. එවං තද එතෙ ව අඤ්ඤා ව අභිඤ්ඤානො මහා
 පේරො නිංසසගසාමනා භික්ෂු දසබලං පරිවාරෙහි විහරිසුති
 වෙදිතබො—පඤ්ඤාණං වුභිතොති එලමොපනත්විවෙකතො
 වුභිතො; සෙනාසමා මහාකසාපො නොනුපසඛිකමිති පේරො
 කිර පච්ඡාලාණං වුභිතො පච්ඡමං ලොකධාතූං ඔලොකෙනො
 වනනො කිලනකසා මනනබතනියසා කණ්ණෙනො පතමානං
 කුණ්ඩලං විස සංහරිතො සමුග්ගෙ පනත්පමානං රතනකම්බලං
 විස මණිනාගදනනො පතමානං සතසගසාග්ගණිකං සුවණ්ණපා
 හිං විස ව අනුචිතවජ්ජමානං පරිපුණ්ණපණ්ණායසොප්පනං සුරිය
 මණ්ඩලං අද්දස. තදනනන්තරං පාචිතලොකධාතූං ඔලොකෙනො
 මනමියං ගහෙහි පරිවතනමානං රජතවකකං විස රජතකුටෙනො
 නිකුමනනං බිරධාරාමණ්ඩලං විස පෙක්ක පෙථොභවතො ගහනක
 මල පකුඤ්ඤානං ගෙනහංසං විස ව මෙසවණ්ණාය සමුද්දකුච්ඡෙනො
 උගනනො පාචිතවකකවාලපබ්බතමන්තො සසලකකිණ්ණපතිමණ්ඩ
 ලං එකුනාණ්ණායසොප්පනං වජ්ජමණ්ඩලං අද්දස. නතො සාලවනං
 ඔලොකෙසි. තසමි හි සමයෙ සාලරුකො මුලතො පසාය යාව
 අනා සබ්බපාලිපුලා දුකුලපාචාරපාරතො විස මුක්තාකලාපවි
 තබො විස ව විරොචිසු. භූමිතලං පුථ්විකානුරුප්පාය පතිමණ්ඩකං

මිය කළු කළු හිටපුකෙනෙකු සුළු රෙණු නිලාලයෙකු සිටිමින්
 මිය අහෝසි. භූමිපරික්ෂකයෙකු කුසුමරෙණු මදමිනක් උපහාස
 මානා මිය වන තැනෙරෙසු විවරණය. තද ව උපොසදිවසෙව හොඳි.
 කාය නුබො අප් රතිය. විනිතාමෙය්සාමිති විනෙතයි. අරියතාව
 කාව නාම පියධම්මයවණ්. හොනනි අප්සස මතදහොයි. අප් මහතා
 අප් භික්ෂාතිකයෙකු ධම්මසෙතාපතිපේරසස සනතික. හනනි ධම්ම
 රතිය. විනිතාමෙය්සාමි ගම්ප්නෙතා පත එකකො අහහනි මියහ.
 පියසහාය. මහාකසසපයේර. ගහෙහි. හම්සාමිති නිසිනාභාන
 හො වුභාස වමමධණ්. ගහෙහි. පපෙථාවෙහි. සෙනායකා මහා
 කසසපො තෙනුපසඛිකම්—එමමාපුසොති මො ආසසමා මහා
 කසසපොති පේරොපි යහො පියධම්මයවණ්.ව අරියසාවසො.
 තසමා කසස වවන. සුභි. ගම්ප්නෙතා නි. මයා සිත. ව. රුප්ති
 සිසි. වාති කම් ලොපපෙත. අකනි. තුභිගදහොව එවමාපුසොති
 ආදිමොහ—පටිසුනි. ව නිසිනාභානහො වුභාස වමමධණ්.
 පපෙථාවෙහි මහාමොගහලාන. අනුබනි. තසමා සමයෙ වෙ මහා
 පේරා පටිපාටිය. සිතානි මෙ වතු මණ්ඩලානි මිය වෙ සුරියමණ්ඩ
 ලානි මිය වෙ ජගුනානාගරොප්. මිය වෙ සිතා මිය වෙ වසන්ත. මිය
 ව විරොචිංසු. අනුරුධප්පේරොපි කසමි. හමයෙ දිවාභාහො නිසි
 හොනා වෙ මහාපේර සාප්පුහසපේරසස සනතික. ගම්ප්නෙතා
 දිසා පටිමෙලොකධාතු. ඔලොකෙහොනා සුරියා වනනාන. පටි
 සනත. මිය පාටිනලොකධාතු. ඔලොකෙහොනා වතු. වනනාන
 උගහව්නත. මිය සාලවන. ඔලොකෙහොනා සබ්බථාලිපුලා සාල
 මතව දිසා අප් උපොසදිවසෙ. අමෙ ව මෙ පේභිකනාතිකා
 ධම්මසෙතාපතිසස සනතික. ගම්ප්නනි මහනෙතන ධම්මයවණ්
 න ගම්ප්නබ්බ. අහව ධම්මයවණ්සස හානි හම්සාමිති නිසිනාභාන
 හො වුභාස වමමධණ්. පපෙථාවෙහි මහාපේරොන. පදනුපදිකො
 හුනි නිකම්. තෙන වුසන. අප්මො ආසසමා ව මහාමොගහලො
 හො ආසසමා ව මහාකසසපො ආසසමා ව අනුරුධොයි. සෙනා
 සසමා සාප්පුහොනා තෙනුපසඛිකම්—හුනි පටිපාටිය. සිතා තයො
 වතු මිය සුරියා මිය සිතා මිය ව විරොචිමානා උපසඛිකම්. එව.
 උපසඛිකම්නෙත පත තෙ මහාපේර ආයසො ආතප්පෙ අහතහො
 දිවාභාහො නිසිනොනායෙව දිසා අප් මහනාන. ධම්මයවණ්. හම්සා
 නි මයාපි කසස හානිනා හම්ප්නබ්බ. න බො පත එකකො හම්සාමි
 මය්සා පියසහාය. රෙවනපේර. ගහෙහිව හම්සාමිති සබ්බ. මහා
 මොගහලානසස මහාකසසපුපසඛිකමණ් වුසනතයෙනෙව විභි.
 රතො වෙදිනබ්බ—ඉති තෙ වෙසි ජනා පටිපාටිය. සිතා වෙ වතු
 මිය සුරියා මිය සිතා මිය ව විරොචිමානා උපසඛිකම්. තෙන

වුණාං අදායකාං අයසාං ආනන්දාදි ආදී—දික්ඛානි ආයසමනාං ආනන්දං චිත්තදම්මානාං දුරතොව දිස්සං අනුක්කමෙන කථාදාන වාරං සම්පන්නං එතං ඛො අයසමානි ආදිවචනං අවචංච. රමණීයං ආවුසොති එත්ථ දුට්ඨං රාමණෙය්‍යකං චතරාමණෙය්‍යකං පුහුල රාමණෙය්‍යකම. තත්ථ චතං තානසලලසාලවම්පකාදිසි යජ්ඣනං හොති බහුලවිජයං පුළුඵලවිතතරුක්ඛං උදකසම්පන්නං ශාමි තො නිස්සට්ඨං. ඉදං චතරාමණෙය්‍යකං නාම. යං සක්ඛාය වුත්තං.

“රමණීයානි අරඤ්ඤානි යත්ථ න රමනී ජනො විතරාගා රමෙසසනති ත භො කාමමචෙතිනො”යි.

චතං පත සට්ඨෙ උප්පත්තං හොති නිරුද්ධං විරලවිජයං කණ්ඩකසමානිණ්ණං බ්‍රහ්මදසො වෙත්ථ අරියං විහරන්ති ඉදං පුහුල රාමණෙය්‍යකං නාම යං සක්ඛාය වුත්තං.—

“යාමෙ වා යදිවා රඤ්ඤා නිනෙත වා යදි වා එලෙ යත්ථ අරහන්තො විහරන්ති තං භුමිං රාමණෙය්‍යක”නාමි.

ඉධ පත දුට්ඨමපි තං ලබ්බති. තද හි ගොසිඛසාලවචනං සබ්බ ඵාලිපුලං* හොති කුපුමගනිපුගතිං. සදෙවනෙ වෙත්ථ ලොකෙ අග්ගපුග්ගලො සම්මාසම්බුද්ධා නිංසසහසාමනෙතති අභිඤ්ඤානි කුක්ඛි සසිං විහරති. තං සක්ඛාය වුත්තං රමණීයං ආවුසො හො සිඛිකසාලවනනාති. දෙසිනාති දෙසාපන්නා අබ්බමසිකධුමරපො රාහුති ඉමෙහි උපක්කිලෙසෙහි විරහිතානි වුත්තං හොති; සබ්බ ඵාලිපුලානි සබ්බත්ථ ඵාලිපුලා; මුලතො යාවඅහං අපුප්ඵං ධානං නාම නත්ථි. දික්ඛා මඤ්ඤා ගණිං සම්පමාසනාතිථි දික්ඛා මඤ්ඤපුළුඵකොට්ඨාරපාරිච්ඡන්තං චන්දනවුණ්ණගණිං විය සමන්ත තො පවායනති; සත්තපුයාමසනතුසිත්තනිමොණ්ණරතිපුනිමිනමහාබ්‍ර හමදෙවතානං නිසින්නධානං† විය වායනාති වුත්තං හොති. කුඨං රුපෙහ ආවුසො ආනන්දාදි ආනන්දජේරො තෙසං පචන්තං ථෙරා නං සම්ඝනවකො කසමා ථෙරො තංගෙව පඨමං පුච්ඡති? මමාසිත්ත තතා. තෙ හි වෙ ථෙරා අඤ්ඤමඤ්ඤං මමාසිංසු. සාරිපුත්තජේරො මයා කත්තං සත්ථ උපඨානං කන්තරානිති ආනන්දජේරං මමාසි. ආනන්දජේරො ගතවතො සාවකානං අගෙහානි සාරිපුත්තජේරං මමාසි. කුලදරුතෙ පබ්බාපජ්ඣා සාරිපුත්තජේරස්ස සන්තීතෙ උපා ගම්පදං † ගණ්ණාපෙසි. සාරිපුත්තජේරොපි තථෙව අකාසි. එවං එක මෙකෙන අත්තන්තා පත්තමිට්ඨං දමා පබ්බාපජ්ඣා උපත්තං ගණ්ණාපිතානි පචතික්ඛුන්තානි අගෙසු. ආයසමා ආනන්ද පණ්ණානි විචාරාදිනිපි ලභිතිං ථෙරපෙසව දෙති.—

* සබ්බඵාලි පුලං—† ගණ්ණාධානං මිය—† උපත්තං.

මහා පරිමා සිංහල පාලක මහා පාලක.

එකො කීර බ්‍රාහ්මණයෝ විනෝගාදි බ්‍රිහදරතකයා සිංහරතකයා
සහ ව පුජා පඤ්ඤායති කථාං නුබොධමමරතනං පුජිතං නාම භො
ගීති ? යො හගවන්තං උපසංඝකමිත්වා එතමන් පුච්ඡ. හගවා ආහ
සමෙපි බ්‍රාහ්මණ ධමමරතනං පුජෙත්තුකාමො එකං බහුසුත්තං පුජෙ
තිති. බහුසුත්තං හතෙන් ආවිකම්භාති. ගිහිකුසංඝං පුච්ඡාති. යො
ගිහිකු උපසංඝකමිත්වා බහුසුත්තං හතෙන් ආවිකම්භාති ආහ. ආනන්ද
ථෙරො බ්‍රාහ්මණාති. බ්‍රාහ්මණො ථෙරං සහසාග්ගණ්ණෙන විවර
න පුජෙසි. ථෙරො තං නගෙනි හගවන්තං සන්තිකං අගමාසි. හගවා
කුතො ආනන්ද උචන්ති ආහ. එකකත හතෙන් බ්‍රාහ්මණෙන දින්නං
ඉදං පතාහං ආයසමන්තො සාරිපුත්තයා දුතුකාමොති. දෙති ආනන්ද
ති. වාරිකං පකකන්නො හතෙන් යි. ආනතකාලෙ දෙතිති. සික්ඛාපදං
හතෙන් පඤ්ඤාතතනති. කද පන සාරිපුත්තො ආගමිස්සතිති. දසාහ
මත්තෙන හතෙන්ති. “අනුජානාමි ආනන්ද දසාහපරමං අතිරෙක
විවරං නිකම්පිතු” නති සික්ඛාපදං පඤ්ඤාපෙසි. සාරිපුත්තන්ද්‍රොපි
තුථෙව යං නිමි මනාසං ලභති තං ආනන්දන්ද්‍රොපි දෙති, එවං නෙ
ථෙරො අඤ්ඤාමඤ්ඤං මමායිංසු ඉති මමායිතතනා පඨමං පුච්ඡි. අපි ව
අනුචිත්තපුත්තාමෙසා බුද්ධකතො පඨාය පුච්ඡිතබ්බා භොති. තසමා
ථෙරො විනෝගාදි අසං පඨමං ආනන්දං පුච්ඡිස්සාමි ආනන්ද අත්තන්තො
පටිභාණං බ්‍යාකරිස්සති. තන්තො රෙටතං අනුරුඬං මහාකයාසං මහා
මොග්ගලානං පුච්ඡිස්සාමි මහාමොග්ගලානො අත්තන්තො පටිභා
ණං බ්‍යාකරිස්සති. තන්තො පට්ඨි ථෙරො මං පුච්ඡිස්සන්ති අහමි අත්ත
න්තො පටිභාණං ව්‍යාකරිස්සාමි. එත්තාවතාපි අයං ධමමදෙසනා සිබා
පත්තො වෙපුලලපත්තා හවිස්සති. අථ සබ්බෙපි මයං දසබ්බං
උපසංඝකමිත්වා පුච්ඡිස්සාමි යන්තො සබ්බඤ්ඤාතඤ්ඤෙන ව්‍යාකරිස්ස
ති. එත්තාවතා අයං ධමමදෙසනා සිබාපත්තො වෙපුලලපත්තා හවි
ස්සති. යථාපි ජනපදෙ උපපන්නා අරොගි නාමගොපකං පාපුණන්ති
තසමිං විනිවේජතුං අසකෙකානෙන ජනපදගොපකං තසමිං අස
කෙකානෙන විනිවේජඅමමමං තසමිං අසකෙකානෙන සන්තපති
තසමිං අසකෙකානෙන උපරාජං තසමිං විනිවේජතුං අසකෙකානෙන
රාජානං පාපුණන්ති. රඤ්ඤා විනිවේජනාලන්තො පඨාය අරොගි අප
රාපරං න ඝමරති රාජවච්ඡෙනෙව ක්‍රියාති. එවමෙවං පඨමං ආන
න්දං පුච්ඡිස්සාමි-පෙ-අථ මයං සබ්බෙපි දසබ්බං උපසංඝකමිත්වා පුච්ඡ
ස්සාමි යන්තො සබ්බඤ්ඤාතඤ්ඤෙන ව්‍යාකරිස්සති. එත්තාවතා අයං
ධමමදෙසනා සිබාපත්තො වෙපුලලපත්තා හවිස්සති. එවං අනුදිති
පුච්ඡ. පුච්ඡන්නො ථෙරො පඨමං ආනන්දන්ද්‍රොපි පුච්ඡ-බහුසුත්තො
භොගීති බහුං අයං සුත්තං භොගී. න වහං යන්තොසං පාළිඅනු
සංගිපුබ්බාපරවසෙන උග්ගතිතං භොගීති අන්තො. සුත්තමොගීති

සුභස්ස ආධාරභූතො; යස්ස හි ඉතො ගතිතං දුතො පළායති ථිඤ්ඤාපෙ උදකං විය න තිථිති පරිසමපේඛි එකං සුත්තං වා ජාතං කං කපේතුං වා වාලේතුං වා න සමකතාති අයං න සුතධරො නාම; යස්ස පන උග්ගතිතං බුඬවචනං උග්ගතිතකාලසද්ධිසමෙව භොති දහපි ටි ගතිමි චක්ඛාති සංකායං අකරොනකස්ස න නස්සති. අයං සුතධරො නාම—සුභස්සභාවිච්ඡොති සුභස්ස සනතිවියභූතො; යස්ස හි සුත්තං හදයමජ්ජයායං සනතිවිතං සිලාය ලෙඛා විය සුවණ්ණසමෙ; පකඝිතත සිහවයා විය ව තිථිති අයං සුභස්සනතිවයො නාම—ඛනාති ධතා පගුණා; එකවචස්ස හි උග්ගතිතබුඬවචනං ධතං පගුණං නිවෙලිකං න භොති අසුකසුත්තං වා ජාතකං වා ආරභිතො කපෙතිති වුතෙන සංකායිතො සංසද්ධිතො සමනුනාතිතො ජාතියාමිති වදති. එකවචස්ස ධතං පගුණං හැඟිගසොතසද්ධිසං භොති. අසුකසුත්තං වා ජාතකං වා කපෙතිති වුතෙන උච්චිතො තමෙව කපෙති. තං සංකාය වුත්තං ධතාති. චමසා සජ්ජිමිනාති සුත්තදසකවග්ගද සකපණ්ණාසදසකවග්ගෙන වාචාය සංකායිතො; මහසානුපෙකඝිනාති විගතන අනුපෙකඝිතො; යස්ස වාචාය සංකායිතං බුඬවචනං මනසා විනේනනකස්ස තත්ථ පාකටං භොති මහාදීපං ජාලෙතො සිතස්ස රූපගතං විය පඤ්ඤායති. තං සංකායගතං වුත්තං. දිඝිසා සුප්පමිවිධාති අත්තො ව කාරණතො ව පඤ්ඤාය සුප්පමිවිධා; සජ්ජිමණ්ඩලෙහි පදබ්‍යජ්ජෙනිති එත්ථ පදමෙව අත්ථස්ස ව්‍යජ්ජනො පදබ්‍යජ්ජනං, අකඛරපාරිසුරිං කතො දහවිධං බ්‍යජ්ජනබුඬිං අපරිහාපෙතො වුත්තං පරිමණ්ඩලං නාම භොති. එවරූපෙහි පදබ්‍යජ්ජෙනිති අත්තො. අපි ව යො හිකබු පරිසයං ධමමං පදනෙනො සුත්තං වා ජාතකං වා නිකඝිපිතො අඤ්ඤං උපාරම්භකරං සුත්තං ආරභති නස්ස උපමං කපෙති වජ්ඣං ඔතාරෙති එවං ඉදං ගතෙතො එත්ථ ඝිපනො; එකපණ්ණාසතව පරිහරනො කාලං ඤාතො වුඬහති නිකඝිතසුත්තං පන නිකඝිතතමත්තමෙව භොති නස්ස කථා අපරිමණ්ඩලානාම භොති. යො පන සුත්තං වා ජාතකං වා නිකඝිපිතො ඛති එකමි අනන්තො පාලියා අනුසන්චි පුබ්බාපරව අවෙකකෙනො ආචරිතයති දිග්ගතයෙ ධමො තුලිකාය පරිවජ්ඣනෙනො විය ගමිතර මානිකාය උදකං පමෙසකෙනො විය පදං නොට්ටනෙනො සිකිචා ජාතියො විය ගවජ්ජි නස්ස කථා පරිමණ්ඩලා නාම භොති. එව රූපිං කථං සංකාය පරිමණ්ඩලෙහි පදබ්‍යජ්ජෙනිති වුත්තං—අප්පබ්බෙහිති එත්ථ යො හිකබු ධමමං කපෙතො සුත්තං වා ජාතකං වා ආරභිතො ආරභිකාලතො පඨාය තුරිතතුරිතො අරභිං මත්ථ නො විය උග්ගබ්‍යදනියං බ්‍යදනො විය පාලියා අනුසන්චිපුබ්බා පරෙසු ගතිතං ගතිතමෙව වා අගිතං අගිතමෙව වා කත්ථා

පුරාණමණන්තරෙසු වරමානං ගොඩං උභයපෙනාං විය තුළ
 තුළ පහරනෙතා ඔසාපෙති උභය ගවිති. ගොපි ධම්මං කප්පේ
 නොතා කාලෙන සීඝ්‍රං කාලෙන මන්දං කාලෙන මහාසංඝං කාලෙන
 බුද්ධං සංඝං කමොති, යථා පෙනග්ගි කාලෙන ජලති කාලෙන
 නිබ්බායති එවං පෙනධම්මකපිකො නාම ගොති. පරිසාය උභාදා
 කාමාය පුන ආරහති. ගොපි කප්පෙනො තුළ තුළ විජ්ජායති නිත්ති
 නෙනතා විය කන්දනො විය කප්පති. ඉමෙසං සබ්බසම්පි කථා
 පබ්බානාම ගොති. ගො පන පුත්තං ආරහිත්වා ආවරිගෙති දිනනන
 ගෙ සීතො අවජිනනධාරං කන්ධා නදිසොතං විය පවනෙනති ආකාස
 ගම්මානො ගස්සමානඋදකං මිය නිරතතරකථං පවනෙනති තස්ස ක
 ථා අප්පබ්බානාම ගොති, තං සක්ඛාගෙනං වුත්තං අප්පබ්බෙතිති
 අනුසංසමුත්තානාසාති සත්තතතං අනුසයානං සමුත්තානන්ධා;
 ඵමිත්තපෙතාති එවරුපෙන බහුසුතෙන හිකුන්තා; තථා රුපෙන
 ව හිකුන්තෙන හිකුන්තගස්සන වා සම්භාවිකණ්ණෙන වා සම්භා
 විකණ්ණං පලලෙකිනවා පලලකං ආගච්ච නිසිනෙනන ගොසිඝ්භ
 සාලවතං සොගෙය්‍ය. ඉමිනා න ගෙන සබ්බවාරෙසු අප්පො වෙදි
 තබ්බො. පටිසල්ලාණං අස්ස ආරුමොති පටිසල්ලාණාරාමො; පටි
 සල්ලාණෙ රතොති පටිසල්ලාණරතො; සහස්සං ලොකානිතති
 සහස්සං ලොකධාතුතං; එතතකං හි ඵෙරස්ස වුවසෙනාසනං ආව
 ජ්ජනපටිබ්බං ආකඝ්ඛමානො පන ඵෙරො අනෙකානිපි වක්කවාල
 සත සහස්සාති ඔලොකෙතිගෙව. උප්පිසාසාදවරගනොති සත්තතු
 මකස්ස පාසාදවරස්ස උපරිගතො; සහස්සං නෙමිමණ්ඩලානං
 ඔලොකෙත්තාති පාසාදපරිවෙණෙ නාහිසා පතිසිත්තානං නෙමි
 වට්ඨියා භොමිවට්ඨිං ආගච්ච සිත්තානං නෙමිමණ්ඩලානං සහස්සං වාන
 පානං විවරිත්වා ඔලොකෙය්‍ය; තස්ස නාහිගොපි පාකවා ගොනති
 අරානිපි අරන්තරානිපි නෙමිසොපි. එවමෙව ගො ආවුසොති එව
 අයම්පි දිබ්බවක්කුතො හිකුන්දිබ්බෙන වක්කුතා අතික්කනතමානුසංක
 න සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති. තස්ස පාසාදෙ සිතපුරිසස්ස වක්ක
 නාහිගො විය වක්කවාල සහස්සෙසු සිතෙරුසහස්සං පාකවා ගොති.
 අරං විය දීපා පාකවා සොනති අරන්තරානි විය දීපභික්ඛමනුස්ස
 පාකවා ගොනති. නෙමිගො විය වක්කවාලපබ්බතා පාකවා ගො
 නති—ආරකඤ්ඤාසොති සමාදිනනආරකඤ්ඤකට්ඨාගෙය්‍යා; ගෙසප
 දෙසුපි එසෙව තස්සා. නො ම සංඝාදෙත්තිති ත ඔසාදෙත්ති;
 සහෙතුකං සකාරණං කන්ධා පඤ්ඤං පුච්ඡිත්ති විස්සංජ්ජිත්ති අය
 කෙකානෙකාසංසාදෙති නාම, එවං ත කණොනතිති අප්පො. පමනන
 හි සොතිති නදිසොතඋදකං විය පවනෙනති. සාස චිත්තාසමා
 සකස්සාති ගාග ලොකිකාය වා ලොකුත්තරාය වා විතාරයමාපනති

හි බලවත්තමය. විසංවාදයයි. ආභිධම්මකො සංඝවාදං සංඝවාදනීයා
 මෙතෙව් පරවාදං පරවාදනීයාමෙතෙව් දීපෙහි බලවත්තමය. හා විසං
 වාදෙති. තත්තමා පේරසං ඵලං ගොති සමුත්තමාරී ආභිධම්මකා හුත්වා
 සුමුඛමසු ධාතනසු සුදුණං ඔතාපෙරවාදා විපසංඝාතං වධෙඨනීයා ලො
 කුත්තරධම්මං සච්ඡිකමෙය්‍යනති. තත්තමා ඵලං ව්‍යාකාසි—ආයසමා
 භාරිපුත්තො පසුසුපාරමිඨා මෙථකං පහොතා. පසුසුපාරමෙව ව
 චිත්තං අත්තනො වසෙ වතෙත්තං සංකොඨාති න දුපපසුසුපාරමෙව
 සෙසුසු හි දුපපත්තුපපනාසං විත්තසං වසෙ වතනිත්වා ඉතො
 මිත්තො ව විප්ප්ඤ්ඤාති කඨිපාගතෙව ගිඨිභාවං පත්වා අත්ත
 ව්‍යසනං පාපුණාති. තත්තමා පේරසං ඵලං ගොති අත්තො වත් සමුත්තම
 වාරී අචිත්තවසිකා හුත්වා විත්තං අත්තනො වසෙ වතෙත්තො සංඝො
 නාසං විසංචිතවිප්ප්ඤ්ඤාති හඨිත්වා ජසංඝමි ඛති නිකම්භං
 අපෙත්තො විපසංඝාතං වධෙඨනීයා ලොකුත්තරධම්මං සච්ඡිකමෙය්‍ය
 නති. තත්තමා ඵලං ව්‍යාකාසි.

සංකොඨං මො සාරිපුත්ත සුභාසිතං පටිසංඝොගාති සාරි
 පුත්ත යසමා සංඝාරාමසං නාම බහුසුත්තකුඨිපි සොභන
 කාරණං අපි සිංහාගිරිතෙහිපි දිබ්බවිකුක්කෙහිපි බුහවාදෙහිපි
 ආභිධම්මකෙහිපි අචිත්තවසිකෙහිපි මහාභතකාරණං අපි තත්තමා
 සංකොඨං මො සුභාසිතං පරියායෙන තෙන තෙන කාරණෙන සුභා
 සිතමෙව නො දුක්ඛාසිතං; අපි මාමමාපි සුභාසාහි අපි ව මමපි
 වචනං සුභාසිතං; හි න්‍යාචාතං ඉමං පලලංඛනං හිඤ්ඤාමිති න තාපි
 අතං ඉමං චතුරංගිරියං අධිකාර අභුජ්ජනපලලංඛනං හිඤ්ඤාමි; න
 මොවෙසාමිති; අපො—ඉදං නිර්ගතවා; පරිපාකගතෙ සුදුණෙ රජ්ජ
 සිරිං පහාය කතාහිනිකම්මතො අනුපුබ්බිත බොධිමණ්ඩං ආරු
 යන චතුරංගිරියං අධිකාර යං අපරාජ්ජනපලලංඛනං අභුජ්ජන
 දල්ලසමාදනො හුත්වා නිසිතො නිණ්ණං මාරාතං මෙථකං මඤ්ඤි
 තො පවුලසමමෙය්‍ය දසසංඝාතොකමාදං උත්තොදෙත්තො සංඝො
 සුදුසුසුසුදුණං පටිච්ඡිකිතං අත්තනො මහාබොධිපලලංඛනං සංඝාය
 උච්චමාග. අපි ව පථමං ජනනං අනුකම්මතොපි පටිපත්තිසාරං
 සුපුජ්ජනකල්‍යාණකං දසසංඝාතං උච්චමාග. පසුසු හි ගතවා අතා
 ගතෙ ඵලං අප්පිකාසං කුලපුත්තො ඉති පටිසංචිකම්මනාති ගතවා
 මහාගොසිඛනසුත්තං කමෙත්තො ඉධ සාරිපුත්ත හිකුඨි පච්ඡාභහතං
 —පෙ—ඵවරුපෙන මො සාරිපුත්ත හිකුඨිතො ගොසිඛනසාරවතං
 මහාගොසාති ආතං මයං ගතවතො අප්පිකාසං ගුණගිහිකාමාති
 පච්ඡාභහතං පිණ්ඩපාතපටිකනනා චතුරංගිරියං අධිකාර
 දල්ලසමාදනො හුත්වා අරගත්තං අපපත්වා ඉමං පලලංඛනං න හිඤ්ඤා
 මාති සමණධම්මං කාතඤ්ඤං මඤ්ඤාමානාති තෙ ඵලං පටිපත්තො

කුඨිපාභෙනෙව ජාතිජරාමරණස්ස අතතං කරිස්සන්ති. ඉති පඤ්ඡමං ජනනං අනුකම්පමානො පටිපත්තිසාරං පුට්ඨස්ස නකලඤ්ඤාං* දස්සෙත්තො එවමාග. එවරුපෙන භො සාඤ්ඤාන භික්ඛුනා භොසිඛගසාලවනං සොභෙත්තොති සාරස්සනන එවරුපෙන භික්ඛු නා නිපාරියාසෙතෙව ගොසිඛගසාලවනං සොභෙත්තොති සපානු සත්තිනාවු දෙසනං නිසාපෙසීති.

මහාගොසිඛගසුන්තං දුගිසං.

එවමෙමසුන්තාති මහාගොපාලකසුන්තං; තත්ථ තියෙසා කථා එ කතාලිකා වතුරස්සා නිසින්නාවන්තිකාති-තත්ථ පාළිං වන්තා එකෙ කපදස්ස අත්ථකථනං එකතාළිකා භාම. අපණ්ණිතගොපාලකං දස්සෙත්වා අපණ්ණිතභික්ඛුං දස්සෙත්වා පණ්ණිතගොපාලකං දස්සෙත්වා පණ්ණිතභික්ඛුං දස්සෙත්වාති වතුකකං බන්ධිත්වා කථනං වතුර ස්සා නාම. අපණ්ණිතගොපාලකං දස්සෙත්වා පරියොසානගමනං අපණ්ණිතභික්ඛුං දස්සෙත්වා පරියොසානගමනං පණ්ණිතගොපාලකං දස්සෙත්වා පරියොසානගමනං පණ්ණිතභික්ඛුං දස්සෙත්වා පරියො සානගමනන්ති අයං නිසින්නාවන්තිකා නාම. අයං ඉධ සබ්බාවරියා නාං ආවිණ්ණො. එකාදසභි භික්ඛුමෙ අමෙවගිහි එකාදසභි අගුණ කොඨාසෙති; ගොග භික්ඛුනි ගොමණ්ඩලං; පඤ්ඤානුන්ති ගහෙත්වා විවරිතුං; ඒනිං කාතුන්ති වයිං ආපාදෙතුං; ඉධාති ඉමස්මිං ලො කෙ; න ජුපසුඤ්ඤා ගොතිති ගණන්තො වා වණ්ණන්තො වා රුපං න ජානාති; ගණන්තො න ජානාති නාම අත්තන්තො ගුණණං සතං වා සකස්සා වාති සඛිං න ජානාති සො ගාවිසු වා භාවෙසු වා පලා තාසුවා ගොගණෙ ගණෙත්වා අජ්ජ එත්තිකා න දිස්සන්තිති වෙ තිති ගාමනන්තරාති වා අට්ඨිං වා විවරන්තො න පරියෙසති අසෙද්දස්සං ගාවිසු අත්තන්තො ගොගණං පටිඨාසුපි ගොගණං ගණෙත්වා ඉමා එත්තිකා ගාවො න අභිභාකන්ති සභියා පොපෙත්වා න නිගරති. තස්ස නඬා ගාවිසො නඬාව ගොන්ති පරගාවිසො ගණෙත්වා වරති නො සාමිකා දිත්වා අයං එත්තකං කාලං අභිභාකං ධෙත්වා දුගිති තපජ්ජ නිං අත්තන්තො ගාවිසො ගණෙත්වා ගවජන්ති තස්ස ගොගණොපි පරිභාසති පමගොරසපරිභොගන්තොපි පරිබාහිරො හොති. වණ්ණන්තො න ජානාති නාම එත්තික ගාවි සෙත්වා එත්තිකා රත්තා එත්තිකා කාලා එත්තිකා පාවලාති න ජානාති. සො ගාවිසු ගවෙසු වා පලාහාසු වා-පෙ-පමගොරසපරිභොගන්තොපි පරිබාහිරො හොති. න ලක්ඛණකුසලොති ගාවිතං සරිතෙර කතං ධත්තසත්තිති සුලාදිතෙදං ලක්ඛණං න ජානාති සො තාවි ගවෙසු වා පලාහාසු වා අජ්ජ අසුකලකඬණං ව අසුකලකඬණං ව ගාවො න දිස්සන්තිති-පෙ-පමගොරසපරිභොගන්තොපි පරිබාහිරො හොති ක

ආසාදිතං සාධෙතාහොතිති ගුණණං බාහුකණ්ටකාදිති සහට්ඨා
 නෙත්‍රවණො භොති තස්ස නිලමික්ඛිකා අණ්ඩකානි යපෙනාති කෙන
 සං ආසාදිතාති නාමං, තානි දණ්ඩකෙන අපනෙතා, හෙසජ්ජං දත
 ඛිං භොති බාලගොපාලකො තථා න කරොති තෙන වුත්තං න ආ
 සාදිතං සාධෙතා හොතිති. තස්ස ගුණණං වණං වඩ්ඪානාති ගම්භීරා
 භොති පාණකා කුච්ඡං පටිසන්ති ගාථො ගෙලඤ්ඤාතිභූතා නෙව
 යාවදජ්ඣං නිණාති බාදිතුං න පානියං පාතුං සකෙකානති තථා
 ගුණණං බීරං ජීර්ජ්ජති ගොණානං ජවො තායති උභයෙයං ජීවිතන්ත
 රාසොපි භොති එවමස්ස ගොගණොපි පරිභාසති පමගොරසනොපි
 පරිබාහිරො භොති. න චණං පටිච්ඡාදනා හොතිති ගුණණං වුත්ත
 නායනෙව යජානා වණො හෙසජ්ජං දතා වා කෙන වා වීරකෙන
 වා ඝණිකා පටිච්ඡාදෙනෙබ්බා භොති බාලො ගොපාලකො තණේවං
 න කරොති අවස්සං ගුණණං වණෙති පුසා පග්ගරන්ති තා අඤ්ඤ
 මඤ්ඤා නිසංසන්ති තෙන අඤ්ඤාසම්චි වණො ජායන්ති එවං ගාථො
 නෙලඤ්ඤාතිභූතායෙව යාවදජ්ඣං නිණාති බාදිතුං —පෙ— පරිබා
 හිරො භොති. න සුමං කාන්තා හොතිති අනෙතා වස්සෙ බංසමක
 යාදිතං උස්සන්තාකාලෙ ගොගණෙ වජ්ජං පටිච්ඡෙ තස්ස තස්ස වුලො
 කානෙබ්බා භොති අපණ්ඨිතො ගොපාලකො තං න කරොති ගණ
 ගණො සබ්බරත්තිං බංසාදිති උපද්දතො නිද්දං අලභිතා පුත දිවසො
 අරඤ්ඤ තස්ස තස්ස රුක්ඛමුලාදිසු ගාථො නිපජ්ජති නිද්දයන්ති
 නෙව යාවදජ්ඣං නිණාති බාදිතුං —පෙ— බාහිරො භොති. න නිසං
 ජානාතිති නිසං සමන්ති වා විසමන්ති වා සගාහන්ති වා නිසා
 හන්ති වී න ජානාති; සො අනිකේන ගාථියො ඔතාමෙති තාසං
 විසමතිකේ පාසානාදිනි අක්කමන්තිනං පාද භිජ්ජන්ති සගාහං
 ගම්භීරනිසං ඔතිණ්ණ කුමිහිලාදයො ගණන්ති අජ්ජ එතතිකා
 ගාථො නථා අජ්ජ එතතිකා ගාථො නථාති වත්තබ්බතං ආපජ්ජන්ති.
 එවමස්ස ගොගණොපි පරිභාසති පමගොරසනොපි පරිබාහිරො
 භොති. න පිතං ජානාතිති ගොපාලකෙන හි ඉමාය ගාථියා පිතං
 ඉමාය න පිතං ඉමාය භානිසතිකේ ඔකාසො උමො ඉමාය න උමො
 ති එවං පිතං ජානිතබ්බං භොති. අයං පනාදිවසභාගං අරඤ්ඤ
 නොගණං රක්ඛිතා පානියං පායෙය්සාමිති නදිං වා තලාකං වා ගහ
 නා ගච්ඡති තස්ස මහාවසභා ව අනුචසභා ව බලවතාවියො ව දුබ්බ
 ලානි වෙච්ච වහලකානි ව ගොරුපානි සිඬෙහති වා එසුකාති වා
 ප්‍රහරිතා අක්කන්තා ඔකාසං කතා උරුප්පමාණං උදකං පටිඛිනා
 යථාකාමං පිචන්ති අවසෙසා ඔකාසං අලභමානා නිමර යතා කලල
 මික්ඛණං උදකං පිචන්ති අපිතාථ වා භොන්ති අථ සො ගොපාලකො
 පිතියං පනති, පුත අරඤ්ඤං පමෙසෙති තස්ස දපිතොවියො පිතා

සාය සුඛමානා යාවදන් නිණනි බාදිතුං න සකෙකානනි තත්ථ
ගුණණං ධීරං ජිජ්ජති ගොගණනං ජවොතායති —පෙ— පරිබාහිරො
ගොති. න විජිං ජානාතීති අයං මගො සමො ඛෙමො අයං විභමො
සායමෙකා සප්පභගොති න ජානාති සො සමං ඛෙමො මගො. විජ්ජ
ත්වා ගොගණං ඉතරං මගො පරිජාදෙති තත්ථ සිහව්‍යසොදිනං ගුණි
න ච මොරපරිසයෙන ච අභිභූතා ගන්තමිගසප්පභගාගීවං උක්ඛ
පිත්වා තිස්සනි තෙව යාවදන් නිණනි බාදනන් න පානියං පච්ඡන්ති
තත්ථ ගුණණං ධීරං ජිජ්ජති — පෙ— පරිබාහිරො ගොති. න ගොමර
කුසලො ගොතීති ගොපාලකෙන හි ගොවරකුසලෙන හවිතබ්බං
පමාහික්ඛාමො වා සත්තාහික්ඛාමො වා ජාතිතබ්බො එකදිවසාය
ගොගණං වාමරත්ථං පුත දිවසොත්තත්ථ න වාමරතබ්බං මහතාහි ගොග
ණෙන විතතඤ්ඤාං* හෙරිතලං විය සුඛං තොති නිත්තණං උදකමපි
ආලුච්ඡති තසමා පමම වා සත්තමෙ වා දිවසෙ පුත තත්ථ වාමරතුං
එවටති එතතකෙන හි තිණමපි පටිවිරුක්ඛති උදකමපි පසිදති අයං
පත ඉමං පමාහික්ඛාරං සත්තාගවාරං වා න ජානාති දිවසෙ දිවසෙ ර
ක්ඛිතඤ්ඤානෙසෙව රක්ඛති අපියා ගොගණො හරිතනිණං නලහති සු
ක්ඛතිණං බාදෙනො කලලමියසකං උදකං පිච්චි තත්ථ ගුණණං ධීරං
ජිජ්ජති —පෙ— පරිබාහිරො ගොති. අනවසෙසදෙසී ම ගොතීති
පණ්ණිතනොපාලකෙන යාවච්චජක්ඛසා මංසලොභිතං සණ්ඨාති තාව
එකං මෙ එතෙ යිපෙත්වා යාවසෙසදෙසිතා හවිතබ්බං අයං වච්ඡ
කියසා කිච් අභසෙත්වා දුගති ධීරපකො වමෙත්ථ ධීරපිපායාය සුක්ඛති
සණ්ඨාතුං අසකෙකානතො කම්පමානො මාතුපුරතො පතිත්වා කාලං
කරොති මාතා පුත්තං දිත්වා මගො පුත්තකො අත්තතො මාතුපි
ධීරං පාතුං න ලහතීති පුත්තසොකෙනෙව යාවදන් නිණනි බාදි
තුං න පානියං පාතුං සකෙකානි එතෙසු ධීරං ජිජ්ජති එවමසා ගො
ගණොපි පරිහායති පමනොරසනොපි පරිබාහිරො ගොති-ගුණණං
පිතුඤ්ඤානං කෙරොනතීති ගොපිඤ්ඤා ගාමො පරිතයන්ති සපාරුචිං
ගගෙත්වා ගමන්තීති ගොපපිනාසකා. න අභිජෙසසුජාසායී පණ්ණි
තො හි ගොපාලකො එවරුපෙ උසගෙ අතිරෙකපුජාය සුපෙති
පණ්ණිතං ගොහන්තං දෙති ගනුපමඤ්ඤාසකී මණෙඛති මාලං පිල
ඤ්ඤති සිංඛගත්තු සුවණ්ණජතකොසකෙ යිපෙති රත්ති. පදිපං
ජාලත්වා වෙලවිතානසා ගෙඤ්ඤා සයාපෙති අයං පත තතො එක
සකොරමපි න කෙරොති උසභා අතිරෙකපුජං අලහමානා ගොගණං
න රක්ඛන්ති පරිසයං න වාමරන්ති එවමසා ගොගණොපි පරිහා
යති ආමනොරසනොපි පරිබාහිරො ගොති —පෙ— ඉඛාති ඉමණි
සායනං; න ඉමණි ගොතීති වහාරී ව මිහාභූතානිති වචං
දිග්ගත්ථං මිහාකාරෙහි න ජානාති නන්තො වා ගමිඤ්ඤානො වා

ගණනාතො හ ජානාති නාම-වක්ඛායෙන නං-සොතසාංගිකාංග
 රූපසංග්ගාධරගපොඨබ්බායෙන නං ඉති ඥායං පුරිසිඤ්ඤාං භිවිඤ්ඤා
 ඥායං කායවිඤ්ඤානා වච්චිඤ්ඤානා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූප
 සංග්ගාලක්ෂණා මුද්දනා කම්මෙඤ්ඤානා උපවසො සත්තති ජරතා. රූපසංග
 අතිවිචිතා කම්මාලිංකාරො ආභාතරාති එවං පාළියං ආගතා පවච්ඡති
 රූපකොඨාසාති න ජානාති-සෙය්‍යථාපි සො භෝපාලකො ගණන
 තො ගුණණං රූපං න ජානාති තද්වුපමො අයං භික්ඛු සො ගණන
 තො රූපං අජානනො රූපං පරිගෙහෙති අරූපං වච්චපෙති
 රූපාරූපං පරිගෙහෙති පච්චයං සලකෙති ලක්ඛණං ආරො
 පෙති කම්මභානං ඵෙති සංපාදො න සකෙතාති සො යථා තස්ස
 භෝපාලකස්ස භොගණො න වච්චති එවං ඉමස්මිං සායනෙ සීල
 සමාධිවිපස්සනාමග්ගඵලතිබ්බානෙති න වච්චති යථා ච සො භෝ
 පාලකො පච්චි සොරසෙති පරිබාහිරො භොති එවං අසෙබ්බෙති සීල
 කම්මෙති අසෙබ්බෙති සමාධි-පෙ-පඤ්ඤාවිමුහුත්විමුහුත්විකාදස්ස
 න කම්මෙති නාති පච්චි ධම්මකම්මෙති පරිබාහිරො භොති-සම්මුච්ඡාන
 තො න ජානාති නාම-ඵතතකං රූපං එකසම්මුච්ඡානං ඵතතකං විස
 මුච්ඡානං ඵතතකං තිසම්මුච්ඡානං ඵතතකං චතුසම්මුච්ඡානං ඵතතකං න
 කුප්පොති සම්මුච්ඡානනාති න ජානාති-සෙය්‍යථාපි සො භෝපාලකො
 වණ්ණතො කුණ්ණං රූපං න ජානාති තද්වුපමො අයං භික්ඛු සම්මුච්ඡා
 නතො රූපං අජානනො රූපං පරිගෙහෙති අරූපං වච්චපෙති
 —පෙ— පරිබාහිරො භොති—න ලක්ඛණකුසලො භොතිති කම්ම
 ලක්ඛණො බාලො කම්මලක්ඛණො පණ්ණිකොති එවං චුත්තකුසලො
 කුසලකම්මං පණ්ණිකාලලක්ඛණනාති න ජානාති සො එවං අජාන
 නො න බාලෙ වජ්ජෙති පණ්ණිකෙ සෙවති බාලෙ වජ්ජෙති පණ්ණි
 කෙ අසෙවනො කප්පයාකප්පයං කුසලාකුසලං සාවජ්ජාන වජ්ජං
 ගරුකලහකං සතෙති වජ්ජෙති වජ්ජං කාරණාකාරණං න ජානාති
 නං අජානනො කම්මභානං ගෙහෙති වච්චති න සකෙතාති. සො
 යථා තස්ස භෝපාලකස්ස භොගණො න වච්චති එවං ඉමස්මිං සා
 යනෙ යථාචුත්තෙති සීලාදිති න වච්චති භෝපාලකො විස පච්චි
 ගොරසෙති පච්චි ධම්මකම්මෙති පරිබාහිරො භොති.

න ආසාදිතං යාමෙති භොතිති උපනුනං කාමවිතක්කනාති
 එවං චුත්තකාමවිතක්කනාදසො භා විතනාදෙති සො ඉමං අකුසලච්ඡිද්ධ
 කකආසාදිතං අසාවෙති විතක්කවසිකො හුතො විචරනො
 කම්මභානං ගෙහෙති වච්චති න සකෙතාති සො යථා තස්ස භෝපා
 ලකස්ස —පෙ— පරිබාහිරො භොති. න වණ්ණං පටිවජ්ජාදෙති භො
 තිති චුත්තෙති රූපං දිස්වා නිවිත්තනොති භොතිති ආදිනා නසෙන
 භාබාරමණ්ණෙති නිවිත්තං ගණනතො යථා සො භෝපාලකො

විණං න පටිච්ඡාදෙන ඵලං සංවරං න සම්පාදෙනි සො විට්ඨමාණො
 විච්ඡින්නො කම්මභින්නං ගෙහනිං වෛසිඨං න සකෙකාති-පෙ-පරි
 බාහිරො හොති-න චූමං භානනා හොතිති යථා සො ගොපාලකො
 චූමං න කරොති ඵලං ධම්මකථං වා සරහඤ්ඤං වා උපනිදිනා ක
 කථංවා අනුමොදනං වා න කරොති තතො නං මනුස්සං ඛත්තසුතො
 ගුණවාති න ජානනාති තෙ ගුණාගුණං අජානනො වතුති පට්ටයෙති
 සභිගහං න කරොනති සො පට්ටයෙති කිලමානො බුඩ්ධිවන්
 සංස්කාරං කාතුං වත්තපට්ටතං පුරෙතුං කම්මභින්නං ගෙහනිං
 වෛසිඨං න සකෙකාති-පෙ-පරිබාහිරො හොති. න නිසං ජා
 නාතිති තිස්සුතෙ ඛත්තසුතෙකු න උපසංකමති අනුපසංකම
 නොනා ඉදං ගතො බාජනං කථං රොපෙනධං ඉමස්ස භාසිතස්ස
 කො අපේඛං ඉමස්මිං ධාතෙ පාළි කිං වදති ඉමෙත්ථිං ධාතෙ අපේඛ
 කිං දීපෙතිති ඵලං න පරිපුච්ඡති න පරිපඤ්ඤති න ජානාපෙතිති
 අපේඛං. තස්ස තෙ ඵලං අපරිපුච්ඡතො අවිට්ඨං න විටරනති භාජෙ
 නිං න දස්සෙති අපාකටං පාකටං න කරොනති අනුගතාතික
 තව න උත්තානිකරොනති අනෙකවිතිරපු ව කඩ්ඛාදාතීයෙසු
 ධම්මෙසු අනෙකවිධාසු කං සු ඵකකඤ්ඤං න පටිච්ඡොදෙනති
 කඩ්ඛං ඵලං භි කඩ්ඛාදාතීයං ධම්මං නාම. නත්ථ ඵකං කඤ්ඤං න නිග
 රනතිති අපේඛං සො ඵලං ඛත්තසුතෙත්ථිං අනුපසංකමිති සකඤ්ඤා
 කම්මභින්නං ගෙහනිං වෛසිඨං න සකෙකාති. යථා වා සො ගොපා
 ලකො නිස්සං න ජානාති ඵලං අයමි භිකු ධම්මෙතිස්සං න ජානාති
 අජානනො අවිසයෙ පඤ්ඤං පුච්ඡති ආතිධම්මිං උපසංකමිති
 කප්පියාකප්පියං පුච්ඡති විනායධරං උපසංකමිති රූපාරූපපරිචේ
 දං පුච්ඡති. තෙ අවිසයෙ පුඨං කපේතුං න සකෙකානති සො අත්ත
 නා සකඤ්ඤා කම්මභින්නං ගෙහනිං වෛසිඨං න සකෙකාති-පෙ-
 පරිබාහිරො හොති. න පිනං ජානාතිති යථා සො ගොපලකො
 පිනාපිනං න ජානාති ඵලං ධම්මපට්ටනං පාමුජ්ජං න ජානාති න
 ලහති සවණ්ණං පුඤ්ඤකිරියවත්ථිං නිස්සං අනිසංසං න විඤ්ඤ
 ධම්මසවණ්ණං ගතො සකකථං න සුණංති නිසිනො නිගුයති
 කථං කපේති අඤ්ඤවිතිරපු හොති සො සකකථං ධම්මං අසුණ
 නොනා කම්මභින්නං ගෙහනිං වෛසිඨං න සකෙකාති-පෙ-පරි
 බාහිරො හොති-න විජිං ජානාතිති සො ගොපාලකො මහාමහං
 විස අයං ලොකිකං අයං ලොකුත්තරොති අරියං අධිබ්බිකං මහං
 යමානං නපජානාති අජානනො ලොකිකමහං අභිතිවිසිති
 ලොකුත්තරං නිබ්බන්ධනං න සකෙකාති-පෙ-පරිබාහිරො
 හොති-න ගොචරකුසලා හොතිති සො ගොපාලකො පචාතික
 ගතොගතොර විස වත්තොරං සතිපඨානෙ ඉමෙ ලොකිකං ඉමෙ ලො

කුහකරාති සුභාභූතං නප්පජානාති අජානනො සුබ්බමසානෙසු
අත්තනො ඤාණවරාපෙත්වා ලොකියසරිපසානෙසු අභිතිවිසිත්වා
ලොකුහකරං නිබ්බතනතුං න සකෙකාති —පෙ— පරිබාහිතරා
ගොති—අනුමසෙසදොගී ගොතිති පටිගතගණේ මතං අජාන
නො අනවසෙසං දුගති; නිදොසවාතෙ පනස්ස අභිගමිස්සං චො
රණෙතිති අභිගරිත්වා පවාතෙතති; එත්ථ චෙ අභිගාරා වාචාභිගාරො
පච්චසාභිගාරොති වාචාභිගාරො නාම මනුස්සා භික්ඛුස්ස ඝනන්කං
ගනත්වා විදොසොථ භනෙතු යෙනෙත්වාති පවාතෙතති පච්චසාභිගා
රො නාම වත්තාති වා හෙලපාතිතාදීති වා ගතෙත්වා භික්ඛුස්ස ඝ
නන්කං ගනත්වා ගණොථ භනෙත යාවතකෙන අත්තොති වදන්ති;
කුතු භික්ඛු මතං න ඡන්තාතිති භික්ඛු තෙසු පච්චසෙසු පමාණං ත
ජානාති; දයකස්ස වසො වෙදිතමබ්බො දෙයොධමමවසො වෙදි
තමබ්බො අත්තනො ථාමො වෙදිතමබ්බොති රථවිනිතෙ වුත්තනපෙත
පමාණසුත්තං අගතෙත්වා යං අගරන්ති සබ්බං ගණන්ති අත්තො
මනුස්සා විප්පට්ඨාරිතො න සුත අභිගරිත්වා පවාතෙතති යො පච්ච
සෙති කිලමනො කමමසානං ගතෙත්වා විසේඨතුං න සකෙකාති
—පෙ— පරිබාහිතරා ගොති. ගො න අභිරේකසුජාය සුජෙත්වා ගො
තිති යො ගොපාලකො මහාවසගෙ විය ථෙරෙහිකුලෙ ඉමාය ආචි තෙ
වෙව රතො ව මෙත්තාකායකමොදිකාය අභිරේකසුජාය න සුජෙති
තතො ථෙරා ඉමෙ අමෙහසු ගරු වුත්තකාරං ත කතොන්ති නවකො
හිකුලු වීති සබ්බගෙති න සංගණන්ති තෙව ධම්මසබ්බගෙන සබ්බ
ගන්ති න ආර්ථසබ්බගෙන විවරෙන වා පනෙනා වා පත්තපරියා
පණේන්තු වා වසන්තොනෙත වා කිලමනෙත මිලාසනෙතපි න පටි
ජගන්ති පාළු වා අභිකථං වා ධම්මකථං වා ධම්මකථාබ්බං වා
ශුද්ධකත්ථං වා න සිකඛාපෙතති නවකා ථෙරානං ඝනන්කා සබ්බසො
ඉමෙ චෙ සබ්බගෙ අලභමානා ඉමසමිං සාසක පටිඨාතුං න ස
කෙකානති යථා තස්ස ගොපාලකස්ස නොගණො න වස්ඨාති එවං
සිලාදිති න වස්ඨානති යථා ව සො ගොපාලකො පමති ගොරසෙති
පටං පමති ධම්මකානෙති පරිබාහිතරා ගොති— සුක්කපකෙකො
කණ්ණපකෙකු වුත්තවිපල්ලාසවසෙන යොජෙත්වා වෙදිතමබ්බොති.

මහාගෝපාලකපුත්තං නාමයං.

මව්වෙමසුතනති වුල්ලගොපාලකපුත්තං; තත්ථ උක්කාමෙලා
ඝනාති එවං නාමකෙ නතෙර; තස්මිං කිර මාපිගමානෙ රතතිං ගභිතා
සොත්තො මව්ව්; එලං පනෙතා මනුස්සා මෙලාති තෙලවාට්ඨං හෙ
මෙත්වා උක්කා කත්වා මව්පං ගණිතිංසු—නගතෙ තිතිතෙ තස්ස නාමං

කරුණානා අනෙකුත් නගරයන්හි ගතවැඩි වූ අවස්ථාවකදී වේ
 ජේ. ගතිනොති උකානාවලානෙවය්‍ය නාම අකාසු. ගිහිකු ආම
 නොනිසි. යථා. ධාතන නිසිනාය්‍ය සබ්බාසි ගතිනා පාකවා හුන්වා
 පසුකුසුමාති කාදිස පාලියුසානදගතිනාතිරේ සාග්ගිකානමය මහා
 හිකුසුමාතිපරිවුතො නිසිදිනා මහාගතිනං පරිපුණ්ණං සපුමානං
 ඔලොකකතොනා අපි දුටුබා ඉමං ගතිනං නිසාය කොච්ඡ පුබ්බ
 විබුද්ධිපරිගාතිං පහොනාති ආවජ්ජන්වා පුබ්බ ඵකං බාලනොපාලකං
 නිසාය අනෙකසත්තසහසානගණො ඉමිසා ගතිනාය ආවතොන
 පතින්වා සමුද්දමෙව පවිසිසා. අපරං පත පණ්ඩිතං ගොපාලකං නිසා
 ය අනෙකසත්තසහසානගණො සොති ජාතා විබුද්ධි ජාතා ආරො
 යසං ජාතනති අද්දස දික්වා ඉමං කාරණං නිසාය හිකුසුමං ධම්මං
 දෙසිසාමිති විතොනාති හිකුසු ආමනොසි; මාගධකොති මගධ
 රජාවාසි; දුපසසසුජාතිකොති නිපසසුසහාලො; අනො මහා
 ජලො. අසමමෙකිනිකාති අසලලකොති අනුපධාරෙතො; පනාපර
 ශිති කාරෙතො ආරස; උතතරං නිරං සුචිදෙතානනති ගතිනාය ඔරි
 මතිරේ මගධරජං පාරිමෙ විදෙහරජං ගාමො මගධරජො විදෙහ
 රජං නොති රකිසාමිති උතතරං තිරං පනාපරසි තං සකිස
 වුතතං උතතරං තිරං සුචිදෙතානනාති ආමණ්ඩලිකං කොති මහා
 ලං කොති; අනමාසනං ආපජ්ජිංසුති අවබුද්ධි විතාසං පාපුණිංසු මහා
 සමුද්දමෙව පවිසිසු; තෙන හි ගොපාලකෙන ගාමිකොපරෙනෙන
 ගතිනාය ඔරිමතිරේ සමතින්වා විසමතින්වා ඔලොකකතබ්බං අසස
 මනෙක ගතිනාය ගුණණං විසසමනසානන්ධං වෙ තිති වාලිකන්ද්‍රාති
 සලලකොතිකොති අසසු නපා පාරිමතිරේ තිති වතනති හින්වාති
 ඉමමනා තිත්වා හසා ඉමං තිත්වා ගතොසනති ඉමමනා හසා ඉමනති.
 අසං පන බාලනොපාලකො ඔරිමතිරේ ගුණණං ඔතරනතින්වා සමං
 වා විසමං වාති අනොපලකොතිව මනෙක ගතිනාය ගුණණං විසස
 මනානන්ධං වෙ තිති වාලිකන්ද්‍රාති අසලලකොතින්වා පරිමේර මන්
 තාරි පම උතතරනතින්වාති අසමපෙකිනිකාති අතිතොනොව ගාමො
 බුතාරති අපිසස මහාවසගො ජවසමපනනාය වෙව ඵාසමපනන
 නාය ව තිරසං ගතිනාය සොතං ජෙත්වා පාරිමං තිරං පති ජිනතව
 වෙව කණ්ඩකගුමිකගණම දික්වා දුබ්බිතිවිසි ඵතනති සුද්ධා සුර
 ගො පතිසානොකාසමි අලතින්වා පවිතිවතති. ගාමො ගොවසගො
 නිවතොනා මෙමි නිවතතිසාමාති නිවතොනා මහතො ගොතණසා
 නිවතනනසාන උදකං ජිජ්ජන්වා මෙත්ථ ගතිනාය ආවතං උච්ච
 පෙසි ගොතණො ආවතොන පවිසින්වා සමුද්දමෙව පතොනා. අසම
 මනාලොමං අරොගං නාගොසි. තෙනාග තෙත්ව අනමාසකං
 ආපජ්ජිති.

අක්කුලාභාමියා ලොකාසාසනාදි ඉධිලොකෙ බිබ්බාසාසනාදි අක්කුලාභාමියා; පරලොකෙ පිපෙතොයො. මාරධෙය්‍යං වුච්චිති තෙතුවස්සාමා; අමාරධෙය්‍යං නවලොකුත්තරධමො; චච්චුධෙය්‍යමපි තෙතුවස්සධමො; අචච්චුධෙය්‍යං නවලොකුත්තරධමො; තත්ථ අක්කුලාභාමියා. චචනත්තො පන මාරස්ස ධෙය්‍යං මාරධෙය්‍යං නිධානං චච්චුතිවාසො තොචරො, චච්චුධෙය්‍යපි එසෙවනාසො. භෙසනති තෙසං එවරුපානං සමණ්‍යාගමණානං; ඉමිනා ජසන්තරො දසසිනාති වෙදිතබ්බො.

එවං කණ්‍යාපකුං නිදාපෙත්වා සුකඛපකුං දසෙසනො; භුත පුබ්බං භික්ඛුවෙති ආදිමාහ. තත්ථ බලවතොවොති දන්තගොණෙ වෙච ධෙත්තුයො ච; දමමනාවොති දමෙනබ්බතොණෙ වෙච අවිජාත ගාවො ච; චච්චනාපෙති චච්චනාවං තරිත්වා සිතෙ බලවච්චෙත්; චච්චකොති ධෙත්තුපකෙ තරුණචච්චකෙ; කිසබලකොති අප්පමංස ලොභිතෙ මජ්ඣාමෙ; භාවදෙව ජාතකොති තංදිවසජාතකො; මාතුගොරවසකෙ චුස්සමානොති මාතා පුරතො පුරතො හුං හුනති ගොරවං කත්වා සඤ්ඤං දදමානා උරෙන උදකං ජිඤ්ඤානා ගච්ඡති චච්චකො තාස ගොරවසඤ්ඤාස තෙන ච ගවා උරෙන ජිත්තොදසෙන ගච්ඡමානො මාතුගොරවකොති වුච්චති. මාරස්ස භොගං ඡෙත්වාති අණ්ණත්තමග්ගෙන මාරස්ස තණ්හාසොනං ඡෙත්වා; පාරං ගතොති මහාඋසභා නදීපාරං විය සංසාරපාරං නිබ්බානං ගතො; පාරං අගමංසුති මහාඋසභානං පාරගිත්තකුඛණෙ ගඛිතාසොතස්ස තසො කොඨාසෙ අතික්කමම සීතමහාඋසභෙ පාරපපතෙන දිත්වා තෙසං ගතමග්ගං පටිපජ්ජිත්වා පාරං අගමංසු; පාරං ගමිස්සනතිති චතුමතචජ්ඣානං කිලෙසානං තයො කොඨාසෙ ඛෙපෙත්වා සීතා ඉද්දති අරහත්තමග්ගෙන අවසෙසනණ්හාසොනං ඡෙත්වා බලවතාවො විය නදීපාරං සංසාරපාරං නිබ්බානං ගමිස්සනති. ඉමිනා නයෙන සබ්බවාසෙසු අප්ථො වෙදිතබ්බො. බබ්බාභු ඝාටිතො ඝබ්බාභුඝාටිතොති ඉමෙ වෙ පඨමමග්ගාසමධිතිතො. ජිහ්වොති සබ්බධමෙ ජාතනෙතන වුච්චිතො; සුප්පකාසිතොති සුකචිතො; විවචනති විවරිතො; අමනමාරනති අරියමග්ගො; නිබ්බානපතතිතොති නිබ්බාතපතතිඅත්ථාය; මිහලිකිකනති විගතමාන නලං කතො; භෙමං පෙඤ්ඤාති කතකුකමසතාජ්ඤෙන අරහත්තං පඤ්ඤා; කතකුකාමා නිබ්බතෙතකුකාමා හොථාති අප්ථො. පතන ඤාතිපි පාඨො. එවරුපං සන්තරං ලභිත්වා තුලෙහ පතනායෙව නාමාති අප්ථො. යෙසං සබ්බත්ථ උත්තානමෙව-ගතවා පන සථානුසන්ති නාථි දෙදහනං නිදාපෙසිති.

මුලලගොභාලක සුභත වතුන්.

මමිච්ඡෙසුනති වුලගුවකං; තඤ්චිකාමිකො කුචාකාරකාලා
 යනති මහාවන්ති සසජාතමිතෙපිමසපරිච්ඡේදාමිතකංවනං
 කපිලවත්තංවනං පන මහාවනං. තිමිච්ඡෙනන සහ එකාබ්භා
 අපරිච්ඡේදං හුතං. මහාසමුද්දංආගලවසිතං ඉදං තාදිකං න කොති
 අපරිච්ඡේදං මහනතං වනන්ති මහාවනං. කුචාකාරකාලා පඤ්ච
 චිකාවනං නිසාය කතෙ ආරාමෙ කුචාකාරං අනෙකා කතං ගංග
 චරිතවත්තෙදක කතා සබ්බාකාරකමපනතා බුඛස්සහගමිතො ගති
 කුටි චෙදිතබ්බා. සලකො කිංකරිසුනෙතංති පුබ්බෙ කිරි
 එකො නිගමොති එ නිගමොති ම පච්චෙදාසතාති උභයෙකො
 වාදං ආතිපෙසාමාති ජලබුද්ධෙපි විවරනතා වෙසාලියං සමාගතා.
 ලිච්චිතජානො දිසා තිං කො ත්වං කාති පුලිංසු. නිගමොති
 අනං වාදං ආරෙපෙසාමිති ජලබුද්ධෙපි විවරමිති ආහං. නිග
 මොති තපෙච ආහං ලිච්චිතො. ඉධෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං වාදං
 ආරෙපෙපාති ආහංසු. නිගමොති අත්තතා උග්ගතිතාති පච්චෙද
 සතාති ආපුච්ඡි නිගමොති කපෙසි. නිගමොතින පුච්ඡිතෙපි
 නිගමොති කපෙසියෙව. එකස්සපි න ජයො න පරාජයො උභො
 සමගමාච අගෙසු. ලිච්චිතො තුමෙක උභොපි සමගමා ආතිණ්ඩ
 නා කිං කපිසුච ඉධෙව වාදාති ගෙහං දනාං වට්ටං පඨාපසු.
 තෙසං සංවාසමනාය වනස්සෙ භිතරෙ ජනා එකා සවානාමි
 එකා ලොලානාම එකා පට්ඨාචානාම එකා ආචරිතකායා*නාම
 නාපි පණ්ණිහං අගෙසු. මාතාපිතුති උග්ගතිතාති පච්චෙදාද
 සතාති උග්ගතෙසු. තා වසජ්ජනතා මාතාපිතරො අනොවුං අමො
 අමිහංකං කුලෙ දුරිකානාම ගිරඤ්ඤසුචණ්ණංදිති දනා කුලභරං
 පෙසිතපුබ්බානාම නඤ්ඤො පන අභාරකො තාහං වාදං මද්දිතුං
 සකෙකාති තස්ස පාදපරිවාරිකා තොන්ති යෙදං පබ්බජිතො
 මද්දිතුං සකෙකාති තස්ස සන්තිකෙ පබ්බජන්ති තුමෙක කිං.
 කප්පිසුචාති මගමපි එවං කපිසාමාති වත්තෙසාපි පරිබ්බාජිකා
 ආරාමං ගතොති අයං ජලබුද්ධෙපානාම ජමිමුයං සඤ්ඤායතිති
 ජලබුද්ධාධං ගතෙත්වා වාරිකං පක්කමිංසු යං ගාමං. ආපුණන්ති
 තස්සාවාසෙ පංසුපුපෙ වා වාලිකපුපෙ වා ජලබුද්ධාධං සපෙත්වා
 යො වාදං ආරොපෙතුං සකෙකාති යො ඉමං මද්දතුතිච්ඡායාමි
 පටිසන්ති එවං ගාමෙන ගාමං විවරන්තියො සංචරිංසාපුණිති
 තපෙසි ගාමවාසෙ ජලබුද්ධි. එපනාති සමපනතමහුස්සානං ආරෙ
 මවතො අනෙකානගරං පට්ඨා තෙන සමයෙන ගතවා සංචරිං
 නිසාය මද්දතුමිතෙ විගරති අරාගමො සාරිපුතොති ලො

*ආචරිතකායා

තෙ පුට්ඨිකෙනා අපග්ගතථානං ජගත්තෙනා අනන්තො
 කිට්ඨමභනනාය අඤ්ඤාති භික්ඛුති දිවානරං ගාමං පිණ්ඩාය
 පට්ඨිකෙනා ගාමවාගෙ ධජං දිඤ්ඤාති ඉමත්ති දුරකෙ
 පුට්ඨි තෙ තමන්ථො ආරෙවෙසුං තෙනති මද්දාපිනා න සකෙකාමි
 හතෙන හායාමාති මා හායථ කෙන මහාධජො මද්දාපිනොති
 වුතෙන බුධිසාවකෙන සාරිපුත්තනෙවරෙන මද්දාපිනො වාදං අ
 රෙපෙතුකාමා ජෙතවනං ථෙරස්ස සන්තිකං ගව්ඡ්ථාති වදෙය්සා
 ථ ථෙරස්ස වචනං සුත්වා ඤජං මද්දිනා ජබ්බෙසුං ථෙරො පිණ්ඩා
 ය වරිත්වා විහාරං ගතො පරිබ්බාජකාපි ගාමතො නික්ඛමිත්වා
 අමහාකං ධජො කෙන මද්දිනොති පුට්ඨිංසු දුරකා තමන්ථො ආරෙ
 වෙසුං පරිබ්බාජකා ගාමං පට්ඨිත්වා එකෙකං විථිං ගතෙන්වා
 බුධිසාවකො කීර් සාරිපුත්තො නාම අමිතෙති සභිං වාදං කරිස්ස
 ති පොතුකාමා නික්ඛමථ නික්ඛමථාති ආරෙවසිංසු මහාජෙනා
 නික්ඛමි තෙන සභිං පරිබ්බාජකා ජෙතවනං අගමංසු ථෙර
 අමහාකං වසනථානෙ මාතුගාමස්ස ආගමනං අථාසුකන්ති විහාර
 මජ්ඣෙ නිසිදි පරිබ්බාජකායො ගන්ත්වා ථෙරං පුට්ඨිංසු තු
 මෙති අමහාකං ධජො මද්දාපිනොති ආම මද්දාපිනොමයං තුමො
 හි සභිං වාදං කරිස්සාමාති සාධු කරෙථ කස්ස පුට්ඨා කස්ස විස්ස
 ජ්ජනං නොතුති පුට්ඨානාම අමහාකං පතනා තුමිගෙ පන මාතු
 ගාමා නාම පඨමං පුට්ඨ්ථාති නා වතස්සොපි චතුසු දිසාසු රත්වා
 මාතාපිතුනං සන්තිකෙ උගතිනං වාදසහස්සං පුට්ඨිංසු ථෙර
 බණෙන කුමුදනාලං ථිඤ්ඤොති පුට්ඨිනං පුට්ඨිනං නිජ්ජවං
 නිග්ගණං කත්වා කපෙසි කපෙත්වා පුන පුට්ඨ්ථාති ආග—එතන
 කමෙව හතෙන මයං ජානාමාති ථෙරෙ ආග තුමිගෙති වාද
 සහස්සං පුට්ඨිනං මයා කපිතං අහං පන එකමෙව පඤ්ඤං පුට්ඨි
 ස්සාමි තුමිගෙ කපෙථාති නා ථෙරස්ස විශයං දිඤ්ඤා පුට්ඨ්ථ හතෙන
 ව්‍යාකරිත්ථාමාති චත්තුං නා කම්පු හතෙන භිත්තාමා ව්‍යා
 කරිස්සාමාති පන ආගංසු ථෙරෙ අයං කුලපුත්තෙ පබ්බාජෙත්වා
 පඨමං සික්ඛිපෙතබ්බං පඤ්ඤාති චත්වා එකනාම කීන්ති
 පුට්ඨිනා තෙව අනතං න කොටිං අද්දංසු ථෙරෙ කපෙථාති
 ආග න පස්සාම භික්ඛුති තුමිගෙති වාදසහස්සං පුට්ඨිනං මයා
 කපිතං තුමිගෙ එකමිපි පඤ්ඤං කපෙත්තුං න සකෙකාමි එවං
 සතෙත්තු කස්ස ජයො කස්ස පරජයොති තුමිගාකං හතෙන
 ජයො අමහාකං පරජයොති ඉද්දති කීං කරිස්සාමාති මාතාපිතුති
 වුත්තවචනං ආරෙවෙන්වා තුමිගාකං පන සන්තිකෙ පබ්බාජස්සා
 මාති ආගංසු තුමිගෙ මාතුගාමානාම අමහාකං ගන්ති කෙ

ජිත්තුං න වට්ඨති. අමිභාභං පන සාසනං ගණන්වා ධිකුඤ්ඤා
 යං ගන්ත්වා පබ්බජ්ජාති. සාධුති භේරයා සාසනං ගණන්වා භික්
 චුඤ්ඤාසාසනං ගන්ත්වා පබ්බජ්ජා, පබ්බජ්ජා ව ආන
 අපාමනා ආකාරිභො හුත්වා නචිරසොච අරහත්තං පාපුඤ්ඤා.
 අයං සට්ඨකො තාසං වතුණ්ණමිපි කණ්ඩානාතිකො තාති වතුණි
 පි උත්තරිතරපඤ්ඤා, මානාපිතුනාං සන්තිකා වාදහසාසනං
 තතො ඛුත්තරම බාහිරසමයං උග්ගණ්ණිතිත්වා කන්ථි අගන්ත්වා
 රුජදුරකො සිප්පං සික්ඛාපෙතො තතො වෙසාලියං වසති
 පඤ්ඤාය අභිපුරිතතා, කුච්ඡි ම භිජ්ජය්සාති භිජා, අයමපි
 වෙත කුච්ඡිං පරික්ඛිපිත්වා වරති. ඉමං සකාසං වුත්තං සට්ඨකො
 නිගණ්ණිපුත්තොති. සාසාපමාදකොති භාසං වුට්ඨති කථා
 මගො තං පවදති කපේතිති භාසං පවාදකො; පණ්ඩිතමා
 දොති අහං පණ්ඩිතොති එවං වාදො; සාධුසමමනො ඛුත්ඡනාසා
 නි යං යං නක්ඛන්තවාරෙන ආදිතති තං ගෙතුග්ගෙන තතො
 ගොති තසමා අයං සාධු උඛ්ඤා හදුදකොති එවං සමමනො
 මහාජනාසා; වාදෙන වාදං සමාදධොති කථාමගගෙන දොසං
 ආරොපිතො. ආසන්නො අසාප්ති සාරිපුත්තමච්ඡරස්ස ආචරිභො
 අස්සජ්ජෙරො; ජඨිසාචිතාරං අනුචක්ඛමිමාණොති තතො
 ලිච්ඡවිරාජගෙගොතො තං තං ගෙගං ගමනන්තො අනුචක්ඛමිමා
 නො; අසනාසන්නො අස්සජ්ජෙතනුසංඝඝිකමිති කසමා උපසංඝමි
 සමයජානනන්තො එවං කිරස්ස අනොසි අහං සමණස්ස ගොත
 මස්ස වාදං ආරොපෙස්සාමිති ආභිණ්ඩාමි සමයං පනස්සජානා
 මිති න ආරොපෙමි පරස්ස භි සමයං ඤත්වා ආරොපිතො වාදො
 සුචාරොපිතො නාම ගොති අයං පන සමණස්ස ගොතමස්ස
 සාටකො පඤ්ඤායති අස්සජ්ජෙරො අත්තනො සත්ථුමසකො
 විදො එතාහං පුච්ඡිත්වා කථං වාති නිථාපෙත්වා සමණස්ස ගොත
 මස්ස වාදං ආරොපෙස්සාමිති තසමා උපසංඝමි. විනොතිති කථං
 වතෙති සික්ඛාපෙතිති පුච්ඡති; ථෙරො, පන සසමා දුක්ඛන්ති වු
 තෙන උපාරමනාසා මනාසා ගොති මග්ගථලාතිපි භි පරියාසෙන
 දුක්ඛන්ති ආගතානි අයම දුක්ඛන්ති වුත්තෙන ථෙරං පුච්ඡන්ත
 ගො අස්සජ්ජිතිත්වා තුග්ගෙ පබ්බජ්ජාති තතො මග්ගථලාති
 යාති වුත්තෙන ගො අස්සජ්ජ නිදිදං තුමනාහං සාසනං නාම මනා
 ආසානතං නිරසුස්සදොනාමෙස නන්ති නාම තුමනාහං
 සුඛාසං උචාසුචාසං දුක්ඛමෙව ජීරාපෙතොතො ආභිණ්ඩාති දො
 සං ආරොපෙස තසමා පරවාදිස්ස පරියාසකථං කාතුං න වට්
 ච්ඡති සථා එස අප්පතිථො ගොති එවමස්ස නිප්පරියාසං කතෙ

[illegible]

සමථ නො, සමථාදි නිකායොදෙස්සන්ති
 කසම්, හගවනනං න වන්තිථාති කිං සිසංසන භූමිං, අහ
 රනෙතන වන්තිහං, භොති නනු අප්ලිකම්මෙපි වන්තිථාති.
 වසම්මාති, භාමකොත්තන්ති භො නොතම අහං අසුකස්ස පුත්
 තොදහෙන, නාම මිහෙන, නාම ඉධ ආගතොති වදන්තා, නාමං සා
 චෙත්ති නාම භො ගොතම අහං වාසෙස්සා, නාම කච්චා, නාම
 ඉධාගතොති වදන්තා, ගොතනං සාවෙත්ති නාම, එකෙ කීර දුට්ඨි
 දදා, ඒණ්ණකුලපුත්තා, පරිසමජේකා නාම නොතනවසෙන පාකටි,
 හවිස්සාමාති එවං අකංසු, යෙ ථ න භුණ්ඨිභූතා නිසීදිංසු තෙ
 කෙතපිකා වෙව අනිඛාලා ව නත්තෙ කෙරාපිකා එකං වෙ කථා
 සල්ලාපං කෙරානතා විස්සාසිකො, භොති අථ විස්සාසෙ සති එකං
 වෙ සිකා, අද්දාහං න සුත්තන්ති තො, අතතානං මොවෙනතා,
 භුණ්ඨි නිසීදන්ති අනිඛාලා අස්සෙසු භාතොයෙව අධො ඛිත්තමන්ති
 කාපිණ්ඩා, පිය යත්තත්ති භුණ්ඨිභූතා නිසීදන්ති, කිව්සදමසද
 සන්ති කම් මකාසං කිම්කාරණං; අථස්ස හතවා පඤ්ඤාපුත්තො
 උත්සාහං ජනෙනො, ආහං, පුත්තන්ති වස්සෙහි සද්ධාංඛිති
 තස්සෙත්ති පුත්ත යදි ආකංඛිති න මෙ පඤ්ඤාපුත්තො භාතො
 අපඨි අථ වා පුත්ත යං ආකංඛිති සබ්බෙන වස්සෙත්ති සම්මා
 සබ්බෙත්ති පඤ්ඤාපුත්තො, පඤ්ඤාපුත්තො, පඤ්ඤාපුත්තො
 සාවකමහාසාවකෙති තෙ හි සද්ධාංඛිති න වදන්ති පුත්තො
 වෙදිසාමාති වදන්තිවු ධා පන පුත්තො, පුත්තො, සද්ධාංඛිති වා පුත්ත
 මහාරාජ සද්ධාංඛිති වා—

“පුත්ත වාසව මං පඤ්ඤා යං කිම් මනසිවත්ති

තස්ස තස්සෙව පඤ්ඤා යං අහමනතං කෙරාමි තෙ”- ඉති ච
 තෙන හි නිං හික්කු සකෙ ආගතො නිසීදිති, පුත්ත යදි සද්ධාංඛිති
 වා—

බාචාරියං ව භූමිහං වා සබ්බෙසං සබ්බෙසංසං

කතාවකාසං පුත්තවිහො යං කිම් මනසිවත්ති”ති.

“පුත්ත මං සතිප පඤ්ඤා යං කිම් මනසිවත්ති

තස්ස තස්සෙව පඤ්ඤා යං අහමනතං කෙරාමි තෙ.”- ඉති වා

තෙසං තෙසං සකඛනරිඤ්ඤාදවසම්මාණ්ණාත්මණා රිඤ්ඤා
 ජනානං සබ්බෙත්ති පඤ්ඤාපුත්තො, පඤ්ඤාපුත්තො, අනුත්තරාදිතො හත
 වා බුඬිභූමිං පනි, එතං පඤ්ඤාපුත්තො, පඤ්ඤාපුත්තො, පඤ්ඤාපුත්තො
 යං පඤ්ඤාපුත්තො සිතො—

“කොහොඳකුදු පඤ්ඤානි විශාකරෙහි
 සංවිජ්ඣිති තං ඉසසො සාධුරුපා
 කොහොඳකුදු එසො මනුජෙසු ධම්මො
 යං වට්ටමාගථන්ති එසහාරෙ”ති.
 එවං සක්කාදීනං අන්තරා ඉතිහි සංචිතො—

කතාවකාසං පුච්ඡන්තු හොන්තො
 ඥං කිම් පඤ්ඤං මහසාගිපඤ්ඤං
 අහං හි තං තං චො වියංකරිත්තං
 ඤාතො සයං ලොකමිමං පරමා”ති—

එවං සරභධනකාලො-සමිකවජ්ඣනකෙ ව සකලජම්බුදීප-
 නිකාමන්තු. විවරිතා පඤ්ඤානා අත්තකර. අදිසා සුචිරතෙන
 මුග්ග්ගෙහෙත පඤ්ඤං පුඤ්ඤං මහසාගි කාරිතෙ ජාතියා සත්ත
 වසෙයා රජිකායං පංසු කිලනොතා පලලබ්භා අතුරුතා
 අත්තරවිජිතං නිසින්නො

“තග්ග තෙ අහමකම්මං යථාපි කුසලො තථා
 රුජා ව ඛො තං ජාතාති සද්ධිකාහති වා නවා”ති.

සබ්බඤ්ඤාපචාරණං පචාරෙයි. එවං හතවතා සබ්බඤ්ඤා
 පචාරණාය පචාරිතාය අත්තමනො පඤ්ඤං පුච්ඡනොතා කථං
 පති හොගොතමාති ආදීමංග.

අරහං හතවා පසුභ්ව හො අඤ්ඤා සාවකෙන කම්මං
 අඤ්ඤා සන්තා කපෙති නනු මයං පටිගච්චෙව වුත්තං සචෙතරා
 පතිවිසිත්තාති යථාසං සාවකෙන පතිවිසිතං එවාහං වාදා ආරෙ
 පෙසුනාමි අයං පන අඤ්ඤාමෙව කපෙති තන්ති කිං මයං සත්තා
 කාතුනාති එවං නිගණ්ඨස්ස වචනොකාසො මා හොතුති හෙමි
 අස්සජ්ජෙරෙන කම්මනියාමෙතෙව කපෙතොතා එවා ඛො
 අහං අග්ගිවෙසුනාති ආදිමාකලපමා මංගොගොනාම පටිභානිති
 හො හොතම මග්ගං එකා උපමා උපමාති ආහරාමි උපමනාමි
 වදන්ති; පටිභානාහං අග්ගිවෙසුනාති උපමාතු තෙ අග්ගිවෙසුන
 න ආහර තං උපමං විසුඤ්ඤාති හතවා අපොචා; බ්‍රහ්මඤ්ඤාති
 බ්‍රහ්මඤ්ඤාති කතතබ්බා කසිවඤ්ඤාති; දිකා කමමනා; ජාපනා
 ඥං පුට්ඨපුට්ඨාලොති රූපං අත්තා අස්සාති රූපතො රූපා
 අත්තාති ගතොති හිතපුත්තලං දිපෙති; ජාපෙ පතිකාසාති
 නසමි අත්තාති ගතිතරූපෙ පතිකිතින්වා; පුඤ්ඤා වා අපුඤ්ඤා
 වා පසවතිති කුසලං වා අකුසලං වා පසවති වෙදනකාදිසුචි
 එතෙව නිගණ්.

ඉමිනා කී දිපෙති ඉමෙ පවත්නා කී ඉමෙ සතුකානා
 පරවි විය පරියතනා මෙ ඉමෙසු පවත්නා කී පරිභාස කුසලා
 කුසලකමො නාම ආශ්‍රිතත්ති කුමිතෙ ඵවරුං පිටුප්පානමෙව
 අත්තානං පරිසෙධෙනා පවත්නා අත්තානානි දිපෙපාති
 අතිවිය සකාරණං කතා උපමිං ආකරි ඉමිනා ච ක්‍රියාමොදන
 ආභවමපමනියාමෙනෙව සබ්බස්ස චුචිතො අස්සෙ තස්ස
 කථං ඡිද්ධිති, වාදෙ දෙසං දුතුං සමජ්ඣො නාම නත්ති දුට්ඨා හි
 පුග්ගලා චුචිවෙනෙය්‍යා සාවකච්චෙනෙය්‍යා ච සාවකච්චෙනෙය්‍ය
 සාවකාපි විතෙනති චුචිපි චුචිවෙනෙය්‍යං පන සාවකා
 විතෙනතුං න සකෙකානති චුචිච විතෙනති අසමිපි නිගමොති,
 චුචිවෙනෙය්‍යා තස්මා එතස්ස වාදං ඡිද්ධිති අස්සෙ දෙසං
 දුතුං සමජ්ඣො නාම නත්ති තෙනස්ස භගවා සසමෙව වාදෙ
 දෙසසදස්සනත්ති නත්ති ත්වං අග්ගිවෙස්සානාති ආදිමාන.
 අථ නිගමොති විත්තෙසි අතිවිය සමමණො නොතමො මම වාදං
 පතිඨාපෙති සමෙ උපරි කොපි දෙසො භවිස්සති මම එකකංසො
 ච නිගමණිතිස්සති හන්දානං ඉමං වාදං මහාජනස්ස පි මන්තෙ
 පකඛිපාමිති තස්මා එවමාන. අහං හි භොගොනාම එවං වදාමි
 ආප්පමෙව අත්තා—ප— විසුඤ්ඤාමෙව අත්තානි අසම මහතිජ
 භානානි භගවා පන නිගමොත්තො සහස්සගුණෙන පි සතසගස්ස
 ගුණෙන පි වාදී වාදිතරො තස්මා විත්තෙසි අගං නිගමොති,
 අත්තානං මොවෙචා මහාජනස්ස මන්තෙ වාදං පකඛිපාති නා
 ස්ස අත්තාතුං මොවෙචා දස්සාමි මහාජනො නිබ්බේදෙත්වා
 එකකංසෙව නිගමණිතිස්සාමිති අථනං කිං තෙ අග්ගිවෙස්ස
 භානි ආදිමාන. තස්සෙත්වා නුඃං ජනනා මම වාදං ආරොභෙ
 තුං ආගතා නිංසෙව සකලවේදාරියං පඤ්ඤා මම වාදං ආ
 රොභෙතුං ආගතො තස්මා නිංසකමෙව වාදං නිබ්බේදෙති කිං
 මහාජනස්ස මන්තෙ භිජුසිති, භො පරිජානෙත්තා අහං හි
 භොගොනමාති ආදිමාන. ඉති භිජුවා නිගමොස්ස වාදං පතිඨා
 පෙත්වා තෙන හි අග්ගිවෙස්සනාති පුළුඤ්ඤං ආරති.

තත්ථ භොගානිති කාරණෙත්ති නිපාදනා, සස්මා නිං පවත්නා
 භො අත්තතො පරිජානාති තස්මාති අත්තො. සකසමිං විජිතෙ
 නි අත්තතො රහිතො භාගොයං මා භාගොත්තනාති භාගාරකං
 සංඝාතානිබ්බසුත්තංභාගොත්තං, පිටෙත්තං මා භිමෙත්තනාති භිමානති
 අත්තාපෙතානිබ්බසුත්තං භිමෙත්තං කිමිනා කාතුං. පිටිමාපෙත්තං
 පිටිමාපෙත්තනාති සකරථිතො පිටිමාපෙත්තං. පිටිමාපෙත්තං නිග
 රිත්තුං; මහතිතුමරහතිති වහතිතුමෙව පවත්නාතුම අරහතිතිත්ති

කුං සුද්ධතානි දිවෙති. ඉති නිගමෙයා අත්තනො වාදහෙද නන්තං
 ආගපකාරණං ච අත්තනො මාරණන්තං අත්තනො ආයුධං නිබ්
 ණං කන්තනො වා ප්‍රසංසන්තං දිවෙති යථා තං බාලො. එවං
 මෙ රූපං භොගුති මම රූපං එවං. පටං භොගු පාසාදිකං අභිරූ
 පං අලංකාරවිසතනං සුචරිතං තාරණං. විය සුචරිතවිසතනං
 වොච්ඡම මනාපදස්සනනි. එවං මෙ රූපං මා අභොසීති මම
 රූපං එවං. පටං මා භොගු දුබ්බණ්ණං දුස්සණ්ණිකං වලිකපලිත
 තිලකසමාස්ණණනි. ආර්ථි අභොසීති නිගමෙයා ඉමසම්
 යානෙ විරුද්ධාවං සුඤ්ඤා සමණෙ තොතමො මම වාදං
 භික්ෂුන්තං කාරණං ආතරි අහං බාලකාය තං ච විසංසන්තං
 දිවෙසිං ඉදුති නන්තමිති යමෙ වන්තානිති වක්ඛාමි ඉමෙ රාජා
 නො උභිතිවා අග්ගිවස්සං තං මම රූපෙ වන්තං වන්තනි
 ති වදසි යදි තෙ රූපෙ වන්තං වන්තනි කසමා නං යථා
 ඉමෙ ලිච්ඡවිරාජානො යාථාසදෙවසදිසෙති අත්ත
 කායාති විරොචන්ති අභිරූපා පසාදිකා එවං හා විරොච
 සීති. සමෙ හා වන්තනිති වක්ඛාමි යමණෙ තොතමො
 උභිතිවා අග්ගිවස්සං තං පුබ්බෙ වන්තනි මෙ
 රූපසමං පසෙති වක්ඛා ඉදුති පටික්ඛිපසිති පාදං ආරොපෙසසිති
 දුති වන්තනිති වුත්ත පමා දෙවො හා වන්තනිති වුත්තෙපි
 එකො දෙවොති තුණ්හි අතොසි දුතිසමිපි හතවා සුච්ඡි දුතිසමිපි
 තුණ්හි අතොසි යමො පත යාවතනියං හතවතා සුච්ඡිතෙ අව්‍යා
 කරොතකසං තත්තධං මුඛං ඵලති බ්‍රිඛං ව නාම සත්තාතං මෙව අ
 න්තං කප්පසත්තකසං ධිකානි වන්තාරි අසභ්බෙසා ඉදුමිතං
 සුරිතකායං සමෙතසු බලාදපාදදා මොනනි සමං. තාවතනියං
 අසුච්ඡිතො අභංගා හතො සට්ඨකා නිගමෙප්පුතං එතදවොච.
 එතං වතා කණ්ණිකුතිති ආදිවචනං අනංග වන්තං තත්තමිති
 කන්ති සතොතං සතාරණං; වජ්ජ. පාණිවති අසොති වජ්ජ
 පාණි; සතොති තං තො වා තො වි අතොති සතොතොදව
 රන්ති වෙදිවබ්බො ආදිතනනි අග්ගිවස්සං; සමපජ්ජ
 ලිතනති සුද්ධසමපජ්ජලිතං; සතොතිතුනනති සත්තතො
 මෙතිතුනං; එතෙතිලාතුනනති අංචා. සිත්තා තොතිති
 මහත්තං සිසං කන්දලමකුලසදිසදා හතාතකානි අක්කිකා
 සාදිතිති එවං විරූපං මාපොති සිත්තා. කසමා පමනං ආග
 තොති දිභිවිසංජ්ජාපනන්තං අපිච අහමෙව මො පත ධම්මං
 දෙවෙසං පරෙ ව මෙ න අපොතෙසුන්ති එවං ධම්මෙදසකාය
 අපොසුකකභාවං ආපං තත හතෙති සංකතා මහාබ්‍රහ්මණ

සභිං ආගන්ත්වා හතවා ධම්මං දෙසෙථ නුචිතාකං ධම්මවක්ඛං.
 ගොඤ්ඤාදිමාසං ආණ්ඩවක්ඛන්ති පටිඤ්ඤං අකාසි. තස්මා අජ්ජ
 සම්මකං තජ්ජන්ත්වා පඤ්ඤං විස්සජ්ජාපෙසාසාමිති ආගතො.
 හතවා චෙව පස්සති සම්මකො නිගණ්ඨිපුතො ව යදිති ථ.
 අඤ්ඤාපි පස්සෙය්‍යං නං කාරණං අගරු අස්ස සමණො ගොත
 මො සම්මකං අත්තනො වාදෙ අනොතරත්තං ඤ්ඤාං යක්ඛං
 අවිහෙතො දස්සෙසි තතො සම්මකො ගසෙන කුමෙසිති
 වදෙය්‍යං තස්මා හතවා චෙව පස්සති සම්මකො ව තස්ස ථ.
 දිස්වාච සකලඥරතො සෙද ඉච්චිංසු අනෙතා කුච්ඡි වාර්ථත්
 තමානා මහාරථං රචි මො අඤ්ඤාපි නුබො පස්සනාති
 ඕලෙකෙනො කස්සථි ලොමහංසමත්තමපි න අදදස තතො
 ඉදං හං මමෙව උපපන්නං සවාහං යක්ඛාති ජක්ඛාමි කීං
 කුර්හව අක්ඛිති අතථ නිමෙව යක්ඛං පස්සෙසි පථමං යක්ඛං
 අදිස්වා සමණෙන ගොතමෙන වාදෙඤ්ඤාපි කීතතාව
 යක්ඛං පස්සෙසිති වදෙය්‍යන්ති විනෙතන්ත්වා න ඉදති ඉධ අඤ්ඤං
 පටිසරණං අතථ අඤ්ඤාත්‍ර සමණෙ ගොතමොති මඤ්ඤාමානො
 අථබො සම්මකො නිගණ්ඨිපුතො—පො—භංගවත්තං එතද
 වොච තානංගමෙසිති තාතන්ති ගවෙසමානො; ලෙහංගමෙසිති.
 ලෙනන්ති ගවෙසමානො; සරණංගමෙසිති සරණන්ති ගවෙස
 මානො; එත්ථ ව තායති රක්ඛතිති තාතං. නිලීනති එත්ථාති
 ලෙනං. සරතීති සරණං. හං ජිංහති විධංසෙතිති අත්ථො. මහ
 ඝිකුණොති මනමිති තත්ථං පච්චෙකඛිත්වා උපධාරත්වා;
 උච්චෙච්චෙදනා ගොතුති කුසලා වා ගොඤ්ඤා සුඛා වා භොමන ස්ස
 ඤ්ඤාපිසුතො වා නොතුති; එවමෙව සඤ්ඤා ගොතුති කුසලා වා
 ගොඤ්ඤා ස්සාමනස්සාමපසුතො වා ගොතුති; සම්බාරවිඤ්ඤාණෙ
 සුපි එත්ථෙව නගො. මො අගොසිති එත්ථ පන වුත්තවිපරිඤාසෙන
 ටෙ දිතෙ බබො. කලුන්දුති යුත්තන්ත්‍ර; සම්මුපස්සිකුන්ති උතං
 මම එසොගමෙසිං එසො මෙ අත්තාති එවං තණ්හාමානදිට්ඨිසෙ
 න පස්සිතුං; නොතිදං ගොගොනමාති න යුත්තමෙහං ගොගො
 තම; ඉති හතවා යථා නාම ඡෙකො අභිගුණ්ඨිකො සප්පස්සදථ
 විසං තෙනෙව සෙප්පන සුඤ්ඤා ඛයාපෙතො උබ්බාමෙය්‍ය එවංඑතස්
 සංගෙව පරිසෙති සම්මකං නිගණ්ඨිපුතං. තෙනෙව මුඛෙන පම
 ක්ඛාති අතිච්චා දුක්ඛා අනත්තාති වදෙ පසි. දුක්ඛං අල්ලිගො
 ති ඉමං පමං බක්ඛා දුක්ඛං තණ්හාදිට්ඨි අල්ලිගො උපගතො;
 අල්ලිකාසිගොතිපි තණ්හාදිට්ඨිසෙනෙව වෙදිතබ්බො. දුක්ඛ
 එතංගමෙති අදිසුප්පෙකාතිං දුක්ඛං තණ්හාමානදිට්ඨිසෙනෙව

පස්සතීති අනේවාසිකා; පටිජානෙය්‍යානි අනිවං උක්ඛං අනන්තා
ති තීරණපරිඤ්ඤාය පරිජානෙය්‍යා; සතිකෙවලකොට්ඨකානි ධ්‍යානං අ
නුප්පාදං උපනෙතියා; න චිත්තනි නිරුණං අකුක්කුකජ්ඣනි
පුප්ඵ ගතණං කාලෙ අනෙතා අභිගුහිප්පමාණෙ එකො සන්දණ්ඩ
කො නිබ්බන්ධනි තෙන මිරහිතනති අනේවාසිකා; ජිහ්වනානි සුඤ්ඤා
සාරවිරහිතො; රික්ඛානාං තුලෙජා; අසරමොති පරිජිතො;
භාසිතා මොපනි නොති ඉදං භාසා තස්ස මුඛරභාසං පකාසෙත්වා
ති ගගණිගතො ආසා,

සො තීර බ්‍රහ්මිකා සුරණදායා ඡායාඡර උපසංකම්භි
පඤ්ඤා සුච්ඡිති තෙ විස්සජජ්ඣං න සංකොඤ්ඤානි අඵ තෙසං
පරිජාම ඤේඤා මහන්තං විප්පාකාරං ආරොපෙත්වා උභය ජයං පටෙ
ද අනතා ගච්ඡති සො සමමාසමුඛමිති තප්ථා විජහ්‍යාදිස්සාමිති
ඤ්ඤාය උපසංකම්භි,

„ අමිතො කො නාමයං රුක්ඛානි සීණප්පනතො සකණ්ටකො
භජ්ඵ එකප්පනායෙත උත්තමධනං විසාරිතු ” තති.

අයං බද්ධිරං ආගච්ච අසාරරුක්ඛපරිමිතො මුද්දනුණ්ඩාසකු
ණෙ විස සබ්බඤ්ඤානුකුණ්ඩාරං ආගච්ච ඤාණතුණ්ඩවහද
ප්පනතො සබ්බඤ්ඤානුකුණස්ස එධිභාවං අඤ්ඤාසී, තදස්ස පරි
සමජ්ඣෙකි පකාසෙතො භාසවා භාසිතා මොපන තෙති ආදිමාන.
තථ එකජාතීනි උපාදින්නාසාරීරෙ තෙදෙ නාම නැව්ති නට
ත්තබ්බං ආතරති පන නැව්ති වදති; සුචණ්ණචණ්ණං කාසං විම
ජිති න සබ්බං කාසං විවරි බ්‍රහ්මනාම ගණිකං පටිමුච්ඡිති, පටිච්ඡ
න්තාසාරීරං පරිසරිති බම්බං දෙසෙති. අඵ භගවා ගලවා ආසා සම්
මුඛභි තෙ විවරං ගෙහකා වතුරභිගුලමත්තං ඔතාරෙසි ඔතාරි
නමනෙත පන තස්මිං සුචණ්ණචණ්ණරසමිතො පුප් පුප්, හුභි, සු
චණ්ණභ්‍යං රත්තසුචණ්ණරසධාරා, විස රත්තවලාගකතො
විජ්ජුලලායා විස නික්ඛමිති, සුචණ්ණමුරජසද්ධිං මහාබකි,
උත්තමසිරං පදකම්භං කුරුමානා ආකාසෙ පකාසදිංසු, කසමා
පන භාසා එවමකාසී, භොජනස්ස කංඛාවිතොදනත්ථං මහාජ
නොති සමණෙ ගොතමො මස්සං තෙදෙ නැව්ති වදති සච්චකස්ස
නාට නිගණ්ඨසුත්තස්ස යන්තාරුල්භස්ස විස තෙදෙ පත්භරත්ති
සමණෙ පන ගොතමො සන්ද්‍රවට්ඨවරං පාරුපිති, නිසිතො
අනෙතා සෙදස්ස අත්තිතාවා නත්තිතාවා කථං සකකා ඤාතුනති කංඛා
කරෙය්‍ය තස්ස කංඛාවිතොදනත්ථං එවමකාසී. මභිකුතුනොති නි
ත්තෙජ් ඉතො; සන්තාකම්භොති පතිතකම්භො; අප්පටිභාණො

ති උත්තරං අපසංකතා; හිසිදිති පාදබිඟුභංකන භූමිං කාමා
 නො නිසිදි; දුම්මුණානි න විරුපමිබො අභිරුපො හි සො පා
 සාදිකො නාමං පනස්ස එතං අභාබ්බා; නං සොත්තරිභිං සුභා ම
 නාදිතුනති සබ්බසං අද්දානං භග්ගතතා පච්ඡන්නාමනො මත
 රිතුං අභාබ්බා නාමෙව භාගාදුලාදිතං භත්තං හොතිති දස්ස
 ති. විසුභාසිතානිති දිගිවිසුභාසිතානි; විසඤ්චිතානිති දිගිසචරි
 කානි; විජ්ජාදිතානිති දිගිජ්ජාදිතානි; සද්දං චාදුරිපපාසොති
 එනි සද්දං ඉති නිපාතමත්තං චාදුරිපපාසො හති වාසං ආරො
 පෙස්සාමිති අස්සාසයෙන උපසංකමිතුං අභාබ්බා බම්බවණ්ණ
 උපසංකමෙත්තාති දස්සති. දම්මුඛං ලිච්ඡිපුත්තං එතදංවාචා
 ති කසමා අවොව? දුම්මුඛස්ස ඕර උපසංකමිකාලෙ සොපා ලිච්ඡ
 විකමාරාපි විනෙකසුංඉමිනා නිගමොධිපා අමානං සිජ්ජග්ග
 ඤාතොති විරං අවමිතො කතො අසංදුත අමිත්තස්ස පිතිං ප
 සස්සිතුං කාලො මයමපි එකෙක උපමං ආභරිතා පාණිපපතා
 රෙන පතිතං මුග්ගරෙන පොථෙතොති විත නථා නං කරිස්සාම
 උථා න සුන පරිසමජේඛ සිසං උක්ඛිපිතුං සක්ඛිස්සතිති තෙ මා
 මොති කරිතා දුම්මුඛස්ස කථාපරිසොත්තං ආගමයමොනා නිසිදි.
 සු. සච්චකො තෙසං අධිප්ප පංඤ්ඤා ඉති බබ්බව පිටං උක්ඛි
 පිතාමෙදං පි චලමානෙති භිතා. සච්ච පච්චිකං උපමං අභරිතුං
 * ලභිස්සන්ති සුන මයා පරිසමජේඛ සිසං උක්ඛිපිතුං න සක්ඛා
 හවිස්සති පාදුතං දුම්මුඛං අපසාදෙත්වා උථා අඤ්ඤස්ස මනාත්තා
 න සොති එටිං නථාචාරං පච්ඡන්ති, සමිණ්ණොත්තමං පඤ්ඤං
 සුච්ඡස්සමිති නස්මා එතදවොච නානි ආග මහිති නිථිසුන මාග
 ඤිති අනෙවා. නිථිනොසා හොහොසාමති හොනොත්තමාසා අමතා
 කමෙව අසඤ්ඤාඋච සුච්ඡමිණ්ණාත්මණ්ණං එවා නිථිතු; විලංචං
 විලපිතං මඤ්ඤති එතා. හි ච්චනං විලපිතං විස හොති; විජ්ජ
 ලපිතමත්තං හොතිති අනෙවා අථවා නිථිනොසාති එනි කථාති
 ආභරිතා වත්තබ්බං චාමා විලංචං විලපිතා මඤ්ඤති එනි පන
 ඉදං චාමාතිච්ඡාරනං විලපිතමත්තං මඤ්ඤ හොතිති අනෙවා
 ඉදුති පඤ්ඤං සුච්ඡමානා තිත්තාවානි ආදිමාග තනි වෙසාප
 ජජ්ජපත්තොති ඤ්ඤ ජජ්ජපත්තා; අජජ්ජවත්තොති අජජ්ජප
 තත්තො; අථස්ස භගවා පඤ්ඤං විස්සජ්ජතොසා ඉධ අග්ගවෙස්ස
 කාචි ආදිමාග. තං උත්තරානුච්චං, සස්මා පනෙත්ති සස්සතිති
 වුත්තත්තො හෙබ්බමි දග්ගිතං කසමා උත්තරං අසබ්බමං සුච්ඡ
 නොසා දුග්ගං පඤ්ඤං සුච්ඡ නමිසස්ස භගා. ව්‍යාපාසි. තනි දස්ස

බුද්ධත්වං පංසුකුලච්චරං එකංගං පාරුපිත්ථං ගතිකුට්ඨොතිකං
 මම් භික්ඛූහංසපරිවුථො ගතිකුලපමුඛෙ අභාසි. තං සකියං එකං
 සමයන්ති ච තෙන ඛොපනං තමයෙනාති ච පුබ්බණ්ඩගමයන්ති
 ච වුත්තං. පමුඬිකුකාමොති පිණ්ඩිය පසිසාමිති ඵලං ඝතයන්
 නිඛානො; තෙසු පසංකමිති කසමං උපසංකමි වාදරොපනස්කා
 සයෙන එවංකිරස්ස අතොසි පුබ්බිපාහං අපණ්ණිතතාය සකලං ථෙ
 සාලිපරිඤං ගතෙන්වා සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකං ගන්තිං පරි
 සමාස්කා මඬිකුජානො ඉද්දති තථා අතත්වා එකකොච ගන්ත්වා
 වාදං ආරොපසාමි යදි සමණං ගොතමං පරාජෙතු. සකිසාමි
 අත්තනො උච්චං දිපෙන්වා ජයං කරිසාමි යදි සමණස්ස ගොතම
 ස්ස ජයො භවිස්සති දකිකාරෙ ත චට්ඨං විස ත කොච ජනිස්සතිති
 නිදදු: පඤ්ඤානාම නගෙන්වා ඉමිනා වාදස්කාසයෙන උපසංකමි
 අනුකමපං උපාදායාති සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස අනුකමපං
 පටිච්චං. ථෙරස්ස කිර එවං අතොසි හගවති මුහුත්තතිසිත්තෙ
 බුඬිදස්සනං ධම්මං චණ්ඩ ලභිස්සති තදස්ස දීඝරත්තං භික්ඛාය සු
 බ්බාය සංවත්තස්සතිති තසමා හගවත්තං යාවිත්වා පංසුකුලච්චරං
 වතස්සමණං පඤ්ඤාපෙන්වා නිසිද්ඨ හගවාති ආහං කරණං ආත
 නො වදන්ති සලලකොත්වා නිසිදි හගවා පඤ්ඤාත්තෙ ආත
 නො. හගවත්තං එතදවොමාති යං පඤ්ඤා ඔච්චට්ඨිකාරං කත්වා
 ආදාය ආගතො තං ධම්මෙන්වා පස්සන්නොච පරිහරන්නො එතා
 සත්ති භොගොතමාති ආදිවචනං අනුච්ච පුසන්තිති භොගොත
 මාති තෙ සමණ බ්‍රාහ්මණා සරිතර උප්පන්නං සාරිථිකං දුක්ඛවෙද
 නං පුත්තති; ලහන්ති අනුභවන්තිති අනෙකං. උභරුකම්මොගොති බ
 ඹ්භබ්බඋභරුහානවා; උභරුච්චතාති අනෙකං. විමිහයන්තිවනො ප
 නොන්ති හවිස්සතිති අනාගතච්චනං කතං. කාසකියං ගොතිති
 කාසානුගතං ගොති; කාසස්ස වසවත්තතාය. භාවතාති පන
 උපස්සතා වුච්චති තාය ජිත්තවිකේඛිකං පාපුණ්ණෙනා නාම
 නත්ති. ඉති නිගණ්ඨො අසන්නං අභුතං යං නත්ති තදෙවාහ
 විත්තභාවතාතිපි සමථො වුච්චති සමාධිවුත්තස්ස පුග්ගලස්ත
 උභරුක්ඛම්මොදෙයං නාම නත්ති ඉති නිගණ්ඨො ඉදම්පි අභුත
 මේව ආහං. අභිකථායං පන වුත්තං යථෙව භුතපුබ්බන්ති වත්තා
 උභරුක්ඛම්මොපි නාම හවිස්සතිති ආදිති වදනො අනාගතරු
 පං න සමෙති තථා අනෙකං න සමෙති අසන්නං අභුතං යං
 නත්ති තං කථෙතිති. භො කාසභාමිනන්ති උචතං තප්ප
 නාදිං අත්තන් ලම්භොසුදෙයං යං කාසාහං. අයං භි තෙසං කාස

භාවනා නාම. කිං පනතො දිසා එවමාන. තො ධුත දිවා දිවස්ස මහාරං ආගමන්ති තාමෙව සමයෙ සිඤ්ඤා මිචරං පටිසා මෙත්වා අත්තතො රත්තිමානදිවාඨානෙසු පටිසල්ලාණං උච්ඡිතමන්ති. තො තෙ පටිසල්ලාණ දිසා මිත්තභාවනාමත්තං එතෙ අනුසුජන්ති කායභාවනා පන නෙසං නත්ති මඤ්ඤමා නො එවමාන.

අථ නං භගවා අනුසුජන්තො කිත්ති පන තෙ අත්ති චෙස්සන කායභාවනා සුතාති ආහ. සොතං චත්ථා රෙත්තො සසසාපිදං නානෙදා චචෙජාති ආදිමාන. තත්ථ නානෙදාති තස්ස නාමං චචෙජාති ගොත්තං. කිසොති නාමං සංකිචෙජාති ගොත්තං මක්ඛලිනොසාලො ගෙඨා ආනතො ච එතෙති එතෙ තයො ජනා; තෙ කිරි කිලිඨාපානං මත්තප්පත්තා අසෙසු. උල්ලාසානිති පණ්ණාසා; භාගෙත්ති නාමාති බල. භණ්ණාපෙත්ති නාම: බ්‍රහ්මණ්ණිති වසෙසිත්ති; මේඤ්ඤත්තිති සජාතමෙදං කරොත්ති. පුරිමං සහායාති පුරිමං දුක්කරකාර. පහාය; පච්ඡා උපමිනත්තිති පච්ඡා ලාඛ්‍යාදිකාදිති සත්තප්පෙත්ති වසෙසිත්ති; ආවසාපවසො ගොතිති වඩ්ඪි ව අවඩ්ඪි ව ගොති; ඉති ඉමස්ස කායස්ස කාමලන වඩ්ඪි කාමලන පිරිහානිති වඩ්ඪිපිරිහානිමත්තමෙව පඤ්ඤායති කාමයන භාවනා පන න පඤ්ඤායතිති දීපෙත්වා මිත්තභාවනා සුමන්තො කිත්ති පන තෙ අත්තිචෙස්සන මිත්තභාවනා සුතාති ආහ. න සෙදාසාසිති සෙපාදෙත්වා කප්ථං ආසකඛි; අථාතං බාලදුප්ථජ්ජො කුතො පන තචත්ති සොතවං එවං ඔලාරිකං දුබ්බලකායභාවනං න ජනාසි. තො කුතො සණ්ඨං සුමුමං මිත්තභාවනං ජනස්සතිති. ඉමස්මිං පන ධාතෙ නොණ්දරි සංකෙරො අබ්බවචනං නාමෙතං පදනති විජන්තං ධර්මත්වා පක්කාමි අථ නං මහාසිවරොදරා ආග දිස්සති හික්ඛලෙ ඉමස්ස වතුමහාභුතිකස්ස කායස්ස ආවගොපි අපවගොපි ආදා නම්පි නික්ඛන්තම්පිති තං සුත්වා සලලක්ඛෙසි ඔලාරිකකායං පරිගණන්තස්ස උප්පන්නවිපස්සනා ඔලාරිකාති වත්තු. වච්චතිති. සුබසාරානිති සුබසාරනතන සමන්තාගතො; සුබාස මෙදනාස හිණ්ඨා උස්සජ්ජති දුක්ඛා මෙදනානි න අනන්තරව උප්පජ්ජති සුබදුක්ඛානං හි අනන්තරප්පවසනා පඨානෙ පටිසිඨා යස්මිං පන සුබං සාරාදෙති සුබෙ අතිරු.

ථෙව්දත්ථං භුප්පජ්ජති තස්මා ඉධ එවා වුත්තං. පරියාදයතිථි තිති චෙටොනා ගණ්ඨිත්ථං තිථිති; උගතො පුක්ඛතති සුඛං එ කං පක්ඛං දුක්ඛං එකං පුක්ඛත්ථ එව. උගතොපක්ඛං සුත්ථා; උප්පත්තොපි සුඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිථිති භාවි තත්තා කායස්ස උප්පත්තොපි දුක්ඛා වෙදනා විතතං න පරියා දය තිථිති භාවිතත්තා විතතස්සාති එත්ථ කායභාවතාති විපස්ස නා විතතතාවතා සමාධිං විපස්සනා ව සුඛස්ස පච්චනීකා දුක්ඛස්ස ආයත්තො සමාධිං දුක්ඛස්ස පච්චනීකො සුඛස්ස ආයත්තො කථං විදස්සනං පථිපෙතා තිස්සිත්තස්ස ති අබානෙ ගච්ඡන්තෙ ගච්ඡ ත්තෙ තත්ථ තත්ථ අග්ගි උඨාතං විය හොති කච්ඡති පොද මුච්චනති ජෙකතො උසුමච්චිඋඨාතං විය හොති විතතං ගඤ්ඤති විගඤ්ඤති විප්ඵ්ඤ්ඤති. එවං තාච විපස්සනා සුඛස්ස පච්චනීකා දුක්ඛස්ස ආයත්තො උප්පත්තං පන කාගි කෙ වා චෙතසිකෙ වා දුක්ඛං නං වික්ඛම්හෙතො සමාපත්තිං සමා පත්තස්ස සමාපත්තික්ඛිණං දුක්ඛං දුර්ථගතං හොති අනප්ප කං සුඛං ඔක්කමති. එවං සමාධිං දුක්ඛස්ස පච්චනීකො සුඛස්ස ආයත්තො විපස්සනා සුඛස්ස පච්චනීකා දුක්ඛස්ස ව ආයත්තො න තථා සමාධිං යථා සමාධිං දුක්ඛස්ස පච්චනීකො සුඛස්ස ආ යත්තො න තථා විපස්සනාති. තෙන වුත්තං උප්පත්තොපි සුඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිථිති භාවිතත්තා කායස්ස උප්පත්තොපි දුක්ඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිථිති භාවිතත් තා විතතස්සාති.

ආයජ්ජ උපනීයාති ගුණේ ස්වෙත්ථා වෙච උපනෙතො ව; නං වන මෙති නං වන මම විතතං; කිං කි නො සියා අග්ගි චෙස්ස නාති අග්ගිවෙස්සන කිං න ගවස්සති ගවස්සතෙව මා එවං සඤ්ඤා හොති; උප්පජ්ජියෙව මෙ සුඛාපි දුක්ඛාපි වෙදනා උප්පත්තාය පතස්සා අගං විතතං පරියාදය සාතුං න දෙමි ඉද්දති තස්ස තමත්ථං පකාසෙතො උපරි පසාදවතං ධම්මෙදගතං දෙදෙකුකාමො මූලතො පඨාය මහාතිතික්ඛමණං ආරභී. තත්ථ ඉධ මෙ අග්ගිවෙස්සන පුබ්බෙව සමොධාං-පඨං-තත්ථෙව නිසිදිං අලමිදං පටානායාති ඉදං සබ්බං ගෙඨා පාසගසිසුත්තෙ වුත්තතගෙත්තෙව ටෙදිහබ්බං-අඤං පන විශෙසො තත්ථ බොධි පලලංඝික නිසජ්ජ ඉධ දුක්ඛකරකාරිකාය-අලලං කඤ්ඤති අලලං උදුම්බරිකඨා; සස්සනනනති සබ්බං; නාමෙහිති වජ්ජනාමෙ හි; අවුපකඨාති අනුපගතො; කා ම ච්ඡ පොද ති ආදිසු කි පලලං

කාමොව් ජිනිකරණවගෙන ජනෙ, පිනාත්තරණවගෙන
 සිනෙණා, මුළුකරණවගෙන මුළු, පිපාසා තරණවගෙන
 පිපාසා අසුදහනවගෙන සෙලාහොති වෙදිතබ්බා, ඔපකකම්
 කාති උපකකමතිබ්බතා; සුඤ්ඤානාස අනුතතණ්ඨාසවො
 ධාතාති සබ්බං ලොකුත්තරමග්ගවෙච්චනවෙව; ඉදං පහනන්
 ඔපමසංසන්දනං අලලසබ්බං උදුමබරකථාං විය කිලෙසකාමන
 වන්ත්‍රිකාමතො අනිස්සවපුග්ගලෝ. උදකෙ පකඛිත්තභාවො විය
 කිලෙසකාමෙති තිත්තතා. මත්ථනෙතාපි අග්ගිනො අනභි
 නිබ්බත්තනං විය කිලෙසකාමෙති වන්ත්‍රිකාමතො අනිස්සවානං.
 ඔපකකම්කාතිපි වෙදනාති ලොකුත්තරමග්ගසං අනධිගමො.
 අමත්ථනෙතාපි අග්ගිනො අනභිනිබ්බත්තනං විය තෙසං සුග්ග
 ලානං විතාපි ඔපකකම්කාති වෙදනාති ලොකුත්තරමග්ගසං
 අනධිගමොති දුග්ගඋපමාපි ඉමිනං නගෙන වෙදිතබ්බා
 අයං පන විසෙසො පුරිමා සුත්තහරිපබ්බජ්ජාය උපමා පච්ඡිමා
 බ්‍රාහ්මණධම්මිකපබ්බජ්ජාය-ත ති ය උපමා ය කොලාසනති
 ජිත්තසිතෙන; නිරාපංචලෙ කඛිත්තනති පබ්බතන්ද්‍රවං
 භුමමන්ද්‍රවං නිකඛිත්තං; එන්ද්‍රවං ඔපමසංසන්දනං සුකඛ
 කොලාසකථාං විය භි කිලෙසකාමන වන්ත්‍රිකාමතො නිස්සව
 පුග්ගලො. ආරකා උදකා ඵල නිකඛිත්තභාවො විය කිලෙස
 කාමෙති අතිත්තතා මන්තනොපි අග්ගිනො අනිනිබ්බත්තන
 විය කිලෙසකාමති වන්ත්‍රිකාමතො නිස්සවානං අබ්‍රහ්මකාසික
 නොසජ්ජිකාදිවගෙන ඔපකකම්කාතිපි වෙදනාති ලොකුත්තර
 මග්ගසං අධිගමො. අමන්තනොපි අසුඤ්ඤා රුකඛසං සුකඛ
 භාවාය සබ්බං සංසන්දනෙනෙනව අග්ගිනො නිබ්බත්තනං
 විය විතාපි ඔපකකම්කාති වෙදනාති සුඛාගෙව පටිපද්ධා ලොකු
 ත්තරමග්ගසං අධිගමොති, අයං උපමා ගතවතා අත්තනො අන්
 ය ආභවා—

ඉද්දති අතනෙතා දුක්කරකාරං දසෙසනො තසං මග්
 ගනති ආදිමාස. කිං පන ගතවා දුක්කරං අකතා බුමො හවි
 තුං සමන්තා? කතාපි අකතාපි සමන්තං. අථ සසමා අකා
 සිති? සදෙවසසං ලොකසං අතනො පරකකම් දසෙසස්ස
 මිති, සො ච චං විරිසත්ථමච්ඡන්දනො භාගෙසසිති. පාසාදෙ නිසි
 ස්තොගෙව භි පවෙණිආගතං රජ්ජං ලභිතාපි බතතිසො
 න තථා පමුදිසො භොති සථා බලකායං ගහෙති, සබ්බාමෙ
 වෙනගො පසාභර දුකා අමිත්තමථනං. කතා පතනරජ්ජා, එච්ච
 පතනරජ්ජා භි රජ්ජසිරිං අනුභවනාස්ස පරිඤ්ඤාමෙත්ථා

අභිනවො පරකතමං අනුසාරිනි අසුකථානෙ අසුකතමං
 කතා අසුකව අසුකව අමිත්තං එවං භිජනිතා එවං සහරිතා
 ඉමිං උප්පසිරිං පසුකතාස්මිති විනතස්තො බලවිසයාමනානං
 උපපජ්ජති. එවං ගතවාපි සදෙවකස්ස ලොකස්ස පරකතමං
 දසෙස්සාමි සො හි මං පරකතමො අතිවිස ගාසෙස්සති සොම
 නස්සං ඉප්පෙදස්සතිති දුක්ඛාරං අකංසි-අපි ච පච්ඡිමං ජනනං
 අනුකම්පනො අකංසියෙව පච්ඡිමා හි ජනනා සමොභවු
 ඛො කප්පාතසගස්සාධිකානි වතතාරි අසම්බොධානි පාරමිතො
 පුරෙතොපි පටානං පදතිනිච සබ්බකුසුලං පතෙනා කිමබ්බපන
 මානානි පටානවිරිඪං කතාබ්බං මඤ්ඤිස්සන්ති එවං සමනන
 බිප්පමෙව ජනිජරුමරණස්ස අනතං කරිස්සතිති පච්ඡිමං ජනනං
 අනුකම්පනො අකංසියෙව දසෙනාහි දනනනති හෙතාදතෙනාහි
 අභිදනනං උපරිදනනං ධිපෙතො; වෙසාසා චිත්තනති කුසල
 විතෙතන අකුසලචිත්තො; අභිනිග්ගණිතසාසනති නිග්ගණි
 හෙය්සං; අභිනිප්පිලෙසානති අභිපිලෙය්සං; අභිසන්තා
 පෙසානති තාපොකා විරිසනිමමපිතං කරෙය්සං; සාර්ථමානි
 සදරමො; පටානාහිකුණිතස්සාති පටානෙන අභිකුණිතස්සං;
 විබ්භෙතාති අනෙථා අප්පාණිකානති තිරස්සායකං; කාමාරාගාග
 භිසාති කාමාරස්ස ගගරනාලියා; සිසමෙදනා හොනති
 කුතොවි නිකම්මිකුං අලභමානෙති වානෙති සමුච්චිතා බලාති
 යො සිසමෙදනා හොනති; සිසමෙචිතං දෙදෙසාති සිසමෙචිතං
 දෙදෙය්සං; දෙවනාති බොධිසත්තස්ස වංකපණ්ණෙය්සං පණ්ණ
 සාලාපරිච්ඡෙදමනතා අධිවතො දෙවතා; තදා කිර මොඛිතත්
 තස්ස අධිවෙනන කායදුගෙ උපපන්න වුච්ඡා උදපාදි. මො වච්ඡ
 මණ්ණ නිසිත්තො හුතො පපති. තං දිස්වා දෙවතා එවමාගංසු. චිතා
 භෙතොවමො අරහතොහි අරහතො නාම එවරූපා හොනති
 මතකසද්ධිතා ලබ්භා වදනති; තත්ථ යා දෙවතා කාලකතොහි
 අභංසු තා ගත්වා චූළොදනමහාරජස්ස ආරොවෙසුං කුමිතා
 හං පුතෙනා කාලකතොති. මම පුතෙනා බුංචා හුතො කාලක
 තො අහුතොති, බුංචා හවිතුං නාසංසානි පටානකුමියංගො පති
 තො කාලකතොති. නාහං සද්දහාමි මම පුතෙස්ස බොධි අප්ප
 කා කාලකීරියා නාම තත්ථි. අපරසානෙ සමමාසෙ වුධස්ස ධම්ම
 වක්ඛං පවතෙතො අනුපුබ්බෙත ජරගතා ගත්වා කපිලවස්සං
 අනුප්පතෙස්ස පුබ්බොදනමහාරජ පතනං ගමෙසා පාසාදා
 ආරොපෙතා යාගුබජ්ජක. දතො අනාරහතසමයෙ එත
 චූළොදනං ආරොපෙති. හෙවා කුමිතානං පටානකරකාලෙ දෙදතො

ආගන්ත්වං පුතෙනා තෙ මහාරජ කාලකතොති ආභංසු. සද්දභි මහාරාජති න හගවා සද්දහින්ති. ඉද්දති මහාරජ සුපිනකප ටිග්ගහණතො පඨාය අවජ්ජියාති පස්සනන්තා කිං සද්දභියසි අහමිපි බුද්ධො ජන්තා තමිපි බුද්ධපිතා ජන්තා පුබ්බෙ පත මස්තං අපරිජනෙක ඤාණෙ ඛොසිවරියං වරන්තස්ස ධම්මපාලකුමාර කාලෙ සිප්පං උග්ගහෙතුං ගතස්ස තුම්භාකං පුතෙනා ධම්මපාල කුමාරො කාලකතො ඉදමස්ස අහිති එළකභිං ආහරිතො දස්සෙසුං තදපි තුමෙක මම පුත්තස්ස අන්තරාමරණං නාම නත්ති නාභං සද්දතාමිති අවොචුන්ති මහාරාජති ඉම්භියා අනුප්පතන්තියා හග වා මහාධම්මපාලජනකං කපෙසි. මා ඛො තො මාරියාති සමිපි යායමානා ආභංසු. දෙවතාතං කිරි පියමනාපවොහාමරා යදිදං මාරියාති-අප්චුක්කන්ති අභොජනං; හලන්ති චදමිති අලන්ති චදමි; අලං ඉම්භා මා එවං කරින්ති යාපෙස්සාමගන්තං එවං පටි ඝෙමෙමිති අනො-මඛිගුරවජ්ජිති මඛිගුරමච්චජ්ජි; එනාවපර මන්ති තාතමිපි වෙදතාතං එතංයෙව පරමං උත්තමං පමාණං; සිතුසකකස්ස කාමමනෙත-ම-සඬමජ්ජානං උපසම්පජ්ජි විහි ජිනාති රඤ්ඤා කිරි චප්පමභගලදිවසො නාම හොති නද අනෙකප්පකාරං බාදනියං භොජනියං පටියාදෙන්ති නගරවිජි යො පොධාපෙතො පුණ්ණස්ස ධර්මාපෙතො ධර්පවාකාදයො උස්සාපෙතො සකලනකරං දෙවවිමානං විශ අලංකරොත්ති සබ්බෙ දාසකමකරාදයො අහතවන්තිවන්ති ගකිමාලාපති මණ්ඩා රාජකුලෙ සන්තිපතන්ති රඤ්ඤා කාමමනෙත නභගල සහස්සං යොජ්ජති නසමි පන දිවසෙ එකෙක උභතං අභාතං යොජ්ජන්ති සබ්බාති නභගලාති සඬි. බලිවද්දරසමිගොසෙති ජනුස්සොතිස්ස රථො විශ රජතපරික්කතාන් භොන්ති රඤ්ඤ ඤා ආලම්බනනභගලං පඨා රත්තසුචණ්ණපරික්කතං හොති බලිවද්දතං සිඛතාතිපි රසමිපතොදපි සුචණ්ණපරික්කතාව භොන්ති රාජ මහාපරිවාමරෙන නික්කමනෙනා පුත්තං ගහෙතො අහමසි, කමමන්තඨාතෙ එකො අමුඛරුක්කො බහලපලායො සඤ්චිජායො අභොසි තස්ස හෙඨා කුමාරස්ස සයනං පඤ්ඤා පෙතො උපරි සුචණ්ණතාරකබවතං විතාහං බකිංආප්තවා සා නිපාකාමරෙන පඤ්ඤාපෙතො ආරක්ඛං ධරෙතො රාජ සබ්බ ලභිකාමරෙන අලංකරිතො අමච්චමරිවුතො නභගලකරණඨා තං අහමසි උන්ති රාජ සුචණ්ණනභගලං ගණිතාති අමච්චා එකෙකුතභවතං උපනතභගලාති කස්සකා සෙසකභගලාති

තෙ තාති ගඟෙකී ඉතොච්ඡිතො ව කසනති රාජා පන ඔර
 තො වා පරං ගච්ඡති පරතො වා ඔරං ආගච්ඡති එතස්මිං සී
 තෙ මහාසම්පන්නා ගොති බොධිසත්තං රජවාරෙකා නිසිත්ත
 ධාතියං රජඤ්ඤා සමපත්තිං පස්සිංසාමාති අත්තොසානිතො
 ඔති නික්ඛන්තා බොධිසත්තො ඉතොච්ඡිතො ව මලොකෙත්
 තො කච් අදිඤ්චා වෙගෙන උච්චාස පල්ලඛිතං ආභුජ්ඣා ආහං
 පානෙ පරිග්ගභෙකා පඨමජ්ඣානං නිබ්බභොසයි. ධාතියො ඔජ්
 ජ්ඣොජ්ජත්තරෙපි විචරමානා ඵොකං මිත්තං සු සෙසරුක්ඛානං
 ඡායාතිවත්තා තස්ස පන ජම්බුරුක්ඛස්ස පරිමණ්ඩලා හුත්වා
 අථාසි. ධාතියො අසප්පනො එකකොති වෙගෙන සාතිං උකම්
 පිත්වා අනෙතා පටිසමානා බොධිසත්තං සසතෙ පල්ලඛිතෙන
 නිසිතං තච පාටිභාරියා දිංචා ගත්ත්වා රඤ්ඤො ආරෙවෙසුං
 දෙව කුමාරෙ එවං නිසිතො එවං අඤ්ඤං රුක්ඛානං ඡා
 යාතිවත්තා ජම්බුරුක්ඛස්ස පරිමණ්ඩලා සිතාති. රජා වෙගෙන
 ගත්ත්වා පාටිභාරියං දිංචා ඉදං තෙ තාත දුතියවජ්ජනනති
 පුත්තං වජ්ඣි. ඉදං චිතං සඤ්ඤාය වුත්තං පිභුසක්කස්ස කමත්
 තෙ-පෙ-පඨමජ්ඣානං. උපසම්පජ්ජ විහරිතාති.

සිසානුභො ඵය්සා මග්ගො බොධාසාති හවෙසා දුබොථනං
 ආහං පානපඨමජ්ඣානං. බුද්ධිනන්දාය මග්ගොති; සසානුසාරී
 විඤ්ඤාණන්ති නයිදං දුක්ඛාරං බොධාය මග්ගො හවිස්සති ආනා
 පානපඨමජ්ඣානං පන හවිස්සතීති එවං එකවෙවාරෙ උප්පත්ත
 සතියං අනන්තරං උපත්තං විඤ්ඤාණං සනානුසාරී විඤ්ඤාණං
 නාම; සන්තං සුඛස්ති සත්තං ආනපානපඨමජ්ඣානාසුඛං; ප
 ච්චුපතිනා භොතිති පණ්ණසාලා පරිවෙණං මච්ඡනාදිවත්තක
 රණෙන උපසිතා භොති; බාහුලිකොති පට්ටසබ්බානුලිකො; ආච
 තො බාහුලිකාසාති රසගිධො හුත්වා පණ්ණපිණ්ඩපාතාදීනං අ
 න්දාය ආචතොතා; නිබ්බිජ්ජපක්කමිංසුති උක්කණ්ණිත්වා ධම්මෙති
 යාමෙනෙව පක්කනානා; බොධිසත්තස්ස බොධිං පනතකාලෙ කෘ
 යවිවෙකස්ස මකාසදුනන්දා ධම්මතාය ගතා ගච්ඡන්තා ව අඤ්
 ඤාති අනත්ත්වා බාරාණසිමෙව අගමංසුං බොධිසත්තො තෙසු ග
 තෙසු අධිමාසං සායවිවෙකං ලභිත්වා බොධිමණ්ඩ අපරුජිතප
 ල්ලභිකන නිසිදිත්වා සබ්බඤ්ඤානඤ්ඤං පරිවිජ්ඣා, විවිච්ච
 ම නාමෙතිති ආදිභයගෙරවෙ වුත්තනසෙන වෙදි-බිබං;

අභිජානාමි ඛො පනාහන්ති අසං පාටිථකො අනුසන්ති
 නිගමෙකා කීර විනොසි අහං සමණං ගොතමං එකං පඤ්ඤං
 සුමිං සමණෙ ගොතමො අපරුපි මං අග්ගිවෙස්සන අපරුපි මා

අශ්විනවර්ෂයෙහි පරිච්ඡේදය. අද්වයානන්තරා ක්ෂේත්‍රයෙහි කුටි
 තො, කුමාරයා-අපි හතරා අශ්විනවර්ෂයෙහි ක්ෂේත්‍රයෙහි අනෙක්
 සත්‍යය පරිච්ඡේදයෙහි දෙවෙනියෙන් කුටිතො, සමහරුන් ගොතමි
 ති එසේමයි. මන්ත, නවී පරිච්ඡේදය. බෝධිතරාය මට්ටම්කරනවි
 යෙව. කුමාරයාගේ බලමි. දෙවෙනියෙහි දක්ෂණයෙනා, ඉමි. දෙවෙනි
 ආරම්භය-තනි ආරම්භයෙහි සත්‍යය; සාමන්තරායෙහි පරිච්ඡේදයෙහි
 පරිච්ඡේදයෙහි සත්‍යය-ඉදං වුත්තා, නොති පරිච්ඡේදය. විශ්වකුමාරයා
 මෙව තරාගතයන් බලමි. දෙවෙනියෙහි පරිච්ඡේදය. තනමා න එකක්
 යෙව. දෙවෙනියෙහි සත්‍යය, විශ්වකුමාරයාගේ අනි සමිපයින්. දෙවෙනි
 තිනි-කුමාරයාගේ පුත්‍රයාගේ සිටි ඉමි කා කි. දෙවෙනියෙහි සත්‍යය
 කීර්තිත්තෙහි සමහරුන් ගොතමි. අතිරිද්දො, පාසාදිතො සුභසාමි
 සිතා. දෙවෙනියෙහි. ජිවිතා. මුද්‍රා. මධුර. මානසාන. පරිච්ඡේදය
 රජයෙනා, මහෙස්වරියෙහි අනෙකා පනස්ස විත්තෙකගතා
 නවීනි. අර්ථය හතරා න අශ්විනවර්ෂයෙහි තරාගතො පරිච්ඡේදය
 රජයෙනා වරති මානසාන. පරිච්ඡේදයෙහි පරිච්ඡේදය තරාග
 තො. බලමි. දෙවෙනියෙහි අසංලිඛිතො. අනුපලිඛිතො එකතෙහි
 එකවිතාරි. සුභසාමිකයා එලකමාපනති. අනුසුභසාමිකයා දක්ෂණ
 තුං එවමාන-අනුසුභසාමිකයා ගොවර්ජනා නවමෙව; සත්‍යය
 සාමන්තරායෙහි සත්‍යයයිද්දොමි; තරාගතො හි සත්‍යය. බලමි. පරිච්ඡේදය
 සාමන්තරායෙහි දෙවි තනමි. බලමි. පුබ්බාගොගත පරිච්ඡේදයෙහි
 එලකමාපනති. සමාපජ්ජති සාමන්තරායෙහි නික්කොසො අනු
 පලිඛිතොයෙව සමාපනතිතො. වුච්ඡාය සිතාගතො පරිච්ඡේදය
 බලමි. දෙවෙනියෙහි බුච්ඡාය හි සාමන්තරායෙහි පරිච්ඡේදය. නොති
 අශ්විනවර්ෂයෙහි එලකමාපනති. සමාපජ්ජනති-සෙන සුදං නිවට
 කප්පනති සෙන සුභසාමිකයා එලකමාපනති. නිවටයාලං විහරාමි
 තනමි. සමාපජ්ජනතිතො විත්තං සමාපජ්ජනමි සමාදහමිති දෙවෙනි
 ති. බුච්ඡායෙහි සමහරුන් සද්දහනියමො; එවං. සමාපනො
 එකත්තවිචිත්තතං සමාපජ්ජනති ඉදං අනිත්තො. මවට්ටික
 සාරං කත්වා ආතිතපඤ්ඤා පුච්ඡන්තො අසප්පාදි පන හට
 නොතමො දිවා සුපිනත්තාති ආන. සමා හි සුභසාමි නාම
 අශ්විනවර්ෂයෙහි පරිච්ඡේදයෙහි සත්‍යය. සමාපනො සමාපජ්ජනති
 හොජ්ජොපි ඉදං දිශා අබ්බිත්තොපි සත්තං. නාසකොති-අබ්බි
 මානො. සාධිත්තො ගම්පති අනාසිත්තො. සත්‍යය කීර්ති සිතා. රජයෙහි
 එවං. ඉමයාපි සත්‍යය. අශ්විනවර්ෂයෙහි පරිච්ඡේදයෙහි අනිත්තො
 නො. පරිච්ඡේදයෙහි සමාපජ්ජනති. පරිච්ඡේදයෙහි බලමි. දෙවෙනියෙහි
 එකත්ත පන එවර්ෂයෙහි. බලමි. දෙවෙනියෙහි. සුභසාමිකයා පරිච්ඡේදයෙහි

සඤ්ඤා කරොසිති. කීං කරොමි හත්තෙති යනං විජ්ඣාදෙත්ථි වා පපඤං. සිද්ධිත්වා වාහකසිංහපඨිබ්බවිහාරං ගන්ත්වා ගමණං ධම්මං කුරොතිති උපජ්ඣායස්ස ඔවාදෙ. එත්වා තථා ගන්ත්වා සත පටිත්ථිදාති අරහත්තං. පත්වා පුඤ්ඤවා රාජපුත්තො හුත්ව ඔහාතික්ඛුසඛසපරිවායො හුත්වා චෙති ය පඨිබ්බවිහාරාදර වසිතං සම්මං කාලෙ තිස්ස මහා රාජා උපෙක්ඛා කම්මං කරොත්තො චෙති පඨිබ්බෙතං රාජජ්‍යෙණ වාසි තො ඓරස්ස උපභාසතික්ඛුසතා සඤ්ඤා අදාසි යද මස්සං අයොසා පඤ්ඤං විස්සජෙත්ති ධම්මං වා කප්ථති යද මෙ සඤ්ඤාං දදෙය්‍ය ථාති ථෙරො ථකසම්මං ධම්මාවණදිවසෙය්‍ය භික්ඛුසඛසපරිවායො කණ්ටකදොති යවගණං ආරාය්‍ය චෙති යං වජ්ඣත්වා කාලුතිමබ රුරුකඛමුළෙ අභාසි. අථ නං ථකො පිණ්ඩපාතිකප්ථරො කාලකාරාමසුත්තතො පඤ්ඤං පුච්ඡි ප්ථරො නනු ආට්ඨිතො අප්ප ධම්මාවණදිවසොති ආහ ආම ගත්තෙ ධම්මාවණදිවසොති තොති පිඨකං ආනෙථ ඉධෙව නිසින්නතා ධම්මාවණං කපිස්ස සම්මිති අථස්ස රුක්ඛමුළෙ ආයතං පඤ්ඤා පත්වා අදංසු. ථෙරො පුඨිබ්බගාථා වත්වා කාලකාරාමසුත්තං ආරභී. තොපිස්ස උපභාසද හරකො රඤ්ඤා සඤ්ඤා දාසෙසි. රාජා පුඨිබ්බගාථාසු අනිසීතා සුසොච පාපුණි පාපුණිත්වා ච අඤ්ඤා තරවෙසෙතෙව පරිඤ්ඤාතෙ එත්වා නියාමරහති. සිත්තො ධම්මං සුත්වා ථෙරස්ස “ඉදම චොච භ්ගවා”ති වචනකාලෙ සාට්ඨකාරං අදාසි. ථෙරො ඤ්ඤත්වා කද ආගතොසි මහාරාජති පුච්ඡි පුඨිබ්බගාථාමාරණකාලෙ යෙව ගත්තෙති මහාරාජ දුක්කරං. තෙ කතන්ති නගිදං ගත්තෙ දුක්කරං යදි පන මෙ අස්සස්ස ධම්මකථං ආරම්භාලොකො පඨාය එකපදෙපි අස්සස්ස විනිතභාවො නාගොසි නම්බාණ්ණිදි පස්ස පනොදගසිතිත්තදදතමත්තෙපි ධානෙ සාම්භාවොතාම මා තොතුති සපථං අකාසි. තස්මිං පන සුත්තෙ බුඬගුණ පරිදිපිතා තස්මා රාජා පුච්ඡි එත්තකාම ගත්තෙ බුඬගුණ උදනු අස්ස ඤ්ඤපි අසීති. මහා කපිත්තො මහාරාජ අකපිත්තෙව බහු අප්ප මාණනති. උපමං ගත්තෙ කුරොථාති යථා මහාරාජ කරිත සත්ස්සමතෙත සාලික්ඛෙත්තෙ එකසාලිසීතො අවසොසාලිසි සාමෙව බහු එවං මයා අකපිත්තගුණෙත්තෙව බහුති. අපරම්පි ගත්තෙ උපමිං කුරොථාති යථා මහාරාජ මහාගඛායා මහපුණ්ණිය සුචිපායං ගමමුඛා කප්පස්ස සුචිපායො ගතඋදකං අප්පං සෙසං බහු එවං මයා කපිත්තගුණං අප්පං අවසොසා බහුති

අපරමපි භනෙන උපමං කරෙතාති. ඉධ මහාරජ වාතක සකුණ නම ආකාසෙ විවරනති බුද්ධිකා සා සකුණජාති ඝිනත්තුවො තස්සා සකුණස්ස ආකාසෙ පතච්චසාරණ්ඨානං ඛ්‍යා අවසෙසආකාසොති? කිං භනෙන වදථ අප්පො තස්ස පතච්චසාරණ්ඨානො අවසෙසා ඛ්‍යාති. එවමේවං මහාරාජ අප්පො මයා බුබුදුණි කපිතා අවසෙසා ඛ්‍යා අනන්තා අප්පමෙසාති. සුඛස්ථිතං භනෙන අනන්තා බුබුදුණි අනන්තෙනෙව ආකාසෙන උපමිතා පසන්නා මයං අයස්ස අනුච්ඡිකං පන කන්තුමසනෙකාම අයං මෙ දුග්ගතපණ්ණිකාරො ඉමස්මිං තමෙට්ඨණ්ණිදිපෙ ඉමං යොජනසතිකං රජ්ජං අයස්ස දෙමාති. තුලෙනති මහාරාජ අත්තනො පසන්නාකාරො කතො අමොග පන අමහාකං ඳිනාරජ්ජං තුමහාකංගෙව දෙම ඛමෙමන සමෙන රජ්ජං කාරෙහි මහාරාජාති.

ම හා ස වච න සු නතං ඡ මහිං.

—oXo—

එවමේමසුතනති චුලලතණ්ණාසඛිධස්සන්තං-තත් පුබ්බා රාමෙ මහාරමාතුපාසාදෙති පුබ්බාරාමසඛිධාතෙ මහාරෙ මහාරමාතුපාසාදෙ; තත්තායං ආනුසුබ්බි කපා-අතීතෙ කිර, කප්පසත සහස්සමත්තෙ එකා උපාසිකා පදුමුපතරභගවතනං තිමනෙත්වා බුබුපමුඛස්ස භික්ඛුසහස්සස්ස * දුතං දත්වා භගවතො පාදමුලෙ නිපජ්ජත්වා අනාගතෙ තුමහාදිසස්ස බුබුස්ස අග්ගපට්ඨාසිකා ගොමිති පත්තං අකාසි. සා කප්පසත සහස්සං දෙවෙස්ස ව මනුස්සෙස්ස ව සංසර්ත්වා අමහාකං භගවතො කාලෙ හද්දියනගරෙ මෙණ්ණිකපුත්තස්ස ඛනජ්ජසෙට්ඨි නො ගෙගෙ සුමනාදෙව්සා කුච්ඡස්මිං පටිසන්ධිං ගණ්ඨි ජාත කාලෙවස්සා විසාඛාරි නාමං කරිංස්ස. සා යද්ද භගවා හද්දිය නගරං අගමාසි තද්ද පච්ඡි දුරිකාසනෙහි සඬිං භගවතො පච්චුග්ගමනං ගතා පඨමදස්සනමතිගෙව සොනාපන්නා අගොසි. අපරභාගෙ සාවත්ඨිං මහාරසෙට්ඨිපුත්තස්ස පුණ්ණ වඩනකුමාරස්ස ගෙහං ගතා තත්තං මහාරසෙට්ඨි මාතුට්ඨා නෙ ඨපෙසි තස්මා මහාරමාතාති චුට්චති. පරිකල්පං ගච්ඡන්ති යා වස්ස පිතා මහාලතාපිලන්ධනං නාම කාරෙහි තස්මිං පිලන්ධනෙ වතස්සා වජිරනාළියො උපයොගං අගමංස්ස මුත්තානං එකාදසනාළියො පවාලස්ස වාචිකුතිනාළියො මණ්ණිනං තෙත්තිංසනාළියො ඉති එතෙහි ව අකුණ්ණති ව

* භික්ඛුසහස්සසහස්සස්ස.

සත්තවණ්ණනි වරරතනෙහි නිධානං අගමාසි. නං සියෙ පටිමුක්ඛං යාවපාදපිට්ඨියා භවස්සති පච්ඡානං හත්ථිනං බලං බාරයමානාව නං ඉත්ථි බාරෙතං සකෙකාරී. සා අපරපායෙ දසබලස්ස අග්ගපට්ඨාසිකා හුත්වා නං පසාධනං විස්සජ්ජන්තා නවති කොට්ඨි භගවතො විහාරං කාරයමානා කර්සම නෙත භුමිපායෙ විහාරං කාරෙසි. නස්ස උපරිභුමියං පච්ඡානසතාති හොනති හෙට්ඨා භුමියං පච්ඡානානිති ගඛිත සහස්සාති හොනති † සා සුඛපාසාදෙව න සොභනීති නං පරි වාරෙත්වා පච්ඡානසතාති පච්චුලපාසාදානාති පච්ඡස්ස සාලසතාතිව කාරාපෙසි. විහාරමනොචතුති මාසෙහි නිධානං අගමාසි. මාතුගාමන්තපාචෙ සිතාය විසාබාය විස අඤ්ඤාස්සා බුධසාසනෙ ධනපරිවොගො නාම නත්ථි. පුරිසත්තපාචෙ සිතස්ස ච අනාථපිණ්ඩකස්ස විස අඤ්ඤාස්ස. සො හි චතු පණ්ණාසකොට්ඨියො විස්සජ්ජන්තා සාවත්ථිං දක්ඛණිපායෙ අනුරාධපුරස්ස මහාවිහාරසද්ධියෙ ධානෙ ජෙතවනමහාවිහාරං නාම කාරෙසි. විසාබා සාවත්ථියා පාචිනපායෙ උත්තම දෙවිවිහාරසද්ධියෙ ධානෙ පුබ්බාරාමං නාම කාරෙසි. භගවා ඉමෙසං විහාරං කුලාංගං අනුකම්පාය සාවත්ථිං නියාය විහර නෙතා ඉමෙසු විසු විහාරෙසු නිබ්බවාසං උසි. එකං අනෙතාවස්සං ජෙතවනෙ උසි. එකං පුබ්බාරාමෙ. එතස්මිං පන සමයෙ භගවා පුබ්බාරාමෙ විහරති. තෙන වුත්තං පුබ්බාරාමෙ මහාරමාතුපාසාදෙහි.

කිත්තාවතා නුඛො භගෙනති කිත්තකෙන නුඛො භගෙන; නාණ්ඩාසංඛ්‍යෙවිමුක්ඛො හොනිති තණ්හාසංඛ්‍යෙ නිබ්බානෙ තං ආරම්භං කත්වා විමුක්ඛවිත්තතාය තණ්හාසංඛ්‍යෙවිමුක්ඛො නාම සංඛින්නන කිත්තාවතාහොති යාය පටිපත්තියා තණ්හාසංඛ්‍යෙවිමුක්ඛො නාම හොති තමෙම බිණ්ණසවස්ස භික්ඛුනො පුබ්බිභාගපටිපදං සංඛින්නන දෙසෙථාති පුට්ඨති. අවචනනිකොති ඛයවයසංඛාතං අත්තං අතිතාති අච්චත්තා අච්චත්තා නිධාන අස්සාති අච්චත්තනිට්ඨො එකත්ත නිට්ඨොති † අත්ථො. අවචනනසොභනෙවිති අච්චත්තං යොග කෙබ්බි නිට්ඨයොගකෙබ්බිති අත්ථො; අවචනනමුහුමාපිති අච්චත්තං බුහුමවාපි නිව්බුහුමවාපිති අත්ථො; අච්චත්තං පරි යොසානමස්සාති පුරිමනෙයෙන ආවචනනපටිපාසානො; සංඛ්‍යො දෙවමනුස්සානාති දෙවනම මනුස්සානම සෙට්ඨො උත්තමො; එච්චරූපො භික්ඛු කිත්තාවතා හොති ඛප්පමෙව

† ගඛිතසතස්ස පච්ඡානසතා අගොස්.

‡ සතකනිට්ඨාති.

නසා සංඛෙපෙනෙව පටිපත්තිං කථෙථාති භගවතං
 යාවති. කසමා පනෙස එවං වෙතායතිති? කීලං අනු
 භව්තුකාමනාය. අයං නිර උය්‍යානකීලං අණ්‍යෙත්වා චතුති
 මහාරාජෙහි චතුසු දියාසු ආරක්ඛං ගාහාපෙත්වා විසු දෙව
 ලොකෙසු දෙවසස්සපරිවුත්වා අධිග්‍රහාති නාඤ්ඤාපිති
 සසිං එරාවණං ආරුහා උය්‍යානවාරෙ ඩිතො ඉමං පඤ්ඤාං
 සලලකෙබ්බි. “කිත්තකෙන නුබො තණ්හාසංඛයවුත්තසා
 බිණ්ණසවස්ස සංඛෙපතො අගමණ්ණියසුබ්බාගපපපදා හොති”
 ති. අරස්ස එතදහොසි අයං පඤ්ඤා අතිව සසිට්ඨො සවාහං
 ඉමං පඤ්ඤා අනුගාගෙත්වා උය්‍යානං පටිසිස්සාමි ජවාට්ඨකෙහි
 ආරමමණෙහි නිමමිතො න ධුන ඉමං පඤ්ඤාං සලලකෙබ්බි
 ස්සාමි තිට්ඨතු තාච උය්‍යානකීලා සතුව සනතිකං ගන්වා ඉමං
 පඤ්ඤාං ධුට්ඨිත්වා උගාගිතපඤ්ඤා උය්‍යානං * ක්‍රියාසාමිති
 හප්ඨකකං † අනතරහිතො භගවතො සනතිකෙ පාතුර
 හොසි. තෙපි චන්තාරෙ මහාදජනො ආරක්ඛං ගගෙත්වා
 ඩිතව්විතොනොච ඩිතා. පරිවාරිතදෙවසබ්බොපි නාවකානිපි
 එරාවණොපි නාගරාජා තථෙව උය්‍යානවාරෙ අට්ඨංසු ‡. එව
 මෙස කීලං අනුභව්තුකාමනාය වෙතායනො එවමාහ.
 සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙසායාති එත්ථ සබ්බධම්මා නාම
 පච්ඡිකායා වාදසායනානාති අට්ඨාරසබ්බාතුයො තෙ සබ්බෙපි
 තණ්හාදිට්ඨිවසෙන අභිනිවෙසාය නාලං න පරියන්තා න සම
 න්තා න සුන්තා. කසමා? ගභිතාකාරෙන අතිට්ඨානො. තෙ හි
 භිවොති ගභිතාපි අතිවොච සමපජ්ජති සුබාති ගභිතාපි
 දුක්ඛාව සමපජ්ජති අන්තාති ගභිතාපි අන්තාතාම සමපජ්ජ
 නති තසමා නාලං අභිනිවෙසාය. අභිනානාතිති අතිවං
 දුක්ඛං අන්තාතාති සුතපරිඤ්ඤාය අභිජානාති; පටිජානාතිති
 තථෙව නිරණපරිඤ්ඤාය පරිජානාති; සං කිම් වෙදනන්ති
 අන්තමසො පච්චක්ඤ්ඤාණසමප්පන්නමපි යං කිම් අප්පමන්නක
 මපි වෙදනං අනුභවති—ඉමං භගවා සායනස්ස දෙවොනමිඤ්ඤ
 සා වෙදනාවසෙන නිබ්බේදෙත්වා අරුපපරිගහං දස්සෙති.
 සංච පන වෙදනාකමමට්ඨානං ගෙට්ඨා න කපිතං භවෙය්‍ය
 ඉමස්මිං ධාතෙ කථෙතබ්බං සියා ගෙට්ඨා පන කපිතං තසමා
 සභපට්ඨානෙ චුත්තනාගෙතෙව චේදිතබ්බං.

අතිවොනුපස්සිති එත්ථ අතිවො වෙදිතබ්බං අතිවොතො
 අනුපස්සනො අතිවොනුපස්සනා චේදිතබ්බං අතිවොනු
 පස්සි චේදිතබ්බො. තත්ථ අතිවොති පච්ඡිකායා. තෙ හි
 උප්පාදව්‍යවේදිත අතිවො. අතිවොනුපස්සනාති පච්ඡක

නෙක බයතො වයතො දස්සනඤ්ඤාණං අනිව්වානුපස්සීති තෙන ඤ්ඤාණෙන සමනතාගතො ධුග්ගලො. තස්මා අනිව්වානුපස්සී ඵගරතීති අනිව්වතො අනුපස්සනො ඵගරතීති අයමෙත්ථ අනෙං—විජායානුපස්සීති එත්ථ වෙ විරාගා බයවිරාගො ව අව්වනනවිරාගො ව. තත්ථ සංඛාරානං බයං බයතො පස්සන විපස්සනාපි අව්වනනවිරාගං නිබ්බානං විරාගතො දස්සන මනඤ්ඤාණමපි විරාගානුපස්සනා. තදුග්ගසමඛිති ධුග්ගලො විරාගානුපස්සී නාම. තං සන්ධාය චූතනං විරාගානුපස්සීති. විරාගතො අනුපස්සනොති අනෙං—තිරොධොධානුපස්සිමිති පි එසෙවනෙයො. නිරොධොපි බයනිරොධො අව්වනනනිරොධොති දුප්ඛොගෙව—සමිතිස්සග්ගානුපස්සීති එත්ථ පටිතිස්ස ග්ගො චූච්චති වොස්සග්ගො. සො ව පරිව්වාගවොස්සග්ගො පක්ඛිඤ්ඤානවොස්සග්ගොති දුප්ඛො ග්ගොති. තත්ථ පරිව්වාග වොස්සග්ගොති විපස්සනා. සා හි තදබ්බවසෙන කිලෙසෙ ව බනෙධ ව වොස්සජති. පක්ඛිනධනවොස්සග්ගොති මග්ගො. සො හි නිබ්බානං ආරම්භණතො පක්ඛිනධති. ටීඨිපි වා කාරණෙහි සො වොස්සග්ගොගෙව සමුච්ඡේදවසෙන සබ්බවන්ධානං කිලෙසානව වොස්සජනතො නිබ්බානෙ ව පක්ඛිනධනතො. තස්මා කිලෙසෙ ව බනෙධ ව පරිව්වජතිති පරිව්වාග වොස්සග්ගො. නිරොධෙ නිබ්බානධාතුයා විතතං පක්ඛිඤ්ඤාතිති පක්ඛිනධනවොස්සග්ගොති උග්ගසමෙතං මග්ගෙන සමෙති. තදුග්ගසමඛිති ධුග්ගලො ඉමාය පටිතිස්සග්ගානුපස්සනාය සමනතාගතතො පටිතිස්සග්ගානුපස්සී නාම ග්ගොති. තං සන්ධාය චූතනං පටිතිස්සග්ගානුපස්සීති. න ව කිම් ලොකෙ උපාදිසතිති කිව් එකමපි සංඛාරගතං තණ්හාවසෙන න උපාදි යති න ගණ්හති න පරාමසති; අනුපාදිසං න සමිතිස්සග්ගොති අගණ්හනො තණ්හාපරිතස්සනාය න පරිතස්සති; සම්මනනායසමි සමිතිබ්බාසග්ගොති සයමෙව කිලෙසපරිතිබ්බානෙන පරිතිබ්බායති; බිණ්ණො ඡාතිති ආදිනා පනස්ස පච්චලෙක්ඛනා දස්සිතා; ඉති හගවා සකකස්ස දෙවානම්ඤස්ස සංඛින්නෙන බිණ්ණසවස්ස ධුබ්බිතාගපටිපදං ධුච්ඡතො සලලක්ඛනං කත්වා සංඛින්නොපවි බ්‍රහ්මං කපෙසී.

අද්දමෙ නිශ්සන්ධා හොතිති අනන්තරෙ කුටායාරෙ නිසින්නො හොති; අභිසමුච්චාරී ඤ්ඤාණෙන අභිසමාගතත්වා; ජාතිත්වාති අනෙං. ඉදං චූතනං හොති කිනනුබො එස ජාතීත්වා අනුමොදි උදුහු අජාතීත්වාපි සිසං වාලෙසීති. කස්මා පනස්ස එවමගොසි—ථෙරො කීර න හගවතො පඤ්ඤා මිස්සජ්ජනසද්දං අසොසාසි. සකකස්ස පන දෙවරඤ්ඤා එව

මෙතං භගවා ඵවමෙතං සුගතාති අනුමොදනසද්දං අසොසාසි සතෙකා කිර දෙවරාජා මහතා සද්දෙන අනුමොදි. අථ කසමා න භගවතො සද්දං අසොසාසිති? යථාපරිසවස්සපකතතා. බුඩ්ධානං හි ඛමමං කථෙන්නානං එකාබ්බාය චක්කවා ලුපර්ඨනනායපි පරිසාය සද්දො සුසති පරිසන්නං පන්දුමිත්වා අඛතුලමනනමි ඛණ්ඩා න නිපජ්ජති. කසමා? එවරුපාදෙධුරකථා මා නිට්ඨං අගමාසිති—තද්ද ච භගවා මහාරූපානුපාසාදෙ සග්ගරතනමයෙ කුටාසාරෙ සිරිකබ්බමිති නිසින්නොහොති. තත්ථ දක්ඛණ්ටසො සාර්ථුතනංථරස්ස චසන කුටාසාරං වාමපසො මහාමොග්ගලානස්ස අනතරෙ ජද්දවචරොකාසො නත්ථි. තසමා ථෙරො න භගවතො සද්දං අසොසාසි සකකසොව අසොසාසිති. සමඛි කුටිසසංඝාතිති පච්චිකිකානං තුරියානං පච්චි සතෙහි; පච්චිකිකං තුරියං නාම ආතනං විතනං ආතනචිතනං සුසිරං සණ්ණති ඉමෙහි පච්චි සමන්නාගතං. තත්ථ ආතනං නාම චමමාවනබෙසු* හෙරියාදිසු එකතලතරිසං. විතනං නාම උභයතලං. ආතන විතනං නාම තනතිබ්බපණ්ඩාදි සුසිරං වංසාදි හණං සමමාදි. සමසමිනොති උපගතො; සංඝනිකුසනාති තසොව චෙච්චිනං; පටිමානෙති සමපතනං අනුභවතො තතො ඉඤ්ජාති වාරෙහි; ඉදං වුත්තං හොති පරිවාරෙත්වා වජ්ජමානෙහි පච්චි තුරියසතෙහි සමන්නාගතො සුත්වා දිබ්බසමපතනං අනුභොතිති. සමිපණ්ණමෙත්වා අපනෙත්වා නියසද්දාති කාරාපෙත්වාති අත්ථො. යථෙව හි ඉද්දාති සඛා රාජානො ගජහානිති යං හික්ඛං දිස්වා අසුකො නාම අගෙසා ආගච්ජති නානා මාගායථ මා වාදෙථ මා නිව්ච්චාති නාවකාති පටිවිනෙන්න සතෙකාපි ථෙරං දිස්වා එවමකාසි. විරස්සං බො මාදිස මොග්ගලාන ඉමං පටිසාසමනාසිති එවරුපං ලොකෙ පකති යාපි සමුද්ගහාරවචනමි හොති. ලොකියා හි විරස්සං ආතනමි අනාගතපුබ්බමි මනාපජාතියං ආතනං දිස්වා කුතොහං ආතතො විරස්සං හවං ආතතො කථං තෙ ඉධාගමනමි යො සද්දො කිං මග්ගමුළුනාසිති අදිති වදනති. අයං පන ආතනපුබ්බතතායෙව එවමාග. ථෙරො හි කාලෙන කාලං දෙවවාරිකං ගච්ජතියෙව. තත්ථ පරියායමකාසිති වාරං අකාසි. සද්දං ඉධාගමනාසාති යො අයං ඉධාගමනාය වාරො තං විරස්සං අකාසිති වුත්තං; ඉදමාසනං සසද්දනනති යොජනිකං මණිපලලකං පසද්දපෙත්වා එවමාග. බහුකිවමා බහුකවණ්ණාති එත්ථ යෙසං බහුති කිව්වාති තෙ බහුකිවමා;

* චමමපරියොගබෙසු.

බහුකරණීයාති තස්සෙවි වෙවමිනං. අසේසන සකෙන නරණී
 සෙනාති සකං කරණීයමෙතස්ස මඤ්ඤං න බහු. දෙවොනං
 කරණීයං පන බහු. පඨවිතො පටිඨාය කප්පාකම්මානුකම්මා
 දිනං අනාය අට්ඨා සකකස්ස සනතිකෙ ජිජ්ජනති. තස්මා නිශ්
 මෙනො ආහ අපි ම දෙවොනං සෙව නාට්ඨිංසානං කරණීයෙ
 නාති දෙවොනං හි සිතා පුත්තා ච අඛෙක නිබ්බත්තනති. පාදපරි
 වාරිකා ඉත්ථෙයො සයනෙ නිබ්බත්තනති. තාසං මණ්ඩනපසා
 බනකාරිකා දෙවතා සයනං පරිවාරෙත්වා නිබ්බත්තනති. වෙය්‍යාවච්චකරා අනොතා විමානෙ නිබ්බත්තනති. නෙසං
 අනාය අට්ඨකරනං නත්ථි. යෙ ච පන සීමනනරෙ නිබ්බත්ත
 නති තෙ මම සන්තකා නව සන්තකාති නිවේජනං අසකෙකා
 නතා අට්ඨං කරොනති. සකකං දෙවරාජානං පුළුඡනති. සො
 යස්ස විමානං ආසන්නතරං තස්ස සන්තකොති වදති. සවෙපි
 සමවසානෙ ගොනති යස්ස විමානං ඔලොකෙනොතො සිතො
 තස්ස සන්තකොති වදති. සවෙ එකමපි න ඔලොකෙති තං
 උභින්නං කලහපච්චේදනං අත්තනො සන්තකං කරොති.
 ඉදං සන්ධාය දෙවොනං සෙව තාවරිංසානං කරණීයෙනාති
 ආහ. අපි වස්ස එවරුපං කිලාකිච්චමපි කරණීයමෙව. සං
 නො බිසමෙව අගන්ධායතිති යං අමහාකං සීඝ්‍රමව අනට්ඨ
 කාරෙ රුපතනං වීඨ න දිය්‍යති; ඉමිනා නාහං හනෙත තං
 පඤ්ඤවිස්සජ්ජනං සලලකෙකම්පිති දිපෙති. ථෙරො කස්මා
 නුඛො අයං යකෙබ්බා අසලලකම්පිණ්ණාවං දිපෙති පසෙක
 පරිහරන්ති ආවජේනොතො දෙවො නාම මහාමුලුහා ගොනති
 ජවාරිකෙහි ආරමමණෙහි නිමමපීයමානා අත්තනො භූතතා
 භූතතභාවමපි පිතාපිතභාවමපි න ජානනති. ඉධ කථං එත්ථ
 න මුග්ගනතිති අඤ්ඤාසි. කෙච්ඡි පනාහු ථෙරො එතස්ස ගරු
 භාවනීයො තස්මා ඉදුනෙව ලොකෙ අග්ගපුග්ගලස්ස සනති
 කෙ පඤ්ඤං උපගහෙත්වා ආගතො ඉදුනෙව නාවකානං
 අනතරං පටිට්ඨොති එවං ථෙරො තජේය්‍යාති භගෙන එව
 මිඤ්ඤාති. එවං පන කොහඤ්ඤං නාම ගොති. අරියසාවක
 ස්ස ච කොහඤ්ඤං නාම නත්ථි. තස්මා මූලප්‍රාග්වෙනෙව
 සලලකෙකම්පිති ථෙදිතබ්බො. උපරි කස්මා සලලකෙකම්පිති?
 ථෙරො තස්ස සොමනස්සසංවෙගං ජනෙත්වා තමං නිගර්.
 තස්මා සලලකෙකම්පි. ඉදුති සකෙකා පුබ්බො අත්තනා එකං
 කතකාරණං ථෙරස්ස ආරොචෙතුං භූතපුබ්බනති ආදිමාහ.
 තත්ථි සමුපබ්බුලෙහාති සනතිට්ඨතො රාගිභූතො; අසුපා
 ජුරාජිනිංසුති අසුපා පරාජයං පාපුණිංසු; කදු පන තෙ පරාජි
 තාති සකකස්ස නිබ්බත්තකාලෙ සකෙකා කිර අනුනතරෙ

අත්තභාවෙ මගධරට්ඨෙ මචලතාමෙ මසො නාම මාණ්ඩො
 ආහොසි. පණ්ඩිතො ව්‍යාජෙනා බොධිසත්තස්ස වර්තා විශස්ස
 චරිතා අහොසි. සො තෙනාතිංස පුරිසෙ ගගෙත්වා කල්‍යාණං
 අකාසි. එකදිවසං අත්තනොව පඤ්ඤාය උපපරික්ඛන්වා ගාමි
 මජ්ඣෙ මහාජනයස්ස සනිට්ඨිතට්ඨානෙ කච්චරං උභතො
 අපබ්බතිත්වා තං ථානං රජ්‍යණීයං අකාසි. පුනතඤ්ච මණ්ඩපං
 කාරෙසි. පුන ගච්ඡන්තො කාලෙ සාලං කාරෙසි. ගාමනො
 ච නික්ඛම්ත්වා ගාමිනමපි අබ්බොජනමපි නිගාමිනමපි සොජන
 මපි ච්චරිත්වා තෙහි සභායෙහි සඬං ච්ඡමං සමං අකාසි. තෙ
 සබ්බෙපි එකච්ඡන්දා තත් තත් සෙත්තුසුත්තට්ඨානෙසු සෙත්තුං
 මණ්ඩපසාලාපොකධරණී මාලාගච්ඡරොපනාදිනං සුත්තට්ඨා
 නෙසු මණ්ඩපාදිනී කරොන්තා බ්‍රහ්මං පුඤ්ඤමකංසු.

මසො සත්තචතපදානි පුරෙත්වා කායස්ස හෙද සඬං සභා
 යෙහි නාවතීංසභවනෙ නිබ්බන්ති—තස්මිං කාලෙ අසුරග
 ණො නාවතීංසභවනෙ පච්චසති. සබ්බො දෙවානං සමානා
 සුකා සමානචණ්ණොච හොන්ති. තෙ සක්කං සපරිසං දිස්වාච
 අට්ඨානා නිබ්බන්තා නවකදෙවසුත්තා ආනතාති මහාපානං
 සජ්ජංසු. සකෙකා දෙවසුත්තානං සඤ්ඤං අදාසි අමොග්ගි
 කුසලං කරොන්තෙහි න පරෙහි සඬං සාධාරණං කතං
 තුමෙහ ගණ්ඩපානං මා පිච්ඡ පිනමත්තමෙව කරොථාති.
 තෙ තථා අකංසු. බාලා අසුරා ගණ්ඩපානං පිච්ඡා මත්තා
 නිදං ඔක්කමංසු. සකෙකා දෙවානං සඤ්ඤං දත්වා තෙ
 පාදෙසු ගාභාපෙත්වා සිනෙරුපපාතෙ බ්‍රහ්මපෙසි. සිනෙරුසහි
 හෙට්ඨිමතලෙ අසුරගචනං නාම අත්ථි. නාවතීංසදෙව
 ලොකපමාණමෙව—තත් අසුරා වසන්ති. තෙසං විත්තපාවලී
 නාම රුක්ඛො අත්ථි. තෙ තස්ස පුළුනකාලෙ ජානන්ති
 නාවතීංසෙන සකෙකන චචිතා මසන්ති තෙ ගණ්හරි නන්ති
 චත්වා සිනෙරුං පරිහරමානා දෙවෙ වට්ඨෙ වම්බිකපාදතො
 වම්බිකමක්ඛකා විශ අභිඤ්ඤංසු. තං කාලෙන දෙවා ජිනන්ති
 කාලෙන අසුරා යද දෙවානං ජයො හොති අසුරෙ සාවසමුද්දං
 පිට්ඨා අනුබන්ධන්ති. යද අසුරානං ජයො හොති දෙවෙ
 සාවචෙදිකාපාදා අනුබන්ධන්ති. තස්මිං පන සඬාමෙ දෙවා
 නං ජයො අහොසි. දෙවා අසුරෙ සාවසමුද්දං පිට්ඨා අනු
 බන්ධංසු. සකෙකා අසුරෙ පලාපෙත්වා පච්ඡ ධානෙසු ආර
 ක්ඛං දූපෙසි. එං ආරක්ඛං දත්වා ලෙදිසපාදෙ චරිතත්වා
 ඉත්තප්පමායො ධූපෙසි. අසුරා කාලෙන කාලං උට්ඨිතත්වා
 නා පටිමායො දිස්වා සකෙකා අපමන්තො ත්ඨතිති තතො
 පටිච්චන්තන්ති, පටිමායොහොති මාලාගච්ඡනාදිකමමකාරි

කායො; වෙසාටණො ම මහාරාජාති සො කීර සක්කාස්ස විලල
 හො බලවත්ඥාසාසිකො නසමා සකෙකන සඬං අභමාසි. පුර
 ක්කඛාති ධරතො කත්වා; සවිසිංසුති පවිසිත්වා පන උපබ්බි
 පිතිතාති වාදනී කත්වා ඔලොකයමානා අධිංසු. ඉදමෙ මාරිස
 මොග්ගඥාන චේජයනනස්ස පාසාදස්ස රාමණේය්‍යකං පස්ස
 සුවණ්ණන්තමෙහ පස්ස රජනන්තමෙහ මණ්ථමෙහ පවාලංථ
 මෙහ ලොභිතධ්‍යාපමෙහ මසාරගලලන්තමෙහ සන්තරතනන්ත
 මෙහ තෙසංයෙව සුවණ්ණාදිමයෙ සවකෙ වාලුරුපකාසී
 පස්සාති එවං ඵමහපනනියො ආදිං කත්වා රාමණේය්‍යකං
 දස්සෙන්නො එවමාගංසු. සඬා හං පුබ්බි කතපුඤ්ඤස්සාති යථා
 පුබ්බිකතපුඤ්ඤස්ස උපහොතධ්‍යානෙන සොභිතනතං එව
 මෙව සොහනීති අනේවා. අනිබ්‍යාජිතං ඛො අහං සකෙකා* එවං
 සමනෙනා චිත්තනීති අත්තනො පාසාදෙ නාවකපර්වරෙන
 සමපනනියායෙන අතීච්ඡ මනෙනා; ඉධාහිසංඛාරං අහිසංඛාසීති
 ඉධිං අකාසි; ආපොකසිණං සමාපජ්ජත්වා පාසාදෙන පරිධි
 තොකාසං ඔදකං හොතුති අධිධාය පාසාදකණ්ණිකෙ පාද
 බහුධිකෙන පහරි සො පාසාදෙ යථා නාම උදකපිඨෙධිපිත
 පත්තමුබ්ච වියං අබ්‍රහ්මයා පහවං අපරපරං කමපනි වලති
 න සන්තිසිති එවමෙව සංකමපි සමපකමපි සමපචේධි ඵමහවාල
 සඬ්ඝාවකණ්ණිකගොපාණසිආදිති කරකරාති සද්දං මුචන්තා
 තී පතිතුං චිත්ත ආරඬාති. තෙන වුත්තං සංකමෙසසි සමප
 කාමෙසසි සමපෙවෙසසිති. අවජ්ජිසබ්බනචිත්තනාජානාති අහො
 අවජ්ජියං අහො අබ්බතනනි අනේවා; එවං සජාතඅවජ්ජියබ්බ
 නා තෙ සජාතතඬ්චිනො අහෙසුං. උප්පනනබලවසොම
 නස්සා, සංවිග්ගනති උබ්බිග්ගං; චලිතං. ලොමහධිජාතනති
 ජාතලොමහංසං; කමාසිතනිතං යිපිතමණි නාගදනෙනති
 ච්ඡ උබ්බගෙහි ලොමෙහි ආකිණ්ණසර්පනනි අනේවා. ලොමහං
 සො නාමෙස සොමනස්සෙපි හොති දෙමනස්සෙපි ඉබ පන
 සොමනස්සෙන ජාතො ථේරෙපි සක්කං සොමනස්සසංචෙ
 ගෙන සංචෙරෙත්තුං තං පාරිභාරියමකාසී. නසමා සොමන
 ස්සසංචෙගෙන සංචිග්ගතධිපහධිං චදිත්වාති අනේවා.

ඉධාහං මාජිසාති ඉදුතීසස්ස යසමා ථේරෙන සොමනස්සසං
 චෙගං ජනස්සත්වා තමං චනොදිතං තසමා සලලකෙඛත්වා එව
 මාග. එංසා නු ගෙ මාජිස සො භගවා සස්සාති මාරිස නුං
 කුභං ගහොසීති පුනෙන මස්සං සන්තසන්තිකනති චදෙසි.
 ඉමස්මිං දෙවලොකෙ ඒකපාදකෙන වය නිධිසි. ගං නුං උවං
 චදෙසි. එසො නු තෙ සො සන්තාති සුවජංසු. සමුගමමාජි

* අහං යකෙකා.

මෙ සොති එත් කිවාපි ථෙරො අනිකාරියො අභිනිහාරස්මප-
 නොනා අග්ගසාවකො සකෙකා අගාරිකො මග්ගවුගමවරියව
 සෙන පන තෙ බුග්ගමාරිනො හොනති තස්මා එවමාහ—
 අහො ඉති තෙ සො හතවා සස්මාති සබුග්ගමාරිකාව තෙ එවං
 මතිච්ඡිකොති සනුදු ඉච්ඡාපාරිහාරයදස්සනෙ ජාතාහිලාසා
 හුත්වා එවමාහංසු. අඤ්ඤානරස්සාති පඤ්ඤාතඤ්ඤානරස්සා;
 සකෙකා හි පඤ්ඤාතානං අඤ්ඤාතරො. සෙසං සබ්බත් පාකව
 මෙව. දෙසනං පන හතවා යථානුසන්ධිනාව නිට්ඨාපෙය්හි.

වුලලන ණ්භාසංඛයං සත්තමා.

— 00 —

එවමෙමසුනති මහානණ්භාසංඛයස්සත්තං; තත් දිට්ඨික-
 නති අලගඤ්ඤාතෙහ ලච්ඡිමත්තං දිට්ඨිගතනති වුත්තං. ඉධ
 සස්සතදිට්ඨි. සො ව භික්ඛු බහුසස්සුතො. අයං අප්පසස්සුතො
 ජාතකභාණ්කො. හගවනං ජාතකං කථෙත්වා අහං
 භික්ඛවෙ තෙන සමයෙන වෙස්සානතරෙ අහොසිං මහොස-
 ඛො විධුරපණ්ණිතො සෙනකපණ්ණිතො මහාරජනකො
 රජා අහොසිති සමොධානෙනං සුණ්හි. අථස්ස එතද
 හොසි ඉමෙ රුපපෙදනාසඤ්ඤාසංඛාර තත් තත්ථ නිරු-
 ජ්ඣානති ච්ඤ්ඤාණං පන ඉධලොකතො පරලොකං පරලො-
 කතො ඉධලොකං සංඛාවති සංසරතිති සස්සතදස්සනං
 උප්පන්නං. තෙනාහ තදෙවිදං ච්ඤ්ඤාණං සංඛාවති සංසරති
 අනඤ්ඤාති. සමමාසමුබ්බෙන පන ච්ඤ්ඤාණං පච්චය
 සමහවං සති පච්චයෙ උප්පජ්ජති චිතා පච්චයා නත් ච්ඤ්ඤ-
 ණස්ස සමහවොති වුත්තං. තස්මා අයං බුබුදුන, අකරීතං
 කථෙති. ජීනවනෙක පහාරං දෙති වෙසාරජ්ජාණං පටි-
 බාහති සොතුකාමජනං චසංචාදෙති අරියපථෙ තිරියං පති-
 ත්වා මහාරජාස්ස අභිතාය දුක්ඛාය පටිපනොතා. යථා නාම
 රඤ්ඤා රජෙ මහාවොරෙ උප්පජ්ජමානො මහාරජාස්ස
 අභිතාය දුක්ඛාය උප්පජ්ජති එවං ජීනසාසනෙ වොරෙ හුත්වා
 මහාරජාස්ස අභිතාය දුක්ඛාය උප්පනොනාති වෙදිතබ්බො.
 සම්බහුලා භික්ඛුති ජනපදවාසීනො පිණ්ඩපාතිකාහික්ඛු; තෙනු
 සසංකම්මස්සති අයං පරිසං ලභ්ත්වා සාසනමපි අනතරධාපෙය්ස
 යාවපක්ඛං න ලභති තාවදෙව නං දිට්ඨිගතා ච්චෙවෙමාති
 සුතව්ඨානතොයෙව අඨත්වා අනිසිද්ධවා උපසංකම්මස්ස.
 කතමං හං සාති ච්ඤ්ඤාණාති සාති * තං ච්ඤ්ඤාණං සන්ධා-
 ය වදෙසි කතමං තං ච්ඤ්ඤාණාති; සවාසං හගොන වදෙ-
 වෙදෙශ්සා තනු තනු කල්පාණ්ඩාපසානං කම්මානං විපාකං.

* සාතිස.

පිටිසංවෙදෙහිති හනෙත 'යො අයං වදෙති වෙදිගති යො වායං තභිං තභිං කුසලාකුසලකමානං චිපාකං පවච්ඡා භාරී ඉදං තං හනෙත විඤ්ඤාණං යමහං සන්ධාය වදෙමි ති; කාසස නු බො නාමාති කසස බතතිසසස වා බ්‍රාහ්මණසස වා දෙසසසුද්දගහට්ඨපබ්බජිතදෙවමනුසසානං වා අඤ්ඤාතර සස; අඨ බො හගචා හිනඤ්ඤාණමානසිති කසමා ආමනෙතසි? සාතිසස කිර එවං අහොසි. “සඤ්ඤා මං මොසපුරිසොති වදති න ව මොසපුරිසොති වුත්තමනෙතනෙව මග්ගඵලානං උප නිසසයො ජනො හොති අතිලුහකො නිං මොසපුරිස බාහුලලාය ආවනෙතාති එවං වුත්තො උපසෙනෙතේරෙපි අප රහාගෙ සවෙනො වායමනො අභිඤ්ඤා සච්ඡිකාසි අහමපි විරිගං පග්ගණන්තො මග්ගඵලාති සච්ඡිකරිසාමි”ති. අරසස හගචා ජනපච්චයො අයං සාසනෙ අවිරුද්ධබ්මෙමාති දසෙසනො හිනඤ්ඤා ආමනෙතසි. උසමිකානාති ආදි හෙට්ඨා වුත්තාතිපායමෙව. අඨ බො හගචාති අහමපි පාපගෙකො අනුසන්ති. සාතිසස කිර එතදහොසි “හගචා මග්ගං මග්ගඵලා නං උපනිසසයො නතීති වදති කිං සකකා උපනිසසයෙ අසති කාතුං නති තථාගතා සඋපනිසසයසෙව බ්මමං දෙසෙනති යසස කසසි දෙසෙනතියෙව අහං බ්බසස සන්තිකා සුගතො වාදං ලභිතො සමපතනුපතං කුසලං කරිසාමි”ති. අරසස හගචා නාහං මොසපුරිස නුග්ගං ඔවාදං වා අනුසාසනිං වා දෙමිති සුගතොවාදං පටිපසසමෙහනො ඉමං දෙසනං ආරභි. තසසඤ්ඤා හෙට්ඨා වුත්තනගෙතෙව වෙදිතබ්බො. ඉද්දති පරිසාය ලභිං සොබෙනො ඉබාහං හිනඤ්ඤා පටිපුච්ඡිසා මිති ආදිමග්ග. තමපි හෙට්ඨා වුත්තනගෙතෙව වෙදිතබ්බං—

සාතිබ්මණං නිට්ඨිතං—

ඉද්දති විඤ්ඤාණසස සපච්චයභාවං දසෙසතුං සං සදෙව හිකබ්බෙති ආදිමග්ග. තත්ථ මනව පටිච්ච බ්මෙම වාති සභාව ජ්ජනෙන හචබ්බමනව තෙහුමකබ්මෙම ව පටිච්ච; කට්ඨව පටිච්චාති ආදි ඔපමමදසසනඤ්ඤා වුත්තං. තෙන කිං දිපෙති වාරසංකන්තිසා අභාවං. යථා හි කට්ඨං පටිච්ච ජලමානො අහති උපාදනපච්චයෙ සතියෙව ජලති තසමිං අසති පච්චය වෙකලෙලන තඤ්ච වුපසමමති න සකලිකාදිති සංකමිතො සකලිකාගතිති ආදිසබ්බං ගව්ජති. එවමෙව. චක්ඛුච පටිච්ච රුපෙ ව උපනතං විඤ්ඤාණං තසමිං වාරෙ චක්ඛුරුප ආලොකමනසිකාරසංඛාතෙ පච්චයමති සතියෙව උපපජ්ජති තසමිං අසති පච්චයවෙකලෙලන තඤ්ච නිරුජ්ඣති. න සොනාදිති සංකමිතො සොතවිඤ්ඤාණන්ති ආදි සංඛං ගව්ජති.

එසහයො සබ්බවාරෙසු. ඉති හතචා නාහං විඤ්ඤාණපච
 තෙන වාරසංකතතිමත්තං චද්දමි අයං පන සාතිමොඤ්ඤපුරිසො
 හවසංකතති චදදති සාතිං නිග්ගහෙසි. එවං විඤ්ඤාණ
 සස සප්පවයහාවං දසෙසනා ඉද්දති පචනනමපි බන්ධා
 නං සප්පවයහාවං දසෙසනො භූතමිදන්ති ආදිමාහ. තත්ථ
 භූතමිදන්ති ඉදං බන්ධපචකං ජාතං භූතං නිබ්බන්තං
 තුමෙහ පිතං භූතමිදන්ති භික්ඛවෙ පසසරාති. නද්දහාරසමී
 භවන්ති තං පනෙතං බන්ධපචකං ආහාරසමිභවං පච්චය
 සමිභවං සති පච්චයෙ උප්පජ්ජති එවං පසසරාති පුච්ඡති;
 නද්දහාරණිරොධාති තස්ස පච්චයස්ස නිරෝධා; භූතමිදං නොස්
 සුති භූතං නු බො ඉදං නනු බො භූතන්ති; නද්දහාරසමිභවං
 නොස්සුති තං පනෙතං භූතං බන්ධපචකං පච්චයසමිභවං
 නුබො නනු බොති; නද්දහාරණිරොධාති තස්ස පච්චයස්ස
 නිරෝධා; නිරොධධම්මං නොස්සුති නිරොධධම්මං නුබො නනු
 බොති; සම්මප්පඤ්ඤාස සස්සනොති ඉදං බන්ධපචකං ජාතං
 භූතං නිබ්බන්තන්ති යථාචසරස * ලක්ඛණතො විපස්සනාප
 ඤ්ඤාය සමමාපස්සන්තස්ස; සම්මප්පඤ්ඤාස සුදිට්ඨන්ති චූත්තන
 යෙනෙව විපස්සනාපඤ්ඤාය සුච්ඡිදිට්ඨං; එවං යෙ යෙ තං තං
 පුච්ඡං සලලකෙඛසුං තෙසං තෙසං පටිඤ්ඤාං ගණනෙතාපච
 න්තං බන්ධානං සප්පවයහාවං දසෙසති. ඉද්දති යාය පඤ්ඤාය
 තෙති තං සප්පවයං සනිරෝධං බන්ධපචකං සුදිට්ඨං තත්ථ
 නිත්තණ්හතාවං පුච්ඡන්තො ඉමවෙ තුමෙහති ආදිමාහ. තත්ථ
 දිඝින්නි විපස්සනාසමමාදිට්ඨං; සතාවදස්සනෙන * පටිසුඛං;
 පච්චයදස්සනෙන පටිසොදනං. අල්ලිසෙඨාති තණ්හාදිට්ඨිති
 අල්ලිසිත්වා විහරෙය්‍යරාති; කෙලාසෙඨාති තණ්හාදිට්ඨිති කිල
 මානා විහරෙය්‍යරාති; ඛනාසෙඨාති ඛනං විය ඉච්ඡන්තො
 ගෙටං ආපජ්ජෙය්‍යරා; මමාසෙඨාති තණ්හාදිට්ඨිමමන්තං උප්පා
 දෙය්‍යරා; නිසේරණ්ණාස නො ගහණ්ණාසාරි යො සො මයා
 චතුරෙකනිසේරණ්ණාය කුල්ලුපමො ඛමෙමා දෙසිතො නො
 නිකන්තිවසෙන ගහණ්ණාය අපිනු තං තුමෙහ ආරානෙ
 ය්‍යරාති. විපරියායෙන සුක්කපකෙඛා වෙදිතබ්බො.

ඉද්දති තෙසං බන්ධානං පච්චයං දසෙසනො මන්ත්‍යාණො
 මෙ භික්ඛවෙ ආහාරාති ආදිමාහ. තං චූත්තන්තමෙව. යථා
 පන එකො ඉමං ජානාසීති චූත්තො න කෙවලං ඉමං මාතර
 මපිස්ස ජානාමි මාතුයා මාතරමපිති. එවං පච්චෙණිවසෙන
 ජානන්තො සුච්ඡි ජානාති නාම-එවමෙව. හතචා න කෙවලං
 බන්ධමත්තමෙව ජානාති බන්ධානං පච්චයමෙ තෙසමෙ පච්ච

යානං පච්චයං තෙසමපිපච්චයානං පච්චයන්ති එවං සබ්බං පච්චයපරමපරං ජානාති. සො නං බුඩ්ධලං දිපෙනෙතා ඉදුති පච්චයපරමපරං දසෙසතුං ඉමෙ ච බො භික්ඛවෙ චත්තාරො ආහාරති ආදිමාග. තමපි වුත්තන්මෙව ඉති බො භික්ඛවෙ අවිජ්ජාසච්චසා සංඛාරා-පෙ-දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොතිති එත්ථ පන පටිච්චසමුත්පාදකථා වින්ධාරොතබ්බා භවෙය්‍ය සා විසුඛිමග්ගෙ වින්ධාරතායෙව-ඉමස්මි. සති ඉදං හොතිති ඉමස්මිං අවිජ්ජාදිකෙ පච්චයෙ සති සංඛාරදිකං එලං හොති. ඉමස්සසුසාදු ඉදං උපපජ්ජති ඉමස්ස අවිජ්ජාදිකස්ස පච්චයස්ස උප්පාදු ඉදං සංඛාරාදිකං එලං උප්පජ්ජති; තෙනෙවාග-සද්දං අවිජ්ජා සච්චසා සංඛාරා-පෙ-සමුදයො හොතිති එවං චට්ටං දසෙසන්ධා ඉදුති විචට්ටං දසෙසෙනො අවිජ්ජායනෙව අසෙස විරාගනිරොධාති ආදිමාග. තත්ථ අවිජ්ජායනෙවාවති අවිජ්ජාය එව තු; අසෙසවිරාගනිරොධාති විරාගසංඛාතෙන මග්ගෙන අසෙසනිරොධා; සංඛාරනිරොධොති සංඛාරානං අනුප්පාද නිරොධො හොති; එවං නිරුධානං පන සංඛාරානං නිරොධා විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණදිනච නිරොධා නාමරූපාදිනි නෙව හො නතිති දසෙසතුං සංඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධොති ආදිං චන්ධා † එවමෙතස්ස කෙචලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධා හොතිති වුත්තං. තත්ථ කෙචලස්සාති සකලස්ස සුඛස්ස වා; සත්තචරිතස්සාති අත්තො. දුක්ඛක්ඛන්ධස්සාති දුක්ඛරාසිස්ස; නිරොධො හොතිති අනුප්පාදෙ හොති; ඉමස්මිං අසතිති ආදි වුත්තපටිපක්ඛායෙන වෙදිතබ්බං. එවං චට්ටවිචට්ටං කථෙතො ඉදුති ඉමං වාදසබ්බපච්චයචට්ටං සහවිපස්සනා ඤාණෙන මග්ගෙන ජානනස්ස යා පටිබාවනා පනිහති තස්සා අභාවං පුච්ඡෙනො අපිනු තුමෙන භික්ඛවෙති ආදිවාග. තත්ථ එවං ජානනනාති එවං සහවිපස්සනෙන මග්ගෙන ජානනනා; එවං සස්සනනාති තස්සෙව වෙච්චනං; සුඛනනනති පුරිමකො ට්ඨාසං; අතිතාති බන්ධබාතුආයතනානිති අත්තො. සම්බාවෙ ය්‍යාථාති තණ්හාදිට්ඨිපසෙන පටිබාවෙය්‍යථ; සෙසං සබ්බා සචසුත්තෙ වින්ධාරිතමෙව-ඉදුති හෙසං තත්ථ නිවචලභාවං පුච්ඡෙනො අපිනු තුමෙන භික්ඛවෙ එවං ජානනනා එවං පස්සනනා එවං වදෙය්‍යථ සන්ධා භො ගරුති ආදිමාග. තත්ථ ගරුති භාරිකො; අභාමා අනුචත්තිතබ්බො. සමණොති බුඩ්ධ සමණො; අඤ්ඤං සසාරං උද්දිසෙය්‍යාථාති අයං සන්ධා අමනා කං කිච්චං සාධෙතුං න සකෙතානිති අපිනු එවං සඤ්ඤිතො හුන්ධා අඤ්ඤං බාහිරකං සන්ධාරං උද්දිසෙය්‍යථාති; පුපුසමණ

මුත්තමණෙනති පුට්ඨනං තිස්සසමණෙනවෙව බ්‍රහ්මණෙනව;
 මහකුකුලමංගලානිති වතසමාදානාති ච දිට්ඨිකුතුහලානිව;
 දිට්ඨසුතමුතමංගලානි ච. සාරතො පව්වාගච්ඡන්ධාපාති
 එතාති සාරතති එවං සඤ්ඤානො හුත්වා පටිභ්ගවෙජ්ජයාරා;
 එවං නිසාධාතිපි පුන ගණ්හයාරාති අනො. සාමං ඤාන
 නති සයං ඤාණෙන ඤානං; සාමං දිට්ඨනති සයං පඤ්ඤාචක්ඛ
 නා දිට්ඨං; සාමං විදිනාති සයං විභාචිතං පාකවං කතං;
 උපනිකා බොමෙ නුමිහෙති මයා හික්කාවෙ තුමෙත ඉමිනා
 සඤ්ඤාදිසභාවෙන ධම්මෙන නිබ්බානං උපනිතා; පාපි
 නාති අනො. සඤ්ඤානොති ආදිතං අනො. විසුඛිමග්ගෙ
 විනාරතො; ඉදංමනං පටිච්ච චුත්තනාති එතං වචනං ඉදං
 තුමෙහිති සාමං ඤානාදිභාවං පටිච්ච චුත්තං.

තිණ්ණං බො පන හික්කාවෙති කසමා ආරභි? නත්තු ගෙට්ඨා
 වට්ඨවට්ඨවසෙන දෙසනා මන්තං පාපිනාති? ආම පාපිනා.
 අයං පන පාපිච්ඡෙකා අනුසන්ති අයං හි ලොකසන්තිවාසො
 පටිසන්තිසම්මුලොකා* තදස්ස සමෙමාගට්ඨානං විධංසෙත්වා
 පාකවං කර්සාමිති ඉදං දෙසනං ආරභි. අපි ච වට්ඨමුලං
 අවිජ්ජා වට්ඨමුලං බුඩ්ධ්‍යාදො ඉති වට්ඨමුලං අවිජ්ජං
 විවට්ඨමුලං බුඩ්ධ්‍යාදං දස්සෙත්වාපි පුන එකචාරං වට්ඨවිවට්ඨ
 වසෙන දෙසනං මන්තං පාපෙසාමිතිපි ඉමං දෙසනං
 ආරභි. තත්ඤ්ඤානොති සමොධානෙන පිණ්ඩභාවෙන;
 ගම්භස්සාති ගබ්භ නිබ්බත්තනාසත්තස්ස; ඕනකනාති
 හොනිති නිබ්බත්ති හොති; කන්චිති ගබ්භාති මුතුකුච්ඡි
 චුත්තා. යථාහ—

“ගමෙකරතං පඨමං ගබ්භෙ වසති මාණවො

අබ්භට්ඨිතොව සයති සගව්ජං න නිවත්තති”ති.

කන්චි ගබ්භ නිබ්බත්තනාසත්තා—යථාහ. “යථා බො පනා
 නතු අඤ්ඤා ඉත්තා නව වාදස වා මාසෙ ගබ්භං කුච්ඡනා
 පරිහරිත්වා විජායන්ති”ති ඉධ සත්තො අබ්භට්ඨිතො. තං
 සන්ධාය චුත්තං ගබ්භස්ස අවනතනති හොනිති. ඉධාති ඉම
 සමිං සත්තලොකෙ; මානා ච උතුනි හොනිති ඉදං උතුසමයං
 සන්ධාය චුත්තං. මාතුගාමස්ස කිර යසමිං ඔකාසෙ දුරකො
 නිබ්බත්තති තත්ඤ්ඤාති ලොහිතපිලකා සණ්ඨිතිත්වා භිජ්ජත්වා
 පහරති. වත්ථං සුඛං හොති. විසුඛෙ වත්ථමිති මානාපිතුසු
 එකචාරං සන්තිපරිනෙසු යාවසත්තදිවසාති බෙත්තමෙව
 හොති. තස්මිං සමයෙ හත්තාගවෙණි ගාභාදිනා අඛපරාම
 සතොපාපි දුරකො නිබ්බත්තතිධෙව. ගම්භෙබ්බාති තත්තුපග
 සත්තො; පටිච්චසංඝිතො හොනිති න මානාපතුනං සන්තිපාතං

ඔලොකයමානො සම්පෙ සිතොනාම හොති. කම්මයන්තය නතිතො පන එකො සගොතා නසම්. ඔකාසෙ නිබ්බන්තනකො හොතිති අයමෙත්ථ අධිප්පායො. මහතා සංසයෙනාති අරෙතො භුබො භවිස්සාමි අහං පුත්තො වා මේති එවං මහනෙත්ත ජීව තසංසයෙන; ලොභිණං සෙණං හික්ඛවෙති තදා කිර මාතුලො හිතං තං ධානං සමපන්නං සමපන්නං පුත්තසිනෙගෙන පණ්ඩරං හොති. තස්මා එවමාහ. චක්ඛකන්ති ගාම දුරකානං කීලිනකං බුද්ධකතධගලං; සවිකා වුව්වති දිසදණ්ඩකෙන රසසදණ්ඩක පහරණිකිලා; මොක්ඛවික්ඛන්ති සමපරිවන්නක කීලා ආකාසෙ දණ්ඩකං ගහෙනිවා භූමියං වාසිං සණ්ඨපෙත්වා හෙට්ඨපාරිය භාවෙන පරිවන්නකිලාන්ති වුත්තං හොති. විංගුලකං වුව්වති තාලපණ්ණාදිති කතං වාතප්පභාරෙන පරිබ්ගමන චක්ඛං. පනනාළිහකං වුව්වති පණ්ණාලිකාය වාලිකාදිති මිනනකිලකං. රථකන්ති බුද්ධකරථං; ඛනුකම්පි බුද්ධකධනුකමෙව; ඤාපජ්ජතිති රුහං උප්පාදෙති; ඛ්‍යාපජ්ජ තීති ව්‍යපාදං උප්පාදෙති;

අනුපට්ඨිතකායසතිති කායෙ සති කායසති තං අනුපට්ඨි පෙත්වාති අත්ථො. පටිත්තමෙකසොති අකුසලචීතොතා; සන්ධි සං සෙ පාපකාරී එළසමාපන්නියං එතෙ නිරුජ්ඣන්ති තං න ජානාති නාබ්ගප්ඨතිති අත්ථො. අනුරෝධවිරෝධන්ති රුහම දෙසම; අභිනඤ්ඤිති තණ්හාවසෙන අභිනඤ්ඤි; තණ්හාවසෙනෙව අහො සුඛන්ති ආදිති වදන්තො අභිවදන්ති; අපේක්ඛාඝාස නිබ්බතීති තණ්හාපේක්ඛාසායනෙන හිමිත්වා පරිති ධ්වපෙත්වා ගණන්ති. සුඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා අභිනඤ්ඤ දුක්ඛං කථං අභිනඤ්ඤතිති? අහං දුක්ඛිතො මම දුක්ඛන්ති ගණිතොතො අභිනඤ්ඤි නාම. උපපජ්ජති නිඤ්ඤිති තණ්හා උප්පජ්ජති; නදුපාදනන්ති සා ව තණ්හා ගහණධෙතින උපාදා නං; තසසුපාදනපච්චයා හවො * සමුදයො හොතිති ඉදං ගතවතා පුන එකවාරං විසංඝිසංඛෙපං පච්චයාකාරවට්ටං දස්සිතං—

ඉදුති ඵ්ඵට්ටං දස්සෙතුං ඉධ හික්ඛමෙ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජතිති ආදිමාහ. තත්ථ අප්පමාණමෙකසොති අප්පමාණං ලොකුත්තරං වෙතො අස්සාති අප්පමාණවෙනසො; මග්ග විත්තසමධිතිති අත්ථො. ඉදං ඛො මෙ නුමිසෙ හික්ඛමෙ සංඛි තෙතනි කණ්ඨාසංඛයවිමුත්තිං ධාරෙථාර හික්ඛමෙ ඉමං සංඛි තෙත්ත දෙසිතං මග්ගං තණ්හාසංඛයච්ඡුත්තිදෙසනං තුමෙහ නිව්වකාලං ධාරෙය්‍යාථ මා පම්බුසෙසය්‍යාථ; දෙසනා හි එත්ථ විමුත්තිපරලාභගෙතුතො ච්ඡුත්තිති වුත්තා. මහානණ්ඨා

* තස්සුපාදනපච්චයාවො සමුදයො හොති.

ජාලනණිකාසංඝාපච්ඡික්කනන් නණ්ණාච සංසිඛනිවේන මහාතණ්ණාජලං සංඝටිතවේන සංඝාටිනති වූවෙති. ඉති ඉමස්මිං මහාතණ්ණාජලනණ්ණාසංඝාවෙව ඉමං සාතිං භික්ඛුං කෙ. ධට්ඨනං පටිමුක්කං බාරෙථ. අනුපථිවේධා අනෙතා ගනොති නං බාරෙග්ගථාති අනෙතා. සෙසං සබ්බන් උත්තා නන්මෙවාති.

මහාතණිකාසංඝසසුත්තං අවධාමං.

- o x o -

එවංමමසුත්තති මහාඅස්සපුරං; තත් අභිඤ්ඤාති අභ්ගානාම ජානපදිනො රාජකුමාරා තෙසං නිවාසො එකොපි ජනපදෙ රුක්ඛිසද්දෙන අභ්ගාති වූවෙති. තස්මිං අභ්ගෙසු ජනපදෙසු; අස්සපුරං නාම අභ්ගානං නීගමොති අස්සපුරන් නගරනා මෙන ලඛ්වොහාරො අභ්ගානං ජනපදස්ස එකො නිගමො; තං ගොචරගාමං කන්වා පිහරන්ති අනෙතා. සභා එතද්දෙව චාති එතං සමණා සමණාච්ච වො භික්ඛවෙ ජනො සංජානා තිති අදිවචනං අවොච; කස්මා පන එවං අවොචාති තස්මිං කිර නිගමෙ මනුස්සා සඛා පසන්නා බුඛමානා බමමාමකා සභමාමකා තද්දු පබ්බජිතසාමණේරමපි වස්සසතිගරෙර සදිසං කන්වා පස්සන්ති පුබ්බණ්ණසමයෙ භික්ඛුසඤ්ඤං පිණ්ඩාය පථිසන්නං දිස්වා බිජ්ජාගලාදිති ගඟෙන්වා බෙන්නං ගව්ඨ නොපි එරසුභදිති ගඟෙන්වා අරඤ්ඤං පථිසන්නාපි තාති උප කරණති නික්ඛපිත්වා භික්ඛුසඤ්ඤා නිසීදනට්ඨානං අසන සාලං වා මණ්ඩපං වා රුක්ඛමූලං වා සමමස්සන්වා අසනාති පඤ්ඤාපෙත්වා අබාරකෙ පානියව පච්චුපට්ඨාපෙත්වා යුගුබස්ස කාදිති දන්වා කතභන්තකිව්වං භික්ඛුසඤ්ඤං උයොපෙත්වා තනො තාති උපකරණති අද්ද බෙන්නං වා අරඤ්ඤං වා ගන්වා අත්තනො කමමාති කරොන්ති. කමමන්තට්ඨානොපි නෙසං අඤ්ඤා කථා නාම නත්ථි. චත්තාරෙ මග්ගට්ඨා චත්තාරෙ එලට්ඨාති අට්ඨි පුගලො අරියසඤ්ඤා නාම තෙ එචරු පෙන සීලෙන එචරුපෙන අචාරෙන එචරුපාය පටිපත්තිසා සමන්තාගතා ලප්ථොනො පෙසලා උප්පාදුණති භික්ඛුසඤ්ඤා සෙසව වණ්ණං කථෙන්නති. කමමන්තො අගන්වා භුත්ත සා යමාසා සරවාලෙසු නිසීන්තාපි සගන්තරං පථිසිත්වා නිසීන්තාපි භික්ඛුසඤ්ඤායෙව වණ්ණං කථෙන්නති. ගතවා තෙසං මනුස්සානං නිපට්ඨාකාරං දිස්වා භික්ඛුසඤ්ඤං පිණ්ඩාපානාපවාය නෙ නියොපෙන්නො එවං අවොච. සෙ බම්බා සමණිකරණා ම බ්‍රාහ්මණිකරණා චාති යෙ බම්බා සමාද්දා පරිපුරිතා සමිත්තා පසමණව බාහිතපාපබ්‍රාහ්මණව කථෙන්නති අනෙතා. “තිති

මානි හිතවතෙට සමණයා සමණකරණීයානි කතමානි තිති අබිසිලසිකබාසමාදානං අබිවිත්තසිකබාසමාදානං අබිපක්ඛ සිකබාසමාදානං” නති එන් පන සමණෙන කතනබබ්බමා වුත්තා. තෙපි ඔ සමණකරණව ගොනති. ඉබ පන හිරො තතප්පාදිවසෙන දෙසනා විජාරිතා. එවං නො අසං අමියාක නති එන් නොති නිපාතමත්තං එවං අයං අමහාකනතිඅන්තො; මහජළලා මහානිසංසාති උභයමපි අන්තො එකමෙව. අවස්ඤ්ඤාති අමොසා; සළලාති අයං නසෙවන්තො; යසො හි එලං නන් සා වස්ඤ්ඤා නාම ගොති. සද්දසාති සවබ්බි; ඉදං සඵලතාය වෙවචනං. එවං හි වො හිතවතෙ සිත්තිකබ්බ නති හිතවතෙ එවං තුමෙහති සිත්තිකබ්බං; ඉති භගවා ඉමිනා එත්තකෙන ධානෙන හිරොත්තප්පාදිනං බමමානං වණණං කපෙසි. කසමා වචනපථපච්ඡිකුන්තං. සවෙ හි කොචි අචිර පබ්බජ්ජො බාලහිකුචු එවං වදෙය්ස භගවා හිරොත්තප්පාදි බමෙම සමාදාය වන්නටාති වදති කොත්ථුවො තෙසං සමාදාය වත්තනෙ ආනිසංසොති තස්ස වචනපථපච්ඡිකුන්තං. අයච අයච ආනිසංසො ඉමෙ බමමා සමාදාය පූරිතා සමිතපාපං සමණං නාම බාහිතපාපං බ්‍රාහ්මණං නාම කරොන්ති චතු පච්චයලාභං උප්පාදෙන්නි පච්චයදායකානං මහජළලං සමපාදෙන්නි පබ්බජ්ජං අවස්ඤ්ඤං සඵලං සඋදයං කරොන්තිති වණණං අහාසි. අයමෙන් සංබෙපො විජාරෙත වණණකරා සතිපට්ඨානෙ වුත්තනායෙනෙව වෙදිතබ්බා. හිරොත්තප්ප කාති යං හිරියති හිරිසිතබ්බෙන ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙනාති එවං විජාරිතාය හිරියා වෙව ඔත්තප්පෙන ව; අපි වෙන් අප්කාත්තසමුට්ඨානා හිරි බහිචා සමුට්ඨානං ඔත්තප්පං අත්තාධිපතෙය්ස හිරි ලොකාධිපතෙය්සං ඔත්තප්පං ලජ්ජ භාවසණ්ඨිතා හිරි භයසභාවසණ්ඨිතං ඔත්තප්පං විජාරකරා පනෙන් සබ්බාකාරෙන විසුච්ඡිමග්ගෙ වුත්තා. අපි ව ඉමෙ වෙ බමමා ලොකං පාලනතො ලොකපාලකබමමා නාමාති කපිතා. යථාහ—වෙමෙ හිතවතෙ සුත්තා බමමා ලොකං පාලෙන්නි කතමෙ වෙ හිරි ව ඔත්තප්පච ඉමෙ බො හිතවතෙ වෙ සුත්තා බමමා ලොකං පාලෙන්නි ඉමෙ ව බො හිතවතෙ වෙ සුත්තා බමමා ලොකං න පාලෙය්සං නසිධ පක්ඛයෙථ මාතාති වා මාතූච්ඡාති වා මාතූලානිති වා ආවරියභරියාති වා ගරුනං දුරාති වා. සමෙහදං ලොකො අගමිසස යථා අපෙලකා කුක්කුචසුකරා සොණසිතාලාති —ඉමෙයෙව ජන කෙ දෙවබමමාති කපිතා—යථාහ=

“හිරිමනනපසමපනාං සුකකබ්මමසමාහිතා
සනෙතා සපුරිසා ලොකෙ දෙවබමමාති වුවවරෙ”ති.

මහාවුද්දකේරසා පනා කිලෙසසලෙඛනුපට්ඨදානි කන්ධා
දසසිතා—සථාන—“පරෙ අහිරිකා හවසසනාති මයමෙත්ථ
හිරිමනනා හවසසාමාති සලෙඛබො කරණීයො—පරෙ අනො
නතපිනො * හවසසනාති මයමෙත්ථ ඔනතපිනො † හවසසා
මාති සලෙඛබො කරණීයො”ති—ඉමෙ වෙ මහාකසසපකේර
සස ඔවාදුපසමපදානි කන්ධා දසසිතා—වුත්තංගෙනං—නසමා
තිහ නෙ කසසප එවං සිකතිතබ්බං තිබ්බං මෙ හිරොත්තපං
පච්චුපට්ඨිතං හවසසනාති ථෙරෙස්ස නවේස්ස මජ්ඣමේස්සනි එවං හි
නෙ කසසප සිකතිතබ්බ”නති—ඉධ පනෙනෙ සමණබමමා
නාමාති දසසිතා. යසමා පන න එත්තාචනා ච සාමඤ්ඤ
කේරා මන්තං පනෙතා නාම ගොති තසමා අපරෙපි සමණ
කරණෙ බමෙම දසෙසානං සියා බො පන හිකබ්බෙ තුමාක
නති ආදිමාන. තත්ථ සාමඤ්ඤකේරාති සංගුත්තකෙ තාව
“කතමම් හිකබ්බෙ සාමඤ්ඤං අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො
මගො සෙසප්ඨං ? සමමාද්වි—පෙ—සමමාසමාති ඉදං
වුවවති හිකබ්බෙ සාමඤ්ඤං. කතමො ච හිකබ්බෙ සාමඤ්ඤ
කේරා යො හිකබ්බෙ රාගකායො දොසකායො මොහකායො
අයං වුවවති හිකබ්බෙ සාමඤ්ඤකේරා”ති. මගො සාමඤ්ඤ
නති එලතිබ්බානාති සාමඤ්ඤකේරාති වුත්තාති. ඉමසමං
පන ධානෙ මගමපි එලමපි එකතො කන්ධා සාමඤ්ඤකේරා
කථිතොති වෙදිතබ්බො.

ආජොවසාමිති කථෙමි; පට්ඨෙදසාමිති ජානාපෙමි; පටිසු
බො නො කායසමාචාරොති එත්ථ කායසමාචාරො පරිසුබො
අපරිසුබොති දුච්ඛො. යො හිකත්ථ පාණං හනති අදිනාං
ආදියති මිච්ඡා වරති තසස කායසමාචාරො අපරිසුබො නාම.
අයං පන කමමපථවසෙනෙව චාරතො. යො පන පාතීනා
වා ලෙඛිඛුනා වා දණ්ණින වා සකේන වා පරං ගෙයති
වගෙයති තසස කායසමාචාරො අපරිසුබො නාම. අයමපි
සිකඛාපදවසෙනෙව ‡ පටිකත්තො. ඉමසමං සුත්තෙ උග
ගමෙනං අකථෙත්වා පරමසලෙඛබො නාම කථිතො.
යො හි හිකත්ථ පානිකසවෙ වා පානියං ජවත්තානං පනෙත වා
හත්තං ගුජත්තානං කාකානං චාරණවසෙන හත්තං වා
ලෙඛිඛු වා දණ්ණං වා උගතිරති තසස කායසමාචාරො අපරි
සුබො. චිපරිතො පරිසුබො නාම. උත්තානොති උගගතො

අනොගාමි. † ඔගාමි ‡ සිකඛාපදකඛකේනෙව.

පාකවො; විවුමොති අනාවවො අවජනො; උභයෙනාපි පරි
සුඛතංයෙව දිපෙති. නවජ්ඣද්දවාති සද්ද එකසද්දො අනන්
රො ජ්ඣුරතිතො; සංවුනොති කිලෙසානං වාරපිදහනෙන
පිතිතො; න වජ්ජපටිච්ඡාදනන්තං. වවිසමාවාරොපි යො
භික්ඛු මුසා වදති පිසුනං කථෙති ඵරුසං භාසති සමථප්පල
පති තස්ස වවිසමාවාරො අපරිසුඛො නාම. අයං පන කමම
පථවසෙනව වාරිතො. යො පන ගහපතිකාති වා දසාති
වා පෙසාති වා ආදිති බ්ලංසෙනො වදති. තස්ස වවිසමාවා
රො අපරිසුඛො නාම. අයමපි සික්ඛාපදවසෙනෙව පටික්ඛි
තො. ඉමස්මිං සුනෙත උභයමෙතං අකථෙත්වා පරමසලෙල
ඛො නාම කපිතො—යො හි භික්ඛු දහරෙන වා සාමණේරෙන
වා කච්ඡි තනෙත අමහාකං උපජක්ඛායං පස්සථාති වුනො
ආවුසො සමබහුලා භික්ඛුණියො එතස්මිං පදෙසෙ විවරිංසු
උපජක්ඛායො තෙ වික්කාධිකසාකතණ්ඩකං උක්ඛිපිත්වා ගතො
හවිස්සතිති ආදිනා නයෙන ගස්සාධිප්පායොපි එවරුපිකථං
කථෙති තස්ස වවිසමාවාරො අපරිසුඛො. විපරිතො පරිසු
ඛො නාම—මනොසමාවාරෙ යො භික්ඛු අභිජ්ඣාලු ව්‍යපනන
විනො. මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති. තස්ස මනොසමාවාරො
අපරිසුඛො නාම. අයං පන කමමපථවසෙනෙව වාරිතො.
යො පන උපතික්ඛිතතං ජාතරූපරජතං සාදියති තස්ස
මනොසමාවාරො අපරිසුඛො නාම. අයමපි සික්ඛාපද
වසෙනෙව පටික්ඛිතො. ඉමස්මිං සුනෙත උභයමෙතං
අකථෙත්වා පරමසලෙලඛො නාම කපිතො—යො භික්ඛු කාම
චිතකකං වා ව්‍යපාදචිතකකං වා විහිංසාචිතකකං වා චිත
කකති තස්ස මනොසමාවාරො අපරිසුඛො. විපරිතො පරි
සුඛො නාම—ආජිවස්මිං හි යො භික්ඛු ආජිවහෙතු වෙජ්ජක
මමං පතිණිගමනං ගණ්ඨථාලනං කරොති අරුමකඛනං දෙති
තෙලං පවතිති එකච්ඡතිඅනෙසනාවසෙන ජිව්කං කප්පෙති
යො වා පන වික්ඛුසුපෙත්වා භුජති තස්ස ආජිවො අපරිසුඛො
නාම—අයං පන සික්ඛාපදකඛනෙතෙව පටික්ඛිතො. ඉම
ස්මිං සුනෙත එතං අකථෙත්වා පරමසලෙලඛො නාම කපිතො.
යො හි භික්ඛු සප්පිතවනිතතෙලමවුථාතිතාදිති ලභිත්වා
සෙව වා පුන ද්වසෙ වා හවිස්සනති සන්තිධිකාරං පරිභුජති
යො පන නිමබ්බකුරාදිති දිස්වා සාමණේරෙ වදති ආවුසො
අබ්බකුරෙ බාදථාති සාමණේරා ථෙරො බාදිතුකාමොති කප්පි
යං කත්වා දෙනති දහරෙ පන සාමණේරෙ වා පානියං පිච්ච
ආවුසොතිපි වදති ථෙරො පානියං පිච්චුකාමොති පානියස
බ්බං බොච්ඡං දෙනති. තං පරිභුජනතස්ස ආජිවො අපරිසු

කරෙණොති විගතනතං කරෙය්‍ය; යථා නෙසං කාකණිකමි
 තොනාපි පරියනො නාවසිස්සති එවං කරෙය්‍ය. සබ්බසො
 පටිනිවත්තොයොති අනො. නනො නිදුනන්ති අනණ්ණිදුනං;
 සො හි අනණ්ණොමිති ආවජ්ජනො බලවපාමුජ්ජං ලහති
 සොමනස්සං අබ්ගච්ඡති. තෙන වුත්තං ලහෙථ පාමුජ්ජං
 අබ්ගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සන්ති. විසභාගවෙදනුප්පත්තියා කක
 වෙතොව චතුර්දරියාපථං ජ්ඣනො ආබාධනීති ආබාධො.
 ස්වාස්ස අජ්ඣිති ආබාධිකො; නංසමුට්ඨානෙන දුකෙතින දුක්ඛි
 නො; අබ්මත්තතිලානොති බාලහතිලානො; නිව්ඤ්ඤාති; අබ්
 මත්තබ්බාධිපරෙතො න රුචෙට්ඨය්‍ය; බලමත්තාති බලවමෙව
 බලවස්ස කායෙ න භවෙය්‍යාති අනො. නනො නිදුනන්ති
 ආරොග්‍යකීදුනං; නස්ස අරොගොමිති ආවජ්ජයතො නදු
 භයං හොති. තෙන වුත්තං ලහෙථ පාමුජ්ජං අබ්ගච්ඡෙය්‍ය සොම
 නස්සන්ති. න මස්ස කොච්ඡොගානං වසොති කාකණිකමත්ත
 මපි හොගානං වයො න භවෙය්‍ය; නනො නිදුනන්ති බන්ධන
 මොක්ඛනීදුනං; සෙසං වුත්තනායෙනෙව සබ්බපදෙසු
 යොජෙතබ්බං.

අනිත්තාධිකොති න අත්තති අධිකො; අත්තනො රුචියා
 කිච් කාතුං න ලහති. පරාධිකොති පරෙසු අධිකො; පර
 සෙසව රුචියා පවත්නති. න සෙන කාමබ්ගමොති යෙන
 දිසාභාගෙනස්ස කාමො හොති ඉච්ඡා උප්පජ්ජති ගමනාය
 තෙන ගතතුං න ලහති; දුස්සවාති දුස්සවා; භුජ්ඣස්සාති
 අත්තනො සන්තකො; නනො නිදුනන්ති භුජ්ඣස්සනීදුනං;
 කන්තාරබාහමග්ගන්ති කන්තාරං අධානමග්ගං; නිරුද්ධකං
 දිග්ගමග්ගන්ති අනො. නනො නිදුනන්ති බෙමත්තභුමිනීදු
 නං †; ඉමෙ පමනිවරණේ අසංගිණොති එත්ථ භගවා අප්පනිණං
 කාමච්ඡන්තිවරණං ඉණ්ණදිසං සෙසාති රොගාදිසදිසාති
 කථා දස්සෙති. නත්තායං සදිසනා-යොති පරෙසං ඉණ්ණං
 ගගෙත්වා විනාසෙති සො තෙහි ඉණ්ණං දෙහිති වුවවමානො
 පි එරුසං වුවවමානොපි බජ්ඣමානොපි වධිසමානොපි කිච්චි
 පටිපථිත්තුං න සකෙකාති සබ්බං තිතිකති තිතිකකාරණං ‡
 හිස්ස නං ඉණ්ණං හොති. එවමෙවං යො යමති කාමච්ඡන්තො රජ්
 ති නණ්භාගහණෙන නං වුත්තං ගණ්හති සො තෙන එරුසං
 වුවවමානොපි බජ්ඣමානොපි වධිසමානොපි තිතිකති
 තිතිකකාරණං හිස්ස සො කාමච්ඡන්තො හොති. සරසාමි
 කෙහි වධිසමානානං ඉජ්ඣානං විශාති. එවං ඉණ්ණං විශ් කාම
 ච්ඡන්තො දුට්ඨබ්බො-යථා පන පිත්තරොගාතුරො මවුස

කතරාදිසු අපි දිනෙනසු පිත්තරොගාතුරතාය නෙසා රසං
න විඤ්ඤාති තිත්තකං තිත්තකනති උග්ගිරති යෙව්. එවමෙවං
වක්ඛනාමි තෙසාං කිංකරොති අවරිද්ධපඤ්ඤායෙති අප්පමන්ත
කම්පි ඉවදියමානො ඉවාදං න ගණ්හති අති ජීය මෙ තුමො
උපද්දවෙථාති අදිති වඩා විඤ්ඤාති පිත්තරොගාතුරතාය
සො පුරිසො මධ්දසකරරසං ජීය කොධාතුරතාය කොනසුඛා
දිතෙදං සාසනරසං න විඤ්ඤාති එවං රොගො ජීය ව්‍යාපාදො
දට්ඨබ්බො. යථා පන නාකඛිත්තදිප්පෙ බන්ධනාගාරෙ බධො
පුරිසො නාකඛිත්තස්ස නෙව අදිං න මජ්ඣං න පරිශොසානං
පස්සති සො පුරිසදිවසෙ චුන්නො අහො භියෙසා නාකඛිත්තං
මනාපං අහොසි අහො නව්වං අහො ගිතනති අදිති සුඛාපි
පටිවචනං න දෙති. කිංකරණි? නාකඛිත්තස්ස අනනුභූත
ත්තා. එවමෙවං ජිනම්ඛාතිහුතො භික්ඛු චිචිත්තනායෙපි බම්ම
සවණේ වත්තමානෙ නෙව තස්ස අදිං න මජ්ඣං න පරිශො
සානං භික්ඛාති සො උට්ඨිතෙ බම්මසවණේ අහො බම්මසවණං
අහො කාරණං * අහො උපමාති බම්මසවණස්ස වණ්ණං හණ
මානානං සුඛාපි පටිවචනං න දෙති. කිංකරණි? ජිනම්ඛ
වසෙන බම්මකථාය අනනුභූතත්තාති. එවං බන්ධනාගාරං
ජීය ජිනම්ඛං දට්ඨබ්බං—යථා පන නාකඛිත්තං කිලින්නොපි
දුසො ඉදං නාම අව්වාසිකං කරණීයං අත්ථ සීඝං තත්ථ ගච්ඡ
නො චෙ ගච්ඡති ගත්ථපාදං වා තෙ ජිනදුම් කණ්ණනාසං වා
ති චුන්නො සීඝං ගච්ඡති යෙව් නාකඛිත්තස්ස අදිමජ්ඣපරිශො
සානං අනුභවිතුං න ලහති. කසමා? පරාධිනතාය. එවමෙ
වං චිනායෙ අපකතඤ්ඤානා චිවෙකන්ධාය අරඤ්ඤං පච්චෙඨ
නාපි කිසම්චිදෙව අත්තමසො කප්පියමංසෙපි අකප්පියස
ඤ්ඤාය උප්පන්නාය චිවෙකං පහාය සීලපරිසොධනන්ධං චනාය
බරස්ස සන්තිකං ගන්තබ්බං හොති. චිවෙකසුඛං අනුභවිතුං
න ලහති. කසමා? උඛිවචකුකච්චාතිහුතනායාති—එවං
දුසං ජීය උඛිවචකුකච්චං දට්ඨබ්බං—යථා පන කන්තාරඛා
නම්හපට්ටනො පුරිසො වොරෙහි මනුස්සානං විලුන්නො
කාසං දිස්වා දණ්ඩකසඤ්ඤානපි සතුණ්සඤ්ඤානපි වොරා අග
නාති උස්සඛිතිතපරිසඛිතිතො හොති. ගච්ඡතිපි තිට්ඨතිපි
තිවත්තතිපි ගතට්ඨානතො අගතට්ඨානමෙව බහුතරං
හොති. සො කිවෙන්න කසිරෙන බෙමන්තහුම් පාපුණ්ති.
එවමෙවං යස්ස අට්ඨස්ස ඨානෙස්ස චිචිකිච්චා උප්පන්නා හොති
සො බුඛො නුඛො නනුඛො බුඛොති අදිනා නායෙන චිචිකි
ච්චනො අධිමුච්චිත්වා සධාය ගණ්හිතුං න සන්තොති.

අසනෙකානෙකා මග්ගං වා ඵලං වා න පාපුණ්ණි. ඉති යථා කතතාරඛානමග්ගෙ වෙරා අත්තී නත්තී පුනස්සන අසස්සන පරිස්සන අපරියොගාහණ්ණමිතිනතනං. චිත්තස්ස උප්පාදෙ නෙකා බ්‍රෙමස්සතනියා අනන්තරායං කරොති. එවං චිත්තිව්ජාපි බුද්ධො න බුද්ධාති ආදිනා නයෙන පුනස්සන අසස්සන පරිස්සනං අපරියොගාහණ්ණං ඡමිතිනතනං. චිත්තස්ස උප්පාදය මානා අරියභූමිස්සතනියා අනන්තරායං කරොතිති කතතාරඛානමග්ගො ඵය දට්ඨබ්බං—

ඉදානි සෙසථාපි භික්ඛවෙ ආනණ්ණනති එත්ත භගවා පභිණ්ණාමච්ඡන්තිවරණං. ආනණ්ණසද්ධිසං සෙසාති ආරොග්‍යාදිසද්ධිසාති කත්වා දස්සෙති. තත්‍රාපායං සද්ධිසතා-යථා හි පුරිසො ඉණං ආදාය කමමනෙත පයොජෙත්වා සම්බකමමනෙතා ඉණං නාම පට්ඨිබ්බමුලනති චිනෙත්වා සච්ඡිකං ඉණං නියසාදෙත්වා පණ්ණං ථාලාපෙය්‍ය අථස්ස තතො පට්ඨාය නෙව කොචි දුතං පෙසෙති න පණ්ණං තෙ ඉණසාමිකෙ දිස්වාපි සචෙ ඉච්ඡති ආසනා උට්ඨිතති නොචෙ න උට්ඨිතති. කසමා? තෙහි සඬිං නිලෙලපනාය අලග්ගනාය එවමෙවං භික්ඛු අයං කාමච්ඡන්දො නාම පට්ඨිබ්බමුලනති සතිපට්ඨානෙ වුත්තනායෙන ඡ ඛමෙම භාවෙත්වා කාමච්ඡන්තිවරණං පඡහති. තස්සෙවං පභිණ්ණාමච්ඡන්දස්ස යථා ඉණමුත්තස්ස පුරිස්සො ඉණසාමිකෙ දිස්වා නෙව භයං න ඡමිතිනතනං හොති එවමෙවං පරවනුදුමති නෙව සබ්බො න බබ්බො හොති දිබ්බාති දෑපාති පස්සතොපි කිලෙසො න සමුද්වරති. තසමා භගවා ආනණ්ණමිව කාමච්ඡන්දස්සහණං ආහ.

යථා පන සො පිත්තරොගාතුරො පුරිසො හෙසජ්ජකිරියායනං රොගං වූපසමෙත්වා තතො පට්ඨාය මධුසක්කරාදිනං රසං න චිඤ්ජි. එවමෙවං භික්ඛු අයං ව්‍යාපාදෙ නාම අනත්ත කරණෙති ඡ ඛමෙම භාවෙත්වා ව්‍යාපාදතිවරණං පඡහති— සො එවං පභිණ්ණව්‍යාපාදෙ යථා පිත්තරොගා මුත්තපුරිසො මධුසක්කරාදිති මධුරාති සම්පියායමානො පටිසෙවති එවමෙවං ආචාරපණ්ණතතිආදිති සික්ඛාපියමානො සිරසා සමපට්ච්ඡත්වා සම්පියායමානො සික්ඛති. තසමා භගවා ආරොග්‍යමිව වක්ඛාදිපහණ්ණං ආහ—යථා සො නාකඛනනදිවසෙ බන්ධනාගාරං පචෙසිතපුරිසො අපරසමිං නාකඛනනදිවසෙ පුබ්බෙපි අහං පමාදදෙසෙක බබ්බො තං නාකඛනනං නානුභවිං. ඉදානි අප්පමනෙතා හස්සාමිති යථාස්ස පච්චන්තිකා ඔකාසං න ලභනති එවං අප්පමනෙතා භුත්වා නාකඛනනං අනුභවිත්වා අහො

නිකබ්බන්තනනි උදනං උදනෙති. එවමෙවං භික්ඛු ඉදං ටීන මිඛං නාම මහාඅනන්තකරනති ඡ ඛමෙම භාවෙත්වා ටීනමිඛ නිවරණං පජහති—සො එවං පනිණ ටීනමිඛො යථා බන්ධනා මුත්තො පුරිසො සත්තාහමපි නිකබ්බන්තසා ආදිමජ්ඣපරියො සානං අනුභවති. එවමෙවං ඛමමනිකබ්බන්තසා ආදිමජ්ඣ පරියොසානං අනුභවනොතො සහපටිසමිද්දති අරහන්තං පාසුණුති. තසමා භගවා බන්ධනමොක්කමිව ටීනමිඛපිභාණං ආහ—යථා පන දුසො කච්ඡෙව මිත්තං උපනිස්සාය සාමිකානං ඛනං දන්වා අන්තානං භුජිස්සං කත්වා හතො පට්ඨාය යං ඉච්ඡති තං කරොය් එවමෙවං භික්ඛු ඉදං උඛ්චෙකුක්කච්චං නාම මහාඅනන්තකරනති ඡ ඛමෙම භාවෙත්වා උඛ්චෙකුක්කච්චං පජහති සො එවං පනිණ උඛ්චෙකුක්කච්චො යථාභුජිස්සො පුරිසො යං ඉච්ඡති තං කරොති න නං කොච්ඡි බලකකා රෙන තතො නිවනෙතති එවමෙවං යථාසුඛං නෙකබ්බමපටි පදං පටිපජ්ජති න නං උඛ්චෙකුක්කච්චං බලකකාරෙන තතො නිවනෙතති. තසමා භගවා භුජිස්සං විශ උඛ්චෙකුක්කච්චපභාණං. ආහ—යථා බලවා පුරිසො හන්තාරං ගහෙත්වා සජ්ජාමුඛො සපරිවාරො කන්තාරං පටිපජ්ජෙය් නං වොරා දුරතොව දිස්වා පලාපෙය්සුං සො සොත්තීනා තං කන්තාරං නිත්ථිත්වා ඛෙමන්තං පනොතො හට්ඨභුට්ඨො අස්ස එවමෙවං භික්ඛු අයං විචිකිට්ඨො නාම අනන්තකරකාති ඡ ඛමෙම භාවෙත්වා විචිකිට්ඨං පජහති. සො එවං පනිණ විචිකිට්ඨො යථා බලවා සජ්ජාමුඛො සපරිවාරො පුරිසො නිබ්බායො වොරෙ තිණමපි අගණෙත්වා සොත්තීනා නිකබ්බත්වා ඛෙමන්තභුමිං සමපාසුණුති—එවමෙවං පුච්චරිතකන්තාරං නිත්ථිත්වා පරම ඛෙමන්තභුමිං අමතං නිබ්බානං පාසුණුති—තසමා භගවා ඛෙමන්තභුමිං විශ විචිකිට්ඨාපභාණං ආහ—

ඉමමෙව කාසනති ඉමං කරජකායං; අභිසංඤ්ඤිති තෙ මෙති සෙනහෙති; සබ්බන්ත පචන්තපීරිසුඛං කරොති. සමිස ඤ්ඤිති සමන්තතො සංඤ්ඤිති; සමිසුරෙති වාසුනා හත්තං විශ පුරෙති; සමිප්පරිති සමන්තතො පුසති; සබ්බාමසො කාසසකාති අස්ස භික්ඛුතො සබ්බකොට්ඨාසවතො කායස්ස; කිච්ඡි උපාදින්නකසන්නතිපචන්තිට්ඨානෙ ඡ මිමංසලොභිතානු ගතං අනුමන්තමපි ථානං පඨමජ්ඣානසුඛෙන අපුට්ඨං නාම න හොති—දුක්ඛාති ජෙකො; පට්ඨලො නහානිසවුණුණාති කාතුලෙව යොරෙතුච්ච සංඤ්ඤාති.* කාසමාලෙති යෙන

කෙනෙහි ලොභෙන කතභාජනෙ; මනනිකාභාජනං පන වීරං
න හොති සනෙහනසස භිජ්ජති තසමා තං න දසෙසසි.
පටිප්ථොසකං පටිප්ථොසකනති සිව්ඤ්ඤා සිව්ඤ්ඤා; සනෙහනසාති
චාමහඤ්ඤා කංසථාලං ගගෙඤ්ඤා දක්ඛණගඤ්ඤා පමාණ
සුත්තං උදකං සිඤ්ඤා සිඤ්ඤා පරමදුගෙනා පිණ්ඩං
කරෙය්‍ය; සෙනහනසාති උදකසිනෙගෙන අනුපරිගතා;
සනෙහනසාති සඨං අනෙතාපදෙසෙන ව බහිපදෙසෙන ව
සබ්බජිකතමෙව උදකසිනෙගෙන සුච්ඡාති අනෙ. න ම සේ
සරණීති න ඛිඤ්ඤා උදකං පග්ගරති; සකකා හොති හඤ්ඤා
පි වීතිපි අබ්බලීති ගගෙඤ්ඤා ඔව්චිකායමපි කාතුනති අනෙ—

දුර්ගජ්ජානසුභවර්පමායං උඤ්ඤාදදනොති උඤ්ඤානඋද
කොගෙඤ්ඤා න උඤ්ඤාඤ්ඤා උග්ගච්ඡනඋදකො අනෙතායෙව
පන උප්පජ්ජනඋදකොති අනෙ. ආසමුඛනති අගමනම
ගො; දෙවොති මෙසො; කාලෙන කාලනති අනබ්බාසං වා
අනුදසාහං චාති අනෙ. බාජනති වුච්ඡිං; නානුප්පමෙවෙජ්
සාති න පවෙසෙය්‍ය; න වසෙය්‍යනති අනෙ. සිතා වාට්ඨාරා
උඤ්ඤාඤ්ඤාති සිතං වාරි තං රහදං පුරුගමානං උප්පජ්ජා
ගෙඤ්ඤා උග්ගච්ඡමානං උදකං බහි උග්ගනත්වා උග්ගනත්වා
භිජ්ජති උදකං සොගෙනි වතුහි දිසාහි පච්ඡනඋදකං පුරා
ණපණ්ණාණකච්ඡදණකාදිති උදකං බොගෙනි වුච්ඡිඋද
කබ්බාරාතිපාතවුච්ඡිදකෙනි උදකං බොගෙනි සනතිසිතන
මෙව † පන නුත්වා ඉඛිතිමමනමෙව උප්පජ්ජමානං උදකං ඉමං
පදෙසං ඵරති ඉදං පදෙසං න ඵරති. නත්තී තෙන අසු
වෙඨාකාසො නාම න හොති. තත්තී රහදෙ ච්ඡ කරජකායො
උදකං ච්ඡ දුර්ගජ්ජානසුභං සෙසං පුරුගනගෙනෙව වෙදිත
බ්බං—තතිගජ්ජානසුභවර්පමායං උප්ප ලාභි එත්ත සනතිති උජ්
සලීති; සෙසපදවගෙපි එසෙව නගො. එත්ත ව සෙතරත්ත
නිලෙසු යං කිච්ඡි උප්පලං උප්පලමෙව. උභකසතපත්තං
පුණ්ණිකං සතපත්තං පසුමං පත්තනිගමං චිතාපි සෙතං
පසුමං රත්තං පුණ්ණිකනති අගමෙත්තී චිතිව්ඡයො. උදකා
නුග්ගනානිති උදකතො න උග්ගනාති; අන්තොනුග්ගනො
සිතති උදකසස අනෙතා නමුග්ගනාතියෙව නුත්වා පුසසනති
වුච්ඡනති අනෙ. සෙසං පුරුගනගෙනෙව වෙදිතබ්බං. වතු
ත්තජ්ජානවර්පමාය පටිසුඤ්ඤා මෙතසා පටිසුඤ්ඤානොති එත්ත
නිප්පකතිලෙසවෙඨන පරිසුඤ්ඤා පහසුරවෙඨන පරිසුඤ්ඤා
වෙදිතබ්බං. ඔදනෙනි වත්තොති ඉදං උතුච්ඡරණං
වුත්තං කුලවිච්ඡාති උතුච්ඡරණං න හොති. තංඛණං

[illegible]

පුබ්බෙතිවාසස්ස ණ්උපමාය නං දිවසං කතාකිරිතො ආනන්දා
 භොගිති තං දිවසං ගාමන්තයමෙව ගතිතං තත්ථ ගාමන්තයං
 ගතපුරිසො චිය පුබ්බෙතිවාසස්ස ණ්ලාභි දුට්ඨබ්බො. තංඤ්ඤ
 ගාමං චිය තයො භවා දුට්ඨබ්බො තස්ස පුරිසස්ස නිසු ගාමෙසු
 නං දිවසං කතාකිරිතාය ආප්තාලො චිය පුබ්බෙතිවාසාය
 චිත්තං අභිනිගරිත්වා නිසින්නාස්ස භික්ඛුනො නිසු භවෙසු කතා
 කිරිතාය ආප්තාලො දුට්ඨබ්බො. දිබ්බවක්ඛුඋපමාය මෙ අනාභං
 තිවෙ ගරු; සමාරාති සමුඛෙ වාරා. අනුමික්ඛමනෙති අපරා
 ඵපරං වක්ඛමං නත; අනුමිමරනෙති ඉතොචිතො ඵවරනෙත; ඉතො
 පන ගෙහා නික්ඛමන්තා ඉමං ගෙහං පථසනවසෙත්ථ
 දුට්ඨබ්බො. තත්ථ වෙ අකාරා සචාරා චිය චුතිපපස්සිමො වක්ඛු
 මං පුරිසො චිය දිබ්බවක්ඛුස්ස ණ්ලාභි වක්ඛමතො පුරිසස්ස
 චිත්තං ගෙහානං අන්තරෙ ධුත්වා පස්සතො වෙ අකාරෙ පථ
 සනකතික්ඛමනකපුරිසානං පාකවකාලො චිය දිබ්බවක්ඛුලා
 භිනො ආලොකං ඵචෙධිත්වා ඔලොකෙන්නස්ස වචනකඋප
 ථිත්තසත්තානං පාකවකාලො. නිං පන තෙ සු ණ්ස්ස
 පාකවා පුග්ගලලස්සාති? සු ණ්ස්ස පාකවත්තා පන පුග්ගලලස්ස
 පාකවායෙවාති—ආසවකායස්ස ණ්උපමාය පබ්බසංඛෙසෙති
 පබ්බතමන්තෙ; අනාමිලොති නික්ඛද්දමො; සිප්පියො ව
 සමුක්ඛො ව සිප්පියමුක්ඛං; සක්ඛරාති ව කඨලාති ව කක්ඛි
 කඨලං; මච්ඡානං ගුමං ගවාති මච්ඡගුමං; ගසන්තමිති මරණ
 මිති ඵත්ථ සක්ඛරකඨලං තුට්ඨතිගෙව ඉතරාති වරතක්ඛිති
 නිවික්ඛතිපි ගථා පන අන්තරන්තරා ඩිතාසුපි නිසින්නාසුපි
 විජ්ජමානාසු ඵතා ගාමො වරන්තිති වරන්තිතො උපාදය ඉත
 රාපි වරන්තිති චුළුන්ති ඵලං තිට්ඨන්නමිති සක්ඛරකඨලං

නිව්විතො චතුර්ථො වග්ගො.

— 00 —

එවමෙමසුතනති සාලෙය්‍යකසුතනං; තථිකොසලෙසුතිකො සලානාමජානපදිතො රාජකුමාරා තෙසං නිවාසො එකොපි ජනපදෙ රුළුතිසද්දෙන කොසලාති වුවවති තස්මිං කොසලෙ ජනපදෙ; පොරාණ පනානු යස්මා පන සුබ්බෙ මහාපනාදං රාජකුමාරං නානානාවකානි දිස්වා සිහමන්තමි අකරොන්තං සුත්වා රාජා ආභ සො මම සුතනං හසාපෙති සබ්බාලකාරෙන නං අලකිකරොමිති. තතො නබ්බාලකිපි ජට්ඨෙත්වා මහාජන කායො සනතිපති. තෙ මනුස්සා අතිරෙකානි සත්තවස්සානි නානාකිප්‍රිකාදයො දසෙස්සත්වාපි තං හසාපෙතුං නාසක්ඛංසු. තතො සකෙකා, දෙවනාවකං පෙසෙසි. සො දිබ්බනාවකං දසෙස්සත්වා හසාපෙසි. අථ තෙ මනුස්සා අන්තනො අන්තනො වසනොකාසාහිමුවා පක්කමිංසු. තෙ පටිපථෙ මිත්තසුභජ්ජ දයො දිස්වා පටිපජ්ජාරං කරොන්තා කච්ඡි කුසලනති ආහංසු. තස්මා තං කුසලං කුසලනති වචනං උපාදය සො පදෙසො කොසලොති වුවවති. වාදිකං වරමානොති අතුරිතවාරිකං වරමානො; මහනා හික්ඛුසබ්බෙන සබ්බනති සතං වා සහස්සං වා සතසහස්සං වාති එවං අපරිවජ්ජෙනන මහනාහික්ඛුසබ්බෙන න සබ්බං; බ්‍රාහ්මණොමොති බ්‍රාහ්මණානං සමොසරණතාමොපි බ්‍රාහ්මණතාමොති වුවවති බ්‍රාහ්මණානං ගොගතාමොපි. ඉධ සමොසරණතාමො අධ්දෙතො නදංසජිති තං අවසරි; සමප තෙතාති අනේවා. චිහාරො පනෙත් අනියාමිතො තස්මා තස්ස අච්ඡරෙ බුඩ්ධානං අනුච්ඡරිතො එකො වනසංඝො හථි ස්සති සත්වා නං වනසංඝං ගතොති වෙදිතබ්බො—අසසාසු නති සුභිංසු උපලභිංසු සොතවාරසමපත්තවචනතිග්ගො සානුසාරෙන ජාතිංසු; ඛොති අවධාරණන්තෙ පදසුරණමත්තෙ වා තිපාතො. තථි අවධාරණන්තෙ අසසාසුංගෙව න තෙ සං කොච්ඡි සවණන්තරායො අග්‍රොසිති අයමිත්වා වෙදිත බ්බො. පදසුරණෙන බ්‍රහ්මභිලිච්ඡිතාමන්තමෙව—ඉද්දති යම නිං අසසාසුං තං පකාසෙතුං සමුණො බ්‍රු හො ගොගමොති ආදි වුත්තං. තථි සමිතපාපන්තා සමුණොති වෙදිතබ්බො. බ්‍රුති අනුස්සවන්තී තිපාතො. හොති තෙසං අසුඤ්ඤාං ආලපනමත්තං. ගොගමොති හගවතො ගොගත්තවසෙන පරිදිපනං. තස්මා සමුණො බ්‍රු හො ගොගමොති එත්ථි සමුණො කීර හො ගොගමගොතෙතාති එවමනේවා දුට්ඨබ්බො. සසාසුතෙතාති ඉදං පන හගවතො උච්චාකුලපරිදිපනං; සසාසුලා සබ්බජිග්ගොති සබ්බාබ්බජිග්ගාවදිපනං; කෙනච්ඡි

පාරිච්ඡෙදාදානං අනභිභූතො අපරිකම්මිණිංයෙවි තං තුලං
පහාය සමාය පබ්බතොති වුත්තං ගොති. තයො පරං
වුත්තත්මෙව—තං ඛො පනාති ඉත්ථිකුනාකම්මනස්ස උප
යොගවචනං; තස්ස ඛො පන ගොගොතමස්සාති අනො.
කල්යාණොති කල්යාණිකුණි සමන්තාගතො; සෙට්ඨොති වුත්තං
ගොති. කිත්තිසද්දොති කිත්තිංයෙව උත්තංයො වා; අබ්බංග
ගොති සදෙවකං ලොකං අප්පකායාර්ථං උගතො; කිත්තිති*
ඉතිපි සො හගවා—පෙ—බුඛො හගවාති. නත්තං පදසම්ඛ
ඛො. සො හගවා ඉතිපි අරහං ඉතිපි සම්මාසම්බුඛො—පෙ—
ඉතිපි හගවාති ඉම්නාව ඉම්නාව කාරණෙනාති වුත්තං ගොති.
තත්ථ ආරකන්තා අරිතං අරානව නතන්තා පච්චයාදිතං අරහ
න්තා පාපකරණ රහාභාවාති ඉමෙති නාව කාරණෙහි සො
හගවා අරහන්ති චෙදිතබ්බොති ආදිතා නයෙන මාරිකං නික්ඛ
පිත්ථං සබ්බානෙව එතාති පදාති චිත්තවිමලො බුඛානුස්සතිති
දෙදසෙ විජාරිතං නති තනො තෙසං විජාරොගහෙතබ්බො.
සාධු ඛො පනාති සුඤ්ඤං ඛො පන; අනාවගං සුඛාවගන්ති
වුත්තං ගොති. නමාරුපානං අරහන්ති යමාරුපො සො හවං
ගොතමො එවරුපානං අනෙකෙහිපි කප්පකොට්ඨනසහ
සෙසති දුලලහදස්සනානං බ්බමප්පහාපරිකම්මෙතෙති අපිති
අනුබ්බජනරතනපතිමණ්ඩනෙහි වත්තිංසමහාසුරිසලකම්ම
වණ්ණෙහි සමාකිණ්ණමනොරමසර්ථානං අනප්පකදස්ස
නානං අතිමධුරබලමනිගෙසාසානං යමාකුකුණ්ඩිතමෙන
ලොකෙ අරහන්තොති ලබ්භද්දානං අරහතං; දස්සනං ගොතිති
පසාදසොමමාති අකාමති උම්මලෙත්වා දස්සනමනනිමිසි සාධු
ගොති. සචෙ පන අධිබ්බසමන්තාගතෙන බුහමස්සරෙන බ
මමං දෙසෙනස්ස එකපදමපි සොතුං ලභිස්සාමි සාධුතරංයෙව
හවිස්සතිති එවං අප්පකායං කත්වා—සෙති හගවා ගෙණුපස
බ්බමංසුති සබ්බකිව්වාති පහාය තුට්ඨමානස්ස ආගමිංසු; එතද
චොවුන්ති දුට්ඨො හි දුට්ඨො අගාරිසදුට්ඨො අනගාරිසදුට්ඨො ව—
තත්ථ කිං හතෙත කුසලං කිං අකුසලන්ති ඉම්නා නයෙන අගා
රිකදුට්ඨො ආගතා. ඉමෙ නුඛො හතෙත පළිපාදනකම්මනොති
ඉම්නා නයෙන අනගාරිකදුට්ඨො. ඉමෙ පන අත්තනො අනුරු
පං අගාරිසදුට්ඨං දුට්ඨන්තා එතං කොනු ඛො ගොගොතම
ගෙතු කො පච්චයොති ආදිවචනං අවොවුං. තෙසං හගවා
යමා න සනෙකාන්ති සලලකෙබ්බං එවං සංඛින්නෙනෙව නාවී
පඤ්ඤං චස්සංස්කරන්තො අබ්බමචරියා චිසමචරියා ගෙතු ඛො
ගහපතයොති ආදිමාග—කසමා පන හගවා යමා න සලල

කෙබ්බන්ති එවං විසුසංයේසීති? පණ්ඩිතමානිකා හි අදිතොව මාතිකං ධර්මො යථා සලලකෙබ්බන්ති එවං අනේ විජාරිතෙ දෙසනා උත්තානිකාති මඤ්ඤානා අවජානන්ති මයමපි කපේ න්නා එවමෙවං කපේසකමාති චන්තාරො භවන්ති තෙන තෙසං භගවා යථා න සකෙකාන්ති සලලකෙබ්බන්ති එවං සංඛිතෙන නෙව තාව පඤ්ඤා විසුසංයේසී. තතො සලලකෙබ්බන්ති අසකෙකා නොති විජාරදෙසනං යාමිතො විජාරෙන දෙසෙත්තං ගෙනති ගහපතයොති අදිමාග—තත් තෙනහිති කාරණං නිපා තො; යසො තුමෙහ යාවථ තසමාති අනේ. නිවිධන්ති නිහි කොට්ඨාසෙහි; කාසෙකාති කායවාරෙන; අබමමවිදිසා විසමව විදිසාති අබමමවරියසංඛාතා විසමවරියා; අයං පනෙත් පද නේ. අබමමස වරියා අබමමකාරණන් අනේ. විසමවරියා විසමස වා කමමස වරියාති විසමවරියා. අබමමවරියා ච සා විසමවරියාති අබමමවරියාවිසමවරියා. එතෙනුපායෙන සබ්බෙසු කණ්ණසුත්තපදෙසු අනේ වෙදිතබ්බො. එද්දෙති කකබ්ලො; දුරුණි සාහසිකා; ලොභිකානිති පරං ජීවිතා වොරොපනතස්ස පාති ලොභිතෙන ලිමපන්ති සවෙ න ලිමපන්ති තථා විබො ලොභිතපානිත්තේව වුවචති. භතපහණ නිවිදොති හතෙ ව පරස්ස පහාරදුක පහතෙ ව පරමාරුණ නිවිදො; අදසාපගොනාති නිකකරුණං ආපනො; යහං සරසාති යන්තං පරස්ස සන්තකං; පරමිඤ්ඤාපකරණන්ති තස්සෙව පරස්ස විතතූපකරණං; තුට්ඨිජ නතං පරිකාරිතණ්ණ කං භාමගනං වා ති අනො. ගාමෙ වා ධර්මිතං; අරඤ්ඤාගනං වා ති අරඤ්ඤාරුකබ්බතමන්තාදිසු ධර්මිතං; අදිනන්ති තෙහි පරෙහි කායෙන උචාය වා අදිතො; ඵෙසස බාහන්ති එත් ඵෙතොති වොරො ඵෙනස්ස භාවො ඵෙයං අවහරණ විත්තස්සෙතං අභිවචනං සංඛාතන්ති අත්තො එකකොට්ඨා සසෙසනං අභිවචනං. සඤ්ඤාපපවසංඛාති අදිසු විස ඵෙයසම තං සංඛාතමාති ඵෙයසංඛාතං ඵෙයසවිත්තසංඛාතො ඵෙතො විත්තකොට්ඨාසාති අනේ. කරණනේ වෙතං පච්චන්තචච නං තසමා ඵෙයසංඛාතෙනාති අත්තො දට්ඨබ්බං.

මාතුරස්සිනාති යං පිතර් නාට්ඨි වා මිත වා සාසවාදනා දිඨි පටිජගමානා වසපතනං කුලසරෙ දස්සාමිති මාතා රකති අයං මාතුරස්සිනා නාම. එතෙනුපායෙන පිතුරස්සි තාදයො වෙදිතබ්බො. සභාගකුලාති පන කුට්ඨිගතෙසුපි ගබ්බෙසු කතිකං කරොන්ති සවෙ මයං පුතො හොති තුයං ධනා අඤ්ඤත් ගන්තුං න ලිභිස්සති මයං පුතකෙසෙ හොතුති එවං ගබ්බෙ පටිගතතිතා සස්සාස්සනා නාම. යො

ඉන්ද්‍රියානම් ඉන්ද්‍රියං ගව්‍යෙති තස්‍ය ඵත්තකො දමනොති ඵලං
 නාමං වා ගෙහං වා විජිං වා උද්දස්‍ය ධරිතදමනා පන සප්පිද
 ර්ණවා නාම අනන්‍යසො මාලාගුණ¹ පිපික්ඛිතනාපිති යා සබ්බි
 තතිමෙත පරිච්ඡේදෙන ඵසා මෙ භරයා භවිද්ධන්ති සක්කස්‍ය
 තස්‍යාඋපර් මකනච මාලාගුණං බිපගනන මාලාගුණමනෙත
 නාපි පරිකාශනා හොති නාමාපායා වානිනං ආපජ්ජිතා
 හොතිති ඵවරුපාසු ඉත්ථ සමමාදිට්ඨස්‍ස ගත වුතත්ථිච්චාචාර
 ලකුණාලසෙන විජිතං කත්තා හොති. සභාගහොති
 සභායං සීතො; සපිසගහොති ගාමපරසාය සීතො; කුතිච්ඡක
 හොති ද්‍යාද්‍යාං මලකුසුමොති; සුගමකුසුමොති සෙනිනං
 මලකුසුමොති; රාජකුසුමකුසුමොති රාජකුසුම මලකු
 මහාවිජිට්ඨං යොති; අභිනිමනාථ පුප්පනන්දං නිගතො;
 සක්ඛිපුංසොති සක්ඛං කත්වා පුප්පොති; ඵගපමාසුපිසාති අල
 පතා මතො; අනගංගො වා පප ගො භාග අනගංගා වා
 පරස්‍ය වා හත්ථ ද හත්ථ වා බන්ධනො වා; ආට්ඨකිච්ඡිඛිතෙ
 හ වාති ඵත්ථ ආමානති ලාභො අධි ප්‍රකො කචකානති යං
 වා තං වා අසුම නතකං අනාමසා තිත්තරවරාකසපිපිණි
 කතවතිතච්චිතාදිමනතකං ආලසස්‍ය ගෙහති අනො.
 සප්පිකානපසා හාසිතා පනාති ජාතා ගතාපථ මුසාචාදං
 වන්තා ගාති; ඉමසං හෙදසාති යෙසං ඉති පුත්තානං
 යනතිප ක සුතං ගෙසංහෙදය; අපුසං හෙදසාති ගෙසං අමුත්‍රාති
 පුත්තානං යනති ක සුතං හොති ගෙසං හෙදය; ඉති සම
 ගොනං වා ගොතාති ඵලං සමගොනං වා වාතං සභායකා
 නං හෙදකාරො, ගිගිනානං වා අග්ගද්‍යාති සුදුසු කුතං තයා
 චා පජ්ඣනෙතා කත්වා ගොතාල නෙ මග්ගතං අනන්ධං
 කා රයොති ඵලං ප්‍රාග්‍රානං පුන අසන්ධානාට් අනුප්පද්ධතො;
 උප්පජ්ජෙග්ගතා භාරණං දමස්‍යාති අනො වා නො අරාමො
 අතරග්ගාචාට්ඨසාති වග්ගාරාමො; වග්ගසු රතොති වග්ග
 රණා; වග්ග ජිසා ව සුත්වා ව නැන්තිති වග්ගනඤ්ඤි; වග්ග
 කරණං වාචනාති යා වාචා සමෙ ගාපි සමාන උග්ග කරොති
 භික්ඛු තං කාලගාතාරකාචාට්ඨං හාසිතං ගාති; අණ්ඩකාති
 යථා සද්දෙස රුකො අණ්ඩකාති උද්භිතාති ඵලං සද්දස
 තාය ඛංසකාලගතාදිවල්ලාභාති අණ්ඩකා ජාතො; කකුකසාති
 පුරිකා; සා යථා නාම පුරිකරුකො කකුකසො හොති පග්ග
 රතවුරුණං ඵලං කකුකසො හොති ඵලං ගොතං කංසාමනා²
 විම පච්ඡති තො පුත්තං කකුකසාති පෙකපුකාති පරෙසං
 කවුකා; අමනාපද්දසර්ථාති පරාහිස්‍සාතිති කුච්ඡකණ්ඩක

¹ මාලාගුණ ² උග්ගසා.

සාමා විය මමෙමසු විජ්ඣානං පරෙසං අභිසංජානාති; ගන්තුකාමා නමි ගන්තුං අදන්තා ලග්ගනිකාරි. කොටසාමනනාති කොට සස ආසනනා; අසමාධිසංවනනනිකාරි අපනාසමාධිසස වා උපවාරසමාධිසස වා අසංවනනනිකා; ඉති සබ්බානෙවෙනාති සද්දසවාචාය වෙවචනාති. අනාලවාදීති අනාලෙන වනනා; අභුතවාදීති යං නත්ති තසස වනනා; අනිසංවාදීති අකාරණනි ස්සිතං වනනා; අබමමවාදීති අසභාවං වනනා; අවිනිසවාදීති න සංවරචිතසපටිසංසුත්තසස වානා; අනිධානවතීං වාමනති හදගමස්සසාය නිබ්බන්දං අසුත්තං වාචං; සාසිනා හොති අනාල නාති වනනබ්බකාලසස පුබ්බ වා පච්ඡා වා අසුත්තකාලෙ වනනා හොති; අනිසද්දෙසනති සුත්තපදෙසවිරහිතං; අසද්දෙසන වනනනති අපරිච්ඡදං; සුත්තං වා ජාතකං වා නිකක්ඛිතං තසස තසස උපලබ්භං වා උපමං වා වන්දුං වා ආහරිතං බාහිරකථං යෙව කථෙති නික්ඛිතං නික්ඛිතමත්තමෙව හොති සුත්තං නුබ්බො කථෙති ජාතකං නුබ්බො නාසස අන්තං වා කොටිං වා පසසාමාති වනනබ්බතං ආපජ්ජති. යථා වචරුකබ්බසාමානං ගතගතට්ඨානෙපාරොහාමතරනති මතිණ්ණනාතිණ්ණට්ඨානෙ සමපජ්ජන්තා සුන වඩ්ඪනතියෙව. එවං අඩ්ඨයොජනමපි යොජ නමපි ගච්ඡතියෙව. ගච්ඡනෙත ගච්ඡනෙත පන මුලරුකෙබ්බා විනසසති පටෙණි ජාතකාච තිට්ඨනති. එවං අගමපි නිත්‍රොධ ධමමකථකො නාම හොති. නික්ඛිතං නික්ඛිතමෙව ක න්තා පසෙසනෙව පරිහරනෙතා ගච්ඡති. යො පන බහුමපි හණ නෙතා එතදන්මදං වුත්තනති ආහරිතං ආහරිතං ජානාපෙතුං සකෙතනාති තසස කථෙතුං වට්ටති—අනිසංසංගිතනති න අත්ති ස්සිතං; අභිජ්ඣනා හොතිති අභිජ්ඣාය මලොකෙනා හොති; අනෙකාති පත්තනාත්තේ නිපාතො; අභිජ්ඣාය මලොකිතම තතකෙන වෙත්ති කමමපට්ඨෙදො න හොති. යද පන අහො වතෙදං මම සත්තකං අසස අහං එත්ති වසං වනෙතයන්ති අත්තනො පරිණමෙති තද කමමපට්ඨෙදො හොති. අගමිඛ අභිසෙයො—මාසනනවිනෙතනාති විපනනවිනෙතා; පුත්ති නොතාති පද්ධම්මනසංකප්පො; හඤ්ඤාත්තුති සාතගන්තු; මස්සත්තුති වඩං පාපුණන්තු; මා වා අගෙසුනති කිම්පි මා අගෙසු; ඉධාපි කොපමත්තකෙන කමමපට්ඨෙදො න හොති. හඤ්ඤන්තු ආදිවිනනනෙතෙව හොති—තසමා එවං වුත්තං. මිමජාදිමිහිති අභුසලදසසනො; මිපදිකදසසනොති විපලු ත්ථදසසනො; නිසදිතනනති දිනනසස එලාභාවං සත්තාය වදති; සිමිසං වුවවති මහායානො; හුතනති පහෙණිකසකතා රො අභිසෙයො; තමපි උභයං එලාභාවමෙව සත්තාය පටි භුත්තිපති. සුකවද්දකකමානනති සුකවද්දකකතානං; කුසලා

කුසලානන්ති අනේ. එලං විපාකොති යං එලන්ති වා විපාකොති වා වුවවති නං නන්ති වදති. නන් අසං ලොකොති පරලොකෙ සිතස්ස අයං ලොකො නන්; නන් පරොලොකොති ඉධිලොකෙ සිතස්සාපි පරලොකො නන්; සබ්බෙ නන් තන්ව උච්ඡ්ඡන්තිති දසෙති. නන් මානා නන් සිනාති තෙසු සමමාපට්ඨන්ති ච්ඡිද්ධිපට්ඨන්තිනං. එලාභාවවසෙන වදති; නන් සත්තා ඔසපාතිකාති වච්ඡිතං උප්පජ්ජනකසත්තානාම නන්ති වදති; සං අභිකුසු සම්මිකත්වා පච්චෙදන්තිති යෙ ඉමෙව පරව ලොකං අභිවිසිට්ඨාය පසුඤ්ඤා සබ්බං පට්ඨකම්මං කත්වා පච්චෙදන්ති යෙ නන්ති සබ්බකුසු බුධානං අභාවං දිපෙති; එත්තාවතා දසවනුකා මච්ඡාදිට්ඨි කප්පිතා හොති.

පාණාතිපාතං සත්තාති අදයො සත්තකම්මපථා වුත්ථන්ති පථෙ ච්ඡාරිතා. අනභිජ්ඣාදයො උත්තානන්තියෙව. * සභව්‍යං උප්පජ්ජන්ති සභවං උපගච්ඡන්ති; බ්‍රහ්මකාමිකානං දෙවානන්ති පඨමජ්ඣානභූමිදෙවානං; ආහානං දෙවානන්ති ආහානාම චිත්තං නන්. පරිත්තාහප්පමාණාහප්පසාරිතං එතං අභිවචනං; පටිත්තාහානන්ති ආදි පන එකතො අගගො නො තෙසංයෙව ගෙදතො ගගණං; සුභානං පටිත්තසුභානන්ති ආදිසුපි එසෙව නයො; ඉති ගගවා ආසවකම්මයං දසෙත්වා අරහත්තනිකුචෙන දෙසනං නිට්ඨාපෙසි-ඉධ සිත්වා පන දෙව ලොකා සමානෙතබ්බා. තියසන්තං තාව ක්කානභූමිනං වසෙන නවබ්‍රහ්මලොකා පච්ඤ්ඤාචාරායා වතුති ආරුපොති සබ්බං අධාරස වෙහස්සලෙහි සබ්බං එකුනවිසති තෙසු අස ඤ්ඤං පක්ඛිපිත්වා චිත්තං බ්‍රහ්මාණො හොන්ති. එව ජහි කාමාවචරෙහි සබ්බං ජවිසති දෙවලොකා නාම. තෙසං සබ්බසම්මි ගගවතා දසති කුසලකම්මපථෙහි නිබ්බන්ති දස්සතා. නන් ජසු කාමාවචරෙසු තිණ්ණං සුවරිතානං විපාකෙනෙව නිබ්බන්ති හොති. උපරදෙවලොකානං පන ඉමෙ කම්මපථා උපතිස්සයවසෙන කප්පිතා. දසකුසලකම්මපථා † හි සීලං සීලවතො කසිණපරිකම්මං ඉරුකුතිති සීලෙ පටිට්ඨාය කසිණපරිකම්මං කත්වා පඨමජ්ඣානං නිබ්බන්තො පඨමජ්ඣානභූමියං නිබ්බන්තති-දුර්ග්ගාදිති භාවෙත්වා දුර්ග්ගජ්ඣානභූමිආදියු නිබ්බන්තති. රූපාවචරජ්ඣානං පාදකං කත්වා විපස්සනං වශේත්වා අනාත්මඵලෙ පටිට්ඨිතො පච්ඤ්ඤාචාරායෙ සෙසු නිබ්බන්තති. රූපාවචරජ්ඣානං පාදකං කත්වා අරූප සමාපත්තියං නිබ්බන්තො වතුසු ආරුපෙසු නිබ්බන්තති.

* වුත්තානන්තියෙව.

† දසකුසලකම්මපථං.

රූපාරූපස්කානං පාදකං කන්ධං විපස්සනං වංඤ්ඤාං අරහ
තනං පාපුණ්ණි. අසංකල්පනං පන බාහිරකානං තාපසපරි
බ්බාපකානං ආවිණේණාති න ඉධ නිද්දිවෙසා. සෙසං සබ්බ
න් උත්තානන්මෙවාති.

සා ලෙ සා ක සු නනං සු ධ මං.

— 00 —

එවමෙසුනනති වෙරප්පසුනනං; තන් වෙරප්පාති වෙරප්
වාසිනො; කෙනවිදෙව කරණිසෙනාති කෙනවිදෙව අනියා
මිනකිවෙවන; සෙසං සබ්බං පුරිමසුනෙන චුත්තනෙයෙනෙව
වෙදිතබ්බං. කෙවලං හි ඉධ අබමමවාස් විසමවාපිති එවං
පුග්ගලාභිධානාදෙසනා කතා. පුරිමසුනෙන බමමාභිධානා.
අයං ඵසෙසො. සෙසං තාදිසමෙවාති.

වෙ ර ප්ප ක සු නනං දු ති යං.

එවමෙසුනනති මහාවෙදලලං; තන් ආසස්මාති සකාරවස
ප්පතිස්සවිවතමෙනං; මහාකොට්ඨිකොති තස්ස ථෙරස්ස නාමං;
සමිසලලානා චුට්ඨිකොති එලසමාපනතිනො චුට්ඨිකො;
දුස්සසෙසොති එන් පසෙසුය දුත්තාමං නාම නන්. අපසෙසු
තිපසෙසුති අන්තො; කිත්තාමනා නුබොති කාරණපරිවේද
පුච්ඡා; කුත්තකෙන නුබො එවං චුට්ඨිති අන්තො. පුච්ඡා ව
නාමෙසා අදිට්ඨථොතනාපුච්ඡා දිට්ඨසංසඤ්ජනාපුච්ඡා විමති
වේදනාපුච්ඡා අනුමතිපුච්ඡා කථෙතුකමසතාපුච්ඡාති පච
චිධා හොති. තාසං ඉදං නානාකරණං. කතමා අදිට්ඨථො
තනාපුච්ඡා? පකතියා ලක්ඛණං අසෙසුතං හොති අදිට්ඨං
අතුලිතං අතිරිතං අභිභූතං අවිභාෂිතං තස්ස ඤාණය
දස්සනාය තුලනාය තීරණය විභූතනාය විභාවනාය
පඤ්ඤාං පුච්ඡති. අයං අදිට්ඨථොතනාපුච්ඡා—කතමා දිට්ඨසං
සඤ්ජනාපුච්ඡා? පකතියා ලක්ඛණං ඤාතං හොති දිට්ඨං තුලිතං
තිරිතං ඵ්භූතං ඵ්භාෂිතං සො අසෙසුති පණ්ඩිතෙහි සම්මං සංස
ඤ්ජනාය පඤ්ඤාං පුච්ඡති. අයං දිට්ඨසංසඤ්ජනාපුච්ඡා—කතමා
විමතිවේදනාපුච්ඡා? පකතියා සංසයපක්ඛනෙනා හොති විමති
පක්ඛනෙනා වෙලාකප්පාතො එවං නුබො නනුබො කථනනු
බොති සො විමතිවේදනාය පඤ්ඤාං පුච්ඡති. අයං විමති
වේදනාපුච්ඡා—“තං කිමමඤ්ඤප්ථ භික්ඛවෙ රූපං නිව්චං වා
අනිව්චං වානි* අනිව්චං හනෙත”ති එවරූපා පන අනුමතිං
ගණන්වා ඛමමෙදසනා කාතුං පුච්ඡා අනුමතිපුච්ඡා නාම—

“විත්තාදේමෙහි කිකිබවෙ සතිපට්ඨානාං කතමේ විත්තාදේ” යි ඵ්වරුපා භික්ඛුසංඝං සයමෙව පුට්ඨිත්වා සයමෙව විත්තාදේ තුකාමස්ස පුච්ඡා කථෙතුකමසනාපුච්ඡා නාම—නාසු ඉධ දිට්ඨි සංසද්දනාපුච්ඡා අභිප්පෙතා. ථෙරො භි අනන්තො දිට්ඨිං හො නිසීදිත්වා සයමෙව පඤ්ඤං සමුට්ඨාපෙත්වා සයං විනිවේදනො ඉදං සුත්තං අදීතො පට්ඨාය මන්තං පාපෙසී. එක වෙවාහි පඤ්ඤං සමුට්ඨාපෙත්වංගෙව සනෙකාති න නිවේදනං; එකවෙවාහි නිවේදනං සනෙකාති න සමුට්ඨාපෙත්වං එකවෙවා උභයමපි න සනෙකාති එකවෙවා උභයමපි සනෙකාති තෙසු ථෙරො උභයමපි සනෙකාතියෙව. කසමා? මහාපඤ්ඤානා. පඤ්ඤං භිසංඝාය භි ඉමස්මිං සාසනෙ සාරිපුත්තඤ්ඤොරො මහා කව්චානො පුණ්ණඤ්ඤොරො කුමාරකඤ්ඤොරො ආනද්දඤ්ඤොරො අයමෙව ආයසමාති සමබ්බුලා ථෙරො විසෙසට්ඨානං අභිකතා. න භි සකකා යාය වා නාය වා අප්පමන්තිකාය පඤ්ඤාය සමන්තාගතෙන භික්ඛුනා සාවකපාරමිඤ්ඤාණස්ස මන්තං පාපුණ්ණිං මහාපඤ්ඤාන පන සකකාති. මහාපඤ්ඤානාය සාරිපුත්තඤ්ඤොරො තං ථානං අභිකතො. පඤ්ඤාය භි ථෙරෙන සදීපො නත්ථි භගවතො භගවා එතදග්ගෙ ධූපෙසී. “එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛුනං මහාපඤ්ඤානං යදීදං සාරිපුත්තො” යි—තථා න සකකා යාය වා නාය වා අප්පමන්තිකාය පඤ්ඤාය සමන්තාගතෙන භික්ඛුනා භගවතා සංඛ්ඛෙතන භාසිතස්ස විනිවේදනාදි පුණ්ණිකායෙහි සංසද්දෙත්වා සමානෙත්වා විනිවේදන අත්ථං විසංචේදනං මහාපඤ්ඤාන පන සකකාති. මහාපඤ්ඤානාය මහාකව්චානඤ්ඤොරො නත්ථි පටිබලො ජාතො තෙනෙව නං භගවා එතදග්ගෙ ධූපෙසී. “එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛුනං සංඛ්ඛෙතන භාසිතස්ස විනිවේදන අත්ථං විසංචේදනානං යදීදං මහාකව්චානො” යි—තථා න සකකා යාය වා නාය වා අප්පමන්තිකාය පඤ්ඤාය සමන්තාගතෙන භික්ඛුනා බමමකථං කථෙතෙනා දසකථාවනුද්ධාති අහරිත්වා සත්තං විසුඬ්ඨයො විසුඬ්ඨෙනා බමමකථං කථෙත්වා මහාපඤ්ඤාන පන සකකාති. මහාපඤ්ඤානාය පුණ්ණඤ්ඤොරො චතුර්වර්ගික අලංකතබමාසනෙ වින්තවිජනිං ගතෙත්වා නිසින්නො ලීලායනො පුණ්ණවනෙදු විස බමමකථං කථෙති. තෙනෙව නං භගවා එතදග්ගෙ ධූපෙසී—“එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛුනං බමමකථිකානං යදීදං පුණ්ණං මන්තං නිපුත්තො” යි—යාය වා නාය වා අප්පමන්තිකාය පඤ්ඤාය සමන්තාගතො පන භික්ඛු බමමකථං කථෙතො ඉතො වා

එතෙතා වා අනුක්‍රමිතා* යටිකොටිං ගතින අනෙතා මිය එක පදිකං දණ්ඩසෙතං ආරුලොහා මිය ගවුණි. මහාපඤ්ඤා පන චතුපදිකමපි ගාථං නික්කපිතං උපමා ව කාරණාති ව ඔසාරෙ තො තෙපිටකං බුබුච්චනං හෙට්ඨපාරියං කරොනො කපේති. මහාපඤ්ඤානාය පන කුමාරකස්ස පඤ්ඤොරො චතුපදිකතා ථමපි නික්කපිතං උපමා ව කාරණාති ව ආහරිතං තෙහි සඬං යොජෙනො ජාතස්සරෙ පච්චණ්ණාති කුසුමාති පුලලාපෙ නොතා මිය සිනෙරුන්කො වට්ටිසහස්සං ජාලෙනො මිය තෙපිටකං බුබුච්චනං හෙට්ඨපාරියං කරොනො කපේති. තෙනෙව නං භගවා එතදග්ගෙ ධරෙසි—“එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛුනං චත්‍රකප්පිකානං † යදිදං කුමාරකස්ස පො”ති—තථා යාය වා තාය වා අප්පමන්තිකාය පඤ්ඤාය සම න්‍යාගතො භික්ඛු චතුහි මාසෙහි චතුපදිකං ගාථං ගගෙතං න සකෙකාති—මහාපඤ්ඤා පන එකපදෙ ධරිතං පදසතමපි පදසතස්සමපි ගණ්හති. ආනන්දකොරො පන මහාපඤ්ඤානාය එකපද්ධාරෙ ධරිතං සකිංයෙව සුතං සුත අප්පච්ඡෙනො සට්ඨි පද්ධතස්සාති පණ්ණසගාථාසහස්සාති වලලියා පුප්ථාති ආකඛපිතං ගණ්හෙනො මිය එකප්පගාරෙතෙව ගණ්හති. ගතිනගතිතං පාසානෙ බිතලොබා මිය සුචණ්ණස්සවෙ පක්ඛිත්තසිහවසා මිය ව ගතිනාකාරෙනෙව නිට්ඨති. තෙනෙව නං භගවා එතදග්ගෙ ධරෙසි—“එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛුනං ගතිමන්තානං යදිදං ආනන්දො සතිමන්තානං බිතිමන්තානං බහුසස්සතානං උපට්ඨාකානං යදිදං ආනන්දො”ති—නති සක්කා යාය වා තාය වා අප්පමන්ති කාය පඤ්ඤාය සමන්තාගතෙන භික්ඛුනා චතුපට්ඨසමුප්පාස හෙදස්ස මන්තං පාපුණිතං මහාපඤ්ඤාන පන සක්කාති—මහාපඤ්ඤානාය මහාකොට්ඨිතකොරො අධිකමපරිපුට්ඨාසවණ් පුබ්බයොගානං චසෙන අනන්තනසුස්සදං පට්ඨමහිදුප්පාසෙ දං පනො—තෙනෙව නං භගවා එතදග්ගෙ ධරෙසි—“එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛුනං පට්ඨමහිදුප්පාසනා නං යදිදං මහාකොට්ඨිතො”ති—ඉති ථෙරො මහාපඤ්ඤානාය පඤ්ඤා සමුට්ඨාපෙතමපි නිවෙණුමපිති උපමාමපි සකෙකාති. සො දිවාට්ඨානෙ නිසීදිතං සයමෙව සබ්බපඤ්ඤා සමුට්ඨාපෙ ත්වා සයං චිතිච්ඡෙනො ඉදං සුත්තං ආදිතො පට්ඨාය මන්තං පාපෙතො සොහනා වත අයං බම්මදෙසනා ජෙට්ඨතාතිකෙන නං බම්මසෙනාපතිනා සඬං සංසංඤ්ඤාමි තතො අයං චිත්තමපි අමනාකං එකමතිතං එකප්පාසගෙන ධරිතා අතිග රුකා හඬස්සති පාසානච්ඡන්තසදිසා චතුරොගතින්තරානා

* අගොක්කමිතා. † වික්කමිකානං.

නං තිසේ ධරිතා නාවා විස සග්ගමනස්සානං සග්ගසු
තතආරක්ඛණරථො විස බහුකාරා භවිස්සතිති දිට්ඨිසංසද්දන
නිං පඤ්ඤාං පුට්ඨි. තෙන වුත්තං නාසු ඉබ් දිට්ඨිසංසද්දනාපුට්ඨො
අබ්භෙදානාති—

නිසසජානාති නිසසජානාතිති එත්ථ යස්මා නාසජානාති තස්මා
දුප්පඤ්ඤාති වූවෙතිති අයමයො; එසතයො සබ්බස්ස. ඉදං
දුක්ඛනිති නිසසජානාතිති ඉදං දුක්ඛං එතත්තං දුක්ඛං ඉතො
උඛං දුක්ඛං නස්සීති දුක්ඛසච්චං යථාවසරථ සලකතිණිතො
නාසජානාති; අයං දුක්ඛනිත්වාබ්බාමිති සමිපදාති අයං පටිපදා
දුක්ඛනිරොධං ගවස්සීති මග්ගසච්චං යථාවසරසලකතිණිතො
නාසජානාති; අනන්තරවාසෙති ඉමිනාව නායෙන අයො
වෙදිතබ්බො. සංඛෙපතො පනෙත්ථ චතුසච්චකමමධිකි
කො පුග්ගලො කප්පිතොති වෙදිතබ්බො. අයං හි ආචරියස
න්තිකෙ චත්තාරි සච්චාති සච්චිණිතො උග්ගතිණාති. ධිපෙත්වා
තණ්හං තෙහුමකා බමමා දුක්ඛසච්චං තණ්හා සමුදයසච්චං
උභින්නං අප්පවන්ති නිබ්බානං නිරොධසච්චං නිරොධපජාන
තො මග්ගො මග්ගසච්චන්ති එවං උග්ගහෙත්වා අභිනිවිසති.
තත්ථ පුරිමාති වෙ සච්චාති වට්ඨං පච්ඡිමාති විවට්ඨං වට්ඨො
අභිනිවෙසො හොති නො විවට්ඨො තස්මා අයං අභිනිවෙස
මානො දුක්ඛසච්චෙ අභිනිවිසති. දුක්ඛසච්චං නාමරූපාදයො
පට්ඨකතධා තෙ වචස්සෙත්තුං චතුර්වාතකමමධිකිනාවසෙන
ඔත්තර්ථා චත්තාරි මහාභුතාති චතුර්වා මහාභුතානං උපා
දය රූපන්ති වචස්සෙති. තදුරුමමණි වෙදනා සඤ්ඤා සංඛාරා
විඤ්ඤාණං නාමන්ති එවං යමකසාලකතධං භිද්දන්තොවිස
ඛෙයෙව ඉමෙ බමමාති නාමරූපං වචස්සෙති. තං පිනෙතං
න අගෙතුකං සගෙතුකං සප්පච්චයං කො වසස්සෙත්වා පච්චයො
අප්පජාදයො බමමාති එවං පච්චයෙවෙව පච්චස්සප්පන්තධමෙම
ව වචස්සෙත්වා සබ්බෙවමෙ බමමා හුත්වා අභාවෙධික අභි
ව්චාති අභිව්චලකතිණං ආරොපෙති තතො උදයව්‍යයපතිපි
ලනාකාරෙන දුක්ඛා අවසචන්තනාකාරෙන අනන්තාති තිල
කතිණං ආරොපෙත්වා විපස්සනාපටිපාටියා සමමසංකාලො
කුත්තරමග්ගං පාපුණ්ති. මග්ගකතිණෙ චත්තාරි සච්චාති
එකපටිවෙධෙන පටිවිජ්ඣති එකාභිසමයෙන අභිසමෙති
දුක්ඛං පරිඤ්ඤාපටිවෙධෙන පටිවිජ්ඣති සමුදයං පහාණපටිවෙ
ධෙන නිරොධං සච්ඡිකිරියාපටිවෙධෙන මග්ගං භාවනාපටි
වෙධෙන පටිවිජ්ඣති. දුක්ඛං පරිඤ්ඤාභිසමයෙන අභිසමෙති.
සමුදයං නිරොධං මග්ගං භාවනාභිසමයෙන අභිසමෙති.

සො නිති සවොති කිවනො පටිච්ඡක්ඛති. නිරොධං ආරම්භණො. තස්මිවස්ස බණේ අහං දුක්ඛං පරිජානාමි සමුදයං පජ්ඣාමි නිරොධං සච්ඡකරොමි මග්ගං. භාවෙමිති අභොගස මනනාභාරමනසිකාරපච්චවෙකඛණ නත්ථි. එතස්ස පන පරිගණනාසංසාරගණනාසංසාරමග්ගො නිසු සචෙට්ඨ පරික්ඛාදිකිට්ඨං. සාධෙනොව නිරොධං ආරම්භණො පටිච්ඡක්ඛති තස්මා පක්ඛාදිකිට්ඨං වූවිති. එත්ථ හෙට්ඨමකොට්ඨාසොපනො උපරිමකොට්ඨාසං ඛණ්ණං පක්ඛාදිකිට්ඨං. යො පන තෙපිටකං බුබුච්චනං උග්ගහෙත්වා පාළිතො ච අවසිකපාතො ච අනුසංඝිතො ච පුබ්බාසරතො ච උග්ගහෙත්වා හෙට්ඨපාරයං කරොතො චිත්තං අනිච්ඡක්ඛ අනත්තවසෙහ පරිග්ගහමත්තමිති නත්ථි අයං පක්ඛාදිකිට්ඨං නාම න හොති දුප්පක්ඛාදිකිට්ඨං නාමාති. වික්ඛාදිකිට්ඨං නාමෙස පක්ඛාදිකිට්ඨං න වත්තබ්බො. අපි යො නිලක්ඛණං ආරොපෙත්වා විපස්සනාපටිපාටියං සමමසනො අස්සප්පෙත්වා අරහත්තනති වරති. අයං පක්ඛාදිකිට්ඨං නාම න දුප්පක්ඛාදිකිට්ඨං නාමාති. භජාපිගමානො පක්ඛාදිකිට්ඨං හත්ති. සුත්තෙ පන පටිච්චෙධොව කට්ඨො—වික්ඛාදිකිට්ඨං. වික්ඛාදිකිට්ඨං නි ඉධ කිං පුච්ඡති? යෙන වික්ඛාදිකිට්ඨං සංඛාරො සමමසිත්වා එසපක්ඛාදිකිට්ඨං නාම ජාතො තදස්ස අගමනියවිපස්සනාවික්ඛාදිකිට්ඨං. කමමකාරකවිත්තං පුච්ඡාමිති පුච්ඡති. සුබන්ධි විජානාතිති සුබවෙදනමිති විජානාති; උපරිපදවයෙපි එසෙව නයො—ඉමිනා ථෙරො සුබං වෙදනං වෙදියමානො සුබං වෙදනං වෙදියමිති පජානාතිති අදිනා නයෙන අගතං වෙදනාවසෙහ අරුපකමෙට්ඨානං කපෙසි. තස්සන්තො සතිපට්ඨානො වුත්තනායෙ නෙව වෙදිතබ්බො. සංඝස්ථාති එකප්පාදිලක්ඛණෙන සංඝවෙදින සංඝස්ථාති උද්භු විසංඝස්ථාති පුච්ඡති; එත්ථ ච ථෙරො මග්ගපක්ඛාදිකිට්ඨං විපස්සනං වික්ඛාදිකිට්ඨං ඉමෙ වෙ ලොකියලොකුත්තරධමෙම ඡස්සෙත්වා භුමමනාරං භික්ඛුන්තො සමයං අජානොතො විස පුච්ඡතිති න වෙදිතබ්බො. මග්ගපක්ඛාදිකිට්ඨං පන මග්ගවික්ඛාදිකිට්ඨං විපස්සනාවික්ඛාදිකිට්ඨං ච විපස්සනා වික්ඛාදිකිට්ඨං සංඝං සංඝස්ථාතො. පුච්ඡතිති වෙදිතබ්බො. ථෙරො පියස්ස තමෙමත්ථං. විස්සප්පෙනො ඉමෙ බම්බො සංඝස්ථාති අදිමාහ. තත්ථ හ ච ලබ්බො ඉමෙසං බම්බානන්ති ඉමෙසං ලොකියමග්ගකඛණෙපි ලොකුත්තරමග්ගකඛණෙපි එකන්තො උප්පන්නානං වින්තං බම්බානං විනිබ්බුජිත්වා විනිබ්බුජිත්වා මිසුං කත්වා විනිවට්ටෙත්වා ආරම්භණො වා වත්තො වා උප්පාදො වා නිරොධො වා නානාකරණං දස්සෙත්වා න

සකයාගේ අතේ. තෙසං තෙසං පන ධම්මානං චිත්තොත්තං
 අතී. ලොකියධම්මං පනාං හි විතතං ජෙට්ඨකං හොති පුබ්බ
 බ්බමං. ලොකුත්තරං පනාං පඤ්ඤා. සමමාසමුද්ධොපි ලොකියධ
 ම්මං පුට්ඨනොනා භික්ඛු නිං කතමං පඤ්ඤාං අධිගතො කිං පඨ
 මමග්ගපඤ්ඤාං උදුහු දුරියතතියවතුන්මග්ගපඤ්ඤානි න
 එවං පුට්ඨති. කිං එසෙසා නිං භික්ඛු කිං වෙදනො කිං
 සඤ්ඤා කිං වෙනනොති පි න පුට්ඨති. විතතවසෙන පන
 කිං විතොනා නිං භික්ඛුති පුට්ඨති. කුසලාකුසලං පඤ්ඤා
 පෙනොති “මනොපුබ්බභිබ්බමා ධම්මා මනොසෙට්ඨා මනොම
 ගා”ති ව. “කතම ධම්මා කුසලා යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං
 කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති”ති ව එවං විතතවසෙනෙව
 පඤ්ඤාපෙති. ලොකුත්තරං පුට්ඨනොති කිං එසෙසා නිං
 භික්ඛු කිංවෙදනො කිංසඤ්ඤා කිංවෙනනොති න පුට්ඨති.
 කතරා තෙ භික්ඛු පඤ්ඤා අධිගතා කිං පඨමමග්ගපඤ්ඤා අධිග
 තා උදුහු දුරියතතියවතුන්පඤ්ඤාති එවං පඤ්ඤාවසෙනෙව
 පුට්ඨති—ඉන්ද්‍රියසංසුතොති “පච්චානි භික්ඛුවෙ ඉන්ද්‍රියානි කත
 මානි පම සඛිත්තියං චිරිඨිත්තියං සභිත්තියං සමාධිත්තියං පඤ්ඤාත්ත
 යං. කන්ථ ව භික්ඛුවෙ සඛිත්තියං දුට්ඨබ්බං චතුසු සොත්තපත්ති
 යධෙතසු එන්ථ සඛිත්තියං දුට්ඨබ්බං. කන්ථ ව භික්ඛුවෙ චිරිඨිත්ත
 යං දුට්ඨබ්බං. චතුසු සමමග්ගානෙසු එන්ථ චිරිඨිත්තියං දුට්ඨ
 බ්බං. කන්ථ ව භික්ඛුවෙ සභිත්තියං දුට්ඨබ්බං? චතුසු සතිප
 ට්ඨානෙසු. එන්ථ සතිත්තියං දුට්ඨබ්බං. කන්ථ ව භික්ඛුවෙ සමාධි
 ත්තියං දුට්ඨබ්බං? චතුසු කුසලෙසු. එන්ථ සමාධිත්තියං දුට්ඨබ්බං.
 කන්ථ ව භික්ඛුවෙ පඤ්ඤාත්තියං දුට්ඨබ්බං? චතුසු අරිස්සවෙට්ඨ
 එන්ථ පඤ්ඤාත්තියං දුට්ඨබ්බානි එවං සම්මසයස්මයෙව ලොකිය
 ලොකුත්තරා ධම්මා කපිතා. යථා හි වන්නාරො සෙට්ඨිපුත්තා
 රාජාති රාජපටමෙසු සහායෙසු නකබ්බතං කිම්බසාමානි විජිං
 ඔතිණ්ණෙසු එකස්ස සෙට්ඨිපුත්තස්ස ගෙහං ගතකාලෙ ඉත
 රෙ වන්නාරො තුණ්ණි නිසීදනති ගෙහසාමකොව ඉමෙසං බාද
 නීයභොජනීයං දෙථ ගන්ධමාලාලුඛාරානි දෙථාති ගෙහෙ
 ඡිවාරෙති. දුරියස්ස නතියස්ස චතුන්ද්‍රස්ස ගෙහං ගතකාලෙ
 ඉතරෙ වන්නාරො තුණ්ණි නිසීදනති ගෙහසාමකොව ඉමෙසං
 බාදනීයං භොජනීයං දෙථ ගන්ධමාලාලුඛාරානි දෙථාති
 ගෙහෙ ඡිවාරෙති. අථ සබ්බපඨකා රඤ්ඤා ගෙහං ගතකාලෙ
 කීවාපි රාජ සබ්බන්ථ ඉස්සරොව ඉමස්මිං පන කාලෙ අත්ත
 නො ගෙහෙයෙව ඉමෙසං බාදනීයභොජනීයං දෙථ ගන්ධ
 මාලාලුඛාරානි දෙථාති ඡිවාරෙති. එවංචං සබ්බපඨක
 කෙසු ඉන්ද්‍රියෙසු තෙසු සහායෙසු එකං විජිං ඔතරනෙතසු
 චිත්ත චිත්තමමෙණ උප්පත්තානෙසුපි යථා පඨමස්ස ඉතරෙ

චත්තාරො තුණ්හි නිසීදනති ගෙහසාමිකොච චිචාරෙති. එවං සොනාපක්කයඛනාති පඤ්ඤා අධිමොක්ඛලක්ඛණං සබ්බස්ස මෙව ජෙට්ඨකං හොති පුබ්බඛගමං සෙසාති තදනුයාති භොනති. යථා දුර්ග්ගස්ස ගෙහෙ ඉතරෙ චත්තාරො තුණ්හි නිසීදනති ගෙහසාමිකො චිචාරෙති. එවං සමමප්පාධානාති පඤ්ඤා පශ්ඨානලක්ඛණං විරිද්ධස්ස මෙව ජෙට්ඨකං හොති පුබ්බඛගමං. සෙසාති තදනුයාති භොනති. යථා නති ස්වස්ස ගෙහෙ ඉතරෙ චත්තාරො තුණ්හි නිසීදනති ගෙහසාමිකොච චිචාරෙති. එවං සතිපට්ඨානාති පඤ්ඤා උපට්ඨානලක්ඛණං සතිස්ස මෙව ජෙට්ඨකං හොති. පුබ්බඛගමං සෙසාති තදනුයාති භොනති. යථා චතුස්ස ගෙහෙ ඉතරෙ චත්තාරො තුණ්හි නිසීදනති ගෙහසාමිකොච චිචාරෙති. එවං ක්කානචි මොක්ඛෙ පඤ්ඤා අචික්ඛෙපලක්ඛණං සමාබ්බිස්ස මෙව ජෙට්ඨකං හොති පුබ්බඛගමං. සෙසාති තදනුයාති භොනති. සබ්බ පඤ්ඤා රක්ඛෙස්ස ගෙහෙ ගතකාලෙ පන යථා ඉතරෙ චත්තාරො තුණ්හි නිසීදනති රාජා ගෙහෙ චිචාරෙති. එවමෙවං අරිය සම්මානාති පඤ්ඤා පරානනලක්ඛණං පඤ්ඤාස්ස මෙව ජෙට්ඨකං හොති පුබ්බඛගමං. සෙසාති තදනුයාති භොනති.—ඉති පටිසම්භිද්ධපත්තානං අශ්වෙශ්වපිතමහාකොට්ඨිතජේරෙ ලොකියබලමං පුළුච්ඡෙත්තා චිත්තං ජෙට්ඨකං චිත්තං පුබ්බඛගමං කත්වා පුළුච්. ලොකුත්තරබලමං පුළුච්ඡෙත්තා පඤ්ඤා ජෙට්ඨකං පඤ්ඤා පුබ්බඛගමං කත්වා පුළුච්. බලමසෙනාපතිසාරිපුත්ත ජේරොපි තරෙච විස්සජේරස්සිති—

සංභාවුසො පජානාතිති යං චතුසම්බලමමං ඉදං දුක්ඛනති ආදිනා නයෙන මග්ගපඤ්ඤාය ච පජානාති; නං විජානාතිති මග්ගපඤ්ඤාණම්ඵ තරෙච තං විජානාති; සං විජානාතිති යං සංඛාරගතං අනිච්ඡන්ති ආදිනා නයෙන විපස්සනාවිඤ්ඤාණං විජානාති; නං පජානාතිති විපස්සනාවිඤ්ඤා තරෙච තං පජානාතිති—නස්මා ඉමෙ බම්මාති තෙන කාරණෙන ඉමෙ බමමා; එකපාදඵකනිරෝධඵකචන්ද්‍රඵකාරමමණ්ණාය සංසට්ඨා. පඤ්ඤා භාවෙතබ්බාති ඉදං මග්ගපඤ්ඤා සන්ධාය වුත්තං; තංසමපදුත්තං පන විඤ්ඤාණං තාය සම්මං භාවෙන සම්මෙච හොති. විඤ්ඤාණං පටිඤ්ඤාණානි ඉදං විපස්සනාවිඤ්ඤාණං සන්ධාය වුත්තං; තංසමපදුත්තං පන පඤ්ඤා තෙන සම්මං පරිජානිතබ්බාච හොති—මෙදනා මෙදනාති ඉදං කස්මා පුළුච්ඡා ලෙදනාලක්ඛණං පුළුච්ඡාමිති පුළුච්ඡති. එවංසනෙහපි තෙහුමකසමසනවාරෙ ලෙදනාව අධිපොතාති සලලකෙතබ්බා-සුඛමිති මෙදෙතිති සුඛං ආරමමණං.

වෙදෙහි අනුනවති; පරතො පදවයෙපි එසෙවි නයො.
 “රූපව හිදං මහාලී එකනනදුක්ඛං අභවිස්ස දුක්ඛානුපතීතං
 දුක්ඛාචකනනං අනවකනනං සුඛෙන නදිදං සත්තං
 රූපසමිං සාරජ්ජයස්සං. සසමා ච ඛො මහාලී රූපං සුඛං
 සුඛානුපතීතං සුඛාචකනනං අනවකනනං දුක්ඛෙන
 නසමා සත්තං රූපසමිං සාරජ්ජනි. සාරතා සංසුජ්ජනි
 සංයොගා සංකිලිස්සනති—වෙදනා ච හිදං-සඤ්ඤා-සංඛාරා-
 විඤ්ඤාණච හිදං මහාලී එකනනදුක්ඛං අභවිස්ස-පෙ-සංකිලි
 ස්සනති” හි ඉමිනාපි මහාලීසුත්තපරිසාරයෙන ඉධ ආරම්මණං
 සුඛං දුක්ඛං අදුක්ඛමසුඛනති කුචිතං. අපි ච පුරිමං සුඛවෙදනං
 ආරම්මණං කත්වා අපරා සුඛවෙදනා වෙදෙහි. පුරිමං දුක්ඛ
 වෙදනං ආරම්මණං කත්වා අපරා දුක්ඛවෙදනා වෙදෙහි.
 පුරිමං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං ආරම්මණං කත්වා අපරා අදුක්ඛ
 මසුඛං වෙදනා වෙදෙහි එවං මපස්ස අනො දධිබ්බො. වෙද
 නායෙව හි වෙදෙහි න අඤ්ඤා කාමි වෙදනා නාම අජ්ඣි
 චුත්තමෙතං—සඤ්ඤා සඤ්ඤාති ඉධ කිං පුච්ඡති. සඤ්ඤාය
 ලක්ඛණං කිං සබ්බත්තසඤ්ඤායාති සඤ්ඤාය ලක්ඛණනතිපි
 සබ්බත්තසඤ්ඤාය ලක්ඛණනතිපි එකමෙවෙතං. එවං සනෙත
 පි ගතභූමිකසමමසතචාරසඤ්ඤාව අත්ථප්පනාති සලලකෙඛිත
 බ්බො-නිලකමපි සජානාතිති නිලසුඤ්ඤා වා චතේ වා පරිකමම
 කත්වා උපචාරං වා අප්පනං වා පාපෙතො සජානාති; ඉමසමිං
 හි අනෙ පරිකමමසඤ්ඤාපි උපචාරසඤ්ඤාපි අප්පනාසඤ්ඤාපි
 වධති. නිලං නිලනති උප්පජ්ජනකසඤ්ඤාපි වධතිසෙව.
 පිතාද්දසපි එසෙව නයො-සා චාචුසො වෙදනාති එති ඉවදනා
 සඤ්ඤා විඤ්ඤාණනති ඉමාති නිති ගතෙත්වා පඤ්ඤා කසමා
 න ගතිතාති? අසබ්බසංගාහිකත්තා. පඤ්ඤාය හි ගතිතාය
 පඤ්ඤාසමපසුත්තා ච වෙදනාදයො ලබ්භනති. නො විප්පසු
 ත්තා. නං පන අගගෙත්වා ඉමෙසු ගතිතෙසු පඤ්ඤාසමපසු
 ත්තා ච විප්පසුත්තා ච අනතමසො වෙ පච විඤ්ඤාණධමමාපි
 ලබ්භනති. යථාහි තයො පුරිසා සුත්තං සුත්තනති වදෙයස්සං
 චතුස්සො රතනාචුතසුත්තනති. ගතසු පුරිමා තයො නක්ඛ
 ගතමපි පරිවර්තකාදිගතමපි යං කිච් බ්බං සුත්තං ලබ්භනති.
 අනතමසො මක්ඛපසුත්තමපි. රතනාචුතසුත්තං පරිසෙස
 නො මඤ්ඤං ලභති. එවං සමපදමිදං වෙදිතබ්බං. ගෙට්ඨිතොවා
 පඤ්ඤාවිඤ්ඤාණෙන සමිං සමපයොගං ලභාපෙත්වා විස්සට්ඨාති
 විස්සට්ඨත්තා ච ඉධ න ගතිතාති වදනති. සංභාචුසො වෙදෙ
 හිති යං ආරම්මණං වෙදනා වෙදෙහි; සඤ්ඤාපි තදෙව සජා
 නාති. සං සජානාතිති යං ආරම්මණං සඤ්ඤා සජානාති;

චිකුසුණම්බි තදෙව ජානාතිති අභෝ. ඉදං චිකුසුණාති චිකුසුණාති එත් චිකුසුණම්බෙසො චෙදිතබ්බො. තත් උප සග්ගමනනමෙව චිකුසුණො. ජානාතිති පදං පන අචිකුසුණො. තස්සාපි ජානනමෙව චිකුසුණො චෙදිතබ්බො. සඤ්ඤා හි නිලාදිවසෙන ආරමමණ්ණසජානනමනනමෙව. අනිච්චං දුක්ඛ මනනානාති ලක්ඛණපටිච්චං පාපෙතං න සකෙකාති. චිකුසුණං නිලාදිවසෙන ආරමමණ්ණමෙව ජානාති අනිච්චාදිලක්ඛණ පටිච්චං පාපෙති උසස්කතිත්වා පන මග්ගපාතුභාවං පාපෙතං න සකෙකාති. පඤ්ඤා නිලාදිවසෙන ආරමණ්ණම්බි සජානාති අනිච්චාදිවසෙන ලක්ඛණපටිච්චමෙව පාපෙති උසස්කතිත්වා මග්ගපාතුභාවම්බි පාපෙති—යථා හි හෙරඤ්ඤිකප්ලකෙ කභාපණ්ණාසිමිති කතෙ අජාතබ්බිදුරකො ගාමකපුරිසො මහා හෙරඤ්ඤිකොති. තිස්ස ජනෙසු ඔලොකෙත්වා සිතෙසු අජාත බ්බිදුරකො කභාපණ්ණං විත්තවිත්තවතුරස්සමණ්ණලභාව මෙව ජානාති ඉදං මවුස්සානං උපභොගපරිභොගරතන සමමතනති න ජානාති ගාමකපුරිසො විත්තාදිභාවම්බි ජානාති මවුස්සානං උපභොගපරිභොගරතනසමමතභාවම්බි. අයං පන කුට්ඨො අවේජකො අයං අකුට්ඨො අයං සමුත්තාති න ජානාති. මහාහෙරඤ්ඤිකො විත්තාදිභාවම්බි රතනසමමත භාවම්බි කුට්ඨාදිභාවම්බි ජානාති. ජානනො ව පන රූපං දිස්වාපි සද්දං සුන්වාපි ගන්ධං භාසිත්වාපි රසං සාසිත්වාපි ගණ්ණං ගරුලක්ඛනාවං උපධාරෙත්වාපි අසුකකාමෙ කතො තිපි ජානාති අසුකකාමෙ අසුකකාමෙ අසුකපබ්බතවජායාය අසුකකාදිතිරෙ කතොතිපි අසුකාචරයෙන කතොතිපි ජානාති—එවමෙවං සඤ්ඤා අජාතබ්බිදුරකස්ස කභාපණ්ණස්ස නං චය නිලාදිවසෙන ආරමමණ්ණමනනමෙව සජානාති චිකුසුණං ගාමකපුරිසස්ස කභාපණ්ණස්ස නං චය නිලාදිවසෙන ආරමමණ්ණම්බි සජානාති අනිච්චාදි වසෙන ලක්ඛණපටිච්චමෙව පාපෙති. පඤ්ඤා මහාහෙරඤ්ඤිකස්ස කභාපණ්ණස්ස නං චය නිලාදිවසෙන ආරමමණ්ණම්බි සජානාති අනිච්චාදි වසෙන ලක්ඛණපටිච්චමෙව පාපෙති උසස්කතිත්වා මග්ගපාතු භාවම්බි පාපෙති. සො පන නෙසං චිකුසුණො දුප්පටිච්චෙකා. ඉතනාන ආයස්මා නාගසෙතො දුක්ඛාරං මහාරාජ ගභවතා කතනති—කිං ගතෙත නාගසෙන ගභවතා දුක්ඛාරං කත නති? දුක්ඛාරං මහාරාජ ගභවතා කතං අරුපිනං විත්තවේතසි කානං ධම්මානං එකාරමමණ්ණං විත්තමානානං විචර්ජානං අකම්මානං අයං එකස්සා අයං චෙදනා අයං සඤ්ඤා අයං චෙතනා ඉදං විත්තනං—යථා හි නිලකෙලං සාසපතෙලං එර

භික්ෂුකතෙලං මවුක්ඛතෙලං වසානෙලනති ඉමානි පච්චෙනෙලානි
එකචාරියං පක්ඛිපිත්වා දිවසං යමකමණේඝ මණ්ඩලානාං තතො
ඉදං තිලෙනෙලං ඉදං සාසපතෙනෙලනති එකෙකස්ස පාරිච්ඡිකං
උඩරණං නාම සුක්කාරං-ඉදං තතො සුක්කාරතරං හතවාසබ්බ
ඤ්ඤාගඤ්ඤාණස්ස සුසංවිච්ඡිතතා ධම්මස්සරො ධම්මරාජා
ඉමෙසං අරුපිනං ධම්මානං එකාරමමණේ වත්තමානානං වච්ඡි
ත්තානං අකාසි. පච්චනාං මහානදිනං සමුද්දං පච්ඡනධ්මානෙ
ඉදං ගච්ඡාය උදකං ඉදං යමුනායාති එවං පාරිච්ඡිකං උදකුඩ
රණේනාපි රායමණෝ වෙදිතබ්බො. නිස්සංඝෙනාති නිස්ස
ට්ඨෙන පරිච්චතෙතන වා; තත් නිස්සට්ඨනාති අනේ සති
පච්චි ඉන්ද්‍රියෙහිති නිස්සක්කවචනං. පරිච්චතෙතනාති අනේ
සති කරුණවචනං වෙදිතබ්බො. ඉදං වූත්තං හොති පච්චි
ඉන්ද්‍රියෙහි නිස්සරිත්වා මනොවාසෙර පච්චතෙතන පච්චි වා
ඉන්ද්‍රියෙහි තස්ස වත්තුභාවං අනුපකමනභාස පරිච්චතෙතනං.
පච්චිකෙතාති නිරුපකතලෙසනා; මනොවිඤ්ඤාණේනාති
රූපාවචරවතුත්ථුකානව්වත්තනා; කිං නෙසන්ති කිං ජාතිත
බ්බං; යං කිම් භාසයං නාම අත්ථ ධම්මන්ති ආදිසු හි ජාතිත
බ්බං නෙසන්ති වූත්තං ආසාසානවාසනානං නෙසන්ති
කථං රූපාවචරවතුත්ථුකානව්වත්තන අරුපාවචරසමාපත්ති
නෙය්‍යති රූපාවචරවතුත්ථුකානෙ තිනෙන අරුපාවචරසමා
පත්ති නිබ්බතෙතනං සක්කා හොති. එත්ථ සීතස්ස හි සා ඉජ්ඣ
ති තස්මා ආසාසානවාසනානං නෙය්‍යන්ති ආදිමාග අථ නෙව
සඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං කස්මා න වූත්තන්ති? පාරිච්ඡිකං
අභිනිවේසාභාවතො. තත්ථ හි කලාපතො නයතො සමමසනං
ලබ්භති ධම්මසෙනාපතිසද්ධස්සපි හික්ඛනො පාරිච්ඡිකං අභි
නිවේසො න ජායති. තස්මා ථෙරොපි එවං කීර මෙ ධම්මා
අනුත්ථා සමෙහානති * හුත්වා පතිවෙනතිති කලාපතො නය
තො සමමසිත්වා සමමසිත්වා ඵස්සජෙසී. හතවා පන සබ්බ
ඤ්ඤාගඤ්ඤාණස්ස හත්ථතතතා තත්ථ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා
යතනසමාපත්තියමපි පරො පණ්ණාසධම්මෙ පාරිච්ඡිකං පාරි
ච්ඡිකං අභිකවාසෙරනෙව † උඩරිත්වායාවතා සඤ්ඤාසමාපත්ති
තාවතා අඤ්ඤා පරිවේධොති ආග. සඤ්ඤාමත්ථුකා සජා
නාතිති දස්සනාපරිණායකට්ඨන වානුභූතාය පඤ්ඤාය පජා
නාති; තත්ථ වෙ පඤ්ඤා සමාධිපඤ්ඤා ඵපස්සනාපඤ්ඤා ව
සමාධිපඤ්ඤාය කිච්චතො ව අසමෙමාගතො ව පජානාති ඵප්පි
ස්සනාපඤ්ඤාය ලක්ඛණපරිවේධෙන ආරමමණිකො ජානනං
කප්පිතං. කිමජ්ඣිකාති කො එතිස්ස අනේ; අභිඤ්ඤාසමාති

* හොති.

† අප්පබ්බාසෙතෙව.

ම හා වෙද ලල සු නත වී ණණ හා.

ආදිසු අභිකෂෙකයෝ බමෙම අභිජානාතිති අභිකෂෙකයෝ; පරි
 කෂෙකයෝ බමෙම පරිජානාතිති පරිකෂෙකයෝ. පහාතබ්බි.
 බමෙම පජහතිති පහානකයෝ. සා පනෙසා ලොකියාපි අභි
 කෂෙකයෝ ව පරිකෂෙකයෝ ව චිත්තමහනතො පහානකයෝ. ලොක
 තතරාපි අභිකෂෙකයෝ ව සමුවෙදනො පහානකයෝ. තත්
 ලොකියා කිව්වතො ව අසමෙමාහතො ව ජානාති. ලොක
 තතරා අසමෙමාහතො ව. සමමාදිට්ඨිසා උපපාදකාති විපස්ස
 නාසමමාදිට්ඨියා මහසමමාදිට්ඨියා ව; ජරණො ව ඝොඝොති
 සප්පායබමමසවණං; ඝොතිඝො ව මනසිකාරොති අත්තො
 උපායමනසිකාරො; තත් සාවකෙසු අපි බමමසෙතාපති
 නො වෙ පව්වයා ලබුං වට්ටනියෙව. ථෙරො හි කප්පසතස
 හස්සාධිකං එකං අසංඛෙය්‍යං පාරමිඤ්ඤ පුරෙත්වාපි අත්ත
 නො බමමනාය අනුමනනමපි කිලෙසං පජහිතුං න සකම්. යෙ
 බමමා ගෙතුප්පතවාති අස්සජ්ථෙරතො ඉමං ගාථං සුත්වාපස්ස
 පටිච්චෙබ්බො ජාතො. පච්චෙකඛුඩානං පන සබ්බකෂෙකාබ්බා
 නව පජනොඝොසකමමං නත්. යොතිසොමනසිකාරසමි
 යෙව ධ්‍යානං පච්චෙකබ්බොධිව සබ්බකෂෙකානගුණො ව නිබ්බන්තො
 නති. අනුගහගිකාති ලබුපකාරා; සමමාදිට්ඨිති අරහත්තමග්ග
 සමමාදිට්ඨි; ඵලකබ්බොති නිබ්බන්තො වෙතොච්ඡිත්ති ඵලං අස්සා
 ති වෙතොච්ඡිත්තිඵලා; තදෙව වෙතොච්ඡිත්තිසංඛාතං ඵලං
 ආර්ථසංඝො අස්සාති වෙතොච්ඡිත්තිඵලානිසංඝා; දුර්ගපදෙපි
 ඵසෙව නයො. එත්ති වතුත්ඵලපස්සු පස්සු ච්ඡිත්තිනාම.
 අවසෙසා බමමා වෙතොච්ඡිත්තිති පෙදිතබ්බා. සිලානුග්ග
 ගිකාති ආදිසු සිලනති වතුපාරිසුඛිසිලං. සුතනති සප්පායබ
 මමසවණං; සාකච්ඡාති කමමධ්‍යානෙ බලනපකබලනවෙද
 දනකථා; සමමාති විපස්සනාපාදිකා අධිසමාපනතියො;
 විපස්සනාති සත්තච්ඛා අනුපස්සනා; වතුපාරිසුඛිසිලං හි
 පුරෙත්තස්ස සප්පායබමමසවණං සුණ්ඨාස්ස කමමධ්‍යානෙ
 බලනපකබලනං ජ්ඣන්තස්ස විපස්සනාපාදිකාසු අධිසු
 සමාපනතිසු කමමං කරොන්තස්ස සත්තච්ඛඅනුපස්සනං
 භාවෙනස්ස අරහත්තමග්ගො උප්පජ්ඣා ඵලං දෙති—
 යථා හි මුග්ගං අමබපක්කං පරිභුජ්ඣකාමො අමබපොතකස්ස
 සමන්තා උදකකොට්ඨකං වීරං කත්වා බන්ධති සවං ගගෙත්වා
 කාලෙතකාලං උදකං ආසිමති. උදකස්ස අතිකම්මණත්තං
 මරියාදං වීරං කරොති. යා ගොති සමිපෙ වලලි වා සුකබද
 ණ්ඩකො වා කිපිලලකපුජො වා මකකවකජාලං වා තං අපනෙ
 ති. බණ්ණිත්ති ගගෙත්වා කාලෙත කාලං මූලාති පළිබණ්ණි.
 ඵවමස්ස අප්පමන්තස්ස ඉමාති පවකාරණාති කරොතො සො

අමෙව්වා චිඛිකාං ඵලං දෙති ඵලං, සමපදමිදං වෙදිතබ්බං රුකඛස්ස සමන්තතො කොට්ඨකබන්ධනං ජය හි සීලං දට්ඨ බ්බං. කාලෙන කාලං උදකාසිවනං ජය ධම්මසවණං මරියා දයවිරහාවකරණං ජය සමරො. සමිපෙ වලලිභදිනිහරණං ජය බලනපකලනවෙජ්දනං. කාලෙනකාලං ඛණිනතීං ගහෙත්වා මුලබණ්ණං ජය සන්තතං අනුපස්සනානං භාවනා. තෙති පටිති කාරණෙති අනුගහනියස්ස අමරුකඛස්ස මුඛරචලදනකාලො පය ඉමස්ස තික්ඛුනො ඉමෙති පටිති ධම්මෙති අනුගහනියස්ස සමමාදිට්ඨියා අරහත්තඵලදනං වෙදිතබ්බං.

කතීසනාමුසො හවාරි ඉටි කිං පුච්ඡති මුලමෙව ගතො අනුසන්ති පුප්පකෙසුකා යෙති භවෙති න උට්ඨානි ගෙ පුච්ඡාමිති පුච්ඡති. තත්ථ කාමනෙවොගී කාමභවුපගං කමමමි පුමමාති නිබ්බන්ධා උපාදිතකබ්බකාපිති උභයමෙකතො කත්වා කාම භවොති ආහ. රුපාරුපභවෙසුපි ඵසෙව නයො. ආසනිනති අනාගතො; පුනරුභවස්ස අභිනිබ්බතති ඉධ වටං පුච්ඡස්සා මිත්ත පුච්ඡති තනු තනුභිනඤ්ඤාති රුපාභිනඤ්ඤා සද්දභින ඤ්ඤාති ඵලං තභිං තභිං අපිනඤ්ඤා; කරණවචනෙ වෙතං පච්චත්තං තනු තනුභිනඤ්ඤාය පුනරුභවභිනිබ්බතති හොතිති අත්ථො. ඵත්තාවතා හි ගමනං හොති ආගමනං හොති ගමනාගමනං හොති වටං වටනිති වටං මත්තං පාපෙත්වා දසෙසති ඉදුති ඵවටං පුච්ඡන්තො කරං පනාමු සොති ආදිමාග තත්ථස්ස විස්සජ්ජනෙ අවජ්ජාමිතානි. අව ජ්ජාය බයමිරාගෙන; විජ්ජස්සාදුති අරහත්තමඤ්ඤවජ්ජාය උප්පාදෙන; කිං අවජ්ජා පුබ්බො නිරුධා විජ්ජා පුබ්බො උප්ප නානාති? උභයමෙතං න වත්තබ්බං දිප්පජ්ජනෙන අනඛකාරං ජය විජ්ජස්සාදෙන අවජ්ජා නිරුධා හොති නණිතානි රොධාති තණ්හාය බයතිරොධෙන; පුනරුභවභිනිබ්බතති න හොතිති ඵලං ආයත්තං පුනරුභවස්ස අභිනිබ්බතති න හොති; ගමනං ආගමනං ගමනාගමනං උපවජ්ජනි වටං න වට නිති ඵවටං මත්තං පාපෙත්වා දසෙසති-කතමං පනාමුසොති ඉධ කිං පුච්ඡති. උභයොභාගවිමුක්තො භික්ඛු කාලෙන කාලං නිරොධං සමාපජ්ජති. තස්ස නිරොධපාදකං පටිම ජක්ඛානං පුච්ඡාමිති පුච්ඡති පටිමං පනාමුසො කුසන්ති ඉධ කිං පුච්ඡති? නිරොධසමාපජ්ජනකෙන භික්ඛුනා අඛතවචස්සා නං කොට්ඨාසපරිවෙජ්දො නාම ජාතීතබ්බො ඉදං කුසානං පට්ඨතිකං ඉදං චතුරධ්වනිකං ඉදං තිවඛිතිකං ඉදං පුච්ඡතික නති තං අඛතවචස්සානං කොට්ඨාසපරිවෙජ්දං පුච්ඡාමිති පුච්ඡ තී. විනිකෙකාති ආදිසු අභිනිරොපනලකබණ්ණො චිතකෙකා

අනුමිත්තලක්ඛණේ විවිධෙ ඵරණලක්ඛණ පිති සාතලක්ඛණං සුඛං අවිකේවලක්ඛණං විතෙතකග්ගතාති ඉමෙ පච්චිමමා වග්ගනති. කතංඛවිසසගිණනති ඉධ කිං පුච්ඡති? තිරෙ ධසමාපජ්ජනකෙන භික්ඛුනා උපකාරානුපකාරාති අභිගාති ජාතිතබ්බාති නාති පුච්ඡස්සාමිති පුච්ඡති. විසසජ්ජනං පනෙත් පාසවමෙව. ඉති හෙට්ඨා නිරොධපාදකං පඨමජ්ඣානං ගතිතං නිරොධස්ස අනන්තරපච්චයං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා යතනසමාපතතිං පුච්ඡස්සති. අනන්තරා පන ජසමාපතති යො සංඛිපිත්වා නයං වා දසෙස්සත්වා විස්සට්ඨාති චේදිතබ්බා. ඉදති විඤ්ඤාණනිස්සිතෙ පච්චසාදෙ පුච්ඡනො පටිමානි ආවුසොති අදිමාග. තත් භොවර්ථස්සනති ගොවරභුතං විසයං; අඤ්ඤමඤ්ඤස්සාති වක්ඛුං සොතස්ස සොතං වා වක්ඛුස්සාති එවං එකෙකස්ස ගොවර්ථස්සයං න පච්චනුහොති සවෙ හි නිලාදිභෙදං රූපාරම්මණං සමොධානොත්වා ඥාති ඤ්ඤස්ස උපනෙය්‍ය ඉංඤ නාව නං වචන්තපෙහි විහාවෙහි කින්නාමෙතං ආරම්මණනති වක්ඛු විඤ්ඤාණං විනාපි මුඛෙන අත්තනො ඛමමනාස්ස එවං වදෙය්‍ය අරෙ අනධබාල වස්සසත මපි වස්සසතස්සමපි පරිධාවනො අඤ්ඤත්‍ර මයා කුභිං එතස්ස ජානනකං ලභිස්සසි ආහර නං වක්ඛුපසාදෙ උපනෙහි අග මෙතං ආරම්මණං ජාතිස්සාමි යදි වා නිලං යදිවා පිතකං න හි එසො අඤ්ඤස්ස විසයො මගොචෙසො විසයොති—සෙස වාරෙසුපි එසෙව නායො:—

එවමෙතාති අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොවර්ථස්සයං න පච්චනුහො නතිනාමි—කිං සමිසරණනති එතෙසං කිං පටිසරණං කිං එතාති පටිසරනතිති පුච්ඡති; මනොසමිසරණනති ජවනම නොපටිසරණං; මනො ම නෙසනති මනොචාරිකජවනමනො වා පච්චාරිකජවනමනො වා එතෙසං ගොවර්ථස්සයං රජ්ජනා දිවසෙන අනුහොති. වක්ඛු විඤ්ඤාණං හි රූපදස්සනමත්ත මෙව එත් රජ්ජනං වා දුස්සනං වා මුඤ්ඤනං වා නත්ති. ඉම සමිං පන වක්ඛුවාරෙ ජවනං රජ්ජනි වා දුස්සති වා මුඤ්ඤති වා. සොතවිඤ්ඤාණදිසුපි එසෙව නායො—තත්‍රායං උපමා පච්චිකිර දුබ්බලභොජකා රාජානං සෙවත්වා කිචෙජන කසිරෙන ඵකස්මිං පච්ඤාලිකෙ * ගාමෙ පරිත්‍යක්කං අයං ලභිංසු තෙසං තත් මච්ඡගාගො මංසගාගො යොත්තකභාපණො අඤ්ඤතා පණො වා පභාරකභාපණො වා අධිකභාපණො වා සොලස කභාපණො වා බතතිංසකභාපණො වා වතුසට්ඨිකභාපණො වා දණොති එත්තකමත්තමෙව පාසුණති. සතචිත්තකං

* පච්ඤාලිකෙ.

සහසාවතදුකං මහාබලිං රාජාව ගණ්හති. තත් පච්ඡ
 ලිකතාමො චය පච්චසාදා දුට්ඨබ්බා. පච්ඡබ්බලභොජනා චය
 පච්චිකුණුණාති රාජා චය ජවනං දුට්ඨබ්බලභොජනානං පරිත්ත
 කඥයපාදුණනං චය චක්ඛුච්ඡාණුදිනං රූපදස්සනාදිම
 ත්තං රජ්ජනාදිති පන එතෙසු නත්. රඤ්ඤ මහාබලිගහ
 ණං චය තෙසු වාරෙසු ජවනස්ස රජ්ජනාදිති වෙදිතබ්බාති-
 සම්මාති ආවුසොති ඉධ කිං පුච්ඡති අනෙතාතිරොධස්මිං පච්
 චසාදෙ කිරිසමයපච්ඡතස්මිං චත්තමානෙ අරූපධමමා පසාදා
 නං බලවපච්චයා භොනති. යො පන තං පච්ඡතං නිරො
 ධෙඤ්ඤා නිරොධෙමාපනති. සමාපනෙතා නස්ස අනෙතා
 නිරොධෙ පච්චසාදා කිං පරිච්ච නිට්ඨන්ති ඉදං පුච්ඡස්සාමිති
 පුච්ඡති. ආයුං සම්මාති † ජීවිතිඤ්ඤං පරිච්ච නිට්ඨන්ති; උස්මං
 සම්මාති ජීවිතිඤ්ඤං කමමජනෙජං පරිච්ච නිට්ඨති; යස්මා
 පන කමමජනෙජො ජීවිතිඤ්ඤෙහ චිතාන නිට්ඨති තස්මා
 උස්මා ආයුං පරිච්ච නිට්ඨන්ති ආහ. ක්කාසකොති ජලතො;
 අවචිං පරිච්චාති ජාලසිඛං පරිච්ච; ආහා සඤ්ඤායතිති ආලො
 කො නාම පඤ්ඤායති; ආහං සම්මව අවිමිති තං ආලොකං පරි
 ච්ච ජාලසිඛා පඤ්ඤායති; ඵලංමවංගො ආවුසො ආයු උස්මං
 සම්මව නිඤ්ඤාති එත් ජාලසිඛා චය කමමජනෙජොධාතු ආලො
 කො චය ජීවිතිඤ්ඤං ජාලසිඛා හි උප්පාය්මානා ආලොකං
 ගහෙතොව උප්පාය්මානා යා තෙන අත්තනා ජනිතආලොකො
 නෙව සයමි අණුං ථූලා දිසා රස්සාති පාකවා භොති තත්
 ජාලප්පච්ඡන්තියා ජනිතාලොකෙන තස්සායෙව ජාලප්පච්ඡන්ති
 යා පාකවහාවො චය උස්මං පරිච්ච නිබ්බන්නෙති* කමමජ
 මහාභූතසමහලෙන ජීවිතිඤ්ඤෙහ උස්මාය අනුපාලනං—
 ජීවිතිඤ්ඤං හි දසපි වස්සාති විසතිමි වස්සාති—පෙ—වස්සස
 තමි කමමතෙජප්පච්ඡතං පාලෙති. ඉති මහාභූතාති උපා
 දාය රූපානං තෙජප්පච්ඡන්ති නිස්සාය නිස්සායපච්චයාදිවස්සෙන
 පච්චයා භොන්ති අසු උස්මං පරිච්ච නිට්ඨති. ජීවිතිඤ්ඤං
 මහාභූතාති පාලෙති උස්මා ආයුං පරිච්ච නිට්ඨන්ති වෙදි
 තබ්බා.

ආයුසංඛාරාති ආයුමෙව වෙදනියා ධමමාති වෙදනියා ධමමා
 ව. වුමිඨානං සඤ්ඤායතිති සමාපනතිතො වුට්ඨානං පඤ්ඤා
 යති; යොති භික්ඛු අරූපපවනෙත උක්කණ්ඨිඤ්ඤා සඤ්ඤාච
 වෙදනව නිරොධෙඤ්ඤා නිරොධං සමාපනෙතා නස්ස යථා
 පරිච්ඡින්නකාලවස්සෙන රූපජීවිතිඤ්ඤප්පච්චයා අරූපධමමා
 උප්පාය්මාති එවං පන රූපාරූපපච්ඡතං පච්ඡන්ති—යථා

† අයුං පරිච්චාති ජීවිතිඤ්ඤං පරිබ්බා නිට්ඨන්ති.

විභාගවේදයේ සුභාවයන්ය.

කිං-යථා එකො පුරිසො ජාලාපවතො උක්කන්තිතො උදකෙන පහරිතා ජාලං අප්පවත්තං කතා ජාරිකාය අඛතා රෙ පිට්ඨාය තුණ්හි නිසීදති. යද්දස්ස පුන ජාලාය අනො හොති ජාරිකං අපනෙතා අඛතාරෙ පරිවතොතා උපාදානං දත්තා මුඛවාතං වා තාලවණ්චවාතං වා දදති. අථ ජාලා පවත්තං පුන පවත්නති. එවමෙවං ජාලාපවත්තං ඒය අරුප ධම්මා පුරිසස්ස ජාලාපවතො උක්කන්තිතා උදකප්පතා රෙන ජාලං අප්පවත්තං කතා ජාරිකාය අඛතාරෙ පිට්ඨාය තුණ්හිභූතස්ස නිසජ්ජ ඒය භික්ඛුනො අරුපපවතො උක්කන්තිතා සඤ්ඤාව වෙදනාව නිරොධෙතා නිරොධසමාපජ්ජනං. ජාරිකාය පිහිතඛතාරා ඒය රුපජීවිතිජ්ජයං. පුරිසස්ස පුන ජාලාය අනෙ සති ජාරිකාපනායනාදිති ඒය භික්ඛුනො යථා පරිවජ්ජනාකාලාපගමනං. අග්ගිජාලාය පවත්නි ඒය පුන අරුපධම්මෙසු උප්පන්නෙසු රුපාරුපපවත්ති වෙදිතබ්බා.

ආයු උස්මා ව විඤ්ඤාණනි රුපජීවිතිජ්ජයං කමමජතෙජො ධාතු විත්තනනි ඉමෙ තයො ධම්මා යදා ඉමං රුපකායං ජහනති අථායං අවෙනනං කට්ඨං ඒය පඨවියං ඡද්ධිතො සෙනිති අනො. චුත්තමසි වෙනං-

“ආයු උස්මා ව විඤ්ඤාණං යදාකායං ජහනතිමං
අපච්චො තදා සෙති පරහත්තං අවෙනන”නති.

කායසංඛාරාති අස්සාසපස්සාසා; වච්ඡංඛාරාති විතක්කච්චාරා; විතභ්වංඛාරාති සඤ්ඤාවෙදනා; ආයුති රුපජීවිතිජ්ජයං; විපරිශින්නානිති උපහතාති නට්ඨාති; තත්ත කෙච්ඡි නිරොධ සමාපන්නස්ස විත්තසංඛාරාව නිරුඬාති වචනතො විත්තං අනිරුඬං හොති තස්මා සම්පන්නකායං සමාපතනිති වදන්ති. තෙ වත්තබ්බා වච්ඡංඛාරාපිස්ස නිරුඬාති වචනතො වාචා අනිරුඬා හොති තස්මා නිරොධසමාපන්නෙන ධම්මමුප්පි කථෙන්නෙන සජ්ඣායමපි කරොන්නෙන නිසීදිතබ්බං සියා යො වායං මනො කාලකතො තස්සාපි විත්තසංඛාරා නිරුඬාති වචනතො විත්තං අනිරුඬං භවෙය්‍ය තස්මා කාලකතෙ මාතාපිතරො වා අරහන්නෙ වා කොපෙන්නෙන ආනන්තරිය කමමං කතං භවෙය්‍ය. ඉති බ්‍යජනෙ. අහිනිවෙසං අකතා ආවර්යානං නයෙ ධතා අනො උපපරික්ඛිතබ්බො. අනං හි පටිසරණං න බ්‍යජනං-ඉඤ්ඤාති විප්පසන්නානිති කිරියමයප වත්තසම්මං හි වත්තමානෙ බහිඬා ආරමමණෙසු පසාදෙ සවෙන්නෙසු ඉඤ්ඤාති කිලමනති උපහතාති මක්ඛතාති ඒය හොතිතිවානාදිති උඛිකරජෙනවාතුවමභාපථෙ ධම්මආදාසො ඒය.

යථා පන ඵවිකාය පකඛිපිතො මස්සාදිසු ධර්මනො ආදාසො අනෙකායෙව විරොචති එවං නිරෝධසමාපන්නාස්ස භික්ඛු නො අනෙකානිරෝධෙ පච්චසාදා අතිවිශ් විරොචන්ති. තෙන චුත්තං ඉන්ද්‍රියානි විප්පසන්නානීති—කති පනාමුසො සම්මසාති ඉධ කිං පුච්ඡති? නිරෝධස්ස අනන්තරපච්චයං නෙවස ඤායාසඤායතනං පුච්ඡස්සාමීති පුච්ඡති. විස්සජ්ජනෙ පනස්ස සුඛස්ස ම පහාණාති වත්තාරො අපකමනපච්චයා කරිතා; අනිමිත්තාසාති ඉධ කිං පුච්ඡති? නිරෝධනො චුට්ඨාන කඵලසමාපන්නං පුච්ඡස්සාමීති පුච්ඡති. අවසෙසසමාපන්නි චුට්ඨානං හි භවබ්බන්ත භොති නිරෝධා චුට්ඨානං පන විප ස්සනානිස්සන්දනාය ඵලසමාපන්නියා නං වො * පුච්ඡති— සබ්බනිමිත්තානන්ති රූපාදිනං සබ්බාරම්මණානං; අනිමිත්තාස ව ධාතුයා මනසිකාරොති සබ්බනිමිත්තාපකතාය නිබ්බාන ධාතුයා මනසිකාරො; ඵලසමාපන්නිසන්තරානං මනසිකාරං සන්ධායාහ. ඉති හෙට්ඨා නිරෝධපාදකං පඨමජ්ඣානං ගතිතං නිරෝධස්ස අනන්තරපච්චයං නෙවසඤායාසඤායතනං ගතිතං ඉධ නිරෝධනො චුට්ඨානකඵලසමාපන්නි ගතිතාති ඉමස්මිං ථානෙ නිරෝධකථා කථෙතබ්බා භොති. සා විහි බලෙහි සමනතාගතත්තා නි ඡණ්ඩ සබ්බාරානං පටිප්පස්සභියා යොලසති ඤාණවරියාති නවති සමාධිවරියාති. වසිතාවනා පඤ්ඤා නිරෝධසමාපන්නියා ඤාණන්ති එවං පටිසම්භිදාමග්ගෙ ආගතා. විසුඞ්ගයෙන පනස්ස සබ්බාකාරෙත විනිවර්ගකථා කරිතා.

ඉදාති වලජනසමාපන්නිං පුච්ඡන්තො කති පනාමුසො සම්මසාති ආදිමාහ නිරෝධනො හි චුට්ඨානකසමාපන්නි සිතිනාම න භොති. එකං වෙ විත්තචාරමෙව පවන්තිතො භවබ්බං ඔත රති. අයං හි භික්ඛු සත්තදිවසෙ අරූපපවත්තං නිරෝධෙ තො නිසින්නො නිරෝධා චුට්ඨානකඵලසමාපන්නියං න විරං තිට්ඨති. වලජනසමාපන්නියං පන අඛානපරිවේෂදොව පමාණං තසමා සා සිතිනාම භොති. තෙනාහ—අනිමිත්තාය වෙතොසමාපන්නියා සිතියාති. තසමා විරවසිතත්ථං කති පච්ච යාති අන්තො. විස්සජ්ජනා පනස්සා පුබ්බෙව. අභිසංඛාරොති අඛානපරිවේෂදො; චුට්ඨානාසාති ඉධ භවබ්බචුට්ඨානං පුච්ඡති. විස්සජ්ජනෙපිස්සා සබ්බනිමිත්තානිව මනසිකාරොති රූපාදි නිමිත්තවසෙන භවබ්බසන්තරානමනසිකාරො චුත්තො; යාමා සා ආමුසොති ඉධ කිං පුච්ඡති—ඉධ අඤ්ඤං අතිනවං නාම

නැත්. හෙට්ඨා කථිතධම්මෙයෙව එකතො සමෝධානෙනා
 පුට්ඨාමිති පුට්ඨති. නත් පනෙනෙ කථිතා? තිලමි සජානාති
 පිතකමි ලොභිතකමි ඔදනකමි සජානාතිති එතස්මිං හි
 ධානෙ අප්පමාණවෙනොච්චුත්ති කපිතා. නත් කිවිති ආකිච
 ඤ්ඤායතනං නෙය්‍යන්ති එත් ආකිච ඤ්ඤායතනං—පඤ්ඤාචක්ඛා
 නා පජානාතිති එත් ඤ්ඤානං—කතිපනාමුසො සම්මසා අභි
 මිත්තාස මෙතොච්චුත්තිසා මුඛානාසාති එත් අතිමිත්තා—එවං
 හෙට්ඨා කපිතාච. ඉමිස්මිං ධානෙ එකතො සමෝධානෙනා
 පුට්ඨති. තං පන පටික්ඛපිත්වා එතා තස්මිං තස්මිං ධානෙ
 සුභිද්ධිං වාති වන්තා අඤ්ඤා චත්තාරො ඛමමා එකනාමකා
 අත්. එකො ඛමෙමා චතුනාමකො අත්. එවං පාකවං කත්වා
 කථාපෙතුං ඉධ පුට්ඨතිති අට්ඨකථාය සන්තිට්ඨානං කතං.
 තස්ස චස්සජ්ජනෙ අසං මුච්චනාමුසො අප්පමාණවෙනො
 චිම්බනාති අයං එරණාප්පමාණතාය අප්පමාණ නාම අයං
 හි අප්පමාණෙ වා සත්තෙ එරති එකස්මිමි වා සත්තෙ අසෙ
 සෙත්වා එරති; අසං මුච්චනාමුසො ආකිච ඤ්ඤාති ආරමමණකී
 ඤ්චනස්ස අභාවතො ආකිඤ්ච ඤ්ඤා; අනන්තනමාති හවපොස
 සුග්ගලාදිසංඛාතෙන අත්තෙන; සුඤ්ඤං අනන්තසෙන වාති
 විචරාදිපරික්ඛාරසංඛාතෙන අත්තනිකෙන සුඤ්ඤං; අභිමි
 න්නාති රාගනිමිත්තාදිනං අභාවෙන අතිමිත්තා; අරහත්ත
 එලසමාපත්තිං සන්ධායාහ. නානසා මෙව නානාබ්‍යජනාති
 බ්‍යජනමිති නෙසං නානා අත්ථොපි තත් ව්‍යජනස්ස නානතා
 පාකවාච. අත්ථෙ පන අප්පමාණවෙනොච්චුත්ති භූමමනතර
 තො මිහග්ගනා හොති රූපාවචරා ආරමමණතො සත්ත
 පණ්ණත්ති ආරමමණා. ආකිඤ්ච ඤ්ඤා භූමමනතරතො මිහග්ග
 නා අරූපාවචරා ආරමමණතො න චත්තබ්බාරමමණා සුඤ්ඤ
 නා භූමමනතරතො කාමාවචරා ආරමමණතො සංඛාරාරමම
 ණා චපස්සනා හි එත් ඤ්ඤානාති අධිප්පතා. අතිමිත්තා
 භූමමනතරතො ලොකුත්තරා ආරමමණතො නිබ්බාණාරමම
 ණා. රාගො මො ආමුසො පමාණකරණොති ආදිසු යථා පබ්බ
 තපාදෙ පුරිපණ්ණරසර්දකං නාම හොති කාලවණ්ණං තං
 ඔලොකෙත්තානං චක්ඛස්සනං ගමිතිරං චිත්ත ඛායති යට්ඨිං වා
 රජ්ජං වා ගහෙත්වා මනනත්තස්ස පිට්ඨිපාදෙත්ථරණමත්තමිති න
 * හොති. එවමෙවං යාව රාගාදයො නුප්පජ්ජන්ති තාව සුග්ගලං
 සජාතිතුං න සත්තා හොති. සොතාපනෙනා චිත්ත සකදකාමී
 චිත්ත අනාගාමී චිත්ත ච ඛායති. යද්ද පනස්ස රාගාදයො උප්ප
 ජ්ජන්ති තද්ද රත්තො පුට්ඨා මූලොගාති පඤ්ඤායති—ඉති
 හෙ එත්තකො අයන්ති සුග්ගලස්ස පමාණං දසෙන්නා

උපපත්තීති පමාණකරණං නාම චුත්තං. සාවතං වො ආවුසො අපමාණාවෙතොවිමුත්තියොති යන්නකා අප මාණාවෙතොවිමුත්තියො කිත්තකා පන තා? චත්තාරො බුගමවිහාරා චත්තාරො මග්ගා චත්තාරි ඵලාතිති වාදස. තත්ථ බුගමවිහාරා ඵරණඅපමාණතාය අපමාණං, සෙසා පමාණකරකානං කිලෙසානං අභාවෙන. නිබ්බාණමපි අප මාණමෙව වෙතොවිමුත්තී පන න ගොති තස්මා න ගතිතා. අකුප්පාති අරහත්තඵලවෙතොවිමුත්තී; සංගි තාසං සංඛි පෙට්ඨිකා තස්මා අග්ගමකම්මයනීති චුත්තං. රාගො වො ආවුසො කිවෙසාති රාගො උපපජ්ඣා පුග්ගලං කිඤ්චති මඤ්චි පට්ඨිබ්බති තස්මා කිඤ්චතොති චුත්තං. මනුස්සා කීර ගොණෙහි ඛලං මද්දාපෙන්නා කිඤ්චති කපිලකා කිවාති කාළකාති වදන්ති පථං මද්දානට්ඨො කචනට්ඨොති පෙදිත බ්බො—දෙසමොභෙසුපි ඵසෙව නෙයො. ආකිවක්ඛුසෙවො විමුත්තියො නාම නවධමමා ආකිවක්ඛුසගතනව මග්ගඵලා තී ව. තත්ථ ආකිවක්ඛුසගතං කිවනආරමමණං අස්ස නාමිති ආකිවක්ඛුසං. මග්ගඵලාති කිවනානං මඤ්චපට්ඨිබ්බතාකිලෙ සානං නත්තාය ආකිවක්ඛුසං. නිබ්බාණමපි ආකිවක්ඛුසෙවො විමුත්තීඵලං න ගොති තස්මා න ගතිතං—රාගො වො ආවු සො නිමිත්තකරණොති ආදිසු යථානාම චිත්තං කුලානං සද්ධිං වෙ ඵච්ඡකා ගොන්ති යථ ගෙසං ලක්ඛණං න කතං ගොති තාපි අයං අසුකකුලස්ස ඵච්ඡකො අයං අසුකකුලස්සා තී න සක්කා ගොන්ති ජාතීතුං. සද්ද පන නෙසං සත්තිසුලා දිසු අඤ්ඤතරං ලක්ඛණං කතං ගොති තද්ද සක්කා ඉභාන්ති ජාතීතුං. ඵචමෙවං යාව පුග්ගලස්ස රාගො නුපප්පති තාව න සක්කා ගොති ජාතීතුං අරිසො වා පුට්ඨිජ්ජො වාති. රාගො පනස්ස උපපජ්ජමානොව සරාගො නාම අයං පුග්ග ලොති සජානනනිමිත්තං කරොතොනා මග්ග උපපජ්ජති. තස්මා නිමිත්තකරණොති චුත්තං. දෙසමොභෙසුපි ඵසෙව නෙයො. අනිමිත්තාවෙතොවිමුත්තියො නාම භාරසධමමා විපස්සනා චත්තාරො ආරුප්පා චත්තාරො මග්ගා චත්තාරි ඵලාතිති. තත්ථ විපස්සනා නිවට්ඨිමිත්තං පුබ්බිමිත්තං අත්තනිමිත්තං උග්ගා වෙතිති අනිමිත්තානාම චත්තාරො ආරුප්පා රුපනිමිත්තස්ස අ භාවා අනිමිත්තානාම මග්ගඵලාති නිමිත්තකාරකානං කිලෙ සානං අභාවෙන අනිමිත්තා නාම නිබ්බාණමපි අනිමිත්ත මෙව. තං පන වෙතොවිමුත්තී න ගොති තස්මා න ගති තං. අථ කස්මා සුඤ්ඤතාවෙතොවිමුත්තී න ගතිතාති? සා සුඤ්ඤ රාගෙනාති ආදිච්චනතො සබ්බස්මි අනුපට්ඨාව.

තසමා විසුං න ගතිතා. එකස්ථාති ආරමමණවසෙන එකධ්මා; ආරමමණං ආකිච්ඤ්ඤං සුඤ්ඤතං අනිමිත්තනති සබ්බානෙ තාති තිබ්බානසොච නාමානි—ඉති ඉමිනා පරිසායෙන එකධ්මා; අඤ්ඤසමිං පන ථානෙ අප්පමාණාති හොති. අඤ්ඤසමිං ආකිච්ඤ්ඤ, අඤ්ඤසමිං සුඤ්ඤතා, අඤ්ඤසමිං අනිමිත්තනාති ඉමිනා පරිසායෙන නානාව්‍යජනා. ඉති ථෙරො යථා භුසන්තිනාව දෙසනං නිට්ඨාපෙසිති.

මහා වෙදලං න ති සං.

එවමෙමසුතනති චුලලවෙදලං; තත්ථ විසාබො උපාසකො ති විසාබොති එවං නාමකො උපාසකො; සෙන ධම්මදින්නාති යෙන ධම්මදින්නා නාම භික්ඛුණී තෙනුපසංකමි; කො පනා යං විසාබො කා ධම්මදින්නා කසමා උපසංකමිති. විසාබො නාම ධම්මදින්නාය ගිහිකාලෙ සරසාමකො සො යද් හගවා සමමා සමොබ්ධං අභිසමුප්පාදිතා පවත්තවරධම්මවකෙකා යසාද යො කුලපුතෙන ඵනෙනො උරුවෙලං පත්වා තත්ථ ජලිල සහසං ඵනෙත්වා පුරාණජලිලෙති බිණ්ණසවභික්ඛුති සඬිං රාජගහං ගන්ත්වා බුබුදසුනත්ථං වාදසනභුතාය පරිසාය සඬිං ආගතසු බිම්බිසාරස්ස මහාරාජස්ස ධම්මං දෙසෙසි තද් රඤ්ඤ සඬිං ආගතොසු වාදසනභුතොසු එකං නභුතං උපාසකත්තං පටිපෙදෙසි එකාදසනභුතාති සොතාපතති එලෙ පතිට්ඨතිංසු සඬිං රඤ්ඤ බිම්බිසාරෙන අයං උපාසකො තෙසං අඤ්ඤතරො තෙති සඬිං පඨමදසුනොයෙව සොතා පතතිඑලෙ පතිට්ඨාය පුන එකදිවසං ධම්මං සුත්වා සකදගාමී එලං පත්වා තතො අපරතාගෙපි එකදිවසං ධම්මං සුත්වා අනා ගාමීඑලෙ පතිට්ඨිතො සො අනාගාමී භුත්වා ගෙහං ආගච්ඡ නොතා යථා අඤ්ඤසු දිවසෙසු ඉතො විතො ව ඔලොකෙ නොතා සිතං කුරුමානො හසමානො ආගච්ඡති එවං අනාග නත්වා සන්තිඤ්ඤො සන්තමානසො භුත්වා අගමාසි. ධම්ම දින්නා සිහපජරං උග්ගාවෙත්වා විටිං ඔලොකයමානා තස්ස ආගමනාකාරං දිස්වා කිත්ථුබො එතනති විනොත්වා තස්ස පච්චුගමනං කුරුමානා සොපානසීසෙ ධ්වං ඔලමබ්බකත්ථං භ්වං පසාරෙසි උපාසකො අත්තනො හත්ථං සමමිජෙසි. සා පාතරාසභොජනකාලෙ ජාතිස්සාමිති විනොතසි. උපාසකො පුබ්බ නාය සඬිං එකතො භුජති. තං දිවසං පන තං අනප ලොකෙත්වා යොගාවචරො භික්ඛු විස එකකොච භුජ් සා සය නකාලෙ ජාතිස්සාමිති විනොතසි. උපාසකො තං දිවසං

සිරිතඛන් න පාළිති. අඤ්ඤං ගඛිතං පටිප්පත්තාපෙත්වා කාප්පිය මචිකං පඤ්ඤාපෙත්වා නිපජ්ජි උපාසිකා කිනච්ඤ්චියා බහිවි. පඤ්ඤා අජ්ජි උදුහුකෙනාදිදෙව පටිභෙදකෙන හිනෙතා උදුහු මඤ්ඤව කොච්චි දෙසො අජ්ජි බලවදෙමනසා හුත්වා එක වෙදිවසෙ වසිතකාලෙ සකකා ඤාතුන් නසා උපධානං ගතත්වා වඤ්ඤා වඤ්ඤා අව්වාසි. උපාසකො කිං බමමදි නෙත අකාලෙ ආගතොසීති පුච්ඡි ආම අග්ගපුත්ත ආගතමිති න ත්වා යථාපොරොණේ කිනත්තා තෙ බහිවි. පඤ්ඤා අජ්ජි? නත්ති බ මමදිනෙතාති අඤ්ඤා කොච්චි පටිභෙදො අජ්ජි? අගමපි නත්ති එවං සනෙත මඤ්ඤව කොච්චි දෙසො හව්සන්තිති? තුග්ගමපි දෙසො නත්ති. අථ කසමා මයා සධං යථාපකරියා අලලාප සලලාපමනනමපි න කරොථාති? සො විනෙතසි අගං ලොකු තතරබමෙමා නාම ගරුභාරයො න පකාසෙතබ්බො සචෙ බො පනාගං න කපේසාමි අගං ගදගං එළෙත්වා එතෙව කාලං කරෙය්හති තසා අනුගතහත්වා කපේසි බමමදිනෙත අගං සත්ථබමමදෙසනං සුත්වා ලොකුතතරබමමං නාම අබි ගතො තං අබිගතසා එවරුපා ලොකියකිරියා න වට්ඨති. යදි ත්වා ඉච්ඡසි තථ වත්තාලියකොටියො මම වත්තාලියකො ටියොති අසීතිකොට්ඨනං අජ්ජි එජ්ජි ඉසාර හුත්වා මම මාති ව්වානො වා හතිතිව්වානො වා සිත්වා වස තයා දිනනතනපි ඤාමනෙතන අගං යාපෙසාමි. අපේචං න කරෙසි ඉමෙ භොගෙ ගහෙත්වා කුලගෙහං ගව්ඡ අථාපි තෙ බහිවි. පඤ්ඤා නත්ති අගං තං හතිතිව්වානො වා බිතු ව්වානො වා සිපෙත්වා පොසෙසාමිති. සා විනෙතසි පකතිපුරිසො එවං වත්තා නාම නත්ති. අඛා එතෙන ලොකුතතරබමෙමා පටිච්ඡෙධො සො පන බමෙමා කිං පුරිසෙගෙව පටිච්ඡක්කිතබ්බො උදුහු මාතුතා මොපි පටිච්ඡක්කිතුං සකෙකාතිති චසාබං එතදවොච. කිනත්තා බො එසො බමෙමා පුරිසෙගෙව ලහිතබ්බො මාතුතාමෙනපි න සකකා ලච්ඡති. කිං වදෙසි බමමදිනෙත යෙ පටිපත්තාකා තෙ එතසා දුග්ගා යසා යසා උපනිසායො අජ්ජි සො සො පටිලභතිති. එවං සනෙත මඤ්ඤං පබ්බජ්ජං අනුජානථාති. සාධු හදෙද්ද අගමපි තං එතසමිංගෙව මඤ්ඤ යොජෙතුකා මො මනං පන තෙ අරානමානො න කපේමිති තාවදෙව බිමබ්සාරස්ස සන්තිකං ගතත්වා වඤ්ඤා අව්වාසි. කිං ගහපණි අකාලෙ ආගතොසීති පුච්ඡි බමමදිනො මහාරුර පබ්බජ්ජාමිති වදති. කිං පනසා ලච්ඡං වට්ඨතිති? අඤ්ඤං කිවි නත්ති සොවණ්ණසිවකං මෙ ලච්ඡං වට්ඨති නගරඤ්ච පටිප්පත්තාපෙ තුං රුජ සොවණ්ණසිවකං දත්වා නගරං පටිප්පත්තාපෙසි.

විසාඛො ධම්මදින්නං ගනෙධාදකෙන නභාපෙඤා සබ්බාල
 බ්‍යාපරෙහි අලභිකාරපෙඤා සොචණ්ණසිව්කාය නිසිදපෙඤා
 ඤාතිගණෙ පරිචාරපෙඤා ගනධප්පාදිති පුජයමානො නග
 රවාසනං කරෙන්නො විස භික්ඛුනුපස්සයං ගන්ත්වා අයෙ
 ධම්මදින්නං පබ්බාපෙථාති ආහ. භික්ඛුනිගො එකං වා වෙ
 වා දෙසෙ සතිතුං වට්ඨති ගහපතිති ආහංසු. නන්දයෙ
 කොච්ඡි දෙසො සමාය පබ්බජතිති. අපේකා බ්‍යන්තා ථෙරී
 නවපඤ්චකමමට්ඨානං අවික්ඛන්ත්වා කෙසෙ ඔහාරෙත්වා
 පබ්බාපෙසී. විසාඛො අභිරමයෙස ස්වාක්ඛාතො ධම්මොති
 වන්දිත්වා පක්කාමි. නස්ස පබ්බජිතදිවසනො පට්ඨාය ලාභ
 සක්කාරෙ උප්පජ්ඣෙත පට්ඨිමිති සමණධම්මං කාතුං ඔකා
 සං න ලහති. අථාවරියඋපජ්ඣායථෙරියො ගගෙත්වා ජන
 පදං ගන්ත්වා අට්ඨතිංසාය ආරමමණෙසු විත්තා විකං කමමට්ඨා
 නං කථාපෙඤා සමණධම්මං කාතුං ආරඬා. අභිනිහාරසමප
 න්නානා පන නාතිවිරං කිලමිත්ථි—ඉතො පට්ඨාය හි සතසහ
 ස්සකප්පමත්තෙ පට්ඨුන්තරෙ නාම සත්වා ලොකෙ උදපාදි.
 නදු එසා එකස්මිං කුලෙ දුග්ගි හුත්වා අත්තනො කෙසෙ වික්ඛ
 ඤිත්වා පුජාතථෙරස්ස නාම අග්ගසාවකස්ස දුතං දත්වා පඤ්ඤ
 නං අකාසී. තාය පඤ්ඤාභිනිහාරසමපන්නියා නාතිවිරං
 කිලමිත්ථි: කතිපාගෙනෙව අරහත්තං පත්වා ජිනෙත්සී. අහං
 යෙනෙත්ත සාසනෙ පබ්බජිතා සො මත්තං පත්තො කිං මෙ
 ජනපදවාසෙන මග්ගං ඤානකාපි පුඤ්ඤාති කරස්සන්ති භික්ඛු
 නිසබ්බොපි පට්ඨයෙති න කිලමිස්සති රාජගහං ගච්ඡාමිති
 භික්ඛුනිසබ්බං ගගෙත්වා රාජගහමෙව අගමාසී. විසාඛො
 ධම්මදින්නා කිර ආගතාති සුත්වා පබ්බජිත්වා න විරස්සෙව ජන
 පදං ගතා ගන්ත්වාපි න විරස්සෙව පට්ඨාගතා කිනනුවො ගම්
 ස්සති ගන්ත්වා ජාතිස්සාමිති පුතියගමනෙන භික්ඛුනුපස්සයං
 අගමාසී. තෙන වුත්තං අච්චො විසාඛො සෙන ධම්මදින්නා
 භික්ඛුනි ගෙනුපසංකමිති. එතදවොචාති එතං සක්කායොති
 ආදිච්චනං අවොච; කස්මිං අවොචාති? එවං කිරස්ස අගොසී
 අයෙස අභිරමසී නාහිරමසීති එවං පුට්ඨනං නාම න පණ්ඩ
 නකිච්චං පඤ්චකමනෙධ උපනෙත්වා උපනෙත්වා පඤ්ඤං පුට්ඨ
 ස්සාමි පඤ්ඤවකතරණෙනෙවස්සා අභිරතීං වා අභාහිරතීං වා
 ජාතිස්සාමිති නස්මිං අවොච. නං සුත්වා ධම්මදින්නා ආවුසො
 විසාඛ අහං අචිරපබ්බජිතා සක්කායං වා පරකායං වා කුතො
 ජාතිස්සාමිති වා අඤ්ඤා ථෙරියො උපසංකමිත්වා පුට්ඨාති වා
 අවත්වා පරික්ඛන්තං පට්ඨිච්ඡමානා විස එකපාසකගණ්ඩං මො
 වෙනති. ආණ්ඩානෙ ගත්තමග්ගං නිගරමානා විස බග්ග

මුඛෙන 'සමුග්ගං විවරමානා චිත්ත පටිසම්භිදා විසයෙ ධ්වංසා
පඤ්ඤා විසංසාරයමානා පඤ්ච බො ඉමෙ ආවුසො විසාඛ උපා
දානකම්මානාති ආදිමාග—තත් සමාති ගණනපරිවේෂදො;
උපාදානක්ඛණ්ඩාති උපාදානානං පච්චයගුතා ඛන්ධාති එව
මාදිනා නයෙනෙත්ථ උපාදානකම්මානකථා විජාරෙත්වා කථෙ
තබ්බා සීයා. සා පනෙසා විසුඛිමග්ගෙ විජාරිතාව තත්ථ
විජාරිතනග්ගෙනෙව වෙදිතබ්බා. සත්තායසමුදයාදිසුපි යං
චත්තබ්බං තං හෙට්ඨා තත්ථ තත්ථ චුත්තමෙව. ඉමං පන චතු
සච්චාකාරණං සුත්වා විසාඛො ථෙට්ඨා අභිරුක්ඛාමං අඤ්ඤා
සී. යො හි මුඛසාසනෙ උක්කණ්ණිකො හොති අනභිරුක්ඛො
සො එවං පුච්ඡිතපුච්ඡිතපඤ්ඤාං සණ්ඨාසෙන එකපලිතං
ගණිතනොත්ථ සිහෙරුපාදනො චාලුකං උචිරනොත්ථ ස්ව
විසංසාරෙත්වා න සනෙකාති. යස්මා පන ඉමානි චත්තාරි
සච්චාති ලොකො චතුස්සරිසා ස්ව මුඛසාසනෙ පාකවාති
පරිසමප්පකතො හි භගවාපි මහාථෙරාපි සච්චානෙව පකා
සෙනති භික්ඛුසංඝොපි පබ්බජිතදිවසනො පට්ඨාය කුලපු
ත්තෙ “චත්තාරි නාම කිං චත්තාරි අරියසච්චාති”ති පඤ්ඤාං
උග්ගණිතාපෙති. අයම ඛමමදිනා උපාසකකුලසස ධිතා
පණ්ඩිතා ව්‍යාජනා නයං ගගෙත්වා සුතෙනාපි කථෙත්වා
සමත්ථා. තස්මා න සක්කා එනිස්සා එත්තාවතා සච්චානං පටි
විච්චාපො ඤාත්වා සච්චිතිබ්බොගපඤ්ඤාචාකාරණෙන පන
සක්කා ඤාතුනති විනොත්ථා හෙට්ඨා කට්ඨනිද්දෙසෙ සච්චා
ති පටිතිවත්තෙත්වා ගුලුකං කත්වා ගණිතපඤ්ඤාං පුච්ඡස්සාමිති
පුච්ඡනොත්ථ තංගෙව නුබො අයෙහි ආදිමාග. ආසා විසං
සාරෙන න බො ආවුසො විසාඛ නංගෙව උපාදානනි උපාදාන
සා සම්බාරකම්මෙනෙකදෙසභාවතො න තංගෙව උපාදානං
ගෙ පඤ්ඤාකම්මානා නාපි අඤ්ඤාත්ව පඤ්ඤාති උපාදානකම්මෙනෙති
උපාදානං යදි හි තඤ්ඤාත්ව සීයා රූපාදිසභාවමපි උපාදානං
සීයා යදි අඤ්ඤාත්ව සීයා පරිසමගෙ විත්තවිප්පත්තො අනුස
යො විස පණ්ණානති විස නිබ්බානං විස ච ඛන්ධවිනිමිමුත්තං
වා සීයා. ඡට්ඨො වා ඛනෙතො පඤ්ඤාපෙතබ්බො භවෙය්‍ය.
තස්මා එවං චක්කාසී. තස්ස චාකාරණං සුත්වා ආග ආගතපටි
වෙධා අයනති විසාඛො නිට්ඨමගමාසී නති සක්කා අභිණිස
වෙන අසංසයප්පත්තෙන අවිජාරියනෙන අනිබ්බායනෙන
දිපසහසං ජාලාපෙනෙන පි එවිරුපො ගුලුකා පටිච්ඡ
නොති ලුක්ඛණිතො ගමිතිරො පඤ්ඤා විසංසාරෙත්වාති
නිට්ඨං කත්වා පන අයං ඛමමදිනා සාසනෙ ලබපතිට්ඨා
අභිනතපටිසම්භිදා වෙසාරස්සත්තා භවවිධංසිතා මහාභිණං

සවා සමන්තා මග්ගං පුච්ඡිතපුච්ඡිතපඤ්ඤාං කපේතුං ඉද්දනි පන ඔවට්ඨිකසාරං පඤ්ඤාං පුච්ඡස්සාමිති විනේනනා නං පුච්ඡ නේනා කථං පනගෙයති ආදිමාග.

තස්ස විස්සාජ්ජනෙ අස්සසුභවාති ආදි මූලපරියායෙ මිඤ්ඤාන මෙව; රූපං අනන්තො සමනුපස්සති ඉධෙකවෙවා රූපං අනන්තො සමනුපස්සති යං රූපං සො අහං යො අහං නං රූපනති රූපඤ්ඤා අනන්තඤ්ඤා අවයං සමනුපස්සති සෙය්‍යථා පි නාම තෙලපදිපස්ස ක්කායතො යා අවච්ඡි සො වණ්ණණ්ණ යො වණ්ණණ්ණ සා අවච්ඡිති අවච්ඡිඤ්ඤා වණ්ණණ්ණ අවයං සමනුපස්සති එවමෙවං ඉධෙකවෙවා රූපං අනන්තො—පෙ—අවයං සමනු පස්සතිති එවං රූපං අනන්තාති දිට්ඨිපස්සනාය පස්සති. රූප වණ්ණං වා අනන්තනති රූපං අනන්තාති ගඟෙත්වා ජායාවන්තං රූකඛං වීය නං රූපවන්තං සමනුපස්සති; අනන්ති වා රූප නති අරූපමෙව අනන්තාති ගඟෙත්වා පුඤ්ඤාමි ගඤ්ඤාමි වීය අනන්ති රූපං සමනුපස්සති; රූපස්මිං වා අනන්තනති අරූ පමෙව අනන්තාති ගඟෙත්වා කරුණාය මණ්ණිං වීය අනන්තනං රූපස්මිං සමනුපස්සති; වෙදනං අනන්තොති ආදිසුපි එසෙව නගො. තත් රූපං අනන්තො සමනුපස්සතිති සුඛරූපමෙව අනන්තාති කපීතං රූපවන්තං වා අනන්තනං අනන්ති වා රූපං රූපස්මිං වා අනන්තනං වෙදනං අනන්තො සඤ්ඤාසංඛාරච්ඡ ඤ්ඤාණං අනන්තො සමනුපස්සතිති ඉමෙසු සන්තසු ථානෙසු අරූපං අනන්තාති කපීතං වෙදනාවන්තං වා අනන්තනං අනන්ති වා වෙදනං වෙදනාය වා අනන්තනති එවං චතුසු බිනේධසු තිණ්ණං තිණ්ණං වසෙන වාදසසු ථානෙසු රූපාරූපමිස්ස නො අනන්තාති කපීතො. තත් රූපං අනන්තො සමනුපස්සති වෙදනං සඤ්ඤා සංඛාරෙ ච්ඤ්ඤාණං අනන්තො සමනුපස්ස තිති ඉමෙසු පඤ්ඤාසු ථානෙසු උචෙජ්දදිට්ඨි කපීතා. අවසෙ සෙසු සස්සතදිට්ඨිති එවමෙත් පණ්ණරසභවදිට්ඨියො පඤ්ඤාච්ඡ භවදිට්ඨියො ගොනති—න රූපං අනන්තොති එත් රූපං අනන්තා ති න සමනුපස්සති. න රූපවන්තං වා අනන්තනං—පෙ—න විඤ්ඤාණස්මිං අනන්තනති ඉමෙ පඤ්ඤාකඛනේ කෙනච්ඡි පරියායෙන අනන්තො න සමනුපස්සතිති සංඛාතාරෙන අති වවා දුක්ඛා අනන්තාති සමනුපස්සති. එතනාවතා ථේරියා එවං බො ආවුසො විසාබ සක්කායදිට්ඨි ගොතිති පූර්මපඤ්ඤාං මිස්සජේන්නතියා එතනකෙන ගමනං ගොති ආගමනං ගොති ගමනාගමනං ගොති වට්ඨං වට්ඨනිති වට්ඨං මන්තං පාපෙ ත්වා දස්සිතං. එවං බො ආවුසො විසාබ සක්කායදිට්ඨි න ගොතිති පච්ඡිමපඤ්ඤාං මිස්සජේන්නතියා එතනකෙන ගමනං

න හොති ආනමනං න හොති ගමනාගමනං න හොති භව
විට්ඨං නාම න විට්ඨනීති විවිට්ඨං මඤ්ඤං පාපෙතො දස්සිතං.

කතං මො සනංසො අපිසො අමිඛිතිකො මග්ගොති අයං
පඤ්ඤා ථෙරියා පටිට්ඨවුත්තො චස්සංස්කරාබ්බො භවෙත්ත
උපාසක තයා හෙට්ඨා මග්ගො ධුට්ඨතො ඉධ කසමා මග්ගමෙව
ධුට්ඨසීති. සා පන අනන්තො ව්‍යාපාරතාය පණ්ඩුට්ඨන තස්ස
අභිප්පායං සලලකෙවසී ඉමිනා උපාසකෙන හෙට්ඨා පටිට
තත්වසෙන මග්ගො ධුට්ඨතො භවස්සාති ඉධ පන නං සංඛතො
සංඛතලොකිකලොකුත්තරසංඛතතාසංඛතනවසෙන ධුට්ඨ
තුක්කාමො භවස්සාති. තස්මා අපට්ඨවුත්තො වං යං ධුට්ඨ තං
තං චස්සංස්සී. නත්ථ සංඛතොති වෙතීතො පකප්පිතො ආයු
භිතො නිබ්බන්තීතො සමාපස්සන්තො සමාපස්සන්තොති.
නීති ච බො ආයුසො චසාඛා ධිකෙධති අරයො අධිඛිතිකො
මග්ගො සංඛතීතොති එත්ථ යස්මා මග්ගො සප්පදසො
තයො ඛන්ධා නිප්පදෙසා තස්මා අයං සප්පදෙසකො නගරං
චිත්ත රජ්ජන නිප්පදෙසෙති නීති ඛන්ධෙති සංඛතීතො තත්ථ
සමමාපාචාදයො තයො සීලමෙව තස්මා ගෙ සපාතිතො
සීලකම්මෙව සංඛතීතො. කිංඤ්ඤාපි හි පාලියං සීලකම්මෙව
ඉමෙමන චිත්ත නිද්දෙසො කතො. අප්පො පන කරණවසෙ
නෙව චෙදිතබ්බො. සමමාපායාමාදිසු පන නිසු සමාඛං
ආයුතො ඛමමතාය ආරමමණ්ච ඵකගභාලෙන අප්පෙත්තුං
න සකෙකාති. චීරියෙ පන පග්ගහකිල්ලං සාමබන්තෙ සතියා
ව අපිලාපනකිල්ලං සාමබන්තො ලුඤ්ඤාපකායෙ ඤ්ඤා සකෙකා
ති—තත්තං උපමා—යො හි නකම්මතං කිලිංසාමාති උසක
නං පච්චෙස්ස නිසු සභායෙසු එකො සුසුප්පතං වට්ඨකරුකාං
දිස්සා තත්ථ උකාපිඤ්ඤා ගතෙතුං න සකාකුණ්ණය අථස්ස
දුරුයො භවත්තො පිට්ඨිං දංදයා සො තස්ස පිට්ඨයං යත්වා
ඵකපමානො ගතෙතුං න සකාකුණ්ණය අථස්ස ඉතං
අංසකුල්ලං උපනාමෙය්‍ය සො ඵකස්ස පිට්ඨයං යත්වා ඵකස්ස
අංසකුල්ලං ඔලුම්බිත්වා යථාදිඤ්ඤා පුට්ඨාති ඔමිතිත්වා පිලන්ත
ත්වා නකම්මතං කිලෙය්‍ය-එවං සමපදුමදං දට්ඨබ්බං-එකතො
උසකනං පච්චිත්වා තයො සභායකා චිත්තෙ ඵකතො ජනා
සමමාපායාමාදයො තයො ඛමමා. සුසුප්පතවමුපකො චිත්ත
ආරමමණ්. තත්ථ උකාපිඤ්ඤා ගතෙතුං අසකෙකානෙතො චිත්ත
අත්තනො ඛමමතාය ආරමමණ් ඵකගභාලෙන අප්පෙත්තුං
අසකෙකානෙතො සමාස. පිට්ඨිං දත්වා ඔනතසභායො චිත්ත
වායාමො. අංසකුල්ලං දත්වා සිතසභායො චිත්ත සති. යො

* ඔදුබ්බත.

තෙසු එකසා පිටිසිසං එකසා අංසකුටං ඔලුබහ ඉත
 රේ යථාග්‍රන්ථං පුප්‍රථං ගතෙතං සකෙතාති එවමෙවං පිරිසේ
 පගහනකිවං සතිසා ච අපිලාපනකිවං සාධෙනතියා ලුච්ඡ
 කාරේ සමාධි සකෙතාති ආරමමණේ එකගතාවෙන අපොතං
 නසමා සමාධියෙවෙත් සසාතිතො සමාධිකබනෙතන සබහනී
 නො. විශාමසනියො පන කිරිසො සබහනීතා හොනති.
 සමමාදිට්ඨිසංකපොසුපි පඤ්ඤ අත්තනො ධම්මතාය අනිවට්ඨ
 දුක්ඛමතත්තාති ආරමමණං නිවෙජ්‍යං න සකෙතාති. එත
 කෙතා පන ආකොවෙනො ආකොවෙනො දෙනෙත සකෙතාති.
 කථං? යථා ගෙරඤ්ඤකො කතාපණං ගතේ එපෙනො සබ්බ
 භාගෙසු ඔලොකෙතුකාමො සමානො පි න චක්ඛු බලෙ
 නෙච පරිවතෙතං සකෙතාති. අබ්‍රහ්මපබ්බෙති පන
 පරිවතෙතො පරිවතෙතො ඉතො විතො ච ඔලොකෙ
 තං සකෙතාති එවමෙවං න පඤ්ඤ අත්තනො ධම්මතාය
 අනිවට්ඨිවසෙන ආරමමණං නිවෙජ්‍යං සකෙතාති. අභිනී
 රේපනලකබණ්ණන ආගනනපරියාගනනරසෙන චිතකෙත
 න ආකොවෙනෙතන චිස පරිවතෙතෙනෙතන චිස ච ආදායාදාය
 දිනනමෙව නිවෙජ්‍යං සකෙතාති. නසමා ඉධාපි සමමා
 දිට්ඨියෙව සසාතිතො පඤ්ඤකබනෙතන සබහනීතා සමමා
 සබ්බකපො පන කරියබහතො සබහනීතො හොත් ඉති ඉමෙහි
 තිති බනෙතති මගො සබහනං ගප්ථති-තෙන චුත්තං තිති ච
 බො ආවුසො චිසාධි බනෙතති අරියො අට්ඨබ්බිකො මගො
 සබහනීතොති—ඉදාති එකච්ඡන්තකබණ්ණකා මගසමාධිං අනි
 මිත්තං සපරිකබාරං පුච්ඡනො කතමො සෙත්තෙති ආදිමා
 හ. තස්ස චිසාපඤ්ඤෙ චිතතාපො සනිපට්ඨානාති මගකබ
 ණේ චතුකිට්ඨසාධනවසෙන උප්පන්නා සති සමාධියා පච්ච
 යට්ඨෙන තමිත්තං. චිතතාපො සමපසාධනාති චතුකිට්ඨ
 සාධනවසෙනෙව උප්පන්නාං පිරිසං නංපරිවාරට්ඨෙන පරි
 කබාරේ හොති. මනසං සෙව ධම්මානන්ති තෙසං මගසමප
 සුත්තබ්මනං; ආසෙවනාති ආදිසු එකච්ඡන්තකබණ්ණකාප
 ආසෙවනාදයො චුත්තා. චිතණ්ඩපාදි පන එකච්ඡන්තකබණ්ණ
 ණො නාම මගො නත්ථි ඒවං භාවෙය්‍ය සත්තවස්සානිරුත්ත
 වචනතො සත්තපි වස්සාති මගසමාධිතා හොති කිලෙසා පන
 ලුහං ජිජ්ජන්තා සත්තති ඤ්ඤණෙති ජිජ්ජන්තාති වදති. මසා
 සුත්තං ආග්‍රහති වත්තබ්බො. අධා අඤ්ඤං අපසාදෙනො යා
 මිත්තංසෙව ධම්මනං ආසෙවනා භාවනා බහුලිකමිත්තාති
 ඉද්ධමච ආගර්ථො අඤ්ඤන ච්ඡන්තන ආසෙවති අඤ්ඤන
 භාවෙති අඤ්ඤන බහුලිකණෙතිති වකාති. තතො චත්ත
 බ්බො කිං පභිදං සුත්තං නෙය්‍යන්ති නිගන්තාති. තතො

[illegible]

* **මුද්‍රාපාතය මෙම.**

† **ഖോലോപടയാനിപാതപത്ത്.**

අපනා රහොතිසින්නාසු වින්නයනො උපන්නා කුසලා කුසලා එකුනතිංසා වෙනනාපි සඤ්ඤ වෙදනා වාති ඉමෙ වෙ ධම්මාපි වින්නසංඛාරෙකෙව වුවවනති. එවං ඉමෙසං ඛාද අඤ්ඤමඤ්ඤමිසසා ආලුලිතා අවිභූතා දුද්දිපනා. හෙ පාකචෙ විභූතෙ කන්ධා කථාපෙසසාමිති පුච්ඡති. කස්මා සති සොති ඉධ කායසංඛාරදිනාමසස පදන්තං පුච්ඡති. තස්ස චිසස ජ්ජනෙ කාසප්පිබ්බාති කායනිසිසිතා කායෙ සති හොනති අසති න හොනති. වින්නප්පිබ්බාති වින්නනිසිසිතා වින්නෙ සති හොනති අසති න හොනති. ඉද්දති කිනනුවො එසා සඤ්ඤාවෙදසිතනීරොධං වලජ්ජති න වලජ්ජතිති විතතවසී වා කන්තො විතතවසී වාතිථුනනන්තං පුච්ඡන්තො කථා සතිසො සඤ්ඤාවෙදසිතනීරොධසමාපනති හොතිති ආහ. තස්ස චිසස ජ්ජනෙ න සමාපජ්ජිසිසිතති වා සමාපජ්ජිසිසාමිති වා පදවයෙ න නෙවසඤ්ඤනාසඤ්ඤයනනසමාපනතිකාලො කපිතො. සමාපජ්ජනොති පදෙන අන්තොතිරොධො. තථා පුරිමෙති විති පදෙති සවින්නකාලො කපිතො. පච්ඡිමෙන අවින්නකාලො-පුබ්බෙව නථා වින්නං භාවිතං හොතිති නිරොධසමාපනති තො පුබ්බෙ අඛානපරිවේදකාලෙයෙව එන්නකං කාලං අවින්නකො භවිසාමිති අඛානපරිවේදචින්නං භාවිතං හොති. සං නං නථනනාස උපනෙතිති යං එවං භාවිතං වින්නං තං පුග්ගලං තථන්නාය අවින්නකභාවාය උපනෙති. පඨමං නිරුජ්ඣති වසිසංඛාරොති සෙසා සංඛාරා පඨමජ්ඣා නෙ දුතියජ්ඣානෙයෙව නිරුධා. නනො කාසසංඛාරොති තතො පරං කායසංඛාරො වතුන්තකානෙ නිරුජ්ඣති. නනො වින්න සංඛාරොති තතො පරං වින්නසංඛාරො අන්තො නිරොධෙ නිරුජ්ඣති. වුසිසිසිතති වා වුසිසාමිති වා පදවයෙන අන්තොතිරොධකාලො කපිතො. වුසිසිතොති පදෙන ඵලසමාපනතිකාලො. තථා පුරිමෙති විති පදෙති අවින්නකාලො කපිතො. පච්ඡිමෙන සවින්නකාලො. පුබ්බෙව නථා වින්නං භාවිතං හොතිති නිරොධසමාපනතිතො පුබ්බෙ අඛානපරිවේදකාලෙයෙව ව එන්නකං කාලං අවින්නකො හුන්තා තතො පරං සවින්නකො භවිසාමිති අඛානපරිවේදචින්නං භාවිතං හොති. සං නං නථනනාස උපනෙතිති යං එවං භාවිතං වින්නං තං පුග්ගලං තථන්නාය සවින්නකභාවාය උපනෙති. ඉති හෙට්ඨා නිරොධසමාපජ්ජනකාලො ගභීතො. ඉධ නිරොධතො උට්ඨානකාලො ඉද්දති නිරොධකථං කථෙතුං වාරොති නිරොධකථා කථෙතබ්බා සිසා. සා පනෙසා විති

බලෙහි සමනතානන්තරා නිණ්ණව සංඛාරානං පටිපාසා
 ඩියා භොලසති සුඤ්චරියාති නවති සමාධිවරියාති වසිභාව
 නා පඤ්ඤ නිරෝධසමාපන්නියං සුඤ්ඤානි මානිකං ධ්වපෙතො
 සබ්බාකාරොන ඵසුඛිමග්ගෙ කපිතා. තස්මා තස්ස කපිතන
 යෙනෙව ගගෙනබ්බා.

කොපනායං නිරෝධො නාම චතුර්තං බන්ධනං පටිසං
 බාඥාවන්ති අථ කිමස්මෙස්ස සමාපජ්ජන්ති? සංඛාරානං
 පවත්නෙ උක්කණ්ඩිතා සත්තාහං අවිත්තකා කුඤ්ඤා සුඛං
 චිත්තස්සාම දිට්ඨිධම්මනිබ්බානං නාමෙතං යදිදං නිරෝධොති
 එතදස්මිං සමාපජ්ජන්ති. පටිමං උපපජ්ජති විත්තසංඛාරෙති
 නිරෝධො දුට්ඨිගන්තස්ස හි ඵලසමාපන්නිවිත්තං පටිමං උප
 පජ්ජති. තං සමපසුත්තං සඤ්ඤව වෙදනව* සන්ධාය පටිමං
 උපපජ්ජති විත්තසංඛාරෙති ආග. නතො කාසසංඛාරොති
 තතො පරං භවබ්ගසමයෙ කාසසංඛාරෙ උපපජ්ජති; කිං පන
 ඵලසමාපන්නිං අස්සාසපස්සාසෙන සමුට්ඨාපෙති? ඉමස්ස
 පන චතුස්සකානිකාය ඵලසමාපන්නියා න උට්ඨාපෙති කිං
 වා ඵලසමාපන්නි පටිමජ්ජාතිකා වා හොතු දුර්ගතතිසචතු
 ස්සකානිකා වා සන්තාය සමාපන්නියා දුට්ඨිගස්ස හික්කුණො
 අස්සාසපස්සාසා අබ්බොහාරිකා හොන්ති තෙසං අබ්බොහාරි
 කභාවො සථිවඤ්ඤාචර්ජනා වෙදිතබ්බො. සථිවඤ්ඤාස හි
 සමාපන්නිතො දුට්ඨාය කිංසුකපුප්පදිසෙ විතච්ඡිකබ්බොරෙ
 මඤ්ඤානස්ස ගප්ථතො විවරෙ අංසුමත්තමපි නජ්ජාසී. උසු
 මාකාරමත්තමපි නාගොසී. සමාපන්නිඵලං නාමෙතන්ති
 වදන්ති. එවමෙවං සන්තාය සමාපන්නියා දුට්ඨිගස්ස හික්කු
 භො අස්සාසපස්සාසා අබ්බොහාරිකා හොන්ති. භවබ්ගසම
 යෙනෙවෙතං කපිතන්ති වෙදිතබ්බො—නතො චජ්ජසංඛාරොති
 තතො පරං කිරියමයපවත්තඵලජනකාලෙ චට්ඨසංඛාර උප
 පජ්ජන්ති. කිං භවබ්ගං විතකත්ච්චාරොන සමුට්ඨාපෙති? සමු
 ට්ඨාපෙති. තංසමුට්ඨානා පන විතකත්ච්චාරා වාචං අභිසංඛා
 තුං න සකෙකාන්ති. කිරියමයපවත්තඵලජනකාලෙතෙවෙතං
 කපිතං. සුඤ්ඤායාමයසාමි අදයො සගුණෙනාපි ආරමම
 ශ්ණෙනාපි කප්ථෙතබ්බො. සගුණෙන නාච සුඤ්ඤායා නාම ඵල
 සමාපන්නි නාය සහජාතඵස්සං සන්ධාය සුඤ්ඤායා ඵස්සොත්ථ
 දුත්තං. අනිමිත්තපාණිතිතෙසුපි ඵසෙවනායො. ආරමම
 ශ්ණෙන පන නිබ්බානං රහදත් සුඤ්ඤායා සුඤ්ඤායං නාම.
 රාකතිමිත්තාදිනං අභාවා අනිමිත්තං රාගදොසමොගපණ්ඩි
 තං අභාවා අපාණිතිතං සුඤ්ඤායං නිබ්බානං ආරමම ශ්ණං

* තංසමපසුත්තසඤ්ඤා ව වෙදනා ව.

කතා උපානාචලසමාපතියං එසො සුඤ්ඤතො නාම අනිමිත්තථාණීභිතෙසුපි එසෙව නයො—අපරා ආකමනීය කථා නාම හොති සුඤ්ඤතා අනිමිත්තා අප්පණීභිතාති නිති විපස්සනාති වුවවති. තත්ථ යො භික්ඛු සංඛාරෙ අනිවට්ඨො පරිගහගෙතො අනිවට්ඨො දිස්වා අනිවට්ඨො වුට්ඨාති තස්ස වුට්ඨානකාමිති විපස්සනා අනිමිත්තා නාම හොති. යො දුක්ඛතො පරිගහගෙතො දුක්ඛතො දිස්වා දුක්ඛතො වුට්ඨාති තස්ස අප්පණීභිතා නාම. යො අනත්තතො පරිගහගෙතො අනත්තතො දිස්වා අනත්තතො වුට්ඨාති තස්ස සුඤ්ඤතා නාම. තත්ථ අනිමිත්තවිපස්සනාය මග්ගො අනිමිත්තො නාම. අනිමිත්තමග්ගස්ස ඵලං අනිමිත්තං නාම. අනිමිත්තචලසමාපතියා සහජාතෙ එසො පුසතො අනිමිත්තො එසො පුසතීති වුවවති. අප්පණීභිතසුඤ්ඤතෙසුපි එසෙව නයො. ආකමනීයෙන කථිතෙ පන සුඤ්ඤතො වා එසො අනිමිත්තො වා එසො අප්පණීභිතො වා එසොති විකල්පො ආපරේශ්ශ. තස්මා සගුණෙන වෙව ආරමමණෙන ව කට්ඨකං, එවං භික්ඛො එසො පුසතීති සමෙති. විවෙකනිනන නති ආදිසු නිබ්බානං විවෙකො නාම තස්මිං විවෙකෙ නිනනං ඔනතනති විවෙකනිනනං; අඤ්ඤතො ආගන්තො යෙන විවෙකො තෙන වංකං ඵය සුත්වා සීතනති විවෙකසොණං; යෙන විවෙකො තෙන පනමානං ඵය සීතනති විවෙක සබ්බාරං.

ඉදුනි යා වෙදනා නිරොධෙතො නිරොධසමාපතියං සමාපජ්ජති තා සුච්ඡිස්සාමීති සුච්ඡන්තො ඝාති සහසො වෙදනාති ආග. කාසිකං වාති ආදිසු පච්චාරිකං සුඛං කාසිකං නාම; මනොචාරිකං මෙහසිකං නාමාති වෙදිතබ්බං. තත්ථ සුඛනති සභාවනිද්දොසො; ඝාතනති තස්සෙව මඬුරභාවදිපකං වෙව චනං; වෙදසිතනති වෙදිතභාවදිපකං සබ්බවෙදනානං සාධාරණවචනං; සෙසපදෙසුපි එසෙව නයො—සිතිසුඛවිපරිණමදුක්ඛාති ආදිසු සුඛාය වෙදනාය අත්ථිතාවො සුඛං; නත්ථිතාවො දුක්ඛනති දුක්ඛාය වෙදනාය අත්ථිතාවො දුක්ඛං. නත්ථිතාවො සුඛං අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය ජානනිතාවො සුඛං. අජිනනිතාවො දුක්ඛනති අත්ථිතා. කිං අනුසංසො අනුසෙතිති කුතමො අනුසංසො අනුසෙති; අප්පනිණ්ටෙඨන සසිතො ඵය හොතිති අනුසංසුච්ඡං සුච්ජති. න ඛො ආවුසො ඵසාඛන සබ්බාය සුඛාය වෙදනාය රාගානුසංයො අනුසෙති න සබ්බාය සුඛාය වෙදනාය සො අප්පනිණ්ණො. න සබ්බං සුඛං වෙදනං ආරබ්භ උපාජ්ජතිති අත්ථිතා. එයනංගො සබ්බත්ථි-

ණං සොභනිකානි අයං පභානපුච්ඡා නාම; රාශං කෙන පජ්ජන
තිති එත්ථ එකෙන වක්කරණෙන වෙ පුච්ඡා විස්සරෙති. ඉධ
තික්ඛු රාතානුසං චිත්තමෙතො; පඨමජ්ඣානං සමාපජ්ජති
කුසානචිත්තමිති. රාතානුසං තථා චිත්තමිතිමෙව කත්වා
ඵපස්සනං වුද්ධිත්වා අනාගාමිමග්ගෙන සමුත්තාගෙති. සො
අනාගාමිමග්ගෙන පටිණේපි තථා චිත්තමිතිතත්තා ව පඨම
ජ්ඣානෙ නානුසෙවී නාම. තෙනාහ න තත්ථ රාතානුසං
අනුසෙවිති-කදුසකනනති තං ආයතනං පරමස්සාසනාපේන
පතිට්ඨාසුතං අරහත්තනති අනේ; ඉති අනුක්කරෙසුති එවං
අනුත්තරා විමොක්ඛාති ලබනාමෙ අරහතො පඤ්ඤා
ධර්මපත්තියං; උපපජ්ජති පිඨපච්චිකා ද්වේශස්සනති පඤ්ඤා
ධර්මපත්තියං ද්වේශස්සං උපපජ්ජති; තං පනෙතං න
පඤ්ඤාධර්මපත්තියං උපපජ්ජති පඤ්ඤා අලභනස්ස
පන අලභනපත්තියං උපපජ්ජමානං උපපජ්ජති පිඨපච්චිකාති
වුත්තං. තත්ථ කීවාපි ද්වේශස්සං නාම එකතෙන අකුසලං.
ඉධ පන සෙවිතබ්බං ද්වේශස්සං වධිතිති වදන්ති-ගොති
නො හි තෙමාසිකං ජමමාසිකං නවමාසිකං වා පටිපදං
ගණිතනති. ගෙසු ගො තං තං පටිපදං ගණිත්වා අනෙතා
කාලපරිවේජ්ජෙය්ව අරහත්තං පාපුණ්ණියාමීති ගවේනෙතා
වාමෙතො න සකෙතාති යථාපරිවේජ්ජෙන නාලෙත පාපු
ණ්ණිකං තස්ස බලවද්වේශස්සං උපපජ්ජති-ආලිඤ * වාසී
මහාපුත්තකේරස්ස විශ අස්සධාරා පවත්තනති ථේරො කිර
එකුනච්ඡිතවස්සාති ගතපච්චාගතවත්තං පුරෙසී. තස්ස ඉම
ස්මිං වාරෙ අරහත්තං ගණිතියාමි ඉමස්මිං වාරෙ, සුඛපචාර
ණං පචාරෙස්සාමීති මානසං බන්ධනං. සමණධම්මං කරො
න්තස්සෙව එකුනච්ඡිත වස්සාති අභික්කනනාති. පචාරණ
දිවසෙ ආගතස්ස ථේරස්ස අස්සපාතෙන මුත්තදිවසො නාම
නාගොසී. චිත්තමෙ පන වස්සෙ අරහත්තං පාපුණ්ණි. සමිකං
කෙන පජ්ජනති එත්ථ න ද්වේශස්සෙනෙව පටිඤ්ඤා පජ්ජනති
න හි පටිඤ්ඤෙනෙව පටිඤ්ඤානං ද්වේශස්සෙනෙව ද්වේශ
ස්සාසනං නාම අත්ථ. අයං පන තික්ඛු තෙමාසිකාදිසු
අඤ්ඤාතරං පටිපදං ගණිත්වා ඉති පටිඤ්ඤාති. පස්ස
තික්ඛු ණිං තුග්ගං සීලෙන හිතට්ඨානං අත්ථ උදුග්ග වර්ගෙන
උදුග්ග පඤ්ඤාය නත්තං ගෙ සීලං සුපරිසුඛං වර්ගං සුපග්ගතං
පඤ්ඤා සුරා සුත්වා වගතිති සො එවං පටිඤ්ඤාති න දුග්ග
පුත ඉමස්ස ද්වේශස්සස්ස උපපජ්ජතුං දස්සාමිති වර්ගං දුග්ග
කත්වා අනෙතා තෙමාසෙන වා අනෙතා ජමමාසෙන වා අනා

ගාමමගෙන නං සමුග්ගාතෙති ඉමිනා පරියායෙන පටිසේනෙව පටිසං දෙමනස්සෙනෙව දෙමනස්සං පරහති නාම. න නිසං සම්භානුසංයො අනුසෙති තත් එවරුපෙ දෙමනස්ස පටිසානුසයො නානුසෙති; න තං ආරබ්භ උප්පජ්ජති පඨිණේ තත් පටිසානුසයොති අර්ථො. අවිජ්ජනෙන පජ්ජනති ඉධ භික්ඛු අවිජ්ජානුසයං චිකම්මෙහිත්වා චතුස්ථානානං සමාපජ්ජති. ඤානචිකම්මිතං අවිජ්ජානුසයං තථා චිකම්මිතිතමෙව කත්වා විපස්සනං වඩෙයිත්වා අරහත්තමගෙන සමුග්ගාතෙති සො අරහත්තමගෙන පඨිණේපි තථා චිකම්මිතිතත්තා චතුස්ථානානෙ නානුසෙති නාම. තෙනාහ න තත් අවිජ්ජානුසයො අනුසෙතිති.

ඉදුති පටිභාගපුද්ගලං පුළුච්ඡන්තො සුඛාස පනිසොති අදිමාහ. තස්ස චස්සජ්ජනෙ යස්මා සුඛස්ස දුක්ඛං දුක්ඛස්ස ච සුඛං පච්චනිකං තස්මා චිත්ත වෙදනාසු චිත්තාගපටිභාගො කපිතො. උපෙඛා පන අනධිකාරා අවිභූතා දුද්දිපනා. අවිජ්ජපි තාදිසාව. තෙනෙත් සභාගපටිභාගො කපිතො. යත්තකොසු පන ධානෙසු අවිජ්ජ තමං කරොති තත්තකොසු පන ධානෙසු චිජ්ජ තමං චිතොදෙතිති එත් චිත්තාගපටිභාගො කපිතො, විජ්ජාස ඛො ආවුසොති එත් උභොපෙතෙ ධම්මා අනාසවා ලොකුත්තරාති සභාගපටිභාගොව කපිතො. විමුක්තිසා ඛො ආවුසොති එත් අනාසවට්ඨෙන ලොකුත්තරට්ඨෙන අවකක්කට්ඨෙන ච සභාගපටිභාගො කපිතො. අවමසාති එත් පඤ්ඤා අතිකක්මත්වා ගතොස්සිති අර්ථො. නාසකම් සක්ඛානං පටිසන්තං ගඤ්ඤානති පඤ්ඤානං පරිපේදං පමාණං ගඤ්ඤානාසකම්; අප්පටිභාගධම්මස්ස පටිභාගං පුළුච්ඡනිබ්බානං නාමෙතං අප්පටිභාගං න සක්කා නිලං වා පිතකං වාති කෙනචිධම්මෙන සඬං පට්භාගං කත්වා දස්සෙතුං. තමත්ථ ඉමිනා අබ්ප්පායෙන පුළුච්ඡිති අර්ථො. එත්තාවතා වායං උපාසකො යථා නාම සත්තමේ සරෙ සලාකභත්තං ලුහිත්වා ගතො භික්ඛු සත්තඝරුති අතිකක්මත්වා අට්ඨම්මස්ස වාරෙ ධිතො සබ්බානිපි සත්තගෙහාති වරධොව. † න අඤ්ඤාසි. එවමෙවං අප්පටිභාගධම්මස්ස පටිභාගං පුළුච්ඡන්තො සබ්බාසුපි සත්තසු පටිභාගපුළුච්ඡාසු වරධොව. ‡ ගොතිති වෙදිතබ්බො. නිබ්බානොක්ඛන්ති ධම්මානබ්භත්තරං; නිබ්බානං අනුපට්ඨං. නිබ්බානප්පාසණන්ති නිබ්බානං පරං අසකම්මස්ස පරා ගරු න තතො පරං ගවුජ්ජිති අර්ථො. නිබ්බානං පරිශොසානං අවසානං අස්සාති නිබ්බානප්පිසොසානං; ඡණ්ඩිතාති පණ්ඩිතො සමන්තාගතා;

බාහුකුසලා ආයතනාකුසලා පටිච්චසම්ප්‍රාප්තකුසලා ධාතාධාන කුසලාති. මහාපඤ්ඤාති මහනෙත අනේ මහනෙත බමෙම මහනතා නිරුත්තියො මහනතාති පටිභානාති පරිභණ්‍යන සමන්තාය පඤ්ඤාය සමන්තාගතා; සථානං ඛම්මදින්නාසාති යථා බමමදින්නාය භික්ඛුනියා ව්‍යාකතං අහමපි එවං ව්‍යාක රෙය්‍යන්ති; එත්තාවතා ච පන අයං සුත්තනෙතො ජිනභාසි තො නාම ජාතො න සාවකභාසිතො යථා හි රාජසුත්තෙති ලිඛිතං පණ්ණං යාව රාජමුද්දාය න ලඤ්ඡිතං හොති න නාව රාජපණ්ණන්ති සබ්බං භව්‍යති. ලඤ්ඡිතමත්තං පන රාජපණ්ණං නාම හොති. තථා අහමපි තං එවමෙවං ව්‍යාකරෙය්‍යන්ති ඉමාය ජිනවචනමුද්දාය ලඤ්ඡිතතතා අයං සුත්තනෙතො ආහවච්චනෙන ජිනභාසිතො නාම ජාතො. සෙසං සබ්බන් උත්තානන්මෙවාති.

වුලල මෙ ද ලලං වතුන්.

එවමෙමසුත්තන්ති වුලලබමමසමාදානං; තන් ඛම්මසමාදානා නීති බමෙමාති භතීතගහණති; පච්චුප්පනසුත්තන්ති පච්චුප්ප නෙත සුඛං ආසුගනකම්මෙ සුඛං; සුභරං සුඛෙන සකකා සුරෙතො. ආසනං දුක්ඛවිපාකන්ති අනාගතෙ විපාකකාලෙ දුක්ඛෙ විපාකං; ඉමිනා උපායෙන සබ්බපදෙසු අනේ වෙදි තබ්බො. නන් කාමෙසු අද්දසොති වත්තකාමෙසුපි කිලෙසකා මෙසුපි දෙසො නන්; පානව්‍යං ආපේජන්තිති තෙ වත්තකා මෙසු කිලෙසකාමෙන පානව්‍යං පිච්චබ්බතං යථාදුචිං පරි භුජ්තබ්බතං ආපජ්ජන්තිති අනේ; මොලිබ්බාහිති මොලිං ඵය කන්වා බබ්බකෙසාහි තාපසපරිබ්බාජකාහි; එවමානංසුති එවං වදන්ති; පඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නිති පභානං සමතිකතමං පඤ්ඤාපෙනති; මාදුවාසිපාමිකාති දිගසණ්ඨානං මාදුවාපකකං; ඡිලෙසාති ආනපෙන සුසසිත්වා භිජ්ජෙය්‍ය; කාලමුලෙති සාල රුක්ඛමුලසමිපෙ; සන්තාසං ආපේජෙය්‍යාති කසමා ආපජ්ජති? භවනචිතාසහයා. රුක්ඛමුලෙ පතිතමාලුවාබ්බිජ්ජතො හි ලතා උප්පජ්ජත්වා රුක්ඛං අභිදාහති සා මහාපත්තා වෙච් හොති බහුපත්තා ච කොච්ඡාරපත්තසද්ධෙති පත්තෙති සමන්තාගතා. අථ තං රුක්ඛංමුලතො පට්ඨාය චිතන්ධමානා සබ්බවිදු පාති සඤ්ජාදෙත්වා මහනතං භාරං ජනෙත්වා තිට්ඨති සා වාතෙ වායනෙත දෙවෙ වා වායනෙත ඔසං ජනෙත්වා තස්ස රුක්ඛස්ස සබ්බසාධාපසාධං භජති භුමිසං නිපාතෙති තතො තස්මිං රුක්ඛෙ පතිට්ඨිතව්‍යමානං නිජ්ජති චිතස්සති. ඉති

සො හවනච්ඡාසගයා සන්තාසං ආපජ්ජති. ආගමදෙවනාති තත්ථ පුජාධම්මප්‍රාග්මෙස්ස අභිවජ්ඣා දෙවතා; වනදෙවනාති අනච්ඡාසගවනාදිස්ස වනෙස්ස අභිවජ්ඣා දෙවතා; රුක්ඛ දෙවනාති අභිලක්ඛිතෙස්ස නලෙරුප්පවිමන්දාදිස්ස රුක්ඛෙස්ස අභි වජ්ඣා දෙවතා; ඔසධිතිණ්ණවනස්පතිස්සති හරිවකිආමලකිආදිස්ස ඔ සධිස්ස තාලනාලිකෙරාදිස්ස තිණ්ණස්ස වනරෙඨකෙස්ස වනයාති රුක්ඛෙස්ස ච අභිවජ්ඣා දෙවතා; වනකම්මකාති වනෙකසන්දා යන්දරුආහරණකොරකතාදිනා කෙනච්ඡෙව කමෙමන ච්චර ණමක්ඛසා; උද්දෙසස්සති බාදෙයස්ස; විලම්භිනිති වාතෙන පහවපහවට්ඨානෙ කෙළිං කරොන්ති ඵය ලම්භිනි; සුඛො ඉමි සසාති ඉමිසසා ඵචරුපාය මාලුවාලනයා සමථස්සොපි සුඛො දස්සනමපි සුඛං අයං මෙ දුරකානං ආපානමණ්ඩලං හවස්සති කිලාභුමි හවස්සති දුතියං මෙ විමානං පටිලඛනති ලනයා දස්සනෙපි සමථස්සොපි සොමනස්සජාතා ඵවමාග. විවහං*ක රෙසසාති සාබානං උපරි ජන්තාකාරෙන තිට්ඨෙය්‍ය; ඔසණං ජනෙසාති හෙට්ඨා ගණං ජනෙය්‍ය; උපරි ආරුඤ්ඤා සකලරු කඛං පට්ඨිවෙදේන්වා පුන හෙට්ඨා හස්සමානා භූමිං ගණ්හ යකති අරේවා. පදුලෙසාති ඵවං ඔසණං කන්වා පුන තතො පට්ඨාය යාචමුලා ඔතිණ්ණසාබාති අභිරුඤ්ඤාමානා සබ්බසාබා පට්ඨිවෙදේන්ති මන්තං පන්වා තෙනෙව නියාමෙන පුන ඔරු හිත්වා අභිරුහිත්වා ච සකලරුකඛං සංඝිඛිත්වා සබ්බසාබා හෙට්ඨා කන්වා සයං උපරි ධිත්වා වාතෙ වායනෙන දෙවෙ ඵා වස්සනෙන පදුලෙය්‍ය භික්ඛුයකති අරේවා. බාණ්ණමන්තමෙව තිට්ඨෙය්‍ය තත්ථ යං සාබ්ඨකච්ඡමානං ගොති තං සාබාස්ස භිජ්ජ මානාස්ස තත්ථ තතේව භිජ්ජන්වා සබ්බසාබාස්ස භිජ්ජනාස්ස සබ්බං භිජ්ජති—රුක්ඛට්ඨකච්ඡමානං පන යාච රුක්ඛායා මුලමන්තමපි තිට්ඨති තාව න නස්සති. ඉදං පන විමානං සාබ්ඨකං තස්මා සබ්බසාබාස්ස භිජ්ජනාස්ස භිජ්ජන්වා දෙවතා පුත්තකෙ ගහෙත්වා බාණ්ණකෙ ඩිතා පරදෙජිත්වා ආරඬා.

තිබ්බරාගජාතිකොති බහලුගසභාවො; රාගජං දුක්ඛං දෙවනස්ස සමිසංවෙදනිති තිබ්බරාගජාතිකත්තා දිට්ඨදිට්ඨ ආරමමණෙ නිමිත්තං ගණ්හති. අථස්ස ආචරිප්පපජ්ඣායා දණ්ඨ කමමං ආණ්ණපෙනති. සො අභිණ්හං දණ්ඨකමමං කරො ජේනා දුක්ඛදෙවනස්ස පටිසංවෙදෙති. නතේව විතිකමමං කුරොති. තිබ්බදෙසජාතිකොපි අප්පමන්තකෙනෙව කුප්පති දහ රසාමණේරෙති සඨිං ගත්ථපරමාසාදිති කථෙන්නා කථෙති.

* විවහං.

සොපි දණ්ඩකමමපච්චයා දුක්ඛංදෙමනස්සං පරිසංවෙදෙති. මොහජාතිකො පන ඉධ කතං එත්තං න සලලකෙවිති තාති තාති කිච්චාති චිරබ්බෙති සොපි දණ්ඩකමමපච්චයා දුක්ඛංදෙමනස්සං පරිසංවෙදෙති. න නිබ්බන්ධනජාතිකොති. අදිති චුන්නපට්ඨකඛනගෙන වෙදිතබ්බාති. කසමා පනෙත්තං කොචි තිබ්බගරාතිකො හොති කොචි න තිබ්බගරාතිකො? කමම නියාමෙන. යස්ස හි කමමායුහනකඛණේ ලොභො බලවා හොති අලොභො මන්දා, අද්දෙසාමොහා බලවන්තො දෙස මොහා මන්දා, තස්ස මන්දා, අලොභො ලොභං පරිශාදානුං න සකෙකාති අද්දෙසාමොහා පන බලවන්තො දෙසමොහෙ පරිශාදානුං සකෙකානති. තස්මා සො තෙන කමමෙන දින්න පටිසංඝිතයෙන නිබ්බන්තො ලුඬො හොති සුබ්බිලො අකෙකාධනො පඤ්ඤවා චජිරුපමඤ්ඤණේ. යස්ස පන කමමායුහනකඛණේ ලොභදෙසා බලවන්තො හොන්ති අලොභාදෙසා මන්දා, අමොහො ච බලවා මොහො මන්දා, සො ධුර්මනගෙ නෙව ලුඬො වෙච හොති දුට්ඨො ච පඤ්ඤවා පන හොති චජිරුපමඤ්ඤණේ දන්නාගග්ගේථෙ ඵය. යස්ස කමමායුහනකඛණේ ලොභාදෙසමොහා බලවන්තො හොන්ති ඉතරෙ මන්දා, සො ධුර්මනගෙනෙව ලුඬො වෙච හොති දනෙධා ච සීලකො පන හොති අකෙකාධනො—තථා යස්ස පන කමමායුහනකඛණේ තයොපි ලොභදෙසමොහා බලවන්තො හොන්ති අලොභාදගො මන්දා, සො ධුර්මනගෙනෙව ලුඬො වෙච හොති දුට්ඨො ච මූලොහා ච—යස්ස පන කමමායුහනකඛණේ අලොභදෙසමොහා බලවන්තො හොන්ති ඉතරෙ මන්දා, සො ධුර්මනගෙනෙව අලුඬො වෙච හොති සීලකො ච දනෙධා පන හොති—තථා යස්ස කමමායුහනකඛණේ අලොභදෙසාමොහා බලවන්තො හොන්ති ඉතරෙ මන්දා, සො ධුර්මනගෙනෙව අලුඬො වෙච හොති පඤ්ඤවා ච. දුට්ඨො පන හොති කොධනො—යස්ස පන කමමායුහනකඛණේ තයොපි අලොභාදගො බලවන්තො හොන්ති ලොභාදගො මන්දා, සො මහාසංකප්පකම්මකම්මෙථෙ ඵය අලුඬො අදුට්ඨො පඤ්ඤවා ච හොති—සෙසං සබ්බත්ථ දින්නාගග්ගමොචිති—

— 00 —

එවමෙමසුනනනි මහාබමුණමාදුනා; තනු එවංකාමාරි එවං ඉවුණා; එවංජන්දුනි එවං අජ්ඣාසයා; එවංඅධිප්පාසාරි එවං ලභිකා; නන්දාරි තසමිං අනිඨ්ථිවිඤ්ඤාන ඉට්ඨපරිභානෙ ව; හභවංමුලකාරි හභවා මුලං එතෙසනනි හභවංමුලකා; ඉදං චුත්තං ගොති ඉමෙ හනෙත අමනාකං බමමා පුබ්බකසසමමාසමබුබ්බෙන උප්පාදිතා. තසමිං පරිනිබ්බුතෙ එකං බුබ්බනතරං අසේසු සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ඉමෙ බමෙම උප්පාදෙතං සමනෝ නාම නාගොසි. හභවතා පන තෙ ඉමෙ බමමා උප්පාදිතා. හභවනතං නිස්සාය මයං ඉමෙ බමෙම අජානාම පටිච්ඡක්ඛාමාති. එවං හභවංමුලකා නො හනෙත බමමාති. හභවංනෙතනිකාරි හභවා හි බමමානං නෙතා විනෙතා අනුනෙතාති; යථාසභාවතො පාරිච්ඡකං නාමං ගහෙනා දසෙසතාති බමමා හභවංනෙතනිකා නාම ගොනනි—හභවංපටිසරණාරි චතුහුමකබමමා සබ්බසුඤ්ඤාන සුඤ්ඤාසා අපාථං අභව්ඡමානා හභවති පටිසරනති නාමාති හභවංපටිසරණ. පටිසරනතිහි ඔසරනති සමොසරනති—අපිච මහාබොධිමණෙ නිසීනතං හභවතො පටිච්චෙධවසෙ න එසො අභව්ඡති අහං හභවා කිංනාමොති තුචං පුසන ටෙසින එසො නාම. වෙදනා සසුඤ්ඤා සංඛාරා විසුඤ්ඤාණං අභව්ඡති අහං හභවා කිංනාමනති? ත්වං විජානනටෙසින විසුඤ්ඤාණං නාමාති. එවං චතුහුමකබමමානං යථාසභාවතො පාරිච්ඡකං පාරිච්ඡකං නාමං ගණිතනො හභවා බමෙම පටිසරනතිහි හභවංපටිසරණ—හභවන්තංසෙව පටිභාතාරි හභවතොසෙව එතසා හාසිතසා අනෝ උපට්ඨාතු තුමෙහසෙව නො කථෙත්වා දෙථාරි අනෝ. සෙවිතබ්බෙති නිසසධිත බ්බෙ; හජිතබ්බෙති උපගතතබ්බෙ; සථානං අවිද්දසුනොති යථා අවිදුනො බාලසා අනධිපුට්ඨජනසා; සථානං විද්දසුනොති යථා විදුනො මෙධාවිනො පණ්ඩිතසා; අසිහිකව්වෙ බමුණමාදුනනති පුරිමසුනෙත උප්පට්ඨපාරිඣකාරෙත මාතිකා ඨපිතා ඉධ පන යථාබමුමරසෙතෙව සන්ධා මාතිකං ඨපෙසි. තනු බමුණමාදුනනති පාණතිපාතාදිනං බමමානං ගණණ; අවිජ්ජාගණොති අවිජ්ජාය සමනනාගතො; විජ්ජාගණොති විජ්ජාය සමනනාගතො පසුඤ්ඤාවා; සභාපි දුෂකභිකාරි එනු මිච්ඡාවාගෙ අභිජ්ජා මිච්ඡාදිට්ඨති ඉමෙ තාව තයො පුබ්බවේතනාය අපරවේතනාය වාති විනතං වේතනායං මසෙන දුකභිවෙදනා ගොනති සන්තිට්ඨාපකවේතනා

පන සුඛසම්පත්තං වා උපෙඛාසම්පත්තං වා භොති. සෙසා පාණ්ණිපාතාදයො සත්ත නිස්සන්තම්පි වෙතනානං වසෙන දුක්ඛවේදනාව භොනති. ඉදං සන්ධාය වුත්තං සභාපි දුක්ඛනා සභාපි දෛමනස්සෙනාති. දෛනස්සමෙව වෙත් දුක්ඛනති වෙදිතබ්බං. පරිශෙට්ඨිං වා ආපඤ්ඤානස්ස පුබ්බභාගපරභාගෙසු කායිකදුක්ඛම්පි චට්ඨතිශෙව. සභාපි දුක්ඛනාති එත් පාණ්ණිපාතො එරුසවාචො බ්බපාදෙති ඉමෙ තාව තයො පුබ්බවෙතනාය ව අපරවෙතනාය වාති චිත්තං වෙතනානං වසෙන සුඛවේදනා භොති සන්තිට්ඨාපකවෙතනා පන දුක්ඛ සම්පත්තං වා භොති. සෙසා සත්ත නිස්සන්තම්පි වෙතනානං වසෙන සුඛවේදනා භොනතීශෙව. සොමනස්සමෙව වෙත් සුඛනති වෙදිතබ්බං. ඉට්ඨථොට්ඨබ්බසම්බන්ධො වා පුබ්බභාගපරභාගෙසු කායිකසුඛම්පි චට්ඨතිශෙව.

තතියධම්මසමාදානෙ ඉධෙකවෙවා මච්ඡබ්බෙතො වා භොති මාගච්ඡො වා පාණ්ණපසානංශෙව නිස්සාය ජීවිකං කප්පෙති. තස්ස ගරුට්ඨානීයො භික්ඛු අකාමකස්සෙව පාණ්ණිපාතෙ ආදිනවං පාණ්ණිපාතචිරතියා ට ආනිසංසං කථෙත්වා සිත්තං පදං දෙති. සො ගණිතනොපි දුක්ඛතොව දෛමනස්සිතො ව භුත්වා ගණිතති. අපරභාගෙ කතීපාභං චිතිනාමෙත්වා රක්ඛිත්වා අසකෙතානොපි දුක්ඛතොව භොති. තස්ස පුබ්බා පරවෙතනා සුඛසහගතාව භොනති. සන්තිට්ඨාපකවෙතනා පන සුඛසහගතා වා උපෙඛා සහගතා වා එවං සබ්බත් අත්ථො වෙදිතබ්බො. ඉති පුබ්බභාගපරභාගෙ වෙතනාව සන්ධාය ඉදං වුත්තං සභාපි දුක්ඛනා සභාපි දෛමනස්සෙනා ති. දෛමනස්සමෙව වෙත් දුක්ඛනති වෙදිතබ්බං—චතුත්ථ ඛම්මසමාදානෙ දසසුපි පදෙසු තිස්සොපි පුබ්බභාගපරභාග සන්තිට්ඨාපකවෙතනා සුඛසම්පත්තං වා භොනති තං සන්ධාය වුත්තං සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙනාති. සොමනස්ස මෙව වෙත් සුඛනති වෙදිතබ්බං. නින්නකලාසුති ත්තතකො අලාබ්ඛ; විසෙත සංඝංඝානි ගලාගලුච්ඡෙන සංඛ්‍යොතා; මිස්සිතො ලුලිතො. නිව්ඡාදෙස්සතිති න රුච්ඡිස්සති; න තුට්ඨිං කරිස්සති. නිගච්ඡති නිගමිස්සති; අස්සමිසංඛා පිට්ඨෙසාති අපච්චවෙකත්ථා පිට්ඨෙසා; ආපානිසංඝොති ආපානියස්ස මඤ්ඤ පානියස්ස ගරිතබ්බකංසො; චණ්ණිසමිපණ්ණොති පානකවංණණ්ණදිඨි සම්පන්නකංසො; පක්ඛිතතුවාරොන පානියකංසො. එවං වුත්තෙ ජාදෙස්සතිති. තං හි ගලාගලුච්ඡං යත් යත් පානිකංසං භොති තස්ස තස්සෙව රසං දෙති තෙන වුත්තං ජාදෙස්සතිති—සුඛිච්ඡිතනති වුත්තමෙව; යථා හි මත්තු

සත්තභාවො සුවණ්ණවණ්ණොපි සුභිකායොනෙව තදනු
 ජාතාපි ව ගලොවිලනා සුභිලනානෙව චුචන්ති. එවං තංඛ
 ණං ගතිනං තදණ්ණපි මුත්තං සුභිමුත්තමෙව. නානාභෙස
 ජ්ජ්ජිති හරිවකාමලකාදිති නානොසබ්බෙති; සුඛි අස්සාති අරෙ
 ගො සුවණ්ණවණ්ණො සුඛිතො හවෙය්‍ය; දබ්බ මබ්බාති සුපරි
 සුබදබ්බ ම සුමබ්බරතවමබ්බ ම; එකජ්ඣං සංසඤ්ඤාති එකතො
 කතො මිසිති; අලලිතං. නස්ස නන්ති නස්ස තං චතුමබ්බර
 භෙසජ්ජං පිචතො රුචෙය්‍ය ඉදම යං ගන්ධරසසංසඤ්ඤං
 ලොභිතං පකඛිඤ්ඤාති න තස්ස භෙසජ්ජං අභාරං ඵලෙහත්තං
 මග්ගං අවලජ්ජං කරොති. යං පන පිත්තසංසඤ්ඤං ලොභිතං
 තස්සෙතං භෙසජ්ජං සිතලකිරියං පරියන්තිහුතං. විබෙති
 උඤ්ඤිමෙසවිතමෙන දුරිතානෙති අනේවා. විතනවලාභසෙ
 ති අපගතමෙසෙ; දෙවෙති අකාසෙ; ආකාසගතං නමගතනති
 අකාසගතතමං; සුඤ්ඤිමණ්ඩාන්තණපරප්පවාදෙති සුඤ්ඤං සම
 ණ්ඩාගමණ්ඩානං පරෙසං වාදෙ; අභිවිතවතාති අභි
 ගතත්තං; භාසනෙව නපනෙව විරොචති වාති සරදකාලෙ
 මජ්ඣන්තිකසමයෙ අදිට්ඨොව ඔහාසං ඔචති තපති විජ්ජො
 තති; ඉදං පන සුත්තං දෙවතානං අතිවිශ පියං මනාපං.
 තත්ථිදං චන්ද්‍ර—දක්ඛණ්ඩියායං කිර හත්ථිභොගජනපදෙ පබ්බත
 රවිභාගෙ නාම අත්ථි. තත්ථි භොජනසාලාවාරෙ පබ්බතරු
 කෙඛ අබ්වත්ථා දෙවතා රත්තිභාගෙ එකස්ස දහරස්ස පදභාජ
 නවසෙන ඉමං සුත්තං ඔසාරෙන්නස්ස සුත්තං සාධුකාරං අදුසි.
 දහරෙ කො එසොති අහ. අහමහනො ඉමස්මිං රුකෙඛ
 අබ්වත්ථා දේවතාති. දෙවතෙ කිසිම පසන්නා කිං සද්දෙ උදු
 හු සුහෙතති? සද්දෙ, නාම හනො යස්ස කස්සච්ඡි ගොතියෙව
 සුහෙත පසන්නමති. සත්ථා රජතවතෙ නිසිදිත්තං කට්ඨදිව
 සෙව අජ්ජ ව එකබ්‍යජනෙපි නානං නත්ථි. අස්සොසි ත්වං
 පන දෙවතෙ සත්ථා රජතදිවසෙති? අම හනො; කත්ථි
 සිතා අස්සොසිති? හනො රජතවතං ගතමති මහෙසකබ්‍ය
 සු පන දෙවතාසු අගච්ඡන්තිසු තත්ථි ඔහාසං අලභිත්තා ඉධෙව
 ථත්තා අස්සොසිති. එත්ථි සිතාය සත්තා සන්ද්‍රසද්දෙ සොතු
 නති. ත්වං පන හනො මග්ගං සද්දං සුභිසිති? දක්ඛණ්ක
 ණ්ණපසෙස නිසිදිත්තං කට්ඨකාලො විශ හනො ගොතිති.
 කිං පන දෙවතෙ සන්ද්‍රරූපං පසසිති? සත්ථා මඤ්ඤුච ඔලො
 කෙතිති මඤ්ඤුමානා සණ්ඨාතුං න සනෙකාමි හනොති.
 විසෙසං පන නිබ්බන්තොතුං අසක්ඛත්ථි දෙවතෙති? දෙවතා
 තත්ථිව අනන්තරධාසි. තං දිවසං කිරෙසදෙවසුත්තො සොතා

පහතින් පවතිනුයේ. එවිටද සුභතං දෙවතානං පියමනාපං. සෙසං සබ්බන් උත්තානන්මෙවති.

මහා බමුණ සමාදායකයා සුභතං සුභං.

එවැනිමුසුනන් විමංසකසුභතං; තත් විමංසකෙනාති තයො විමංසකා අත්ථිමංසකො සංඛාරවිමංසකො සත්ථිවිමංසකොති; තෙසු “පණ්ඩිතාහාට්ඨසො මනුස්සා විමංසකා”ති එත් අත්ථිමංසකො අතතො. “යනො ඛො ආනඤ්ඤා භික්ඛු බාතු කුසලො ච හොති ආත්තනකුසලො ච හොති පටිට්ඨසම්පාදකුසලො ච හොති ධානාධානකුසලො ච හොති එත්තාවතා ඛො ආනඤ්ඤා පණ්ඩිතො භික්ඛු විමංසකොති අලං වචනායා”ති එත් සංඛාරවිමංසකො අතතො. ඉමස්මිං පන සුත්තෙ සත්ථි විමංසකො අභිසෙය්‍යතො. චෙත්‍යාසපිසාසනති විත්තපරිවේදදං; සමන්තෙසනාති එසනා පරිසෙසනා උපපරිකතා; ඉතිවිඤ්ඤාණාසනති එවං විජානන්තාය; භික්ඛු බමුණු නාමායෙය්‍ය සමන්තෙසිනෙබ්බාති ඉධ කල්‍යාණමත්තපතියස්ස දයෙය්‍යති. මහා හි එසකල්‍යාණමත්තපතියස්සයො නාම. තස්ස මහත්ත භාවො එවං වේදිතබ්බො—එකස්මිං සමයෙ අයස්මා ආනන්දො උපසිද්ධං අත්තනො අනුභාවෙන හොති උපසිද්ධං කල්‍යාණමත්තානුභාවෙනාති විනේනන්වා අත්තනො බමමාය නිවේදනං අසකොනොනො හතවන්තං උපසංකම්ඛා පුළුඪ “උපසිද්ධිදං හත්තෙ බ්‍රහ්මචරියස්ස යදිදං කල්‍යාණමත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පව්ඛතා”ති. හතථා අහ මා හෙවං ආනඤ්ඤා මාහෙවං ආනඤ්ඤා සකල්‍යමෙව හිදං ආනඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරියං යදිදං කල්‍යාණමත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පව්ඛතා කල්‍යාණමත්තසෙසදං ආනඤ්ඤා භික්ඛුනො පාරිකං බං කල්‍යාණසභායස්ස කල්‍යාණසම්පව්ඛතස්ස අරයං අධිබ්බති කං මග්ගං භාවෙය්‍යති අරයං අධිබ්බති කං මග්ගං බ්‍රහ්මිකරස්සති කතමා වානඤ්ඤා භික්ඛු කල්‍යාණමත්තො—පෙ—අරයං අධිබ්බති කං මග්ගං භාවෙති අරයං අධිබ්බති කං මග්ගං බ්‍රහ්මිකරෙති? ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති—සමමායමාසිං භාවෙති වචෙකතියස්සතං—පෙ—එවං ඛො ආනඤ්ඤා කල්‍යාණමත්තො—බ්‍රහ්මිකරෙති තදමනාපෙන ආනඤ්ඤා යෙත වේදිතබ්බං යථා සකල්‍යමෙවදං බ්‍රහ්මචරියං යදිදං කල්‍යාණමත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පව්ඛතා මම හි ආනඤ්ඤා කල්‍යාණමත්තං අතමම ජාතිබමමා සත්තා ජාතියා පරිමුචන්ති ජරාමමමා—පෙ—සොකපරිද්දි කතා

දෙමනසසුපායාසාහි පරිමුච්චනති—හික්කුනං බාහිරබහසමප
 නතිං කථෙන්නොපි ආහ—“බාහිරං හික්කවෙ අබනනති කර්
 නාන න අඤ්ඤං එකබහමපි සමනුපස්සාමි යං එවං මහතො
 අන්ධාය සංවන්නති යථසිද්ධං හික්කවෙ කලාණමිත්තනා කලා
 ණමිත්තනා හික්කවෙ මහතො අන්ධාය සංවන්නති”ති—මහා
 චූෂ්ඨා කිලෙසසලෙඛපට්ඨදං කථෙන්නොපි “පරෙ පාපමි
 ත්තා හවිස්සනති මයමෙත්ථ කලාණමිත්තනා හවිස්සාමාති
 සලෙඛො කරණ්ණියො”ති ආහ—මෙඝියජේරස්ස විමුත්තිපරි
 පාවතියධමෙම කථෙන්නොපි—“අපරිපක්කාය මෙඝිය වෙතො
 චමුත්තියා පට්ඨමමා පරිපාකාය සංවන්නන් කතමෙ පට්ඨ ඉධ
 මෙඝිය හික්කු කලාණමිත්තො හොති”ති කලාණමිත්තපති
 ස්සයමෙව විසෙසෙසි-පියපුත්තස්ස ධුතලජේරස්ස අභිණ්ණො
 වාදං දෙන්නොපි=

“මිත්තෙ හපස්ස කලාණෙ පනතම සයනාසනං

විවිත්තං අප්පනිගෙසාසං මත්තඤ්ඤා හොසි * හොප්නෙ.

විවරෙ පිණ්ඩපාතෙ ව පච්චයෙ සයනාසනෙ

එතෙසු තණ්හං මාකාසි මා ලොකං පුනර්ගමා”ති.

කලාණමිත්තපතියස්සයමෙව සබ්බපඨමං කථෙසි. එවං
 මහා එසකලාණමිත්තපතියස්සයො නාම. ඉධාපි නං දසෙස
 නොහා හගවා විසු ධමෙමසු තථාගතො සමනොසිතබ්බො
 ති දෙසනං ආරති. පණ්ඩතො හික්කු විසු ධමෙමසු තථාගතං
 එසතු ගවෙසතුති අන්ධො. එතෙන හගවා අයං මහාරච්චො
 නි වා ලක්ඛණසමුදානොති වා අභිරුපො දස්සනියොති වා
 අභිඤ්ඤායො අභිලක්ඛනොති වා ඉමං නිස්සායාහං විචරද
 යො පච්චයෙ ලභිස්සාමිති වා එවං විනොනාමං නිස්සාය
 වසනකිච්චං නත්ථි. යො පන එවං සලලකෙඛති පහොති මෙ
 එසසන්තා නුත්ථා සන්තකිච්චං සාධෙතුනති යො මං හප්පති
 සිහනාදං නදි. බුධසිහනාදෙ කිර නාමෙසසුත්තන්නොති.

ඉද්දති නෙ වෙ ධමෙම දසෙසනො චන්චුසොනවිඤ්ඤා
 සොසුති ආහ. තත්ථ සන්ත කාසිකො සමාවාදෙ විමංසකස්ස
 චක්ඛුච්ඤ්ඤායො ධමෙමා නාම. වාචසිකො සමාවාදෙ
 ආසාදච්ඤ්ඤායො ධමෙමා නාම. ඉද්දති තෙසු සමනොසි
 තං බාහාරං දසෙසනො යෙ සංකිලිධාති ආදිමාහ. තත්ථ
 සංඝලච්චාති කිලෙසසමපසුත්තා; තෙ න චක්ඛුසොතච
 ඤ්ඤායො යථා පන උදකෙ චලනෙ බුබ්බුලකෙ වා මුචනෙ
 අනො මච්ඡා අත්ථි ඤායති එවං පාණතිපාතදිති වා කරෙ
 නාස්ස බුසාවාදදිති වා හණ්ණස්ස කායච්චිසමාවාදෙ

අසවා ච සුඛවා ච නං සමුට්ඨාපකං විත්තං සංකිලිට්ඨානති සද්ධස්ස
 නසමා ඵලමාහ සංකිලිට්ඨවිත්තස්ස භි කායවච්ඡිසමාචාරපි සද්ධ
 කිලිට්ඨායෙව නාමාති. න ඤානපානසංසාරසංවිජ්ජනතිති
 නෙ තථාගතස්ස නත්ති උපලබ්ධනතිති එවං ජානාතිති
 අනෙයා. නත්තිතායෙව භි නෙ න උපලබ්ධනති න පරිච්ඡින්න
 නාය. තථා භි හගවා එකදිවසං ඉමෙසු ඛමෙමසු භික්ඛුසුඛං
 පවාසෙතොති ආහ “භාද්දති භික්ඛවෙ අමන්තොති ඉධ
 න ච මෙ කිචි ගරුභිත්තං කාසිකං වාචසිකං වා”ති. එවං වුත්තො
 ආයස්මා භාරිසුත්තො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසනං
 කරන්තො යෙන හගවා තෙනජලිං පණ්ණමෙත්වා හඤ්ඤානං
 එතදවොච. න බො මයං හන්තො හගවතො කිචි ගරුභාමි
 කාසිකං වා වාචසිකං වා හගවා භි හන්තො අනුස්සවාසා
 මග්ගස්ස උප්පාදෙනා අසජාතස්ස මග්ගස්ස සජ්ජෙනා
 අනික්ඛාතස්ස මග්ගස්ස අනික්ඛාතා මග්ගඤ්ඤා මග්ගච්ඡි මග්ග
 කොච්ඡෙද. මග්ගානුතා ච පන හන්තො එතරභි ආවසා
 මිගරනති පච්ඡා සමන්තොගතාති. එවං පරිසුඛා තථාගතස්ස
 කායවච්ඡිසමාචාර-උත්තරෙපි සුදං මාණවො තථාගතස්ස
 කායවච්ඡිසමාචාරෙ අනාගධතියං කිචි පස්සිස්සාමිති සත්තං
 මාසෙ අනුබ්ඤ්ඤා ලික්ඛාමන්තමපි න අද්දස. මනුස්සාහුකොච්ඡි
 එසමුඛගතස්ස කායවච්ඡිසමාචාරෙ කිං අනාගධතියං පස්සිස්සාමි
 මාදෙපි දෙවසුත්තො බොධිසත්තස්ස සන්තො මහාභිනික්ඛමිණි
 තො පට්ඨාය ජබ්බස්සාති ගවෙසමානො කිචි අනාගධතියං
 නාද්දස. අන්තමසො වෙතොපරිච්ඡිතකාමන්තමපි. මාදෙ
 කීර් වින්තෙසි සවස්ස විතකාමන්තමපි අකුසලං පස්සිස්සාමි
 තත්ථෙව නං මුඛති පහරන්තො පකාමස්සාමිති. සෙසු ජබ්බස්සා
 නි අදිස්වා මුඛගතමපි එකං වස්සං අනුබ්ඤ්ඤා කිචි වජ්ජ
 අපස්සන්තො ගමනසමයෙ වජ්ජන්තො—

“මහාචාරි මහාපඤ්ඤා ඉඛියා යසසා ජලං
 සබ්බවෙරහයාතිත පාදෙ වන්දමි නොනමා”ති.

තථං වත්වා ගතො විනිශ්චිස්සාති කාලෙ කණ්ණං කාලෙ සුත්ත
 නති එවං වොමිස්සකා; චොදනාති පරිසුඛා නික්ඛලෙසා;
 සංවිජ්ජනතිති වොදනා ඛමමා අත්ති උපලබ්ධනති; තථා
 ගතස්ස භි පරිසුඛා කායසමාචාරදයො තෙනාහ “වත්තාරි
 මාති භික්ඛවෙ තථාගතස්ස අරකෙයකති කතමාන වත්තාරි
 පරිසුඛකායසමාචාරෙ භික්ඛවෙ තථාගතො නත්ති තථාගතා
 සායස්ස උපරිසුඛං තථාගතො රාකෙයස මා මෙ ඉදං
 පඤ්ඤාසිති පරිසුඛවච්ඡිසමාචාරෙ—පරිසුඛචෝග්ගමා
 රෙ පරිසුඛාච්චො භික්ඛවෙ තථාගතො නත්ති තථාගතස්ස

මේවාද්වේ යං තථාග්ගො රතෙවස්ස මා මෙ ඉදං පරෙ අක්කසි”ති-ඉමං කුසලබ්බිකාති ඉමං ආදීවට්ඨමකසීලා; අයමා සස්මා සභා කීනිත්ථො දිසරතතං සමාපනොනා* විරකාලතො පට්ඨාය ඉමිනා සමනනාගතො උදුග්ග ඉත්තරසමාපනොනා කීසෙස වා පරෙ වා පරතරෙ වා දිවසෙ සමාපනොනාති එවං ගවෙසතිති අනේවා. එකවෙට්ඨන කි එකසමං ධානෙ වසනෙත නි බහුං මිච්ඡාදීවකමමං කතං හොති තං අධානාතිකතමෙ පක්කසයති පාකවං හොති. සො අක්කසුතරං පට්ටනනතො මං වා සමුද්දතිරං වා ගන්ත්වා පණ්ණසාලං කාමරත්ථා ආරක්කසු නො මිස හුත්වා ඵ්භරති මනුස්සා සමිභාවනං උප්පාදෙත්වා කාසස පණීතෙ පට්ටසෙ දෙනති ජනපදවාසිනො හික්ඛු තස්ස පරිහාරං දිස්වා අතිඅප්පිදෙණ වතායස්මා කො නු බො එයොති පරිකණ්ණනො අසුකට්ඨානෙ අසුකං නාම මිච්ඡාදීවං කත්වා පකකානතික්ඛුති සුත්වා න සකකා ඉමිනා සමිං උපොසමො වා පචාරණ වා කාතුනති සනතිපතිත්වා බමෙමන සමෙත උතෙකපතිත්තදිස්ස අක්කසුතරං කමමං කරෙන්නති එවරුපාය පටිච්ඡන්තපටිපත්තියා අත්ථිභාවං වා නත්ථිභාවං වා විමංසා පෙත්වා එවමාග එවං පානායිති දිසරතතං සමාපනොනා න ඉත්තරසමාපනොනාති ජානාති; අනවජ්ජියවෙගං යං තථාග කාසස එතරගි සබ්බක්කසුතං පත්තස්ස දිසරතතං ආදීවට්ඨ මිකං සීලං පරිසුඛං භවෙස්ස යස්ස බොධිවර්ගකාලෙපි එවං අහොසි.

අතීතෙ කීර ගන්ධාරජා ව ච්ඡදෙහරජා ව වෙපි සභායකා ක්ථිත්වා කාමෙස්ස ආදිනවං දිස්වා රජාති පුත්තානං නියතදෙත්වා ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා එකසමං අරක්කසුගාමකෙ පිණ්ඩාය වරන්ති පට්ටනොනා ව නාම දුලලභලොණො හොති තෙ අලොණයාගුං ලභිත්වා එකිස්සා සාලාය ඤිසිදිත්වා පිටන්ති අන්තරන්තරෙ මනුස්සා ලොණවුණ්ණං ආහරත්වා දෙනති. එකදිවසං එකො ඉසිස්ස පතෙත පකපිත්වා ලොණවුණ්ණං අදසි. වෙදෙතො ඉසි ගතෙත්වා උපඩ්ඨා ගන්ධාරඉසිස්ස සනතිකෙ ධිපෙත්වා උපඩ්ඨං අත්තනො සනතිකෙ ධිපෙසි. කතො ථොකං පරිගුත්තාවසෙසං දිස්වා මා ඉදං නස්සිති පණ්ණන වෙසෙත්වා තිණ්හගණ ධිපෙසි. පුත එකසමං දීළසෙ යාගුපානකාලෙ සතිං කත්වා ඔලොකෙනොනො තං දීස්වා ගන්ධාරිසිං † උපසංකමිත්වා ඉතො ථොතං ගණ්ඨරාවර ඤාති ආහ. කුතො ලබං වෙදෙග ඉසිති? තසමිං දිවසෙ පරි ගුත්තාවසෙසකං මා නස්සිති මයා ධිපිතන්ති. ගන්ධාරිසි

ගණනාදානං ඉති. නං අලොභිකංගෙව යාගං චිත්තො
වේදෙහග්ගසිං අවොව.

“හිත්වා ගාමසහස්සානි පරිසුණණති සොළස
කොට්ඨාහාරානි ඵිතානි සන්තිබිංදුනි කුබ්බති”ති.

වේදෙහග්ගසිං අවොව. තුමෙහ රජං පහාස පබ්බට්ඨා ඉදං
කසම්මා ලොණවුණණමත්තාසන්තිබිකාරණං පබ්බට්ඨාස අනුච්ඡ
ඵතං න කරොථාති-කිං මයා කතං වේදෙහග්ගසිං? අර භං
භත.

“හිත්වා ගන්ධාරවිසයං පහුතඛනධානියං
පසාසනාතො නිකඛනො ඉබ්බති පසාසති”ති.

ගන්ධාරො භත=

“ධම්මං භණ්ඨි භද්දතෙන අධම්මො මෙ න ඥාතිං
ධම්මං මෙ භණ්මානස්ස න පාපවුපට්ඨිති”ති.

වේදෙහො භත=

“යෙන කෙනචි වණ්ණණන පරො ලබ්බති ඥාතං
මහිබ්බමපි වෙ වාචං න තං භාසෙය් පණ්ඩිතො”ති.

ගන්ධාරො භත=

“කාමං ඥාතං වා මා වා භුසංව විකිරිතං
ධම්මං මෙ භණ්මානස්ස න පාපවුපට්ඨිති”ති.

තතො වේදෙහග්ගසිං යස්ස සකා බුඬි නත්ථි ආචරියස්ස සුඤ්ඤ
කෙ ඵනසමපි න සිකති අනුමතියො ඵස වනෙ වර්තති
විනොතො භත=

“නො වෙ යස්ස සකා බුඬි ඵනො වා සුසිකතිතො
වනෙ අනුමතියොව වරෙය් බහුකො ජනො.
යස්මා ව පනිබෙකවෙ ආචාරමිති සුසිකතිතා
තස්මා ඵනිතඵනා වරනති සුසමාතිතා”ති.

එවච පන වත්වා වේදෙහග්ගසිං අජනිත්වා මයා කතානති
ගන්ධාරග්ගසිං† බමාපෙසි. තෙ උතොපි තපං වරිත්වා බුඬමි
ලොකං අගමංසු එවං තථාගතස්ස බොධිසත්තකාලෙපි දිග්ඤ
රතතං ආජීවට්ඨමකසිලං පරිසුඛං අගොසි.

සද්ගතපක්කාපනෙනා අසමාසස්මා හික්ඛු සසමපනෙණාති අග මායසමා අමහාකං සත්ථා හික්ඛු සද්ගතං පසුසුතභාවං පාකව භාවං අජ්ඣාපනෙනා නුබො යසච පරිවාරසමපනති. පනෙනා නුබො හොති නෙනතිමස්ස සද්ගතපක්කාපනනභාවෙන ච සස කිසිසිතභාවෙන ච කිං එකච්චෙ ආදිනවා සංදියානති උදුහු තොති එවං සමනෙතසතුති දසොති. න නාව හික්ඛුමෙති යාව හික්ඛු රුජරාජමහාමනනාදිසු අභිසුසුතභාවං වා පරි වාර්ගමපනතිං වා අනාපනෙනා හොති නාව එකච්චෙ මානා තිමානාදයො ආදිනවා න සංවිජ්ජනති. උපසන්නපසනෙනා සොනාපනෙනා විය සකදගාමී විය විහරති. අරියො නුබො පුට්ඨස්සනො නුබොතිපි සුතුං න සකකා හොති. සනො ම බ්‍රො හික්ඛුමෙති යථා පන ඉබෙකච්චො හික්ඛු සුතො වා හොති පරිවාරසමපනෙනා වා නදා තිණ්හන සිබෙතන ගොගණං විජ්ඣනෙනා දුට්ඨගොණො විය මිගසඛං අභිමද්දමානො දිපි විය ච අසුසු හික්ඛු නත් නත් විජ්ඣනෙනා අගාරවො අස භාගචුත්ති අග්ගපාදෙන තුමිං පුසනෙනා විය විචරති. එක ච්චො පන කුලපුතෙනා යථා යථා සුතො හොති යසස්සි තථා තථා ඵලභාරභරිතො විය සාලි සුට්ඨතරං ඔනමති රාජරාජමහා මනනාදිසු උපසංකමනෙතසු අනිවනභාවං පච්චවෙකඛිත්වා සමණසසුඤ්ඤං උපට්ඨාපෙත්වා ජිනාවිසානො උසභො විය චණ්ඩාලදරකො විය සොරතො නිවාතො නිවවිතෙනා ච හුත්වා හික්ඛුසඛස්ස චෙව සදෙවකස්ස ච ලොකස්ස හිතාය සුඛාය පටිපජ්ජති. එවිරුපං පටිපතතිං සන්ධාය නාස්ස ඉමෙ ක්කමෙ ආදිනමාති ආග. තථාගතො පන අට්ඨසු ලොක ධමෙමසු තාදි සො හි ලාභෙපි තාදි අලාභෙපි තාදි යසෙපි තාදි අයසෙපි තාදි නිනදායපි තාදි පසංසායපි තාදි සුබෙපි තාදි දුකෙඛපි තාදි තස්මා සබ්බාකාරොතෙව නාස්ස ඉබෙක චෙව ආදිනවා සංවිජ්ජනති. අභසුපරතොති අභයො හුත්වා උපරතො; අච්චනතුපරතො සත්තුපරතො නුබොති අභො. නවා හයෙන උපරතොති අභසුපරතො. චත්තාරි හි හයාති කිලෙසභයං චට්ඨභයං දුග්ගතිභයං උපවාදභයනති. පුට්ඨස්ස නො චතුර්ථි හයෙහි භායති. සෙඛා නිහි තෙසං හි දුග්ගති භයං පතිණං. ඉති සත්තසෙඛා භසුපරතා බිණ්ණසමො අභසු පරතො නාම. තස්ස හි එකමිති භයං නත්. පරානුදායං පන පටිච්ච මිද්දසං බිණ්ණසමං පටිච්ච සත්තා මා නස්සනතුති උප වාදං* රකඛති. මුඵසලවාපිච්ඡාරපාසි ථෙරො විය.

ථෙරණං චරිතං ඉද්දසාලපාපිකාමං පිණ්ඩාය පාඨසී අථස්ස උප
 විකාශකුලවාරං පනතස්ස පනතං ගහෙත්වා එණ්ඩලපිඨිකං
 නිසායාය අසනං පඤ්ඤපෙසුං අමච්චධිතාපි තංයෙව පිඨිකං
 නිසායාය පරභාගෙ නිවතරං අසනං පඤ්ඤපෙත්වා නිසීදි
 එකො නෙවාසිකො භික්ඛු පච්ඡා පිණ්ඩාය පච්චෙය්වා වාරෙ
 ධිත්වාච ඔලොකෙන්නො ථෙරෙ අමච්චධිතර සඬිං එකමචෙ *
 නිසීනෙත්වාති සලලකෙත්ත්වා අයං පංසුකුලිකො විහාරෙ උපස
 නතුපසන්නො විහරති අනෙත්වා ගාමෙ පන උපට්ඨාසිකාහි
 සඬිං එකමචෙ නිසීදතිති විනෙත්ත්වා කිනත්ත්වා මයා දුද්දි
 නති පුනත්තා ඔලොකෙත්වා තථාසඤ්ඤව හුත්වා පක්කාමි—
 ථෙරෙපි භත්තකිවං කත්වා විහාරං ගත්ත්වා වසනට්ඨානං
 පච්චිත්වා වාරං පිටාය නිසීදි නෙවාසිකොපි කතභත්තකි
 වෙවා විහාරං අගත්ත්වා තං පංසුකුලිකං නිගණ්ණත්ත්වා විහාර
 නික්කඩ්ඪිස්සාමිති අසඤ්ඤතනිභාරෙත ථෙරස්ස වසනට්ඨානං
 ගත්ත්වා පරිභොගසවතො උච්චෙකන උදකං ගහෙත්වා මහා
 සද්දං කරොන්නො පාදෙ බොච්ඡි. ථෙරො තො තු බො අයං
 අසඤ්ඤතවාරිකොති අවජ්ජෙන්නො සබ්බං ඤත්වා අයං මප්
 මනං පදෙසෙත්වා අපාසුපගො මා අගොසිති වෙහාසං අබ්භ
 භත්ත්වා කණ්ණිකමණ්ඩලසමීපෙ පලලඬෙකන නිසීදි—
 නෙවාසිකො දුට්ඨාකාරෙත භූමිකං උක්ඛිපිත්වා වාරං විචරිත්වා
 අනෙත්වා පච්චෙය්වා ථෙරං අපස්සන්නො ගෙට්ඨා මචං පච්චෙය්වා
 භජස්සතිති ඔලොකෙත්වා තත්ථපි අපස්සන්නො නික්කමිතුං
 ආරභි. ථෙරෙ උක්කාසි. ඉතරො උඩං ඔලොකෙන්නො
 දිස්වා අභිවාසෙතුං අසන්නොන්නො එවමාග. අවුසො පංසු
 කුලික පතිරුපනත්තා තෙ එවං අත්තභාවසමපන්නස්ස උපට්ඨාසි
 කාය සඬිං එකමචෙ නිසීදිතුනති. ගනන පබ්බජිතා නාම
 මාතුගාමෙත සඬිං න එකමචෙ නිසීදනති තුමෙහති පන දුද්දි
 ට්ඨං එතනති. එවං බ්ණිසවා පරත්තකමපාය උපවාදං රක්ඛ
 නති—

බ්ණි රාගස්සාති රගස්ස බ්ණෙතෙව; විතරගතතා නාමෙ න
 සෙවති න පටිසංඛාය වාරෙත්වාති. කං මෙති එවං තථාගත
 ස්ස කිලෙසප්පභානං ඤත්වා තත්ථ තත්ථ ඩිතනිසින්නාකාලාදි
 සුපි වතුපරිසමරෙකි අලංකතබමමාසනෙ නිසීදිත්වාපි ඉතිප්පි
 සත්ථා විතරගො විතදෙසො විතමොගො වත්තකිලෙසො
 පතිණ්මලො අබ්බාමුත්තපුණ්ණවනො, විස සුපරිසුඛොති එඬිං
 තථාගතස්ස කිලෙසප්පභානෙ වණ්ණං කථයමානං තං විමං

* එකමචෙත.

සකස්කළ පරෙ එවිං පුළුල්වීම වෙති අතර. ආකාරයක් කර
 ඇති අන්වීක්ෂීය අනුබ්‍රව්‍යය; සංගත වා විහරණයන් අතර
 සිදු අපරිවර්තනාත්මකයන් සිතුවම්කරණය මුළුමනින් විහර
 නොයා; එකො වා විහරණයන් ඉවැර්මත සිතුවම් අවමාසං
 පිතිසලලිතීතං නෙමාසං පතිසලලිතීතනනි එවිං පතිසලලා
 නො වෙව පාරිලෙයාකවනසංකො ව එකකොව විහරණයා;
 සුභසාති සුද්ධිතනා; සුප්‍රපිපනනාකාරා සුතනා පසුතනා එවරු
 පාපි හි එකවෙව සිතුව අත්. දුග්ගතාති න සුද්ධිතනා; සුප්‍රපි
 පනනා කායදඩ්ඪිබ්බලා විසසට්ඨකමමට්ඨානා එවරුපාපි එක
 වෙව අත්. ගණිකාසංගතීති ගණිකානනනා බබා ගණි
 රාමා ගණිබාහුලිතා හුතා ගණිං පරිහරනනි. එවරුපාපි
 එකවෙව අත්. තෙසං පරිපතනිතනා ගණිතො නිසසවා
 විසංසට්ඨා විසසමුතනවිහාරිනොපි අත්. ආමිසෙසු සංඥා
 නනිති අමිසගිතා අමිසවතනා වතුපව්වයඅමිසත්වෙව අති
 කොමානා අමිසෙසු සංඥානනා සිතුව අත් අමිසෙන
 අනුපලිතනා වතුති පව්වයෙති විනිවට්ටමානසා අබ්‍යාමුතන
 වසුසදිසා හුතා විහරමානාපි අත්. නාසමාසසමා නං ගෙන
 අවජානාතිති අයමාසමා සත්ථා තාය තාය පරිපතනිතා නං
 නං සුගාලං නාවජානාති; අයං සුපරිපතනො කාරකො අයං
 ගණිතො නිසසවො විසංසට්ඨා අයං අමිසෙන න අනුපලි
 තෙනා වතුති පව්වයෙති විනිවට්ටමානසො අබ්‍යාමුතනවතො
 විසාති එවමසු ගෙනසිතවසෙන උසසාදනාපි නත්. අයං
 සුප්‍රපිපතනො අකාරකො කායදඩ්ඪිබ්බලා විසසට්ඨකමම
 තෙනා අයං ගණිකානනනා බබා අයං අමිසගිතො ලොලො
 අමිසවකනුකොති එවමසු ගෙනසිතවසෙන අපසාදනාපි
 නත්ති අතො. ඉමිනා කිං කපිතං ගොති නරාගතසු
 සතෙතසු තාදිතාපො කපිතො ගොති—අයං හි.

විධකසු දෙවදනසු චොරසුබ්බලිමාලිනො
 බතපාලකෙ රාහුල ව සබ්බසංසමකො මුති.

නමු ගිහිකවෙති නෙසු විසු විමංසකෙසු යො වායං කෙ
 පතායසමතො අකාරාති පුළුල් අතතො ගණිවිමංසකො
 මිතා ව අතසුපරතො අයමාසමාති අතතො මුලවිමංසකො
 මිතසු මුලවිමංසකෙන නරාගතොව උතතරිං පරිපුච්ඡිත
 බබා. සො හි සුබ්බාපරසොව කපාය නිට්ඨං ගතො. පරෙ
 වි නාම ජාතිත්වපි කපේය අජාතිත්වපි එවමසු කපා හුතාපි
 මිතාති අහුතාපි ගොති තසමා පරසොව කපාය නිට්ඨං අත
 නිමා තතො උතතරිං නරාගතොව පුච්ඡිතබ්බාති අතො—

විශාකර්මාදියානි එනි සසමා නාමිකසං. මධ්‍යමානාමයානි
 සංඝරාජානාමයානි සසමා මධ්‍යමානාමයානි විශාකර්මාදියානි
 කේවලි වුනා. එනසමානමයෙහි එනගොව්දොති මධ්‍යමා
 අප්ඵවිකිකසිලං පරිසුඛං එසමයානං පථො එසසොච්චො
 අනො. එතාපාරොතිපි පාදො. නසසොච්චො මධ්‍යමා අප්ඵවි
 ධිකිකසිලං පරිසුඛං ස්වාහං නසස පරිසුඛතාවෙන විමංසකසං
 හිකුනො සුභමුඛෙ එතාපාරොච්චං ආපාරං ආනවිකිකි
 වුනා. හොති. නො ඔනෙන නමමසොති තෙන වාහං පරි
 සුඛෙන සිලෙන න නමමයො න සතණො පරිසුඛසිලනා
 ව නිත්තණොහමසෙති දිපෙති උතතානනි. සණික
 සණිකනති උතතානනරිමෙව පණිතපණිතව කන්‍යා
 දෙසෙති; නණිකසුභකසසමිකානනති කණිතව සුකතව
 තව වො සපාටිතානං සප්පාකං කන්‍යා කණිතං පටිබාහිනි
 සුකතං සුකතං පටිබාහිනි කණිතනති එවං සපාටිතානා
 කන්‍යා කණිතසුකතං දෙසෙති. කණිතං දෙසෙනොති ව
 සට්ඨසාහං සප්පාකං දෙසෙති සුකතං දෙසෙනොති සට්ඨසා
 හං සප්පාකං දෙසෙති. අභිසංඝාස ඉංධකවිචං බමිමං බමිමිසු
 නිසං ගමිකිති නසමි දෙසිතෙ බමෙම එකවං පටිච්චබමිමං
 අභිසංඝාස තෙන පටිච්චබමිමෙන දෙසනාබමෙම භවිසිං
 ගව්සති; සසුපි සමිදති එවං බමෙම නිධිං ගන්‍යා හිසෙස
 සොමතතාස සමමාසමුඛො ගතවාති සන්ති පසිදති; තෙන
 පන ගතවතා සො බමෙමා අකතාතො සොපි ස්වාකතාතො
 ගතවතා බමෙමා නිසකනිකතතා ස්වාසා නං බමමං පටිස
 නොතො සොපි සුපටිපනොතො සබ්බො වසනාදිරතිතං පටිපදා
 පටිපනතතතාති. එවං බමමසබ්බසුපි පසිදති. නමෙති තං
 එවං සසතනං තනි තනි තණිතං රතනානං වණිතං කප්ප
 නතං හිකුනු; ඉමෙහි ආකාරෙහිත ඉමෙහි සනුච්චමංසනකාර
 ණෙහි; ඉමෙහි සෙදෙහිති ඉමෙහි අකවරසමිප්ඵකපදෙහි;
 ඉමෙහි බාජ්ජනිති ඉමෙහි ඉධ වුනොති අකවරෙහි; සබ්බා
 විසාරි මකපානපතිධිතා; * මුලජානාති සොතාපනතිමග්ගව
 සෙන සජාතමුලා; සොතාපනතිමග්ගො හි සඛාස මුලං නාම.
 ආකාරවිතිති කාරණං පරිසෙසිතා ගතිතතතා සකාරණ;
 දසකමුලිකාරි සොතාපනතිමග්ගමුලිකා; සොති දසකනනති
 වුවති. දළ්හාති ධිත; අසංඝාසිතාති ගරිතං න සකතා; සම
 ණෙන වාත සමිතපාපසමණෙන වා; මුහුමණෙන වාත බිඳි
 තපාපමුහුමණෙන වා; දෙපක වාති උපතතිදෙපෙන වඳ
 මාසෙන වාති වසවතතිමාරෙන වා; සොතාපනතසා හි වසව

පළමුවන පාඨය.

අවිච්ඡිකා සංඛ්‍යා සම්මතය.

324. පිටිය 29. පනතිං—සොමණස්ස—ඉති—සොමනස්ස
ඉති—327. 11. පහානං—පහාණං—329. 9. පනිනානං—පනිණ
නං—340. 16. අනවසෙසස්මයො—අනවසෙසමයො—343
11. කරොති—කරොති—348. 8. වාපරිතපවාරණං—පවාරිත
පවාරණං—350. 39. අමත්තකුසුමං—අමත්තකුසුමං—352. 12. පසු
සවසානං—පසුසවසානං—354. 9. ඵාණිතං
ඵානිතං—357. 18. කිම්පණ්ණං—කිම්පණ්ණං—359. 37. අපු
ඵ්—අපුඵඵ්—363. 5. පාදෙපුඵ්—පාදෙපුඵ්—365. 34. අභු
නං—අභුනං—369. 1. රථචිතං—චිතං—369. 38. නිදානං
නිදානං—372. 22. කාරොති—කරොති—372. 36. මාරොමානං—
මාරොමානං—372. 37. මාරොමානං—මාරොමානං—373. 1. රථචිතං—
පාසරිසං—373. 35. රත්තපුපුපු—රත්තපුපුපු—376. 37. පු
නං—පුනං—377. 32. අනුසංයො—අනුසංයො—
381. 9. පටිභාණං—පටිභාණං—383. 14. නිභිතං—නිභිතං—
387. 4. අසංගතං—අසංගතං—390. 8. මලොකොත්තං—
මලොකොත්තං—390. 25. රාමොධරෙ—රාමොධරෙ—390. 30.
නසොමෙධං—ඉති—නසොමෙධං—ඉති—යථානුමං අසුඛස්ස
පාඨානං වේදිතං.

අසුඛං භාගෙ අනරිච්ඡකුසුමං සංගතං වසෙන
පමාදපතිතං අකුසුමං අසුඛපාඨාදිසංගතං තෙසං සුඛ
පාඨචිතීච්ඡයස්ස නාතිදානං ඉති සංගතං වේ
දිතං.

ඡස්සාගෙ මුද්‍රාපනකිම්බස්සං ආරම්භනං තස්ස පාකට්
තරණං අපමාදෙන පමාදෙන.

අපිට බොපන නතිසංගතෙ 239 පිටිය 32 පනතිං අස
නපටිගතොති පදස්සානනරං “බොපකුසුමං
ගතො සම්මතංගතං” ඉති ව යොජෙය්‍යං වේදිතං.

